Buitengebied 2013

Bestemmingsplan Buitengebied 2013

Code 121704 / 25-04-13

TOELICHTING

INHOUDSOPGAVE **blz**

HOOFDSTUK 1 INLEIDING 1

1.1 Aanleiding 1
1.2 Plangebied 1
1.3 Functie bestemmingsplan 2
1.4 Algemene uitgangspunten 3
1.5 Leeswijzer 3

HOOFDSTUK 2 HUIDIGE SITUATIE EN ONTWIKKELINGEN 5

2.1 Inleiding 5
2.2 Algemeen 5
2.3 Landschap 5
2.4 Landbouw en overige functies 8
2.5 Kleine dorpen en buurtschappen 11

HOOFDSTUK 3 BELEIDSKADER 12

3.1 Inleiding 12
3.2 Europees beleid 12
3.3 Rijksbeleid 14
3.4 Provinciaal beleid 15
3.5 Gemeentelijk beleid 20

HOOFDSTUK 4 OMGEVINGSASPECTEN 23

4.1 Inleiding 23
4.2 Planmer 23
4.3 Geluid 29
4.4 Externe veiligheid 30
4.5 Luchtkwaliteit 37
4.6 Milieuhinder bedrijvigheid 38
4.7 Milieuhinder overige bedrijvigheid 40
4.8 Water 40
4.9 Ecologie 42
4.10 Archeologie 44
4.11 Cultuurhistorie 47
4.12 Kabels en leidingen 48
4.13 Overige aspecten 48

HOOFDSTUK 5 BESTEMMINGEN EN PLANUITGANGSPUNTEN 50

5.1 Algemene uitgangspunten 50
5.2 Toelichting bestemmingen 60
5.3 Agrarisch 62
5.4 Agrarisch - Glastuinbouw 77
5.5 Agrarisch - Paardenhouderijbedrijf 79
5.6 Bedrijf 82
5.7 Bedrijf - Delfstof-/energiewinning 84
5.8 Bedrijf - Loonbedrijf 84
5.9 Bedrijf - Molen 86
5.10 Bedrijf - Nutsvoorziening 86
5.11 Bedrijf - Rioolwaterzuivering 86
5.12 Bedrijf - Windturbinepark 87
5.13 Bos 87
5.14 Horeca 88
5.15 Maatschappelijk 89
5.16 Maatschappelijk - Begraafplaats 89
5.17 Maatschappelijk - Militaire zend- en ontvangstinstallatie 89
5.18 Maatschappelijk - Zorgboerderij 90
5.19 Natuur 91
5.20 Natuur-Waddenzee 92
5.21 Sport - Manege 92
5.22 Sport - Sportvelden 94
5.23 Verkeer 94
5.24 Verkeer - Fiets- en voetpaden 94
5.25 Verkeer - Railverkeer 95
5.26 Water 95
5.27 Water - Waterkering 96
5.28 Wonen - 1 96
5.29 Wonen - 2 98
5.30 Wonen - Landgoed 100
5.31 Wonen - voormalige boerderijpanden 105
5.32 Leiding - Gas 108
5.33 Leiding - Hoogspanningsverbinding 108
5.34 Leiding - Riool 109
5.35 Leiding - Water 109
5.36 Leiding - Zouttransport 109
5.37 Waarde - Archeologie -1 109
5.38 Waarde - Archeologie -2 110
5.39 Waarde - Cultuurhistorisch waardevolle lijnen 110
5.40 Waarde - Dobbe 110
5.41 Waarde - Landschap verkaveling 111

5.42 Waarde - Reliëf kwelderwal, terpen en kruinige percelen 111
5.43 Algemene gebruiksregels 111
5.44 Algemene aanduidingsregels 111
5.45 Algemene wijzigingsregels 112
5.46 Afwijkingen 112
5.47 Wijzigingsbevoegdheid functieverandering (meerdere bestemmingen) 115

HOOFDSTUK 6 UITVOERBAARHEID 117

6.1 Inleiding 117
6.2 Maatschappelijke uitvoerbaarheid 117
6.3 Economische uitvoerbaarheid 117
6.4 Grondexploitatie 118

BIJLAGEN BIJ DE TOELICHTING

Bijlage 1 Structuurvisie buitengebied Franekeradeel 2010-2020
Bijlage 2 Welstandsgebieden
Bijlage 3 PlanMER
Bijlage 4 Adviezen Externe Veiligheid
Bijlage 5 Karakteristieke objecten en waardevolle hoofdvormen
Bijlage 6 Reactienota Overleg en Inspraak

REGELS

HOOFDSTUK 1 INLEIDENDE REGELS 121

Artikel 1 Begrippen 121
Artikel 2 Wijze van meten 134

HOOFDSTUK 2 BESTEMMINGSREGELS 135

Artikel 3 Agrarisch 135
Artikel 4 Agrarisch - Glastuinbouw 154
Artikel 5 Agrarisch - Paardenhouderijbedrijf 161
Artikel 6 Bedrijf 169
Artikel 7 Bedrijf - Delfstof-/energiewinning 178
Artikel 8 Bedrijf - Loonbedrijf 179
Artikel 9 Bedrijf - Molen 187
Artikel 10 Bedrijf - Nutsvoorziening 189
Artikel 11 Bedrijf - Rioolwaterzuivering 191
Artikel 12 Bedrijf - Windturbinepark 193
Artikel 13 Bos 196
Artikel 14 Horeca 198
Artikel 15 Maatschappelijk 203
Artikel 16 Maatschappelijk - Begraafplaats 205

Artikel 17	Maatschappelijk - Militaire zend- en ontvangstinstallatie	206
Artikel 18	Maatschappelijk - Zorgboerderij	207
Artikel 19	Natuur	215
Artikel 20	Natuur - Waddenzee	217
Artikel 21	Sport - Manege	219
Artikel 22	Sport - Sportvelden	227
Artikel 23	Verkeer	229
Artikel 24	Verkeer - Fiets- en voetpaden	231
Artikel 25	Verkeer - Railverkeer	232
Artikel 26	Water	233
Artikel 27	Water - Waterkering	236
Artikel 28	Wonen - 1	238
Artikel 29	Wonen - 2	245
Artikel 30	Wonen - Landgoed	253
Artikel 31	Wonen - Voormalige boerderijpanden	256
Artikel 32	Leiding - Gas	265
Artikel 33	Leiding - Hoogspanningsverbinding	267
Artikel 34	Leiding - Riool	269
Artikel 35	Leiding - Water	271
Artikel 36	Leiding - Zouttransport	273
Artikel 37	Waarde - Archeologie 1	275
Artikel 38	Waarde - Archeologie 2	277
Artikel 39	Waarde - Cultuurhistorisch waardevolle lijnen	279
Artikel 40	Waarde - Dobbe	280
Artikel 41	Waarde - Landschap verkaveling	281
Artikel 42	Waarde - Reliëf kwelderwal, terpen en kruinige percelen	282

HOOFDSTUK 3 ALGEMENE REGELS 283

Artikel 43	Anti-dubbeltelbepaling	283
Artikel 44	Algemene gebruiksregels	284
Artikel 45	Algemene aanduidingsregels	285
Artikel 46	Algemene afwijkingsregels	291
Artikel 47	Algemene wijzigingsregels	293
Artikel 48	Overige regels	294

HOOFDSTUK 4 OVERGANGS- EN SLOTREGELS 295

Artikel 49	Overgangsrecht	295
Artikel 50	Slotregel	296

BIJLAGEN BIJ DE REGELS

Bijlage 1	Bedrijvenlijst
Bijlage 2	Specifieke toetsingscriteria ondergeschikte tweede tak of ondergeschikte functie
Bijlage 3	Lijst met kleinschalige beroeps- en bedrijfsmatige activiteiten

TOELICHTING

HOOFDSTUK 1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Het bestemmingsplan “Buitengebied 2001” van de gemeente Franekeradeel is medio 2013 meer dan 10 jaar oud en daarmee letterlijk en inhoudelijk gedateerd geraakt. Daarom is een geactualiseerd bestemmingsplan gewenst en vereist. Dit biedt voor het gehele buitengebied van de gemeente een actueel juridisch-planologisch kader dat past bij deze tijd en aansluit bij actuele ruimtelijke ontwikkelingen.

De "Structuurvisie Buitengebied 2010 - 2020" als uitgangspunt
Om een duurzame ruimtelijke ontwikkeling van het buitengebied van Franekeradeel mogelijk te maken, heeft de gemeenteraad in 2009 een ruimtelijk beleidskader in de vorm van een structuurvisie voor het hele buitengebied vastgesteld. Een samenvatting van de Structuurvisie is weergegeven in paragraaf 3.5.1 Structuurvisie buitengebied Franekeradeel 2010-2020. De Structuurvisie is opgenomen in de Bijlagen bij de toelichting.

De Structuurvisie fungeert als richtingwijzer voor de diverse initiatiefnemers in de gemeente, en moet gezien worden als een visie op hoofdlijnen voor de toekomst van het buitengebied. Tevens kan de structuurvisie gebruikt worden als toetsingskader voor nieuwe ontwikkelingen in het buitengebied. De structuurvisie heeft voor de kadernota en daarmee voor dit bestemmingsplan gefungeerd als belangrijk uitgangspunt.

Kadernota Bestemmingsplan Buitengebied 2013
Op 19 januari 2012 is de kadernota voor het Bestemmingsplan Buitengebied 2013 behandeld in de raadscommissie. De raadscommissie heeft richtinggevende uitspraken gedaan ten aanzien van de belangrijkste thema's. Deze uitspraken hebben als basis gediend voor het opstellen van dit bestemmingsplan Buitengebied 2013.

1.2 Plangebied

Het plangebied omvat het gehele buitengebied van de gemeente, inclusief de kleine dorpen en buurtschappen en een deel van de Waddenzee. De stad Franeker, het glastuinbouwgebied bij Sexbierum, de (grotere) dorpen en enkele specifieke locaties zijn voorzien van hun eigen bestemmingsplannen.

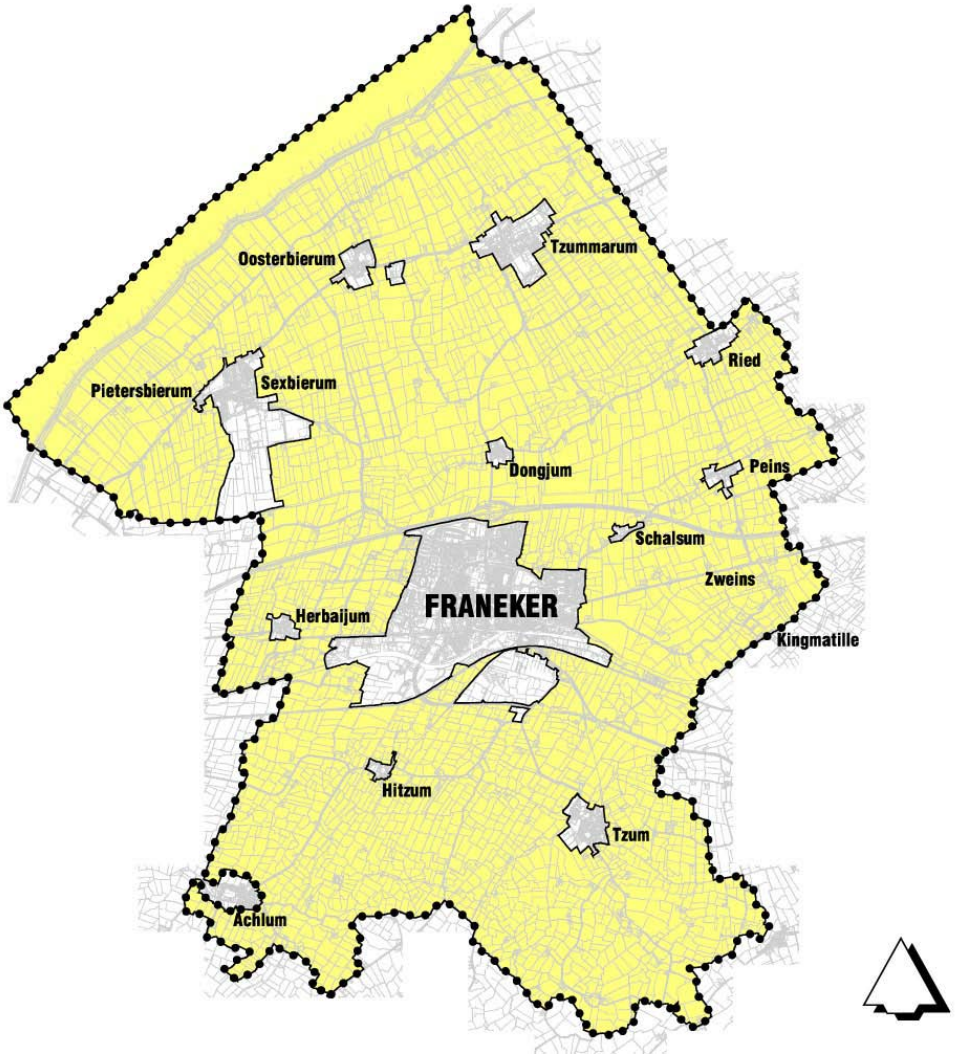

Figuur: Ligging en begrenzing plangebied

1.3 Functie bestemmingsplan

Het bestemmingsplan regelt het gebruik van gronden, stuurt ontwikkelingen en is het instrument dat juridisch vorm krijgt door middel van een verbeelding (een plankaart) en planregels. In het plan is te lezen welke regels gelden voor het bebouwen en gebruiken van gronden. Het bestemmingsplan actualiseert de bestaande verouderde regels uit 2001, en stelt een actueel beheerkader voor bestaande functies.

Het buitengebied wordt echter niet ‘op slot’ gezet; er wordt enige ruimte geboden voor nieuwe ontwikkelingen ten behoeve van bestaande functies. Deze nieuwe ontwikkelingen zullen echter afgestemd moeten worden op de identiteit van het landschap om de specifieke waarden van het buitengebied te kunnen bewaren en te beschermen. Ingrijpende ontwikkelingen worden met dit bestemmingsplan niet mogelijk gemaakt. Dergelijke projecten kunnen, als ze zich voordoen, met een omgevingsvergunning of een apart bestemmingsplan mogelijk worden gemaakt.

1.4 Algemene uitgangspunten

De gemeente heeft als inzet dat het nieuwe Bestemmingsplan Buitengebied een actueel en goed toepasbaar juridisch-planologisch instrument voor de gemeente en de burger biedt. Hiervoor zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- het nieuwe Bestemmingsplan Buitengebied is een actualisatie van de vigerende bestemmingsplannen; bestaande planologische rechten blijven zo mogelijk op de oude voet gehandhaafd;
- niet méér regelen dan noodzakelijk voor een praktisch hanteerbaar plan;
- met het integrale bestemmingsplan blijft centraal staan dat processen in het buitengebied daadwerkelijk gestuurd kunnen worden;
- een flexibel bestemmingsplan, waarmee het gemeentebestuur, ook in de toekomst, in staat is op voorzienbare ontwikkelingen in te spelen en/of deze te begeleiden;
- met name dié zaken regelen waarop met het bestemmingsplan daadwerkelijk invloed kan worden uitgeoefend, zoals nieuwe ontwikkelingen, functietoekenning, functiewijziging, ruimtelijke hoofdvorm van bebouwing, en dergelijke;
- regels ter bescherming van bijzondere waarden van bodem, natuur, landschap en cultuurhistorie;
- geen zaken regelen waarvoor al doelmatige wetgeving of verordeningen bestaan, zoals voor het milieu- en waterbeleid.

Het bestemmingsplan is opgezet als een digitaal raadpleegbaar plan. Deze digitale versie is bedoeld om de inwoners "online" informatie te verschaffen omtrent het bestemmingsplan. Bovendien is de digitale versie bedoeld voor uitwisseling van gegevens binnen de gemeente en met andere overheidsinstanties.
Het bestemmingsplan is opgezet volgens de landelijke Standaard Vergelijkbare BestemmingsPlannen (SVBP 2008). Deze standaard, welke slechts een systematische standaardisering betreft en geen inhoudelijke standaard, wordt verplicht in het nieuwe Besluit op de ruimtelijke ordening (Bro). Er blijft een analoge (papieren) versie van het bestemmingsplan naast het digitale plan bestaan. De digitale versie is de juridisch bindende versie.

1.5 Leeswijzer

De toelichting is als volgt opgebouwd:

- Hoofdstuk 2 Huidige situatie en ontwikkelingen beschrijft de huidige situatie en ontwikkelingen;

- Hoofdstuk 3 Beleidskader geeft een beschrijving van het relevante beleidskader;
- Hoofdstuk 4 Omgevingsaspecten gaat in op de omgevingsaspecten;
- Hoofdstuk 5 Bestemmingen en planuitgangspunten geeft per bestemming een toelichting en de uitgangspunten weer;
- Hoofdstuk 6 Uitvoerbaarheid gaat ten slotte in op de economische en maatschappelijke uitvoerbaarheid van het plan.

De regels van het bestemmingsplan zijn gebaseerd op de uitgangspunten, die in de toelichting worden beschreven. De uitgangspunten die beschreven staan in Hoofdstuk 5 Bestemmingen en planuitgangspunten, komen voort uit de bescherming van de huidige waarden (beschreven in Hoofdstuk 2 Huidige situatie en ontwikkelingen), de beleidsmatige keuzes (beschreven in Hoofdstuk 3 Beleidskader) of volgen uit de toets op sectorale wet- en regelgeving (beschreven in Hoofdstuk 4 Omgevingsaspecten).

Hoofdstuk 5 Bestemmingen en planuitgangspunten is objectgericht opgezet. Er is gedacht vanuit het digitale systeem. In de regels is bij elke bestemming (artikel) een link opgenomen naar dat deel van Hoofdstuk 5 waar de desbetreffende bestemming wordt toegelicht. De opbouw van de paragrafen waarin de bestemmingen worden toegelicht, hebben dezelfde opbouw als de regels. Hierin zijn tevens links opgenomen naar het desbetreffende artikel in de regels. Tevens zijn in de andere hoofdstukken van de toelichting links opgenomen naar het desbetreffende artikel in de regels. Op deze manier zijn de regels en toelichting aan elkaar gekoppeld, net zoals de verbeelding en de regels. In de analoge versie van het bestemmingsplan zijn de links niet als zodanig zichtbaar.

HOOFDSTUK 2 HUIDIGE SITUATIE EN ONTWIKKELINGEN

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de huidige situatie van het buitengebied en de ontwikkelingen. Specifiek wordt ingegaan op het landschap, de landbouw en andere aanwezige functies en de kleine dorpen en buurtschappen.

2.2 Algemeen

Het buitengebied van de gemeente Franekeradeel kan globaal in tweeën worden gedeeld door de A31. Ten noorden daarvan ligt de nadruk van de agrarische bedrijfsvoering op de akkerbouw, terwijl ten zuiden daarvan voornamelijk de veehouderij het landschapsbeeld bepaalt. De bebouwing ligt in beide gebieden sterk verspreid in het landschap, waarbij de boerderijen het bebouwingsbeeld domineren. Verspreid zijn ook woningen in het buitengebied gesitueerd en op een aantal plaatsen is sprake van een kleine bebouwingsconcentratie in de vorm van zeer kleine dorpjes en buurtschappen.

2.3 Landschap

Ten behoeve van de Structuurvisie buitengebied Franekeradeel 2010-2020 is een landschapsanalyse uitgevoerd die is opgenomen als bijlage bij de Structuurvisie. In deze paragraaf is een samenvatting hiervan weergegeven. De Structuurvisie is opgenomen in de Bijlagen bij de toelichting.

Ontstaansgeschiedenis
Het landschap van het buitengebied van Franekeradeel is uniek te noemen vanwege de nog altijd herkenbare en in grote mate afleesbare ontstaansgeschiedenis van het gebied.

Het landschap van het plangebied is grotendeels gevormd door zeeafzettingen in het gebied tussen de monding van de vroegere Boorne en de Marne. De zee zette zavel af ter plaatse van de oost-west verlopende kwelderwallen en zwaardere klei in de laagten daartussen (kwelderwallen of erosievlakten). Door de wat hogere ligging van de kwelderwallen zijn daar in het verleden door mensen terpen opgeworpen, staan daar de huizen en boerderijen, lopen er de wegen en is daar het bouwland. De laagten contrasteren hiermee door hun openheid en het gebruik als grasland. De waterlopen volgen soms nog het tracé van de oude wadslenken. De kwelderwallen verschillen onderling in breedte en schaalniveau. Kruinige percelen komen nog voor rond archeologische objecten en nabij terpen. Ook de dijken zijn bepalend voor het landschapsbeeld (naast de huidige zeedijk zijn dit de Griene Dyk langs de vroegere Middelzee, de Slachtedyk en het als dijk nauwelijks nog herkenbare tracé van de Alddyk langs de Hoarnestreek.

In verschillende fasen is de kustlijn in de loop der tijd opgeschoven van zuid naar noord. Op basis van het natuurlijk watersysteem is het gebied verder ontgonnen en in (landbouwkundig) gebruik genomen. In het zuidelijk gedeelte ontstond op basis van het natuurlijk afwateringssysteem een komvormige structuur.

In het noordelijk gedeelte ontstond een parallelle structuur van kwelderwallen en erosievlakten, min of meer evenwijdig aan de huidige kustlijn. Afwatering is daarmee heel bepalend geweest voor de verkaveling.

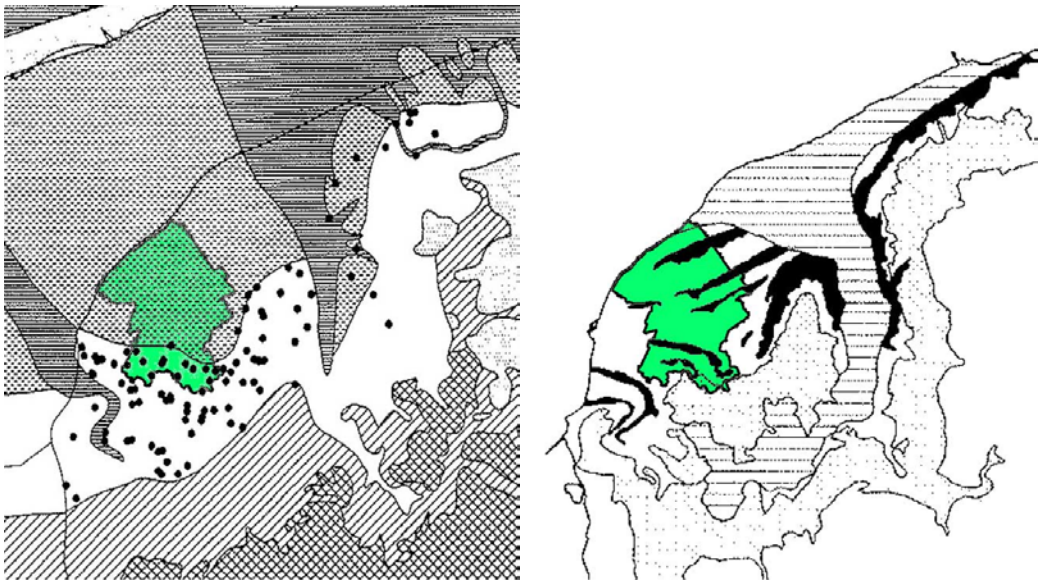

Kustlijn 330 v. Chr. (links) en middeleeuwen (rechts)

Landschappelijke eenheden

Op grond van karakteristieke combinaties van zichtbare kenmerken kunnen verschillende landschappelijke eenheden worden onderscheiden. Deze worden onderscheiden op basis van de maat, de begrenzing van de ruimte, de verkaveling, het reliëf, het patroon van de wegen en de waterlopen, het beplantingspatroon en de aard en groepering van de bebouwing. Er kunnen 3 landschappelijke eenheden worden onderscheiden, te weten:

- het noordelijk terpenlandschap (kwelderwallen en de erosievlakten);
- het zuidelijk terpengebied (zware klei);
- de aandijkingen (gebied boven de Hoarnestreek).

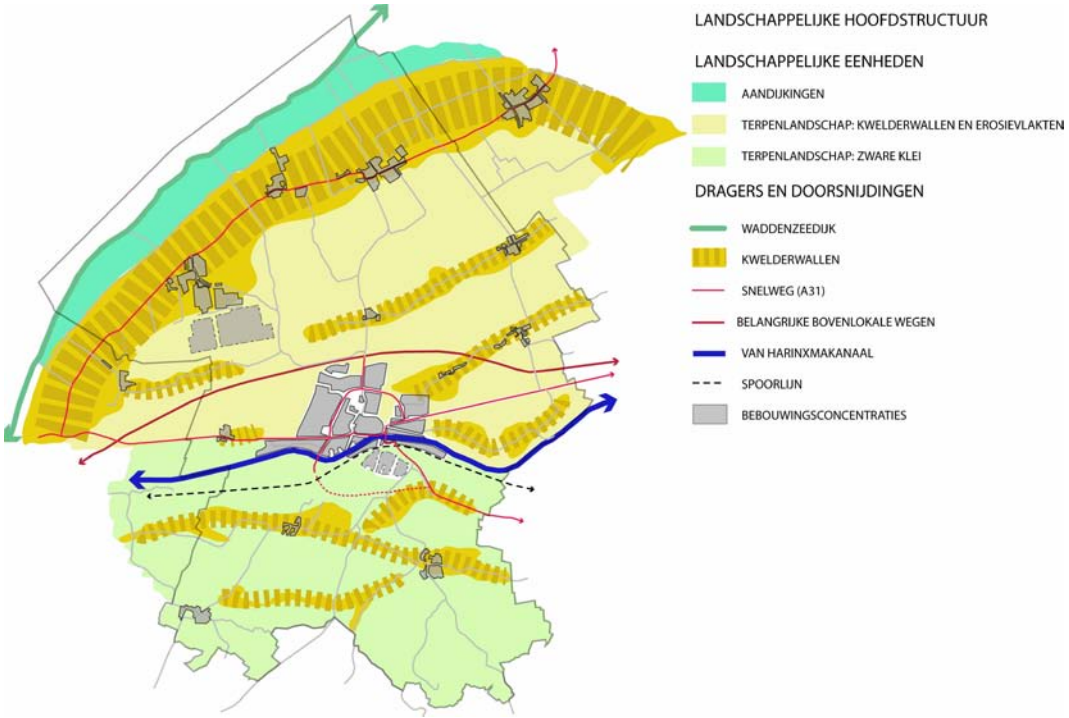

Landschappelijke hoofdstructuur

Basiskaarten landschappelijke kwaliteit

De landschappelijke kwaliteit wordt aan de hand van drie kaartbeelden inzichtelijk gemaakt:

- landschappelijke hoofdstructuur (zie bovenstaande kaart);
- karakteristieke landschapselementen;
- ruimte-massa kaart.

De basiskaart 'landschappelijke hoofdstructuur' geeft de globale structuur aan waaruit het landschap is opgebouwd. Er worden drie verschillende typen landschappen onderscheiden. Deze gebieden hebben door hun ontstaansgeschiedenis een eigen typologie qua infrastructuur, bebouwingspatroon, ondergrond, beplantingspatroon en verkaveling. In paragraaf 5.1.4.1 Landschappelijke kenmerken zijn de kenmerken van de landschapstypen weergegeven. Daarnaast worden de dragers en doorsnijdingen onderscheiden. Ze zijn onderdeel van regionale netwerken. De dragers (onder andere kwelderwallen, hoofdwegen) bepalen de richting en de structuur van het gebied. Ruimtelijk gezien zijn deze dominant (stad/bedrijfsontwikkeling gekoppeld aan infrastructuur) of ondergeschikt aan het onderliggende landschap (geen accentuering door middel van talud of beplanting).

De basiskaart 'karakteristieke landschapselementen' geeft de elementen weer die het landschap karakteriseren en identiteit geven. Het behouden van deze elementen en het aansluiten op de structuur van deze elementen versterkt de waarde van het landschap. In navolgend figuur is deze kaart weergegeven.

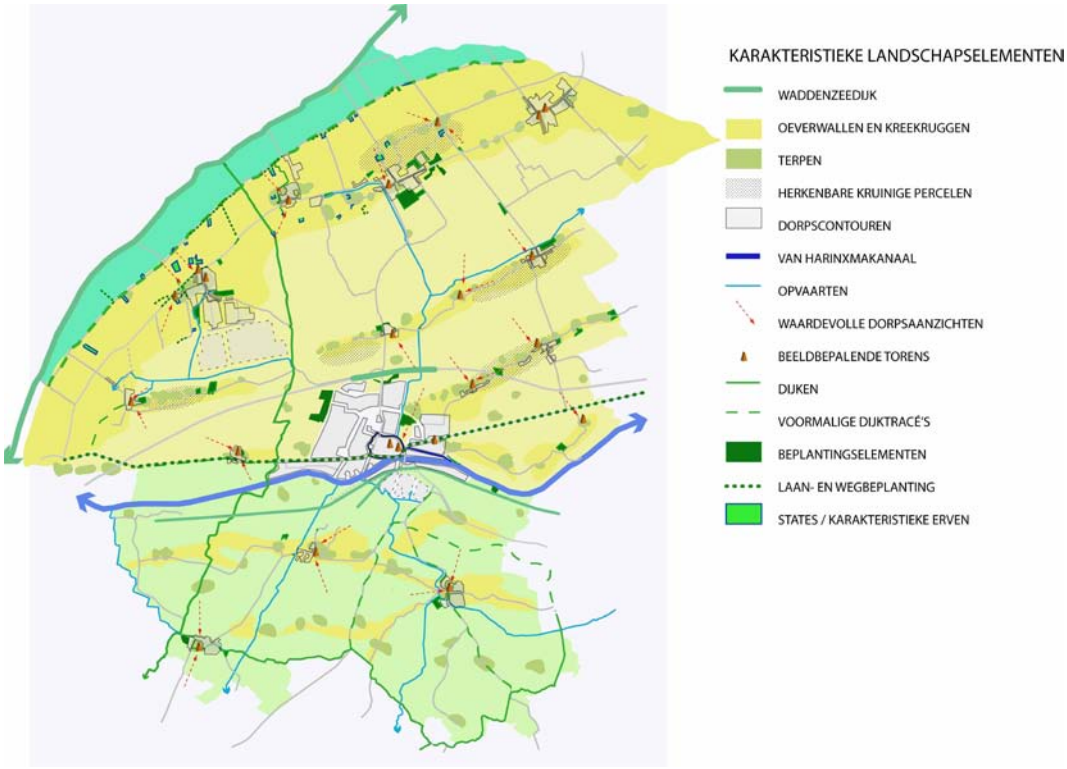

Karakteristieke landschapselementen

Als derde is de basiskaart 'ruimte-massa' aangegeven. De openheid van het terpenlandschap en het aandijkingenlandschap is een van de belangrijkste kenmerken van het landschap. Het kaartbeeld geeft een beeld van de verspreiding van de bebouwing, de ligging van de open ruimten en van de concentraties. Door nieuwe ontwikkelingen te plaatsen binnen de ruimte-massastructuur kan zichtbaar gemaakt worden hoe de openheid van het landschap zich ontwikkelt.

Vertaling bestemmingsplan
In paragraaf 5.1.4 Ruimtelijke kwaliteit wordt aangegeven hoe bovenstaande is vertaald in dit bestemmingsplan.

2.4 Landbouw en overige functies

Het buitengebied van Franekeradeel is hoofdzakelijk in gebruik als agrarisch gebied. Landbouw is in de gemeente de belangrijkste grondgebruiksvorm en een belangrijke pijler voor de economie. In de landbouw zijn belangrijke ontwikkelingsrichtingen zichtbaar: er is sprake van schaalvergroting naar gespecialiseerde landbouw met grote bedrijven, onlosmakelijk verbonden met een verdergaande afname van het aantal agrarische bedrijven.

De landbouw in Franekeradeel

In het noordelijk gedeelte van het plangebied zijn de melkveehouderij en de akkerbouw qua aantal bedrijven en qua oppervlakte in evenwicht.In het zuidelijk gedeelte komen overwegend melkveebedrijven voor. De ontwikkelingen van schaalvergroting in de grondgebonden landbouw zullen in ieder geval in het noordelijk gedeelte in de komende 5 jaar een grote druk op de grondmarkt leggen en zullen de landbouwstructuur (huiskavel en ontsluiting) verslechteren. Met het oog op een herverdeling van de goede landbouwgronden zal een verdere samenwerking tussen akkerbouwers en veehouders alleen nog maar groter worden. Ten zuiden van Sexbierum bevindt zich een glastuinbouwgebied. Dit glastuinbouwgebied zal - met ruim 200 ha - fors uitgebreid worden. Het bestemmingsplan hiervoor is onherroepelijk.

Trends, ontwikkelingen en dwarsverbanden
Wanneer we kijken naar de landbouw als belangrijkste grondgebruiker van het buitengebied, zijn de volgende trends, ontwikkelingen en dwarsverbanden zichtbaar:
- de traditionele, grondgebonden landbouw is sterk aan het veranderen;
- er is een ontwikkeling gaande van schaalvergroting;
- er is belangstelling voor verbreding en verdieping, op dit moment speelt dit echter een ondergeschikte rol;
- naast grondgebonden komt niet-grondgebonden landbouw voor (glastuinbouw, intensieve veehouderij);
- in de laag gelegen gebieden kan ruimte gezocht worden voor water (wateropgave);
- 'nieuwe' grondgebruiksvormen (waterberging) bieden mogelijk kansen voor koppeling met andere functies (bijvoorbeeld natuurontwikkeling of alternatieve teelten);
- voor de bodemdaling zijn structurele oplossingen nodig. Robuuste waterbeheersingsmaatregelen in combinatie met andere functies zijn wenselijk.

Duurzame energie
Het buitengebied van Franekeradeel leent zich bij uitstek voor vele vormen van duurzame energie opwekking. Dit komt vooral door de geografische ligging en de specifieke opgaven die daaruit voortvloeien. Te denken valt aan:
- zilte teelten ten behoeve van energieopwekking;
- energieopwekking uit zoet-zout verschillen;
- biovergisting;
- wind- en zonne-energie;
- aardwarmte.

Windenergie: huidige situatie
In de gemeente zijn twee bestaande clusters en diverse solitaire molens aanwezig. In het windmolenpark De Bjirmen in Sexbierum kunnen maximaal 12 turbines komen met een ashoogte van 40 m en in het windmolenpark bij Herbaijum maximaal 4 met een maximale ashoogte van 45 m. De solitaire molens staan deels in het landelijk gebied en deels in bebouwd gebied op industrieterreinen. Bij deze solitaire molens is een veelheid aan hoogtes, typen en vermogen te zien.

Trends, ontwikkelingen en dwarsverbanden
Wanneer we naar windenergie als belangrijkste vorm van duurzame energie in het buitengebied kijken, zijn de volgende trends, ontwikkelingen en dwarsverbanden zichtbaar:
- er is sprake van een duidelijk wens tot opschaling van windturbines. Was de gangbare (mast)hoogte tot voor kort 40 meter, nu is al sprake van windturbines met een masthoogte van 60 tot 100 meter;
- de opschaling heeft grote ruimtelijke consequenties (ruimtebeslag en zichtbaarheid);
- er is in algemene zin sprake van een tendens waarbij clustering van grote turbines plaatsvindt (bijv. in parken of lijnopstellingen) in plaats van solitaire windmolens bij agrarische bedrijven.

Recreatie
Met de veranderingen die zich in het buitengebied de afgelopen decennia hebben voorgedaan, is ook de betekenis van recreatie en toerisme als economische factor toegenomen. Was de landbouw van oudsher de bepalende economische drager van het buitengebied, in de toekomst zal dat in toenemende mate mede recreatie en toerisme zijn. Ook in Franekeradeel is deze ontwikkeling (in bescheiden mate) zichtbaar.

Trends, ontwikkelingen en dwarsverbanden
Wanneer we naar recreatie als grondgebruiksvorm in het buitengebied kijken, zijn de volgende trends, ontwikkelingen en dwarsverbanden zichtbaar:
- de betekenis van het buitengebied als recreatiegebied neemt toe;
- toenemende belangstelling voor cultuurhistorie in relatie tot recreatie;
- 'water' is uit oogpunt van recreatie in het buitengebied van Franekeradeel nog vrijwel een 'onontdekte parel';
- koppelingen tussen ontwikkelingen in de recreatieve sfeer met bijvoorbeeld natuurontwikkeling mogelijk (aanleg paden, verbreden waterlopen, etc.);
- in het buitengebied is een toenemende belangstelling voor de paardensport en het hobbymatig houden van paarden zichtbaar.

Wonen en bedrijvigheid
Het buitengebied is voor veel mensen ook een woon- en/of werkgebied. Steeds meer mensen willen graag in het buitengebied wonen, al dan niet voor de uitoefening van nevenactiviteiten.

Trends, ontwikkelingen en dwarsverbanden
Wanneer we naar wonen en bedrijvigheid als grondgebruiksvorm in het buitengebied kijken, zijn de volgende trends, ontwikkelingen en dwarsverbanden zichtbaar:
- er is sprake van een toenemende betekenis van het buitengebied als woongebied;
- voor vrijkomende boerderijen moet een nieuwe invulling worden gezocht;
- 'landgoedwonen' staat in de belangstelling (kloosters/stinzen), evenals nieuwe, aan het landschap gerelateerde woonvormen ('landschappelijk wonen', bijv. 'wonen achter de dijk');

- bij nieuwe woonvormen kan een koppeling worden gezocht met recreatie, natuurontwikkeling of cultuurhistorie;
- er is een toename te zien in het aantal woon-/zorgcomplexen, ook in het buitengebied;
- bij de dorpen bestaat behoefte aan ruimte voor bedrijvigheid c.q. aan kleine bedrijventerreinen.

Paarden
In Franekeradeel is sprake van een toename van paardensportactiviteiten in het buitengebied. De ruimtelijke consequenties komen onder meer tot uiting in een toename van het aantal maneges, het hobbymatig houden van paarden en een grotere behoefte aan ruiter- en men-paden. Ook paardenbakken doen hun entree in het buitengebied.

2.5 Kleine dorpen en buurtschappen

De volgende kleine dorpen en buurtschappen zijn opgenomen in dit bestemmingsplan:
- Koehool; dit buurtschap ligt aan de Waddenzee ten noorden van Tzummarum en ten oosten van Firdgum en de N393;
- Firdgum; het is een dorp in het noorden van Franekeradeel met circa 170 inwoners;
- Boer; dit kleine dorp met circa 50 inwoners ligt ten noordoosten van Franeker tussen de dorpen Dongjum en Ried;
- Lutjelollum: dit buurtschap ligt ten zuidoosten van Franeker aan de N 384 naar Deersum en telt ongeveer 30 inwoners;
- Zweins; dit dorp ligt ten oosten van Franeker. Het telt circa 110 inwoners;
- Kingmatille: dit buurtschap is gelegen 4 km ten oosten van de stad Franeker en 1 km ten zuiden van het dorp Zweins, aan de noordzijde van het Van Harinxmakanaal.

Vrijwel alle dorpen in de gemeente kennen een goed te onderscheiden dorpskern die veelal rond de aanwezige kerk is gesitueerd. De meeste dorpen zijn ooit als terpdorp ontstaan. In sommige gevallen is een aantal huisterpen aaneengegroeid tot één terpdorp. De terpdorpen hadden vaak een radiale structuur, die vrijwel nergens meer terug te vinden is. Andere terpdorpen hadden een meer blokvormige structuur. Veel van de terpen zijn afgegraven en als zodanig niet meer in het landschap herkenbaar. Alleen de plaats wordt nog gemarkeerd door de dorpskerk en de omliggende woonbebouwing.
Het dorp Zweins kent ook nog een deel lintbebouwing.

HOOFDSTUK 3 BELEIDSKADER

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk is het relevante europees, rijks-, provinciaal en gemeentelijk beleid weergegeven waarmee rekening gehouden dient te worden in dit bestemmingsplan.

3.2 Europees beleid

Op Europees niveau kunnen beleidsvoornemens van belang zijn voor de landelijke gebieden in Nederland. In de regel is dergelijk beleid vertaald in het landelijke c.q. provinciaal beleid. Toch is aandacht voor enkele specifieke punten van belang.

3.2.1 Milieu

Op Europees niveau worden meerdere milieurichtlijnen uitgevaardigd, die zijn of worden verwerkt in de eigen wet- en regelgeving. Van belang voor de agrarische sector zijn in het bijzonder:

- de regelgeving gericht op de productie van veilig voedsel voor de mens;
- het dierengezondheidsbeleid;
- het beleid voor melkprijzen en quotaregeling;
- het marktordeningsbeleid voor graan, suiker en aardappelen;
- de Europese nitraatrichtlijn, gericht op bescherming van de bodem. De doorwerking van deze richtlijn betekent dat eisen worden gesteld aan de individuele landbouwers met op bedrijfsniveau een beheersing van de in- en uitstroom van mineralen;
- de Europese milieueffectrapportage (mer). De implementatie van deze richtlijn betekent dat er meer individuele beoordelingen op de noodzaak van een mer moeten plaatsvinden. Voor gemeenten betekent dit dat er meer activiteiten mer-beoordelingsplichtig zijn.

3.2.2 Natuur

Op Europees niveau is afgesproken dat de achteruitgang van de biodiversiteit in 2010 is gestopt. Daartoe wordt gewerkt aan het tot stand brengen van een netwerk van beschermde natuurgebieden: Natura 2000. Natura 2000 is gericht op de instandhouding en ontwikkeling van soorten en ecosystemen die voor Europa belangrijk zijn. Natura 2000-gebieden worden aangewezen op basis van de Europese Vogelrichtlijn en Habitat-richtlijn.
De Vogelrichtlijn is in 1979 voor alle lidstaten binnen Europa van kracht geworden (tegelijkertijd en in onderlinge samenhang tot stand gekomen met de Conventie van Bern). De richtlijn bevat voorschriften en maatregelen ter bescherming van de bedreigde Europese vogelsoorten. Een belangrijke maatregel is het - door de lidstaten - aanwijzen van speciale beschermingszones. Dit betreft de gebieden die voor de instandhouding van de in de bijlage van de Vogelrichtlijn genoemde soorten het meest geschikt zijn. De Nederlandse regering heeft de Vogelrichtlijngebieden aangewezen in maart 2000. Voor niet in de bijlage genoemde en geregeld voorkomende trekvogels kunnen eveneens hun broed-, rui- en overwinteringsgebieden en hun rustplaatsen in de trekzones aangewezen worden.

De Habitatrichtlijn is in 1992 door de EG vastgesteld. Zij sluit aan bij de Conventie van Bern en bij de EG Vogelrichtlijn. De doelstelling en het instrumentarium reiken echter duidelijk verder. Doelstelling is de bescherming van planten en dieren (behalve vogels) en hun leefgebieden (habitats). Zo draagt deze richtlijn bij aan het waarborgen van de biodiversiteit door natuurlijke habitats en aan het in stand houden van de wilde flora en fauna.
De lidstaten dragen een lijst van op hun grondgebied aanwezige beschermingswaardige habitats voor aan de Europese Commissie, onder vermelding van de soorten uit bijlage II van de richtlijn. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen prioritaire en niet-prioritaire soorten. Op basis van deze gegevens stelt de Commissie een lijst van gebieden van communautair belang vast. De lidstaten dienen deze gebieden zo spoedig mogelijk als speciale beschermingszone aan te wijzen. Het moment van plaatsing op de communautaire lijst is echter al bepalend voor het van toepassing zijn van de bepalingen uit de richtlijn.
In de praktijk overlappen de beschermingszones van Habitat- en Vogelrichtlijn en de gebieden die onderdeel uit maken van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), zie paragraaf 4.9 Ecologie, elkaar voor een groot deel.
Voor alle Natura 2000-gebieden moet op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 door de provincie/ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie een beheerplan worden vastgesteld. Dit moet gebeuren binnen drie jaar na aanwijzing van het gebied als Natura 2000-gebied of binnen drie jaar na inwerkingtreding van de Natuurbeschermingswet 1998 als het gebied reeds vóór de inwerkingtreding was aangewezen als Natura 2000-gebied.
De Habitatrichtlijn verplicht Nederland de habitattypen en soorten waar Nederland mede verantwoordelijkheid voor draagt in een gunstige staat van instandhouding te brengen. Om dit te bereiken heeft Nederland daarvoor instandhoudingsdoelstellingen gedefinieerd.
Het beheerplan werkt de instandhoudingsdoelstellingen voor het Natura 2000-gebied verder uit in ruimte en tijd. Het beschrijft de resultaten die bereikt dienen te worden om het behoud of het herstel van deze natuurlijke habitats en soorten mogelijk te maken. Het beheerplan geeft een overzicht op hoofdlijnen van instandhoudingsmaatregelen die in de planperiode genomen moeten worden om de beoogde resultaten te behalen. Tenslotte gaat het beheerplan in op bestaand gebruik en geeft inzicht hoe met externe werking omgegaan moet worden. Beheerplannen hebben een looptijd van maximaal zes jaar en worden opgesteld onder het bevoegd gezag van de provincie.

3.2.3 Archeologie

In 1992 werd het Europese Verdrag van Malta ondertekend door een groot aantal EU-landen, waaronder Nederland. Doelstelling van dit verdrag is de veiligstelling van het (Europese) archeologische erfgoed. Dit moet met name gestalte krijgen in het ruimtelijke ordeningsbeleid. Concreet heeft dit tot gevolg dat bij de voorbereiding van bestemmingsplannen meer aandacht moet worden besteed aan de aanwezigheid van archeologische waarden en dat in bestemmingsplannen een beschermende regeling moet worden opgenomen ten aanzien van archeologische waarden.

Aandachtspunt dat uit het Verdrag van Malta voortvloeit, is dat er meer gelden beschikbaar moeten komen voor archeologisch onderzoek. Ook moet het beginsel ‘de bodemverstoorder betaalt’ worden doorgevoerd, in ieder geval voor wat betreft omvangrijke projecten (artikel 6 van het verdrag).
Ter implementatie van het Verdrag van Malta in de Nederlandse wetgeving is in september 2007 de nieuwe Monumentenwet in werking getreden. De kern van de wet is dat gestreefd moet worden naar behoud 'in situ' (in de bodem) van de archeologische waarden. In het geval het behoud niet mogelijk is, moet de historische (= archeologische) informatie door middel van verantwoord archeologisch onderzoek de in hun bodem aanwezige waarden worden veiliggesteld (artikel 5 Verdrag van Malta). In de Monumentenwet 1988 staat vervolgens aangegeven dat gemeenten bij het opstellen van bestemmingsplannen rekening moeten houden met de bekende en te verwachten archeologische waarden.

3.2.4 Water

In 2000 is de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) vastgesteld. De KRW beoogt de aquatische ecosystemen en waterafhankelijke terrestische natuur voor achteruitgang te behoeden, te beschermen en te verbeteren. Een concreet doel van de KRW is een goede ecologische toestand van grond- en oppervlaktewater te bereiken. In beginsel moet dit doel in 2015 behaald zijn.

De Kaderrichtlijn Water introduceert het denken in stroomgebieden. Dat gaat uit van het simpele feit dat water zich niet houdt aan lands- en bestuurlijke grenzen, maar z'n natuurlijke loop heeft binnen stroomgebieden.
Om aan de voorwaarden van de KRW te kunnen voldoen, moeten waterbeheerders binnen een stroomgebied afspraken maken en samenwerken. Het doel is uiteindelijk dat er in het stroomgebied sprake is van schoon water, waarin een gevarieerd natuurlijk leven voorkomt. De KRW stelt namelijk eisen aan de chemische (geen verontreinigende stoffen) en ecologische kwaliteit van het oppervlaktewater.

3.3 Rijksbeleid

3.3.1 Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR)

In de nieuwe Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) (vastgesteld op 13 maart 2012) staan de plannen voor ruimte en mobiliteit. Het Rijk streeft naar een concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig Nederland. Provincies en gemeentes krijgen in de plannen meer bewegingsvrijheid op het gebied van ruimtelijke ordening.
De nieuwe Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte vervangt onder meer de volgende nota's:

- de Nota Ruimte;
- de Structuurvisie Randstad 2040;
- de Nota Mobiliteit;
- de MobiliteitsAanpak;
- de structuurvisie voor de Snelwegomgeving;
- de agenda Landschap;
- de agenda Vitaal Platteland;

- Pieken in de Delta.

3.3.2 Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)

Het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) is op 30 december 2011 in werking getreden. Het Barro stelt regels omtrent de 13 aangewezen nationale belangen zoals genoemd in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. Deze 13 nationale belangen zijn:

1. rijksvaarwegen
2. mainportontwikkeling Rotterdam
3. kustfundament
4. grote rivieren
5. Waddenzee en waddengebied
6. defensie
7. hoofdwegen en hoofdspoorwegen
8. elektriciteitsvoorziening
9. buisleidingen van nationaal belang voor vervoer van gevaarlijke stoffen
10. ecologische hoofdstructuur (EHS)
11. primaire waterkeringen buiten het kustfundament
12. IJsselmeergebied (uitbreidingsruimte)
13. erfgoederen van uitzonderlijke universele waarde

Met uitzondering van de buisleidingen zijn alle regels ten aanzien van de nationale belangen in werking getreden.

Voor dit bestemmingsplan zijn de regels ten aanzien van de Waddenzee en waddengebied van belang.

3.4 Provinciaal beleid

Het provinciale beleid is uiteengezet in het Streekplan *Om de kwaliteit van de romte*. Met de inwerkingtreding van de nieuwe Wro heeft het streekplan de status van structuurvisie gekregen. De belangrijkste uitgangspunten uit het provinciale beleid zijn vastgelegd in de Verordening Romte Fryslân. Hierin zijn ten aanzien van de provinciale belangen regels opgenomen, waar in bestemmingsplannen rekening mee gehouden moet worden.

3.4.1 Streekplan Om de kwaliteit van de romte

Functies in het landelijk gebied

De provincie ziet het landelijk gebied primair als een gebied voor functies die hier een ruimtelijk-functionele relatie mee hebben. Hierbij gaat het vooral om landbouw, recreatie, natuur en waterberging en bestaande woon- en werkfuncties en voorzieningen. Voor de andere nieuwe functies, waaronder nieuwe woningen, niet-agrarische bedrijven, detailhandel en andere publiektrekkende functies, stelt de provincie de randvoorwaarden dat ruimte gezocht moet worden in of aansluitend aan kernen en dat een goede landschappelijke inpassing gewaarborgd is.

Van deze beleidslijn kan worden afgeweken wanneer er sprake is van kwaliteitsarrangementen of wanneer het niet mogelijk is om de bedoelde functies in of bij kernen te plaatsen. De locatie zal in zulke specifieke situaties steeds zorgvuldig gekozen moeten worden door zoveel mogelijk aan te sluiten bij de bestaande bebouwingsconcentraties en bebouwde objecten in het landelijk gebied.
Een kwaliteitsarrangement is een concreet project waarin nieuwe passende vormen van wonen, werken, recreëren, verzorging, cultuur, educatie en/of de wijziging van bestaande ruimtelijke functies gelijktijdig worden gecombineerd met een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit in het landelijk gebied. Gedacht wordt aan de volgende voorbeelden:

- hergebruik van vrijkomende (agrarische) bebouwing en sloop beeldverstorende bebouwing (ruimte voor ruimte);
- verbetering van bebouwingslinten en bebouwingsclusters;
- recreatieve kwaliteitsverbetering;
- verplaatsing van agrarische bedrijven om maatschappelijk gewenste doelen te realiseren;
- grootschalige combinaties van sociaal-economische impulsen en ruimtelijke kwaliteitsverbetering;
- ontwikkeling van nieuwe landgoederen.

Hergebruik van vrijkomende (agrarische) bebouwing
De provincie zet met een passend hergebruik van vrijkomende (agrarische) bebouwing in op het instandhouden van beeldbepalende gebouwen in het landschap, het verwijderen van beeldverstorende bebouwing, het behouden en versterken van de ruimtelijke kwaliteit van bebouwing en omgeving en het behoud van de sociaal-economische vitaliteit van het platteland. De beoordeling van de verschillende hergebruikvormen is primair een gemeentelijke taak. Wel gelden een aantal criteria voor functies, bebouwing en sloop.
Als geschikte, vervangende functie zijn onder andere een woonfunctie, functies in de sfeer van natuur- en landschapsbeheer, educatieve functies, 'zachte' horeca (zoals een theeschenkerij, restaurant en/of logies), zorg- en ontspanningsfuncties te noemen. Er wordt door de provincie geen maximum gesteld aan het aantal wooneenheden, recreatieve eenheden of de zorgcapaciteit in een beeldbepalend gebouw. Wel zijn woonfuncties en zorgeenheden beperkt tot het oorspronkelijke boerderijgebouw met daarin de woning, of tot de voormalige bedrijfswoning wanneer het een modern agrarisch bedrijf betreft. Bij uitzondering kunnen nieuwe wooneenheden of zorgeenheden in een bijgebouw worden toegestaan wanneer het gaat om een karakteristiek gebouw dat samen met het hoofdgebouw een waardevol geheel vormt.
Bedrijfsfuncties en vormen van dienstverlening zijn als vervangende functies eveneens geschikt als het gaat om activiteiten die zowel functioneel als qua ruimtelijke uitstraling passen bij het karakter van het omliggende landelijke gebied. Hierbij ligt de nadruk op activiteiten met een ambachtelijk of dienstverlenend karakter. Buitenopslag van goederen, materialen en voertuigen is in principe ongewenst. Daarnaast moeten het milieuvriendelijke bedrijven betreffen, zonder grote verkeersstromen. Dit zijn vooral bedrijven in de milieucategorieën 1 en 2 en in voorkomende gevallen in categorie 3. Dit laatste kan alleen wanneer dit past in de ruimtelijke en de functionele karakteristiek van de omgeving en eventuele

bedrijvigheid geen afbreuk doet aan het voorzieningenniveau in kernen. Tot slot moeten vervangende functies geen afbreuk doen aan het voorzieningenniveau in kernen. Detailhandel houdt daarom overwegend verband met de agrarische productiefunctie en/of de recreatieve functie van het landelijk gebied.

Sloop beeldverstorende bebouwing (ruimte voor ruimte)
Sloop van beeldverstorende bebouwing kan op verschillende manieren worden bevorderd:

- sloop van de beeldverstorende bebouwing op een perceel kan in veel gevallen plaatsvinden bij hergebruik door passende functies, zeker bij ruimere mogelijkheden voor vervangend gebruik;
- vervolgens kan op het erf vervangende nieuwbouw voor een nieuw passende niet-woonfunctie worden toegestaan, waarbij een aanzienlijk grotere omvang van gebouwen wordt gesloopt;
- voor de grotere knelpunten biedt de provincie de mogelijkheid om sloop van beeldverstorende bebouwing te financieren via compenserende woningbouw. Compenserende woningbouw dient bij voorkeur plaats te vinden in bestaande bebouwingslinten en -clusters in het landelijk gebied.

Hiermee wordt een uitgesproken landelijk woonmilieu geboden, terwijl wordt voorkomen dat op veel plekken solitaire woonbebouwing in het landelijk gebied ontstaat. Compensatie op een solitair bestaand bouwperceel in het landelijk gebied kan bij uitzondering aanvaardbaar zijn. Dit zal nadrukkelijk gemotiveerd moeten zijn vanuit een aanzienlijke verbetering van de ruimtelijke kwaliteit ter plaatse, waarbij woningbouw goed aansluit bij het ruimtelijke bebouwingspatroon op het perceel. In de “ruimte voor ruimte”-regeling wordt uitgegaan van de verhouding van één extra bouwtitel voor een (vrijstaande) woning per sloop van in totaal:

- minimaal 1.000 m^2 aan (agrarische) bebouwing of 3.000 m^2 aan kassen wanneer compenserende woningbouw plaatsvindt in bestaande bebouwingslinten- of clusters in het landelijk gebied;
- minimaal 1.500 m^2 aan (agrarische) bebouwing of 5.000 m^2 aan kassen wanneer compenserende woningbouw bij uitzondering plaatsvindt op bestaande solitaire percelen in het landelijk gebied.

De te slopen oppervlakte van meerdere bouwpercelen kan worden samengevoegd, met een minimum van 250 m^2 te slopen bebouwing per perceel. Het is niet mogelijk een pand met de aanduiding “karakteristiek” te slopen in het kader van een “ruimte-voor-ruimte”-regeling.

Recreatie en toerisme
De provincie streeft naar kwaliteitsverbetering van recreatieve voorzieningen. Bevorderd wordt dat recreatie en toerisme als (nieuwe) sociaal-eonomische drager en als beheerder van landschap, natuur en erfgoed ten volle wordt benut. Grootschalige en intensieve recreatie wordt geconcentreerd in stedelijke en regionale kernen. Daarnaast is een aantal recreatiekernen aangewezen. In het plangebied komen deze door de provincie aangewezen kernen niet voor. Voor dit bestemmingsplan houdt dit in dat er geen ruimte is voor grootschalige, nieuwe ontwikkelingen.

Kleinschalige verblijfsrecreatieve voorzieningen, met name kamperen bij de boer, vormen een belangrijke basis voor plattelands, cultuur- en natuurtoerisme. Kleinschalige verblijfsvoorzieningen (tot 15 verblijfseenheden) zijn buiten de natuurgebieden in de hele provincie mogelijk. Voorwaarde is wel dat de gemeente het aantal gevallen beperkt of zones aanwijst.
Nieuwe initiatieven voor verblijfsrecreatieve voorzieningen zijn vooral mogelijk bij regionale centra en de recreatiekernen. Dit is tot en met het middensegment. Uitbreiding van bestaande terreinen is overal mogelijk. Uitgangspunt is een goede ruimtelijke en landschappelijke inpassing.

Landbouw
De provincie streeft naar een vitale en duurzame landbouw vanwege de belangrijke bijdrage aan de sociaal-economische vitaliteit van het platteland, het beheer van het landelijk gebied en de Friese economische structuur.
Bij het bieden van ontwikkelingsruimte voor de landbouw wordt tevens ingezet op de blijvende herkenbaarheid van de verschillende landschapstypen in Fryslân. Ook nieuwe landschappelijke kenmerken kunnen hierbinnen ontwikkeld worden. Gestreefd wordt naar voldoende ruimte voor de ontwikkeling van agrarische bouwblokken en voor perceelsverruiming, zodanig dat een efficiënte agrarische bedrijfsvoering mogelijk is en rekening wordt gehouden met de landschappelijke kernkwaliteiten. De provincie is van mening dat de ruimtelijke consequenties van schaalvergroting en intensivering in de landbouw te combineren zijn met landschappelijke kernkwaliteiten.
Voor de inpassing van grotere agrarische bouwblokken is vooral de landschappelijke situering van belang, met aandacht voor de beplanting, erfelementen, de nokrichting van gebouwen en kleur- en materiaalgebruik. Een maximale maat voor de omvang van een agrarisch bouwblok is hierbij minder belangrijk dan het leveren van landschappelijk maatwerk. Bij perceelsverruiming vraagt de provincie aandacht voor landschappelijke inpassing door de benutting van bestaande landschappelijke elementen. Initiatieven voor de verhoging van de ruimtelijke kwaliteit van de bouwblokken worden ondersteund.
De akkerbouwbedrijven blijven geconcentreerd in het noordelijk kleigebied. Er wordt geen aanzienlijke toename van de houtproductie verwacht. Intensieve veehouderij komt onder andere voor als tweede tak van enkele akkerbouwbedrijven. Er wordt enige groei verwacht in de tweede tak bij akkerbouwbedrijven. Vanuit de melkveehouderij en de akkerbouw is één van de inrichtingswensen dat de omvang van een agrarisch bouwblok tot 1,5 à 2 ha zou moeten bedragen in verband met onder andere stal-, manoeuvreer- en opslagruimte voor de melkveehouderij en loodsen (koelloodsen, opslagloodsen) voor de akkerbouw.
Dergelijke grote bedrijven kunnen een behoorlijke landschappelijke impact hebben. Door de provincie Fryslân is daarom het Nije Pleats project opgezet. De Nije Pleats (fries voor 'de nieuwe boerderij') heeft als doel om grote agrarische gebouwen inpasbaar te maken in het Friese landschap. Bij vergroting van agrarische bedrijven wordt door middel van keukentafelgesprekken tussen betrokken partijen (initiatiefnemers, gemeente, provincie, landschapsarchitecten, en dergelijke) gezocht naar een zo goed mogelijke landschappelijke inpassing.
Op 21 december 2011 hebben Provinciale Staten ingestemd met het nieuwe provinciale beleid ten aanzien van melkveehouderijen. Hierin is opgenomen dat

gemeenten beleidsvrijheid hebben als het gaat om bouwvlakken tot 1,5 hectare en dat voor bouwvlakken tussen 1,5 en 3 hectare maatwerk moet worden geleverd (Nije Pleats traject). De provincie zal, vooruitlopend op een herziening van de verordening, niet meewerken aan bouwvlakken groter dan 3 hectare.

3.4.2 Verordening Romte Fryslân

Op 28 september 2010 heeft het College van Gedeputeerde Staten van Fryslân het ontwerp van de Verordening Romte Fryslân vastgesteld. In de Verordening Romte Fryslân worden regels gesteld die ervoor moeten zorgen dat de provinciale ruimtelijke belangen doorwerken in de gemeentelijke ruimtelijke plannen. Deze regels hebben betrekking op diverse onderwerpen, waaronder:

- hergebruik vrijkomende (niet-) agrarische bebouwing;
- nieuwe landgoederen;
- ruimte-voor-ruimte regeling;
- schaalvergroting agrarische bedrijven;
- ruimtelijke kwaliteit;
- cultuurhistorie en archeologie;
- recreatie en toerisme;
- nevenactiviteiten en aan de landbouw gerelateerde bedrijfsactiviteiten;
- glastuinbouw;
- ecologische hoofdstructuur;
- natuur buiten de ecologische hoofdstructuur;
- reserveringszones voor versterking primaire waterkeringen;
- windturbines.

3.4.3 Grutsk op 'e Romte

In het Streekplan Fryslân 2007 Om de kwaliteit fan de Romte worden de ‘kernkwaliteiten’ van het cultuurhistorische erfgoed en het landschap beschreven. Onder kernkwaliteiten wordt verstaan: die ruimtelijke eigenschappen die zo typisch zijn voor het Friese landschap, dat zij tezamen de ruimtelijke identiteit van Fryslân vormen. Het huidige Streekplan en de bijbehorende Verordening Romte Fryslân 2011 bevatten een beschrijving van welke kernkwaliteiten er zijn. Het Streekplan kondigt een nadere uitwerking en waardering aan van deze kernkwaliteiten. Deze uitwerking en waardering gaan verder dan alleen een beschrijving van kernkwaliteiten: wat is er? Er wordt ook een richting aangegeven voor de toekomst: wat willen we er mee? Deze richtinggevende uitwerking heeft de provincie Fryslân gemaakt in de vorm van het document Grutsk op ‘e Romte. In Grutsk wordt de ontwikkelingsrichting bepaald. Na overleg met gemeenten en andere partners in Fryslân zullen de inhoud en de status van Grutsk worden vastgesteld door Provinciale Staten.

Het doel is behoud en verdere ontwikkeling van de ruimtelijke kwaliteit door middel van informeren, adviseren en inspireren. Op deze wijze verwacht de provincie Fryslân de doorwerking van de provinciale belangen in ruimtelijke plannen van gemeenten, rijk en provincie binnen Fryslân te borgen.

3.4.4 Ontwerp Structuurvisie Fryslân Windstreek 2012

Op 21 augustus 2012 hebben Gedeputeerde Staten de Ontwerp Structuurvisie Fryslân Windstreek 2012 vastgesteld. Hierin worden 3 gebieden aangewezen waar, onder voorwaarden, windmolens mogen komen.

Het gaat om:
- een gebied in het IJsselmeer in de buurt van de Afsluitdijk;
- een gebied op de kop van de Afsluitdijk, grofweg tussen Harlingen, Bolsward en Makkum;
- een gebied aan de noordoostkant van het knooppunt bij Heerenveen.

De overige gebieden sluit de provincie uit van (nieuwe) windmolens. De provincie zal dit regelen in de Verordening Romte.

De provincie verleent alleen medewerking aan projecten voor nieuwe clusters van windmolens in de 3 gebieden als er bestaande windmolens gesaneerd worden. Voor elk project moeten meer windmolens gesaneerd worden dan dat er in het project gebouwd worden.

In paragraaf 5.12 Bedrijf - Windturbinepark is aangegeven hoe het bovenstaande beleid juridisch vertaald is in dit bestemmingsplan.

3.5 Gemeentelijk beleid

3.5.1 Structuurvisie buitengebied Franekeradeel 2010-2020

Zoals eerder is aangegeven, heeft de gemeenteraad in 2009 een ruimtelijk beleidskader in de vorm van een structuurvisie voor het hele buitengebied vastgesteld om een duurzame ruimtelijke ontwikkeling van het buitengebied van Franekeradeel mogelijk te maken. De Structuurvisie is opgenomen in de Bijlagen bij de toelichting.

Het volgende algemene beleidsuitgangspunt van de Structuurvisie geldt ook voor dit bestemmingsplan:
‘Voor een gezonde toekomst van het buitengebied is ruimte voor nieuwe ontwikkelingen een noodzaak. De gemeente wil met het bestemmingsplan dan ook ruimte voor ontwikkeling bieden. Ontwikkeling voor de landbouw in eerste instantie, maar ook voor recreatie en toerisme en de overige gebruiksfuncties van het buitengebied. De ontwikkelingsruimte dient echter steeds en overal te worden afgestemd op de identiteit van het landschap van Franekeradeel. Dit vanuit het besef dat zorgvuldig met het landschap moet worden omgegaan.
Voor een gezonde toekomst van het buitengebied is (planologische) ruimte voor nieuwe ontwikkelingen een noodzaak. Deze ontwikkelingen zijn mogelijk mits zorgvuldig wordt omgegaan met de omgeving en de ontwikkeling samen gaat met het behoud, herstel of zelfs het toevoegen van landschappelijke kwaliteiten.

Bovenstaande betekent dat dit bestemmingsplan randvoorwaarden geeft voor ruimtelijke ontwikkelingen waaraan wordt meegewerkt.

3.5.2 Welstandsnota

Het welstandsbeleid, vastgesteld op 6 december 2012, geeft de gemeente de mogelijkheid om de cultuurhistorische, stedenbouwkundige en architectonische waarden die in een bepaald gebied aanwezig zijn te benoemen en een rol te laten spelen bij de ontwikkeling en de beoordeling van bouwplannen. Door deze gebiedsgerichte aanpak wil de gemeente de belangrijke karakteristieken van de bebouwing beschermen en zorgen dat nieuwe ontwikkelingen daarop voortbouwen. De gebiedsgerichte aanpak zal eveneens een bijdrage kunnen leveren aan een bewustere omgang met de gebouwde omgeving.

Het bestemmingsplan regelt onder meer de functie en het ruimtebeslag van bouwwerken. Bouwmogelijkheden die het bestemmingsplan geeft, kunnen niet door welstandscriteria (of een beeldkwaliteitsplan) worden tenietgedaan. De architectonische vormgeving wordt exclusief door de welstandsnota geregeld. Het welstandsadvies kan zich richten op de gekozen invulling binnen de mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt. In een situatie waarin een bouwplan in overeenstemming is met het bestemmingsplan, kan toch een negatief welstandsadvies worden gegeven als de gekozen architectonische oplossing te sterk afbreuk doet aan de ruimtelijke beleving van het betreffende gebied. Uiteraard moet in zo'n geval de welstandsnota daartoe de argumentatie leveren.

Door het opstellen van welstandsbeleid wil de gemeente een helder, controleerbaar en klantgericht welstandstoezicht inrichten. Burgers, ondernemers en ontwerpers kunnen in de toekomst in een vroeg stadium worden geïnformeerd over de criteria die bij de welstandsbeoordeling een rol spelen.

De welstandsnota bestaat uit:

- criteria voor veel voorkomende kleine bouwplannen: deze criteria zijn opgesteld voor veel voorkomende kleine bouwplannen. Ze zijn van belang voor aan- en uitbouwen, bijgebouwen, overkappingen, kozijn- en gevelwijzigingen, dakkapellen, dakopbouwen en (schotel)antennes. Deze criteria zijn zo concreet mogelijk geformuleerd en zijn voor het gehele gemeentelijke grondgebied gelijk;
- gebiedsgerichte welstandscriteria: deze criteria worden gebruikt voor de kleine en middelgrote bouwplannen die zich voegen binnen de bestaande ruimtelijke structuur van Franekeradeel. Er is onderscheid gemaakt in gebiedsdelen. Voor dit bestemmingsplan zijn van toepassing de gebieden Buitengebied, Dorpskernen en Lintbebouwing (Zweins). In de Bijlagen bij de toelichting zijn de beschrijvingen en criteria van deze gebieden opgenomen;
- objectgerichte criteria: deze criteria gelden voor de bouwwerken die bijzonder specifiek en beeldbepalend zijn voor de gemeente Franekeradeel en zijn aanvullend op de gebiedsgerichte criteria. Voor dit bestemmingsplan zijn aan de orde: historische boerderijenstal- en kasvormen, (Mest)vergistingsinstallaties, (Mest)raffinageinstallaties, kleine windturbines, windturbineclusters, technische installaties delfstofwinning en paardenbakken, paddocks, longeercirkels en trainingsmolens. In de Bijlagen bij de toelichting zijn de beschrijving en criteria van deze objecten opgenomen;

- reclame- en inrichtingscriteria: er zijn criteria opgenomen voor reclame-uitingen, zowel voor gevelreclame als voor vrijstaande reclame. Het doel daarvan is de ruimtelijke kwaliteit van de omgeving te waarborgen;
- algemene welstandscriteria: in bijzondere situaties, wanneer de gebiedsgerichte, de objectgerichte en de reclamecriteria ontoereikend zijn, kan het nodig zijn terug te grijpen op algemene uitgangspunten. Het gaat hierbij om onder andere de relatie tussen vorm, gebruik en constructie, de relatie tussen bouwwerk en omgeving, de betekenissen van vormen in de sociaal-culturele context, het evenwicht tussen helderheid en complexiteit, de schaal en maatverhoudingen en materiaal, textuur, kleur en licht.

HOOFDSTUK 4 OMGEVINGSASPECTEN

4.1 Inleiding

Bij realisatie van nieuwe ontwikkelingen dient, met het oog op de uitvoerbaarheid van het plan, te worden onderzocht of in de toekomst sprake is van een goede omgevingssituatie. Daarbij wordt getoetst aan de sectorale wet- en regelgeving op het gebied van milieu, ecologie, archeologie en water.

4.2 Planmer

4.2.1 Normstelling en beleid

Toetsingskader
In de Wet milieubeheer en het bijbehorende Besluit milieueffectrapportage (Besluit mer) is wettelijk geregeld voor welke projecten en besluiten een milieueffectrapport (MER) moet worden opgesteld. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen een planMER voor strategische en kaderstellende plannen en een projectMER of een mer-beoordelingsplicht voor concrete projecten. Een planmer-plicht is voor een bestemmingsplan aan de orde als het plan:

- kaderstellend is voor een toekomstig besluit over mer-(beoordelings)plichtige activiteiten: bijvoorbeeld bedrijfsactiviteiten die in het kader van de omgevingsvergunning milieu mer-(beoordelings)plichtig zijn;
- mogelijkheden biedt voor activiteiten die een significant negatief effect kunnen veroorzaken op Natura 2000-gebieden (het opstellen van een passende beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 is noodzakelijk).

Planmer-plicht
De nieuwvestiging, uitbreiding of wijziging is een vergunningaanvraag voor veehouderij (een omgevingsvergunning) vanaf een bepaalde omvang mer- of mer-beoordelingsplichtig. Deze mer-(beoordelings)plicht is afhankelijk van het aantal dieren waarop het initiatief betrekking heeft. De drempelwaarden waarbij dit van toepassing is, zijn opgenomen in de C- en D-lijst bij het Besluit mer. Kaderstellende plannen, die het toetsingskader voor deze vergunningsaanvragen, zijn planmerplichtig.

Door de ontwikkelingsmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt, is het mogelijk dat toekomstige uitbreidingen drempelwaarden uit het Besluit mer overschrijden, waardoor het bestemmingsplan het kader vormt voor mogelijk toekomstige besluiten over mer(-beoordelings)plichtige activiteiten. Daarbij gaat het onder andere om ontwikkelingsruimte voor grondgebonden veehouderijen. Om deze reden moet voor het bestemmingsplan een planMER worden gemaakt.

Er is tevens sprake van een planmer-plicht, omdat in het kader van de Natuurbeschermingswet een passende beoordeling moet worden opgesteld. Dit vanwege de mogelijke vermestende- en verzurende effecten als gevolg van stikstofdepositie die worden veroorzaakt door het uitbreiden van de veestapel (ook wel ammoniakdepositie genoemd).

Doel en procedure planMER
Doel van een planMER is het integreren van milieuoverwegingen tijdens de besluitvorming over een bestemmingsplan. Daarbij dient te worden getoetst of de ontwikkelingsruimte en flexibiliteit die het bestemmingsplan biedt, leidt tot belangrijke negatieve milieueffecten. Waar relevant, dient te worden bekeken op welke wijze negatieve effecten kunnen worden beperkt of voorkomen (of positieve effecten kunnen worden versterkt).

De planmer-procedure bestaat uit de volgende stappen:
- openbare kennisgeving opstellen planMER en bestemmingsplan;
- raadpleging bestuursorganen en inspraak over reikwijdte en detailniveau van het planMER;
- opstellen planMER en ontwerpbestemmingsplan;
- terinzagelegging planMER met ontwerpbestemmingsplan Buitengebied (zienswijzen);
- toetsingsadvies van de Commissie voor de m.e.r.;
- vaststelling bestemmingsplan: het planMER vormt een bijlage bij het bestemmingsplan.

Notitie reikwijdte en detailniveau
In een Notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) is beschreven op welke wijze in het planMER de milieueffecten inzichtelijk worden gemaakt. Hiermee hebben overlegpartners de mogelijkheid gekregen om te reageren op de reikwijdte en het detailniveau van het planMER. Er is geen inhoudelijke reactie gegeven op de inhoud van de NRD. Zodoende zijn er geen wijzigingen aangebracht in de onderzoeksopzet.

4.2.2 Toetsing en uitgangspunten bestemmingsplan

Opzet van het planMER
In het planMER zijn per milieuthema de huidige milieusituatie en eventuele autonome ontwikkelingen beschreven: samen vormen deze de zogenaamde referentiesituatie. De referentiesituatie bevat een beschrijving van de binnen het plangebied aanwezige waarden (landschap, cultuurhistorie, archeologie, natuur). De referentiesituatie dient als vertrekpunt voor de effectbeschrijvingen.

Per milieuthema is een beschrijving opgenomen van de (potentiële) milieugevolgen als gevolg van de ontwikkelingsruimte en flexibiliteit die het bestemmingsplan biedt. Dit wordt het voornemen genoemd. De ontwikkelingsruimte voor de veehouderij vormt de directe aanleiding voor het opstellen van het planMER en neemt daarom een belangrijke plaats in de effectbeschrijvingen in.

Van groot belang is de maximale omvang van bouwpercelen die wordt toegestaan (het voornemen). Concreet betekent dit dat bestaande grondgebonden veehouderijen uitbreiden tot 3 ha, dat niet-grondgebonden veehouderijen uitbreiden tot 1,5 ha en dat binnen de overige bouwvlakken (binnen de agrarische bestemmingen) een omschakeling naar grondgebonden veehouderij plaatsvindt. Dit is nader toegelicht in paragraaf 5.3 Agrarisch.

Op basis van jurisprudentie moet bij de beschrijving van effecten rekening worden gehouden met de maximale benutting van de bouwmogelijkheden in het bestemmingsplan. Het hierboven beschreven voornemen gaat daar vanuit. Aanvullend op deze alternatieven is voor het aspect stikstofdepositie echter ook een realistisch trendscenario doorgerekend. Bij dit scenario wordt er vanuit gegaan dat de veestapel zich in de komende 10 jaar net zo ontwikkeld als in de afgelopen 10 jaar. Daarmee geeft het trendscenario een veel realistischer beeld van de ontwikkeling van de stikstofdepositie, dan het voornemen.

Het planMER gaat niet alleen in op de effecten van de veehouderijen, maar ook op de effecten als gevolg van andere ontwikkelingsmogelijkheden. Het gaat om relatief kleinschalige ontwikkelingen, waaraan in de regels strikte voorwaarden worden gesteld zoals de mogelijkheid een kleinschalig kampeerterrein op te richten of om mest op te slaan op veldkavels. Gezien de aard en omvang van deze ontwikkelingsruimte is voor deze mogelijkheden volstaan met een kwalitatieve effectbeschrijving op hoofdlijnen.

Het planMER is opgenomen in de Bijlagen bij de toelichting bij dit bestemmingsplan.

Milieueffecten en maatregelen

Natura 2000

Uit de beschrijvingen en beoordelingen in het planMER blijkt dat effecten over het algemeen beperkt en lokaal van aard zijn. Uitzondering daarop vormt het thema stikstofdepositie. Uit de passende beoordeling volgt dat bij een maximale invulling van de bouwmogelijkheden uit de bestemmingsplannen significante negatieve effecten als gevolg van stikstofdepositie op de Natura 2000-gebieden niet zijn uit te sluiten (zie onderstaande tabel).

Bij een maximale invulling van de bouwmogelijkheden is sprake van een forse toename van de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden in de omgeving. Een maximale benutting van alle bouwmogelijkheden is echter alleen in theorie aan de orde. Uit de berekening van het veel realistischer trendscenario blijkt dat de effecten op Natura 2000 geringer zijn en het voor sommige habitattypen mogelijk niet leidt tot een significant negatief effect.
Bij de inventarisatie van maatregelen is geconstateerd dat veel ruimtelijke maatregelen onvoldoende stikstofreductie opleveren. Het beperken van de uitbreidingsmogelijkheden van agrarische bedrijven (geen wijzigingsbevoegdheden voor uitbreiding naar maximaal 3,0 hectare) leidt er nog steeds toe dat de opvulling van onbenutte bouwmogelijkheden bij recht leiden tot een toename van de stikstofdepositie. Daarnaast is het beperken van de ontwikkelingsmogelijkheden van de agrarische bedrijven vanuit economisch perspectief niet gewenst (zie ook paragraaf 5.3.2 Algemeen uitgangspunt). Het zoneren van het plangebied levert onvoldoende op. Beperking van het omzetten van akkerbouwbedrijven naar veehouderijbedrijven is vanuit het economisch perspectief tevens niet wenselijk.

Daarnaast kunnen de mogelijkheden die het bestemmingsplan via wijzigingsbevoegdheden biedt voor stoppende agrarische bedrijven (omzetting naar een andere functie), niet worden ingeboekt als maatregel, omdat het bestemmingsplan hier wel ruimte voor biedt, maar niet afdwingt.

Aanplanten van erfbeplanting is een maatregel die opgenomen is in het bestemmingsplan door de eis van een erfinrichtingsplan bij de ontwikkelingsmogelijkheden (zie paragraaf 5.1.4.2 Erfinrichtingsplan). Een groot deel van de oplossing van de stikstofproblematiek ligt echter buiten het bestemmingsplan.

Het is belangrijk om de rol van het bestemmingsplan in de hiërarchie van plannen te beschouwen. Het bestemmingsplan is in de eerste plaats een kaderstellend plan op basis waarvan medewerking kan worden verleend aan de inpassing van concrete initiatieven. Het bestemmingsplan is bedoeld om ruimtelijke voorwaarden te stellen en niet om de bedrijfsvoering van agrarisch bedrijven te regelen. Het bestemmingsplan biedt ontwikkelingsruimte en flexibiliteit, die binnen de planperiode slechts voor een deel zal worden benut. De maximale invulling van alle bouwmogelijkheden is daardoor een theoretische situatie.

Om ervoor te zorgen dat maatregelen die buiten het bestemmingsplan liggen ook daadwerkelijk worden afgedwongen en dat het bestemmingsplan voldoende rechtszekerheid biedt, is in het bestemmingsplan een voorwaardelijke verplichting opgenomen die het verlenen van een omgevingsvergunning afhankelijk stelt van het treffen van voldoende stikstofreducerende maatregelen op projectniveau. Daarbij kan worden gedacht aan de volgende maatregelen:

- Het eiwitarm voeren van dieren (reductie in de orde van 15 tot 20%);
- Emissiearm maken van bestaande stallen (mogelijke 50%);
- Beweiding (reductie in de orde van 20%);
- Salderen van de overige stikstofdepositie met een stoppend agrarisch bedrijf in de omgeving.

Gezien de uitkomsten van de doorrekening van het realistische ontwikkelingsscenario is er geen aanleiding om in het bestemmingsplan verdergaande beperkingen op te leggen aan de grondgebonden veehouderijen.

Overige milieuthema's
De effecten zijn samengevat in de onderstaande tabel.

Aspecten		***Voornemen***
Bodem en water	Bodemopbouw	-/0
	Waterberging- en afvoer	-/0
	Waterkwaliteit	0
Landschap, cultuurhistorie en archeologie	Kwelderwal	0
	Kweldervlakte	-
	Aandijkingslandschap	-
	Terpenlandschap	-/0
	Openheid	-/0
	Hemelhelderheid (duisternis)	-
	Stilte	-/0
	Cultuurhistorische bebouwing	-
	Archeologische waarde	-
Ecologie	Natura 2000	-/--
	EHS	0
	Weidevogelleefgebieden en ganzenfourageergebieden	-
	Beschermde soorten	-/0
Leefomgeving	Verkeershinder	-/0
	Luchtkwaliteit	-/0
	Geluidgehinderden	-/0
	Geurhinder	-/0

Tabel Samenvattende effectbeoordeling

Ten aanzien van de overige milieuthema's kan het volgende worden geconstateerd:
- Ten aanzien van veruit de meeste aspecten zijn de mogelijke effecten van het voornemen licht negatief van aard;
- Ten aanzien van een aantal landschappelijke en cultuurhistorische aspecten scoort het plan overwegend licht negatief. Op een aantal specifieke punten kunnen negatieve effecten aan de orde zijn. Daarbij gaat het om:
  1. het aanbrengen van nieuwe opgaande beplanting bij waardevolle dorpsaanzichten en beschermde dorpsgezichten in de verschillende deelgebieden;
  2. aantasting van de kleinschalige verkaveling in een aantal delen van de kwelderwal en terpenlandschap;
  3. lichthinder en lichtvervuiling als gevolg van lichtmasten bij paardrijbakken;
  4. aantasting van terreinen met hoge archeologische waarde;
- Intensivering van landbouwgronden als gevolg van schaalvergroting leidt tot aantasting van weidevogelleefgebied. Dit wordt gezien als een negatief effect.

Ook voor deze overige milieuthema's zijn in het planMER maatregelen geïnventariseerd. Daarbij kan ook een onderscheid worden gemaakt in maatregelen die in het bestemmingsplan kunnen worden geborgd en maatregelen die buiten de reikwijdte van het bestemmingsplan liggen. De volgende maatregelen kunnen in het bestemmingsplan worden opgenomen:
- Rondom waardevolle dorpssilhouetten en beschermde dorpsgezichten een zone opnemen waarbinnen geen opgaande teelten, kleinschalige kampeerterreinen, paardrijbakken en nieuwe bouwpercelen zijn toegestaan: er

is geen zone opgenomen, maar bij de afwijkingsmogelijkheid is opgenomen dat de zichtlijnen op de dorpsranden behouden moeten worden;
- Over de kleinschalige structuren een dubbelbestemming leggen waarbinnen nieuwe agrarische bouwpercelen en agrarische bouwpercelen groter dan 1,5 hectare niet zijn toegestaan: de dubbelbestemming Waarde - Landschap verkaveling' is gelegd over het terpengebied en 'Waarde - Reliëf kwelderwal, terpen en kruinige percelen' over de kwelderwallen. Onder andere het dempen van sloten is alleen mogelijk met een omgevingsvergunning;
- aanvullende maatregelen opnemen om lichthinder en lichtvervuiling als gevolg van paardrijbakken te voorkomen. Daarbij wordt gedacht aan een bepaling bij de afwijkingsbevoegdheid, waarbij alleen lichtmasten worden gebouwd met armaturen die rechtstreeks naar beneden gericht zijn. Deze bepaling is opgenomen;
- Extra weidevogelcompensatie: er kan worden overwogen om ook bij uitbreiding van agrarische bedrijven een storting in het provinciale compensatiefonds te eisen. Dit betekent een aanscherping van het provinciale beleid, omdat agrarische bedrijven in het Werkplan Weidevogels vrijgesteld zijn van compensatie. Met deze aanscherping kunnen negatieve effecten enigszins worden gemitigeerd. Er bestaat overigens geen rechtstreekse relatie tussen het compensatiefonds en het plangebied, omdat het gebruikt wordt om agrarisch natuurbeheer mee te financieren voor de hele provincie. Met deze maatregel zijn de effecten dus niet volledig gemitigeerd. Hier is financieel geen ruimte voor. Er zijn wel diverse voorwaarden opgenomen om de openheid van de gebieden te beschermen wat positief is voor de weidevogels;
- Beperken intensivering landbouwgebied: In alle alternatieven kan overwogen worden om intensivering van het grondgebruik in weidevogelgebieden te beperken door een verbod op te nemen voor graslandvernieuwing, maïsteelt en het verleggen van sloten. Deze maatregelen worden niet overgenomen, omdat dit een te beperkende werking voor de agrarische bedrijfsvoering heeft. Ook hier geldt dat er diverse voorwaarden zijn opgenomen om de openheid van gebieden te beschermen wat positief is voor de weidevogels.

Conclusie en doorvertaling naar het bestemmingsplan

Het bestemmingsplan is op basis van de onderzoeken uit het planMER op de volgende punten aangepast:
- In de algemene gebruiksregels is een voorwaardelijke verplichting opgenomen, waarmee de toename van stikstofdepositie op planniveau niet is toegestaan. Daarmee wordt geborgd dat bij de uitbreiding van de veestapel op bedrijfsniveau maatregelen worden getroffen;
- Bij de afwijkingsmogelijkheid om fruitteelt toe te staan is opgenomen dat de zichtlijnen op de dorpsranden behouden moeten worden zodat de waardevolle dorpssilhouetten en beschermde dorpsgezichten beschermd worden;
- Over de kleinschalige structuren is een dubbelbestemming gelegd waarbinnen nieuwe agrarische bouwpercelen en agrarische bouwpercelen groter dan 1,5 hectare niet zijn toegestaan: de dubbelbestemming Waarde - Landschap verkaveling' is gelegd over het terpengebied en 'Waarde - Reliëf kwelderwal, terpen en kruinige percelen' over de kwelderwallen. Onder andere het dempen van sloten is alleen mogelijk met een omgevingsvergunning;

- in de afwijkingsbevoegdheid voor paardrijbakken is opgenomen dat alleen lichtmasten worden gebouwd met armaturen die gericht zijn op de paardrijbak.

4.3 Geluid

De Wet geluidhinder heeft als belangrijkste doel het bestrijden en voorkomen van geluidhinder. Op grond van de Wet zijn verschillende soorten geluidhinder te onderscheiden die directe raakvlakken hebben met de ruimtelijke ordening. Voor het buitengebied van de gemeente Franekeradeel zijn wegverkeerslawaai en industrielawaai van belang.

4.3.1 Wegverkeerslawaai

Normstelling en beleid
Op grond van de Wet geluidhinder geldt rond wegen met een maximumsnelheid hoger dan 30 km/uur, spoorwegen en inrichtingen die ''in belangrijke mate geluidhinder veroorzaken'', een geluidzone. Bij ontwikkeling van nieuwe geluidsgevoelige objecten binnen deze geluidzones moet akoestisch onderzoek worden uitgevoerd om aan te tonen dat de ontwikkeling voldoet aan de voorkeursgrenswaarden die in de wet zijn vastgelegd.

Indien niet aan de voorkeursgrenswaarde kan worden voldaan, kan het bevoegd gezag - in de meeste gevallen de gemeente - hogere grenswaarden vaststellen. Hiervoor geldt een bepaald maximum, de uiterste grenswaarde genoemd. Bij de vaststelling van hogere grenswaarden moet worden afgewogen of bronmaatregelen of maatregelen in de overdrachtssfeer kunnen worden getroffen.

Toetsing en uitgangspunten bestemmingsplan
Rondom de meeste wegen in het buitengebied is een geluidzone van kracht. In dit bestemmingsplan worden echter geen nieuwe geluidsgevoelige objecten direct mogelijk gemaakt. Toetsing aan de *Wet geluidhinder* is derhalve niet noodzakelijk. Voor sommige wegen zijn in het verleden hogere grenswaarden aangevraagd. Deze situaties zullen in het bestemmingsplan gehandhaafd blijven.

Toename van wegverkeerslawaai wordt, waar mogelijk, tegengegaan. In de regels is vastgelegd dat het wegprofiel niet wezenlijk aangepast mag worden en daarmee wordt de bestaande geluidssituatie vastgelegd.

Bestaande geluidsgevoelige functies in het plangebied betreffen voornamelijk (bedrijfs)woningen. Ondanks het beleid van de gemeente nieuwe burgerwoningen in het buitengebied te weren, zijn er via flexibiliteitsbepalingen in het plan wel een aantal uitzonderingen mogelijk waardoor er nieuwe situaties in de zin van de Wet geluidhinder kunnen ontstaan. Het gaat om de volgende situaties:
- omzetten van agrarische bouwpercelen naar een woonfunctie waardoor de bedrijfswoning een burgerwoning wordt, waar andere normen voor gelden;
- toepassen van de ruimte voor ruimte regeling;
- toestaan van een tweede bedrijfswoning.

De overige genoemde ontwikkelingen zijn gekoppeld aan een wijzigingsprocedure. Op het moment dat een nieuwe ontwikkeling zich gaat voordoen, wordt getoetst aan het aspect 'wegverkeerslawaai'. Daarbij wordt onderzocht of een ontwikkeling voldoet aan de voorkeursgrenswaarde van 48 dB. Als dit niet het geval is, wordt een procedure Hogere Waarden gevolgd. Uitgangspunt hierbij is dat de binnenwaarde niet hoger wordt dan 33 dB.

4.3.2 Industrielawaai

Normstelling en beleid
Ten aanzien van industrielawaai geldt dat industrieterreinen waar inrichtingen voorkomen die 'in belangrijke mate geluidshinder' kunnen veroorzaken, dienen te worden gezoneerd. Buiten de geluidzone mag de geluidsbelasting niet hoger zijn dan 50 dB(A). Binnen de geluidzone mogen geen nieuwe geluidsgevoelige objecten mogelijk worden gemaakt, tenzij kan worden aangetoond dat zij kunnen voldoen aan de voorkeursgrenswaarde.

Toetsing en uitgangspunten bestemmingsplan
De geluidzones van een aantal bedrijventerreinen in Franeker liggen over het plangebied. De geluidzones zijn aangeduid als 'geluidzone - industrie'.

4.4 Externe veiligheid

4.4.1 Normstelling en beleid
Externe veiligheid gaat over het beheersen van de risico's die ontstaan voor de omgeving bij het gebruik, de opslag en het vervoer van gevaarlijke stoffen, zoals vuurwerk, LPG en munitie. Sinds een aantal jaren is er wetgeving over “externe veiligheid” om de burger niet onnodig aan te hoge risico's bloot te stellen. De normen voor externe veiligheid zijn vastgelegd in onder andere het *Besluit externe veiligheid inrichtingen* (Bevi), de *Circulaire risiconormering vervoer van gevaarlijke stoffen* en het *Besluit externe veiligheid buisleidingen* (Bevb).

Het externe veiligheidsbeleid heeft vorm gekregen in de risicobenadering. Er wordt getoetst aan twee verschillende normen: het plaatsgebonden risico (PR) en het groepsrisico (GR). Ten aanzien van het plaatsgebonden risico geldt een kans van 10^{-6} als grenswaarde. Dit betekent dat binnen de zogenaamde PR 10^{-6}-contour geen nieuwe kwetsbare objecten mogen worden toegestaan. Voor ontwikkeling van nieuwe beperkt kwetsbare objecten, geldt deze norm als streefwaarde. Het onderscheid tussen kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten is vastgelegd in het Besluit externe veiligheid inrichtingen.

Ten aanzien van (beperkt) kwetsbare objecten binnen de GR-contour moet een bestuurlijke verantwoording plaatsvinden. De verantwoording bevat de volgende elementen:
1. de personendichtheid;
2. de hoogte van het groepsrisico;
3. maatregelen ter beperking van het groepsrisico;
4. de voor- en nadelen van alternatieve locaties;
5. de mogelijkheden voor bestrijding van calamiteiten;

6. de mogelijkheden tot zelfredzaamheid van personen binnen het invloedsgebied.

Ten aanzien van de bestrijdbaarheid van calamiteiten moet de veiligheidsregio om advies worden gevraagd.

4.4.2 Toetsing en uitgangspunten bestemmingsplan

Het Bureau Externe Veiligheid en de Brandweer Fryslân hebben een advies uitgebracht. De adviezen zijn opgenomen in de Bijlagen bij de toelichting.

In het plangebied komen diverse risicobronnen voor. De relevante risicobronnen zijn:
- inrichtingen waar risicovolle activiteiten plaatsvinden;
- transport van gevaarlijke stoffen door buisleidingen;
- transport van gevaarlijke stoffen over wegen;
- transport van gevaarlijke stoffen over water.

In onderstaand figuur zijn de bronnen weergegeven.

Overzicht risicobronnen

Vervoer gevaarlijke stoffen
In het plangebied wordt over de A31 en het Van Harinxmakanaal gevaarlijke stoffen vervoerd. Over de spoorlijn worden geen gevaarlijke stoffen vervoerd. Het rijk heeft het Basisnet Weg, Water en Spoor opgesteld. Het Basisnet vervoer gevaarlijke stoffen bestaat uit drie kaarten: vervoer over de weg, de binnenwateren en het spoor. Op de kaarten is per gebied aangegeven welke beperkingen er zijn voor ruimtelijke ontwikkelingen en het vervoer van gevaarlijke stoffen. Het maximale risico per route wordt vastgelegd in de Wet Vervoer gevaarlijke stoffen.

De bouwbeperkingen worden vastgelegd in het Besluit transportroutes externe veiligheid. De verwachting is dat deze regelgeving in 2013 in werking treedt. In de circulaire Risiconormering zijn wel al de normen voor het plaatsgebonden risico opgenomen.

Het vervoer van gevaarlijk stoffen over de A31 en het Van Harinxmakanaal is beperkt. De A31 heeft daarom geen veiligheidszone en plasbrandaandachtsgebied (PAG). Er zijn daarmee geen bouwbeperkingen langs de weg. Het Van Harinxmakanaal heeft ook geen PAG.

Het aantal LPG-transporten op de A31 is zodanig laag dat er niet sprake is van een PR 10^{-6} contour en de 10% van de oriëntatiewaarde van het groepsrisico niet wordt overschreden. Een toename van het aantal personen binnen het invloedsgebied is niet zonder meer mogelijk. Bij de wijzigingsbevoegdheden is als criterium opgenomen dat er geen onevenredige afbreuk gedaan mag worden aan de milieusituatie.
Voor het Van Harinxmakanaal geldt dat er geen sprake is van een PR 10^{-6} contour en dat een verantwoording van het GR niet hoeft plaats te vinden.

Buisleidingen
In het plangebied lopen meerdere hogedruk aardgasbuisleidingen. In onderstaande tabellen zijn de aanwezige leidingen in het plangebied en het plaatsgebonden risico van de leidingen weergegeven.

Hogedruk aardgastransportleiding					
Eigenaar	Leiding-naam	Diameter (mm)	Druk (bar)	1% Letaliteitszone (invloedsgebied) in (m)	100% Letaliteitszone in (m)
Gasunie	A-601	762	80	400	170
Gasunie	N-510-06	219,1	40	95	50
Gasunie	N-502-49	219,1	40	95	50
Gasunie	N-502-44	108	40	45	30
Gasunie	N-510-03	219,1	40	95	50
Gasunie	N-502-35	168,3	40	70	50
Gasunie	N-502-05	108	40	45	30
Gasunie	N-502-03	108	40	45	30
Gasunie	N-502-01	219,1	40	45	50
Gasunie	N-502-02	114,3	40	45	30
Gasunie	N-502-48	114,3	40	45	30
Vermilion	25-RIED2-6-S-4400	168,3	89	95	70
Vermilion	22-HRL2-6-S-4200	168,3	89	95	70
Vermilion	23-HRL4-6-S-4100	168,3	89	95	70
Vermilion	21-FR1-8-S-4000	219,1	89	130	70
Vermilion	24-HRL5-6-4300	168,3	89	95	70

Overzicht leidingen binnen het plangebied

Eigenaar	Leiding-naam	PR 10^{-6} contour
Gasunie	A-601	nee
Gasunie	N-510-06	nee
Gasunie	N-502-49	nee
Gasunie	N-502-44	nee
Gasunie	N-510-03	nee
Gasunie	N-502-35	nee
Gasunie	N-502-05	ja
Gasunie	N-502-03	ja
Gasunie	N-502-01	nee
Gasunie	N-502-02	nee
Gasunie	N-502-48	nee
Vermilion	25-RIED2-6-S-4400	ja
Vermilion	22-HRL2-6-S-4200	ja
Vermilion	23-HRL4-6-S-4100	ja
Vermilion	21-FR1-8-S-4000	ja
Vermilion	24-HRL5-6-4300	ja

PR 10^{-6} contour leidingen

Het plaatsgebonden risico ligt bij een aantal leidingen niet op de leiding. Er zijn echter geen (beperkt) kwetsbare objecten toegestaan binnen deze gebieden. Het plaatsgebonden risico is daarmee geen belemmering voor dit bestemmingsplan.

De leidingen en de belemmeringen strook (graafrisico) en daar waar het plaatsgebonden risico meer is dan 0 hebben de dubbelbestemming “Leiding - Gas”. Op deze manier wordt de leiding beschermd en ervoor gezorgd dat er bij recht geen (beperkt) kwetsbare objecten binnen de 10^{-6} contour gerealiseerd kunnen worden.

Binnen de 1% letaliteitsgrens (invloedsgebied groepsrisico) is een beperkt aantal (beperkt) kwetsbare objecten aanwezig. Voor alle aardgastransportleidingen is het groepsrisico (GR) berekend (zie advies bureau externe veiligheid in de Bijlagen bij de toelichting). Uit de berekeningen kan worden opgemaakt dat voor leiding N-502-49 (zuidelijk deel) en 24-HRL5-6-S-4300 een GR aandachtspunt binnen het invloedsgebied is waar te nemen (zie figuur 14 t/m 17). Voor de overige leidingen is geen GR geconstateerd. Ondanks het feit dat sprake is van een GR binnen het invloedsgebied van de transportleidingen is het GR ver onder de oriëntatiewaarde gelegen. Het aantal personen binnen het invloedsgebied van de transportleidingen neemt conform dit bestemmingsplan niet toe. Ten opzichte van de nulsituatie treedt geen wijziging op. Geconcludeerd kan worden dat de hogedruk aardgastransportleidingen geen belemmeringen vormen voor het GR van onderhavig plan. Bij toepassing van wijzigingsbevoegdheden zal ook afzonderlijk gekeken worden naar het groepsrisico. De verwachting is dat de wijzigingsbevoegdheden uitvoerbaar zijn.

De bestrijdbaarheid van de leidingen niet tot directe knelpunten. Er zijn in het

plangebied geen directe knelpunten/aandachtspunten in het kader van zelfredzaamheid.

Om gevaarlijke stoffen veilig te kunnen blijven vervoeren via buisleidingen, wil de overheid ruimte vrijhouden voor nieuwe buisleidingen. In de Structuurvisie Buisleidingen staat hoe en waar de overheid tot 2035 ruimte wil vrijhouden voor nieuwe buisleidingen. Het gaat hier om buisleidingen die gevaarlijke stoffen over lange afstanden moeten vervoeren en buisleidingen voor grensoverschrijdend transport. Binnen de gemeente zijn geen leidingentracé's aanwezig die op de visiekaart zijn aangegeven als basisstructuur.

Risicovolle inrichtingen
De volgende risicovolle inrichtingen of risicocontouren van risicovolle inrichtingen liggen in het plangebied:

Naam inrichting	Type inrichting	Plaatsgebonden risico	Invloeds-gebied groepsrisico
Tankstation texaco – Terpstra (Hearewei 1 Sexbierum)	LPG vulpunt en opslagtank	Afleverzuil 15 m (buiten het plangebied) Vulpunt 45 m Opslagtank 25 m	150 m
Lamb Weston / Meijer V.O.F (Lidlumerwei 20 Klooster Lidlum)	Ammoniak koelinstallatie 4000 kg (machinekamer) en ammoniakvoerende leidingen en biogasinstallatie	nvt Biogasinstallatie 30 m	nvt 70 m
J.S. Jukema (Hoarnestreek 5 Sexbierum)	1 propaangastank 18 m3 en een propaantankwagen 26 m^3	Berekening	berekening: zeer laag
V.O.F. Gerbrandastate (Hoarnestreek 9 Pietersbierum)	Propaantank 5 m^3	10 m (binnen de inrichting)	235 m
G. en G. Bleeker (Sytzamaleane 33 Tzummarum)	Propaantank 5 m^3	10 m	235 m
W. Postma (Deersum 1 Achlum)	2 Propaangastanks 5 m^3	10 m	235 m
Mts. W.W.Atsma en J. Atsma-Kooistra (Nieuwbuurtsterweg 48 Tzum)	Propaangastank 5 m^3	10 m	235 m
J. en F. van der Burg (Hegesylsterwei 7 Tzummarum)	Propaantank 3 m^3	10 m (binnen de inrichting)	235 m
L.J. Vollema (Slachtedijk 1 Tzum)	Propaangastank 3 m^3	10 m	235 m
J. Viëtor (Tritzum 9 Tzum)	Propaangastank 3 m^3	10 m (binnen de inrichting)	235 m
Gasdrukmeet- en regelstation (Kleasterwei 6 Tzummarum)	max. cap. 40.000 m^3 (reductie gas van 40 naar 8 bar)	15 m (kwetsbaar) 4 m (beperkt kwetsbaar)	nvt
Mijnbouwlocatie Harlingen 4/9 (Filosofenpad Franeker)	Gaswinningsinstallatie	QRA (berekening)	nihil
Mijnbouwlocatie Franeker 1 & Harlingen 7/11(11ST1)/12 (Miedlaan, ten noord van Herbaijum)	Gaswinningsinstallatie	QRA (berekening)	nihil
Mijnbouwlocatie Harlingen 2/8/10 (Kiesterzijl, ten zuiden van Herbaijum)	Gaswinningsinstallatie	QRA (berekening)	nihil
Mijnbouwlocatie RIED 2 (Salverderweg Franeker)	Gaswinningsinstallatie	QRA (berekening)	nihil
Rioolwaterzuiveringsinstallatie Franeker (Oostelijke Industrieweg 31 Franeker)	Methanoltank in betonnen bak 40.000 l Biosgashouder 200 m^3	0 m 25 m (binnen de inrichting)	40 m 60 m

* *De gaswinning is beëindigd, maar de rechten bestaan nog.*

De plaatsgebonden risicocontouren die buiten de risicovolle inrichtingen vallen en binnen het plangebied, zijn aangeduid met 'veiligheidszone - bevi'. Binnen deze contouren mogen geen (beperkt) kwetsbare objecten gerealiseerd worden.

Verantwoording van het groepsrisico is aan de orde bij het tankstation. Bij de andere inrichtingen bevinden zich geen (beperkt) kwetsbare objecten binnen het invloedsgebied en is het ook niet mogelijk om bij recht (beperkt) kwetsbare objecten te realiseren.
Binnen 150 meter vanaf het tankstation moet het groepsrisico verantwoord worden. In het deel dat over het plangebied valt, zijn geen (beperkt) kwetsbare objecten aanwezig. Het aantal personen binnen het plangebied kan niet bij recht toenemen. Ten opzichte van de nulsituatie treedt geen wijziging op. Bij wijzigingsbevoegdheden is één van de toetsingscriteria dat er geen onevenredige afbreuk mag worden gedaan aan de milieusituatie. Hierbij moet gekeken worden naar het aspect externe veiligheid. Dit geldt ook voor de andere inrichtingen waar een invloedsgebied aan de orde is.

De bestrijdbaarheid van het tankstation en Lamb Weston leidt niet tot directe knelpunten. Wel zijn de hoge opkomststijden een aandachtspunt. Er zijn in het plangebied geen directe knelpunten/aandachstpunten in het kader van zelfredzaamheid. De brandweer heeft alleen het invloedsgebied dat binnen plangebied valt beoordeeld en niet het gehele invloedsgebied.

Voor de mijnlocaties (gaswinning) geldt dat de brandweer afhankelijk is van de drijver van de inrichting. Alleen de beheerder is in staat grote lekken te dichten en leidingen af te sluiten. Voor overige scenario's heeft de lokale brandweer de beschikking over zogenaamde noodplannen voor deze locaties. Het is echter onbekend of de eerst uitrukkende voertuigen deze plannen ook daadwerkelijk aan boord hebben. De brandweer beveelt aan om dit na te gaan.

Conclusie
Samengevat zijn de volgende regelingen opgenomen:

- er kunnen geen (beperkt) kwetsbare objecten binnen de PR 10^{-6} contouren worden gevestigd door de algemene aanduidingsregel 'veiligheidszone - bevi' en de bestemming 'Leiding - Gas';
- er kunnen niet zonder meer kwetsbare objecten binnen de invloedsgebieden van het groepsrisico worden gevestigd, omdat in de wijzigingsbevoegdheden als criterium is opgenomen dat er geen onevenredige afbreuk mag worden gedaan aan de milieusituatie. Tevens kan hiermee worden voorkomen dat een (grote) toename van personen mogelijk wordt gemaakt binnen de invloedsgebieden van de risicobronnen.

Er zal nagegaan worden of de eerst uitrukkende voertuigen noodplannen voor de mijnbouwlocaties aan boord hebben.

Geconcludeerd kan worden dat het aspect externe veiligheid geen belemmering vormt voor de haalbaarheid van voorliggend plan en dat het groepsrisico verantwoord wordt geacht.

4.5 Luchtkwaliteit

4.5.1 Normstelling en beleid

Sinds 15 november 2007 is de vernieuwde regelgeving voor luchtkwaliteit in de Wet milieubeheer vastgelegd. De wet is enerzijds bedoeld om de negatieve effecten op de volksgezondheid aan te pakken, als gevolg van te hoge niveaus van luchtverontreiniging. Anderzijds heeft de wet tot doel mogelijkheden te creëren voor ruimtelijke ontwikkeling, ondanks overschrijdingen van de Europese grenswaarden voor luchtkwaliteit.
De Wet milieubeheer voorziet onder meer in een gebiedsgerichte aanpak van de luchtkwaliteit via het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL).
De programma-aanpak zorgt voor een flexibele koppeling tussen ruimtelijke activiteiten en milieugevolgen. Luchtkwaliteitseisen vormen onder de Wet luchtkwaliteit geen belemmering voor ruimtelijke ontwikkeling als:

- er geen sprake is van een feitelijke of dreigende overschrijding van een grenswaarde;
- een project, al dan niet per saldo, niet tot een verslechtering van de luchtkwaliteit leidt;
- een project is opgenomen in een regionaal programma van maatregelen of in het NSL;
- een project 'niet in betekenende mate' bijdraagt aan de luchtverontreiniging.

Van bepaalde projecten met getalsmatige grenzen is vastgesteld dat deze 'niet in betekenende mate' bijdragen aan de luchtverontreiniging. Projecten die 'niet in betekenende mate' (nibm) bijdragen aan de luchtverontreiniging zijn onder andere:

- woningbouwlocaties met niet meer dan 1500 nieuwe woningen bij één ontsluitingsweg en 3000 nieuwe woningen bij twee ontsluitingswegen;
- kantoorlocaties met een bruto vloeroppervlak van niet meer dan 100.000 m^2 bij één ontsluitingsweg en 200.000 m^2 bij twee ontsluitingswegen;
- landbouwinrichtingen waar geen landbouwhuisdieren worden gehouden.

4.5.2 Toetsing en uitgangspunten bestemmingsplan

Dit bestemmingsplan heeft voornamelijk een conserverend karakter. Er worden bij wijziging wel ontwikkelingen mogelijk gemaakt, zoals de omzetting van agrarische bedrijven naar woningen. Deze ontwikkelingen zorgen niet voor een dermate toegenomen emissie, dat er niet voldaan kan worden aan de grenswaarden. Dit bestemmingsplan draagt dus niet in betekenende mate bij aan de luchtverontreiniging. Bij het toepassen van de wijzigingsbevoegdheden wordt getoetst aan de Wet milieubeheer.
Daarnaast zijn er binnen de gemeente geen knelpunten met betrekking tot de luchtkwaliteit bekend. Luchtkwaliteit vormt dan ook geen belemmering voor dit bestemmingsplan.

4.6 Milieuhinder bedrijvigheid

4.6.1 Normstelling en beleid

Wet geurhinder en veehouderij
De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) vormt vanaf 1 januari 2007 het toetsingskader voor geurhinder van veehouderijen die milieuvergunningplichting zijn. Uitgangspunt van de wet is dat aan de ene kant de uitbreidingsmogelijkheden van de veehouderijsector niet in gevaar komen, maar ook dat woningen en recreatiewoningen optimaal tegen geurhinder worden beschermd.

In deze wet zijn voor bepaalde typen dieren geurnormen opgenomen. Deze normen zijn uitgedrukt in odeur units per kubieke meter. Belangrijke inhoudelijke wijziging in de wet is dat onderscheid wordt gemaakt tussen maximaal toegestane geurbelasting binnen en buiten de bebouwde kom en concentratie en niet-concentratiegebieden. Ten aanzien van dieren waarvoor geen geurnorm is vastgesteld, zoals koeien, schapen en paarden, gelden vaste afstanden. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen geurgevoelige objecten in de bebouwde kom en daarbuiten. Gemeenten kunnen bij verordening afwijken van de geurnormen en vaste afstanden uit de wet. Hiervoor geldt een in de wet vastgelegde bandbreedte. De gemeente Franekeradeel heeft eigen geurbeleid.

De Wet geurhinder en veehouderij regelt ook hoe om te gaan met voormalige agrarische bedrijfswoningen. Als een agrarisch bedrijf wordt beëindigd en een nieuwe bestemming krijgt dan zal voor het voormalige agrarische bedrijf de regeling gelden van een agrarisch bedrijf. Zo kan een voormalig agrarisch bedrijf de overgebleven agrarische bedrijven in de omgeving niet beperken in de bedrijfsvoering.

Activiteitenbesluit
Per 1 januari 2013 zijn agrarische activiteiten onder de werkingssfeer van het Activiteitenbesluit gebracht. Dit betekent dat de meeste dierhouderijen niet meer omgevingsvergunningplichtig worden. Alleen bepaalde intensieve veehouderijen blijven vergunningsplichtig.

De geurhinderregeling voor dierhouderijen is afgestemd op die uit de Wgv. Dit betekent concreet dat de “entree-eisen” om onder de algemene regeling te vallen zijn komen te vervallen. Of een dierhouderij wel of niet vergunningplichtig is hangt dan niet meer af van de afstanden tot bepaalde globaal omschreven objecten. Dit betekent concreet dat geen rekening meer hoeft te worden gehouden met de vaste geurhinderafstanden van veehouderijinrichtingen als geheel tot woningen en andere geurgevoelige objecten (en omgekeerd). Wat wel blijft zijn de aan te houden afstanden tot individuele stallen. Dan geldt dus niet meer de afstand vanaf de inrichtingsgrens maar vanaf het emissiepunt. En dat ligt meestal verder af van woningen.

Een dierhouderij, waarvoor geen geuremissiefactor is vastgesteld (zoals melkrundvee- of de paardenhouderij) moet straks in principe voldoen aan een afstand van 100 meter (vanaf het emissiepunt) als het geurgevoelig object is gelegen binnen de bebouwde kom en 50 meter als het geurgevoelig object is gelegen buiten de bebouwde kom.

Wet ammoniak en veehouderij
Veehouderijen in de omgeving van natuurgebieden kunnen als gevolg van stikstofdepositie leiden tot verzuring en vermesting van deze gebieden. Vooral de stof ammoniak (NH_3) speelt hierbij een belangrijke rol. Op veehouderijen is zodoende de Wet ammoniak en veehouderij van toepassing. De wet vormt het toetsingskader bij het aanvragen of wijzigen van een milieuvergunning. Belangrijk onderdeel van de wet is dat in een zone van 250 meter rondom zeer kwetsbare gebieden in beginsel geen uitbreiding of oprichting van veehouderijen mogelijk is. Zeer kwetsbare gebieden worden aangewezen door Provinciale Staten.
Daarnaast kan het aspect ammoniak een rol spelen bij gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet. Bij gebieden waarvoor significante negatieve effecten zijn te verwachten moet een passende beoordeling worden gemaakt.

4.6.2 Toetsing en uitgangspunten bestemmingsplan

Geurhinder en veehouderij
De in het plangebied voorkomende agrarische bedrijven worden in principe in de huidige vorm vastgelegd.
De Wet geurhinder en veehouderij bepaalt voor een groot deel samen met het Bestemmingsplan de ontwikkelingsruimte voor agrarische bedrijven. De wet hanteert als uitgangspunt dat voor melkveehouderijen die binnen de bebouwde kom liggen er minimaal een afstand van 100 meter moet zijn vanaf de buitenzijde van het dierenverblijf tot de buitenzijde van een geurgevoelig object. Voor veehouderijen buiten de bebouwde kom is deze afstand minimaal 50 meter. Als de afstand kleiner is dan blijft vergunningverlening nog steeds mogelijk zolang de afstanden niet nog kleiner worden of de veestapel niet groter wordt. Zodra er een uitbreiding van de stal nodig is en het aantal dieren toeneemt dan kan dat niet en moet de milieuvergunning worden geweigerd. Door deze regelgeving was sprake van ‘het op slot zetten’ van een aantal veehouderijbedrijven in de gemeente Franekeradeel. Daarom heeft de gemeenteraad een verordening vastgesteld die specifiek voor deze bedrijven afwijkende afstandseisen regelt. De wettelijke afstanden voor de geïnventariseerde bedrijven zijn gehalveerd tot 50 meter binnen de bebouwde kom en 25 meter buiten de bebouwde kom. De verordening geeft de geïnventariseerde veehouderijen nu de mogelijkheid om het bedrijf desgewenst uit te breiden.

Ammoniak en veehouderij
Binnen het plangebied of in de omgeving daarvan komen geen gebieden voor die zijn aangewezen in het kader van de Wet ammoniak en veehouderij. Bovendien voorziet het bestemmingsplan bij recht niet in uitbreidingsmogelijkheden die kunnen leiden tot een relevante toename van de ammoniakemissie.

Ten aanzien van intensieve veehouderijen in het plangebied geldt het uitgangspunt dat de productieomvang gelijk blijft. Uitbreiding van de in het plangebied voorkomende volwaardige bedrijven is via een wijziging mogelijk en van een tweede tak bij een grondgebonden bedrijf via een aparte procedure. Als eis wordt onder meer gesteld dat de uitbreiding mogelijk moet zijn vanuit de milieusituatie.

4.7 Milieuhinder overige bedrijvigheid

4.7.1 Normstelling en beleid

Met het oog op een goede ruimtelijke ordening dient bij een bestemmingsplan afstemming plaats te vinden tussen activiteiten die milieuhinder kunnen veroorzaken en hindergevoelige functies. Voor deze afstemming wordt gebruik gemaakt van de lijst met richtafstanden uit de VNG-brochure "Bedrijven en milieuzonering" (herziene versie, 2009). Richtafstanden gelden ten aanzien van de hinderaspecten geluid-, stof- en geurhinder en gevaar en kunnen worden gezien als een de afstand waarbij onaanvaardbare hinder van een milieubelastende activiteit voor gevoelige functies kan worden uitgesloten. In gebieden waar een menging van functies voorkomt, wordt uitgegaan van een kleinere richtafstand.

4.7.2 Toetsing en uitgangspunten bestemmingsplan

Uitgangspunt is dat milieucategorieën 1 en 2 algemeen in het buitengebied zijn toegestaan. Bedrijven uit deze categorieën leveren geen belemmeringen op voor omliggende functies. Dat zijn lichte vormen van bedrijvigheid die algemeen passend en aanvaardbaar worden geacht voor de vestiging in het buitengebied. De lijst is gebaseerd op de handreiking *Bedrijven en milieuzonering (2009)* van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG).

Bestaande bedrijven uit een hogere milieucategorie hebben een specifieke aanduiding waardoor de bestaande bedrijfsactiviteiten kunnen worden uitgeoefend. Bij eventuele bedrijfsbeëindiging of -verplaatsing zijn echter alleen bedrijfsactiviteiten uit de algemeen toegestane categorieën (dus 1 en 2) of een zelfde bedrijvigheid toegestaan. Op deze manier wordt voorkomen dat in het plangebied onaanvaardbare milieuhinder zal ontstaan.

4.8 Water

4.8.1 Normstelling en beleid

Water en ruimtelijke ordening zijn in toenemende mate met elkaar verweven. Dit betekent dat effecten van nieuwe ontwikkelingen op de waterhuishouding inzichtelijk moeten worden gemaakt. In het bestemmingsplan moet daarom een waterparagraaf worden opgenomen. Voor nieuwe ruimtelijke plannen geldt bovendien de 'watertoets' die verplicht tot overleg met de waterbeheerder over voorgenomen ontwikkelingen, voordat een bestemmingsplan in procedure wordt gebracht. De watertoets is een procesinstrument dat is verankerd in de Wro. De bedoeling van het instrument is om wateraspecten van meet af aan mee te nemen bij ruimtelijke plannen en besluiten. Het gaat hierbij om vijf thema's: waterkwantiteit, waterkwaliteit, waterkeringen, afvalwaterketen en beheer & onderhoud van nieuw oppervlaktewater.

In het Waterhuishoudingsplan Fryslân 2010-2015 (WHP) staan de doelen die de provincie in de komende zes jaar wil bereiken. In het Waterbeheerplan 2010-2015 (WBP) geeft Wetterskip Fryslân aan welke maatregelen het in de komende zes jaar neemt om het watersysteem op orde te houden en te verbeteren.

4.8.2 Toetsing en uitgangspunten bestemmingsplan

Waterkwantiteit
Door watersystemen goed in te richten, wordt regionale wateroverlast geminimaliseerd. De waterlopen die een waterhuishoudkundige functie hebben, zijn specifiek bestemd als 'Water'.

Waterberging is één van de maatregelen om extreme wateroverlast te voorkomen. Dit is mogelijk door verbreding van waterlopen of land geschikt te maken om water tijdelijk vast te houden ('droge' waterberging). In de Algemene wijzigingsregels is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen om waterlopen te verbreden door gronden te wijzigen in de bestemming water.

'Droge' waterberging
In het noordelijk deel van het buitengebied ligt een opgave voor waterberging. Hier zullen gronden worden gezocht die in tijden van zware regenval dienst kunnen doen als ”overloopgebied”. Grondruil kan als middel ingezet worden. Door middel van grondruil kunnen boeren worden gecompenseerd: in ruil voor de waterdiensten kunnen zij elders betere gronden toegewezen krijgen. In het kader van de gebiedsontwikkeling Franekeradeel/Harlingen wordt dit thema verder uitgewerkt. Er zijn mogelijkheden voor koppeling met natuurontwikkeling (ecologische oevers, weidevogelbeheer).

“Ruimte voor water” hoeft overigens niet altijd grote ruimtelijke consequenties te hebben. In dit geval gaat het om landbouwgronden met een wat lagere kade die - eens in de zoveel jaar - als eerste onderlopen. Met name de laag gelegen gronden in het landschap van de kwelderwallen en de erosievlakten lenen zich hiervoor.

“Ruimte voor water” heeft dus geen (planologische) functieverandering tot gevolg. Het land blijft immers beschikbaar voor de landbouw, behalve als het bij hoge waterstanden onderloopt. Vanuit de provincie en het waterschap wordt zoveel mogelijk geopteerd voor vasthouden van water in eigen gebied. Land wordt geschikt gemaakt om water tijdelijk vast te houden. Hierbij wordt de functie van waterberging gecombineerd met de functie landbouw. Van grote, open waterpartijen is in het geval van waterberging op deze wijze dus ook geen sprake. In het waterbergingsgebied Franeker Zuid worden verschillende maatregelen genomen om het gebied geschikt te maken voor de waterberging in de winter. Binnen de agrarische bestemming is waterberging mogelijk gemaakt.

Waterkwaliteit
De Kaderrichtlijn Water (KRW) is een Europese wet met als doel dat alle lidstaten in alle wateren in Europa uiteindelijk een goede chemische en ecologische waterkwaliteit weten te bereiken.

Een goede ecologische kwaliteit betekent dat plant- en diersoorten die ‘van nature' in bepaalde wateren voorkomen daar ook daadwerkelijk in (kunnen) leven en zich voortplanten. Daar wordt naar gestreefd in alle wateren.

Natuurvriendelijke oevers zijn oevers waarlangs planten en dieren zich meer thuis voelen dan langs traditionele oevers. Ze hebben ook een positieve invloed op de waterkwaliteit doordat ze van het land afstromend regen en grondwater filteren.

Waterkeringen
In de Legger primaire, secundaire en regionale waterkeringen zijn de eisen vastgelegd waaraan de waterkeringen volgens de wettelijke veiligheidsnorm moeten voldoen naar richting, vorm, afmeting en constructie. In de Legger van de primaire waterkering zijn ook de juridische begrenzingen opgenomen. Dit zijn het waterstaatswerk, de beschermingszone, de buitenbeschermingszone, het profiel van vrije ruimte en de ruimtelijke reserveringszone in verband met dijkversterking. De primaire waterkering (dijk langs de Waddenzee) is bestemd als 'Water - Waterkering' om de functie ervan te beschermen. De reserveringszone is aangeduid als 'vrijwaringszone - dijk'.

Wateradvies
Het bestemmingsplan wordt aan het Wetterskip Fryslân voorgelegd voor advies. Het wateradvies wordt in het ontwerpbestemmingsplan verwerkt.

4.9 Ecologie

4.9.1 Normstelling en beleid

Natura 2000-gebieden
Ten aanzien van de gebiedsbescherming is op 1 oktober 2005 de nieuwe Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. In deze wet is de bescherming van natuurgebieden die zijn aangewezen onder de Europese Vogel- en Habitatrichtlijnen geregeld (de zogenaamde Natura 2000-gebieden). Daarnaast kunnen op grond van de Natuurbeschermingswet gebieden van nationaal belang worden aangewezen: beschermde natuurmonumenten.
Op grond van de Natuurbeschermingswet is in Nederland een groot aantal Natura 2000-gebieden aangewezen, waarvoor momenteel de vaststellingsprocedure loopt. Op dit moment is de procedure tot aanwijzing van de Natura 2000-gebieden nog niet afgerond. Voor de Natura 2000-gebieden waarvoor de provincie de beheerplannen moet gaan opstellen, zal pas na het opstellen van die beheerplannen de begrenzing van de gebieden definitief worden vastgesteld. Dit geldt ook voor de instandhoudingsdoelstellingen.
Natura 2000 omvat alle gebieden die zijn beschermd op grond van de Vogel- en Habitatrichtlijn. De Natura 2000-gebieden worden beschermd door de Natuurbeschermingswet en behoeven daardoor geen extra bescherming via het bestemmingsplan. De relatie tussen de natuurbeschermingswet en het bestemmingsplan is echter gelegen op het punt van de uitvoering van het bestemmingsplan. Dit betekent dat de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan moet worden aangetoond.

Het bestemmingsplan moet echter wel rekening houden met de beschermde status van de aangewezen gebieden. Het bestemmingsplan mag geen ontwikkelingen mogelijk maken waarvan verwacht moet worden dat daarvoor geen vergunning wordt verleend op basis van de Natuurbeschermingswet.

Ecologische Hoofdstructuur (EHS)
Naast gebieden die zijn aangewezen op grond van de Natuurbeschermingswet dient rekening te worden gehouden met het provinciale beleid ten aanzien van gebieden die zijn gelegen binnen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Voor ontwikkelingen binnen of nabij de EHS geldt het "nee, mits-principe", hetgeen betekent dat ontwikkelingen geen afbreuk mogen doen aan de natuurlijke kenmerken van het gebied. Indien vernietiging of verstoring van de EHS plaats vindt, kan een ontwikkeling slechts doorgang vinden indien de effecten worden gemitigeerd en gecompenseerd. De EHS moet er te allen tijde in saldo op vooruit gaan.

Soortenbescherming
De bescherming van soorten vindt plaats via de Flora- en faunawet. Op grond van deze wet mogen beschermde dieren en planten, die in de wet zijn aangewezen niet worden gedood, gevangen, verontrust, geplukt of verzameld en het is niet toegestaan dieren te beschadigen, vernielen of te verstoren.
Onder voorwaarden is ontheffing van de verbodsbepalingen mogelijk. Voor soorten die staan vermeld op bijlage IV van de Habitatrichtlijn en een aantal Rode Lijst soorten zijn de voorwaarden voor ontheffing streng.

4.9.2 Toetsing en uitgangspunten bestemmingsplan

Natura 2000-gebieden
Een deel van het Natura 2000-gebied de 'Waddenzee' ligt in het plangebied. Mogelijke effecten van in het bestemmingsplan geboden ontwikkelingsruimte op Natura 2000-gebieden worden onderzocht in een planmerprocedure. Zoals gesteld in paragraaf 4.2 Planmer wordt een voortoets uitgevoerd om de mogelijke invloed op het Natura 2000-gebied te onderzoeken. De conclusies uit dit onderzoek worden uiteindelijk in dit bestemmingsplan verwerkt.

EHS-gebieden
In het plangebied komen geen gebieden voor, die behoren tot de EHS. Aanvullende regelingen zijn daarom niet noodzakelijk.

Soortenbescherming
Wat betreft de soortenbescherming wordt gewerkt met de zogenaamde 'uitgestelde toets'. De Flora- en faunawet is altijd onverkort van kracht. Dit betekent dat op het moment dat nieuwe activiteiten aan de orde zijn (bij recht, vergunningvrij of via een afwegingsprocedure) dat in het kader van de Flora- en faunawet de mogelijke effecten op de te beschermen soorten altijd moet worden meegewogen.

Een beoordeling op het moment dat activiteiten daadwerkelijk aan de orde zijn (en dus niet ten tijde van het maken van het bestemmingsplan) geeft het meest actuele en beschermingswaardige beeld.

Indien op dat moment blijkt dat er sprake is van (een) beschermde soort(en) en de activiteit strijd oplevert met de bepalingen uit de Flora- en faunawet, zal de betreffende activiteit pas plaats kunnen vinden na het verkrijgen van ontheffing. Bij het opstellen van het bestemmingsplan moet wel redelijk zicht bestaan op de verleenbaarheid van een eventuele benodigde omgevingsvergunning om af te wijken van de regels. Anders is het bestemmingsplan niet uitvoerbaar.
Gelet op het feit dat dit bestemmingsplan vooral conserverend van aard is en er geen grootschalige ontwikkelingen zullen plaatsvinden, wordt het plan op het punt van soortbescherming uitvoerbaar geacht. De ontwikkelingen vinden op perceelsniveau plaats. Ter plaatse van de bestaande percelen is geen sprake van aanwezigheid van bijzondere soorten op grond waarvan op voorhand ontwikkelingen geconcludeerd zou moeten worden dat ontwikkelingen niet kunnen worden toegelaten. Voor zover in het plangebied beschermde soorten aanwezig zijn waar mogelijk een ontheffing voor moet worden aangevraagd, zijn er geen aanwijzingen dat een dergelijke ontheffing niet kan worden verleend.

4.10 Archeologie

4.10.1 Normstelling en beleid

Ter implementatie van het Verdrag van Malta in de Nederlandse wetgeving is op 1 september 2007 de Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz) in werking getreden. Deze nieuwe wet maakt deel uit van de (gewijzigde) Monumentenwet. De kern van Wamz is dat wanneer de bodem wordt verstoord, de archeologische resten intact moeten blijven. De Wamz verplicht gemeenten bij het opstellen van bestemmingsplannen rekening te houden met de in hun bodem aanwezige waarden.

Naast het inventariseren van de (te verwachten) archeologische waarden, zal het bestemmingsplan uiteindelijk, indien nodig (en mogelijk), een bescherming moeten bieden voor deze waarden. Dit kan bijvoorbeeld door middel van een omgevingsvergunningenstelsel.

4.10.2 Toetsing en uitgangspunten bestemmingsplan

FAMKE

Een betere bescherming van het bodemarchief vraagt om een zo goed mogelijk inzicht in de verwachte ligging, verspreiding en aard van het bodemarchief. Om deze reden heeft de provincie Fryslân het initiatief genomen om het bodemarchief zo goed mogelijk in kaart te brengen. Dit gebeurt op de FAMKE: Friese Archeologische Monumentenkaart Extra. De FAMKE bestaat uit twee advieskaarten, één voor de periode steentijd - bronstijd (300.000 - 800 v Chr.), en één voor de periode ijzertijd - middeleeuwen (800 v Chr. - 1500 n Chr.).

De adviezen die voor de verschillende zones in Fryslân gegeven worden variëren van 'streven naar behoud' tot 'geen nader onderzoek nodig'. Deze adviezen geven aan welke vervolgstappen noodzakelijk zijn om op een verantwoorde manier om te gaan met het bodemarchief in een nieuw te maken bestemmingsplan, een bestemmingsplanwijziging, een ontgronding of een sanering.

Door middel van de twee advieskaarten kan aldus worden nagegaan welke onderzoeksinspanning gevraagd wordt op een bepaalde plaats.

De archeologische adviezen op de FAMKE zijn gebaseerd op kennis van al bekende archeologische terreinen en op zogeheten archeologische verwachtingen, die op hun beurt weer gebaseerd zijn op bronnen als de bodemkaart, veldwerk en literatuurstudie. De adviezen bestaan uit twee delen:

1. er wordt aangegeven óf er in geval van een bodemingreep met een bepaalde oppervlakte onderzoek noodzakelijk is; en
2. zo ja, wat voor soort onderzoek dit dient te zijn. Deze richtlijnen geven een aanzet voor een Plan van Aanpak dat voor elk archeologisch onderzoek de basis vormt.

In onderstaande figuren zijn de twee kaarten voor de gemeente Franekeradeel weergegeven.

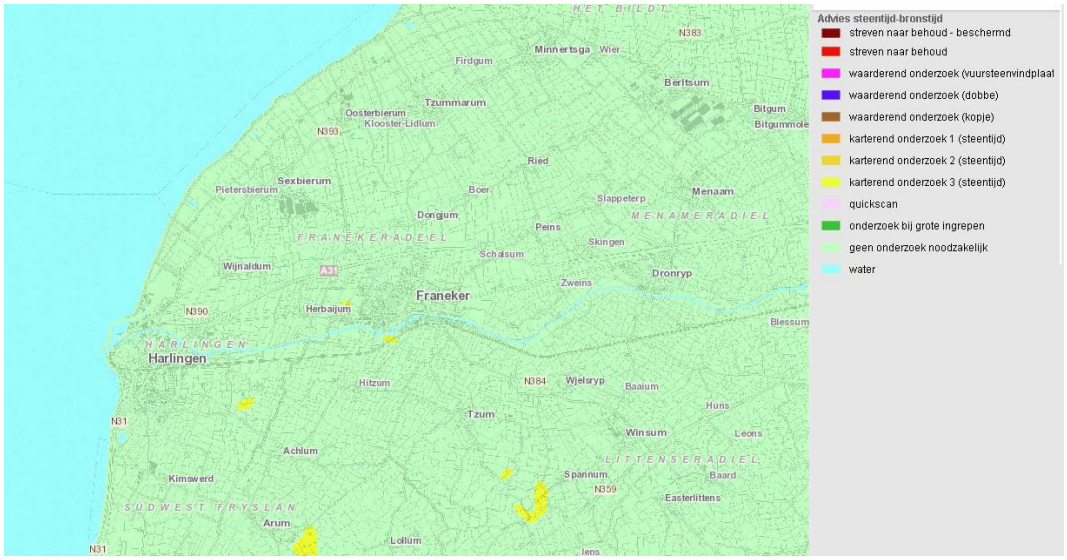

FAMKE: advieskaart steentijd - bronstijd

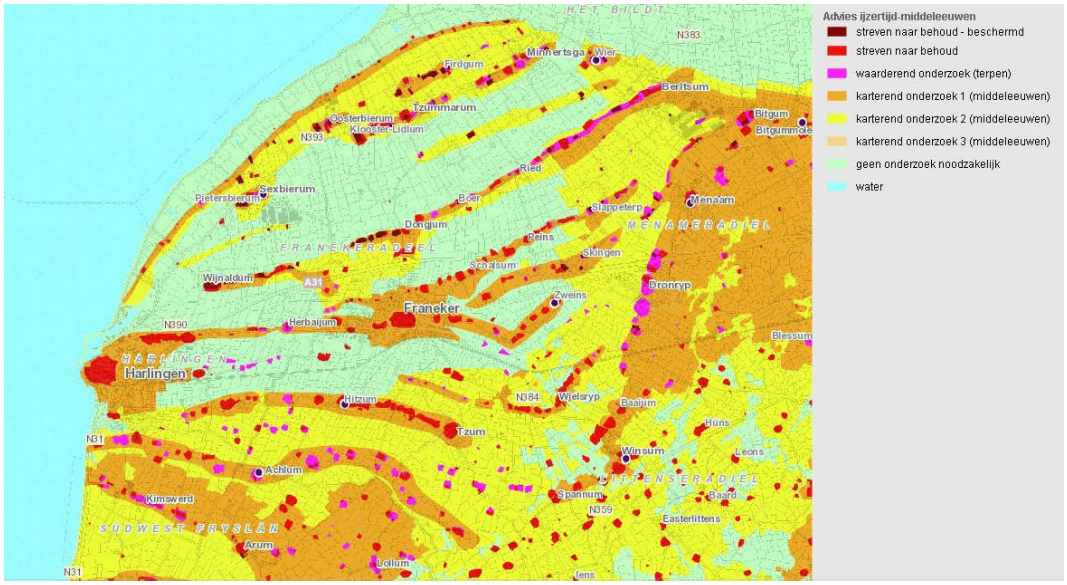

FAMKE: advieskaart ijzertijd - middeleeuwen

Agrarische bouwvlakken die uitgebreid worden middels een wijziging ex artikel 3.6, lid 1 van de Wet ruimtelijke ordening, worden uitgezonderd van archeologisch onderzoek, tenzij er binnen de uitbreiding sprake is van bekende archeologische waarden. Deze waardevolle archeologische terreinen dienen te worden ontzien en/of nader onderzocht op behoudenswaardigheid ervan.

Bestemmingsplanregeling

Dit bestemmingsplan is overwegend conserverend van aard, waardoor de bestaande situatie wordt vastgelegd. Bij het toekennen van de agrarische bouwvlakken op de verbeelding is rekening gehouden met het aspect archeologie.

De adviezen op de FAMKE zijn als volgt verwerkt:

- de wettelijk beschermde archeologische monumenten (streven naar behoud - beschermd) hebben geen regeling gekregen in dit bestemmingsplan. Ze worden namelijk al beschermd via de Monumentenwet;
- van de terreinen met het advies streven naar behoud is bekend dat zij waardevolle archeologische resten bevatten. Deze terreinen hebben de dubbelbestemming "Waarde - Archeologie 1" gekregen;
- In de bodem van de terreinen waarvoor waarderend onderzoek moet worden uitgevoerd, zijn mogelijk waardevolle archeologische resten aanwezig. Bij ingrepen groter dan 50 m^2 is onderzoek nodig. Deze terreinen zijn, indien aanwezig, bestemd als "Waarde - Archeologie 2";
- in de bodem van de terreinen waarvoor (karterend) onderzoek of een quickscan uitgevoerd moet worden, zijn mogelijk ook waardevolle archeologische resten aanwezig. Onderzoek hiernaar is, afhankelijk van het advies, nodig bij ingrepen groter dan 500 m^2, 2500 m^2, 5000 m^2 of 2,5 hectare. Deze gebieden hebben geen archeologische dubbelbestemming gekregen. In de handleiding bij de FAMKE wordt namelijk aangegeven dat agrarische bouwpercelen die worden uitgebreid, worden uitgezonderd van archeologisch onderzoek, tenzij er binnen de uitbreiding sprake is van bekende

archeologische waarden (wettelijk beschermd of dubbelbestemming zoals hier boven aangegeven);
- voor de terreinen met het advies geen onderzoek, is een beschermende regeling niet aan de orde. Dit advies wordt gegeven als op basis van eerder onderzoek is gebleken dat er zich geen archeologische resten in de bodem bevinden, of wanneer de archeologische verwachting op gefundeerde gronden zeer laag is, en waar eventuele resten zich vermoedelijk zodanig diep onder het maaiveld bevinden dat de kans op aantasting bij de meeste ingrepen zeer klein is.

4.11 Cultuurhistorie

4.11.1 Normstelling en beleid

Op basis van het Besluit ruimtelijke ordening moet in bestemmingsplannen aandacht worden besteed aan cultuurhistorie. Cultuurhistorisch waardevolle elementen moeten in het bestemmingsplan worden beschermd.

4.11.2 Toetsing en uitgangspunten bestemmingsplan

Met dit bestemmingsplan wordt op verschillende manieren rekening gehouden met de aanwezige cultuurhistorische waarden. Het gaat om dijklichamen zoals de Slachtedyk, kanalen en watergangen, herkenbare kruinige percelen, terpen, enkele grachten, dobben, karakteristieke panden, waardevolle (erf)beplanting, waardevolle dorpsaanzichten en het karakteristieke slotenpatroon. In paragraaf 5.1.4 Ruimtelijke kwaliteit wordt hier nader op ingegaan.

In deze paragraaf wordt ingegaan op de karakteristieke panden en objecten in het bestemmingsplan Buitengebied.

In het buitengebied van de gemeente Franekeradeel liggen diverse panden en objecten die zijn aangewezen als Rijksmonument (36 in totaal). Er zijn geen gemeentelijke monumenten. De gemeentelijke Erfgoedverordening is hierop ingericht. De bescherming van Rijksmonumenten wordt niet in het bestemmingsplan geregeld. De Rijksmonumenten worden namelijk via nationale wetgeving beschermd.

Het Steunpunt Monumentenzorg Fryslân heeft een inventarisatie gemaakt. De geïnventariseerde objecten zijn in meer of mindere mate aan te merken als karakteristiek. Alle objecten zouden vanuit dat oogpunt dan ook beschermd kunnen worden in het bestemmingsplan (ongeveer 95 stuks). Gekozen is om de objecten die een score van 15 punten en meer hebben aan te wijzen als karakteristiek. Het overzicht is opgenomen in de Bijlagen bij de toelichting. Daarnaast wordt de hoofdvorm van alle karakteristieke woonboerderijen en woonhuizen beschermd ook als deze minder dan 15 punten scoren. Op deze manier wordt de landschappelijke en cultuurhistorische waarde van deze objecten behouden. De instandhouding van de bestaande karakteristieke waarden van deze gebouwen (architectonisch beeldwaarde) wordt niet nagestreefd bij de panden met minder dan 15 punten, maar dus wel bij de panden met meer dan 15 punten.

De karakteristiek van de gekozen objecten wordt als volgt beschermd. De hoofdvorm van de boerderijen of woonhuizen is vastgelegd met een strak bouwvlak of een specifieke aanduiding. De karakteristiek van gebouwen wordt beschermd met een aanduiding. De karakteristiek van deze panden wordt tevens beschermd doordat de goothoogte en dakhelling ten minste en ten hoogste de bestaande goothoogte en dakhelling moet zijn. Tevens is sloop van (delen van de) karakteristieke boerderijen alleen mogelijk met een Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden. De omgevingsvergunning zal alleen worden verleend als de bouwtechnische kwaliteit van de karakteristieke boerderij dusdanig slecht is dat de boerderij niet meer (her)gebruikt kan worden of als het gaat om delen van de boerderij die niet waardevol zijn en bij sloop van die delen de karakteristiek van de boerderij niet wordt aangetast. Hiermee wordt voorkomen dat karakteristieke boerderijen worden gesloopt.

Vergunningsvrije bouwwerken mogen niet aan het bestemmingsplan worden getoetst. Ook vindt bij vergunningsvrije bouwwerken geen welstandstoetsing plaats. Het opnemen van een beschermende regeling in het bestemmingsplan voorkomt dus niet dat karakteristieke panden of objecten aangetast kunnen worden als gevolg van vergunningsvrije bouwwerken.

4.12 Kabels en leidingen

In het plangebied komen verschillende kabels en leidingen voor. Deze zijn op de verbeelding opgenomen. Op de verbeelding zijn alleen de grotere kabels en leidingen opgenomen. Kleinere leidingen, zoals aansluitingen op individuele percelen en kleinere transportleidingen, zijn niet opgenomen.

4.13 Overige aspecten

Een deel van het aandachtsgebied bouwhoogte in verband met de militaire vliegbasis Leeuwarden ligt over het plangebied. De toegestane bouwhoogtes in dit bestemmingsplan zijn niet dusdanig dat dit een gevaar oplevert voor het vliegverkeer. Hetzelfde geldt voor verstoring van de radar.
Daarnaast zijn er nog straalpaden in het gebied voor telecom. Ook hiervoor geldt dat de bouwhoogtes de straalpaden niet belemmeren.
In navolgend figuur zijn de zones weergegeven.

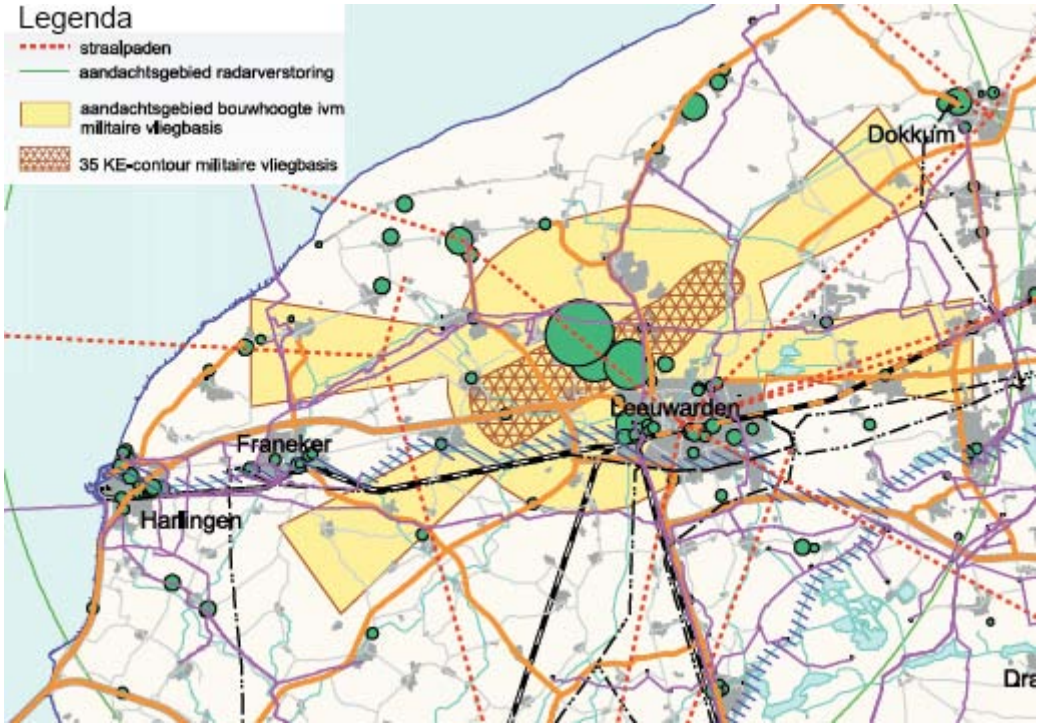
Legenda
straalpaden
aandachtsgebied radarverstoring
aandachtsgebied bouwhoogte ivm militaire vliegbasis
35 KE-contour militaire vliegbasis
Dokkum
Leeuwarden
Franeker
Harlingen

HOOFDSTUK 5 BESTEMMINGEN EN PLANUITGANGSPUNTEN

5.1 Algemene uitgangspunten

5.1.1 Algemeen

De uitgangspunten die beschreven staan in dit hoofdstuk, komen voort uit de bescherming van de huidige waarden (beschreven in Hoofdstuk 2 Huidige situatie en ontwikkelingen), de beleidsmatige keuzes (beschreven in Hoofdstuk 3 Beleidskader) of volgen uit de toets op sectorale wet- en regelgeving (beschreven in Hoofdstuk 4 Omgevingsaspecten). Naast deze hoofdstukken bestaat de toelichting nog uit de hoofdstukken 1 Inleiding en 6 Uitvoerbaarheid.

In deze paragraaf staan de algemene uitgangspunten. Per bestemming staan de specifieke uitgangspunten ten aanzien van de verschillende thema's.

5.1.2 Functies in het bestemmingsplan

Het buitengebied biedt ruimte aan een aantal verschillende functies. Deze functies kunnen worden onderverdeeld in basisfuncties voor grotere gebieden (landbouw, natuur en water) en in perceelsgerichte functies (bestemmingen op perceelsniveau), zoals wonen, werken en recreatie. Tot de basisfuncties worden die functies gerekend, die als het ware ‘afhankelijk’ zijn van het buitengebied. Basisfuncties zijn ‘leidend’ als het gaat om het bieden van ontwikkelingsruimte in het buitengebied. De perceelsgerichte functies maken ‘gebruik van’ het buitengebied. Omdat meerdere delen van het buitengebied voor verschillende functies van belang zijn, is het noodzakelijk om in bepaalde situaties te komen tot een afweging van belangen; ontwikkeling van de ene functie zou immers ten koste kunnen gaan van de andere. Bij deze afweging van belangen wordt in beginsel aan de basisfuncties een doorslaggevend belang toegekend. In principe houdt dit in dat eventuele toekomstige ontwikkelingen primair gericht of afgestemd dienen te worden op het behoud en de versterking van de basisfuncties. De perceelsgerichte functies zijn daaraan ondergeschikt, in zoverre dat zij niet een dusdanige omvang of intensiteit mogen aannemen, dat de basisfuncties onevenredig negatief worden beïnvloed.

5.1.3 Overkoepelend beleidsuitgangspunt

De ruimtelijke kwaliteit van de gemeente Franekeradeel wordt in belangrijke mate bepaald door het open landschap. Het in stand houden en verder ontwikkelen van de hieraan gekoppelde landschappelijke kwaliteiten hebben hoge prioriteit. Daarnaast leggen tal van functies een ruimteclaim op het landschap.

Franekeradeel is van oorsprong een agrarische gemeente. De gemeente streeft naar ontwikkelingsmogelijkheden voor de agrarische sector. Hierdoor wordt daar waar mogelijk ingespeeld op ontwikkelingen. Dit mag echter geen onevenredige afbreuk doen aan de bestaande landschappelijke kwaliteiten.

Het algemene beleidsuitgangspunt zoals verwoord in de Structuurvisie (opgenomen in de Bijlagen bij de toelichting) geldt daarom ook hier: ‘Voor een gezonde toekomst van het buitengebied is ruimte voor nieuwe ontwikkelingen een noodzaak.

De gemeente wil met het bestemmingsplan dan ook ruimte voor ontwikkeling bieden. Ontwikkeling voor de landbouw in eerste instantie, maar ook voor recreatie en toerisme en de overige gebruiksfuncties van het buitengebied. De ontwikkelingsruimte dient echter steeds en overal te worden afgestemd op de identiteit van het landschap van Franekeradeel. Dit vanuit het besef dat zorgvuldig met het landschap moet worden omgegaan.
Voor een gezonde toekomst van het buitengebied is (planologische) ruimte voor nieuwe ontwikkelingen een noodzaak. Deze ontwikkelingen zijn mogelijk mits zorgvuldig wordt omgegaan met de omgeving en de ontwikkeling samen gaat met het behoud, herstel of zelfs het toevoegen van landschappelijke kwaliteiten

Landschap
In paragraaf 2.3 Landschap is het landschap beschreven waarbij de landschappelijke kwaliteit inzichtelijk is gemaakt aan de hand van drie kaartbeelden: landschappelijke hoofdstructuur, karakteristieke landschapselementen, ruimte-massa kaart. De ‘basiskaarten landschappelijke kwaliteit’ vormen een belangrijk afwegingskader bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied. Bij deze afweging staat het behouden, versterken dan wel het verder ontwikkelen van de kenmerkende landschappelijke opbouw voorop. Het gaat daarbij om het behouden van de identiteit van het landschap, het versterken van de aanwezige verschillen (diversiteit) en het benutten van de aanwezige landschappelijke structuur voor de inpassing van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. In de volgende paragraaf Ruimtelijke kwaliteit is dit nader uitgewerkt. Hierbij heeft tevens als basis gediend het document 'Grutsk op 'e Romte' van de provincie Fryslân.

5.1.4 Ruimtelijke kwaliteit
De landschappelijke, stedenbouwkundige en de cultuurhistorische waarden in Franekeradeel zijn in sterke mate bepalend voor de identiteit en leefbaarheid van het gebied. In het bestemmingsplan worden deze waarden daarom zodanig beschermd dat de bestaande structuur en de waarden zoveel mogelijk behouden blijven. In deze paragraaf wordt aangegeven wat moet worden beschermd en hoe dit wordt beschermd in het bestemmingsplan.

5.1.4.1 Landschappelijke kenmerken
Op het hoogste niveau wordt het gebied gevormd door een open landschap. De openheid van het landschap is in de bestemmingen verankerd door het vastleggen van de bebouwingsmogelijkheden voor (agrarische) bedrijven, woningen en recreatie en een beperking voor het realiseren van opgaande beplanting.

Het open landschap kent een nadere verdeling in landschapstypen. In het landschap zijn een viertal landschapstypen te onderscheiden: Oude Zeepolder (aandijkingen), kwelderwallen, kweldervlakten en terpengebied.
De landschapstypen onderscheiden zich van elkaar door in het landschap herkenbare grenzen, zoals de Hoarnedyk, in reliëf, in verkaveling, in mate van openheid en in richting en structuur van infrastructuur, watergangen en bebouwingspatroon. De kenmerken van de landschapstypen zijn als volgt:

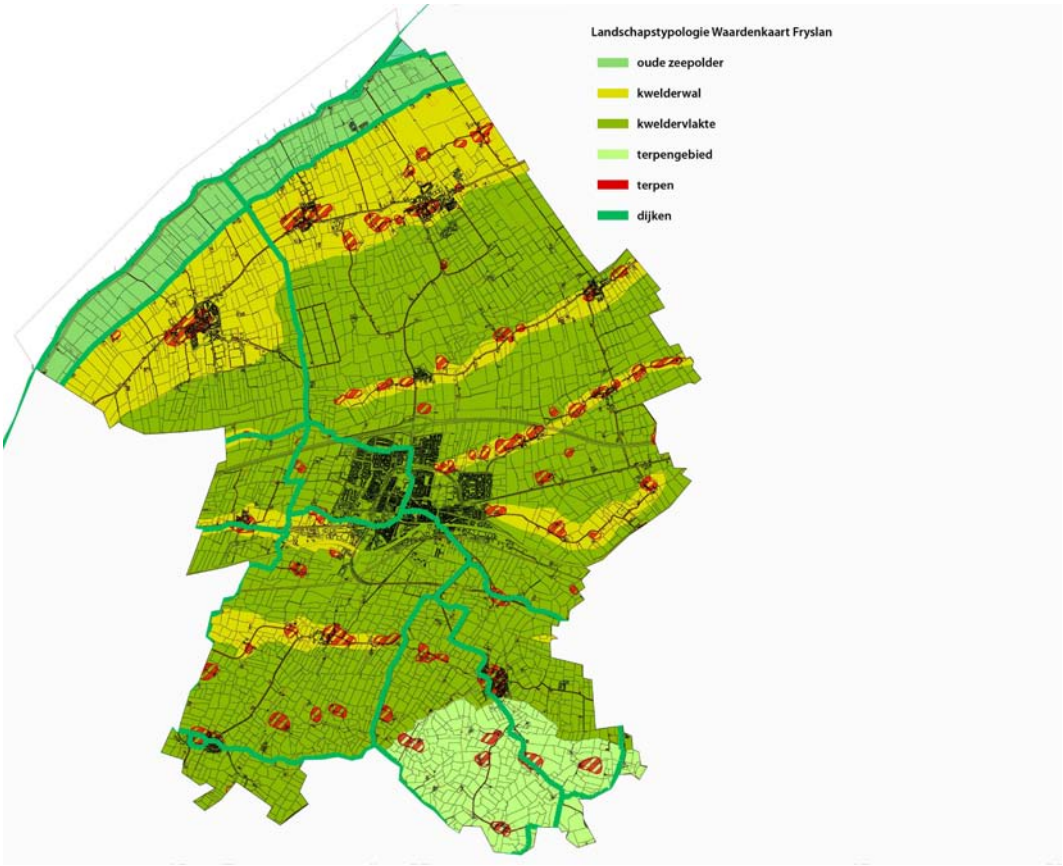

Oude Zeepolder: Aandijkingen

- zeer open landschap
- langgerekte open ruimte
- afbakening van de ruimte door parallel gelegen dijklichamen
- de wegenstructuur is gekoppeld aan de dijken en een beperkt aantal doorsteken
- zowel langs de Waddenzeedijk als langs de Hoarnedyk loopt een doorgaande weg
- de hoofdwaterstructuur is gekoppeld aan binnenzijde van de Waddenzeedijk
- het slotenpatroon ligt dwars op de buitendijk, er zijn enkele perceelsgebonden waterpartijen
- een rechthoekige, enigszins onregelmatige verkaveling
- de bebouwing is gesitueerd aan de Hoarnestreek en is beperkt van omgang.

Kwelderwallen

- halfopen landschap
- parallelle samenhang in richting en structuur over de kwelderwal.

- het gebied wordt gekenmerkt door een hoger ligging, door een aaneenschakeling van terpen en kruinige percelen.
- de wegenstructuur is gekoppeld aan de richting van de kwelderwal en heeft een gebogen verloop.
- de wegen lopen enigszins concentrisch naar Franeker
- de watergangen liggen aan de rand van de kwelderwal of zijn dwars op de kwelderwal gesitueerd als opvaart naar de dorpen
- het slotenpatroon haaks op de kwelderwal is recht, redelijk grootschalig en onregelmatig van structuur, de waterlopen parallel aan de kwelderwal zijn gebogen van structuur
- samenhangende afwisseling van openheid en beslotenheid van karakteristieke dorpsbebouwing, dorpsbeplanting, en boerderijen met waardevolle erfbeplanting en grachten
- waardevolle dorpsaanzichten in de open ruimten in de randen van de structuur van de dorpen.

Kweldervlakten
- open landschap
- grote continuïteit in open ruimte in de parallel richting
- parallelle samenhang in richting en structuur met de kwelderwal
- wegenstructuur is niet gekoppeld aan de structuur van de vlakten maar concentrisch georiënteerd op Franeker
- de watergangen liggen aan de rand van de kwelderwal of zijn dwars op de kwelderwal gesitueerd als opvaart naar de dorpen
- het slotenpatroon haaks in de kweldervlakte is recht en kleinschalig van structuur, de waterlopen parallel aan de kwelderwal zijn gebogen van structuur
- incidentele agrarische bebouwing op een eilanderf.

Terpengebied
- open landschap
- grote continuïteit in open ruimte, geen specifieke richting
- verspreide dorpen en erven, geen samenhangende richting
- de watergangen kronkelig van structuur en kennen geen voorkeur in richting
- het slotenpatroon is onregelmatig
- de agrarische bebouwing is voornamelijk los gesitueerd van de doorgaande wegen
- waardevolle dorpsaanzichten in de open ruimten in de randen van de radiale structuur van de dorpen
- in beperkte mate waardevolle erven en grachten.

De landschappelijke kenmerken van de afzonderlijke landschapstypen worden beschermd door de specifieke elementen die uniek zijn in vorm en ligging, een (dubbel)bestemming te geven of aan te duiden. Dit betreft met name:
- dijklichamen zoals de Slachtedyk en de voormalige tramlijn (dubbelbestemming Waarde - Cultuurhistorisch waardevolle lijnen);
- kanalen en watergangen (bestemming Water);
- herkenbare kruinige percelen (dubbelbestemming Waarde - Reliëf kwelderwal, terpen en kruinige percelen);

- terpen (dubbelbestemming Waarde - Reliëf kwelderwal, terpen en kruinige percelen);
- kwelderwal (dubbelbestemming Waarde - Reliëf kwelderwal, terpen en kruinige percelen)
- enkele waardevolle grachten (specifieke aanduiding binnen de bestemming Water),
- dobben (dubbelbestemming Waarde - Dobbe),
- karakteristieke landschapsverkaveling in terpenlandschap (Waarde - Landschap verkaveling);
- karakteristieke panden (aanduiding),
- waardevolle (erf)beplanting (aanduiding waardevolle laan- en wegbeplanting binnen de bestemming Verkeer)
- wandelpaden (bestemming Verkeer - Fiets- en voetpaden).

Op het behouden van het karakteristieke reliëf van kruinige percelen, terpen, de kwelderwal en dijken wordt gestuurd door middel van verboden of een omgevingsvergunningenstelsel binnen de dubbelbestemmingen.

Van de karakteristieke panden wordt de hoofdvorm beschermd door deze aan te duiden dan wel een strak bouwvlak te geven. Op de kwaliteit van de opmaak van de gebouwen wordt door welstandsbeleid en monumentenbeleid gestuurd. In paragraaf 4.11 Cultuurhistorie wordt nader ingegaan op de karakteristieke panden.

De waardevolle dorpsaanzichten worden beschermd doordat de openheid van het landschap wordt beschermd op verschillende manieren zoals omschreven in deze paragraaf.

Daarnaast worden landschappelijke kenmerken die niet uniek zijn, maar wel waardevol voor het landschapsbeeld, beschermd door middel van een omgevingsvergunningstelsel voor bepaalde werkzaamheden, zoals het afgraven, ophogen of egaliseren van gronden.

Het meest karakteristieke slotenpatroon ligt in het zuidelijke weidegebied. De verwachting is dat in dit gebied geen grootschalige herverkaveling plaats zal vinden die het karakteristieke patroon zullen aantasten. Bij de ontwikkelingsmogelijkheden van individuele bedrijven wordt een erfinrichtingsplan geëist (zie paragraaf 5.1.4.2 Erfinrichtingsplan) waarbij aangetoond moet worden dat de ontwikkeling past binnen de structuur van het landschap en geen afbreuk wordt gedaan aan de aanwezige waarden. En tevens is de bestemming Waarde - Landschap verkaveling opgenomen waarin een omgevingsvergunningenstelsel is opgenomen om zonder meer het dempen van sloten tegen te gaan. In het noordelijke deel kan herverkaveling plaatsvinden zonder dat de ruimtelijke structuur sterk aangetast wordt. Het krekenpartroon is hier namelijk vrij recht en de structuur zal door ingrepen daarom niet direct aangetast worden. Er is om die reden geen aanleiding om een vergunningstelsel op te nemen, dat gericht is op het behoud van de ruimtelijke structuur. Wel zijn bepaalde cultuurhistorische waarden beschermd door dubbelbestemmingen (zie eerder deze paragraaf).

5.1.4.2 Erfinrichtingsplan

Daar waar het landschappelijk kader ruimte biedt voor nieuwe ontwikkelingen, faciliteert het bestemmingsplan die ontwikkelingen. Beperkte ruimtelijke ontwikkelingen die aansluiten op de huidige structuur of de aanwezige bebouwing zijn bij recht toegestaan. Een ontwikkeling waarvoor een afwijking van het bestemmingsplan nodig is of waarvoor het bestemmingsplan moet worden gewijzigd, kan worden toegestaan indien in ieder geval met een erfinrichtingsplan wordt aangetoond dat de ontwikkeling past binnen de structuur van het landschap en geen afbreuk wordt gedaan aan de aanwezige waarden. Hiermee wordt gezorgd voor een goede landschappelijke inpassing. De weergegeven schema's geven de bouw- en gebruiksmogelijkheden weer voor woonhuizen, bedrijven en agrarische bedrijven die bij recht toegestaan worden en die toegestaan zijn met een afwijkingsmogelijkheid of wijzigingsbevoegdheid waarbij een erfinrichtingsplan wordt geëist.

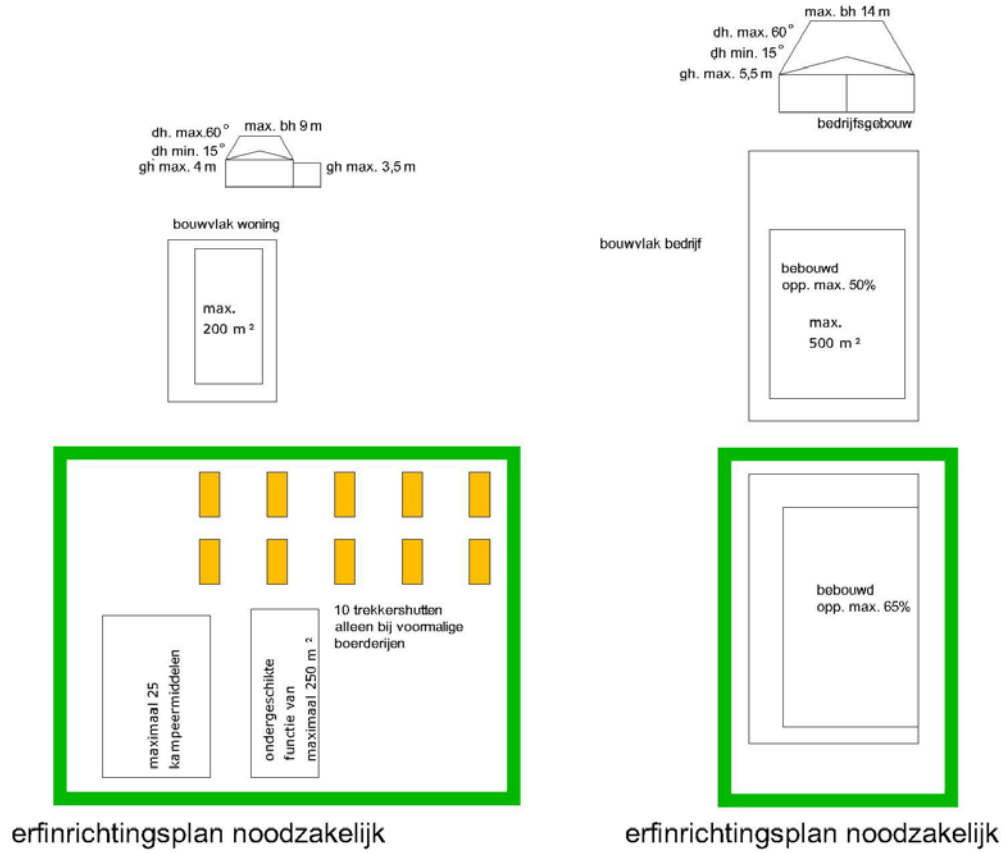

Mogelijkheden bij recht en met erfinrichtingsplan (groene rand) voor woonhuizen en bedrijfsgebouwen in het buitengebied

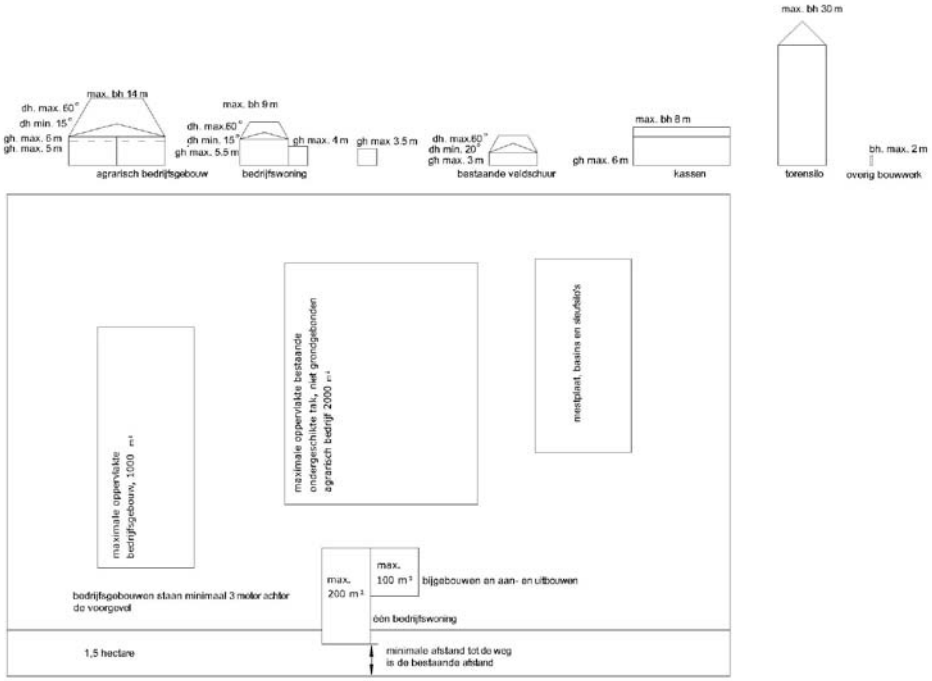

Mogelijkheden bij recht voor agrarische bedrijven in het buitengebied

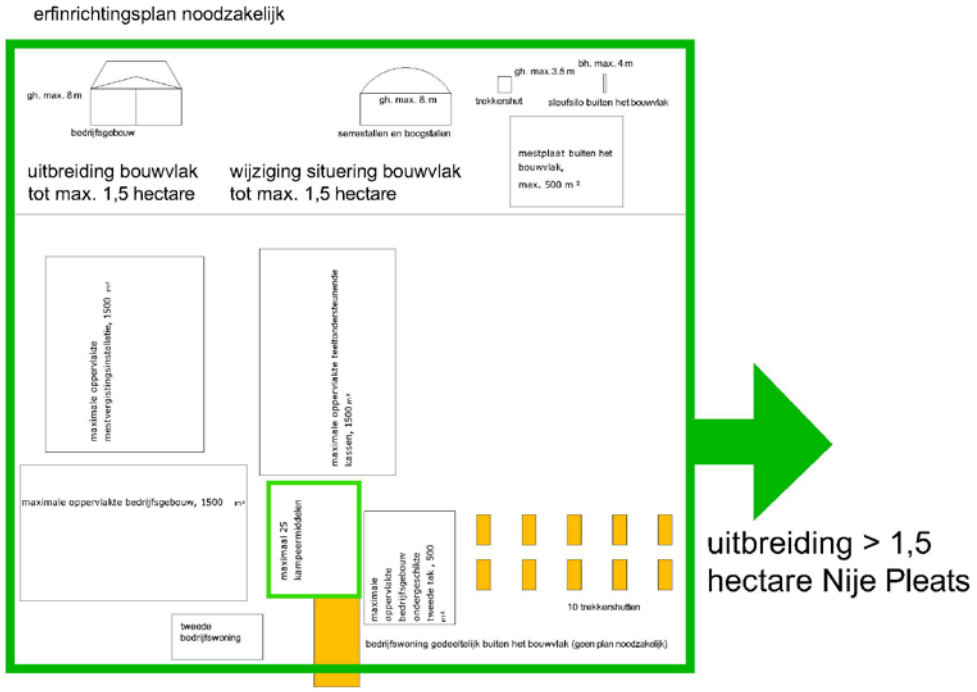

Mogelijkheden met erfinrichtingsplan voor agrarische bedrijven in het buitengebied

Eisen erfinrichtingsplan
Hieronder zijn de eisen weergegeven waaraan het erfinrichtingsplan minimaal moet voldoen. Eén daarvan is dat bij het maken van het erfinrichtingsplan aansluiting gezocht moeten worden op de landschappelijke kenmerken zoals genoemd in de vorige paragraaf 5.1.4.1 Landschappelijke kenmerken. Datzelfde geldt ook daar waar advies wordt gevraagd van de adviescommissie 'De Nije Pleats' (zie paragraaf 3.4.1 Streekplan Om de kwaliteit van de romte, onderdeel landbouw).

Doelstelling van het erfinrichtingsplan is het ontwikkelen van een totaalvisie door middel van schetsoverleg. Hierbij wordt aangegeven op welke wijze ingezet kan worden op een kwalitatief hoogwaardige ontwikkeling die past binnen het landschap. Bij ontwikkelingen die de omvang van een agrarisch bouwvlak van 1,5 hectare overschrijden, dient tevens de adviescommissie 'De Nije Pleats' ingeschakeld te worden.
Het maken van het erfinrichtingsplan is maatwerk. De volgende aandachtspunten zijn van belang bij het maken van het erfinrichtingsplan:

Inrichting erf:
- onderscheid tussen het voorerf en het achtererf;
- onderscheid tussen oorspronkelijke erf en nieuwe erf;
- behoud bestaande waardevolle bomen en beplanting;
- het toepassen van inheemse beplanting;
- aansluiting van het beplantingsprincipe op de kwaliteiten van het landschap. Onderscheid: aandijkingen, kwelderwallen, kweldervlakten, terpengebied.

Waterberging:
- behoud bestaande omgrachting of herstel van oorspronkelijke grachten;
- versterken van de ruimtelijke structuur van bestaande kreekvormige of radiaalvormige watergangen door verbreding van bestaande watergangen;
- versterking van ecologische waarden door de aanleg van ecologische oevers, vijvers en, kikkerpoelen, etc.

Ruimtegebruik van de bebouwing:
- het hergebruik van bestaande bebouwing en behoud van karakteristieke panden;
- het inpassen van lage bebouwing, zoals sleufsilo's, door middel van hoogteverschillen en taluds;
- het inpassen van tijdelijke functies, zoals kamperen in het open landschap door middel van grond wallen rondom het terrein of door middel van pluksgewijze beplanting;
- het beperken van de hoogte van de agrarische bebouwing door dubbelgebruik, zoals inpandige mestopslag, situering van zonnepanelen op het dak, de situering van voerpaden aan de buitenzijde van de stallen;
- sloop van ongebruikte verouderde bebouwing;
- een nadere geleding van de kap van grootschalige agrarische bebouwing.

In onderstaande figuren zijn de profielen van de landschappelijke inpassing per landschapstype weergegeven. De profielen geven de principes weer die toegepast

kunnen worden. De uiteindelijke vormgeving is maatwerk.

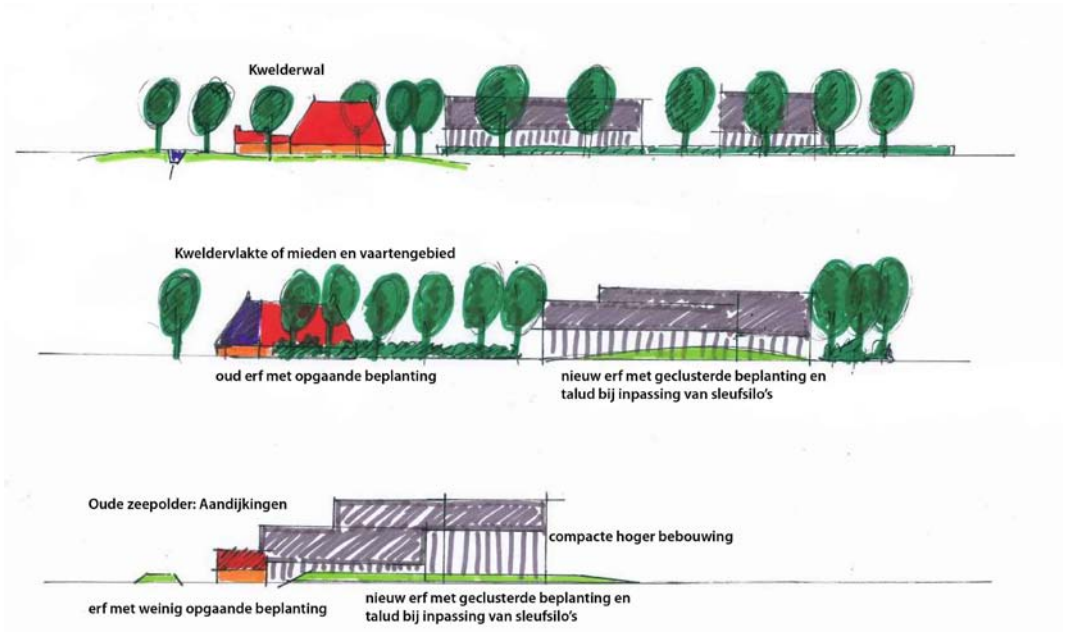

Principes landschappelijke inpassing per landschapstype

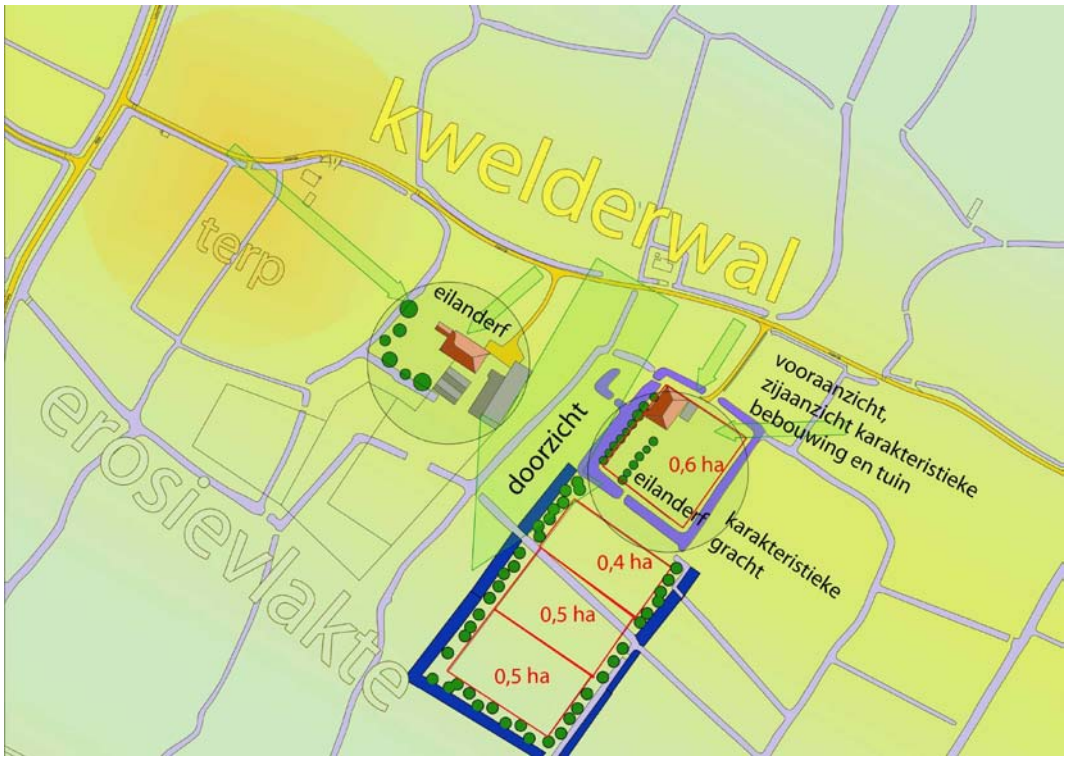

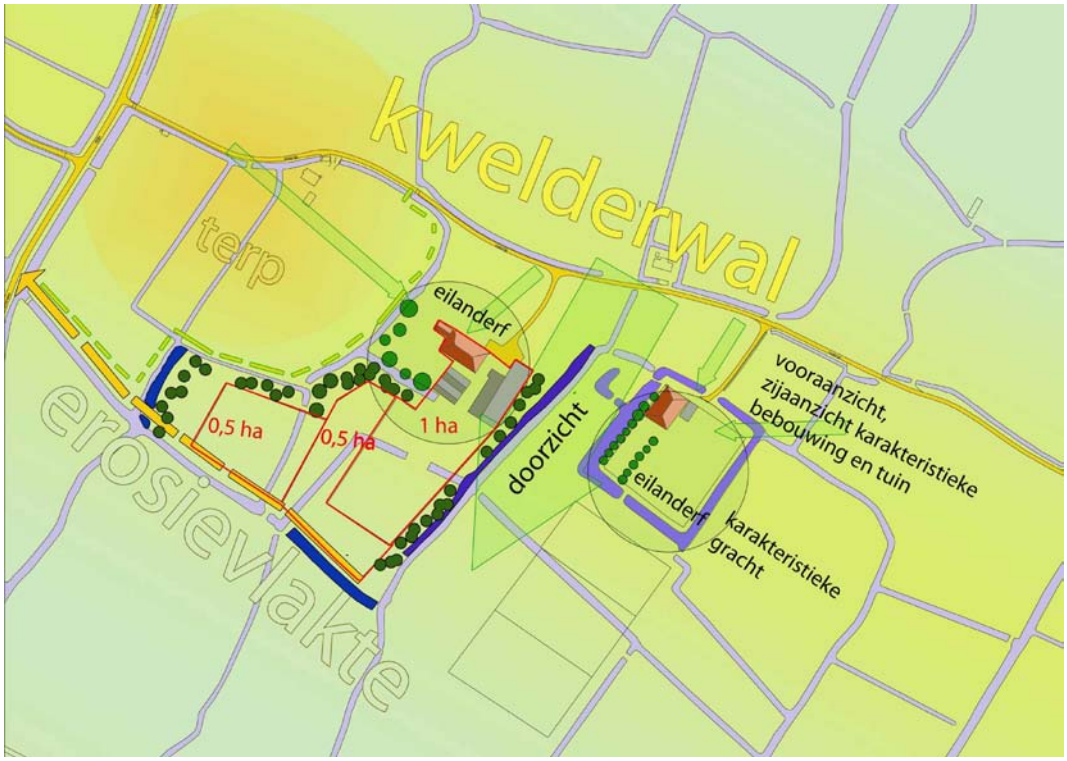

Alternatief met kwaliteitsoverleg

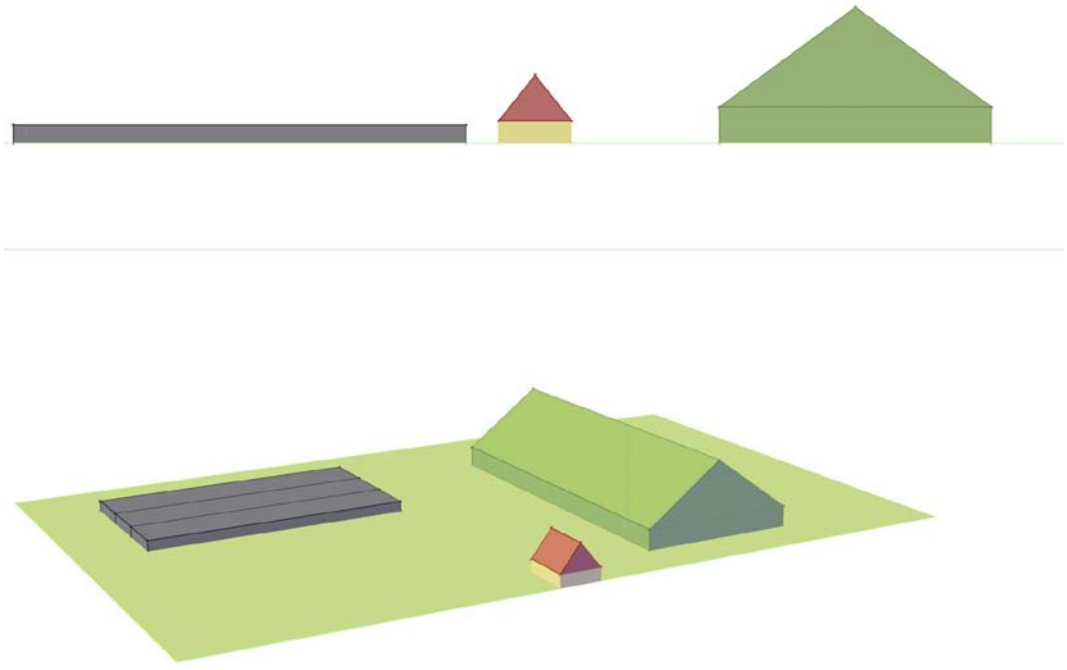

Zonder erfinrichtingsplan

Met erfinrichtingsplan

5.2 Toelichting bestemmingen

In dit hoofdstuk zijn de verschillende bestemmingen toegelicht. Per bestemming zijn eveneens de uitgangspunten weergegeven. Hieronder wordt uitgelegd uit welke onderdelen een bestemming bestaat.

Bestemmingsomschrijving
Hierin staat beschreven voor welke functie(s) de gronden mogen worden ingericht, gebruikt en hoe de onderlinge rangorde van functies is. Door middel van aanduidingen worden op enkele specifieke locaties extra bestaande functiemogelijkheden geboden.

Bouwregels
Hierin is aangegeven welke gebouwen en andere bouwwerken in principe zijn toegestaan en welke maatvoering daarbij moet worden aangehouden.

Afwijking van de bouw- en gebruiksregels
In de toekomst kunnen zich omstandigheden voordoen (thans nog niet voorzien), waaruit blijkt dat de bouw- en gebruiksregels niet voldoende blijken te zijn. In deze gevallen kan door het bevoegd gezag met een omgevingsvergunning worden afgeweken van de bouw- en gebruiksregels. Van geval tot geval zal een afweging worden gemaakt.
Er zijn ook gebruiksvormen die beleidsmatig wel mogelijk zijn, maar die vanwege een zorgvuldige afweging onder een afwijking zijn gebracht. Deze wordt afgegeven na een zorgvuldige afweging van waarden en functies in de bestemmingen.

Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden
Voor een aantal van de genoemde werken en werkzaamheden geldt een vergunningplicht voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde of van werkzaamheden (dit zijn de vroegere aanlegvergunningen). Het gaat daarbij om werken en werkzaamheden die ingrijpen in de aard van de gegeven bestemming. Dat betekent dat deze pas mogen worden uitgevoerd, nadat een omgevingsvergunning is verkregen. Hierbij vindt een afweging van belangen naar evenredigheid plaats. Als het gaat om activiteiten die behoren tot het normale onderhoud en/of beheer of het normaal agrarisch gebruik, is geen vergunning vereist.

Als er voor meerdere werken en/of werkzaamheden een vergunning nodig is dan wordt hier één omgevingsvergunning voor aangevraagd. Er hoeft dus niet voor elke activiteit een aparte omgevingsvergunning te worden aangevraagd. Er wordt dan in één keer voor alle werken en/of werkzaamheden een omgevingsvergunning verleend als de activiteiten passen binnen de randvoorwaarden van het bestemmingsplan (een algemene toestemming).

Specifieke gebruiksregels
In principe moeten gronden en gebouwen worden gebruikt overeenkomstig de bestemming, dus gebruiksvormen die hier niet binnen passen, zijn aan te merken als strijdig gebruik. Er zijn echter de volgende redenen om nog specifiek een aantal zaken op te nemen in specifieke gebruiksregels (strijdig gebruik):
- ter verduidelijking;
- het kan nodig zijn om in de gebruiksregels objectief bepaalbare grenzen te stellen aan de omvang van bij recht toegelaten gebruik (bijvoorbeeld de omvang van een aan-huis-verbonden beroep);
- om een ondergeschikte functie aan de bestemming toe te voegen, is het nodig dat in de gebruiksregels een verbod wordt opgenomen, zodat van de gebruiksregels kan worden afgeweken om de functie toe te staan.

Wijzigingsbevoegdheden
Het plan bevat voor een aantal gevallen mogelijkheden om bestemmingen te wijzigen binnen de regels aangegeven grenzen. Voor zo'n wijziging bestaan aparte procedureregels. De gemeenteraad heeft het college van burgemeester en wethouders de bevoegdheid gegeven om het plan te wijzigen. Voor zover het een wijziging binnen de bestemming zelf betreft, bijvoorbeeld het verwijderen van een aanduiding, staat deze in het betreffende artikel genoemd. Voor zover het een wijziging naar een andere bestemming betreft, kan deze in het betreffende artikel zijn opgenomen of in een algemeen artikel.

Overgangsbepaling
Het overgangsrecht is gericht op bouwwerken die ooit met een bouwvergunning of een melding zijn gebouwd, of een gebruik dat ooit is toegestaan, maar die nu, vanwege een bestemmings- of beleidswijziging onder het overgangsrecht zijn gebracht. Ook tientallen jaren aanwezige bouwwerken, die niet met een vergunning zijn gebouwd, of langdurig aanwezig gebruik worden met het overgangsrecht beschermd. Het overgangsrecht is er op gericht dat deze bouwwerken uiteindelijk zullen verdwijnen of het gebruik ervan wordt beëindigd,

zodat de situatie in overeenstemming geraakt met de gegeven bestemming.
In beginsel mogen de bouwwerken slechts in ondergeschikte mate gedeeltelijk worden vernieuwd en veranderd. Het is niet mogelijk om hiermee geheel of in stappen tot een nieuw bouwwerk te komen.

5.3 Agrarisch

5.3.1 Toelichting bestemmingen

In paragraaf 5.2 Toelichting bestemmingen zijn de onderdelen waaruit een bestemming bestaat, toegelicht en in paragraaf 5.1 Algemene uitgangspunten zijn de algemene uitgangspunten die voor het gehele buitengebied gelden, weergegeven.

In deze paragraaf is een aantal voorwaarden toegelicht die gelden bij uitbreiding van agrarische bedrijven. Daarnaast is er een aantal specifieke gebruiksregels die van toepassing zijn voor alle of meerdere bestemmingen. Deze specifieke gebruiksregels zijn opgenomen in Artikel 44 Algemene gebruiksregels. Voor de agrarische bestemming is met name ook van belang de specifieke gebruiksregel het gebruik van gronden, gebouwen en/of overkappingen waarbij een toename plaatsvindt van de stikstofemissie als gevolg van een wijziging van dieraantallen, diersoorten en/of andere stalsystemen vanaf het betreffende agrarische bedrijf of de betreffende gronden als strijdig gebruik wordt aangemerkt , indien:

1. dit leidt tot een toename van stikstofdepositie op het (de) maatgevende gevoelige Natura 2000-gebied(en); of
2. toename van stikstofdepositie op het (de) maatgevende gevoelige Natura 2000-gebied(en) leidt tot een overschrijding van de kritische depositiewaarde van de habitats; of
3. toename van stikstofdepositie op het (de) maatgevende gevoelige Natura 2000-gebied(en) niet wordt gesaldeerd door een minimaal gelijkwaardige afname van depositie uit andere bronnen. '

Dit komt voort uit de planMER (zie paragraaf 4.2 Planmer). Dit voorkomt in planologische zin dat er een verslechtering van de milieusituatie van Natura 2000-gebieden plaatsvindt ten aanzien van ammoniakdepositie, maar dit is geen lastenverzwaring voor de landbouw. De landbouw moet immers bij de vergunningverlening al een Natuurbeschermingswet-vergunning aanvragen en aantonen dat er geen toename van depositie op de Natura 2000-gebieden plaatsvindt.

5.3.2 Algemeen uitgangspunt

Landbouw is in de gemeente de belangrijkste grondgebruikvorm en een belangrijke pijler voor de economie. Ontwikkeling en behoud van deze sector zijn daarom speerpunten van het gemeentelijk beleid, zoals verwoord in de Structuurvisie (opgenomen in de Bijlagen bij de toelichting).

In het buitengebied is de grondgebonden landbouw een belangrijke functie. Dit zal in de toekomst ook zo blijven. Vanuit het economisch perspectief ligt de prioriteit bij de ontwikkeling van de bestaande agrarische bedrijven.

Het bestemmingsplan maakt daarbij geen onderscheid tussen vormen van grondgebonden landbouw. Het bestemmingsplan biedt de bestaande bedrijven ruimte voor specialisatie, schaalvergroting en verbreding, gericht op de grondgebonden landbouw (akkerbouw, veehouderij, productiegerichte paardenhouderijen). Wel is een aantal van deze uitbreidingsmogelijkheden gekoppeld aan een nadere afweging en afwijkingsmogelijkheid waarbij ruimtelijke voorwaarden gelden. Dit heeft te maken met het feit dat de landschappelijke waarden van het buitengebied altijd geborgd moeten zijn.

5.3.3 Bestemmingsomschrijving

De gronden die hoofdzakelijk in gebruik zijn als landbouwgrond zijn bestemd als "Agrarisch". Onder deze bestemming vallen zowel de gronden die een agrarisch gebruik hebben als de agrarisch bedrijfspercelen.

Grondgebonden en niet-grondgebonden agrarische bedrijvigheid

Het onderscheid tussen grondgebonden en intensieve agrarische (niet-grondgebonden) bedrijven heeft ruimtelijke redenen. In de eerste plaats kenmerken volwaardige intensieve bedrijven zich in het algemeen door een grootschalige intensieve bebouwing, zonder een directe relatie met het omliggende agrarische gebied. De bouwpercelen hebben in sommige gevallen een bijna industrieel karakter. De grondgebonden bedrijven hebben daarentegen een directe relatie met de omliggende gronden voor ruwvoerproductie, mestafzet en eventueel beweiding.

Het is wenselijk dat melkveehouderijen grondgebonden blijven; grondgebonden wil zeggen dat bedrijven aan een bepaalde plek in het landelijk gebied gebonden zijn vanwege hun functionele afhankelijkheid van de grond in de omgeving (ruwvoer en mest). Hierdoor kan een redelijke verhouding blijven bestaan tussen de omvang van de ‘pleats’ en de schaal van het landschap. Dit komt de inpassing van bedrijven ten goede. Hiermee ontstaat ook een ‘natuurlijke’ bovengrens aan de bedrijfsomvang van een melkveehouderij. Een melkveehouderij zou anders een forse schaalsprong kunnen maken zonder over meer cultuurgrond te beschikken. Ruwvoer zal in dat geval over grotere afstanden moeten worden aangevoerd en de mest zal moeten worden afgevoerd. Ook werkt het in de hand dat de veestapel onbegrensd toeneemt, en de milieuemissies de toegestane milieugebruiksruimte (verder) overschrijden. Daarmee wordt het ook moeilijker om ecologische doelen te realiseren zoals doelen uit de Kaderrichtlijn Water en voor de Natura 2000 gebieden. Zo’n melkveehouderij gaat steeds meer op een intensieve veehouderij lijken; bijkomend gevolg is dat zo’n melkveehouderij met een afnemend maatschappelijk draagvlak geconfronteerd zal worden. Een dergelijke ontwikkeling is ongewenst. Zowel vanuit een oogpunt van milieu (mestgebruik, ammoniakuitstoot, verkeer- en vervoerbewegingen) als met het oog op het beheer en onderhoud van het landschap, is hete wenselijk dat er een relatie is tussen de omvang van een XXL melkveehouderij en de hoeveelheid grond die het bedrijf in de omgeving in beheer/gebruik heeft. Een melkveehouderij die niet meer grondgebonden is (footloose), wordt beschouwd als een vorm van intensieve veehouderij.

Bij grondgebonden bedrijven is dus het ruwvoer voor een aanzienlijk deel afkomstig van de bij het bedrijf behorende grond en is er voldoende grond die aansluit op het bouwblok voor een goede bedrijfsvoering.

Aan de hand van de volgende indicatoren/gegevens kan aangetoond worden of er sprake is van grondgebondenheid:
- voldoende areaal grond in omgeving voor ruwvoerproductie, mestafzet en eventueel weidegang,
- ligging van stallen ten opzichte van aangrenzende gronden;
- type stalsysteem en feitelijke inrichting stal;
- milieuvergunning/melding;
- meitellingen.

Richtlijn bepalen grondgebondenheid

Een richtlijn voor grondgebondenheid is dat een bedrijf binnen een straal van 10 km over voldoende grond beschikt om voor 75% te kunnen voorzien in eigen ruwvoer en mestafzet, waarbij minstens 40% van de grond als huisbedrijfskavel aansluit op het bouwblok. Bij een veebezetting van 2,5 grootvee-eenheden of minder per hectare gras en voedergewassen wordt is een bedrijf 100% voorzienend. Bij 75% zelfvoorzienendheid resulteert dit in een maximum veebezetting van ongeveer 3 GVE per hectare. Omgerekend komt dit uit op 0,3 tot 0,4 hectare per GVE. Dit zijn algemene richtlijnen. Een veehouder die veel ruwvoer per ha produceert ('scherp boert'), heeft minder oppervlakte grond nodig als een veehouder die minder efficiënt produceert. Maatwerk is daarom van belang.

Grootvee-eenheid (GVE): rekeneenheid voor het vaststellen van de veebezetting zoals vastgelegd door de Europese Commissie (EU 2009, L329/3). Melkkoe = 1,0 GVE, kalf =0,4 GVE, paard = 0,8 GVE, schaap of geit = 0,1 GVE. Eventuele aanvoer van krachtvoer van buiten het bedrijf wordt buiten beschouwing gelaten. Op basis van landbouwkundige productiegegevens en voedernormen is vastgesteld dat een veebedrijf wat betreft ruwvoer nog net zelfvoorzienend is bij een veebezetting van 2,0 GVE per ha op matige grond tot 2,5 GVE per ha op goede grond. Grondgebondenheid van veebedrijven wordt ook wel gedefinieerd op basis van het criterium wel of geen mestoverschot op bedrijfsniveau. Op basis van dit criterium worden ook maximale veebezettingen van 2,0 -2,5 GVE per ha vastgesteld

Bouwperceel

De bestaande grondgebonden en niet-grondgebonden agrarische bedrijven hebben op de verbeelding een bouwperceel gekregen (aanduiding "specifieke vorm van agrarisch - bedrijfskavel grondgebonden agrarisch bedrijf" dan wel "specifieke vorm van agrarisch - bedrijfskavel niet-grondgebonden agrarisch bedrijf). Het kwekerijbedrijf aan de Salverderweg ten westen van Kingmatille is aangeduid als "specifieke vorm van agrarisch - bedrijfskavel kwekerijbedrijf". Het aanduiden van de agrarische bedrijven is gebeurd op basis van de gemeentelijke gegevens over meldingen en vergunningen op grond van de Wet milieubeheer en Wet ruimtelijke ordening. Wordt er geen agrarisch bedrijf meer uitgeoefend, dan is de bestemming omgezet naar het feitelijke gebruik (bijvoorbeeld woondoeleinden), en is het recht vervallen om agrarische bedrijfsactiviteiten uit te mogen oefenen. Het hobbymatig houden van dieren is toegestaan zoals andere hobby's uitgeoefend mogen worden.

De ligging van de bouwpercelen is getoetst aan de huidige inrichting en situering

van het erf, eigendomsituaties, wegenstructuur, de ecologische basiskaart, landschappelijke en cultuurhistorische aspecten, archeologie en ruimtelijke ordening- en milieuwetgeving. Daarnaast wordt er geen afbreuk gedaan aan bestaande rechten. Dit betekent dat een aantal bouwpercelen bij recht groter is dan 1,5 hectare, maar, zoals hierboven is aangegeven, zijn deze percelen landschappelijk en qua ontsluiting en milieusituatie zorgvuldig ingepast. Hiermee voldoen deze bouwpercelen aan de voorwaarden uit de Verordening Romte Fryslân. Om bestaande bouwpercelen te vergroten, zijn wijzigingsbevoegdheden opgenomen (zie paragraaf 5.3.9 Wijzigingsbevoegdheden).

De agrarische bouwpercelen bestaan uit een aanduiding met een daarbinnen gelegen bouwvlak. Het bouwperceel omvat het eigenlijke boerenerf, inclusief de tuin bij de bedrijfswoning en de voor opslag in gebruik zijnde gronden. Het bouwvlak ziet op gronden waar daadwerkelijk gebouwd mag worden.

Daarmee geeft de verbeelding al een stuk duidelijkheid, die anders -ingeval zonder onderscheid in bouwvlak en bouwperceel wordt gewerkt- in de regels beschreven moet worden. De systematiek vergroot de raadpleegbaarheid van het plan en biedt specifieke mogelijkheden om tot maatwerk te komen.

De grondgebonden agrarische bedrijven mogen als tweede tak geen intensieve veehouderij hebben met uitzondering van de bedrijven die al een intensieve veehouderij als tweede tak hebben. De bestaande intensieve veehouderij als tweede tak zijn aangeduid. Op zich staat de gemeente positief tegenover intensieve veehouderij als tweede tak of uitbreiding van een bestaande tak naar maximaal 3.000 m^2. Echter gezien de milieueffecten van intensieve veehouderij als tweede tak moet de toelaatbaarheid onderzocht worden in de planMER (zie paragraaf 4.2 Planmer). Dit betekent een grote onderzoekslast voor het opstellen van dit bestemmingsplan. Bekeken moet worden wat de impact is als alle agrarische bedrijven intensieve veehouderij als tweede tak zouden realiseren, terwijl dit in de praktijk, zo leert de ervaring van de afgelopen tien jaar, maar bij een enkel bedrijf zal gebeuren. Om de onderzoekslast van dit bestemmingsplan te beperken, zullen eventuele aanvaardbare initiatieven een aparte planologische procedure moeten doorlopen. Er zijn de afgelopen jaren maar weinig initiatieven geweest en de verwachting is dat dit ook de komende jaren zo zal zijn. Daarom is er geen noodzaak om een algemene regeling op te nemen in dit bestemmingsplan.

Specifieke bestaande functies
Bij een aantal agrarische bedrijven zijn de volgende specifieke functies aanwezig die niet passen binnen de bestemming: pensionstalling met oefenhal voor paarden, een wormenkwekerij, een loonbedrijf, een loon- en kraanbedrijf en een zorgfunctie. Deze functies passen niet binnen de agrarische bestemming en zijn daarom specifiek aangeduid zodat de activiteiten mogelijk zijn. Daarnaast zijn er ook nog specifieke functies in het agrarische gebied zoals een ijsbaan die zijn aangeduid, omdat ze anders ook niet toegestaan kunnen worden.

Wonen
Vanuit het oogpunt van een goede agrarische bedrijfsvoering is het gewenst om bij agrarische bedrijven te kunnen wonen. Daarom is één bedrijfswoning toegestaan,

behalve waar is aangeduid dat er 2 of geen aanwezig zijn. Om de openheid van het landschap zoveel mogelijk te waarborgen zal met eventuele aanvragen voor een tweede bedrijfswoning voor agrarische bedrijven terughoudend omgegaan worden. Ervaringen uit het verleden en van andere gemeenten leren dat dergelijke woningen regelmatig op de markt komen en worden verkocht als burgerwoningen. In de praktijk kan dit een onwenselijk milieuhygiënisch knelpunt opleveren. Daarnaast is een tweede bedrijfswoning in veel gevallen vanuit de bedrijfsvoering niet noodzakelijk.

Plattelandswoning

De Tweede Kamer heeft het voorstel om de zogeheten plattelandswoning in te voeren, aangenomen.

Het gaat om woningen waarbij het agrarisch bedrijf blijft functioneren, maar de eerste of tweede bedrijfswoning door een derde wordt bewoond. De Wet Plattelandswoning heeft geen betrekking op voormalige agrarische bedrijven of ruimte-voor-ruimtesituaties. Dan is immers geen sprake meer van een agrarisch bedrijf.

Er heeft een inventarisatie plaatsgevonden en de woningen die hiervoor in aanmerking komen, hebben een specifieke regeling gekregen in dit bestemmingsplan.

Landschappelijke, natuurlijke en cultuurhistorische waarden

De agrarische sector is een belangrijke beheerder van het landschap. Daarnaast mogen ontwikkelingen niet ten koste gaan van landschappelijke, natuurlijke en cultuurhistorische waarden. Daarom is het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de landschappelijke, natuurlijke en cultuurhistorische waarden van het open landschap en van kleine natuur- en landschapselementen opgenomen in de bestemmingsomschrijving.

Mestvergisting en -raffinage

In een biomassa-/vergistingsinstallatie wordt onder andere biogas (methaan) geproduceerd uit organisch materiaal. Het hoofdbestanddeel bestaat uit mest met daarnaast een toevoeging van organisch materiaal, bijvoorbeeld maïs. De opgewekte energie wordt gebruikt op het eigen bedrijf of wordt geleverd aan het energiebedrijf. Ook andere toepassingen zijn mogelijk, bijvoorbeeld wijkverwarming. Het restproduct van de vergisting (het digestaat) wordt als meststof gebruikt op het (agrarisch) bedrijf of wordt eventueel verkocht. Op een agrarisch bedrijf is volledig bedrijfseigen mestbewerking/-verwerking in de vorm van minivergisters toegestaan (zie in de regels artikel 1.8 agrarisch bedrijf:). De bestaande grote mestvergisters zijn aangeduid.

Mestvergisting is één van de vormen van verbreding van de landbouw. Verbreding geeft de mogelijkheid aan de agrariër een verbreding van zijn inkomen te bieden en daarmee de rentabiliteit van een agrarisch bedrijf te verhogen. De gemeente staat daarom positief tegenover mestvergisting. Echter een grote mestvergister heeft een aantal milieueffecten waaronder de landschappelijk impact en daarom moet dit onderzocht worden in de planMER (zie paragraaf 4.2 Planmer). Dit betekent een grote onderzoekslast voor het opstellen van dit bestemmingsplan. Bekeken moet worden wat de impact is als bij alle agrarische bedrijven een

mestvergister wordt gerealiseerd, terwijl dit in de praktijk maar bij een enkel bedrijf zal zijn. Om de onderzoekslast van dit bestemmingsplan te beperken, zullen eventuele initiatieven geregeld worden via een aparte planologische procedure. Daarnaast is het aantal grote mestvergisters bij agrarische bedrijven in de gemeente tot nu toe beperkt. De verwachting is dat de vraag niet enorm zal toenemen door de ontwikkeling van mestraffinage. Daarom is een algemene regeling voor grote mestvergisters ook geen noodzaak.

Een mestraffinage systeem kan op basis van mest, dus zonder co-producten, biogas leveren van aardgaskwaliteit en scheidt daarnaast stikstof, kalium en fosfor van elkaar. Alle organische stof wordt omgezet en de eindproducten kunnen als kunstmestvervangende producten gezien worden. Dit betekent dat er meer van de geproduceerde mineralen op een veebedrijf op eigen land aangewend kunnen worden. Een logisch vervolg is dat er minder of zelfs geen mest van een bedrijf afgevoerd hoeft te worden. Mestraffinage in de vorm van kleine vergisters is toegestaan bij een agrarisch bedrijf (zie in de regels artikel 1.8 agrarisch bedrijf:)

Kleinschalige vormen van energie
Het buitengebied van Franekeradeel leent zich, vooral dankzij de geografische ligging, bij uitstek voor meerdere vormen van het opwekken van duurzame energie. Kleinschalige vormen van energie zoals zonnecollectoren op of aan een gebouw zijn toegestaan. Losstaande zonnecollectoren zijn niet toegestaan.

Schuilstallen (veldschuren)
Het buitengebied is geschikt voor het hobbymatig houden van dieren. Er is in de gemeente Franekeradeel een trend zichtbaar dat vrijkomende agrarische bebouwing op een hobbymatige manier wordt ingevuld en/of er hobbymatig dieren worden gehouden bij (bedrijfs)woningen in het buitengebied. Vanuit deze hobbysector komen er vragen over de mogelijkheid tot het plaatsen van schuilstallen in weilanden. Op deze manier kunnen de dieren schuilen tegen weer en wind. Hierdoor kan echter een verrommeling van het open landschap optreden met beeldverstorende bebouwing. De openheid van het landschap is een bijzondere waarde die met het bestemmingsplan bedoeld is te worden beschermd. Als burgers 'op afstand' een perceel in eigendom krijgen voor agrarisch hobbymatig gebruik, dan moeten ze daarvoor in de omgeving zelf schuilgelegenheid mogelijk maken. Als het agrarisch perceel aangrenzend aan het eigen woonperceel is gelegen, dient de schuilgelegenheid op het woonperceel te worden gebouwd, zodat de openheid van het landschap zoveel mogelijk onaangetast blijft. Daarom worden geen nieuwe schuilstallen toegestaan. De bestaande vergunde schuilstallen zijn aangeduid als veldschuur.

Karakteristieke waarden
De hoofdvorm van cultuurhistorisch waardevolle boerderijpanden is specifiek aangeduid om het behoud hiervan te beschermen. Als gebouwen ook architectonische waarden hebben dan zijn deze gebouwen aangeduid als karakteristiek om ook deze waarden te beschermen. In paragraaf 4.11 Cultuurhistorie wordt hier nader op ingegaan.

5.3.4 Bouwregels

In de bouwregels is aangegeven wat er gebouwd mag worden binnen het bouwvlak (zie Artikel 3.2 Bouwregels). Hieronder volgt een toelichting op een aantal bouwregels.

Bouwvlak

Het bouwvlak ziet op gronden waar daadwerkelijk gebouwd moet worden. In de regels is de omvang van de bouwmogelijkheden bepaald op grond van de omvang van het bouwvlak. Alle bebouwing, verharding en opslag moet binnen het bouwvlak gerealiseerd worden.

De gezamenlijke staloppervlakte van de bedrijfsgebouwen en overkappingen ten behoeve van een niet-grondgebonden agrarische bedrijfsvoering als tweede tak zal ter plaatse van de aanduiding "intensieve veehouderij" ten hoogste 2.000 m² zijn. Behalve als er meer vergund is dan is de maximale staloppervlakte gelijk aan de bestaande oppervlakte.

De bedrijfswoning mag maximaal 200 m^2 zijn. Daarmee is de maximale oppervlakte van de bedrijfswoning bepaald. Dit geldt niet voor de karakteristieke boerderijen (zie ook paragraaf 4.11 Cultuurhistorie). Deze boerderijen zijn aangeduid waarmee de hoofdvorm is vastgelegd. De karakteristiek van deze panden wordt naast het vastleggen van het grondoppervlak, tevens beschermd doordat de goothoogte en dakhelling ten minste en ten hoogste de bestaande goothoogte en dakhelling moet zijn.

Maatvoering gebouwen

Er zijn maten opgenomen ten aanzien van de grootte en hoogte van de gebouwen en overkappingen. Hiermee is de gewenste maximale verschijningsvorm vastgelegd. Deze maten zijn zodanig dat een goede bedrijfsvoering mogelijk is. Tevens wordt er op deze manier voor gezorgd dat de gebouwen en bijgebouwen qua grootte en hoogte passen in het landschap.

De goothoogte van bedrijfsgebouwen voor vee mag vanuit de provinciale verordening maximaal 5 meter zijn. Hiermee wil de provincie voorkomen dat er gestapelde stallen ontstaan.

Een bedrijfsgebouw mag bij recht niet groter zijn dan 1.600 m^2. Hiermee wordt voorkomen dat er grootschalige bedrijfsgebouwen worden gerealiseerd zonder dat geëist kan worden dat het gebouw landschappelijk goed wordt ingepast (zie afwijken van de bouwregels).

Aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen

Er zijn regels opgenomen voor de ligging van aan- en uitbouwen en bijgebouwen en de hoogte zodat deze ondergeschikt blijven aan de bedrijfswoning.

Overige bouwwerken
Silo's, platen en bassins zullen uitsluitend worden gebouwd binnen het bouwvlak, met uitzondering van bestaande platen ten dienste van opslagdoeleinden. Het is vanuit ruimtelijk oogpunt niet wenselijk dat deze bouwwerken ver van de bebouwing worden gerealiseerd.

5.3.5 Afwijken van de bouwregels

Artikel 3.3.1 Ondergeschikte tweede tak
In de gemeente kunnen initiatieven ontstaan voor nieuwe vormen van bedrijvigheid, die een sterke verwantschap vertonen met een agrarisch bedrijf. Dergelijke initiatieven komen (nog) niet vaak voor. Door de geografische ligging en de aanwezigheid van verzilting is het buitengebied van Franekeradeel in principe geschikt voor de teelt van zilte teelten. Zilte landbouw kan een goede optie zijn voor verzilte gronden.

Ook het telen van natte biomassa (algen, wieren) staat momenteel in de belangstelling door de potentieel hoge opbrengst per hectare en de veelvuldige hoogwaardige toepassingsmogelijkheden die het kent in de farmacie, voeding, chemie en energiewinning. Grootschalige algenteelt (op land en op zee) bevindt zich nog in een ontwikkelstadium en wordt nog nauwelijks (op grote schaal) toegepast binnen Nederland. Daarnaast kan het bijvoorbeeld gaan om aquacultuur (teelt van vissen, schaal- en schelpdieren) en wormenteelt. Dit soort bedrijvigheid kan niet worden aangemerkt als een grondgebonden agrarisch bedrijf. Er bestaat geen noodzaak voor vestiging in het buitengebied. Gezien de aard van de werkzaamheden (het produceren van planten en dieren) is er wel een sterke verwantschap met de agrarische bedrijvigheid.

Op grond van het geldende bestemmingsplan "Buitengebied 2001" is het mogelijk om recreatieve voorzieningen of productiegebonden detailhandel te realiseren. De Structuurvisie buitengebied Franekeradeel 2010-2020 geeft aan dat de leefbaarheid van het buitengebied moet worden vergroot. De tweede takken bieden een verbreding van het inkomen van de agrariër. Dit kan ervoor zorgen dat het bedrijf kan blijven bestaan. Het behoud van het bedrijf zorgt ervoor dat de activiteit in het buitengebied blijft en daarmee draagt het bij aan de leefbaarheid van het buitengebied.

Op basis van bovenstaande wordt een tweede tak als zilte teelten, telen van natte biomassa (algen, wieren), aquacultuur (teelt van vissen, schaal- en schelpdieren) en wormenteelt toegestaan met een omgevingsvergunning. Dit geldt ook voor de volgende overige tweede takken:
- productiegebonden detailhandel (streekproducten);
- zorg;
- agrarische dienstverlenende bedrijvigheid en gebruiksgerichte paardenhouderijen;
- (boom)kwekerijactiviteiten inclusief containerteelt, visteelt en wormenteelt;
- niet-agrarische bedrijvigheid: specifiek genoemde bedrijven met een milieucategorie 1 en 2;
- opslag van niet-agrarische producten zoals caravans en boten;

- recreatieappartementen en boerderijlogement;
- logies met ontbijt;
- theeschenkerij;
- galerie;
- boerengolf.

Bovengenoemde tweede takken kunnen mogelijk worden gemaakt indien ze ondergeschikt zijn aan de agrarische activiteiten en landschappelijk zorgvuldig worden ingepast. Daarnaast gelden er nog specifieke voorwaarden ten aanzien van het gebruik (zie Afwijken van de gebruiksregels).

Artikel 3.3.2 Trekkershutten
Ten behoeve van het stimuleren van toerisme (zie paragraaf 5.46.2.6 Klein kamperen) zijn met afwijking maximaal 10 trekkershutten toegestaan op bouwpercelen binnen de bestemming. Hieraan zijn voorwaarden verbonden. Het geheel moet onder meer landschappelijk goed ingepast worden.

Artikel 3.3.3 Bedrijfswoning buiten bouwvlak
Het kan voorkomen dat een uitbreiding van een bedrijfswoning niet binnen het bouwvlak mogelijk is. Als dit het geval is dan kan dit geregeld worden met een omgevingsvergunning. Hieraan zijn voorwaarden verbonden.

***Artikel* 3.3.4 Afstand bedrijfswoning tot de weg**
Het kan voorkomen dat het wenselijk is dat de bedrijfswoning dichter naar de weg wordt gebouwd. Als dit het geval is dan kan dit geregeld worden met een omgevingsvergunning. Hieraan zijn voorwaarden verbonden. Onder meer mag de geluidsbelasting van de geluidgevoelige gebouwen niet hoger zijn dan de daarvoor geldende voorkeursgrenswaarde of een verkregen hogere waarde.

Artikel 3.3.5 Afwijken maatvoeringen waardevolle hoofdvormen 1
Het kan om woontechnische redenen wenselijk zijn om toch af te wijken van de maatvoeringen en gevelindeling bij karakteristieke boerderijen. Dit kan mogelijk worden gemaakt met een omgevingsvergunning. Voorwaarde is dat er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de bestaande hoofdvorm van het cultuurhistorisch waardevolle boerderijpand.

Artikel 3.3.6 Afwijken maatvoeringen waardevolle hoofdvormen 2
Het kan voorkomen dat er vanuit architectonisch oogpunt sprake is van een hoogwaardige versterking van de ruimtelijke kwaliteit en het omgevingsbeeld als afgeweken wordt van de waardevolle hoofdvorm. Om dit mogelijk te maken is hiervoor een afwijkingsmogelijkheid opgenomen, omdat dit met een omgevingsvergunning mogelijk te maken. Hieraan zijn voorwaarden verbonden.

Artikel 3.3.7 Oppervlakte bedrijfsgebouwen en overkappingen
Als een agrariër een bedrijfsgebouw wil realiseren dat groter is dan 1.600 m^2 dan kan dit mogelijk worden gemaakt met een omgevingsvergunning. Hieraan zijn voorwaarden verbonden. Onder meer moet het geheel landschappelijk goed ingepast worden. Dit moet worden aangetoond met een erfinrichtingsplan(zie paragraaf 5.1.4.2 Erfinrichtingsplan) en een lichtplan.

Artikel 3.3.8 Teeltondersteunende kassen
Het komt steeds vaker voor dat agrarische bedrijven, in het kader van de verbreding van de agrarische bedrijfsvoering, bedrijfsmatige activiteiten met glas uitvoeren. In het bestemmingsplan "Buitengebied 2001" wordt glastuinbouw toegestaan (met een afwijkingsmogelijkheid) als tweede tak bij zowel grondgebonden als niet-grondgebonden agrarische bedrijven (ondersteunend glas). Daarbij wordt maximaal 2000 m² glasopstanden per bedrijf toegestaan. Dit beleid is in strijd met de provinciale verordening. Op grond van de provinciale Verordening Romte Fryslân wordt glastuinbouw slechts toegestaan met een afwijkingsmogelijkheid als tweede tak bij zowel grondgebonden als niet-grondgebonden agrarische bedrijven (ondersteunend glas). Daarbij worden maximaal 1500 m² glasopstanden per bedrijf toegestaan. In dit bestemmingsplan is dan ook een afwijkingsmogelijkheid opgenomen tot maximaal 1.500 m^2. Tevens is de voorwaarde gesteld dat het landschappelijk goed wordt ingepast.

Artikel 3.3.9 Afwijkende bouwvormen
Naast de traditionele ligboxenstal zijn er de afgelopen jaren nieuwe type stallen ontwikkeld. In sommige gevallen hebben deze stallen een andere verschijningsvorm in het landschap dan de traditionele stal, bijvoorbeeld de serrestal en de boogstal. Om ervoor te zorgen dat deze stallen goed ingepast worden in het landschap, zijn ze mogelijk gemaakt via een afwijking. Er wordt onder meer een erfinirchtingsplan en lichtplan geëist.

Artikel 3.3.10 Goothoogte bedrijfsgebouwen
Voor de agrarische bedrijfsgebouwen in het buitengebied wordt uitgegaan van een bouwwijze van één bouwlaag. Met een omgevingsvergunning kan een goothoogte van 8 meter worden toegestaan voor gebouwen voor de opslag van akkerbouwproducten. Het is niet bedoeld voor het realiseren van gestapelde stallen voor vee.

Artikel 3.3.12 Opslag mest buiten bouwvlak
Het kan voorkomen dat het noodzakelijk is om buiten het bouwvlak mest op te slaan, bijvoorbeeld als het bouwvlak onvoldoende ruimte biedt of vanwege een noodzakelijk afstand tot omliggende woonbebouwing. Hiervoor is een afwijkingsmogelijkheid om dit toe te staan. Hier zijn wel voorwaarden aan verbonden. De mestsilo, het mestbassin of de plaat moet bijvoorbeeld direct aansluitend aan de bedrijfskavel worden gesitueerd. Ook mag de omvang van het denkbeeldige bouwvlak van het agrarisch bedrijf niet groter worden dan 3 hectare.

Artikel 3.3.13 Paardrijbakken
Er is een afwijkingsmogelijkheid opgenomen om paardrijbakken toe te staan. Dit is toegelicht in paragraaf 5.46.1 Paardrijbakken.

5.3.6 Specifieke gebruiksregels

Algemeen
In de Specifieke gebruiksregels zijn de activiteiten aangegeven als strijdig als ze niet zijn toegestaan of alleen zijn toegestaan via een omgevingsvergunning, omdat er voorwaarden aan verbonden zijn. Hieronder is een aantal toegelicht.

Aan-huis-verbonden beroep of een kleinschalige bedrijfsmatige activiteit
Aan huis verbonden beroepen of kleinschalige bedrijfsmatige activiteiten zijn toegestaan. Er zijn wel voorwaarden aan verbonden zodat het ondergeschikt blijft (oppervlakte) aan de woonfunctie en parkeren op eigen erf plaatsvindt zodat er geen overlast ontstaat.

Houtteelt, bosbouw, sierteelt, fruitteelt en boomteelt
Primair moet de kenmerkende grootschalige openheid in het landschap worden gehandhaafd. Daarom zijn in het bestemmingplan functies als houtteelt en bosbouw in beginsel niet toegestaan. Fruitteelt kan onder voorwaarden (zie afwijking van de gebruiksregels) worden toegestaan als dit aansluit op bestaande opgaande elementen in het landschap.

Lichtuitstraling stallen
Een groeiende groep melkveehouders kiest ervoor haar melkvee met krachtige kunstverlichting extra te belichten tijdens seizoenen met een kortere zonlichtperiode. Vaak vindt deze belichting plaats in combinatie met een open stal, een vrij nieuw staltype met deels geopende gevels om de natuurlijke belichting en beluchting van het vee te optimaliseren. De combinatie van kunstmatige belichting en open gevels kan eenvoudig leiden tot lichtuitstraling. Lichtuitstraling in het vrijwel onverlichte buitengebied gedurende de donkere seizoenen is erg opvallend en zou gevolgen kunnen hebben voor de fauna en de beleving van het landschap. Daarom zijn er voorwaarden gesteld aan de mate van lichtuitstraling vanuit stallen.

5.3.7 Afwijken van de gebruiksregels

Algemeen
Van een aantal gebruiksregels kan worden afgeweken. Hieronder worden ze toegelicht.

Artikel 3.5.1 Ondergeschikte tweede tak
Naast de voorwaarden ten aanzien van het afwijken van de bouwregels, gelden ook nog een aantal voorwaarden ten aanzien van het gebruik bij een ondergeschikte tweede tak. Onder andere mogen de omliggende agrarische bedrijven niet in hun bedrijfsvoering geschaad worden en moet parkeren op eigen erf plaatsvinden. De afwijkingen zijn in vrijwel alle gevallen gelijktijdig noodzakelijk om een tweede tak mogelijk te maken.

Artikel 3.5.2 Opslag van baggerspecie
Met een omgevingsvergunning kan de opslag van baggerspecie toegestaan worden. Voorwaarde is onder andere dat de hoogte van de stort van baggerspecie ten hoogste 2,50 m bedraagt, zodat het geen afbreuk doet aan het open landschap.

Artikel 3.5.3 Mestopslag
Het kan voorkomen dat er een noodzaak is om buiten het bouwperceel mest of andere producten op te slaan. Hier kan een bedrijfseconomische of milieutechnische reden aan ten grondslag liggen.

Daarom is er een afwijkingsmogelijkheid opgenomen om dit (in uitzonderingsgevallen) mogelijk te maken.

Artikel 3.5.4 Inwoning
Er is een afwijkingsmogelijkheid opgenomen om inwoning van een (huishouden van een) tweede persoon toe te staan. Dit is toegelicht in paragraaf 5.46.3 Inwoning.

Artikel 3.5.5 (Mantel)zorg
Er is een afwijkingsmogelijkheid opgenomen om (mantel)zorg toe te staan. Dit is toegelicht in paragraaf 5.46.2.3 (Mantel)zorg

Artikel 3.5.6 Klein kamperen
Er is een afwijkingsmogelijkheid opgenomen om kleinschalig kamperen toe te staan. Dit is toegelicht in paragraaf 5.46.2.6 Klein kamperen.

Artikel 3.5.7 Trekkershutten
Om trekkershutten ook functioneel mogelijk te maken, is er een afwijkingsmogelijkheid opgenomen. Voor trekkershutten is ook een afwijking van de bouwregels opgenomen (zie paragraaf 5.3.5 Afwijken van de bouwregels).

Artikel 3.5.8 Fruitteelt
Fruitteelt is onder voorwaarden toegestaan. Onder meer moeten, daar waar dit aan de orde is, zichtlijnen op de dorpsranden worden behouden. Met deze voorwaarde en het feit dat er aangesloten moet worden bij opgaande elementen of beplanting, wordt de openheid van het landschap geen geweld aangedaan.

Artikel 3.5.9 Paardrijbakken
Er is een afwijkingsmogelijkheid opgenomen om paardrijbakken toe te staan. Naast de voorwaarden ten aanzien van het afwijken van de bouwregels, geldt ook nog een aantal voorwaarden ten aanzien van het gebruik. Dit is toegelicht in paragraaf 5.46.1 Paardrijbakken.

5.3.8 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden

Een aantal aspecten is onder een plicht van een Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden gebracht. Dit zijn aspecten die gebruikelijk plaatsvinden in het buitengebied, maar waar de gemeente graag in mee wil denken omtrent de exacte uitvoering van de werkzaamheden, vanwege de structurele invloed die dit op het landschap kan hebben. Op zich kunnen de werkzaamheden dus worden toegestaan, maar de gemeente wil daarin kunnen sturen. Voorts moet nadrukkelijk worden gesteld dat normaal agrarisch gebruik van de gronden en normaal onderhoud van de gronden uitgezonderd zijn van de vergunningsplicht.
Eén van de aspecten is het (gedeeltelijk) slopen van een karakteristieke boerderij. Dit is alleen mogelijk met een omgevingsvergunning wanneer de bouwtechnische kwaliteit dusdanig slecht is dat de boerderij niet meer (her)gebruikt kan worden of als het gaat om delen van de boerderij die niet waardevol zijn en bij sloop van die delen de karakteristiek van de boerderij niet wordt aangetast.

Op deze manier wordt behoud van de karakteristieke boerderij beschermd (zie ook paragraaf 4.11 Cultuurhistorie).

5.3.9 Wijzigingsbevoegdheden

Artikel 3.7.1 Vergroten bouwvlak grondgebonden agrarisch bedrijf naar 1,50 hectare

In de landbouw is een belangrijke ontwikkelingsrichting zichtbaar; er is sprake van schaalvergroting naar gespecialiseerde landbouw met grote bedrijven, onlosmakelijk verbonden met een verdergaande afname van het aantal agrarische bedrijven. Dit is een proces van schaalvergroting, waarbij landbouw ontstaat met grote tot zeer grote bedrijven. Voor melkveehouderijen geldt dat deze momenteel doorgroeien naar gemiddeld 200 koeien, met uitschieters naar boven. Schaalvergroting is een gegeven waarop moet worden geanticipeerd. Belangrijk aandachtspunt bij schaalvergroting is de landschappelijke en ruimtelijke inpassing.

Voor de meeste grondgebonden en niet-grondgebonden agrarische bedrijven geldt dat een bouwvlak van 1,5 hectare voldoende ontwikkelingsruimte biedt, ook als het gaat om de eventuele uitoefening van tweede takken (zie voor tweede takken paragraaf 5.3.5 Afwijken van de bouwregels, ondergeschikte tweede tak). Alle bedrijven die kleiner zijn dan 1,5 hectare hebben niet direct een bouwvlak van 1,5 hectare gekregen. De reden hiervoor is dat als voorwaarde bij uitbreiding gesteld kan worden dat het geheel landschappelijk goed ingepast moet worden.

Artikel 3.7.2 Vergroten bouwvlak grondgebonden agrarisch bedrijf naar 3,00 hectare

In het geval een niet-grondgebonden agrarisch bedrijf wil uitbreiden boven de 1,5 hectare zal er, conform de provinciale Verordening Romte Fryslân en de Structuurvisie buitengebied Franekeradeel 2010-2020, sprake moeten zijn van maatwerk. Bij eventuele aanvragen om dergelijke uitbreidingen zal er per situatie sprake moeten zijn van maatwerk en een zorgvuldige afweging om al dan niet medewerking te kunnen verlenen.

In het geval een grondgebonden agrarisch bedrijf groter wil groeien dan 1,5 hectare, kan worden meegewerkt aan vergroting van het bouwvlak tot 3 hectare. Medewerking aan dergelijke uitbreidingen zal verlopen volgens het "Nije Pleats concept" [1)].

1) Het Nije Pleats concept is een werkwijze gericht op het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit van de agrarische sector. De provincie Fryslân heeft Nije Pleats in het leven geroepen. Allereerst is er door de projectgroep Nije Pleats onderzocht of het Friese Landschap geschikt is voor de schaalsprong binnen de agrarische sector. Er is gekeken of agrarische bedrijven, in wat voor vorm en omvang dan ook, landschappelijk zijn in te passen in Fryslân. Er zijn adviesboeken uitgebracht met handreikingen voor deze vraagstukken. Tevens is Nije Pleats een werkwijze waarbij alle partijen die betrokken ijn bij de uitbreiding van een agrarisch bedrijf tegelijkertijd om tafel zitten. Om zo in een vroeg stadium van het planproces de input en kanttekeningen van alle betrokken partijen mee te kunnen nemen in het ontwerpproces. Landschappelijke inpassing is altijd een belangrijke pijler. Het resultaat van dergelijke Nije Pleats sessies is een advies van de projectgroep Nije Pleats, dat onderdeel uitmaakt van hûs en hiem, aan de gemeente betreffende de uitbreidingsplannen van een agrariër in de gemeente, waar alle betrokken partijen zich in kunnen vinden.

Naast de gevolgen voor het landschap heeft de agrarische schaalvergroting ook gevolgen voor de verkeersstructuur in de gemeente. De kleine smalle landbouwwegen in het buitengebied zijn niet berekend op zwaar en intensiever landbouwverkeer. Uitbreiding van een agrarisch bedrijf kan een toename van zwaar verkeer inhouden. Daarom moet worden aangetoond dat de uitbreiding geen onevenredige gevolgen heeft voor het bestaande wegennet.

Nog groter groeiende bedrijven die buiten de maatvoering van 3 hectare vallen, zijn vooralsnog zeldzaam en dienen gepaard te gaan met een aparte bestemmingsplan- of omgevingsvergunningsprocedure, maatwerk, én gebruikmaking van het “Nije Pleats concept”.
De provincie verleent alleen in bijzondere situaties hiervoor ontheffing. Zij is dan ook betrokken bij de afweging en het inhoudelijke resultaat.

In het buitengebied kunnen zich incidenteel verzoeken tot nieuwvestiging van agrarische bedrijven aandienen. Redenen hiervoor kunnen bijvoorbeeld zijn: schaalvergroting, specialisatie, ontwikkelingen op het gebied van natuur of het oplossen van een milieuknelpunt. In de eerste plaats wordt er alleen ontwikkelingsruimte geboden voor de zittende bedrijven. Nieuwvestiging van agrarische bedrijven van elders wordt in beginsel niet toegestaan.
Vanwege de stringente voorwaarden waaronder een nieuw bedrijf kan worden toegestaan, wordt in het bestemmingsplan geen regeling opgenomen voor nieuwe agrarische bouwvlakken. In het (niet veel voorkomende) geval dat een bestaand agrarisch bedrijf moet verplaatsen als gevolg van een noodzakelijke ruimtelijke ontwikkeling (zoals het Gebiedsproces), bij herverkaveling of bij een milieuhygiënisch knelpunt kan hier een uitzondering voor worden gemaakt. Zo’n situatie vraagt echter om maatwerk en kan alleen door middel van een apart bestemmingsplan of een omgevingsvergunning mogelijk worden gemaakt.

Artikel 3.7.3 Vergroten bouwvlak niet-grondgebonden agrarisch bedrijf
Niet-grondgebonden agrarische bedrijven kunnen tot 1,5 hectare groeien waarbij de omvang van de bedrijfsactiviteiten de 300 Nge niet mag overschrijden . Gezien de ruimtelijke en milieuimpact van het niet-grondgebonden bedrijf moet de noodzaak hiervan worden aangetoond. Ook hier is als voorwaarde gesteld dat het geheel landschappelijk goed moet worden ingepast.

Vergroting boven 1,5 hectare vanuit dierenwelzijn is mogelijk, maar dit zal dan worden geregeld met een aparte planologische procedure.

Artikel 3.7.4 Wijzigen situering bedrijfskavel
Er kunnen zich situaties voordoen dat er geen sprake is van vergroting van de bedrijfsproductie, maar dat het gewenst is het perceel anders in te richten. Er moet wel een aantoonbare bedrijfstechnische noodzaak zijn voor de wijziging van de situering van het bouwperceel.

Artikel 3.7.5 Omzetting niet-grondgebonden naar grondgebonden agrarische bedrijfsvoering
Er is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen om een niet-grondgebonden bedrijf om te zetten naar een grondgebonden bedrijf. Als daarbij ook een vergroting van de bedrijfskavel plaatsvindt gelden dezelfde criteria als bij de wijzigingsbevoegdheid Vergroten bouwvlak grondgebonden agrarisch bedrijf naar 3,00 hectare (voor toelichting zie hier boven).

Artikel 3.7.6 Wijziging tweede bedrijfswoning
Een tweede bedrijfswoning is alleen mogelijk als het bedrijf een omvang heeft van minimaal 100 NGE. Er zijn wel voorwaarden gesteld aan de situering van de bedrijfswoning zodat deze goed wordt ingepast.

Artikel 3.7.7 Verwijderen aanduiding veldschuren
Als een veldschuur verwijderd is dan kan via een wijzigingsbevoegdheid de aanduiding verwijderd worden zodat er geen nieuwe veldschuur gerealiseerd kan worden.

Artikel 3.7.8 Wijzigen naar natuur
Het kan voorkomen dat agrarische gronden ingericht worden als natuur. Als de gronden daadwerkelijk als natuur zijn ingericht dan kunnen via de wijzigingsbevoegdheid de gronden ook daadwerkelijk bestemd worden als natuur.

Artikel 3.7.9 Wijzigen bedrijfskavel naar wonen met compensatie
Er is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen om de agrarische functie te wijzigen naar wonen met compensatie. Dit wordt toegelicht in paragraaf 5.47 Wijzigingsbevoegdheid functieverandering (meerdere bestemmingen).

Artikel 3.7.10 Wijzigen naar wonen met compensatie in relatie tot bestemming 'Wonen - Voormalige boerderijen'Er is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen om de agrarische functie bij een bestemming 'Wonen - Voormalige boerderijen' te wijzigen naar wonen met compensatie. Dit wordt toegelicht in paragraaf 5.47 Wijzigingsbevoegdheid functieverandering (meerdere bestemmingen).

Artikel 3.7.11 Wijzigen ten behoeve van functieverandering
Er is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen om de agrarische functie te wijzigen naar een ander functie. Dit wordt toegelicht in paragraaf 5.47 Wijzigingsbevoegdheid functieverandering (meerdere bestemmingen).

Artikel 3.7.12 Wijzigen naar wonen ten behoeve van het vergroten van bestemmingsvlakken voor het wonen
Het kan voorkomen dat het bestemmingsvlak voor de woonbestemmingen 'Wonen - 2' en 'Wonen - Voormalige boerderijen' moet worden vergroot, bijvoorbeeld als grond bijgekocht wordt ten behoeve van het verruimen van een tuin of erf. Dan kunnen agrarische gronden die gelegen zijn aansluitend aan deze woonbestemmingen gewijzigd worden in deze woonbestemmingen.

Hieraan zijn voorwaarden verbonden om te voorkomen dat grote woonpercelen worden gecreëerd. Zo mag onder meer het bestemmingsvlak niet groter worden dan 3.000 m².

5.4 Agrarisch - Glastuinbouw

5.4.1 Toelichting bestemmingen

In paragraaf 5.2 Toelichting bestemmingen zijn de onderdelen waaruit een bestemming bestaat, toegelicht en in paragraaf 5.1 Algemene uitgangspunten zijn de algemene uitgangspunten die voor het gehele buitengebied gelden, weergegeven.

5.4.2 Algemeen uitgangspunt

De provincie Fryslân voert voor de glastuinbouw een concentratiebeleid. Het Streekplan biedt ruimte voor de uitbreiding van de glastuinbouw in specifieke delen van Noordwest-Fryslân. Op de bij het streekplan behorende kaart is een ‘zoekgebied glastuinbouw’ aangegeven. Met de partiële streekplanherziening (vastgesteld door Provinciale Staten op 25 juni 2008) is een glastuinbouwlocatie binnen dit zoekgebied vastgesteld. Op deze locatie mag nieuwe glastuinbouw ontwikkeld worden. Hiervoor is de locatie aan de zuidkant van Sexbierum aangewezen. Buiten deze locatie zijn de ontwikkelingsmogelijkheden voor glastuinbouw beperkt tot een ondersteunende tak bij overige agrarische bedrijven.

Het gemeentelijk beleid is neergelegd in de Structuurvisie Sexbierum Glastuinbouw en het geldende bestemmingsplan "Buitengebied 2001". In de structuurvisie is het provinciaal beleid overgenomen. De structuurvisie voorziet in de ontwikkeling van de locatie aan de zuidkant van Sexbierum. Deze locatie maakt geen onderdeel uit van dit bestemmingsplan. Voor een deel van het gebied is een apart bestemmingsplan opgesteld en het andere deel zal worden uitgewerkt in een apart bestemmingsplan.

Ten aanzien van individuele bedrijven met glastuinbouw en staand glas in het buitengebied wordt een terughoudend beleid gevoerd. Er wordt geen ontwikkelingsruimte geboden. De locatie Sexbierum is aangewezen als ontwikkelingslocatie.

5.4.3 Bestemmingsbeschrijving

De bestaande glastuinbouwbedrijven zijn, met de bestaande planologische regelingen als uitgangspunt, bestemd als "Agrarisch - Glastuinbouw".

5.4.4 Bouwregels

In de bouwregels is aangegeven wat er binnen het bestemmingsvlak gebouwd mag worden (zie artikel 4.2 Bouwregels). Hieronder volgt een toelichting op een aantal bouwregels.

De bebouwing dient binnen het bestemmingsvlak te worden gerealiseerd. Het bestemmingsvlak mag voor maximaal 70% bebouwd worden. Hierdoor is er enige flexibiliteit qua inrichting van het perceel en is er eveneens enige beperkte uitbreidingsruimte.

De bedrijfswoning mag maximaal 200 m^2 zijn. Daarmee is de maximale oppervlakte van de bedrijfswoning bepaald.

Op basis van de provinciale Verordening Romte Fryslân mogen bestaande glastuinbouwbedrijven uitbreiden tot maximaal 20% van de bestaande omvang van glasopstanden. Daarom is in de bouwregels opgenomen dat de gezamenlijke oppervlakte van de glasopstanden ten hoogste 120% van de bestaande gezamenlijke oppervlakte van de glasopstanden zal bedragen.

5.4.5 Afwijken van de bouwregels

Artikel 4.3.1 Ondergeschikte tweede tak
Met een omgevingsvergunning kunnen tweede takken als ondergeschikte tweede tak worden toegestaan. Dit is toegelicht in paragraaf 5.3.5 Afwijken van de bouwregels in de bestemming "Agrarisch". Er zijn tevens gebruiksvoorwaarden aan verbonden. Deze zijn opgenomen in paragraaf 5.4.7 Afwijken van de gebruiksregels.

Artikel 4.3.4 Paardrijbakken
Paardrijbakken kunnen toegestaan worden met een omgevingsvergunning. Dit is toegelicht in paragraaf 5.46.1 Paardrijbakken. Er zijn tevens gebruiksvoorwaarden aan verbonden. Deze zijn opgenomen in paragraaf 5.4.7 Afwijken van de gebruiksregels.

5.4.6 Specifieke gebruiksregels
In de Specifieke gebruiksregels zijn de activiteiten aangegeven als strijdig als ze niet zijn toegestaan of alleen zijn toegestaan via een omgevingsvergunning, omdat er voorwaarden aan verbonden zijn.

Eén van de specifieke gebruiksregels heeft betrekking op lichtuitstraling. Dit is in het vrijwel onverlichte buitengebied gedurende de donkere seizoenen erg opvallend en zou gevolgen kunnen hebben voor de fauna en de beleving van het landschap. Daarom zijn er voorwaarden gesteld aan de mate van lichtuitstraling vanuit de gebouwen.

5.4.7 Afwijken van de gebruiksregels

Artikel 4.5 Afwijken van de gebruiksregels (tweede takken)
Naast een Ondergeschikte tweede tak (zie paragraaf 5.4.5 Afwijken van de bouwregels) is Klein kamperen en (Mantel)zorg als tweede tak toegestaan en daarnaast Paardrijbakken. Klein kamperen en (mantel)zorg zijn toegelicht in paragraaf 5.46.2 Tweede takken en paardrijbakken in paragraaf 5.46.1 Paardrijbakken. De tweede takken bieden een verbreding van het inkomen van de agrariër. Dit zorgt ervoor dat het bedrijf kan blijven bestaan. Het behoud van het bedrijf zorgt ervoor dat de activiteit in het buitengebied blijft en daarmee draagt het bij aan de leefbaarheid van het buitengebied.

Artikel 4.5.2 Inwoning
Er is een afwijkingsmogelijkheid opgenomen om inwoning van een (huishouden van een) tweede persoon toe te staan. Dit is toegelicht in paragraaf 5.46.3 Inwoning.

5.4.8 Wijzigingsbevoegdheden

Artikel 4.6.2 Wijzigen ten behoeve van functieverandering
Als het glastuinbouwbedrijf is beëindigd dan kan de bestemming worden gewijzigd in de bestemming 'Bedrijf', 'Wonen - 2' of 'Wonen - Voormalige boerderijpanden'. Hieraan zijn voorwaarden verbonden. Wonen met compensatie is niet mogelijk. De wijzigingsmogelijkheden zijn toegelicht in paragraaf 5.47 Wijzigingsbevoegdheid functieverandering (meerdere bestemmingen).

5.5 Agrarisch - Paardenhouderijbedrijf

5.5.1 Toelichting bestemmingen
In paragraaf 5.2 Toelichting bestemmingen zijn de onderdelen waaruit een bestemming bestaat, toegelicht en in paragraaf 5.1 Algemene uitgangspunten zijn de algemene uitgangspunten die voor het gehele buitengebied gelden, weergegeven .

5.5.2 Algemeen uitgangspunt
In dit bestemmingsplan is onderscheid gemaakt tussen de gebruiksgerichte paardenhouderij en de manege enerzijds en de productiegerichte paardenhouderij anderzijds. Als een bedrijf gericht is op het fokken van paarden, zoals een hengstenhouderij of het houden van paarden voor de melkproductie, is sprake van een productiegerichte paardenhouderij. Dit is een normaal agrarisch bedrijf en is dan ook als dusdanig bestemd. Deze vallen niet onder deze bestemming. Zie hiervoor ook de toelichting op de bestemming Agrarisch.
De gebruiksgerichte paardenhouderij of de manege is, in tegenstelling tot de productiegerichte paardenhouderij, een toegevoegde functie in het buitengebied, omdat deze niet als zodanig een agrarische functie hebben. Onderscheiden kunnen worden:
- training- en handelsstallen, die zijn gericht op het rijden, trainen en africhten van paarden en/of de handel in paarden;
- dienstverlenende paardenhouderijen, die zijn gericht op het aanbieden van stalruimte zoals pensions en het bieden van rijonderricht en rijmogelijkheden aan mensen zonder eigen paard, zoals maneges;
- het houden van paarden en pony's voor eigen gebruik; hieronder vallen ook oefenaccommodaties van rijverenigingen.

Een gebruiksgerichte paardenhouderij of een manege is niet aangemerkt als een agrarisch bedrijf, omdat de gerichtheid op het voortbrengen van dieren hier volledig ontbreekt.
Maneges en paardenrecreatieverblijven worden beschouwd als toeristisch-recreatieve bedrijven (zie de bestemming 'Sport - Manege').

De bestaande gebruiksgerichte paardenhouderijen zijn bestemd als 'Agrarisch - Paardenhouderijbedrijf'. Het hobbymatig gebruik heeft geen specifieke bestemming gekregen. Wel is er binnen de woonbestemmingen met uitzondering van Wonen - 1 meer ruimte gegeven voor bijgebouwen en dergelijke ten behoeve van het hobbymatige gebruik. Bij het bepalen of er sprake is van een bedrijf of hobbymatig gebruik spelen de volgende aspecten een rol:

- de continuïteit van de activiteit (hoelang duurt de activiteit);
- het winstoogmerk (verhouding tussen kosten en opbrengsten);
- de hinder die de activiteit veroorzaakt;
- de omvang van de dierstapel (hoeveel dieren en van welk soort);
- de huisvesting van de dieren (zijn er speciale voorzieningen getroffen);
- de commerciële doeleinden (worden er bijvoorbeeld advertenties gezet);
- het gebruik / de aanwending van de dieren (voor hobby of eigen gebruik);
- de perceelgrootte.

Per situatie zal een en ander specifiek moeten worden beoordeeld.

Aangezien paardenhouderijen geen directe binding hebben met het buitengebied, is het niet direct gewenst dat er nieuwe bijkomen. Er is daarom geen mogelijkheid opgenomen om via een wijzigingsbevoegdheid nieuwe paardenhouderijen toe te staan behalve in vrijkomende agrarische bebouwing (Wijzigen ten behoeve van functieverandering en Wijziging naar gebruiksgerichte paardenhouderij; zie voor toelichting paragraaf 5.47 Wijzigingsbevoegdheid functieverandering (meerdere bestemmingen)).

5.5.3 Bestemmingsbeschrijving

Deze bestemming heeft betrekking op de training- en handelsstallen, dienstverlenende paardenhouderijen met uitzondering van maneges en het houden van paarden en pony's voor eigen gebruik. De bestaande paardenhouderijen zijn bestemd als "Agrarisch - Paardenhouderijbedrijf". Bij één paardenhouderij is een manege aanwezig. Deze bestaande manege is aangeduid zodat deze activiteit binnen de bestemming is toegestaan.

Gebouwen die karakteristieke waarden hebben, zijn aangeduid als karakteristiek. Op deze manier worden deze waarden beschermd. In paragraaf 4.11 Cultuurhistorie wordt hier nader op ingegaan.

5.5.4 Bouwregels

In de bouwregels is aangegeven wat er gebouwd mag worden binnen het bestemmingsvlak (zie artikel 5.2 Bouwregels). Hieronder volgt een toelichting op een aantal bouwregels.

De bebouwing moet gerealiseerd worden binnen het bestemmingsvlak. Het bestemmingsvlak mag voor maximaal 50% bebouwd worden. Hierdoor is er enige flexibiliteit qua inrichting van het perceel en is er eveneens enige beperkte uitbreidingsruimte.

De bedrijfswoning mag maximaal 200 m^2 zijn. Daarmee is de maximale oppervlakte van de bedrijfswoning bepaald.

Een bedrijfsgebouw mag niet groter zijn dan 1.600 m^2. Hiermee wordt voorkomen dat er grote bedrijfsgebouwen worden gerealiseerd zonder dat geëist kan worden dat het gebouw landschappelijk goed wordt ingepast (zie afwijken van de bouwregels).

5.5.5 Afwijken van de bouwregels

Artikel 5.3.1 Ondergeschikte tweede tak
Met een omgevingsvergunning kunnen activiteiten als ondergeschikte tweede tak worden toegestaan.
Dit is toegelicht in paragraaf 5.3.5 Afwijken van de bouwregels in de bestemming "Agrarisch". Er zijn tevens gebruiksvoorwaarden aan verbonden. Deze zijn opgenomen in paragraaf 5.5.7 Afwijken van de gebruiksregels.

Artikel 5.3.4 Oppervlakte bedrijfsgebouwen en overkappingen
Als een agrariër een bedrijfsgebouw wil realiseren dat groter is dan 1.600 m^2 dan kan dit mogelijk worden gemaakt met een omgevingsvergunning. Hieraan zijn voorwaarden verbonden. Onder meer moet het geheel landschappelijk goed ingepast worden. Dit moet worden aangetoond met een erfinrichtingsplan en een lichtplan.

5.5.6 Specifieke gebruiksregels

In de Specifieke gebruiksregels is aangegeven wat als strijdig gebruik wordt gezien, omdat het niet is toegestaan of dat het alleen is toegestaan via een afwijking, omdat het wenselijk is om voorwaarden aan de ontwikkeling te stellen.

Manegeactiviteiten zijn aangegeven als strijdig gebruik omdat deze activiteiten gezien worden als activiteiten met een publiekstrekkend karakter. Ondergeschikte horeca die hier aan gekoppeld is, is daarmee ook niet toegestaan.

5.5.7 Afwijken van de gebruiksregels

Artikel 5.5 Afwijken van de gebruiksregels (tweede takken)
Naast een Ondergeschikte tweede tak(zie paragraaf 5.5.5 Afwijken van de bouwregels) is Klein kamperen en (Mantel)zorg als tweede tak toegestaan. Klein kamperen en (mantel)zorg zijn toegelicht in paragraaf 5.46.2 Tweede takken. De tweede takken bieden een verbreding van het inkomen van de agrariër. Dit zorgt ervoor dat het bedrijf kan blijven bestaan. Het behoud van het bedrijf zorgt ervoor dat de activiteit in het buitengebied blijft en daarmee draagt het bij aan de leefbaarheid van het buitengebied.

Artikel 5.5.4 Inwoning
Er is een afwijkingsmogelijkheid opgenomen om inwoning van een (huishouden van een) tweede persoon toe te staan. Dit is toegelicht in paragraaf 5.46.3 Inwoning.

5.5.8 Wijzigingsbevoegdheden

Artikel 5.7.2 Wijzigen naar agrarisch
De bestemming kan gewijzigd worden naar Agrarisch ten behoeve van de vestiging van een agrarisch bedrijf. De gebouwen ten behoeve van een paardenhouderij zijn in principe geschikt om gebruikt te worden voor een agrarisch bedrijf. De wijziging naar agrarisch is wel aan voorwaarden verbonden.

Artikel 5.7.3 Wijzigen ten behoeve van functieverandering
Als de paardenhouderij is beëindigd dan kan de bestemming worden gewijzigd in de bestemming 'Bedrijf', 'Bedrijf - Agrarisch loonbedrijf', 'Sport - Manege', 'Wonen - 2' of 'Wonen - Voormalige boerderijpanden'.
Hieraan zijn voorwaarden verbonden. Wonen met compensatie is niet mogelijk. De wijzigingsmogelijkheden zijn toegelicht in paragraaf 5.47 Wijzigingsbevoegdheid functieverandering (meerdere bestemmingen).

5.6 Bedrijf

5.6.1 Toelichting bestemmingen
In paragraaf 5.2 Toelichting bestemmingen zijn de onderdelen waaruit een bestemming bestaat, toegelicht en in paragraaf 5.1 Algemene uitgangspunten zijn de algemene uitgangspunten die voor het gehele buitengebied gelden, weergegeven.

5.6.2 Algemeen uitgangspunt
Het buitengebied is voor veel mensen ook een woon- en/of werkgebied. Ten aanzien van bedrijvigheid in het buitengebied is het van belang dat het karakter van het buitengebied gehandhaafd blijft. Ontwikkelingen ten aanzien van de bestaande bedrijvigheid die het karakter van het landelijk gebied overstijgen, moeten daarom op termijn een plaats krijgen op een bedrijventerrein.

Op dit moment zijn er niet veel reguliere bedrijven gevestigd in het buitengebied. Binnen de stad en kernen is nog voldoende ruimte beschikbaar op industrie- en bedrijventerreinen. Daarom wordt erop gestuurd nieuwe of te verplaatsen bedrijven voornamelijk op dergelijke locaties te huisvesten.

5.6.3 Bestemmingsbeschrijving
De bestaande bedrijven zijn bestemd als "Bedrijf". Uitgangspunt is dat bedrijven met milieucategorieën 1 en 2 algemeen in het buitengebied zijn toegestaan. Bedrijven uit deze categorieën leveren geen belemmeringen op voor omliggende functies. Dat zijn lichte vormen van bedrijvigheid die algemeen passend en aanvaardbaar worden geacht voor de vestiging in het buitengebied. De lijst is gebaseerd op de handreiking *Bedrijven en milieuzonering (2009)* van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG).

Bestaande bedrijven uit een hogere milieucategorie hebben een specifieke aanduiding waardoor de bestaande bedrijfsactiviteiten kunnen worden uitgeoefend.

Bij eventuele bedrijfsbeëindiging of -verplaatsing zijn echter alleen bedrijfsactiviteiten uit de algemeen toegestane categorieën (dus 1 en 2) of een zelfde bedrijvigheid toegestaan. Op deze manier wordt voorkomen dat in het plangebied onaanvaardbare milieuhinder en bedrijfsvestiging zal ontstaan.

Gebouwen die karakteristieke waarden hebben, zijn aangeduid als karakteristiek. Op deze manier worden deze waarden beschermd. In paragraaf 4.11 Cultuurhistorie wordt hier nader op ingegaan.

5.6.4 Bouwregels

In de bouwregels is aangegeven wat er binnen het bestemmingsvlak gebouwd mag worden (zie artikel 6.2 Bouwregels). Hieronder volgt een toelichting op een aantal bouwregels.

De gezamenlijke oppervlakte van de gebouwen en overkappingen zal per bestemmingsvlak niet meer bedragen dan 50% van de oppervlakte van het bestemmingsvlak met een maximum van 500 m^2 tenzij de bestaande gezamenlijke oppervlakte meer bedraagt. Hiermee is de bedrijfsfunctie beperkt en zullen in principe kleinere bedrijven in het buitengebied aanwezig zijn. Zoals gezegd is het wenselijk dat grote bedrijven zich vestigen op bedrijventerreinen.

De bedrijfswoning mag maximaal 200 m^2 zijn. Daarmee is de maximale oppervlakte van de bedrijfswoning bepaald.

5.6.5 Afwijken van de bouwregels

***Artikel* 6.3.3 Vergroten oppervlakte bedrijfsgebouwen en overkappingen**

Om de in principe kleine bedrijven nog enige groeimogelijkheden te geven, kan met een omgevingsvergunning toegestaan worden dat de bedrijfsoppervlakte met 20% toeneemt. Hierbij wordt dan ook een erfinrichtingsplan gevraagd ten behoeve van een goede landschappelijke inpassing. In paragraaf 5.1.4.2 Erfinrichtingsplan wordt hier nader op ingegaan.

Artikel 6.3.5 Paardrijbakken

Paardrijbakken kunnen met een omgevingsvergunning worden toegestaan. Dit wordt toegelicht in paragraaf 5.46.1 Paardrijbakken.

5.6.6 Specifieke gebruiksregels

In de Specifieke gebruiksregels zijn de activiteiten aangegeven als strijdig als ze niet zijn toegestaan of alleen zijn toegestaan via een omgevingsvergunning, omdat er voorwaarden aan verbonden zijn.

5.6.7 Afwijken van de gebruiksregels

***Artikel* 6.5.1 Vergelijkbare bedrijvigheid**

De bedrijven met milieucategorieën 1 en 2 die in de bedrijvenlijst voorkomen die opgenomen is als bijlage bij de regels zijn toegestaan.

Het kan voorkomen dat er bedrijven zijn die hierin niet zijn opgenomen, maar qua milieubelasting vergelijkbaar zijn. Er is daarom een mogelijkheid opgenomen om dit soort bedrijven toe te staan met een omgevingsvergunning.

***Artikel* 6.5 Afwijken van de gebruiksregels (*tweede takken*)**
De volgende tweede takken zijn toegestaan: Recreatieappartementen, Logies met ontbijt, Productiegebonden detailhandel, (Mantel)zorg, Klein kamperen en daarnaast Paardrijbakken. De tweede takken zijn toegelicht in paragraaf 5.46.2 Tweede takken en de paardrijdbakken in paragraaf 5.46.1 Paardrijbakken.

Artikel 6.5.7 Inwoning
Er is een afwijkingsmogelijkheid opgenomen om inwoning van een (huishouden van een) tweede persoon toe te staan. Dit is toegelicht in paragraaf 5.46.3 Inwoning.

5.6.8 Wijzigingsbevoegdheden

Artikel 6.7.2 Wijziging naar wonen
Als de bedrijfsfunctie beëindigd is dan kan de bestemming gewijzigd worden naar wonen. In paragraaf 5.47 Wijzigingsbevoegdheid functieverandering (meerdere bestemmingen) is dit toegelicht. Wijziging met compensatie en naar andere functies is niet toegestaan. De oppervlaktes van de (storende) bebouwing is te klein om te kunnen compenseren. Daarnaast zijn de bedrijfsgebouwen vaak niet geschikt voor andere functies.

5.7 Bedrijf - Delfstof-/energiewinning

In paragraaf 5.2 Toelichting bestemmingen zijn de onderdelen waaruit een bestemming bestaat, toegelicht en in paragraaf 5.1 Algemene uitgangspunten zijn de algemene uitgangspunten die voor het gehele buitengebied gelden, weergegeven .

De zoutwinningslocatie van Frisia is bestemd als "Bedrijf - Delfstof-/energiewinning". Hiermee is de functie passend bestemd.

5.8 Bedrijf - Loonbedrijf

5.8.1 Toelichting bestemmingen
In paragraaf 5.2 Toelichting bestemmingen zijn de onderdelen waaruit een bestemming bestaat, toegelicht en in paragraaf 5.1 Algemene uitgangspunten zijn de algemene uitgangspunten die voor het gehele buitengebied gelden, weergegeven.

5.8.2 Bestemmingsbeschrijving
In het plangebied komen enkele agrarische loonbedrijven voor. Dit zijn geen agrarische bedrijven. Wel is sprake van bedrijvigheid die ondersteunend is aan de agrarische sector. De agrarische loonbedrijven zijn daarom apart bestemd als "Bedrijf - Loonbedrijf". Het betreft hier loonbedrijven, al dan niet gecombineerd met kraanverhuur en agrarische bedrijfsvoering.

5.8.3 Bouwregels

In de bouwregels is aangegeven wat er gebouwd mag worden binnen het bestemmingsvlak (zie artikel 8.2 Bouwregels). De bebouwing moet gerealiseerd worden binnen het bestemmingsvlak. Het bestemmingsvlak mag voor maximaal 50% bebouwd worden. Hierdoor is er enige flexibiliteit qua inrichting van het perceel en is er eveneens enige beperkte uitbreidingsruimte.

De bedrijfswoning mag maximaal 200 m^2 zijn. Daarmee is de maximale oppervlakte van de bedrijfswoning bepaald.
Eén bedrijfsgebouw mag niet groter zijn dan 1.600 m^2. Hiermee wordt voorkomen dat er bedrijfsgebouwen worden gerealiseerd van meer dan 1.600 m^2 zonder dat geëist kan worden dat het gebouw landschappelijk goed wordt ingepast (zie afwijken van de bouwregels).
Daarnaast mag de totale oppervlakte aan bedrijfsgebouwen maximaal 2.500 m^2 zijn.

5.8.4 Afwijken van de bouwregels

Artikel 8.3.3 Oppervlakte bedrijfsgebouwen en overkappingen
Als een agrariër een bedrijfsgebouw wil realiseren dat groter is dan 1.600 m^2 dan kan dit mogelijk worden gemaakt met een omgevingsvergunning. Hieraan zijn voorwaarden verbonden. Onder meer moet het geheel landschappelijk goed ingepast worden. Dit moet worden aangetoond met een erfinrichtingsplan en een lichtplan.

Artikel 8.3.5 Paardrijbakken
Paardrijbakken kunnen toegestaan worden met een omgevingsvergunning. Dit is toegelicht in paragraaf 5.46.1 Paardrijbakken. Er zijn tevens gebruiksvoorwaarden aan verbonden. Deze zijn opgenomen in de paragraaf Afwijken van de gebruiksregels.

5.8.5 Specifieke gebruiksregels

In de Specifieke gebruiksregels is aangegeven wat als strijdig gebruik wordt gezien, omdat het niet is toegestaan of dat het alleen is toegestaan via een afwijking, omdat het wenselijk is om voorwaarden aan de ontwikkeling te stellen.

5.8.6 Afwijken van de gebruiksregels

Artikel 8.5 Afwijken van de gebruiksregels (tweede takken)
Ook hier zijn de volgende tweede takken toegestaan: Recreatieappartementen, Logies met ontbijt, Productiegebonden detailhandel, (Mantel)zorg, Klein kamperen en daarnaast Paardrijbakken. De tweede takken zijn toegelicht in paragraaf 5.46.2 Tweede takken en paardrijbakken in paragraaf 5.46.1 Paardrijbakken.

Artikel 8.5.6 Inwoning
Er is een afwijkingsmogelijkheid opgenomen om inwoning van een (huishouden van een) tweede persoon toe te staan. Dit is toegelicht in paragraaf 5.46.3 Inwoning.

5.8.7 Wijzigingsbevoegdheden

Artikel 8.6.2 Wijziging naar wonen
Als de bedrijfsfunctie beëindigd is dan kan de bestemming net zoals bij de bestemming 'Bedrijf' gewijzigd worden naar wonen. In paragraaf 5.47 Wijzigingsbevoegdheid functieverandering (meerdere bestemmingen) is dit toegelicht. Wijziging met compensatie en naar andere functies is niet toegestaan. De gebouwen zijn hier vaak niet geschikt voor.

5.9 Bedrijf - Molen

In paragraaf 5.2 Toelichting bestemmingen zijn de onderdelen waaruit een bestemming bestaat, toegelicht en in paragraaf 5.1 Algemene uitgangspunten zijn de algemene uitgangspunten die voor het gehele buitengebied gelden, weergegeven .

De drie molens in het plangebied zijn bestemd als "Bedrijf - Molen". Met een omgevingsvergunning kan productiegebonden detailhandel toegestaan worden. Producten die in de molen gemaakt worden, mogen dan verkocht worden.

5.10 Bedrijf - Nutsvoorziening

In paragraaf 5.2 Toelichting bestemmingen zijn de onderdelen waaruit een bestemming bestaat, toegelicht en in paragraaf 5.1 Algemene uitgangspunten zijn de algemene uitgangspunten die voor het gehele buitengebied gelden, weergegeven.

De bestaande nutsvoorzieningen, zoals de grotere elektriciteitshuisjes of gemalen, zijn apart bestemd als "Bedrijf - Nutsvoorziening". De bebouwing is afgestemd op de huidige situatie.

Gebouwen die karakteristieke waarden hebben, zijn aangeduid als karakteristiek. Op deze manier worden deze waarden beschermd. In paragraaf 4.11 Cultuurhistorie wordt hier nader op ingegaan.

5.11 Bedrijf - Rioolwaterzuivering

In paragraaf 5.2 Toelichting bestemmingen zijn de onderdelen waaruit een bestemming bestaat, toegelicht en in paragraaf 5.1 Algemene uitgangspunten zijn de algemene uitgangspunten die voor het gehele buitengebied gelden, weergegeven.

De rioolwaterzuivering bij Franeker is bestemd als "Bedrijf - Rioolwaterzuivering". Met een omgevingsvergunning kan toegestaan worden dat de oppervlakte van de gebouwen met maximaal 15% toeneemt.

5.12 Bedrijf - Windturbinepark

5.12.1 Toelichting bestemmingen

In paragraaf 5.2 Toelichting bestemmingen zijn de onderdelen waaruit een bestemming bestaat, toegelicht en in paragraaf 5.1 Algemene uitgangspunten zijn de algemene uitgangspunten die voor het gehele buitengebied gelden, weergegeven.

5.12.2 Algemeen uitgangspunt

Het buitengebied van Franekeradeel leent zich, vooral dankzij de geografische ligging, bij uitstek voor meerdere vormen van het opwekken van duurzame energie.

In het kader van de Structuurvisie (opgenomen in de Bijlagen bij de toelichting) is voor wat betreft duurzame energieopwekking met name gericht op windenergie. Indien er aanvragen komen voor andere vormen van grootschalige projecten in het kader van duurzame energie, zoals bijvoorbeeld grootschalige zonne-energie of koude/warmteopslag, dan kan eventueel maatwerk worden geboden door middel van een apart bestemmingsplan of een omgevingsvergunning.

Het gemeentelijk beleid, zoals dat is vastgelegd in de Structuurvisie (opgenomen in de Bijlagen bij de toelichting) en het bestemmingsplan "Buitengebied 2001", is erop gericht om de solitaire turbines op te ruimen en opschaling mogelijk te maken in de bestaande parken; de Bjirmen en Herbaijum. Uitbreiding is niet mogelijk vanuit het provinciaal beleid. De provincie wil windturbines concentreren langs en bij de Afsluitdijk, in het friese gedeelte van het IJsselmeer en bij de grootschalige infrastructuur van het klaverblad Heerenveen (zie ook paragraaf 3.4.4 Ontwerp Structuurvisie Fryslân Windstreek 2012).

5.12.3 Bestemmingsbeschrijving

De windturbineparken Bjirmen en Herbaijum zijn bestemd als "Bedrijf - Windturbinepark". Binnen het windturbinepark Herbaijum bevindt zich een hondendressuurterrein. Dit terrein is specifiek aangeduid aangezien dit terrein niet binnen de functie past.

5.12.4 Bouwregels

In de bouwregels is aangegeven wat er binnen het bestemmingsvlak gebouwd mag worden (zie artikel 12.2 Bouwregels).

Het aantal en de hoogte van de windturbines zijn vastgelegd. Dit komt voort uit het provinciaal beleid. De beide parken hebben een aparte aanduiding, omdat de maximale toegestane hoogte per park verschilt.

5.13 Bos

In paragraaf 5.2 Toelichting bestemmingen zijn de onderdelen waaruit een bestemming bestaat, toegelicht en in paragraaf 5.1 Algemene uitgangspunten zijn de algemene uitgangspunten die voor het gehele buitengebied gelden, weergegeven.

Enkele kleine bospercelen zijn bestemd als "Bos". Er mogen geen gebouwen gerealiseerd worden op deze gronden en ook geen wegen worden aangelegd. Een bestaande ontsluitingsweg is aangeduid zodat deze weg wel is toegestaan binnen de bestemming.

Er is een omgevingsvergunningenstelsel voor werkzaamheden, zoals het verwijderen van bomen, opgenomen zodat dit niet zonder toestemming mag gebeuren.

5.14 Horeca

5.14.1 Toelichting bestemmingen

In paragraaf 5.2 Toelichting bestemmingen zijn de onderdelen waaruit een bestemming bestaat, toegelicht en in paragraaf 5.1 Algemene uitgangspunten zijn de algemene uitgangspunten die voor het gehele buitengebied gelden, weergegeven.

5.14.2 Bestemmingsbeschrijving

De bestaande horecafuncties hebben de bestemming "Horeca". Het betreft hier functies die gericht zijn op het verstrekken van dranken, etenswaren en/of logies. De zwaardere horecacategorieën, zoals bars en discotheken, zijn vanwege de impact op de omgeving, uitgesloten.

5.14.3 Bouwregels

In de bouwregels is aangegeven wat er binnen het bestemmingsvlak gebouwd mag worden (zie artikel 14.2 Bouwregels). Hieronder volgt een toelichting op een aantal bouwregels.

Binnen de bestemming is een maximaal bebouwingspercentage van 60% opgenomen. Dit zorgt voor enige flexibiliteit voor de inrichting van de bestemming en geeft eveneens enige uitbreidingsruimte. Het bebouwingspercentage is er op gericht dat de percelen niet volledig vol gebouwd worden.

De bedrijfswoning mag maximaal 200 m^2 zijn. Daarmee is de maximale oppervlakte van de bedrijfswoning bepaald.

5.14.4 Afwijken van de gebruiksregels

Artikel Afwijken van de gebruiksregels (tweede takken)

De volgende tweede takken zijn toegestaan: (Mantel)zorg, Klein kamperen en daarnaast Paardrijbakken. De tweede takken zijn toegelicht in paragraaf 5.46.2 Tweede takken en paardrijbakken in paragraaf 5.46.1 Paardrijbakken.

5.14.5 Wijzigingsbevoegdheid

Artikel 14.6.1 Wijziging naar wonen

Als de horecafunctie beëindigd is dan kan de bestemming gewijzigd worden naar wonen.

In paragraaf 5.47 Wijzigingsbevoegdheid functieverandering (meerdere bestemmingen) is dit toegelicht. Wijziging met compensatie en naar andere functies is niet toegestaan.

5.15 Maatschappelijk

In paragraaf 5.2 Toelichting bestemmingen zijn de onderdelen waaruit een bestemming bestaat, toegelicht en in paragraaf 5.1 Algemene uitgangspunten zijn de algemene uitgangspunten die voor het gehele buitengebied gelden, weergegeven.

De bestaande maatschappelijke voorzieningen in het plangebied, zoals dorpshuizen, hebben de bestemming "Maatschappelijk". Er is binnen de maatschappelijke bestemming een zekere mate van (functionele) flexibiliteit opgenomen, zodat functies onderling uitwisselbaar zijn. Dit houdt in dat bijvoorbeeld in een dorpshuis ook religieuze of medische activiteiten uitgeoefend kunnen worden.

Gebouwen die karakteristieke waarden hebben, zijn aangeduid als karakteristiek. Op deze manier worden deze waarden beschermd. In paragraaf 4.11 Cultuurhistorie wordt hier nader op ingegaan.

In de bouwregels is aangegeven wat er binnen het bestemmingsvlak gebouwd mag worden (zie artikel 15.2 Bouwregels). Hieronder volgt een toelichting op een aantal bouwregels.
Binnen de bestemming is enige flexibiliteit ten aanzien van de bebouwing opgenomen. Per bestemmingsvlak mag 60% bebouwd worden. Dit zorgt voor enige flexibiliteit voor de inrichting van de bestemming en geeft eveneens enige uitbreidingsruimte. Het bebouwingspercentage is er op gericht dat de percelen niet volledig vol gebouwd worden.

5.16 Maatschappelijk - Begraafplaats

In paragraaf 5.2 Toelichting bestemmingen zijn de onderdelen waaruit een bestemming bestaat, toegelicht en in paragraaf 5.1 Algemene uitgangspunten zijn de algemene uitgangspunten die voor het gehele buitengebied gelden, weergegeven.

De begraafplaats bij Firdgum is bestemd als "Maatschappelijk - Begraafplaats". De toren op de begraafplaats is specifiek aangeduid.

5.17 Maatschappelijk - Militaire zend- en ontvangstinstallatie

In paragraaf 5.2 Toelichting bestemmingen zijn de onderdelen waaruit een bestemming bestaat, toegelicht en in paragraaf 5.1 Algemene uitgangspunten zijn de algemene uitgangspunten die voor het gehele buitengebied gelden, weergegeven.

De militaire zendinstallatie is bestemd als "Maatschappelijk - Militaire zend- en ontvangstinstallatie". Hiermee is deze militaire installatie passend bestemd.

5.18 Maatschappelijk - Zorgboerderij

5.18.1 Toelichting bestemmingen

In paragraaf 5.2 Toelichting bestemmingen zijn de onderdelen waaruit een bestemming bestaat, toegelicht en in paragraaf 5.1 Algemene uitgangspunten zijn de algemene uitgangspunten die voor het gehele buitengebied gelden, weergegeven.

5.18.2 Bestemmingsbeschrijving

De zorgboerderij bij Tzum heeft de bestemming "Maatschappelijk - Zorgboerderij". Het betreft een combinatie van een maatschappelijke functie met daarbij een grondgebonden agrarische bedrijfsvoering. De hoofdfunctie is echter de zorgverlenende functie. Daarom is voor deze functie een aparte maatschappelijke bestemming opgenomen. Uitwisseling van maatschappelijke functies voor zorgboerderijen is niet gewenst, vanwege de specifieke relatie met de agrarische gronden. Uitgangspunt is immers het verlenen van zorg in een agrarische setting. Daarnaast is bij de zorgboerderijen veelal sprake van een combinatie van het verlenen van zorg en agrarische bedrijfsvoering. Bij agrarische bedrijven mag ook ondergeschikt een zorgfunctie uitgeoefend worden. Echter, bij zorgboerderijen is de zorgfunctie de hoofdfunctie, met (eventueel) ondergeschikt een grondgebonden agrarische bedrijfsvoering.

5.18.3 Bouwregels

In de bouwregels is aangegeven wat er binnen het bestemmingsvlak gebouwd mag worden (zie artikel 18.2 Bouwregels). Hieronder volgt een toelichting op een aantal bouwregels.

De bebouwing moet gerealiseerd worden binnen het bestemmingsvlak. Het bestemmingsvlak mag voor maximaal 50% bebouwd worden. Hierdoor is er enige flexibiliteit qua inrichting van het perceel en is er eveneens enige beperkte uitbreidingsruimte.

Een bedrijfsgebouw mag niet groter zijn dan 1.600 m^2. Hiermee wordt voorkomen dat er grote bedrijfsgebouwen worden gerealiseerd zonder dat geëist kan worden dat het gebouw landschappelijk goed wordt ingepast (zie afwijken van de bouwregels).
De bedrijfswoning mag maximaal 200 m^2 zijn. Daarmee is de maximale oppervlakte van de bedrijfswoning bepaald.

5.18.4 Afwijken van de bouwregels

Artikel 18.3.3 Oppervlakte bedrijfsgebouwen en overkappingen
Als een agrariër een bedrijfsgebouw wil realiseren dat groter is dan 1.600 m^2 dan kan dit mogelijk worden gemaakt met een omgevingsvergunning. Hieraan zijn voorwaarden verbonden. Onder meer moet het geheel landschappelijk goed ingepast worden. Dit moet worden aangetoond met een erfinrichtingsplan en een lichtplan.

Artikel 18.3.5 Paardrijdbakken
Er is een afwijkingsmogelijkheid opgenomen om paardrijbakken toe te staan. Naast de voorwaarden ten aanzien van het afwijken van de bouwregels, gelden ook nog een aantal voorwaarden ten aanzien van het gebruik. Dit is toegelicht in paragraaf 5.46.1 Paardrijbakken.

5.18.5 Afwijken van de gebruiksregels

Artikel 18.5 Afwijken van de gebruiksregels (tweede takken)
De volgende tweede takken zijn toegestaan: Recreatieappartementen, Logies met ontbijt, (Mantel)zorg, Klein kamperen en daarnaast Paardrijbakken. De tweede takken zijn toegelicht in paragraaf 5.46.2 Tweede takken en paardrijbakken in paragraaf 5.46.1 Paardrijbakken.

Artikel 18.5.7 Inwoning
Er is een afwijkingsmogelijkheid opgenomen om inwoning van een (huishouden van een) tweede persoon toe te staan. Dit is toegelicht in paragraaf 5.46.3 Inwoning.

5.18.6 Wijzigingsbevoegdheden

Artikel 18.6.1 Wijzigen naar agrarisch
De bestemming kan gewijzigd worden naar Agrarisch ten behoeve van de vestiging van een agrarisch bedrijf. De gebouwen zijn in principe geschikt om gebruikt te worden voor een agrarisch bedrijf. De wijziging naar agrarisch is wel aan voorwaarden verbonden.

Artikel 18.6.2 Wijziging naar wonen
Als de zorgboerderij is beëindigd dan kan de bestemming worden gewijzigd in de 'Wonen - 2' of 'Wonen - Voormalige boerderijpanden'. Hieraan zijn voorwaarden verbonden. Wonen met compensatie is niet mogelijk. De wijzigingsmogelijkheden zijn toegelicht in paragraaf 5.47 Wijzigingsbevoegdheid functieverandering (meerdere bestemmingen).

5.19 Natuur

In paragraaf 5.2 Toelichting bestemmingen zijn de onderdelen waaruit een bestemming bestaat, toegelicht en in paragraaf 5.1 Algemene uitgangspunten zijn de algemene uitgangspunten die voor het gehele buitengebied gelden, weergegeven.

De gronden waar de natuurfunctie de hoofdfunctie is, hebben de bestemming "Natuur". Hieronder valt ook de Slachtedyk. Het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de natuurlijke en de landschappelijke waarden van de natuurgebieden is de belangrijkste functie binnen deze bestemming. Extensief agrarisch en extensief dagrecreatie medegebruik is toegestaan. Bebouwing is niet toegestaan met uitzondering van één aanwezige recreatiewoning die specifiek is aangeduid.

Om de natuurwaarden te beschermen moet voor een aantal werkzaamheden een omgevingsvergunning worden aangevraagd (zie Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden). Het betreft onder andere het afgraven van grond, het aanplanten dan wel verwijderen van bomen en houtgewas, het graven en/of dempen van sloten en het aanleggen van infrastructurele werken, zoals leidingen.

5.20 Natuur-Waddenzee

In paragraaf 5.2 Toelichting bestemmingen zijn de onderdelen waaruit een bestemming bestaat, toegelicht en in paragraaf 5.1 Algemene uitgangspunten zijn de algemene uitgangspunten die voor het gehele buitengebied gelden, weergegeven.

Het deel van de Waddenzee dat bij de gemeente Franekeradeel hoort, is bestemd als "Natuur - Waddenzee". Het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de natuurlijke en landschappelijke waarden en de waarden van het stiltegebied Waddenzee en het kustbeheer zijn de belangrijkste functies binnen deze bestemming. Visserij en dagrecreatief medegebruik zijn tevens toegestaan.

Om de natuurwaarden te beschermen moet voor een aantal werkzaamheden een omgevingsvergunning worden aangevraagd (zie Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden). Het gaat hier onder meer om een aantal specifieke werkzaamheden zoals het graven, dempen en verleggen van geulen en het verzwaren en verhogen van dijken.

5.21 Sport - Manege

5.21.1 Toelichting bestemmingen

In paragraaf 5.2 Toelichting bestemmingen zijn de onderdelen waaruit een bestemming bestaat, toegelicht en in paragraaf 5.1 Algemene uitgangspunten zijn de algemene uitgangspunten die voor het gehele buitengebied gelden, weergegeven .

5.21.2 Bestemmingsomschrijving

Bestaande maneges hebben de bestemming "Sport - Manege". Maneges en paardenrecreatieverblijven worden beschouwd als toeristisch-recreatieve, publiektrekkende bedrijven (zie bestemming Agrarisch - Paardenhouderijbedrijf). Omdat er bij maneges sprake is van een functie die relatief veel publiek aantrekt, zijn deze apart bestemd. Ook hebben maneges veelal een grotere oppervlakte aan bebouwing dan agrarische bedrijven en de gebruiksgerichte paardenhouderijen.

5.21.3 Bouwregels

In de bouwregels is aangegeven wat er binnen het bestemmingsvlak gebouwd mag worden (zie artikel 21.2 Bouwregels). Hieronder volgt een toelichting op een aantal bouwregels.

Het bestemmingsvlak mag voor maximaal 60% bebouwd worden. Hierdoor is er enige flexibiliteit qua inrichting van het perceel en is er eveneens enige beperkte uitbreidingsruimte.

De bedrijfswoning mag maximaal 200 m^2 zijn. Daarmee is de maximale oppervlakte van de bedrijfswoning bepaald.

5.21.4 Specifieke gebruiksregels

In de Specifieke gebruiksregels is aangegeven welke activiteiten niet zijn toegestaan of alleen zijn toegestaan via afwijking. Ondergeschikte horeca tot 50 m^2 is toegestaan. Dit is in de vorm van een kantine.

5.21.5 Afwijken van de gebruiksregels

Artikel 21.5 Afwijken van de gebruiksregels (tweede takken)

De volgende tweede takken zijn toegestaan: Recreatieappartementen, Logies met ontbijt, (Mantel)zorg en Klein kamperen. De tweede takken zijn toegelicht in paragraaf 5.46.2 Tweede takken.

Artikel 21.5.6 Inwoning

Er is een afwijkingsmogelijkheid opgenomen om inwoning van een (huishouden van een) tweede persoon toe te staan. Dit is toegelicht in paragraaf 5.46.3 Inwoning.

5.21.6 Wijzigingsbevoegdheden

Artikel 21.6.1 Wijzigen naar agrarisch

De bestemming kan gewijzigd worden naar Agrarisch ten behoeve van de vestiging van een agrarisch bedrijf. De gebouwen ten behoeve van een paardenhouderij zijn in principe geschikt om gebruikt te worden voor een agrarisch bedrijf. De wijziging naar agrarisch is wel aan voorwaarden verbonden.

Artikel 21.6.2 Wijziging naar gebruiksgerichte paardenhouderij

Ook kan de bestemming gewijzigd worden naar een gebruiksgerichte paardenhouderij. De gebouwen zijn hier geschikt voor. Ook deze wijziging is aan voorwaarden verbonden. Onder meer moet het aansluiten op bestaand stedelijk gebied.

Artikel 21.6.3 Wijziging naar wonen

Als de manege is beëindigd dan kan de bestemming gewijzigd worden naar wonen. In paragraaf 5.47 Wijzigingsbevoegdheid functieverandering (meerdere bestemmingen) is dit toegelicht. Wijziging met compensatie en naar andere functies is niet toegestaan. De oppervlaktes van de (storende) bebouwing is te klein om te kunnen compenseren. Daarnaast zijn de bedrijfsgebouwen vaak niet geschikt voor andere functies.

5.22 Sport - Sportvelden

In paragraaf 5.2 Toelichting bestemmingen zijn de onderdelen waaruit een bestemming bestaat, toegelicht en in paragraaf 5.1 Algemene uitgangspunten zijn de algemene uitgangspunten die voor het gehele buitengebied gelden, weergegeven.

De sportvelden bij Zweins hebben de bestemming "Sport - Sportvelden". Voor lichtmasten en ballenvangers is, gezien de afwijkende hoogte, een aparte maatvoering opgenomen.
Er is een omgevingsvergunningenstelsel opgenomen voor werkzaamheden die het karakter van het terrein zouden kunnen aantasten (zie Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden).

5.23 Verkeer

In paragraaf 5.2 Toelichting bestemmingen zijn de onderdelen waaruit een bestemming bestaat, toegelicht en in paragraaf 5.1 Algemene uitgangspunten zijn de algemene uitgangspunten die voor het gehele buitengebied gelden, weergegeven.

Onder de bestemming "Verkeer" zijn de bestaande openbare wegen in het buitengebied gebracht. Het zijn wegen waar de doorgaande verkeersfunctie voorop staat. Bruggen, dammen of duikers, sloten, bermen en beplanting, parkeervoorzieningen vallen ook onder deze bestemming. Vanuit het oogpunt van geluid mogen de wegen niet aangepast worden (zie paragraaf 4.3.1 Wegverkeerslawaai). Het wegprofiel (ligging, breedte van de rijbanen en het aantal rijstroken) mag alleen aangepast worden als dit leidt tot een verbetering van de verkeersveiligheid en/of een vermindering van de geluidsoverlast.

Langs een aantal wegen komt waardevolle laan- en wegbeplanting voor (zie ook paragraaf 5.1.4.1 Landschappelijke kenmerken. Waar dit het geval is, is dit aangeduid om zo ervoor te zorgen dat ze behouden blijven of eventueel hersteld kunnen worden.

Bouwwerken die karakteristieke waarden hebben, zijn aangeduid als karakteristiek. Op deze manier worden deze waarden beschermd. In paragraaf 4.11 Cultuurhistorie wordt hier nader op ingegaan.

Voor het plaatsen van verkeerslichten, verkeersborden en dergelijke is geen omgevingsvergunning nodig. Hiervoor is dus geen regeling opgenomen.

5.24 Verkeer - Fiets- en voetpaden

In paragraaf 5.2 Toelichting bestemmingen zijn de onderdelen waaruit een bestemming bestaat, toegelicht en in paragraaf 5.1 Algemene uitgangspunten zijn de algemene uitgangspunten die voor het gehele buitengebied gelden, weergegeven.

In het plangebied komen een aantal vrijliggende fiets- en voetpaden voor. Daar waar deze geen deel uitmaken van een andere weg, bijvoorbeeld naast een doorgaande autoweg, zijn deze apart bestemd met de bestemming "Verkeer - Fiets- en voetpaden". Naast fiets- en voetpaden, zijn kaden, dijken, bruggen en andere bouwwerken ten behoeve van fietspaden mogelijk gemaakt.
Op of in deze gronden mogen geen gebouwen en overkappingen worden gebouwd met uitzondering van het gebouw ten behoeve van een fiets- en voetveer. Dit gebouw is specifiek aangeduid.

Door de paden apart te bestemmen, is de huidige situatie vastgelegd. Het algemeen toestaan van dergelijke paden binnen alle bestemmingen is, vanwege bijvoorbeeld de landschappelijke en natuurlijke invloed, niet wenselijk.

5.25 Verkeer - Railverkeer

In paragraaf 5.2 Toelichting bestemmingen zijn de onderdelen waaruit een bestemming bestaat, toegelicht en in paragraaf 5.1 Algemene uitgangspunten zijn de algemene uitgangspunten die voor het gehele buitengebied gelden, weergegeven.

De spoorlijn Leeuwarden - Harlingen die in het plangebied ligt, heeft de bestemming "Verkeer - Railverkeer". Bruggen, dammen en duikers zijn toegestaan. Gebouwen en overkappingen zijn niet toegestaan. Voor overige bouwwerken, anders dan ten behoeve van het railverkeer, is een bouwhoogte van 10,00 meter opgenomen (zie artikel 25.2 Bouwregels).

5.26 Water

In paragraaf 5.2 Toelichting bestemmingen zijn de onderdelen waaruit een bestemming bestaat, toegelicht en in paragraaf 5.1 Algemene uitgangspunten zijn de algemene uitgangspunten die voor het gehele buitengebied gelden, weergegeven.

De hoofdwatergangen met een belangrijke waterfunctie (bijvoorbeeld voor de afwatering) zijn vastgelegd. Ook watergangen met een belangrijke landschappelijke functie hebben de bestemming "Water". Waterlopen die natuurlijke, landschappelijke en/of cultuurhistorische waarden hebben of een functie ten aanzien van de wateraanvoer en -afvoer en de waterberging, zijn specifiek aangeduid als waardevol. In paragraaf 5.1.4.1 Landschappelijke kenmerken wordt ingegaan op de waterlopen die landschappelijke en cultuurhistorische waarden hebben.

Bouwwerken die karakteristieke waarden hebben, zijn aangeduid als karakteristiek. Op deze manier worden deze waarden beschermd. In paragraaf 4.11 Cultuurhistorie wordt hier nader op ingegaan.

Gezien de functie die bepaalde watergangen hebben voor de recreatievaart, moeten de bruggen minimaal 2,50 m hoog zijn (zie artikel 26.2.2 Overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde).

Met een omgevingsvergunning kan toegestaan worden dat de afmetingen van de aanleggelegenheden, steigers, walbeschoeiingen wordt gewijzigd dan wel dat er nieuwe worden aangelegd (zie artikel 26.3.1 Aanleggelegenheden, steigers, walbeschoeiingen en naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwwerken).
Hierbij wordt getoetst of er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de functie van het water voor de recreatievaart, de natuurlijke en landschappelijke waarden, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden.

In de Specifieke gebruiksregels is aangegeven dat permanente ligplaatsen voor vaartuigen en/of woonschepen niet zijn toegestaan. Hiermee wordt de functie die deze wateren hebben, niet belemmerd.

5.27 Water - Waterkering

In paragraaf 5.2 Toelichting bestemmingen zijn de onderdelen waaruit een bestemming bestaat, toegelicht en in paragraaf 5.1 Algemene uitgangspunten zijn de algemene uitgangspunten die voor het gehele buitengebied gelden, weergegeven.

De dijk langs de Waddenkust heeft de bestemming "Water - Waterkering". De waterkerende functie staat voorop. Daarnaast speelt het behoud van de cultuurhistorische waarde. Agrarisch en recreatief medegebruik zijn toegestaan, voor zover de functies niet in strijd zijn met de hoofdfunctie.

Op of in deze gronden zullen geen gebouwen en overkappingen worden gebouwd met uitzondering van de bestaande bunker die is aangeduid.

De bescherming van de waterkerende functie van de dijk wordt via andere regelgeving geregeld en hoeft dus niet extra in dit bestemmingsplan beschermd te worden. Er is alleen onder meer in de Specifieke gebruiksregels opgenomen dat de dijk niet mag worden afgegraven.

5.28 Wonen - 1

5.28.1 Toelichting bestemmingen

In paragraaf 5.2 Toelichting bestemmingen zijn de onderdelen waaruit een bestemming bestaat, toegelicht en in paragraaf 5.1 Algemene uitgangspunten zijn de algemene uitgangspunten die voor het gehele buitengebied gelden, weergegeven.

5.28.2 Algemeen uitgangspunt

Hoofduitgangspunt ten aanzien van wonen is dat deze functie primair in dorpen of bebouwingsconcentraties dient plaats te vinden, conform de provinciale Verordening Romte Fryslân. Mede vanuit landschappelijk oogpunt is een toename van burgerwoningen in het buitengebied niet gewenst. Daarnaast kunnen burgerwoningen een belemmering vormen voor de basisfunctie van het landelijk gebied, te weten de landbouw. Het beleid is dan ook gericht op de bestaande woningen in het buitengebied.

Er zijn verschillende woonbestemmingen voor de bestaande woningen. De verschillen hebben te maken met de type woningen. Per woonbestemming is dit aangegeven.

5.28.3 Bestemmingsbeschrijving

De woonbestemmingen hebben betrekking op de bestaande woonhuizen met hun aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen. Bijbehorende tuinen, erven en terreinen zijn ook onder deze bestemming gebracht.

De woonfunctie mag bij recht gecombineerd worden met een aan-huis-verbonden beroep: een (vrij) beroep dat in of bij een woonhuis met behoud van de woonfunctie kan worden uitgeoefend en dat gericht is op het verlenen van diensten. Voor de vestiging van een aan-huis-verbonden beroep is in de regels een aantal criteria opgenomen.

Het hobbymatig houden van dieren is toegestaan net zoals andere hobby's uitgevoerd mogen worden.

De hoofdvorm van cultuurhistorisch waardevolle woonhuizen is specifiek aangeduid om het behoud hiervan te beschermen. Als gebouwen ook architectonische waarden hebben dan zijn deze gebouwen aangeduid als karakteristiek om ook deze waarden te beschermen. In paragraaf 4.11 Cultuurhistorie wordt hier nader op ingegaan.

5.28.4 Bouwregels

Algemeen

Binnen de bouwregels voor deze bestemming is in ruimtelijke zin onderscheid gemaakt tussen hoofdgebouwen, dat zijn de woonhuizen, enerzijds en aan- en uitbouwen, overkappingen en bijgebouwen anderzijds. Zo zijn er aan- en uitbouwen en bijgebouwen die ruimtelijk ondergeschikt zijn, maar functioneel deel uitmaken van het hoofdgebouw, zoals een uitbreiding van de woonkamer of een serre. De ondergeschiktheid manifesteert zich in ruimtelijke zin, bijvoorbeeld door een lagere nokhoogte, een terugrooiing, en dergelijke. De oppervlakte van alles wat aan het hoofdgebouw is aangebouwd mag niet groter zijn dan het hoofdgebouw zelf (maximaal 100% van de oppervlakte van het hoofdgebouw). Daarnaast mag de gezamenlijke oppervlakte niet groter zijn dan 50% van het erf. In die gevallen waar nog bouwruimte resteert, zal die bouwruimte vrijstaand van het hoofdgebouw gerealiseerd moeten worden. Door het opnemen van percentages ontstaat er een gedifferentieerde maatvoering. Grotere woonhuizen en percelen krijgen hierdoor meer mogelijkheden. Vanuit stedenbouwkundig oogpunt is dit geen probleem. Hierdoor ontstaat er maatwerk.

Wonen - 1

De woningen in de dorpsclusters zijn bestemd als 'Wonen - 1'. In de bouwregels is aangegeven wat er binnen het bouwvlak gebouwd mag worden (zie artikel 28.2 Bouwregels).

Het hoofdgebouw moet binnen het bouwvlak gerealiseerd worden. Hiermee is de ligging en de oppervlakte van het hoofdgebouw vastgelegd. De goothoogte is maximaal 4 meter en de bouwhoogte 9 meter. Deze bestemming is afgestemd op de woonbestemmingen in de bestemmingsplannen voor de dorpen.

5.28.5 Afwijken van de bouwregels

In voorkomende gevallen kunnen bouwplannen niet binnen de gestelde afmetingen passen. Daarom is voor het vergroten van een aantal maatvoeringen en oppervlaktes een afwijkingsbevoegdheid opgenomen (zie artikel 28.3 Afwijken van de bouwregels). Uitgangspunt voor het toepassen van deze afwijkingen is wel dat er geen afbreuk gedaan wordt aan de landschappelijke waarden, eventuele karakteristieke waarden van de bebouwing en dat gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden niet beperkt mogen worden.

5.28.6 Specifieke gebruiksregels

Detailhandel is niet toegestaan bij de woningen in de kleine dorpen en buurtschappen.

5.28.7 Afwijken van de gebruiksregels

Artikel 28.5 Afwijken van de gebruiksregels (tweede takken)

De volgende tweede takken kunnen met een omgevingsvergunning mogelijk worden gemaakt: Theeschenkerij, (Mantel)zorg, Recreatieappartementen, Logies met ontbijt en daarnaast Paardrijbakken. De tweede takken zijn toegelicht in paragraaf 5.46.2 Tweede takken en paardrijbakken in paragraaf 5.46.1 Paardrijbakken. Productiegebonden detailhandel is niet toegestaan.

5.29 Wonen - 2

5.29.1 Toelichting bestemmingen

In paragraaf 5.2 Toelichting bestemmingen zijn de onderdelen waaruit een bestemming bestaat, toegelicht en in paragraaf 5.1 Algemene uitgangspunten zijn de algemene uitgangspunten die voor het gehele buitengebied gelden, weergegeven.

5.29.2 Algemeen uitgangspunt

Het algemene uitgangspunt is beschreven onder de bestemming Wonen - 1 in paragraaf 5.28.2 Algemeen uitgangspunt.

5.29.3 Bestemmingsomschrijving

De bestemmingsomschrijving is beschreven onder de bestemming Wonen - 1 in paragraaf 5.28.3 Bestemmingsbeschrijving.

Tweede takken zijn niet zonder meer toegestaan binnen de bestemming (zie paragraaf 5.29.6 Afwijken van de gebruiksregels). De bestaande tweede takken zijn daarom aangeduid.

Het hobbymatig houden van dieren is toegestaan net zoals andere hobby's uitgevoerd mogen worden.

5.29.4 Bouwregels

De algemene toelichting op de bouwregels is opgenomen in de bestemming Wonen - 1 in paragraaf 5.28.4 Bouwregels.
De verspreid liggende burgerwoningen in het buitengebied zijn bestemd als 'Wonen - 2'. In de bouwregels is aangegeven wat er binnen het bestemmingsvlak gebouwd mag worden (zie artikel 29.2 Bouwregels). In tegenstelling tot de bestemming Wonen-1 is geen bouwvlak opgenomen. De situering van de woning is hiermee niet exact vastgelegd op het perceel en kent hiermee enige flexibiliteit. Een exacte ligging van de woning op het erf is vanuit stedenbouwkundig oogpunt niet nodig, aangezien het om verspreid liggende en over het algemeen niet karakteristieke woningen gaat. De woning mag maximaal 200 m^2 zijn. Daarmee is de maximale oppervlakte van de woning bepaald. De goothoogte mag maximaal 4,00 meter zijn, de bouwhoogte 9 meter en de dakhelling ten minste 30° en ten hoogste 60º.

5.29.5 Afwijken van de bouwregels

De afwijkingsmogelijkheden van de bouwregels (zie artikel 29.3 Afwijken van de bouwregels) is toegelicht in paragraaf 5.28.5 Afwijken van de bouwregels.

Artikel 29.3.3 Afwijken maatvoeringen kleine woonhuizen

Onder Wonen - 2 valt een aantal kleine woonhuizen. Dit zijn geen woonhuizen die alleen vanwege de oppervlakte klein zijn, maar de woonhuizen moeten ook klein zijn vanwege de cultuurhistorische betekenis van de woonhuizen. De woonhuizen moeten iets over de geschiedenis van het gebied vertellen. Vanuit de huidige woonwensen kan het gewenst zijn om de woonruimte te vergroten, maar dit is niet mogelijk in het hoofdgebouw gezien de beperkte afmetingen. Om dit toch mogelijk te maken, kan met een omgevingsvergunning toegestaan worden dat de afmetingen van de aan- en uitbouwen en bijgebouwen zodanig mogen worden dat het vergroten van de woonruimte wel mogelijk is. De aan- en uitbouwen en bijgebouwen zullen dan niet meer ondergeschikt zijn aan het hoofdgebouw, maar hierdoor blijft het kleine woonhuis behouden. Er zijn wel voorwaarden aan verbonden. Zo moet er onder andere sprake zijn van een architectonisch hoogwaardig bouwplan waarbij geen afbreuk wordt gedaan aan de waarden van het kleine woonhuis.

5.29.6 Afwijken van de gebruiksregels

Artikel 29.5 Afwijken van de gebruiksregels (tweede takken)

De volgende tweede takken kunnen met een omgevingsvergunning mogelijk worden gemaakt: Theeschenkerij, (Mantel)zorg, Recreatieappartementen, Logies met ontbijt, Klein kamperen en daarnaast Paardrijbakken. De tweede takken zijn toegelicht in paragraaf 5.46.2 Tweede takken en paardrijbakken in paragraaf 5.46.1 Paardrijbakken. Productiegebonden detailhandel is niet toegestaan.

5.29.7 Wijzigingsbevoegdheid

Artikel 29.7.1 Woningsplitsing
De woonhuizen die bestemd zijn als 'Wonen -2' hebben vaak een zodanige omvang dat splitsing in twee woningen mogelijk is. Hiervoor is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen. Hieraan zijn wel voorwaarden verbonden.
Onder meer moet het hoofdgebouw voor de splitsing minimaal 300 m^2 zijn, mogen er niet meer dan 2 woningen worden gerealiseerd en moet het passen binnen het volkshuisvestingsbeleid van de gemeente vastgelegd in de 'Regiovisie Volkshuisvesting regiogemeenten Noordwest Friesland'.

5.30 Wonen - Landgoed

In paragraaf 5.2 Toelichting bestemmingen zijn de onderdelen waaruit een bestemming bestaat, toegelicht en in paragraaf 5.1 Algemene uitgangspunten zijn de algemene uitgangspunten die voor het gehele buitengebied gelden, weergegeven.

Deze bestemming Wonen - Landgoed heeft betrekking op de aanleg van een nieuw landgoed op de plek van de verdwenen Kingmastate tussen de dorpen Zweins en Kingmatille. In het streekplan van de provincie Fryslân wordt ruimte geboden voor nieuwe landgoederen in via zogenaamde 'pilots landelijk wonen' (zie paragraaf 3.4.1 Streekplan Om de kwaliteit van de romte). In dit kader heeft de stichting Herstel Kingmastate het plan opgevat om op de plek van de verdwenen state een nieuw landgoed aan te leggen Dit landgoed zal bestaan uit een statig landhuiscomplex in een hedendaagse vorm, gelegen in een parklandschap waarvan het overgrote deel openbaar toegankelijk is. Voor het landgoed is eerder al een apart bestemmingsplan vastgesteld om de ontwikkeling mogelijk te maken. De regeling uit dat bestemmingsplan is overgenomen in dit bestemmingsplan.

Ruimtelijke kwaliteit
Eén van de speerpunten uit het provinciaal beleid is de bijdrage van mogelijke pilots aan de ruimtelijke kwaliteit van de omgeving. De ontwikkelingen rondom de pilot zullen door de provincie worden gemonitord, onder andere op de ruimtelijke kwaliteit die wordt bereikt. Belangrijk voor het landgoed is dat de functie qua aard, schaal en uitstraling in de karakteristiek van het landelijk gebied past en nieuwe kwaliteiten toevoegt.

Om de wenselijke ruimtelijke kwaliteit voor de locatie in beeld te brengen is in nauw overleg met de provincie, Hûs en Hiem, de gemeente en de initiatiefnemer een aantal projectgerichte welstandscriteria opgesteld. Hierbij is tevens de gewenste beeldkwaliteit geschetst. De criteria zijn vastgesteld en dienen als toetsingskader voor de uitwerking van het landgoed. De uitgangspunten voor het ontwerp, welke ook de basis vormen voor de welstandscriteria, zijn hieronder beschreven.

Het landschap
Bij het ontwerp van het landgoed is het evident om uit te gaan van het grondgebruik, de patronen en richtingen in het bestaande landschap.

Er dient bovendien sprake te zijn van een samenhang met, en een meerwaarde voor, de omgeving. Tegen de (cultuur)historische achtergrond van de locatie is het bestaande landschap een belangrijk uitgangspunt geweest bij het ontwerp van de nieuwe buitenplaats.
Het huidige grondgebruik van grasland en bos, de aanwezige elementen en de bestaande patronen en kavelrichtingen in het landschap vormen de basis voor de totstandkoming van het ontwerp. Voort is het landgoed georiënteerd op de kerktorens van Zweins, Tzum en Schalsum en op Kingmatille, waar een “theehuisje” staat, dat oorspronkelijk onderdeel was van de state. De oriëntatie vloeit voort uit de cultuurhistorische verbintenis met deze elementen.

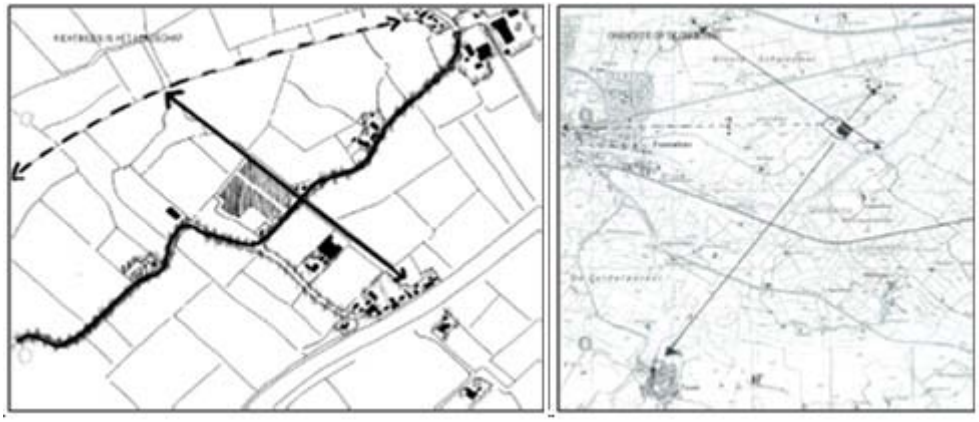

Richtingen in het landschap en oriëntatie op de omgeving

Het eeuwenoude grillige slotenpatroon en de historische parcellering in dit terpenlandschap is nog duidelijk zichtbaar. De oorspronkelijke state lag in het noorden van het huidige bos. De opvaart, die Kingma State met Kingmatille en het huidige Van Harinxmakanaal verbond, is gedempt, maar nog duidelijk zichtbaar in het landschap. Onderstaande figuur geeft de historische structuur van de locatie weer.

Historische structuur

De bestaande patronen vormen de basis voor de inrichting van het landgoed. De historische parcellering wordt gerespecteerd en getransformeerd naar bospercelen, het parklandschap, plassen of weiden, omringd door monumentale boomsingels. Alle sloten worden fors verbreed om het waterrijke karakter van het Friese landschap te benadrukken en de nieuwe buitenplaats de nodige allure te geven. Met water worden belangrijke natuurelementen als het bestaande natte bos of het privé gedeelte als vanzelf begrensd zonder dat hekken noodzakelijk zijn.

Het perceel aan de overkant van de Hoofdweg wordt ingericht als bijzondere, langgerekte waterpartij op de plaats van de vroegere opvaart. Dit element maakt de historische relatie met Kingmatille zichtbaar en markeert de bijzondere status van dit ogenschijnlijk gewone bos aan de voorbijganger op de Hoofdweg.

Het bos vormt een belangrijk landschappelijk element voor het landgoed en dient behouden te blijven. Vandaar dat de bebouwing niet op de locatie van de oorspronkelijke state, maar ergens ten noorden van het bos zou moeten komen. Een aangewezen plek voor het hoofdgebouw is de afgegraven terp, waarop waarschijnlijk de oudste bewoning plaatsvond.

Ten zuidwesten van de locatie is een recentelijk ontwikkelde schapenhouderij gevestigd. De woonfunctie zal door middel van zwaardere bebossing van dit bedrijf worden afgeschermd. Onderstaand figuur geeft de te ontwikkelen gronden behorende bij het landgoed weer.

Behoud, ontwikkeling en afscherming

De woonfunctie

De bij het landgoed behorende woonfunctie vindt plaats op een wooneiland, dat achter het bestaande bos is gesitueerd. De oorspronkelijke state lag ter plaatse van het bos. Het wooneiland wordt achter dit bos gerealiseerd om te voorkomen dat de landschappelijke waarden worden aangetast. Op dit eiland wordt een 'statig landhuiscomplex' gebouwd waarin wooneenheden maximaal geclusterd zijn binnen één bebouwingsblok, waarbij de uiterlijke verschijningsvorm zich manifesteert als één gebouw.

Voor de ontsluiting van dit wooneiland zijn vier mogelijkheden beschouwd. De mogelijke entrees zijn weergegeven in onderstaand figuur. Vanuit de cultuurhistorie en uit veiligheidsoverwegingen is gekozen om het bestaande bospad door het bos als toegangslaan te gebruiken. De zal vanaf de Hoofdweg te bereiken zijn via een brug.

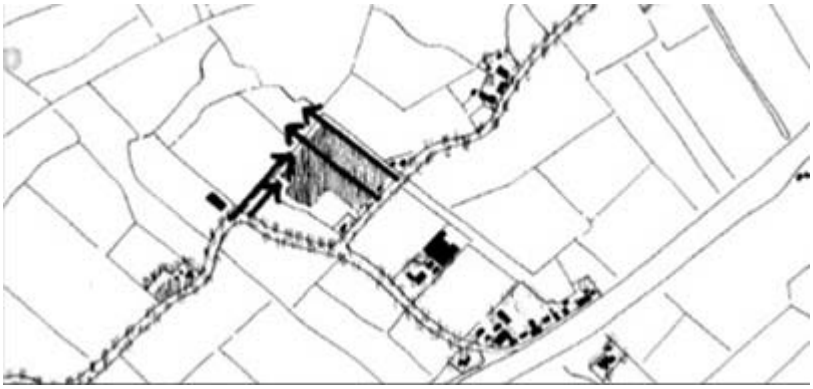

Mogelijke entrees

Het parkeren op het wooneiland vindt zoveel mogelijk buiten het zicht plaats. Gedacht kan worden aan ondergronds of verzonken parkeerplaatsen, of parkeren binnen de muren van de bebouwing.

Ruimtelijke karakteristiek van het wonen

Zoals genoemd stellen de beleidsmakers hoge kwaliteitseisen aan het plan. Dat geldt voor de kwaliteit van de ruimte, de architectonische kwaliteit en de kwaliteit van wonen. Het geheel moet een stoere, zelfbewuste en een Friese karakteristiek hebben. Zowel een historiserende architectuur als de uitstraling van een appartementengebouw moet vermeden worden.

Het uitgangspunt voor het gebouw is dat, qua volume en verhoudingen, gekeken wordt naar de essentie van een state. Dergelijke locaties waren van oorsprong verdedigbare steenhuizen, veelal op een heuvel geplaatst. Later, toen verdediging niet meer relevant was, bouwde men dergelijke stinsen uit tot staten en werden deze veelvormiger en in de loop der eeuwen qua architectonische uitdrukking diverser. Het gebouw zal de allure van het park weerspiegelen en versterken. Het wordt een rijzig gebouw, met een zekere massaliteit en monumentaliteit. Een goede balans tussen de bebouwing en het park is belangrijk. De hoogte van de bebouwing wordt niet hoger dan 4/5 van de volwassen bomen in de omgeving. Het gebouw en het landgoed hebben in samenhang met elkaar een eigen identiteit.

Qua vormgeving zou gezocht moeten worden naar een aaneensluitende bebouwing met open relaties naar de omgeving. Een voorbeeld van hoe dit bereikt kan worden, is het bouwen in een carrévorm, waarbij de bebouwing rondom een binnenplaats ligt. Deze vorm zorgt ervoor dat het gebouw zich naar buiten toe als één gebouw presenteert, terwijl er toch een vrijheid wordt behouden om bijvoorbeeld nuances in hoogte en in open en gesloten delen aan te brengen.

Het is van belang dat het gebouw de herinnering aan een stategebouw opwekt. Specifiek voor dergelijke gebouwen is het relatief hoge en grote dakvlak. In de uit te werken compositie zou dit bij voorkeur een herkenbaar item moeten vormen. Ook het toepassen van grote aaneengesloten vlakken steen verdient de voorkeur.

Bij het statige karakter hoort dat het hoofdgebouw zich op een verhoging in het landschap bevindt als verwijzing naar de oorspronkelijke terp.
De toegangslaan door het bos vormt een zichtas waaraan de ligging het hoofdgebouw is gerelateerd. Voor de situering en de oriëntatie van het landhuis vormen zichtlijnen naar landschappelijke en cultuurhistorische elementen in de omgeving, het vrije uitzicht naar het noorden en de bezonning van de woningen een belangrijk uitgangspunt. Duurzaamheid is een voorwaarde. De uitgangspunten voor de situering en oriëntatie van het gebouw op het wooneiland zijn verbeeld in onderstaand figuur.

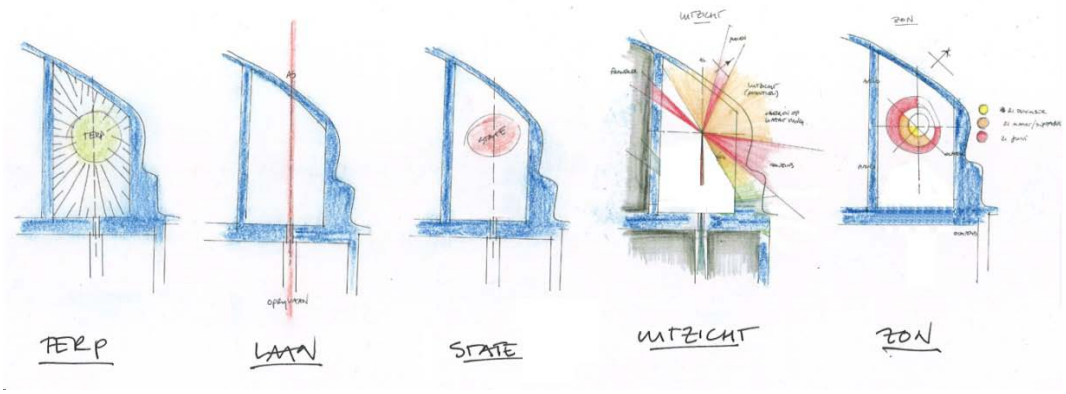

Uitgangspunten situering

Openbaar parklandschap
Het wooneiland is privéterrein voor de bewoners van de state. Het beslaat slechts 10% van het landgoed. De overige gronden zijn openbaar toegankelijk en primair bedoeld voor bos, water, grasland en dergelijke inclusief incidentele bijgebouwen ten behoeve van het landgoed, zoals stallen, werktuigenberging et cetera. Ook zijn lichte vormen van dagrecreatief medegebruik toegestaan, waarbij gedacht kan worden aan speelvoorzieningen, picknicktafels en voorlichtingspanelen langs paden. Op de gronden behorende bij het landgoed is ook ruimte gereserveerd voor parkeren.

Buiten het wooneiland zal de mogelijkheid bestaan een zeer beperkte oppervlakte aan bijgebouwen te realiseren. Deze bijgebouwen staan ten dienste van het onderhoud en beheer van het landgoed. Gedacht kan worden aan opslag en stallingsruimte.

Regels
In de bouwregels is aangegeven wat er binnen het bestemmingsvlak gebouwd mag worden (zie artikel 30.2 Bouwregels). Hieronder volgt een toelichting op een aantal bouwregels.

Het wooneiland is aangeduid met een bouwvlak; alleen binnen dit bouwvlak is het toegestaan om een gebouw ten behoeve van het wonen op te richten. Binnen het bouwvlak zijn enkele regels met betrekking tot de afmetingen, uitstraling en oppervlakte van de gebouwen van toepassing. Als hoofdgebouw mag één woonhuis worden gebouwd waarin ten hoogste 10 wooneenheden zijn gerealiseerd.

Buiten het bouwvlak zijn in de bestemming 'Wonen - Landgoed' bijgebouwen c.q. overkappingen beperkt toegestaan. Hierbij geldt een maximaal oppervlak van 100 m^2 per stuk en een gezamenlijk oppervlak van maximaal 250 m^2. Ook hieraan zijn maxima gesteld aan de maatvoering van de gebouwen.

Verder worden de gronden die bestemd zijn als 'Wonen - Landgoed' gebruikt voor het omliggende parklandschap. Via de Specifieke gebruiksregels is gewaarborgd dat een minimale oppervlakte van het bestemmingsvlak voor water (5%) en bos (15%) wordt gebruikt.

5.31 Wonen - voormalige boerderijpanden

5.31.1 Toelichting bestemmingen

In paragraaf 5.2 Toelichting bestemmingen zijn de onderdelen waaruit een bestemming bestaat, toegelicht en in paragraaf 5.1 Algemene uitgangspunten zijn de algemene uitgangspunten die voor het gehele buitengebied gelden, weergegeven.

5.31.2 Algemeen uitgangspunt

Het algemene uitgangspunt is beschreven onder de bestemming Wonen - 1 in paragraaf 5.28.2 Algemeen uitgangspunt.

5.31.3 Bestemmingsomschrijving

De bestemmingsomschrijving is beschreven onder de bestemming Wonen - 1 in paragraaf 5.28.3 Bestemmingsbeschrijving. Specifiek in de bestemmingsomschrijving is aangegeven dat de bestemming gericht is op het behoud van voormalige boerderijpanden. De oppervlaktes van deze panden zijn groter dan bij de 'reguliere' woonbestemmingen en passen daarom niet binnen deze bestemmingen. Tevens is het wenselijk de cultuurhistorische en landschappelijke kwaliteiten van de panden te behouden.

Een aantal specifieke bestaande functies passen niet binnen de bestemming en zijn daarom aangeduid zodat ze wel mogelijk zijn.

Het hobbymatig houden van dieren is toegestaan net zoals andere hobby's uitgevoerd mogen worden.

5.31.4 Bouwregels

De algemene toelichting op de bouwregels is opgenomen in de bestemming Wonen - 1 in paragraaf 5.28.4 Bouwregels.

De voormalige boerderijen zijn specifiek bestemd als "Wonen - Voormalige boerderijpanden". In de bouwregels is aangegeven wat er binnen het bestemmingsvlak gebouwd mag worden (zie artikel 31.2 Bouwregels). Er is een strak bouwvlak om de hoofdvorm van het voormalige boerderijpand gelegd. Het hoofdgebouw moet binnen het bouwvlak gerealiseerd worden.
Hiermee is de ligging en de oppervlakte van het hoofdgebouw vastgelegd. De goothoogte en dakhelling van een voormalig boederijpand is ten minste en ten hoogste de bestaande goothoogte en dakhelling. De karakteristiek van deze woonhuizen wordt hiermee beschermd.

5.31.5 Afwijken van de bouwregels

De afwijkingsmogelijkheden van de bouwregels is toegelicht in paragraaf 5.28.5 Afwijken van de bouwregels.

Artikel 31.3.1 Ondergeschikte functie

In deze bestemming is de afwijkingsmogelijkheid opgenomen om een tweede tak toe te staan in de vorm van een ondergeschikte functie. De mogelijke functies zijn toegelicht in paragraaf 5.3.5 Afwijken van de bouwregels. Er zijn wel voorwaarden aan verbonden. De oppervlakte die hier aan besteed mag worden, is beperkt. Er zijn tevens gebruiksvoorwaarden opgenomen (zie paragraaf 5.31.6 Afwijken van de gebruiksregels).

Artikel 31.3.2 Bouwen buiten bouwvlak

Het kan wenselijk zijn dat het hoofdgebouw gedeeltelijk buiten het bouwvlak wordt gebouwd, als gevolg van een kleine uitbreiding of omdat dit een verbetering betekent voor het woon- en leefklimaat van de bewoners of de omgeving. Er mag echter geen wijziging optreden in de bestaande hoofdvorm van het hoofdgebouw en de bestaande nokrichting moet worden aangehouden.

Artikel 31.3.3 Afwijken bestaande maatvoering 1
Artikel 31.3.4 Afwijken bestaande maatvoering 2

Het kan vanuit architectonisch oogpunt of vanuit bouwtechnische redenen wenselijk zijn dat wordt afgeweken van de maatvoeringen van een voormalig boerderijpand. Dit kan worden toegestaan met een omgevingsvergunning. Hieraan zijn voorwaarden verbonden.

Artikel 31.3.6 Vergroten oppervlakte aan- of uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen

Het kan wenselijk zijn om de oppervlakte van aan- of uitbouwen en dergelijke te vergroten. Met een omgevingsvergunning kan dit worden toegestaan tot maximaal 10% van de oppervlakte van het erf. Hieraan zijn voorwaarden verbonden.

Artikel 31.3.7 Saneringsregeling aan- en uitbouwen bijgebouwen en overkappingen 1
Artikel 31.3.8 Saneringsregeling aan- en uitbouwen bijgebouwen en overkappingen 2

Specifiek voor deze bestemming is een afwijking van de bouwregels opgenomen voor het compenseren van het afbreken van beeldverstorende bebouwing bij woningen. Bij vervanging van de bijgebouwen kan dan gebruik worden gemaakt van een saneringsregeling, waarbij de bijgebouwen op het perceel eenmalig mogen worden vernieuwd. Indien tussen de 250 m^2 en 500 m² aan bijgebouwen aanwezig is, mag tot een maximum van 50% van het oppervlak boven de 250 m² worden teruggebouwd.
Indien meer dan 500 m² aan bijgebouwen aanwezig is, mag tot een maximum van 20% van het oppervlak boven de 500 m² worden teruggebouwd. De toepassing van deze regeling heeft tot doel te stimuleren dat oude voormalige agrarische bedrijfsbebouwing wordt opgeruimd en er een afname van de bestaande hoeveelheid aan bebouwing plaatsvindt. Tevens geldt dat er een verbetering van het aanzicht en/of landschappelijke inpassing plaatsvindt.

Artikel 31.3.9 Trekkershutten
Ten behoeve van het stimuleren van toerisme (zie paragraaf 5.46.2.6 Klein kamperen) kunnen met een omgevingsvergunning maximaal 10 trekkershutten binnen de bestemming worden toegestaan. Hieraan zijn voorwaarden verbonden.

Artikel 31.3.10 Paardrijbakken
Er is een afwijkingsmogelijkheid opgenomen om paardrijbakken toe te staan. Dit is toegelicht in paragraaf 5.46.1 Paardrijbakken.

5.31.6 Afwijken van de gebruiksregels

Artikel 31.5.1 Ondergeschikte functie
Naast de voorwaarden ten aanzien van het afwijken van de bouwregels, gelden ook nog een aantal voorwaarden ten aanzien van het gebruik bij een ondergeschikte functie.

Artikel 31.5 Afwijken van de gebruiksregels (tweede takken)
Naast de tweede takken als ondergeschikte functie is Klein kamperen en Afwijken maatvoeringen waardevolle hoofdvormen 2 toegestaan en daarnaast Paardrijbakken. Klein kamperen en (mantel)zorg zijn toegelicht in paragraaf 5.46.2 Tweede takken en paardrijbakken in paragraaf 5.46.1 Paardrijbakken. Productiegebonden detailhandel is niet toegestaan.

5.31.7 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden
Het (gedeeltelijk) slopen van het voormalig boerderijpand is alleen mogelijk met een omgevingsvergunning wanneer de bouwtechnische kwaliteit dusdanig slecht is dat het pand niet meer (her)gebruikt kan worden of als het gaat om delen van het pand die niet waardevol zijn en bij sloop van die delen de karakteristiek van het pand niet wordt aangetast. Op deze manier wordt behoud van het karakteristieke boerderijpand beschermd (zie ook paragraaf 4.11 Cultuurhistorie).

5.31.8 Wijzigingsbevoegdheden

Artikel 31.7.1 Woningsplitsing
Bepaalde boerderijpanden kunnen gezien hun omvang in aanmerking komen voor woningsplitsing. Op deze wijze blijft het mogelijk om (monumentale) boerderijpanden in stand te houden. Er is daarom een afwijkingsmogelijkheid opgenomen voor het gebruik van een woonhuis voor meer dan één woning. gekregen. Door middel van het toestaan van meerdere woningen in een dergelijk pand, kunnen de landschappelijke en/of cultuurhistorische waarden van het pand worden behouden. Er is een minimale maat opgenomen voor toepassing hiervan. Deze minimale omvang voorkomt dat aanvullende bebouwing nodig is.

Artikel 31.7.2 Wijzigen met compensatie
Bij voormalige woonboerderijen kan het voorkomen dat er nog een grote oppervlakte aan beeldverstorende (bedrijfs)bebouwing aanwezig is. Om te stimuleren dat dit wordt afgebroken is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen om een woning te realiseren bij voldoende sanering van beeldverstorende bebouwing. De regeling wordt toegelicht in paragraaf 5.47 Wijzigingsbevoegdheid functieverandering (meerdere bestemmingen).

Artikel 31.7.3 Wijzigen naar agrarisch
Artikel 31.7.4 Wijziging naar gebruiksgerichte paardenhouderij
Er kan zich de mogelijkheid voordoen dat het perceel weer in gebruik wordt genomen als agrarisch bedrijf of gebruiksgerichte paardenhouderij. Hiervoor zijn wijzigingsbevoegdheden opgenomen.

5.32 Leiding - Gas

In paragraaf 5.2 Toelichting bestemmingen zijn de onderdelen waaruit een bestemming bestaat, toegelicht en in paragraaf 5.1 Algemene uitgangspunten zijn de algemene uitgangspunten die voor het gehele buitengebied gelden, weergegeven.

De dubbelbestemming "Leiding - Gas" heeft betrekking op de in het plangebied voorkomende hoofdgastransportleidingen. De regeling voorziet in de aanwezigheid van deze functie en in de bescherming ervan door middel van een veiligheidszone op de kaart. Binnen de op de verbeelding aangegeven strook mogen geen gebouwen en bouwwerken worden gebouwd, anders dan ten behoeve van de leidingen. Voor werkzaamheden die schadelijk kunnen zijn voor de leidingen, is een omgevingsvergunningenstelsel opgenomen. Dit voorkomt dat er werkzaamheden plaatsvinden, die schade kunnen veroorzaken aan de gasleiding.

5.33 Leiding - Hoogspanningsverbinding

In paragraaf 5.2 Toelichting bestemmingen zijn de onderdelen waaruit een bestemming bestaat, toegelicht en in paragraaf 5.1 Algemene uitgangspunten zijn de algemene uitgangspunten die voor het gehele buitengebied gelden, weergegeven.

De hoogspanningsverbinding die door het plangebied loopt, heeft de dubbelbestemming "Leiding - Hoogspanningsverbinding". Evenals voor de andere nutsvoorzieningen geldt dat binnen de op de verbeelding aangegeven strook geen gebouwen en bouwwerken mogen worden gebouwd, anders dan ten behoeve van de hoogspanningsverbinding.

5.34 Leiding - Riool

In paragraaf 5.2 Toelichting bestemmingen zijn de onderdelen waaruit een bestemming bestaat, toegelicht en in paragraaf 5.1 Algemene uitgangspunten zijn de algemene uitgangspunten die voor het gehele buitengebied gelden, weergegeven.
De persleidingen in het plangebied voor het riool zijn bestemd als "Leiding - Riool". Aan bepaalde werkzaamheden, zoals bepaalde graafwerkzaamheden, is een vergunningenplicht gekoppeld. Hierdoor wordt voorkomen dat leidingen eventueel beschadigd worden. Op deze manier worden de leidingen beschermd.

5.35 Leiding - Water

In paragraaf 5.2 Toelichting bestemmingen zijn de onderdelen waaruit een bestemming bestaat, toegelicht en in paragraaf 5.1 Algemene uitgangspunten zijn de algemene uitgangspunten die voor het gehele buitengebied gelden, weergegeven.

De grotere waterleidingen in het plangebied zijn bestemd als "Leiding - Water". Aan bepaalde werkzaamheden, zoals bepaalde graafwerkzaamheden, is een vergunningenplicht gekoppeld. Hierdoor wordt voorkomen dat leidingen eventueel beschadigd worden. Op deze manier worden de leidingen beschermd.

5.36 Leiding - Zouttransport

In paragraaf 5.2 Toelichting bestemmingen zijn de onderdelen waaruit een bestemming bestaat, toegelicht en in paragraaf 5.1 Algemene uitgangspunten zijn de algemene uitgangspunten die voor het gehele buitengebied gelden, weergegeven.

De leiding voor het transport van zout is bestemd als "Leiding - Zouttransport". Aan bepaalde werkzaamheden, zoals bepaalde graafwerkzaamheden, is een vergunningenplicht gekoppeld. Hierdoor wordt voorkomen dat de leiding eventueel beschadigd worden. Op deze manier wordt de leiding beschermd.

5.37 Waarde - Archeologie -1

In paragraaf 5.2 Toelichting bestemmingen zijn de onderdelen waaruit een bestemming bestaat, toegelicht en in paragraaf 5.1 Algemene uitgangspunten zijn de algemene uitgangspunten die voor het gehele buitengebied gelden, weergegeven.
De terreinen met waardevolle archeologische resten die niet wettelijk beschermd zijn hebben de dubbelbestemming "Waarde - Archeologie 1" gekregen.

In paragraaf 4.10 Archeologie is dit toegelicht. De gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor het behoud en de bescherming van de archeologische waarden van de gronden. Deze dubbelbestemming is gekoppeld aan een plicht van een omgevingsvergunning voor werken en werkzaamheden alsmede aan bouwwerkzaamheden. Ingrepen in de bodem zijn in deze gebieden in principe niet toegestaan. Alleen als aangetoond is dat er geen archeologische waarden meer zijn, deze niet onevenredig worden geschaad of er maatregelen worden getroffen om de waarden te beschermen, is het mogelijk hier bodemroerende werkzaamheden uit te voeren. De omgevingsvergunningen worden alleen verleend wanneer er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de voorkomende archeologische en cultuurhistorische waarden. De omgevingsvergunning is niet nodig voor werkzaamheden die gerekend worden tot het normale onderhoud.

5.38 Waarde - Archeologie -2

In paragraaf 5.2 Toelichting bestemmingen zijn de onderdelen waaruit een bestemming bestaat, toegelicht en in paragraaf 5.1 Algemene uitgangspunten zijn de algemene uitgangspunten die voor het gehele buitengebied gelden, weergegeven.

De gebieden waar de kans groot is dat gronden archeologische resten bevatten, hebben de dubbelbestemming "Waarde - Archeologie 2" gekregen. In paragraaf 4.10 Archeologie is dit toegelicht. Hier geldt hetzelfde als bij de dubbelbestemming "Waarde - Archeologie -1" die is toegelicht in paragraaf 5.37 Waarde - Archeologie -1 met dit verschil dat het alleen geldt bij bouwwerkzaamheden waar de ingreep groter is dan 50 m^2.

5.39 Waarde - Cultuurhistorisch waardevolle lijnen

In paragraaf 5.2 Toelichting bestemmingen zijn de onderdelen waaruit een bestemming bestaat, toegelicht en in paragraaf 5.1 Algemene uitgangspunten zijn de algemene uitgangspunten die voor het gehele buitengebied gelden, weergegeven.

De volgende cultuurhistorische waardevolle lijnen zijn bestemd als "Waarde - Cultuurhistorisch waardevolle lijnen": dijken zoals de Slachtedyk. In paragraaf 5.1.4 Ruimtelijke kwaliteit is dit toegelicht. De dubbelbestemming is gericht op het behoud van de bestaande waarden. Ter behoud van de landschappelijke en cultuurhistorische waarde mogen er geen gebouwen op de gronden gerealiseerd worden. Tevens is er een plicht van een omgevingsvergunning opgenomen voor onder andere de wijziging van het beloop van de dijken.

5.40 Waarde - Dobbe

In paragraaf 5.2 Toelichting bestemmingen zijn de onderdelen waaruit een bestemming bestaat, toegelicht en in paragraaf 5.1 Algemene uitgangspunten zijn de algemene uitgangspunten die voor het gehele buitengebied gelden, weergegeven.

De aanwezige dobben in het gebied zijn bestemd als "Waarde - Dobbe". In paragraaf 5.1.4 Ruimtelijke kwaliteit is dit toegelicht. Doordat in de specifieke gebruiksregels is aangegeven dat ze niet gedempt of aangetast mogen worden, zijn de dobben beschermd en daarmee de landschappelijke, natuurlijke en cultuurhistorische waarde.

5.41 Waarde - Landschap verkaveling

In paragraaf 5.2 Toelichting bestemmingen zijn de onderdelen waaruit een bestemming bestaat, toegelicht en in paragraaf 5.1 Algemene uitgangspunten zijn de algemene uitgangspunten die voor het gehele buitengebied gelden, weergegeven.

Om het karakteristieke slotenpatroon in het terpengebied te beschermen zijn deze bestemd als Waarde - Landschap verkaveling. Sloten mogen niet zonder meer gedempt worden.

5.42 Waarde - Reliëf kwelderwal, terpen en kruinige percelen

In paragraaf 5.2 Toelichting bestemmingen zijn de onderdelen waaruit een bestemming bestaat, toegelicht en in paragraaf 5.1 Algemene uitgangspunten zijn de algemene uitgangspunten die voor het gehele buitengebied gelden, weergegeven.

Om het reliëf van de terpen en de kruinige percelen te behouden, zijn deze bestemd als "Waarde - Reliëf kwelderwal, terpen en kruinige percelen". In paragraaf 5.1.4 Ruimtelijke kwaliteit is dit toegelicht. Alleen met een omgevingsvergunning kan toegestaan worden dat er wordt afgegraven en/of opgehoogd, dan wel dat sloten en/of andere waterlopen en/of -partijen worden gedempt en/of gegraven. Op deze manier worden de waarden beschermd.

5.43 Algemene gebruiksregels

In de Algemene gebruiksregels is een aantal activiteiten als strijdig gebruik aangegeven.

5.44 Algemene aanduidingsregels

In de planregels zijn een aantal algemene aanduidingsregels opgenomen. De aanduidingsregels worden hieronder behandeld.

5.44.1 Geluidzone - industrie

Een deel van de geluidzone - industrie van de bedrijventerreinen Industrieterrein West, Industrieterrein Oost en Industrieterrein Zuid in Franeker liggen over het buitengebied. De zone geeft de 50 dB-contour aan. Mochten er ontwikkelingen zijn binnen de contour, dan mag de belasting op het geluidgevoelig object niet hoger zijn dan de daarvoor geldende voorkeursgrenswaarde of een vastgestelde hogere grenswaarde.

5.44.2 Windturbine

De solitaire windturbines zijn apart aangeduid als windturbine. Hiermee kunnen nieuwe solitaire windturbines niet meer worden opgericht (zie ook paragraaf 5.12 Bedrijf - Windturbinepark).

5.44.3 Veiligheidszone - bevi

De risicocontouren van risicovolle inrichtingen die buiten de inrichting vallen (zie paragraaf 4.4 Externe veiligheid), zijn aangeduid als veiligheidszone - bevi. Binnen deze aanduiding mogen er geen (beperkt) kwetsbare objecten aanwezig zijn.

5.44.4 Vrijwaringszone - molenbiotoop

Om de waarde en werking van de molens in het plangebied te beschermen, is er rond alle molens de aanduiding vrijwaringszone - molenbiotoop opgenomen. In de regels zijn voorwaarden gekoppeld waar de gebouwen en andere bouwwerken binnen de aanduiding aan moeten voldoen. Ook is er een regeling opgenomen om hoog opgaande beplanting tegen te gaan. Door een regeling voor de bouwhoogte van de bebouwing in de molenbiotoop op te nemen, wordt de bescherming van de windvang van de molen gewaarborgd. Hier kan, na het inwinnen van advies van molenbeheerder, van worden afgeweken.

5.44.5 Vrijwaringszone - straalpad

Om de werking van zenders te beschermen zijn de straalpaden hiervan aangeduid als vrijwaringszone - straalpad. Op de verbeelding is aangegeven hoe hoog de bebouwing maximaal mag zijn om de werking van de zenders niet te verstoren.

5.44.6 Vrijwaringszone - dijk

Ten behoeve van de bescherming van de functie van de dijk als waterkering is hieromheen de aanduiding vrijwaringszone - dijk opgenomen die onbebouwd dient te blijven.

5.44.7 Vrijwaringszone - weg

Ten behoeve van het beheer en de veiligheid van de wegen is hieromheen de aanduiding vrijwaringszone - weg opgenomen die onbebouwd dient te blijven.

5.45 Algemene wijzigingsregels

Om kleinschalige dagrecreatie te stimuleren (zie ook paragraaf 5.46.2.6 Klein kamperen) zijn er Algemene wijzigingsregels opgenomen om bestemmingen te wijzigen in "Verkeer - Fietspaden" om fietsroutes te stimuleren en "Water" om het recreatieve vaarwegennet te verbeteren.

5.46 Afwijkingen

In deze paragraaf worden de afwijkingen die in verschillende bestemmingen voorkomen, toegelicht.

5.46.1 Paardrijbakken

In Franekeradeel is sprake van een toename van (hobbymatige) paardensportactiviteiten in het buitengebied. Dit uit zich in een toename van het hobbymatig houden van paarden en de toename van de vraag naar paardrijbakken. Paardrijbakken kunnen behoorlijke invloed hebben op de landschappelijke waarden en op de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden. Daarom kunnen paardrijbakken pas met een omgevingsvergunning binnen het bouwvlak dan wel bestemmingsvlak toegestaan worden. Hier zijn voorwaarden aan verbonden die zien op de afstand tot naburige woonbestemmingen om hier geen hinder te veroorzaken. Lichtmasten tot en met 5 meter zijn toegestaan waarbij geldt dat ze uitsluitend gericht mogen zijn op de paardrijbak.

5.46.2 Tweede takken

Binnen verschillende bestemmingen is met een afwijking van het bestemmingsplan een aantal tweede takken mogelijk gemaakt. De tweede takken bieden een mogelijkheid tot verbreding van het inkomen van de ondernemer. Dit zorgt ervoor dat het bedrijf blijft bestaan. Het behoud van het bedrijf zorgt ervoor dat de activiteit in het buitengebied blijft en daarmee draagt het bij aan de leefbaarheid van het buitengebied. De tweede takken zijn tevens mogelijk bij de burgerwoningen in het buitengebied. Dit moet een bijdrage leveren aan de leefbaarheid van het gebied. In deze paragrafen is per functie een omschrijving van de functie met de daarbij gehanteerde uitgangspunten gegeven.

5.46.2.1 Theeschenkerij

Een theeschenkerij is een vorm van 'zachte' horeca. Met een afwijking is deze tweede tak mogelijk binnen de bestaande bebouwing met een maximale bedrijfsvloeroppervlakte van maximaal 50 m², exclusief het terras. Een klein buitenterras mag worden aangelegd.

5.46.2.2 Productiegebonden detailhandel

Met productiegebonden detailhandel wordt de verkoop van goederen en producten bedoelt, die ter plaatse vervaardigd en/of gerepareerd worden. Met een afwijking kan deze vorm van detailhandel worden toegestaan. Uitgangspunt is dat deze functie ondergeschikt aan de hoofdfunctie moet blijven. Daarom is in de regels een maximale oppervlakte opgenomen van 10% van de oppervlakte aan bedrijfsgebouwen, met een maximum oppervlakte van 50 m^2.

5.46.2.3 (Mantel)zorg

Met mantelzorg wordt het niet beroepsmatig verlenen van zorg aan een naaste bedoelt. Binnen verschillende bestemmingen wordt (mantel)zorg toegestaan. Het is niet toegestaan een complete afzonderlijke woning met alle benodigde voorzieningen te realiseren. De maximale oppervlakte voor ruimtes ten behoeve van de mantelzorg is 100 m^2.

5.46.2.4 Recreatieappartementen

Recreatieappartementen mogen met een omgevingsvergunning worden toegestaan.

De maximale gezamenlijke oppervlakte van de recreatieappartementen is 100 m^2 zodat het ondergeschikt blijft aan de hoofdfunctie. Hierbij geldt wel dat het woongedeelte van de (bedrijfs)woning niet kleiner mag worden dan 75 m^2. Recreatieappartementen zijn dus alleen mogelijk bij voldoende grootte van de (bedrijfs)woningen. Parkeren moet op eigen erf mogelijk zijn zodat er geen parkeeroverlast in de omgeving ontstaat.

5.46.2.5 Logies met ontbijt

Met aan een afwijking kan logiesverstrekking binnen (bedrijfs)woningen worden toegestaan. Uitgangspunt is dat deze vorm van recreatie ondergeschikt aan de hoofdfunctie blijft en gekoppeld is aan het gebruik van de (bedrijfs)woning of het woonhuis. Daarom zijn in de voorwaarden een aantal criteria opgenomen. De gezamenlijke gebruiksoppervlakte mag ten hoogste 100 m² en ten hoogste 1/3 deel van de (bedrijfs)woning zijn.
Tevens mogen er maar maximaal drie kamers met in totaal 10 slaapplaatsen gerealiseerd worden. De logiesverstrekking mag geen onevenredige invloed hebben op de omgeving en mag (agrarische) bedrijvigheid niet in de ontwikkelingsmogelijkheden beperken. Parkeren moet op het eigen erf geregeld worden of er moeten in de omgeving voldoende parkeerplaatsen aanwezig zijn.

5.46.2.6 Klein kamperen

Met de veranderingen die zich de afgelopen decennia in het buitengebied hebben voorgedaan, is ook de betekenis van recreatie en toerisme als economische factor toegenomen. Was de landbouw van oudsher de bepalende economische drager van het buitengebied, in de toekomst zal dat in toenemende mate mede recreatie en toerisme zijn. Ook in Franekeradeel is deze ontwikkeling in bescheiden mate zichtbaar. De Structuurvisie buitengebied Franekeradeel 2010-2020 richt zich vooral op de mogelijkheden om kleinschalige voorzieningen verder uit te bouwen.

Met een omgevingsvergunning kan kleinschalig kamperen (maximaal 25 plaatsen voor kampeermiddelen) toegestaan worden bij (voormalige) agrarische bedrijven en woonhuizen of bedrijfswoningen met een bijbehorend erf van ten minste 2.500 m². Tevens moet de oppervlakte bij een woonperceel een omvang en uitstraling hebben vergelijkbaar met een agrarisch bedrijfsperceel. Als dit niet het geval is dan bedraagt het aantal te plaatsen kampeermiddelen per kampeerterrein ten hoogste 15. Er zijn voorwaarden verbonden aan de afwijkingsmogelijkheid. Onder meer moet het kleinschalige kampeerterrein landschappelijk worden ingepast. Tevens mogen er in het plangebied maximaal 30 kampeerterreinen aanwezig zijn.

5.46.3 Inwoning

Het kan vanuit de bedrijfsvoering noodzakelijk zijn dat er een (huishouden van een) tweede persoon op een (agrarisch) bedrijf woont in verband met een constante toezicht op het (agrarisch) bedrijf dan wel in verband met de continuïteit en duurzaamheid van het bedrijf als volwaardig meermansbedrijf. Aan het realiseren van inwoning zijn voorwaarden verbonden.

5.47 Wijzigingsbevoegdheid functieverandering (meerdere bestemmingen)

Binnen verschillende bestemmingen is het mogelijk gemaakt om de bestemming te wijzigen ten behoeve van een functieverandering. In deze paragraaf is dit toegelicht met de daarbij gehanteerde uitgangspunten.

Het buitengebied is voor veel mensen ook een woon- en/of werkgebied. Steeds meer mensen willen graag in het buitengebied wonen, al dan niet voor de uitoefening van tweede takken. De woonfunctie in het buitengebied levert een positieve bijdrage aan de leefbaarheid. Met een woonfunctie in een voormalige boerderij kan bijvoorbeeld een karakteristieke boerderij worden behouden, blijft het cultuurhistorische karakter bewaard en wordt kapitaalvernietiging tegengegaan.

Ten aanzien van bedrijvigheid in het buitengebied is het van belang dat het karakter van het buitengebied gehandhaafd blijft.
Ontwikkelingen ten aanzien van bestaande bedrijvigheid die het karakter van het landelijk gebied overstijgen moeten daarom op termijn een plaats krijgen op een bedrijventerrein.

Passend hergebruik zorgt voor nieuwe sociale en economische dragers in het landelijk gebied waarmee kapitaalvernietiging kan worden voorkomen.

Bij hergebruik zijn daarom de volgende functies mogelijk:
- wonen en zorg, met dien verstande dat woningen en woonvormen die verband houden met zorgverlening slechts zijn toegestaan in de voormalige bedrijfswoning en in aanwezige karakteristieke gebouwen;
- recreatie, functies op het gebied van natuur- en landschapsbeheer, cultuur, kunst, educatie, restaurants, logies en daarmee vergelijkbare horecavormen;
- detailhandel, voor zover deze verband houdt met de hoofdfunctie van het perceel en daaraan bedrijfsmatig en qua omvang ondergeschikt is;
- dienstverlening en niet-industriële bedrijven behorende tot de milieucategorieën 1, 2 en 3 of naar aard en invloed op de omgeving vergelijkbare bedrijven, mits ruimtelijk en functioneel passend in de karakteristiek van de omgeving;
- paardenhouderij en manege.

Eerst dient te worden nagegaan of een functie mogelijk is die hoort bij het type buitengebied waar de vrijkomende boerderij staat. Als dit niet mogelijk is, dan komt een andere functie in aanmerking. De woonfunctie heeft hierbij de voorkeur. Pas daarna wordt gekeken in hoeverre andere (specifieke bedrijfs- en bijzondere) functies kunnen worden ondergebracht.

Als er sprake is van hergebruik, verbouw of vervanging van vrijkomende gebouwen en aanvullende nieuwbouw, dan dienen:
- bestaande karakteristieke en monumentale gebouwen behouden te blijven;
- de plaatsing, omvang, vorm en het gebruik van gebouwen te passen in de karakteristiek van de omgeving;

- de nieuwe functie dient zoveel mogelijk binnen de bestaande bebouwing plaats te vinden;
- de kenmerken van de directe omgeving dienen in stand te worden gehouden;
- de regionale bedrijvigheid mag hierdoor niet onevenredig worden aangetast;
- er geen beperkingen te ontstaan voor de ontwikkeling van agrarische bedrijven in de omgeving.

In diverse gevallen is het wenselijk dat beeldverstorende bebouwing wordt gesloopt. Hierdoor wordt ‘verrommeling’ en aantasting van het veelal open landschap tegengegaan. De provincie biedt een regeling om deze sloop te stimuleren door compenserende woningbouw mogelijk te maken en daarmee de ruimtelijke kwaliteit te verhogen. Op een solitair bouwvlak wordt maximaal één nieuwe woning toegestaan, indien er minimaal 1500 m² aan beeldverstorende bebouwing van een voormalig agrarisch bedrijf of minimaal 5000 m² kassen van een voormalig glastuinbouwbedrijf in het landelijk gebied wordt gesloopt en wordt onderbouwd dat de ruimtelijke kwaliteit op en rond het perceel aanzienlijk zal verbeteren. Ook mogen er geen beperkingen ontstaan voor de ontwikkeling van agrarische bedrijven in de omgeving. Deze regeling is opgenomen in de wijzigingsbevoegdheid 'Wijzigen bedrijfskavel naar wonen met compensatie'. Wel is de voorwaarde opgenomen dat het moet passen binnen het volkshuisvestingsbeleid van de gemeente vastgelegd in de 'Regiovisie Volkshuisvesting regiogemeenten Noordwest Friesland'. Daarnaast is de wijzigingsbevoegdheid 'Wijzigen naar wonen met compensatie in relatie tot bestemming 'Wonen - Voormalige boerderijen' ' opgenomen. De agrarische bedrijfskavel is hier al omgezet naar de bestemming 'Wonen - Voormalige boerderijen'. Het is echter nog gewenst om de beeldverstorende bebouwing te slopen en hiervoor een woonhuis te realiseren. Als binnen de bestemming 'Wonen - Voormalige boerderijen' hier geen ruimte meer voor is dan kan dit geschieden op de agrarische gronden die aansluitend zijn aan de bestemming 'Wonen - Voormalige boerderijen'. Dit kan dan door middel van de wijzigingsbevoegdheid 'Wijzigen naar wonen met compensatie in relatie tot bestemming 'Wonen - Voormalige boerderijen'.

HOOFDSTUK 6 UITVOERBAARHEID

6.1 Inleiding

In het kader van een bestemmingsplan is het van belang om de uitvoerbaarheid na te gaan. In dat verband wordt een onderscheid gemaakt tussen de maatschappelijke en de economische uitvoerbaarheid.

6.2 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

Het voorontwerpbestemmingsplan heeft vanaf 27 december 2012 voor een ieder 6 weken ter inzage gelegen. In het kader van het vooroverleg ex. artikel 3.1.1. Bro is het plan aan de verschillende overleginstanties kenbaar gemaakt.

Er is een reactienota opgesteld waarin alle reacties zijn beantwoord en tevens door de gemeente een standpunt is ingenomen. De reactienota is opgenomen in de Bijlagen bij de toelichting. De Inspraak- en Overlegreacties zijn, waar noodzakelijk, in dit ontwerpbestemmingsplan verwerkt. Op dit ontwerpplan wordt nu de gelegenheid geboden tot het inbrengen van zienswijzen bij de gemeenteraad. Vervolgens zal het plan gereed gemaakt worden voor vaststelling. Daarna is beroep mogelijk bij de Raad van State.

6.3 Economische uitvoerbaarheid

Het weergeven van de economische uitvoerbaarheid door middel van een cijfermatige opzet, is in het kader van een bestemmingsplan van dergelijke omvang moeilijk te geven. Immers, dit bestemmingsplan is geen uitvoeringsinstrument, maar een beoordelingskader voor de inrichting en het beheer van het landelijk gebied.

Met betrekking tot de economische uitvoerbaarheid kan dan ook worden opgemerkt dat het hier een bestaande situatie betreft die in een nieuwe planologische regeling is vervat.

Van gemeentewege zijn geen nieuwe ontwikkelingen in het plan opgenomen die in een financieel kader geplaatst moeten worden. Ontwikkelingen die opgenomen zijn, zijn al via aparte bestemmingsplannen geregeld en daarom worden deze ontwikkelingen in dit bestemmingsplan niet als nieuw aangemerkt. In het kader van de al apart opgestelde bestemmingsplannen voor deze ontwikkelingen is tevens de economische uitvoerbaarheid gewaarborgd.

Er zijn enkele kleinere, perceelsgebonden ontwikkelingen in het bestemmingsplan opgenomen. Dit betreffen particuliere initiatieven, waar de gemeente verder geen financiële bemoeienis mee heeft. Een verdergaande toets ten aanzien van de financieel-economische uitvoerbaarheid is niet noodzakelijk.

6.4 Grondexploitatie

Wanneer een bestemmingsplan een bij algemene maatregel van bestuur aangewezen bouwplan mogelijk maakt en het kostenverhaal niet anderszins is verzekerd, dient op basis van artikel 6.12. van de Wro (tegelijkertijd met de vaststelling van een bestemmingsplan) een exploitatieplan te worden vastgesteld. Onder een aangewezen bouwplan wordt krachtens artikel 6.2.1. van het Bro onder andere de bouw van één of meer woningen of andere hoofdgebouwen, de uitbreiding van een gebouw met ten minste 1.000 m² brutovloeroppervlakte, of de bouw van ten minste 1.000 m² brutovloeroppervlakte aan kassen verstaan. Het exploitatieplan is in deze situatie de basis voor het doorberekenen van de verhaalbare kosten die de gemeente maakt om de aangewezen bouwplannen mogelijk te maken. Op basis van artikel 6.2.4 van het Bro worden daartoe onder andere gerekend de kosten van de aanleg van voorzieningen, de kosten van het opstellen van gemeentelijke plannen en andere door het gemeentelijk apparaat te verrichten werkzaamheden ten behoeve van de bouwplannen. Daarnaast kan een exploitatieplan vereist zijn indien aanvullende eisen en regels gesteld moeten worden.

Dit bestemmingsplan heeft grotendeels een conserverend karakter, waarbij de bestaande situatie als uitgangspunt geldt en met inachtneming van de actuele bouw- en gebruiksregels en verplichte sectorale toetsen wordt vastgelegd. In het bestemmingsplangebied worden wel een aantal bouwmogelijkheden geboden, welke kunnen worden aangemerkt als bouwplan zoals bedoeld in artikel 6.2.1 Bro.

Voor de in het bestemmingsplan opgenomen bouwmogelijkheden geldt dat dit bouwmogelijkheden betreft die grotendeels reeds mogelijk waren op basis van het vigerende bestemmingsplan. Artikel 9.1.20 van de Invoeringswet Wro bepaalt dat voor deze bouwplannen de grondexploitatieregeling buiten toepassing blijft. Hiervoor kan dus geen exploitatieplan worden vastgesteld. Voor de beperkt aantal bouwmogelijkheden die niet al op basis van het vigerende bestemmingsplan mogelijk waren en dus nieuw zijn, kiest de gemeente ervoor om de kosten niet te verhalen. Hiervoor zijn twee redenen. De kosten die verhaald kunnen worden, zijn zeer beperkt en wegen niet op tegen de kosten die gemaakt moeten worden om te regelen dat ze wel verhaald kunnen worden (opstellen exploitatieplan of anterieure overeenkomst). Ten tweede is het de vraag of de kosten gemaakt zullen worden en daarmee verhaald kunnen worden, want alle geboden bouwmogelijkheden zullen waarschijnlijk niet benut worden.

Wanneer door middel van wijzigingsbevoegdheden bouwmogelijkheden worden geboden, schuift het beoordelingsmoment ten aanzien van de vaststelling van een exploitatieplan door naar de toepassing van de betreffende wijzigingsbevoegdheid. Mochten zich dan kosten voordoen, die voor kostenverhaal in aanmerking komen, zal getracht worden een overeenkomst zoals bedoeld in artikel 6.24 Wro te sluiten met de initiatiefnemer. In deze overeenkomst kunnen, indien nodig, ook aanvullende eisen gesteld worden.
Wanneer het sluiten van een dergelijke overeenkomst voorafgaand aan de vaststelling van het wijzigingsplan niet mogelijk blijkt te zijn, kan hiervoor alsnog een exploitatieplan worden vastgesteld.

Doordat de gemaakte kosten enerzijds anderszins verzekerd zijn en anderzijds niet verhaald hoeven te worden, is het opstellen van een exploitatieplan niet noodzakelijk.

===

BIJLAGE 1

Structuurvisie buitengebied Franekeradeel 2010-2020

buro vijn

Structuurvisie
buitengebied Franekeradeel 2010-2020

Gemeente Franekeradeel
Structuurvisie buitengebied
Franekeradeel 2010-2020

Code 07-17-11 / 05-10-09
Documentnaam: 071711_SVI05

GEMEENTE FRANEKERADEEL 07-17-11 / 05-10-09
STRUCTUURVISIE BUITENGEBIED FRANEKERADEEL 2010-2020

INHOUDSOPGAVE

0.	**Samenvatting**	**1**
1.	**Inleiding**	**3**
2.	**Vertrekpunten en planopzet**	**7**
3.	**het landschap als drager**	**8**
4.	**Ruimte voor Landbouw**	**15**
5.	**Ruimte voor duurzame energie**	**25**
6.	**Ruimte voor Recreatie**	**29**
7.	**ruimte voor Wonen en Bedrijvigheid**	**35**
8.	**haalbaarheid, instrumentarium en uitvoeringsprogramma**	**40**

Bijlage 1	Beleidskader
Bijlage 2	Landschappelijke analyse
Bijlage 3	Schaalvergroting en landschap
Bijlage 4	Landelijk wonen
Bijlage 5	Uitvoeringsprojecten

0. SAMENVATTING

Om een duurzame ruimtelijke ontwikkeling van het buitengebied van Franekeradeel mogelijk te maken, is *een nieuw ruimtelijk beleidskader* in de vorm van een structuurvisie voor het hele buitengebied een vereiste. De structuurvisie geeft een samenhangend beeld van de gewenste ruimtelijke ontwikkeling van het buitengebied. Daarnaast fungeert de structuurvisie ook als richtingwijzer voor de diverse initiatiefnemers in de gemeente. De structuurvisie moet gezien worden als een visie op hoofdlijnen op de toekomst van het buitengebied. De wensen voor het buitengebied die in de dorpenvisies zijn opgenomen zijn grotendeels overgenomen in de structuurvisie. De structuurvisie zal gebruikt gaan worden als toetsingskader voor nieuwe ontwikkelingen in het buitengebied. Het is de bedoeling dat de structuurvisie te zijner tijd gaat fungeren als beleidskader voor de herziening van het bestemmingsplan voor het buitengebied. Een onderdeel van de structuurvisie vormt een uitvoeringsparagraaf. De uitspraken in het kader van de structuurvisie zijn dus niet vrijblijvend.

Voor de structuurvisie is gekozen voor een integrale benadering vanuit verschillende ruimtelijke thema's, te weten:

- het landschap als drager;
- ruimte voor de landbouw;
- ruimte voor duurzame energie;
- ruimte voor recreatie;
- ruimte voor wonen en bedrijvigheid;

Het landschap als drager
Een structuurvisie is een ontwikkelingsgerichte visie voor het buitengebied, waarbij het landschap de basis vormt. Het landschap van het buitengebied van Franekeradeel wordt dan ook gezien als de belangrijkste drager voor de ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied. Dit betekent dat de structuurvisie uit gaat van de gedachte dat ontwikkelingen in het buitengebied mogelijk zijn, mits rekening wordt gehouden met de karakteristieken van het landschap. Ook kunnen ruimtelijke ontwikkelingen worden aangegrepen om de bestaande kwaliteiten te versterken, te verbeteren dan wel om nieuwe kwaliteiten aan het landschap toe te voegen. De 'basiskaarten landschappelijk kwaliteit' vormen een belangrijk afwegingskader bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied. Het gaat daarbij om het behouden van de identiteit van het landschap, het versterken van de aanwezige verschillen (diversiteit) en het benutten van de aanwezige landschappelijke structuur voor de inpassing van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen.

Ruimte voor de landbouw
Het buitengebied is hoofdzakelijk in gebruik als agrarisch gebied. Ontwikkeling en behoud van deze sector zijn daarom speerpunten van het gemeentelijk beleid. In de landbouw is een belangrijke ontwikkelingsrichtingen zichtbaar: er is sprake van schaalvergroting naar gespecialiseerde landbouw met grote bedrijven, onlosmakelijk verbonden met een verdergaande afname van het aantal agrarische bedrijven. De *ruimtelijke consequenties* komen vooral tot uiting in de behoefte aan grotere bouwpercelen en het verschijnen in het landschap van biovergistingsinstallaties en grote stallen, nodig voor de ruimtelijke schaalvergroting in (voornamelijk) de melkveehouderij. De opgave is om de schaalvergroting dusdanig vorm te geven dat nieuwe ruimtelijke kwaliteiten ontstaan en dat bestaande landschappelijke karakteristieken worden gerespecteerd, behouden, en waar mogelijk versterkt. De "basiskaarten landschappelijke kwaliteit" vormen voor dergelijke ontwikkelingen het afwegingskader. Aan de hand van onderwerpen als de landschappelijke inpassing van grotere bouwpercelen, intensieve veehouderij, landbouw en waterberging, biovergisting, alternatieve teelten, grote stallen, nodig voor de ruimtelijke schaalvergroting in (voornamelijk) de melkveehouderij en nieuwvestiging agrarische bedrijven wordt de 'ruimte voor de landbouw' nader uitgewerkt.

Ruimte voor duurzame energie
Het buitengebied leent zich bij uitstek voor vele vormen van duurzame energie opwekking. Dit komt vooral door de geografische ligging en de specifieke opgaven die daaruit voortvloeien.

In de structuurvisie gaat het erom vooral te focussen op mogelijkheden voor duurzame energie die *ruimtelijke consequenties* hebben, zoals de kweek van zilte teelten, wind- en zonne-energie en biovergisting. De opgaven voor het thema duurzame energie spitst zich aldus toe op windenergie. Bij opschaling van de bestaande parken moeten alle mogelijkheden aangegrepen worden om dat samen te laten gaan met het verdwijnen van bestaande solitaire molens. Hiermee komt opschaling ten goede aan de ruimtelijke kwaliteit van het buitengebied. Nieuwe solitaire molens zijn niet toegestaan. Er moet ruimte zijn voor meer vermogen dan tot nu toe in de gemeente aanwezig is. Gezien de mogelijkheden binnen de bestaande clusters is het niet wenselijk om ruimte te bieden voor nieuwe clusters. Ingezet wordt aldus op de opschaling van de bestaande parken.

Ruimte voor recreatie
Recreatie en toerisme in het buitengebied van Franekeradeel is met name gebaat bij een betere afstemming van het buitengebied op recreatief medegebruik, bijvoorbeeld door een betere ontsluiting voor fietsers en wandelaars. De structuurvisie richt zich vooral op de mogelijkheden om kleinschalige (dagrecreatieve) voorzieningen verder uit te bouwen. Een aantrekkelijk landschap is een van de 'dragers' van toerisme en recreatie. Behoud en versterken van de kwaliteit van het landschap is voor de betekenis van recreatie en toerisme in het buitengebied dan ook van essentieel belang. Het landschap vormt de onderliggende basis voor de ontwikkelingsmogelijkheden. Voor een verdere ontwikkeling van recreatie en toerisme is het van belang vooral de sterke punten te benutten. In Franekeradeel is dit met name de dooradering van het gebied met waterlopen. Tevens liggen er kansen om een aantrekkelijk, recreatief fietsnetwerk te ontwikkelen. Ingezet moet worden op het realiseren van de ontbrekende schakels in al bestaande routes en op ontbrekende schakels in het netwerk als geheel.

Ruimte voor wonen en bedrijvigheid
Het buitengebied is voor veel mensen ook een woon- en/of werkgebied. Ook hier zal ontwikkelingsruimte voor geboden moeten worden. De woonfunctie in het buitengebied levert een positieve bijdrage aan de leefbaarheid. Met een woonfunctie in een voormalige boerderij kan een karakteristieke boerderij worden behouden, blijft het cultuurhistorische karakter bewaard en wordt kapitaalvernietiging tegengegaan. Ten aanzien van bedrijvigheid in het buitengebied is het wel van belang dat het karakter van het buitengebied gehandhaafd blijft. Aan de hand van onderwerpen als 'herinvulling vrijkomende boerderijen', de 'ruimte-voor-ruimte' regeling, en 'landelijk wonen' wordt het thema verder uitgewerkt.

Haalbaarheid, instrumentarium en uitvoeringsprogramma
Een structuurvisie is een strategisch beleidsdocument en geeft de koers aan voor de lange termijn (15 a 20 jaar). In een structuurvisie moet aannemelijk worden gemaakt of de gestelde beleidsdoelen ook kunnen worden bereikt. In het uitvoeringsprogramma staan projecten en maatregelen die op middenlange (5-10 jaar) en korte termijn (3-5 jaar) die moeten bijdragen aan de beleidsdoelen uit de structuurvisie.

Per project zijn de volgende aspecten aangegeven:
- wat is de naam en type van het project;
- wat is doel en beoogde resultaat;
- wat is de te volgen strategie;
- welk(e) planologisch-juridisch instrument wordt ingezet ter uitvoering van het beleid;
- wat zijn de financiële aspecten van het project;
- wat valt er te zeggen over de uitvoerbaarheid;
- wat is de rol van de gemeente;
- wat is (globaal) de planning;
- welke partijen worden in elk geval bij het project betrokken.

Het uitvoeringsprogramma geeft de gemeente zo een actueel inzicht in de te realiseren projecten en maatregelen en is een goede basis om strategische keuzes te maken.

1. INLEIDING

Aanleiding en doel structuurvisie
Het buitengebied is in beweging. Tal van ontwikkelingen zullen in de komende jaren ook in het buitengebied van Franekeradeel een rol gaan spelen. Te denken valt aan de toenemende schaalvergroting in de landbouw, de toenemende belangstelling voor wonen in het buitengebied en het vraagstuk rond de vrijkomende agrarische bebouwing. Maar ook thema's als waterberging, verzilting en bodemdaling spelen in Franekeradeel een belangrijke rol. Voor een gezonde toekomst van het buitengebied is ruimte voor nieuwe ontwikkelingen een noodzaak. Om een duurzame ruimtelijke ontwikkeling van het buitengebied mogelijk te maken, is *een nieuw ruimtelijk beleidskader* in de vorm van een structuurvisie voor het hele buitengebied dan ook een vereiste [1].

Voor wat betreft de *kaderbepaling voor de toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen* zijn in de gemeente Franekeradeel de structuurvisie voor de stad Franeker en de dorpsvisies voor de verschillende dorpen bepalend. De structuurvisie buitengebied is, volgens het collegeprogramma 2006-2010, de laatste stap die gezet moet worden in deze kaderbepaling. De structuurvisie buitengebied moet een samenhangend beeld geven van de gewenste ruimtelijke ontwikkeling van het buitengebied. Daarnaast moet de structuurvisie ook fungeren als richtingwijzer voor de diverse initiatiefnemers in de gemeente.

Karakter structuurvisie
De structuurvisie moet gezien worden als een visie op hoofdlijnen op de toekomst van het buitengebied. De visie is daarmee globaal van aard. Het abstractieniveau kan echter per onderwerp verschillen. De structuurvisie zal gebruikt gaan worden als toetsingskader voor nieuwe ontwikkelingen in het buitengebied. Het is de bedoeling dat de structuurvisie te zijner tijd gaat fungeren als beleidskader voor de herziening van het bestemmingsplan voor het buitengebied.

De structuurvisie is verplicht in het kader van de nieuwe Wro. Een onderdeel van de structuurvisie vormt een uitvoeringsparagraaf. De uitspraken in het kader van de structuurvisie zijn dus niet vrijblijvend.

Beleidskader
De structuurvisie wordt vormgegeven conform de nieuw Wet ruimtelijke ordening (Wro). Hiervoor wordt verwezen naar de startnotitie.
Verder vormt het Streekplan Fryslân 2007 een belangrijk kader. Het beleidskader is in deze structuurvisie nader beschreven en opgenomen als *bijlage 1*.

Voortraject
Ten behoeve van de structuurvisie buitengebied zijn in het voortraject de volgende notities opgesteld:

[1] Op basis van de Wet ruimtelijke ordening is de gemeente verplicht om het toekomstige ruimtelijke beleid neer te leggen in één of meerdere ruimtelijke structuurvisies. De structuurvisie is een strategisch en zelfbindend beleidsdocument over relevante ruimtelijke ontwikkelingen in een bepaald gebied. De structuurvisie is bedoeld om flexibel te kunnen inspelen op nieuwe (ruimtelijke) ontwikkelingen. Daarom zijn er weinig vorm en procedurevereisten. Een structuurvisie is de basis voor nieuwe bestemmingsplannen en gebiedsontwikkelingen en kan een rol spelen bij het onderbouwen van kostenverhaal.

Startnotitie (2007)
Ter voorbereiding van de structuurvisie is in 2007 de 'startnotitie structuurvisie buitengebied' opgesteld. Hiermee is een belangrijke *basis voor de werkzaamheden van de structuurvisie* gelegd. De startnotitie kan tevens worden gezien als een 'plan van aanpak'. Uitgangspunt voor het opstellen van de startnotitie is geweest dat de raadscommissie in een vroegtijdig stadium richtinggevend betrokken wil zijn bij het opstellen van de structuurvisie. De startnotitie diende dan ook voornamelijk als bestuurlijke kaderstelling voor de reikwijdte en het proces van de structuurvisie.

De raadscommissie heeft op 25 oktober 2007 kennis genomen van de startnotitie. Zij heeft daarbij gekozen voor een ontwikkelingsgerichte visie. Als kanttekening is daarbij geplaatst: "mar wol ûs lândskip hoedzje en noedzje…"). Het tegengaan van de verrommeling van het landschap wordt door alle partijen als belangrijk item aangedragen.

Kaderstellende notitie (2008)
Als vervolg op de startnotitie is vervolgens de 'kaderstellende notitie structuurvisie buitengebied' opgesteld. De kaderstellende notitie is in oktober 2008 behandeld in het College van B & W en op 20 november 2008 in de raadscommissie. De raadscommissie is gevraagd een uitspraak te doen over de richtinggevende keuzes. Op basis van de uitkomsten van de raadscommissie-bijeenkomst is overgegaan tot het daadwerkelijk opstellen van de onderhavige structuurvisie.

De kaderstellende notitie legt de inhoudelijke uitgangspunten en vertrekpunten voor het beleid op hoofdlijnen vast. In de notitie zijn per thema beknopt trends, ontwikkelingen en dwarsverbanden aangegeven. Vervolgens is een overkoepeldende opgave geformuleerd als vertrekpunt voor de verder planvorming. De overkoepelden opgave is vervolgens vertaald in de inhoudelijke uitgangspunten en vertrekpunten voor het beleid. Hiertoe zijn een aantal "richtinggevende uitspraken" opgenomen. De opgaves en de richtinggevende keuzes zijn een uitwerking en verdere detaillering van eerdere uitspraken in het kader van de startnotitie. Tevens zijn een aantal keuzes voorgelegd ("richtinggevende keuzes"). De nota heeft het karakter van een "tussenstap" en is in de structuurvisie nader uitgewerkt.

Notitie 'landelijk wonen' (januari 2009)
In de raadscommissievergadering van 20 november 2008 is bij de behandeling van de richtinggevende uitspraken over de structuurvisie buitengebied gesproken over landelijk wonen. Tijdens de discussie bleek er behoefte te zijn aan een definitie van landelijk wonen en aan een aantal criteria waaraan landelijk wonen zou moeten voldoen. Hiertoe is een notitie opgesteld, welke in de raadscommissie van 22 januari besproken is. De uitkomsten van deze discussie zijn eveneens in de structuurvisie verwerkt.

Gebiedsontwikkeling Franekeradeel-Harlingen
Bij het project 'integrale gebiedsontwikkeling Franekeradeel-Harlingen' zijn diverse partijen betrokken, waaronder de provincie Fryslân, LTO Noord, de gemeenten Franekeradeel en Harlingen, Wetterskip Fryslân. In het kader van de integrale gebiedsontwikkeling wordt gewerkt aan:

- een herstelplan voor de waterhuishouding, waarmee de gevolgen van de bodemdaling door zout- en gaswinning kunnen worden opgevangen;
- een plan voor de verbetering van de landbouwstructuur, waardoor goed op de schaalvergroting geanticipeerd wordt (gericht op verkaveling, ontsluiting en verkeersveiligheid);

- een plan voor verbetering van recreatie, natuur, landschap, cultuurhistorie, leefbaarheid.

In het integrale gebiedsplan, waaraan nog wordt gewerkt, zullen voorstellen gedaan worden voor mogelijke oplossingen voor knelpunten in de landbouw, de waterhuishouding en de infrastructuur, voor kansen voor versterking van natuurwaarden, landschap, cultuurhistorie, recreatieve voorzieningen en voor de leefbaarheid. Overwegend voor de langere termijn, maar ook voor de korte termijn om het al opgetreden verlies aan waterberging door de bodemdaling te compenseren.

Het proces van de structuurvisie buitengebied loopt vooruit op het proces van de gebiedsontwikkeling Franekeradeel-Harlingen. De structuurvisie wordt eerder vastgesteld en vormt daarmee ook het toetsingskader voor de gebiedsontwikkeling Franekeradeel-Harlingen.

Vervolgtraject
De ontwerp-structuurvisie is in de raadcommissievergadering van 14 mei 2009 behandeld en 'vrijgegeven' voor inspraak. De binnengekomen zienswijzen zijn vervolgens gebundeld en beantwoord, waarna de definitieve structuurvisie is opgesteld. De structuurvisie wordt volgens planning in november 2009 aan de raad ter vaststelling aangeboden.

Communicatie
In de aanloop naar de kaderstellende notitie is overleg geweest met maatschappelijke organisaties. In de aanloop naar de ontwerp-structuurvisie is overleg geweest met de LTO aangezien de ontwikkelingen in de landbouw in belangrijke mate bepalend zijn voor het buitengebied.

De ontwerp-structuurvisie is gedurende 6 weken ter visie gelegd waarbij zowel de bevolking als de maatschappelijke organisaties in konden spreken.

Leeswijzer
De opbouw van de structuurvisie is als volgt:

- bij het opstellen van de structuurvisie is uitgegaan van vertrekpunten omtrent karakter, plangebied, planhorizon, integrale benadering, duurzaamheid en communicatie. Deze zijn zowel in de startnotitie als in de kaderstellende notitie verwoord. Tevens is in de startnotitie en de kaderstellende notitie ingegaan op de planopzet. In *hoofdstuk 2* worden vertrekpunten en planopzet nog eens samengevat weergeven;
- de structuurvisie is een ontwikkelingsgerichte visie voor het buitengebied, waarbij het landschap de basis vormt. Het landschap van het buitengebied van Franekeradeel wordt dan ook gezien als de belangrijkste drager voor de ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied. In *hoofdstuk 3* wordt dit nader toegelicht;
- het buitengebied van Franekeradeel is hoofdzakelijk in gebruik als agrarisch gebied. Landbouw is in de gemeente de belangrijkste grondgebruiksvorm en een belangrijke pijler voor de economie. Ontwikkeling en behoud van deze sector zijn daarom speerpunten van het gemeentelijk beleid. In *hoofdstuk 4* wordt hier aan de hand van een aantal thema's nader op ingegaan;
- het buitengebied van Franekeradeel leent zich bij uitstek voor vele vormen van duurzame energie opwekking. In het kader van de structuurvisie wordt in *hoofdstuk 5* voor wat betreft duurzame energieopwekking ingezoomd op windenergie;

- recreatie en toerisme in Franekeradeel zijn met name gebaat bij een betere afstemming van het buitengebied op recreatief medegebruik De structuurvisie richt zich dan ook op de mogelijkheden om kleinschalige (dagrecreatieve) voorzieningen verder uit te bouwen. In *hoofdstuk 6* wordt hier nader op ingegaan;
- het buitengebied is voor veel mensen ook een woon- en/of werkgebied. Ook hier zal ontwikkelingsruimte voor geboden moeten worden. In *hoofdstuk 7* wordt dit aan de hand van een aantal thema's uitgewerkt;
- de in de voorgaande hoofdstukken gedane uitspraken in het kader van de structuurvisie zijn niet vrijblijvend. Om aan de uitvoering hiervan 'handen en voeten' te geven is tenslotte een zgn. uitvoeringsparagraaf" opgesteld. Deze is als *hoofdstuk 8*, haalbaarheid, instrumentarium en uitvoeringsprogramma, opgenomen.

2. VERTREKPUNTEN EN PLANOPZET

Vertrekpunten
Bij het opstellen van de structuurvisie voor het buitengebied van Franekeradeel is uitgegaan van een aantal essentiële vertrekpunten omtrent karakter, plangebied, planhorizon, integrale benadering, duurzaamheid en communicatie. Deze zijn zowel in de startnotitie als in de kaderstellende notitie verwoord en worden hieronder nog eens samengevat weergeven.

- de structuurvisie beoogt een ontwikkelingsgerichte visie voor het buitengebied te zijn, waarbij het landschap de basis vormt;
- het plangebied betreft het landelijk gebied van Franekeradeel exclusief de dorpskernen. Wel wordt zo nodig aandacht besteed aan wisselwerking tussen dorps/stadsranden en het landelijk gebied. Ook de doorademing van dorpen/stad met water en groenstructuren die vanuit het landelijk gebied de bebouwde kom binnendringen hoort daarbij;
- de structuurvisie draagt de eigen identiteit uit van het buitengebied van Franekeradeel;
- de planhorizon van de structuurvisie ligt rond het jaar 2020;
- aan de structuurvisie ligt een integrale afweging ten grondslag;
- de structuurvisie richt zich op een duurzame inrichting van de fysieke leefomgeving;
- de structuurvisie is ‘wervend naar buiten en sturend naar binnen’;
- voor de op te stellen structuurvisie wordt gekozen voor een richtinggevende benadering;
- het proces van de structuurvisie buitengebied loopt vooruit op het proces van de gebiedsontwikkeling Franekeradeel-Harlingen. De structuurvisie wordt eerder vastgesteld en vormt daarmee ook het toetsingskader voor de gebiedsontwikkeling Franekeradeel-Harlingen.

Planopzet
In de startnotitie en de kaderstellende notitie is ook ingegaan op de planopzet. Hieronder wordt de planopzet samengevat weergegeven.

- voor de op te stellen structuurvisie wordt gekozen voor een benadering die enerzijds thematisch, anderzijds gebiedsgericht is;
- voor de structuurvisie is gekozen voor een integrale benadering vanuit verschillende ruimtelijke thema’s (thematische benadering). Een thema omvat een clustering van verschillende, met elkaar samenhangende onderwerpen;
- de structuurvisie gaat naast een thematische insteek ook uit van een gebiedsindeling. De gebiedsindeling is gekoppeld aan landschap en functie;
- nieuwe ontwikkelingen zullen worden getoetst aan de gebiedsindeling die voortkomt uit de landschappelijke diversiteit.

3. HET LANDSCHAP ALS DRAGER

Een structuurvisie is een ontwikkelingsgerichte visie voor het buitengebied, waarbij het landschap de basis vormt. Het landschap van het buitengebied van Franekeradeel wordt dan ook gezien als de belangrijkste drager voor de ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied. Dit betekent dat de structuurvisie uit gaat van de gedachte dat ontwikkelingen in het buitengebied mogelijk zijn, mits rekening wordt gehouden met de karakteristieken van het landschap. Ook kunnen ruimtelijke ontwikkelingen worden aangegrepen om de bestaande kwaliteiten te versterken, te verbeteren dan wel om nieuwe kwaliteiten aan het landschap toe te voegen.

De raadscommissie heeft op 25 oktober 2007 kennis genomen van de startnotitie en op 20 november 2008 van de kaderstellende notitie. Zij heeft daarbij gekozen om bij het opstellen van een ontwikkelingsgerichte visie de *landschappelijke kwaliteiten als belangrijkste afwegingskader* aan te merken.

Ontstaansgeschiedenis
Het landschap van het buitengebied van Franekeradeel is uniek te noemen vanwege de nog altijd herkenbare en in grote mate afleesbare ontstaansgeschiedenis van het gebied. Daarnaast maakt de geografische ligging aan Waddenkustlijn het gebied bijzonder en hebben de thema's van de structuurvisie raakvlakken met de specifieke opgaven die voortvloeien uit deze bijzondere ligging (Waddenzeebeleid, kustverdediging, de lage ligging, de aanwezigheid van buitendijks gebied, verzilting tengevolge van de stijgende zeespiegel etc.)

Figuur 1. Ligging plangebied in noord-west Fryslân

De rol van het water

Het landschap van het plangebied is grotendeels gevormd door zeeafzettingen in het gebied tussen de monding van de vroegere Boorne en de Marne. De zee zette zavel af ter plaatse van de oost-west verlopende kwelderwallen en zwaardere klei in de laagten daartussen (kwelderwallen of erosievlakten). Door de wat hogere ligging van de kwelderwallen zijn daar in het verleden door mensen terpen opgeworpen, staan daar de huizen en boerderijen, lopen er de wegen en is daar het bouwland. De laagten contrasteren hiermee door hun openheid en het gebruik als grasland. De waterlopen volgen soms nog het tracé van de oude wadslenken. De kwelderwallen verschillen onderling in breedte en schaalniveau. Kruinige percelen komen nog voor rond archeologische objecten en nabij terpen. Ook de dijken zijn bepalend voor het landschapbeeld (naast de huidige zeedijk zijn dit de Griene Dyk langs de vroegere Middelzee, de Slachtedyk en het als dijk nauwelijks nog herkenbare tracé van de Alddyk langs de Hoarnestreek.

In verschillende fasen is de kustlijn in de loop der tijd opgeschoven van zuid naar noord. Op basis van het natuurlijk watersysteem is het gebied verder ontgonnen en in (landbouwkundig) gebruik genomen. In het zuidelijk gedeelte ontstond op basis van het natuurlijk afwateringssysteem een komvormige structuur. In het noordelijk gedeelte ontstond een parallelle structuur van kwelderwallen en erosievlakten, min of meer evenwijdig aan de huidige kustlijn. Afwatering is daarmee heel bepalend geweest voor de verkaveling.

Figuur 2. Kustlijn 300 v Chr. (links) en in middeleeuwen (rechts)

Water als ordenend principe

Water is tot in de recente geschiedenis altijd ordenend geweest. Een tijd lang is geprobeerd het water te beheersen. Gaandeweg komen we tot herontdekking dat water de ruimte moet hebben. Water krijgt daarmee een steeds belangrijker plaats in de inrichting van het landelijk gebied. Water heeft ruimte nodig, bijvoorbeeld door het verbreden van de watergangen of het aanwijzen van landbouwgronden als 'overloopgebied' in tijden van zware regenval. Krijgt het dit niet, dan neemt het de ruimte straks zelf. Klimaatsveranderingen en bodemdaling hebben invloed op het watersysteem. Waterstanden worden te hoog in natte perioden en te laag als het lange tijd droog is. In beide gevallen is dit schadelijk. De veerkracht van het watersysteem zal moeten worden hersteld en de verschillende gebiedsfuncties moeten hierop zijn afgestemd. Ook nu bepaald de waterhuishouding in grote mate waar welke soort landbouw is. Het is een keuze om water in nog grotere mate ordenend te maken. Water is daardoor medeordenend voor de inrichting van het buitengebied van Franekeradeel.

Figuur 3. Watergang en open landschap gekoppeld aan de erosievlakten

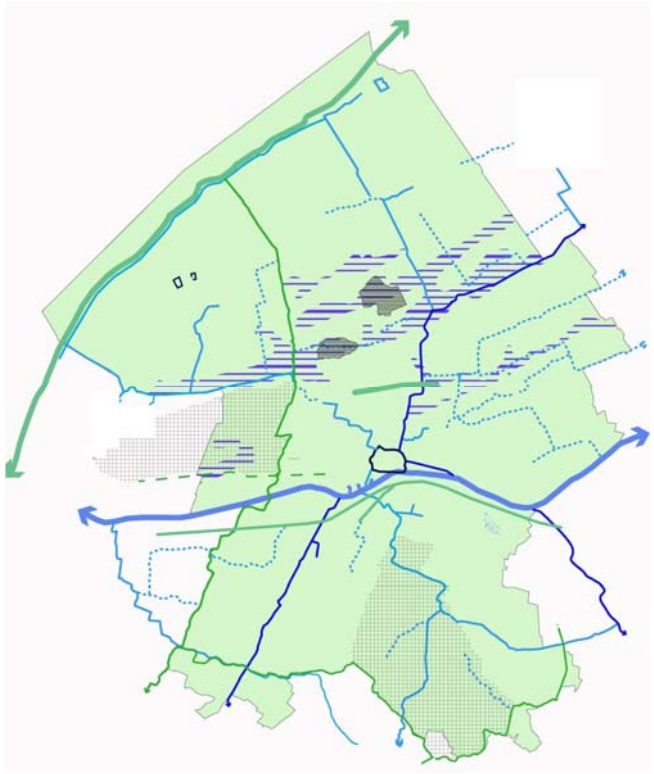

Figuur 4. Patroon van waterwegen, erosievlakten, polders en dijken als resultante van de ontstaansgeschiedenis en het watersysteem

Landschappelijke eenheden
Op grond van karakteristieke combinaties van zichtbare kenmerken kunnen verschillende landschappelijke eenheden worden onderscheiden. Deze worden onderscheiden op basis van de maat, de begrenzing van de ruimte, de verkaveling, het reliëf, het patroon van de wegen en de waterlopen, het beplantingspatroon en de aard en groepering van de bebouwing. Er kunnen 3 landschappelijke eenheden worden onderscheiden, te weten:

- het noordelijk terpenlandschap (kwelderwallen en de erosievlakten);
- het zuidelijk het terpengebied (zware klei);
- de aandijkingen (gebied boven de Hoarnestreek).

Basiskaarten landschappelijke kwaliteit
De landschappelijke kwaliteit wordt aan de hand van drie kaartbeelden inzichtelijk gemaakt:

- landschappelijke hoofdstructuur;
- karakteristieke landschapselementen;
- ruimte-massa kaart

De basiskaart *'landschappelijke hoofdstructuur'* geeft de globale structuur aan waaruit het landschap is opgebouwd. Er worden drie verschillende typen landschappen onderscheiden. Deze gebieden hebben door hun ontstaansgeschiedenis een eigen typologie qua infrastructuur, bebouwingspatroon, ondergrond, beplantingspatroon en verkaveling. De dragers (o.a. kwelderwallen, hoofdwegen) bepalen de richting en de structuur van het gebied. Daarnaast worden de dragers en doorsnijdingen onderscheiden die samenhangen met een netwerk van verbindingen op regionaal niveau. Ruimtelijk gezien zijn deze dominant (stad/bedrijfsontwikkeling gekoppeld aan infrastructuur) of ondergeschikt aan het onderliggende landschap (geen accentuering door middel van talud of beplanting). (Zie ook bijlage landschapsanalyse)

De basiskaart *'karakteristieke landschapselementen'* geeft de elementen weer die het landschap karakteriseren en identiteit geven. Het behouden van deze elementen en het aansluiten op de structuur van deze elementen versterkt de waarde van het landschap.

Als derde is de basiskaart *'ruimte-massa'* aangegeven. De openheid van het terpenlandschap en het aandijkingenlandschap is een van de belangrijkste kenmerken van het landschap. Het kaartbeeld geeft een beeld van de verspreiding van de bebouwing, de ligging van de open ruimten en van de concentraties. Door nieuwe ontwikkelingen te plaatsen binnen de ruimte-massastructuur kan zichtbaar gemaakt worden hoe de openheid van het landschap zich ontwikkeld. *Bijlage 2* omvat een uitgebreidere analyse van het landschap van het buitengebied van Franekeradeel.

Het landschap als afwegingskader
De 'basiskaarten landschappelijk kwaliteit' vormen een belangrijk afwegingskader bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied. Bij deze afweging staat het *behouden, versterken dan wel het verder ontwikkelen* van de kenmerkende landschappelijke opbouw voorop. Het gaat daarbij om het behouden van de identiteit van het landschap, het versterken van de aanwezige verschillen (diversiteit) en het benutten van de aanwezige landschappelijke structuur voor de inpassing van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen.

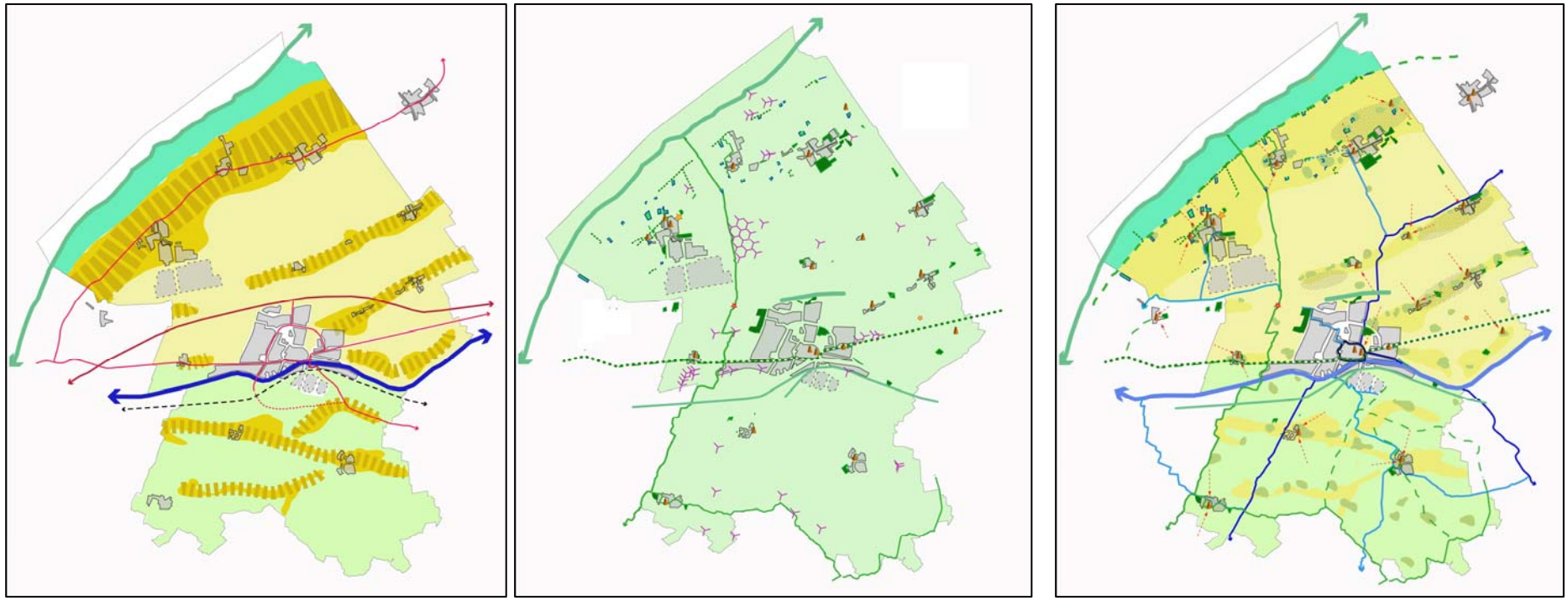

Figuur 5. Basiskaarten landschappelijke kwaliteit (v.l.n.r.): landschappelijke hoofdstructuur, ruimte-massakaart en karakteristieke landschapselementen (voor de legenda zie separate bijlage)

Trends, ontwikkelingen en dwarsverbanden
Wanneer we naar het landschap als drager voor ruimtelijke ontwikkelingen kijken, zijn de volgende trends, ontwikkelingen en dwarsverbanden zichtbaar:

- een afnemende 'afleesbaarheid' landschappelijke verscheidenheid (de verschillen tussen de landschapstypen worden steeds kleiner);
- een toenemende belangstelling voor landschap en cultuurhistorie;
- een toenemende betekenis van landschap voor recreatie en toerisme;
- een toenemende betekenis van de rol van water als ordenend principe;
- raakvlakken tussen landschap, cultuurhistorie en natuurontwikkeling (o.a. Dyksputten, Slachtedyk);
- het ontstaan van 'nieuwe' landschappen (bijv. glastuinbouwgebied).

Landschapsvisie in relatie tot landschapsbeleidsplan
Het gemeentelijke landschapsbeleidsplan stamt uit 1991 [2]. De landschapsanalyse die in het kader van de structuurvisie is opgesteld kan goed dienen als leidraad voor het benutten van kansen voor de versterking van de landschappelijke kwaliteit. Binnen de uitwerking en uitvoering van de dorpenvisies kan de invulling van de dorpsranden concreet gemaakt worden. Bij uitvoering van maatregelen in het buitengebied zal vanuit de landschappelijke visie de landschappelijke versterking verder ingevuld worden. Er zal vooralsnog geen apart landschapsbeleidsplan worden opgesteld.

[2] Landschapsbeleidsplan Franekeradeel. Bureau Nieuwland, 1991

Figuur 6. Impressie landschappelijke kwaliteit

De opgave
Het landschap wordt als de belangrijkste drager voor de ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied gezien. Dit brengt echter wel een spanningsveld met zich mee: het behoud van het cultuurhistorisch waardevol landschap versus ruimte voor nieuwe ontwikkelingen. De opgave is dan ook om de toekomstige ontwikkelingen op zo'n manier een plaats geven dat verschillen weer benadrukt worden en het landschap herkenbaar blijft.

Planuitgangspunten

- bij ruimtelijke ontwikkelingen staat het versterken en behouden van de kenmerkende landschappelijke opbouw voorop (aansluiting zoeken bij de hoofdstructuur van- en karakteristieken in de omgeving);

- de “basiskaarten landschappelijke kwaliteit” vormen een belangrijk afwegingskader bij nieuwe ontwikkelingen in het buitengebied: nieuwe ontwikkelingen in het buitengebied van Franekeradeel zullen worden getoetst aan de verschillende landschappelijke eenheden en de bijbehorende karakteristieken;
- bij deze afweging staat het behouden, versterken dan wel het verder ontwikkelen van de kenmerkende landschappelijke opbouw voorop.
- het afwegingskader van de “basiskaarten landschappelijke kwaliteit” vormt de leidraad bij de verder uitwerking van de gewenste ruimtelijke ontwikkeling per thema (landbouw, duurzame energie, recreatie, wonen en bedrijvigheid).
- water is medeordenend voor de inrichting van het buitengebied van Franekeradeel. Voor een duurzame inrichting van het buitengebied zal water in de toekomst in nog grotere mate ordenend zijn;
- bij de dorpen en bij Franeker komen kleinschalige bossen voor. Het open landschap van Franekeradeel leent zich echter niet voor grootschalige bosaanleg die los staat van woonbebouwing

4. RUIMTE VOOR LANDBOUW

Het buitengebied van Franekeradeel is hoofdzakelijk in gebruik als agrarisch gebied. Landbouw is in de gemeente de belangrijkste grondgebruiksvorm en een belangrijke pijler voor de economie. Ontwikkeling en behoud van deze sector zijn daarom speerpunten van het gemeentelijk beleid. In de landbouw is een belangrijke ontwikkelingsrichtingen zichtbaar: er is sprake van schaalvergroting naar gespecialiseerde landbouw met grote bedrijven, onlosmakelijk verbonden met een verdergaande afname van het aantal agrarische bedrijven.

De landbouw in Franekeradeel
In het noordelijk gedeelte van het plangebied zijn de melkveehouderij en de akkerbouw qua aantal bedrijven en qua oppervlakte in evenwicht. In het zuidelijk gedeelte komen overwegend melkveebedrijven voor. De ontwikkelingen van schaalvergroting in de grondgebonden landbouw zullen in ieder geval in het noordelijk gedeelte in de komende 5 jaar een grote druk op de grondmarkt leggen en zullen de landbouwstructuur (huiskavel en ontsluiting) verslechteren. Met het oog op een herverdeling van de goede landbouwgronden zal een verdere samenwerking tussen akkerbouwers en veehouders alleen nog maar groter worden. Ten zuiden van Sexbierum bevindt zich een glastuinbouwgebied. Dit glastuinbouwgebied zal -met ruim 200 ha- fors uitgebreid worden. De planvorming hiervoor is in een vergevorderd stadium.

Trends, ontwikkelingen en dwarsverbanden
Wanneer we kijken naar de landbouw als belangrijkste grondgebruiker van het buitengebied, zijn de volgende trends, ontwikkelingen en dwarsverbanden zichtbaar:

- de traditionele, grondgebonden landbouw is sterk aan het veranderen;
- er is een ontwikkeling gaande van schaalvergroting;
- er is belangstelling voor verbreding en verdieping, op dit moment speelt dit echter een ondergeschikte rol;
- naast grondgebonden komt niet-grondgebonden landbouw voor (glastuinbouw, intensieve veehouderij);
- in de laag gelegen gebieden kan ruimte gezocht worden voor water (wateropgave);
- ‘nieuwe’ grondgebruiksvormen (waterberging) bieden mogelijk kansen voor koppeling met andere functies (bijvoorbeeld natuurontwikkeling of alternatieve teelten).
- voor de bodemdaling zijn structurele oplossingen nodig. Robuuste waterbeheersingsmaatregelen in combinatie met andere functies zijn wenselijk.

Schaalvergroting en landschap
Schaalvergroting in de landbouw is een gegeven waarop moet worden geanticipeerd. Belangrijk aandachtspunt bij schaalvergroting is de landschappelijke en ruimtelijke inpassing. In zowel het noordelijk gedeelte (voornamelijk akkerbouw) als het zuidelijk gedeelte (voornamelijk veeteelt) zullen de *ruimtelijke consequenties* van de schaalvergroting onder meer tot uiting komen in de behoefte aan een groter bouwperceel.

De schaalvergroting voltrekt zich vooral in de melkveehouderij. De ruimtelijke schaalvergroting voor de akkerbouwbedrijven heeft vooral betrekking op bouwvolumes en is beperkt vergeleken met de melkveehouderij. Bedrijven die doorgroeien of een schaalsprong maken zullen hun bedrijfsoppervlakte aanmerkelijk willen uitbreiden.

Met de ruimte voor voer- en mestopslag, de logistieke ruimte en de ruimte om de bebouwing en verharding is een effectief bedrijfserf nodig van circa 2 ha. De totale oppervlakte van het agrarisch bouwperceel voor bedrijven die de schaalsprong maken is vaak groter dan 2 ha. (bron: Adviesboek De Nije Pleats yn Fryslân).

Een enkel akkerbouwbedrijf met veel pootgoed zal eveneens behoefte hebben aan een groter bouwperceel. Een zeer beperkt aantal veeteeltbedrijven zal daarnaast door willen groeien naar een agrarisch bouwperceel van 4ha.

Wat betekent in dat geval “het landschap als drager” voor de ruimte die een veranderende landbouw nodig heeft? Sommige gebieden lenen zich immers beter voor schaalvergroting dan andere. Zo zal de inpassing van grootschalige agrarische bouwblokken in het relatief verdichte en kleinschalige gebied van de kwelderwallen moeilijker zijn dan in een grootschalig open gebied. In alle gevallen zijn ontsluiting/infrastructuur en landschappelijke inpassing op perceelsniveau belangrijke randvoorwaarden.

Schaalvergroting in de landbouw: maatwerk
Bij ‘de ontwikkeling van het boerenerf’ zal in sterkere mate ‘de landschapsontwikkeling’ centraal moeten staan. Deze invalshoek is van belang omdat de nieuwe erven de aanwezige landschappelijke structuren kunnen overheersen in maat en schaal. Naast een bedreiging voor de bestaande landschappelijke structuur kan het nieuwe agrarische erf echter ook kansen genereren voor het versterken van de bestaande landschappelijke elementen zoals watergangen en beplantingen langs bestaande structuren.

De wijze waarop de uitbreiding vormgegeven wordt en kansen benut worden is maatwerk. Voor de daadwerkelijke realisering van een goed vormgegeven nieuw erf is het wenselijk uitbreidingsrechten van agrarische bedrijven te koppelen aan kwaliteitseisen met betrekking tot de situering en de inpassing van het erf. Ter illustratie van de afwegingen die aan de orde dienen te komen zijn twee voorbeelden uitgewerkt. Ook kan sloop van oude stallen in veel gevallen een kwaliteitsslag voor het boerenerf betekenen. Tevens kan het erf in dat geval veelal efficiënter worden ingericht.

De uitwerking van de voorbeelden zijn gebaseerd op de principes zoals die zijn neergelegd in “de Nije Pleats in Fryslân” [3]. In deze studie wordt een handreiking gegeven voor de inpassing van de grootschalige landbouw in het Friese landschap. De voor de structuurvisie uitgewerkte voorbeelden zijn gesitueerd in het buitengebied Franekeradeel, echter fictief qua programma. In deze voorbeelden is zichtbaar gemaakt op welke wijze de erven zouden kunnen groeien van circa een halve hectare naar twee hectare. Voor locaties die meer ruimte in beslag nemen dan de twee hectare zijn vergelijkbare argumenten van toepassing. De voorbeelduitwerkingen zijn opgenomen als *bijlage 3*, schaalvergroting en landschap.

Aan de schaalvergroting in de landbouw kunnen verder grenzen worden gesteld door het aangeven van een maximale maatvoering ten aanzien van bouwblokken, omvang van bedrijfsgebouwen en/of bouwhoogtes. De herziening van het bestemmingsplan buitengebied vormt hiervoor het geëigende instrument. Het actualiseren van het bestemmingsplan buitengebied is als een van de projecten opgenomen in de uitvoeringsparagraaf. Zie verder hoofdstuk 8, haalbaarheid, instrumentarium en uitvoeringsprogramma.

[3] De Nije Pleats in Fryslân”, adviesboek en werkboek. Provincie Fryslân, 2009

Grote stallen
In Nederland staan zo'n 200 grote stallen, nodig voor de ruimtelijke schaalvergroting in de landbouw. Dergelijke stalen worden ook wel aangeduid met de term 'megastal [4]. In Franekeradeel komen sporadisch bedrijven met dergelijke aantallen voor. Bij grote stallen wordt uitgegaan van grote aantallen dieren op één locatie, al of niet van één ondernemer. Dit betekent één grote stal, eventueel met meerdere verdiepingen of een concentratie van kleinere stallen op het erf. Al deze verschijningsvormen vallen onder het begrip "megastal [5].

Ook in Fryslân komen deze stallen voor (voornamelijk melkvee). De verwachting is dat het aantal grote stallen, nodig voor de ruimtelijke schaalvergroting in (voornamelijk) de melkveehouderij, de komende jaren zal groeien. Ontwikkelingsruimte voor de landbouw staat in het buitengebied van Franekeradeel voorop. Het is daarbij wel van belang dat het karakter van het buitengebied gehandhaafd blijft. Zolang er sprake is van grondgebondenheid horen deze stallen in het buitengebied thuis.

Zodra het principe van grondgebondenheid wordt losgelaten, dient zich de vraag aan of het buitengebied nog wel ruimte moet bieden voor deze vorm van landbouw. Dat is er immers sprake van een ontwikkeling in de agrarische sector die het karakter van het landelijk gebied overstijgt. De situering ten opzichte van de ontsluiting en landschappelijke structuren zijn bij deze locaties van wezenlijk belang. De situering van een nieuwe locatie voor een grote stal, nodig voor de ruimtelijke schaalvergroting in (voornamelijk) de melkveehouderij zou gekoppeld moeten worden aan de grootschaligere delen van het landschap om op die wijze goed tot hun recht te kunnen komen. Bij de ontwikkeling van de locaties is het wenselijk nieuwe kwaliteit te ontwikkelen. In *bijlage 3*, schaalvergroting en landschap, zijn hiervoor een aantal uitgangspunten opgenomen.

Schaalvergroting en infrastructuur
De schaalvergroting in de landbouw brengt met zich mee dat er een grotere inzet is van grote landbouw- en transportmachines op de landbouwbedrijven. Bovendien kan er sprake zijn van meer transport door een toenemende verspreide ligging van de grond op grotere afstand van de bedrijfsgebouwen (meer veldkavels). Op het gebied van infrastructuur en ontsluiting is de toename van zwaar landbouwverkeer dan ook een punt van aandacht, dit mede in relatie tot de veelal smalle ontsluitingswegen en de oude dijktrace's. Infrastructuur en ontsluiting is daarom ook een van de toetsingsfactoren bij schaalvergroting in de landbouw.

Figuur 7. Impressie schaalvergroting in de landbouw

[4] vanaf 250 melkkoeien, 7.500 vleesvarkens of 120.000 leghennen wordt gesproken over een "megastal". Bron: Alterra, november 2007

[5] bron: Alterra, november 2007 (rapport Megastallen in beeld).

Intensieve veehouderij
Grondgebonden agrarische bedrijven hebben de mogelijkheid om een neventak intensieve veehouderij te hebben. Er is sprake van een neventak als deze een ruimtelijk ondergeschikt bestanddeel vormen van de totale bedrijfsomvang van het agrarisch bedrijf. Om deze reden wordt er veelal een maximale maat van 2.000 m^2 aangehouden voor een intensieve neventak [6]. Nieuwvestiging van intensieve veehouderij als hoofdtak dan wel omzetting van neventakken naar volwaardige intensieve veehouderijbedrijven is uitgesloten in het buitengebied van Franekeradeel. Bestaande intensieve veehouderijbedrijven krijgen evenwel wel enige ontwikkelingsruimte: de uitbreidingsmogelijkheden komen nagenoeg overeen met die van grondgebonden bedrijven. In het nieuwe bestemmingsplan buitengebied zal wederom een regeling worden opgenomen voor de intensieve veehouderij.

De Wet geurhinder en Veehouderij
Op 1 januari 2007 is de Wet geurhinder veehouderij (Wgv) in werking getreden. Deze wet is het nieuwe toetsingskader bij aanvragen om een milieuvergunning van veehouderijen. De veehouderijen moeten voldoen aan individuele wettelijke normen voor de geurbelasting op een geurgevoelig object. De wet biedt de gemeenten echter de mogelijkheid een eigen geurbeleid te gaan voeren en daarmee af te wijken van de wettelijke geurnormen. De gemeente is bezig aan een verkenning van de wenselijkheid van een eigen geurbeleid. Als het wenselijk blijkt te zijn zal dit eigen geurbeleid in een verordening vastgelegd worden.

Verspreid in het buitengebied komen enkele volwaardige intensieve agrarische bedrijven voor. In het buitengebied komen echter in hoofdzaak grondgebonden agrarische bedrijven voor die over het algemeen voldoende (milieuhygiënische) ruimte hebben om te kunnen ontwikkelen. Voor de grondgebonden veehouderijbedrijven zullen de standaardnormen vanuit de Wet geurhinder en veehouderij van toepassing zijn bij nieuwe ontwikkelingen [7].

De gemeente Franekeradeel heeft nog geen eigen geurbeleid. Het verdient aanbeveling om voor het buitengebied van Franekeradeel na te gaan of het opstellen van een eigen geurbeleid voor met name de grondgebonden veehouderijbedrijven wenselijk is. Aanpassing van de aan te houden afstanden zou zo kunnen leiden tot meer ontwikkelingsruimte voor de grondgebonden veehouderijbedrijven. Het is echter maar de vraag of dit wenselijk is. Knelpuntsituaties die hiermee opgelost zouden kunnen worden, zijn namelijk in de meeste gevallen gesitueerd rond dorpen. Een gevolg is ook dat de achtergrondbelasting hoger zal worden wat weer gevolgen heeft voor het leefklimaat (meer kans op geurhinder). De gemeente moet besluiten of dit acceptabel is. Daarnaast kan een verlaging van de geurnorm ook een beperking voor eventuele dorpsuitbreidingen betekenen (de zogenaamde “omgekeerde werking”.)

[6] Ook in het vigerende bestemmingsplan buitengebied Franekeradeel (2001) is de mogelijkheid opgenomen dat een grondgebonden bedrijf bij recht een veredelingstak kan realiseren van 2.000 m^2. Via een ontheffing kan dit oppervlak worden vergroot tot maximaal 3.000 m^2.

[7] De afstand tussen een veehouderij en een geurgevoelig object bedraagt (indien de geuremissie per dier niet bekend is):
a. ten minste 100 meter indien het geurgevoelige object binnen de bebouwde kom is gelegen, en
b. ten minste 50 meter indien het geurgevoelige object buiten de bebouwde kom is gelegen.

Voor intensieve veehouderijbedrijven zijn geur-emissiefactoren beschikbaar. Voor de intensieve bedrijven (hoofdtakken en neventakken) zal op basis van deze gegevens in geval van nieuwe ontwikkelingen “maatwerk” geleverd moeten worden. Het gaat daarbij zowel om ontwikkelingen van het bedrijf zelf alsmede om de eventuele nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in de nabije omgeving. Per situatie zal de geurcontour berekend moeten worden en afhankelijk daarvan een planologische afweging moeten plaatsvinden.

De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) vormt vanaf 1 januari 2007 het toetsingskader voor de milieuvergunning, als het gaat om geurhinder vanwege dierenverblijven van veehouderijen. De nieuwe wet bepaalt op welke manier geur (stank) van veehouderijstallen in de milieuvergunning moet worden beoordeeld. De nieuwe wet Wgv komt in plaats van de stankwet voor de reconstructiegebieden en de drie stankhandreikingen. De nieuwe wet geldt voor heel Nederland. De Wet geurhinder en veehouderij geeft normen voor de geurbelasting die een veehouderij mag veroorzaken op een geurgevoelig object (bijvoorbeeld een woning). Belangrijke inhoudelijke wijziging in de wet is dat onderscheid wordt gemaakt tussen maximaal toegestane geurbelasting binnen en buiten de bebouwde kom en concentratie en niet-concentratiegebieden. Uitgangspunten bij de nieuwe wet zijn dat aan de ene kant de uitbreidingsmogelijkheden van de veehouderijsector niet in gevaar komen, maar ook dat woningen optimaal tegen geurhinder worden beschermd.

Gemeenten mogen van de wettelijke normen afwijken binnen een in de wet vastgelegde bandbreedte. Dergelijke afwijkende normen gelden alleen in een bepaald gebied. Voor dat gebied moet de gemeente de gewenste ruimtelijke ontwikkeling in een gebiedsvisie vastleggen. Op basis daarvan wordt de achtergrondbelasting t.g.v. meerdere veehouderijen berekend en wordt een onderbouwing gevonden voor de afwijkende individuele normstelling. De afwijkende normen moeten in een gemeentelijke verordening worden vastgelegd. De gemeenteraad besluit over de verordening. Bij het bepalen van afwijkende normen heeft een gemeente in haar gebiedsvisie ondermeer rekening gehouden met het leefklimaat in relatie tot de geurbelasting ten gevolge van de afwijkende normen.

Landbouw en waterberging

In het noordelijk deel van het buitengebied ligt een opgave voor waterberging. Hier zullen gronden worden gezocht die in tijden van zware regenval dienst kunnen doen als ”overloopgebied”. Grondruil kan als middel ingezet worden. Door middel van grondruil kunnen boeren worden gecompenseerd: in ruil voor de waterdiensten kunnen zij elders betere gronden toegewezen krijgen. In het kader van de gebiedsontwikkeling Franekeradeel/Harlingen wordt dit thema verder uitgewerkt. Er zijn mogelijkheden voor koppeling met natuurontwikkeling (ecologische oevers, weidevogelbeheer).

“Ruimte voor water” hoeft overigens niet altijd grote *ruimtelijke consequenties* te hebben. In dit geval gaat het om landbouwgronden met een wat lagere kade die –eens in de zoveel jaar- als eerste onderlopen. Met name de laag gelegen gronden in het landschap van de kwelderwallen en de erosievlakten lenen zich hiervoor.

“Ruimte voor water” heeft dus geen (planologische) functieverandering tot gevolg. Het land blijft immers beschikbaar voor de landbouw, behalve als het bij hoge waterstanden onderloopt. Vanuit de provincie en het waterschap wordt zoveel mogelijk geopteerd voor vasthouden van water in eigen gebied. Land wordt geschikt gemaakt om water tijdelijk vast te houden. Hierbij wordt de functie van waterberging gecombineerd met de functie landbouw. Van grote, open waterpartijen is in het geval van waterberging op deze wijze dus ook geen sprake.

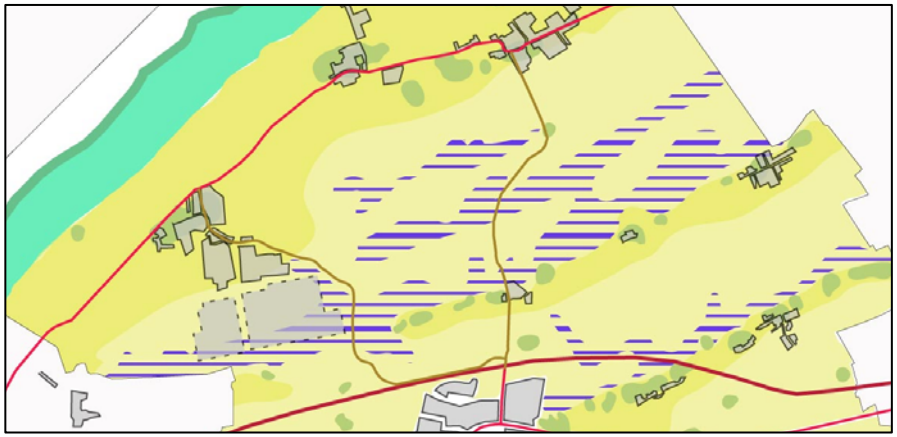

Figuur 8. Erosievlakten: laaggelegen gronden voor waterberging

Biovergisting

In een biomassa-/vergistingsinstallatie wordt onder andere biogas (methaan) geproduceerd uit organisch materiaal. Het hoofdbestanddeel bestaat uit mest met daarnaast een toevoeging van organisch materiaal, bijvoorbeeld maïs [8]. De opgewekte energie wordt gebruikt op het eigen bedrijf of wordt geleverd aan het energiebedrijf. Ook andere toepassingen zijn mogelijk, bijvoorbeeld wijkverwarming. Het restproduct van de vergisting (het digestaat) wordt als meststof gebruikt op het (agrarisch) bedrijf of wordt eventueel verkocht [9].

Biomassa-installaties zijn er in verschillende vormen en grootten. In principe horen grote biomassa-installaties op bedrijventerreinen thuis. Wanneer echter in hoofdzaak mest van het eigen bedrijf wordt gebruikt of wanneer het digestaat in hoofdzaak op het eigen bedrijf wordt verwerkt, is er sprake van een bedrijfseigen agrarische activiteit. Wanneer geen sprake meer is van een bedrijfseigen activiteit is ruimtelijk maatwerk nodig. Een mogelijkheid voor deze categorie is bijvoorbeeld de vestiging op een bedrijventerrein. Biomassa- installaties kunnen het open landschap van het plangebied aantasten. Om dit zo veel mogelijk te voorkomen, moet voor het bouwen van nieuwe installaties c.q. bedrijfsgebouwen derhalve aansluiting worden gezocht bij bestaande (bedrijfs)bebouwing. Dit geldt zowel voor de kleinschalige biomassa-installaties als voor de grootschalige installaties. De aanwezige infrastructuur is eveneens een bepalende factor.

In het plangebied komen enkele biovergistingsinstallaties voor. Het gaat dan met name om installatie op ‘boerderijniveau’. In de toekomst kan er wellicht behoefte zijn aan een grote vergister voor meerder bedrijven samen (centrale installaties). De *ruimtelijke consequenties* van een dergelijke grote vergister zijn groot. Sommige gebieden lenen zich beter voor dergelijke ontwikkelingen dan andere.

[8] Niet alle producten (gewassen) mogen als co-product in de vergister worden aangewend. Het ministerie van LNV heeft een “positieve lijst” van producten die met mest vergist mogen worden gepubliceerd. Het betreft een lijst waarbij het te vergisten mengsel in hoofdzaak moet bestaan uit dierlijke mest waaraan uitsluitend een of meer van de in de positieve lijst opgenomen producten mag worden toegevoegd. De positieve lijst van covergistingsmaterialen betreft een aantal landbouwgewassen en een aantal producten en reststromen uit de diervoederindustrie, de voedings- en genotmiddelenindustrie en industrieel bewerkte landbouwproducten. De “positieve lijst” wordt regelmatig geactualiseerd.

[9] Het thema inzake biogasinstallaties kan ook worden gezien als behorende bij ‘Ruimte voor duurzame energie’’, zie hoofdstuk 5.

Ontsluiting/bereikbaarheid en landschappelijke inpassing zijn daarbij belangrijke randvoorwaarden. Ook hier is maatwerk geboden.

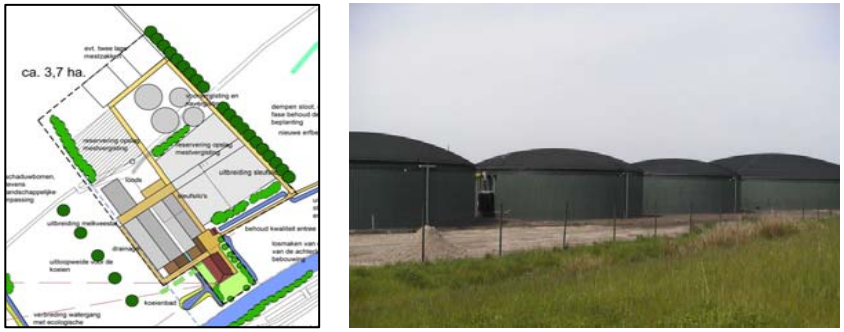

Figuur 9. Impressie ruimtelijke consequenties biovergistingsinstallatie

Voor het ruimtelijk beleidskader is een handreiking opgesteld waarin vergistingsinstallaties in vier categorieën zijn opgedeeld [10]:

A. Het bedrijf verwerkt eigen geproduceerde mest en voegt eigen en/of van derden afkomstige co-substraten (bijv. maïs) toe. Het digestaat (de co-vergiste mest) wordt op de tot het bedrijf behorende gronden gebruikt.

B. Het bedrijf verwerkt eigen geproduceerde mest en voegt eigen en/of van derden afkomstige co-substraten toe. Het digestaat wordt op de tot het bedrijf behorende gronden gebruikt of naar derden afgevoerd.

C. Het bedrijf verwerkt aangevoerde mest geproduceerd door derden en voegt eigen en/of van derden afkomstige co-substraten toe. Het digestaat (de co-vergiste mest) wordt op de tot het bedrijf behorende gronden gebruikt.

D. Het bedrijf verwerkt aangevoerde mest van derden en voegt eigen en/of van derden afkomstige co-substraten toe. Het digestaat wordt als meststof afgeleverd aan derden.

Bij de categorieën A, B en C is sprake van een bedrijfseigen agrarische activiteit met binding aan de 'gewone' agrarische bedrijfsvoering. In geval van categorie D is geen sprake van binding met de 'gewone' agrarische bedrijfsvoering. De categorieën A , B en C worden aldus beschouwd als een activiteit, passend bij en gebonden aan een agrarische bestemming. Deze categorieën worden veelal als 'nevenactiviteit mestverwerking' bij een agrarische bestemming in het bestemmingsplan buitengebied opgenomen. Categorie D wordt niet beschouwd als een bedrijfseigen activiteit. Hier is ruimtelijk maatwerk nodig. Een mogelijkheid voor deze categorie is vestiging op een bedrijventerrein.

Een biomassa-/vergistingsinstallatie kan over het algemeen een sterke toename van (zwaar) verkeer tot gevolg hebben (aanvoer van mest en/of biomassa). (Uitzondering hierop vormen de installaties 'op boerderijniveau', waarbij zowel co-substraat als mest van het eigen bedrijf komen). Het aanwezige wegennet dient derhalve hier op te zijn afgestemd. Voorgesteld wordt daarom in het plan een aparte regeling op te nemen voor een biomassa-/vergistinginstallatie, zodat uit ruimtelijk oogpunt sturing aan deze ontwikkeling kan worden gegeven. Ook uit oogpunt van handhaving biedt een aparte regeling meer houvast.

In het algemeen wordt een biogasinstallatie (categorieën A, B en C) als een niet-agrarische nevenactiviteit beschouwd waarvoor een binnenplanse ontheffing gevolgd kan worden. Zodoende kan rekening gehouden worden met landschappelijke en verkeersaspecten. Bij de toepassing van de ontheffing kan tevens beoordeeld worden in hoeverre nog sprake is van een nevenactiviteit. Bij een verschuiving van de activiteit van 'neventak' naar 'hoofdtak' kan dan ook op dit punt gehandhaafd worden. De maximale oppervlakte voor het uitoefenen van deze nevenactiviteit kan (in het bestemmingsplan buitengebied) beperkt worden tot ten hoogste 2.500 m². Hiermee wordt voorkomen dat een biogasinstallatie als nevenactiviteit kan doorgroeien naar een categorie D activiteit.

[10] Zoals is aangegeven in de handreiking '(co-) vergisting van mest' van (de voormalig) staatssecretaris Van Geel (VROM) van december 2004 aan de voorzitter van de Tweede Kamer. Volgens de handreiking geldt als richtlijn dat wanneer eigen mest wordt verwerkt of als verwerkte mest op eigen grond wordt gebruikt sprake is van een bedrijfseigen agrarische activiteit.

Alternatieve teelten: zilte teelten
Door de geografische ligging en het voorkomen van verzilting is het buitengebied van Franekeradeel in principe geschikt voor de teelt van zilte teelten. Zilte landbouw kan een goede optie zijn voor verzilte gronden. Alhoewel de geografische ligging van het buitengebied van Franekeradeel de teelt van zilte gewassen (voor consumptie) in principe kansrijk zou kunnen zijn, blijkt uit de praktijk dat dit vanwege het geringe economisch rendement vooralsnog geen item is. Binnen de Westergozone wordt momenteel onderzoek gedaan naar de mogelijkheden voor zilte teelten.

Alternatieve teelten: algenteelt
Het telen van natte biomassa (algen, wieren) staat momenteel in de belangstelling door de potentieel hoge opbrengst per hectare en de veelvuldige hoogwaardige toepassingsmogelijkheden die het kent in de farmacie, voeding, chemie en energiewinning.

Grootschalige algenteelt (op land en op zee) bevindt zich nog in een ontwikkelstadium en wordt nog nauwelijks (op grote schaal) toegepast binnen Nederland. Ook is er nog gebrek aan informatie over de kosteneffectiviteit. De klimatologische en abiotische omstandigheden voor een optimale algenteelt (veel zonlicht, hoge temperatuur, helder water) zijn in de Waddenzee niet aanwezig, waardoor de Waddenzee – op dit moment - niet bij uitstek geschikt is voor grootschalige algenteelt [11].

Er lopen al enkele experimenten op het terrein van innovatieve teelt- en productiecombinaties. In Hallum (gemeente Ferwerderadeel) is een proefproject gestart waarbij kleinschalige algenteelt wordt gekoppeld aan mestvergisting op het agrarische bedrijf.

De teelt van algen kan ondermeer plaatsvinden in open platte bakken en in opeengestapelde bakken. Tevens kan voor de teelt van algen een verruiming van het bouwblok noodzakelijk zijn.

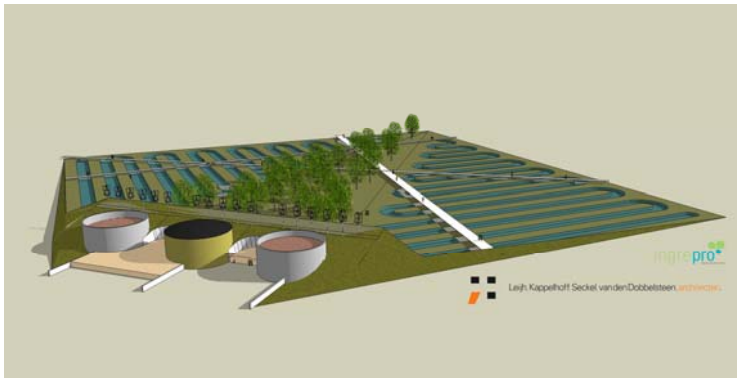

Figuur 10. Impressie algenteelt

[11] Bron: Het Waddengebied als proeftuin voor biomassa. Raad voor de Wadden, advies 2008/04

De *ruimtelijke consequenties* voor het aanzien van het buitengebied zijn aldus verschillend. Binnen de Westergozone wordt momenteel eveneens onderzoek gedaan naar de mogelijkheden voor algenteelt.
Voor wat betreft de ruimtelijke- en planologische inpassing is vooralsnog sprake van 'maatwerk'. Bij de herziening van het bestemmingsplan buitengebied zal te zijner tijd worden bezien of met betrekking tot de algenteelt een afzonderlijke regeling dient te worden opgenomen.

Algenteelt
Algen zijn kleine eencellige plantjes, een soort kleine 'fabriekjes' die meer dan 50 procent van de zuurstof op aarde leveren. De teelt van algen heeft tot doel de CO2 om te zetten in halffabrikaten voor de productie van voedsel, cosmetica, vis- en veevoer en biodiesel. De toepassingen voor algenteelt en de verwerking daarvan in halffabrikaten zijn veelzijdig. Algen worden onder meer gezien als een goed en duurzaam alternatief voor fossiele brandstoffen.

Nieuwvestiging agrarische bedrijven
In het buitengebied kunnen zich incidenteel verzoeken tot nieuwvestiging van grondgebonden agrarische bedrijven aandienen. Redenen hiervoor kunnen bijvoorbeeld zijn: schaalvergroting, specialisatie, ontwikkelingen op het gebied van natuur of het oplossen van een milieuknelpunt. In de eerste plaats wordt er echter ontwikkelingsruimte geboden voor de zittende bedrijven. Nieuwvestiging van agrarische bedrijven wordt daarom in beginsel niet toegestaan. Verplaatsing van bestaande bedrijven is wel een mogelijkheid. Infrastructuur en ontsluiting is daarbij een van de toetsingsfactoren. In de gebiedsontwikkeling Franekeradeel - Harlingen zullen de mogelijkheden van verplaatsing van bestaande bedrijven nader onderzocht worden.

Paardenfokkerij
Een paardenfokkerij waarin paarden uit het eigen fokprogramma worden opgeleid, getraind en verhandeld, wordt beschouwd als een grondgebonden agrarisch bedrijf. Vrijkomende boerderijen lenen zich bij uitstek voor de nieuwvestiging van dit soort bedrijven. De landschappelijke inpassing van dergelijke bedrijven vraagt om extra aandacht.

De opgave
De schaalvergroting in de landbouw is een gegeven. De *ruimtelijke consequenties* komen vooral tot uiting in de behoefte aan grotere bouwpercelen en het verschijnen in het landschap van biovergistingsinstallaties en grote stallen, nodig voor de ruimtelijke schaalvergroting in (voornamelijk) de melkveehouderij. Hoe verhoudt dit zich met het cultuurhistorisch waardevolle landschap als drager van de ruimtelijke ontwikkelingen? De opgave is om de schaalvergroting dusdanig vorm te geven dat nieuwe ruimtelijke kwaliteiten ontstaan en dat bestaande landschappelijke karakteristieken worden gerespecteerd, behouden, en waar mogelijk versterkt. De "basiskaarten landschappelijke kwaliteit" vormen voor dergelijke ontwikkelingen het afwegingskader, alsmede *bijlage 3*, schaalvergroting en landschap. Infrastructuur/ontsluiting is daarbij tevens een punt van aandacht.

Planuitgangspunten

- in het buitengebied van Franekeradeel wordt bij uitstek ontwikkelingsruimte voor de landbouw geboden: bestaande bedrijven in het buitengebied krijgen de ruimte voor intensivering, specialisatie, schaalvergroting en verbreding, gericht op grondgebonden landbouw;

- bij de ruimtelijke inpassing van de grotere bouwpercelen vormen de “basiskaarten landschappelijke kwaliteit” een belangrijk afwegingskader: bestaande landschappelijke karakteristieken moeten worden gerespecteerd, behouden, en waar mogelijk versterkt;
- er worden geen voorkeursgebieden voor schaalvergroting aangewezen;
- de landschappelijke inpassing van de schaalvergroting in de landbouw (vergroting bouwpercelen, biovergisters, grote stallen, etc.) is een kwestie van ‘maatwerk’;
- in de herziening van het bestemmingsplan buitengebied zullen maximale maatvoeringen worden opgenomen ten aanzien van bouwblok, bedrijfsgebouwen en/of bouwhoogten;
- er wordt geen ruimte geboden voor nieuwvestiging van intensieve veehouderij; de bestaande intensieve veehouderij wordt –onder voorwaarde- ontwikkelingsruimte geboden;
- omvorming van een neventak intensieve veehouderij naar een hoofdtak is niet mogelijk;
- met name in de laaggelegen gebieden zal water in nog grotere mate ordenend zijn en -in de vorm van medegebruik van landbouwgronden voor waterberging - om ruimte zal vragen;
- in principe horen grootschalige bedrijfsoverstijgende biovergisters op bedrijventerreinen. Als de landschappelijke context en de infrastructuur daarvoor aanleiding geven kan daarvan afgeweken worden;
- als richtlijn voor biomassa-installaties wordt aangehouden dat wanneer in hoofdzaak mest van het eigen bedrijf wordt gebruikt, of wanneer het digestaat in hoofdzaak op het eigen bedrijf wordt gebruikt, er sprake is van een bedrijfseigen agrarische activiteit.
- nieuwvestiging van agrarische bedrijven wordt in beginsel niet toegestaan. Verzoeken tot verplaatsing van bestaande agrarische bedrijven zullen individueel worden beoordeeld;
- een paardenfokkerij wordt gezien als een vorm van grondgebonden landbouw en zal binnen voorwaarden ruimte worden geboden. Landschappelijke inpassing en infrastructuur/ontsluiting zijn hierbij punten van aandacht.

5. RUIMTE VOOR DUURZAME ENERGIE

Het buitengebied van Franekeradeel leent zich bij uitstek voor vele vormen van duurzame energie opwekking. Dit komt vooral door de geografische ligging en de specifieke opgaven die daaruit voortvloeien. Te denken val aan:

- zilte teelten ten behoeve van energieopwekking [12] (zie vorig hoofdstuk);
- energieopwekking uit zoet-zout verschillen (zie vorig hoofdstuk);
- biovergisting (zie vorige hoofdstuk);
- wind- en zonne-energie;
- aardwarmte [13].

In de structuurvisie gaat het erom vooral te focussen op mogelijkheden voor duurzame energie die *ruimtelijke consequenties* hebben, zoals de kweek van zilte teelten, wind- en zonne-energie en bio-vergisting. Het onderdeel bio-vergisting en zilte teelt voor energie is al in het vorige hoofdstuk aan de orde gekomen. De openheid en grootschaligheid van het gebied lenen zich bij uitstek voor zonne- en windenergie. In het kader van de structuurvisie wordt voor wat betreft duurzame energieopwekking ingezoomd op windenergie. Aardwarmte lijkt in deze regio goede mogelijkheden te bieden. De directe ruimtelijke consequentie is echter beperkt. Wel kan het gebruik van aardwarmte faciliterend zijn bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen

Aardwarmte
In Friesland zit op bereikbare diepte gloeiend heet water in de bodem: bij Sexbierum en Leeuwarden, in het Lauwersmeergebied en op Terschelling. De provincie onderzoekt de mogelijkheden van exploitatie van deze ‘onontgonnen geisers'. Binnen de ontwikkeling van Waddenglas wordt tevens onderzoek gedaan naar de haalbaarheid van aardwarmte. Het water staat onder druk en heeft een temperatuur van 110 graden. Doordat de nieuwe energiebron op een diepte van 2 tot 3 kilometer zit, is deze rendabel aan te boren. In heel Nederland zijn er momenteel ongeveer 10 plekken waar aardwarmte te exploiteren is (geothermie). De toepassing is extra aantrekkelijk doordat met heet water ook elektriciteit is op te wekken. Het onderzoek van de provincie richt zicht op grootschalige toepassingen in Noord-Nederland.

Windenergie: huidige situatie
In de gemeente zijn twee bestaande clusters en 28 solitaire molens. Het totale vermogen van de windturbines is circa 18 MW. In het windmolenpark De Bjirmen in Sexbierum staan nu 12 turbines met een ashoogte van 40 m en een vermogen van elk 500 kW . In totaal wordt in de Bjirmen nu 6 Mw opgewekt. Het park is in 1996 gerealiseerd en is naar verwachting in 2016 technisch afgeschreven. In het windmolenpark bij Herbaijum staan nu 10 molens met 30m ashoogte en elk een vermogen van 250 kW. Het totale vermogen dat nu in Herbaijum opgewekt wordt is nu 2,5 MW. De solitaire molens staan deels in het landelijk gebied en deels in bebouwd gebied op industrieterreinen. Bij deze solitaire molens is een veelheid aan hoogtes, typen en vermogen te zien.

[12] Met de stijging van de zeespiegel treedt in steeds grotere mate verzilting van de landbouwgronden, met name aan de kust. Ook is er een sterke ontwikkeling in het kader van het herstellen van zoet-zoutovergangen voor natuurontwikkeling. Een oplossing om hiermee om te gaan en gebruik van te maken is het toepassen van zilte landbouw: de teelt van zout(water)minnende planten (bron: www.aquacultuur.nl).

[13] Toepassing van aardwarmte (geothermie) in de glastuinbouw is één van de pilots uit project de 'Waddenkas' (een pilotproject waar meerdere innovatieve technieken bij tuinbouwbedrijven worden uitgetest) en is belangrijk bij het duurzamer maken van de energievoorziening in Nederland. In het onderzoek wordt het (toekomstig) gebruik van warmte, elektriciteit en CO 2 van het tuinbouwgebied geïnventariseerd en wordt bekeken in hoeverre aardwarmte daarin kan voorzien.

In de raadscommissie van 20 november 2008 zijn de volgende kaderstellende uitspraken gedaan over de ontwikkeling van windenergie:

- er wordt gestimuleerd dat bestaande solitaire molens verdwijnen;
- nieuwe solitaire molens zijn niet toegestaan [14];
- er moet ruimte zijn voor meer vermogen dan tot nu toe in de gemeente aanwezig is;
- er moet eerst gekeken worden wat de mogelijkheden zijn van de bestaande clusters voordat er mogelijkheden voor nieuwe clusters geboden worden.

Trends, ontwikkelingen en dwarsverbanden

Wanneer we naar windenergie als belangrijkste vorm van duurzame energie in het buitengebied kijken, zijn de volgende trends, ontwikkelingen en dwarsverbanden zichtbaar:

- er is sprake van een duidelijk wens tot opschaling van windturbines. Was de gangbare (mast)hoogte tot voor kort 40 meter, nu is al sprake van windturbines met een masthoogte van 60 tot 100 meter;
- de opschaling heeft grote *ruimtelijke consequenties* (ruimtebeslag en zichtbaarheid);
- er is in algemene zin sprake van een tendens waarbij clustering van grote turbines plaatsvindt (bijv. in parken of lijnopstellingen) in plaats van solitaire windmolens bij agrarische bedrijven;
- specifiek voor Franekeradeel is het participatiemodel: dorpen participeren in de windmolenparken, de opbrengst komt ten goede van het dorp.

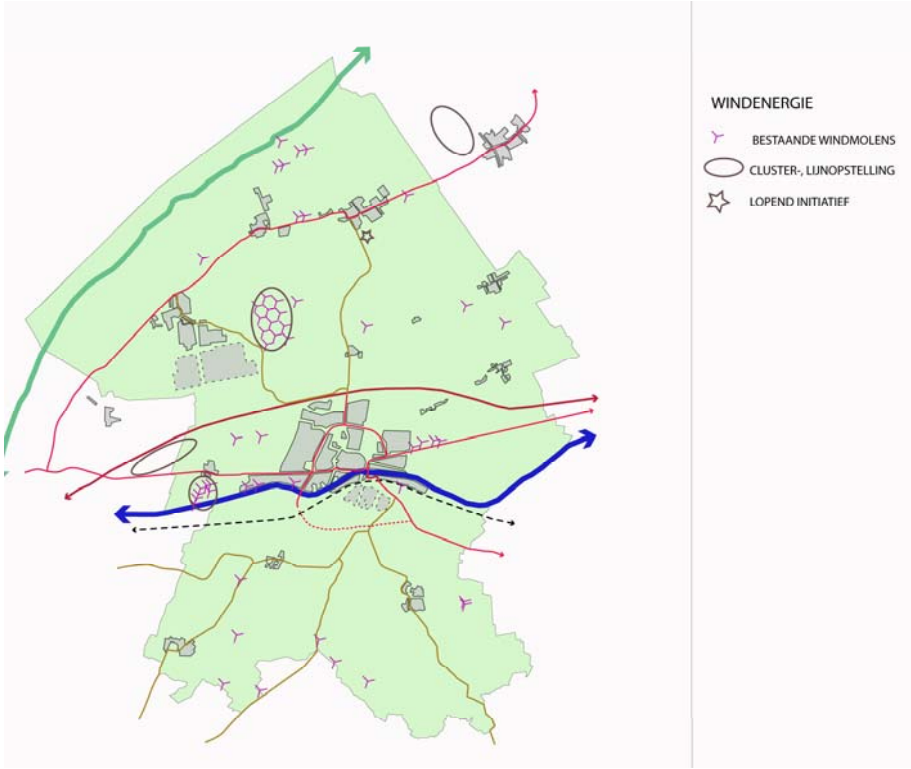

Figuur 11. Huidige situatie windenergie

[14] Ook kleine windmolens waarvan de wieken binnen in een kastdraaien, zgn “kastmolens” vallen onder het windmolenbeleid in die zin dat het oprichten van solitaire molens niet toegestaan wordt. De mast daarvan is minimaal 10 m maar kan ook oplopen tot 25 m waar bovenop dan nog een kast zit met de echte molen.

Opschaling
Opschaling van de bestaande windturbineparken heeft grote *ruimtelijke consequenties*, omdat dit meer ruimtebeslag met zich mee brengt (de turbines moeten op een grotere afstand van elkaar staan) alsmede een grotere zichtbaarheid (door de grotere hoogte zijn de turbines over een groter afstand zichtbaar) [15]. Wanneer de opschaling van de bestaande parken gepaard zal gaan met het –op termijn- verdwijnen van de solitaire windmolens in het buitengebied zal dit toch tot minder verstoring van het totale landschapsbeeld leiden. Zonder mogelijkheid tot opschaling kunnen alleen windmolens op de huidige locaties herbouwd worden onder dezelfde voorwaarden (hoogtes) als nu gelden.

Initiatieven en mogelijkheden bestaande clusters
Er zijn de laatste tijd een aantal keren vragen geweest voor medewerking aan het plaatsen van nieuwe solitaire molens. Op basis van de duidelijke uitspraken van de raadscommissie van november 2008 is verder niet ingegaan op deze verzoeken.

Bij beide bestaande clusters lopen initiatieven om deze op te schalen. Opschaling betekent automatisch dat de molens hoger worden. Bij Herbaijum is een initiatief voor opschaling bekend waarbij de mogelijkheden onderzocht zijn voor opschaling met molens met een ashoogte van 60 m en een vermogen van ieder 900 KW. In dit gebied zijn maximaal 8 van dergelijke molens mogelijk waardoor er in totaal ruim 7 MW opgewekt kan worden. Defensie heeft aan de initiatiefnemers laten weten dat 60 m in dat geval mogelijk kan zijn terwijl molens van 80 m ashoogte uitgesloten zijn. De opschaling gaat bij dit initiatief gepaard met de sanering van minimaal 15 molens (te weten de huidige 10 windmolens in windpark Herbayum en minstens 5 solitaire windmolens in de gemeente).

Bij de locatie De Bjirmen is tevens een initiatief bekend waarbij op basis van minimale afstandseisen tot woningen en zoveel mogelijk uitgaande van gronden van huidige eigenaar van het windpark en belanghebbenden opschaling tot de mogelijkheden behoort, zowel in aantal als in hoogte. De plannen zijn nog in een verkennend stadium. Duidelijk is wel dat ook hier een substantiële vergroting van het opgewekte vermogen plaats kan vinden.

Naast initiatieven voor het opschalen van de bestaande cluster liggen er ook initiatieven voor nieuwe clusters. De initiatiefnemer van de nieuwe cluster van 5 turbines met 60 m ashoogte langs de A31 heeft zijn plannen in de raadscommissie van 20 november 2008 toegelicht. Gezien de mogelijkheden binnen de bestaande clusters is het echter niet nodig en vanuit ruimtelijk oogpunt niet wenselijk om nieuwe clusters te ontwikkelen. De rechten van de bestaande cluster verdwijnen immers niet als er nieuwe clusters gerealiseerd worden.

Ruimtelijk randvoorwaarden opschaling bestaande windparken
Voor de opschaling van de bestaande clusters is het nodig ruimtelijke randvoorwaarden te formuleren.

[15] Windturbines moeten op een bepaalde minimale afstand van elkaar staan. Een vuistregel voor de onderlinge afstand is vijf keer de diameter van de rotor. Een kleinere onderlinge afstand heeft tot gevolg dat de turbines niet optimaal profiteren van de wind: ze staan dan bij sommige windrichtingen in elkaars luwte. Grotere windmolens moeten verder uit elkaar staan, maar een park met grotere molens is toch efficiënter omdat deze wind op grotere hoogte kunnen benutten. In de praktijk blijken parken met grote molens ook economisch efficiënter.

Naast deze ruimtelijke randvoorwaarden gelden natuurlijk de randvoorwaarden vanuit bestaande regelgeving en Defensie. Ruimtelijk randvoorwaarden voor de opschaling van de bestaande windparken zijn:

- uitgaan van compacte clusters;
- windmolens in de open gebieden houden;
- geen windmolens op de kwelderwallen;
- opstelling molens niet koppelen aan bestaande lijnen in het landschap.

De opgave

De opgaven voor het thema duurzame energie spitst zich toe op windenergie. Bij opschaling van de bestaande parken moeten alle mogelijkheden aangegrepen worden om dat samen te laten gaan met het verdwijnen van bestaande solitaire molens. Hiermee komt opschaling ten goede aan de ruimtelijke kwaliteit van het buitengebied.

Planuitgangspunten

- er wordt gestimuleerd dat bestaande solitaire molens verdwijnen;
- nieuwe solitaire molens zijn niet toegestaan;
- er moet ruimte zijn voor meer vermogen dan tot nu toe in de gemeente aanwezig is;
- er moet eerst gekeken worden wat de mogelijkheden zijn van de bestaande clusters voordat er mogelijkheden voor nieuwe clusters geboden worden;
- gezien de mogelijkheden binnen de bestaande clusters is het niet wenselijk om ruimte te bieden voor nieuwe clusters.

Bij de opschaling van de bestaande parken worden de volgende ruimtelijke uitgangspunten gehanteerd:

- opschaling is primair bedoeld om solitaire molen te saneren;
- uitgaan van compacte clusters ;
- geen windmolens op de kwelderwallen;
- opstelling molens niet gebruiken om bestaande lijnen in het landschap te accentueren;
- uitgaan van een autonome vormgeving van windturbineclusters.

Figuur 12. Impressie ruimtelijke consequenties opschaling windparken

6. RUIMTE VOOR RECREATIE

Met de veranderingen die zich in het buitengebied de afgelopen decennia hebben voorgedaan, is ook de betekenis van recreatie en toerisme als economische factor toegenomen. Was de landbouw van oudsher de bepalende economische drager van het buitengebied, in de toekomst zal dat in toenemende mate mede recreatie en toerisme zijn. Ook in Franekeradeel is deze ontwikkeling (in bescheiden mate) zichtbaar.

Recreatie en toerisme in het buitengebied van Franekeradeel is met name gebaat bij een betere afstemming van het buitengebied op recreatief medegebruik, bijvoorbeeld door een betere ontsluiting voor fietsers en wandelaars. Alhoewel nieuwe, (grotere) verblijfsrecreatieve voorzieningen niet bij voorbaat worden uitgesloten, richt de structuurvisie zich vooral op de mogelijkheden om kleinschalige (dagrecreatieve) voorzieningen verder uit te bouwen. Grootschaligere ontwikkelingen zoals de aanleg van een golfbaan spelen niet binnen de gemeente. Ook vanuit de gebiedsontwikkeling Franekeradeel - Harlingen worden de wensen en kansen voor recreatief medegebruik in beeld gebracht. De wensen ten aanzien van recreatie zoals die in de dorpenvisies zijn verwoord zijn hierbij leidend geweest.

Een aantrekkelijk landschap is een van de ‘dragers’ van toerisme en recreatie. Behoud en versterken van de kwaliteit van het landschap is voor de betekenis van recreatie en toerisme in het buitengebied dan ook van essentieel belang. Het landschap vormt de onderliggende basis voor de ontwikkelingsmogelijkheden. Zo kunnen bestaande maar ook nieuwe (cultuurhistorische) routes een goede aanleiding vormen voor (nieuwe) recreatieve voorzieningen (met name kleinschalige verblijfsrecreatieve voorzieningen zoals kamperen bij de boer).

Trends, ontwikkelingen en dwarsverbanden
Wanneer we naar recreatie als belangrijke grondgebruiksvorm in het buitengebied kijken, zijn de volgende trends, ontwikkelingen en dwarsverbanden zichtbaar:

- de betekenis van het buitengebied als recreatiegebied neemt toe;
- toenemende belangstelling voor cultuurhistorie in relatie tot recreatie;
- ‘water’ is uit oogpunt van recreatie in het buitengebied van Franekeradeel nog vrijwel een ‘onondekte parel’;
- koppelingen tussen ontwikkelingen in de recreatieve sfeer met bijvoorbeeld natuurontwikkeling mogelijk (aanleg paden, verbreden waterlopen etc.);
- in het buitengebied is een toenemende belangstelling voor de paardensport en het hobbymatig houden van paarden zichtbaar.

Het beleid van de gemeente op het gebied van toerisme en recreatie is er op dit moment op gericht dat de toeristische mogelijkheden beter worden benut teneinde de economie te versterken. Een speerpunt daarbij is het positioneren van de stad Franeker behalve als koopcentrum ook als cultuurtoeristische trekpleister. Hiertoe zullen de volgende inspanningen worden verricht:

- het verbeteren van de mogelijkheden van watersport binnen Franeker;
- het bevorderen van het cultuurtoerisme.

Het verbeteren van de watersportmogelijkheden binnen Franeker richt zich op dit moment op het aanhaken bij ontwikkelingen en het voortzetten van het tot nu toe gevoerde beleid. Een voorbeeld van zo’n ontwikkeling is het realiseren van de Noordelijke Elfsteden route. Op langere termijn kan ook gedacht worden aan aanleg van een passantenhaven, het aanleggen van meer ligplaatsen aan de bolwerken of het maken van een doorsteek vanaf het Van Harinxmakanaal naar de Turfkade.

Verder zullen initiatieven die worden ontwikkeld om historische wandel-, fiets-, schaats- en vaarroutes nieuw leven in te blazen worden gestimuleerd. Voor kansrijke projecten kan een beroep worden gedaan op het gemeentelijk fonds plattelandsvernieuwing. Bron: Gemeentelijk Verkeers- en Vervoer Plan, oktober 2007.

Figuur 13. Impressie mogelijkheden waterrecreatie

Watergebonden routes

Voor een verdere ontwikkeling van recreatie en toerisme is het van belang vooral de sterke punten te benutten. In Franekeradeel is dit met name de dooradering van het gebied met waterlopen (kleine waterlopen, vaarten en opvaarten, van Harinxamakanaal). Vrijwel alle dorpen in de gemeente zijn gelegen aan een vaart, hetzij een doorgaande vaart hetzij een opvaart. De doorgaande waterlopen in het zuidelijk gebied zijn op boezempeil gelegen waardoor het zich leent voor watergebonden routes met name voor sloepen en kano's. Ontbrekende schakels in de al bestaande routes dienen daarvoor te worden aangepakt. Het verder uitbouwen van de watergebonden routes biedt vervolgens weer kansen voor andere, kleinschalige watergebonden vormen van recreatie (aanlegmogelijkheden etc.).

Figuur 14. Impressie van de ligging van de dorpen in relatie tot het systeem van waterlopen

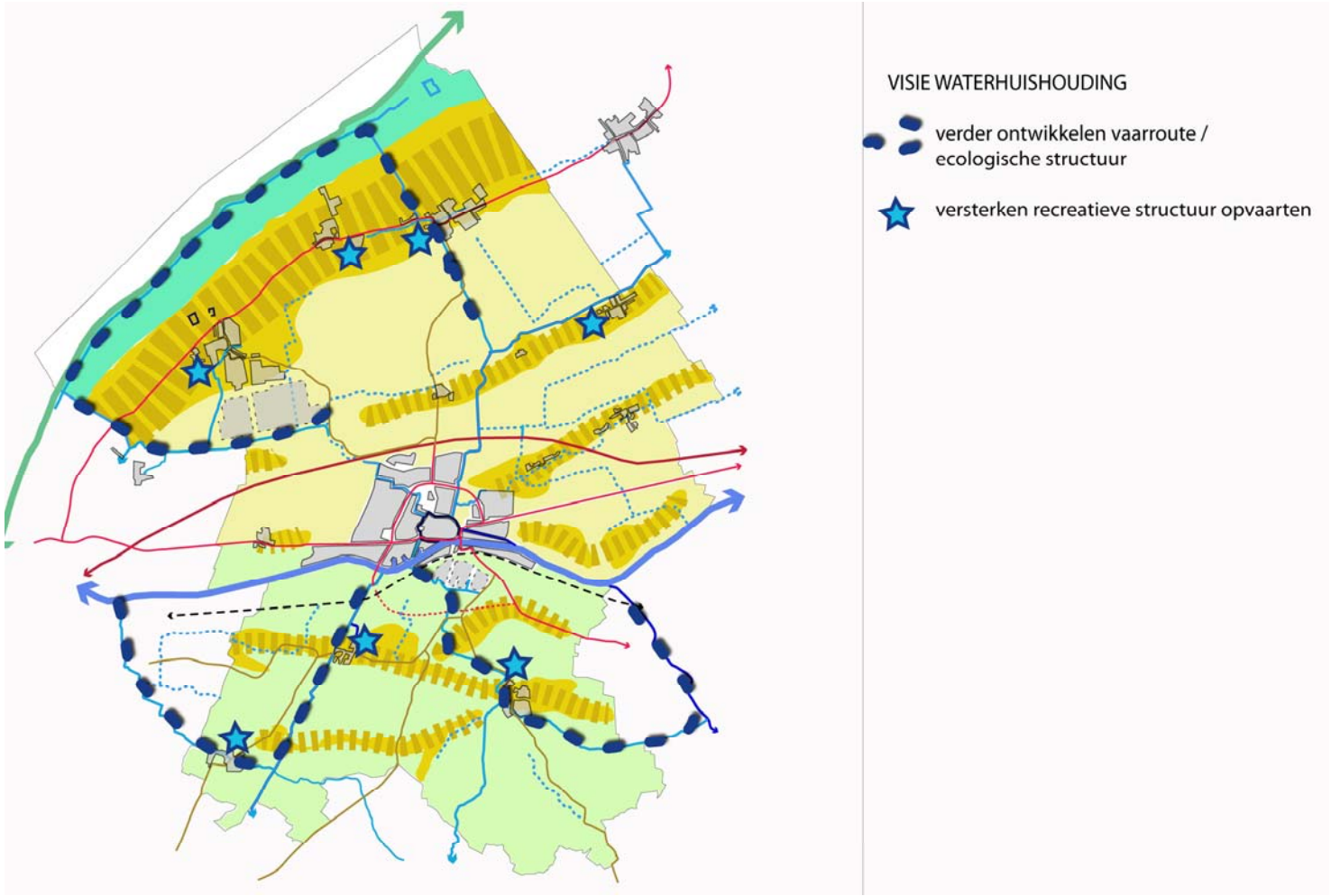

Figuur 15. Globale aanduiding van watergebonden routes

(Thematische) fietsroutes
In het buitengebied van Franekeradeel liggen kansen om een aantrekkelijk, recreatief fietsnetwerk te ontwikkelen. Een dergelijk netwerk dient met name zoveel mogelijk langs aantrekkelijke routes, bezienswaardigheden, horecagelegenheden etc. te gaan. In het *"Fietspadenplan Franekeradeel 2007"* zijn hiertoe reeds enige voorstellen gedaan. Ingezet moet worden op het realiseren van de ontbrekende schakels in al bestaande routes en op ontbrekende schakels in het netwerk als geheel. De toegankelijkheid van het buitengebied kan voorts worden vergroot door fiets- en wandelmogelijkheden in het agrarisch gebied te vergroten (recreatief medegebruik).

Het gebied leent zich verder voor de ontwikkeling van thematische fietsroutes, waarbij kan worden ingespeeld op de cultuurhistorische betekenis van het gebied (dorpen en kleine kernen, oude dijktrace's, en cultuurhistorische 'pareltjes' als bijzondere kerktorens, hoeves, stinzen en states, tramstations etc.). De "basiskaarten landschappelijke kwaliteit" vormen voor dergelijke ontwikkelingen het afwegingskader.

Dorpenvisies
In de verschillende dorpenvisies zijn voor het verder uitbouwen van de watergebonden routes en kleinschalige watergebonden vormen van recreatie al verschillende voorstellen gedaan, o.a. realiseren van aanlegvoorzieningen, verbreden, herstellen en beter benutten van oude en bestaande waterlopen, de aanleg van een jachthaventje, de ontwikkeling van een kanoroute met overdraagplaatsen, ontwikkelen van recreatieve vaarroutes en verbetering van de aansluiting met de opvaarten. Ook ten aanzien van het vergroten van fiets- en wandelmogelijkheden zijn in de verschillende dorpenvisies al diverse voorstellen gedaan, o.m. de aanleg van fiets- en wandelpaden, het ontwikkelen van een wandelroute over tracé van de oude trambaan en het ontwikkelen van wandelpaden om enkele dorpen.

Figuur 16. Impressie recreatieve betekenis buitengebied

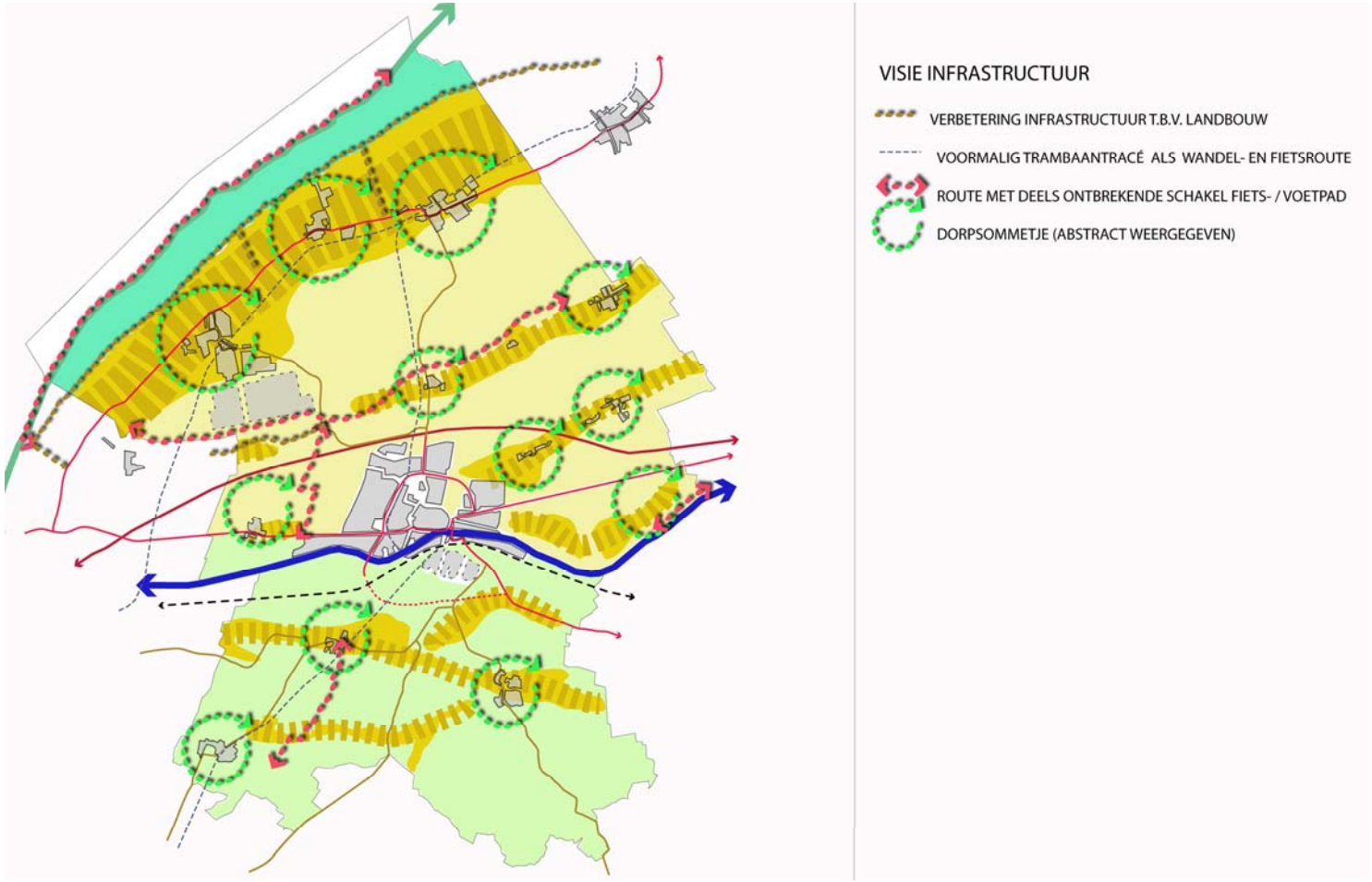

Figuur 17. Globale aanduiding van visie infrastructuur

De opgave
Ten aanzien van de ontwikkelingsruimte voor de recreatie gaat het er vooral om de toegankelijkheid en de (be)leefbaarheid van het buitengebied te vergroten. Kansen liggen er in het stimuleren van kleinschalige recreatieve voorzieningen en het verder uitbouwen van de in potentie aanwezige kwaliteiten (patroon van waterlopen, fietspadennet, cultuurhistorisch interessante objecten).

Planuitgangspunten

- een aantrekkelijk landschap is een van de 'dragers' van toerisme en recreatie. Behoud, versterken en ontwikkelen van de kwaliteit van het landschap is voor de betekenis van recreatie en toerisme in het buitengebied dan ook van essentieel belang;
- stimuleren van ontwikkelingen op het gebied van kleinschalige dag- en verblijfsrecreatie (kamperen bij de boer, bed & breakfast, fietsroutes, waterrecreatie/recreatief vaarwegennet), met name gekoppeld aan de bestaande routes;
- benutten van de kansen voor het uitbreiden van routestructuren, onder meer door het versterken van bestaande routes, het herstel van ontbrekende schakels in het fietspadennet en de aanleg nieuwe fiets- en wandelroutes (o.a. langs zeedijk en tramstation); aandacht voor ruiter- en menpaden en kansen voor thematische fietsroutes (koppeling met cultuurhistorie). Daarnaast liggen er kansen in het verder uitbouwen van een watergebonden routenet en daarmee samenhangende kleinschalige, watergebonden voorzieningen;
- het behoud van cultuurhistorische elementen en patronen koppelen aan recreatie en toerisme (herstel oude paden etc.);
- bij ontwikkelingsmogelijkheden voor recreatie zoeken naar koppeling met andere grondgebruiksvormen als natuur en waterberging.

7. RUIMTE VOOR WONEN EN BEDRIJVIGHEID

Het buitengebied is voor veel mensen ook een woon- en/of werkgebied. Ook hier zal ontwikkelingsruimte voor geboden moeten worden. Steeds meer mensen willen graag in het buitengebied wonen, al dan niet voor de uitoefening van nevenactiviteiten. De woonfunctie in het buitengebied levert een positieve bijdrage aan de leefbaarheid. Met een woonfunctie in een voormalige boerderij kan een karakteristieke boerderij worden behouden, blijft het cultuurhistorische karakter bewaard en wordt kapitaalvernietiging tegengegaan.

Ten aanzien van bedrijvigheid in het buitengebied is het wel van belang dat het karakter van het buitengebied gehandhaafd blijft. Ontwikkelingen ten aanzien van bedrijvigheid die het karakter van het landelijk gebied overstijgen moeten daarom wellicht –op termijn- een plaats te krijgen op een bedrijventerrein.

Trends, ontwikkelingen en dwarsverbanden
Wanneer we naar wonen en bedrijvigheid als belangrijke grondgebruiksvorm in het buitengebied kijken, zijn de volgende trends, ontwikkelingen en dwarsverbanden zichtbaar:

- er is sprake van een toenemende betekenis van het buitengebied als woongebied;
- voor vrijkomende boerderijen moet een nieuwe invulling worden gezocht;
- ‘landgoedwonen’ staat in de belangstelling (kloosters/stinzen), evenals nieuwe, aan het landschap gerelateerde woonvormen (‘landschappelijk wonen’, bijv. ‘wonen achter de dijk’);
- bij nieuwe woonvormen kan een koppeling worden gezocht met recreatie, natuurontwikkeling of cultuurhistorie;
- er is een toename te zien in het aantal woon-/zorgcomplexen, ook in het buitengebied;
- bij de dorpen bestaat behoefte aan ruimte voor bedrijvigheid cq. aan kleine bedrijventerreinen.

Vrijkomende boerderijen
Door veranderingen in de landbouw (schaalvergroting en extensivering) verliest veel agrarische bebouwing haar functie. Deze ontwikkeling is ook binnen de gemeente Franekeradeel zichtbaar en zal zich op de langere termijn voortzetten [16]. Hergebruik (bijvoorbeeld voor wonen of kleinschalige bedrijvigheid) komt de leefbaarheid van het buitengebied ten goede. Instandhouding van beeldbepalende bebouwing is in veel gevallen eveneens gediend met een passende vervangende functie met toekomstperspectief. Door hergebruik kunnen immers monumentale en cultuurhistorisch waardevolle boerderijen worden behouden. Bij functieverandering moet aandacht worden geschonken aan de kwaliteiten van de omgeving. Handhaving van karakteristieke waarden en kwaliteit moet bij herinvulling van vrijkomende boerderijen voorop staan.

Wonen, recreëren, functies in de sfeer van natuur- en landschapsbeheer, cultuur/kunst, educatie, theeschenkerij, logies, zorg en ontspanning zijn over het algemeen geschikt als vervangende functies. Ook kan in vrijkomende bebouwing in het buitengebied vormen van (kleinschalige) bedrijvigheid plaats gaan vinden. Hierdoor kan echter een toename plaatsvinden van mobiliteit, milieuhinder en bijvoorbeeld hinder van omringende agrarische bedrijven.

[16] Hoewel een percentage moeilijk is aan te geven, betekent dit dat -gezien over een langere periode- sprake zal zijn van een groot aantal vrijkomende gebouwen. De cijfers geven aan, dat globaal rekening moet worden gehouden met een halvering van het aantal agrarische bedrijven in de komende 10 tot 15 jaar.

Er zijn echter ook positieve aspecten aan hergebruik verbonden. Kleinschalige bedrijvigheid of het bewoond blijven van de woning komt ten goede aan de leefbaarheid van een gebied.

'Ruimte voor ruimte'
Naast de instandhouding van beeldbepalende bebouwing en het bieden van mogelijkheden voor vervangende functies hier, kan ook de sloop van beeldverstorende bebouwing bijdragen aan de ruimtelijke kwaliteit van het buitengebied van Franekeradeel. De 'ruimte-voor-ruimte regeling' zoals opgesteld door de provincie biedt de mogelijkheid om sloop van beeldverstorende bebouwing te financieren via compenserende woningbouw. Op het erf kan vervangende nieuwbouw voor een nieuwe passende niet-woonfunctie worden toegestaan, wanneer een aanzienlijk grotere omvang van gebouwen wordt gesloopt. In de herziening van het bestemmingsplan buitengebied zal hiertoe een passende regeling worden opgenomen.

Hergebruik van vrijkomende (agrarische) bebouwing (Bron: Streekplan Fryslan 2007)
De provincie zet met een passend hergebruik van vrijkomende (agrarische) bebouwing in op het instandhouden van beeldbepalende gebouwen in het landschap, het verwijderen van beeldverstorende bebouwing, het behouden en versterken van de ruimtelijke kwaliteit van bebouwing en omgeving en het behoud van de sociaaleconomische vitaliteit van het platteland. De beoordeling van de verschillende hergebruikvormen wordt primair als een gemeentelijke taak beschouwd. Wel worden een aantal criteria voor functies, bebouwing en sloop gehanteerd. In *bijlage 1*, beleidskader, is hier nader op ingegaan.

Landelijk wonen
Landelijk wonen, bijvoorbeeld in de vorm van 'landgoedwonen' staat in de belangstelling. Bij landelijk wonen gaat het om bijzondere woonmilieu's in lage dichtheden. Essentieel is de koppeling met natuur en landschap. Hierbij kan gezocht worden naar aansluiting op bestaande patronen en elementen (bijvoorbeeld door het reconstrueren van oude stinzeplaatsen of kloosters tot 'nieuwe buitenplaatsen'). (Zie ook rapport Stinzen en Kloosters dat in het kader van de regiovisie is opgesteld). Ook kan gedacht worden aan de mogelijkheid van nieuwe vissershuisjes bij de dijk. Behoud en versterken van de bestaande landschappelijke kwaliteit staat voorop. De "basiskaarten landschappelijke kwaliteit" vormen voor dergelijke ontwikkelingen het afwegingskader. Daarnaast kunnen ook nieuwe locaties in aanmerking komen voor bijzondere woonvormen (zoals 'nieuwe landgoederen'), waarbij bijvoorbeeld een koppeling gemaakt kan worden met functies als natuurontwikkeling, recreatie of waterberging. Het ontwikkelen van nieuwe landschappelijke kwaliteiten staat dan voorop.

Landelijk wonen: verschillende vormen
In de raadscommissievergadering van 20 november 2008 is bij de behandeling van de richtinggevende uitspraken over de structuurvisie buitengebied gesproken over landelijk wonen. Tijdens de discussie bleek er behoefte te zijn aan een definitie van landelijk wonen en aan een aantal criteria waaraan landelijk wonen zou moeten voldoen. Hiertoe is een notitie opgesteld, welke in de raadscommissie van 22 januari besproken is. De notitie is als *bijlage 4* opgenomen.

Bij de vraag voor landelijke wonen zijn twee richtingen te onderscheiden:
- de wens om te wonen in een landelijke omgeving (in vrijkomende agrarische bebouwing en in aansluiting op bestaande bebouwingsclusters of linten);
- de wens om in bijzondere en in zekere zin "besloten" woonmilieus te wonen (nieuwe wooncclusters en landgoederen/buitenplaatsen).

Onder landelijk wonen worden vervolgens de volgende vier woonvormen verstaan:
1. wonen in vrijkomende agrarische bebouwing;
2. wonen in en in aansluiting op bestaande bebouwingsclusters of linten in het landelijk gebied;
3. wonen in nieuwe landelijke wooncluster;
4. wonen op nieuwe landgoederen of buitenplaatsen.

In *bijlage 4* wordt naar aanleiding van de discussie in de raadscommissie van 22 januari 2009 uitgebreider ingegaan op het onderwerp 'landelijk wonen'. In de bijlage wordt ingegaan op de voor- en nadelen van landelijke wonen en het provinciaal beleid. Verder worden voor de vier onderscheiden woonvormen criteria ten aanzien van omvang, maatvoering, functie en locatie gegeven. Voor "wonen in nieuwe landelijke wooncluster" en "wonen op nieuwe landgoederen of buitenplaatsen" is een maximum aantal aangegeven. Voor de overige woonvormen is veelal sprake van maatwerk.

Paarden en buitengebied

In Franekeradeel is sprake van een toename van paardensportactiviteiten in het buitengebied. De *ruimtelijke consequenties* komen onder meer tot uiting in een toename van het aantal maneges, het hobbymatig houden van paarden en een grotere behoefte aan ruiter- en men-paden. Ook paardenbakken doen hun entree in het buitengebied. Vrijkomende boerderijen lenen zich bij uitstek voor dergelijke activiteiten. Landschappelijke inpassing en infrastrucuur/ontsluiting zijn hierbij punten van aandacht. De ruimtelijke kwaliteit kan worden vergroot door de toepassing van een groene erfafscheiding en perceelsgrenzen in de vorm van heggen en bomen, passend in het landschap.

Figuur 18. Impressie paarden en buitengebied

Figuur 19. Impressie landelijk wonen

De opgave
Om de leefbaarheid van het buitengebied in stand te houden en mogelijk te versterken, moet ontwikkelingsruimte worden geboden voor functies als wonen en bedrijvigheid. De gemeente kan daarbij een stimulerende en/ of voorwaarde scheppende rol spelen, ondermeer door mogelijkheden te geven voor hergebruik vrijkomende boerderijen en het bieden van ontwikkelingsruimte voor nieuwe vormen van 'landelijk wonen'.

Planuitgangspunten
- stimuleren hergebruik vrijkomende boerderijen, waarbij het agrarische karakter van het buitengebied gewaarborgd dient te blijven;
- bevorderen van de sloop van beeldverstorende bebouwing door toepassen van de 'ruimte-voor-ruimte' regeling;
- vergroting aantrekkelijkheid dorpranden(o.a. door aandacht voor de entrees);
- aandacht voor de inpassing van bedrijventerreinen aan de rand van de dorpen;
- ten aanzien van landelijk wonen in het buitengebied ruimte bieden aan de volgende woonvormen:
  1. wonen in vrijkomende agrarische bebouwing;
  2. wonen in en in aansluiting op bestaande bebouwingsclusters of linten in het landelijk gebied;
- binnen de gemeente wordt ruimte geboden voor één wooncluster in het buitengebied;
- binnen de regio is een initiatief gaande voor de ontwikkeling van een nieuw landgoed. Voor een tweede landgoed wordt geen ruimte geboden;
- vrijkomende boerderijen lenen zich bij uitstek voor paardensport-activiteiten. Hierbij dient extra aandacht te worden besteed aan de landschappelijke inpassing.

8. HAALBAARHEID, INSTRUMENTARIUM EN UITVOERINGSPROGRAMMA

8. 1. Algemeen

Om te zorgen dat de structuurvisie ook daadwerkelijk ter hand genomen wordt, is het van belang te kijken naar de haalbaarheid van de visie, het beschikbaar instrumentarium en de wijze van uitvoering. In dit hoofdstuk wordt hier in algemene zin op ingegaan. Met betrekking tot het onderdeel 'uitvoering' is een uitvoeringsprogramma opgenomen bestaande uit concrete projecten. Deze is als *bijlage 5* opgenomen.

8. 2. Haalbaarheid

Omgevingsaspecten
Gezien het globale karakter van de structuurvisie is een toetsing aan omgevingsaspecten niet aan de orde. In kader van de herziening van het bestemmingsplan buitengebied zal zo nodig een nadere toetsing plaatsvinden.

Planmer
Bij het opstellen van een structuurvisie voor het buitengebied van Franekeradeel dient zich de vraag aan in hoeverre een planmer moet worden uitgevoerd. De noodzaak om een planmer op te stellen kan gaan spelen bij uitbreiding van bestaande intensieve veehouderijbedrijven, bij biovergisters en bij de opschaling van de windturbineclusters. In de herziening van het bestemmingsplan buitengebied zal dit ten aanzien van intensieve veehouderij en biovergisters nader worden uitgewerkt. De plannen voor de opschaling van de windturbineclusters zijn nog in een verkennend stadium. Het uiteindelijke aantal, de hoogte en het totale vermogen is nog onbekend. In zoverre vormt de structuurvisie dus ook geen kader voor mer(beoordelings)plichtige activiteiten.

Technische haalbaarheid
Gezien het abstractieniveau van de structuurvisie is het niet mogelijk de technische haalbaarheid te toetsen. In de nadere uitwerking van de verschillende voorstellen zal de technische uitwerking een punt van aandacht zijn. Vooralsnog is er geen aanleiding te veronderstellen dat de technische uitvoerbaarheid een belemmering is.

Maatschappelijke haalbaarheid
In de aanloop naar de kaderstellende notitie is overleg geweest met maatschappelijke organisaties. In de aanloop naar de ontwerp-structuurvisie is overleg geweest met de LTO aangezien de ontwikkelingen in de landbouw in belangrijke mate bepalend zijn voor het buitengebied. De ontwerp-structuurvisie is gedurende 6 weken ter visie gelegd waarbij zowel de bevolking als de maatschappelijke organisaties in konden spreken.

Uitvoeringspartners
In het proces om tot uitvoering te komen van de in de structuurvisie aangeven ontwikkelingsrichting voor het buitengebied spelen verschillende instanties en partijen een rol, onder andere de dorpsbelangen, de provincie, het waterschap en LTO Noord. Bij de uitvoeringsprojecten (*bijlage 5*) is aangegeven welke uitvoeringspartners bij het project betrokken zijn.

8. 3. Instrumentarium

Om uitvoering te kunnen geven aan de in de structuurvisie weergegeven ontwikkelingsrichting voor het buitengebied heeft de gemeente de beschikking over meerdere instrumenten.

Onderscheiden worden het planologisch-juridisch instrumentarium, het bestuurlijke instrumentarium en het financiële instrumentarium In deze paragraaf wordt dit instrumentarium nader toegelicht.

Planologisch-juridisch instrumentarium
In de nieuwe Wet ruimtelijke ordening zijn het bestemmingsplan, de beheersverordening en het projectbesluit de instrumenten om in planologisch-juridische zin ontwikkelingen mogelijk te maken. Voor Franekeradeel zal met name de herziening van het bestemmingsplan buitengebied het planologisch-juridische kader gaan worden voor veel van de in de structuurvisie genoemde thema's. Het opstellen van de herziening is dan ook opgenomen als een van de uitvoeringsprojecten *(zie bijlage 5*).

Grondexploitatie
Met ingang van 1 juli 2008 is de nieuwe grondexploitatiewet in werking getreden als onderdeel van de nieuwe Wro. Kostenverhaal vindt nu plaats via het exploitatieplan zoals vastgelegd in deze nieuwe wet [17]. Doel van de grondexploitatieregeling is het inzichtelijk maken van de financiële haalbaarheid en het bieden van meerdere mogelijkheden voor het kostenverhaal waardoor er meer sturingsmogelijkheden zijn. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de publiekrechtelijke weg via een exploitatieplan en de privaatrechtelijke weg in de vorm van overeenkomsten. In het geval van een exploitatieplan kan de gemeente eenzijdig eisen en regels stellen voor de desbetreffende gronden.

[17] Onder kostenverhaal wordt verstaan het verhalen van de kosten van grondexploitatie van een gebied over de verschillende eigenaren in het gebied. Kosten van grondexploitatie zijn onder andere de kosten van het bouwrijp maken van een locatie.

De structuurvisie is in de volgende situaties een voorwaarde voor het verhaal van publieke kosten bij particuliere grondexploitatie.

Bovenplanse verevening (artikel 6.13, lid 7 Wro):
Een structuurvisie is verplicht als de gemeente in het kader van de grondexploitatie bovenplanse kosten wil kunnen verhalen. Bovenplanse verevening omvat kosten van werken en werkzaamheden die zich niet binnen één exploitatiegebied voltrekken, maar waarbij meerdere exploitatiegebieden zijn betrokken. Hiermee kunnen verliezen van zogenaamde 'tekortlocaties' worden verrekend met overschotten op andere, winstgevende locaties. Voor de toepassing van deze mogelijkheid is het instellen van een fonds verplicht. Een voorwaarde om exploitatiegebieden in deze vereveningsmethodiek te kunnen betrekken, is dat deze gebieden zijn benoemd in de structuurvisie en dat de structuurvisie aanwijzingen geeft over de bestedingen die ten laste van het fonds kunnen komen. Zonder een structuurvisie is geen kostenverhaal van bovenplanse kosten mogelijk.

Deze structuurvisie kent vooral gebieden, waarvan de voorgestane ontwikkelingen om investeringen vragen en (weinig) exploitatiegebieden met een verwacht voordelig saldo. De gemeente wil daarom onderzoeken hoe verrekening mogelijk is met andere exploitatieplannen en bestemmingsplannen. Het doel hiervan is dat niet alleen binnen het plangebied van de structuurvisie kostendragers en kostenvragers aangewezen kunnen worden. Bijvoorbeeld woningbouwprojecten in de stad of in de dorpen vallen buiten deze structuurvisie maar moeten wel kostendrager kunnen zijn voor ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied.

Financiële bijdragen in 'ruimtelijke ontwikkelingen' (artikel 6.24 lid 1 onder a. Wro):
Een structuurvisie kan ook noodzakelijk zijn om kosten op basis van grondexploitatieovereenkomsten te verhalen via een bijdrage in zogenaamde 'ruimtelijke ontwikkelingen'. Wat deze ruimtelijke ontwikkelingen precies inhouden, geeft de Wro niet aan en zal de praktijk nader moeten uitwijzen. Gedacht kan worden aan maatschappelijk belangrijke functies voor het buitengebied als geheel, zoals natuur, recreatie, waterberging en infrastructuur. In verband hiermee dienen de ruimtelijke ontwikkelingen in de structuurvisie duidelijk te zijn beschreven en/of op een visiekaart zijn ingetekend. Uit de uitvoeringsagenda moet blijken welke voorzieningen worden gerealiseerd en welke bovenplanse elementen daar in zitten. Het vragen van financiële bijdragen voor ruimtelijke ontwikkelingen kan uitsluitend in de anterieure fase van het onderhandelingstraject tussen de gemeente en een particuliere initiatiefnemer [18]. Kostenverhaal via de publiekrechtelijke weg (exploitatieplannen) is voor bijdragen in ruimtelijke ontwikkelingen niet mogelijk. Bij de uitvoeringsprojecten *(bijlage 5)* is aangegeven of in het kader van de voorgestelde voorzieningen een ruimtelijke bijdrageregeling van toepassing kan zijn.

Voor bovenplanse verevening en/of voor de ruimtelijke bijdrageregeling komen de volgende *kostendragers* in aanmerking:
- de opschaling van de windturbineclusters;
- de schaalvergroting in de landbouw (verdere uitwerking zal moeten plaatsvinden in een pilot, zie *bijlage 5*);
- (grootschalige) biovergisting;
- initiatieven op het gebied van recreatie.

Als *kostenvragers* zijn de volgende projecten in beeld:
- landschappelijke inpassing schaalvergroting in de landbouw (verdere uitwerking zal moeten plaatsvinden in een pilot, zie *bijlage 5*);
- aanpassing infrastructuur ten behoeve van landbouw;
- recreatieve land- en watergebonden routes;
- maatregelen binnen de gebiedsontwikkeling;
- kwaliteitsverbetering in de het landschap;
- opgave waterberging.

In *bijlage 5* (de projectenlijst) wordt hier per project verder op ingegaan. Er zal na vaststelling van de structuurvisie uitgewerkt moeten worden hoe geldstromen tussen kostendragers en kostenvragers moet gaan lopen, hoe dat geregeld moet worden en welke bedragen daarmee gemoeid zijn.

Wet voorkeursrecht gemeenten
De structuurvisie kan tevens een basis bieden voor vestiging van een voorkeursrecht ter verwerving van voor de uitvoering van het beleid benodigde gronden en opstallen op grond van de Wet voorkeursrecht gemeenten (Wvg). De gemeente staat bij de uitvoering van deze visie geen actieve grondverwerving voor. Van de mogelijkheid tot vestiging van een voorkeursrecht wordt via deze structuurvisie dan ook geen gebruik gemaakt.

[18] De mogelijkheid om deze onderhandelingen te voeren en hierover een contract te sluiten is van toepassing in de fase dat er nog geen bestemmingsplan of projectbesluit is vastgesteld. Dit is de zogenaamde anterieure fase.

Bestuurlijk instrumentarium
Naast de planologisch-juridische instrumenten biedt zijn er ook bestuurlijke instrumenten die kunnen worden ingezet om de beleidsdoelen van de structuurvisie dichterbij kunnen brengen. Om ontwikkelingen te stimuleren kunnen subsidies of stimuleringsbijdragen worden ingezet. Ook kunnen strategische afspraken over samenwerking in een gebied worden gemaakt met partijen zoals de provincie, waterschappen en andere instanties. De hierboven vermelde "ruimtelijke bijdrageregeling" is een voorbeeld van een door de gemeente in te stellen bestuurlijk instrumentarium.

Gebiedsontwikkeling Franekeradeel-Harlingen
De gebiedsontwikkeling Franekeradeel-Harlingen is een belangrijk instrument om (mede) uitvoering te geven aan een aantal maatregelen die voortvloeien uit de structuurvisie (schaalvergroting landbouw, landbouw en waterberging, ruimte voor recreatie). Het plan schept de condities om financiële middelen aan te trekken (en kan daarmee een kostendrager voor de uitvoering van de structuurvisie zijn) en maakt de weg vrij om maatregelen in samenhang uit te voeren.

De maatregelen uit het gebiedontwikkelingsplan zullen gefaseerd worden uitgevoerd. De uitvoering beslaat naar verwachting een periode van 8 jaren (2010 t/m 2018). Bij de uitvoeringsprojecten *(bijlage 5)* is aangegeven of de maatregel in het kader van de gebiedsontwikkeling zal worden opgepakt.

Financieel instrumentarium
Realisatie van de voorstellen uit de structuurvisie zal in belangrijke mate plaatsvinden door de uitvoering van projecten door derden. Dergelijke projecten vergen geen gemeentelijke investeringen. Daarnaast is er sprake van maatregelen die investeringen van de gemeente vragen. De kosten voor gemeentelijke projecten zullen moeten worden opgenomen in de jaarlijkse begroting. Het uitvoeringsprogramma (*bijlage 5*) is daarvoor een belangrijke basis.

8. 4. Uitvoeringsprogramma

Als het gaat om de beoogde versterking van de ruimtelijke kwaliteit en de economische vitaliteit in het buitengebied dan is een belangrijke rol weggelegd voor particuliere initiatiefnemers, door middel van de realisatie van kleinschalige initiatieven of door gebiedsontwikkeling. Daarnaast zullen ook publieke partijen in de vorm van gebiedsontwikkeling bijdragen aan deze doelstellingen.

Deze structuurvisie zal langs verschillende sporen worden uitgevoerd:
- realisatie van particuliere initiatieven en facilitering van het proces;
- realisatie van (beleids)projecten van de gemeente;
- gebiedsontwikkeling door private en/of publieke partijen;

Rol gemeente
De gemeente kan op verschillende manieren de voorgestelde ruimtelijke ontwikkelingen sturen. Deze rol kan per project verschillen. In het overzicht van uitvoeringsprojecten (*bijlage 5*) is aangegeven wat de rol van de gemeente is in het betreffende project.

Projectenoverzicht
Per project worden de volgende aspecten benoemd:
- wat is de naam en type van het project;
- wat is doel en beoogde resultaat;
- wat is de te volgen strategie;

- welk(e) planologisch-juridisch instrument wordt ingezet ter uitvoering van het beleid;
- wat zijn de financiële aspecten het project;
- wat valt er te zeggen over de uitvoerbaarheid;
- wat is de rol van de gemeente;
- wat is (globaal) de planning;
- welke partijen worden in elk geval bij het project betrokken.

Het uitvoeringsprogramma geeft de gemeente zo een actueel samenhangend inzicht in de te realiseren projecten en maatregelen die bijdragen aan de doelen van de structuurvisie. Het uitvoeringsprogramma is opgenomen als *bijlage 5*.

Overzicht projecten

- uitwerken kostenverhaal;
- herziening bestemmingsplan buitengebied Franekeradeel;
- kwaliteitsverbetering in het landschap;
- pilot landschappelijke inpassing schaalvergroting landbouw;
- opgave waterberging;
- windenergie;
- ruimte voor recreatie: landgebonden recreatie;
- ruimte voor recreatie: watergebonden recreatie;
- verbetering infrastructuur landbouw.

===

BIJLAGE 1

Beleidskader

Bijlage 1: Beleidskader

Streekplan Fryslân 2007

Functies in het landelijk gebied
Het landelijk gebied is primair bestemd voor functies die een ruimtelijk-functionele relatie met het landelijk gebied hebben. Het gaat daarbij vooral om de functies landbouw, recreatie, natuur en waterberging en bestaande woon- en werkfuncties en voorzieningen. Voor de andere nieuwe functies, waaronder nieuwe woningen, niet-agrarische bedrijven, detailhandel en andere publiekstrekkende functies, stelt de provincie de randvoorwaarden dat ruimte gezocht moet worden in of aansluitend aan kernen en dat een goede landschappelijke inpassing gewaarborgd is.

Van deze beleidslijn kan worden afgeweken wanneer er sprake is van kwaliteitsarrangementen of wanneer het niet mogelijk is om de bedoelde functies in of bij kernen te plaatsen. De locatie zal in zulke specifieke situaties steeds zorgvuldig gekozen moeten worden door zoveel mogelijk aan te sluiten bij de bestaande bebouwingsconcentraties en bebouwde objecten in het landelijk gebied.

Kwaliteitsarrangementen als impuls
Een kwaliteitsarrangement is een concreet project waarin nieuwe passende vormen van wonen, werken, recreëren, verzorging, cultuur, educatie en/of de wijziging van bestaande ruimtelijke functies gelijktijdig worden gecombineerd met een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit in het landelijk gebied. Geacht wordt aan de volgende voorbeelden:
1. hergebruik van vrijkomende (agrarische) bebouwing en sloop beeldverstorende bebouwing (ruimte voor ruimte) [1];
2. verbetering van bebouwingslinten en bebouwingsclusters;
3. recreatieve kwaliteitsverbetering;
4. verplaatsing van agrarische bedrijven om maatschappelijk gewenste doelen te realiseren;
5. grootschalige combinaties van sociaal-economische impulsen en ruimtelijke kwaliteitsverbetering;
6. ontwikkeling van nieuwe landgoederen.

Hergebruik van vrijkomende (agrarische) bebouwing
De provincie zet met een passend hergebruik van vrijkomende (agrarische) bebouwing in op het instandhouden van beeldbepalende gebouwen in het landschap, het verwijderen van beeldverstorende bebouwing, het behouden en versterken van de ruimtelijke kwaliteit van bebouwing en omgeving en het behoud van de sociaal- economische vitaliteit van het platteland. De beoordeling van de verschillende hergebruikvormen is primair een gemeentelijke taak. Wel hanteert de provincie een aantal criteria voor functies, bebouwing en sloop.

Functies
Wonen, recreëren, functies in de sfeer van natuur- en landschapsbeheer, cultuur/kunst, educatie, 'zachte' horeca (zoals een theeschenkerij, restaurant en/of logies), zorg en ontspanning zijn geschikt als vervangende functie. Er wordt geen maximum gesteld aan het aantal wooneenheden, recreatieve eenheden of de zorgcapaciteit in een beeldbepalend gebouw. Wel zijn woonfuncties en zorgeenheden beperkt tot het oorspronkelijke boerderijgebouw met daarin de woning, of tot de voormalige bedrijfswoning wanneer het een modern agrarisch bedrijf betreft. Bij uitzondering kunnen nieuwe wooneenheden of zorgeenheden in een bijgebouw worden toegestaan wanneer het gaat om een karakteristiek gebouw dat samen met het hoofdgebouw een waardevol geheel vormt.

Bedrijfsfuncties en vormen van dienstverlening zijn als vervangende functies eveneens geschikt als:

[1] Er wordt geen maximum gesteld aan het aantal wooneenheden, recreatieve eenheden of de zorgcapaciteit in een beeldbepalend gebouw. Wel zijn woonfuncties en zorgeenheden beperkt tot het oorspronkelijke boerderijgebouw met daarin de woning, of tot de voormalige bedrijfswoning wanneer het een modern agrarisch bedrijf betreft. Bij uitzondering kunnen nieuwe wooneenheden of zorgeenheden in een bijgebouw worden toegestaan.

- het gaat om activiteiten die zowel functioneel als qua ruimtelijke uitstraling passen bij het karakter van het omliggende landelijke gebied. De nadruk ligt op activiteiten met een ambachtelijk of dienstverlenend karakter. Buitenopslag van goederen, materialen en voertuigen is in principe ongewenst. Hierop kan een uitzondering worden gemaakt indien (enige) buitenopslag onontkoombaar is en inpasbaar is in de ruimtelijke en functionele karakteristiek van het omliggende landelijke gebied. De gemeenten wegen dit per geval af en stellen zonodig voorwaarden voor de landschappelijke inpassing; en
- het milieuvriendelijke bedrijven betreft zonder grote verkeersstromen, vooral in de milieucategorieën 1 en 2 en in voorkomende gevallen in categorie 3, wanneer dit past in de ruimtelijke en de functionele karakteristiek van de omgeving; en eventuele bedrijvigheid geen afbreuk doet aan het voorzieningenniveau in kernen; en
- eventuele bedrijvigheid geen afbreuk doet aan het voorzieningenniveau in kernen. Detailhandel houdt daarom overwegend verband met de agrarische productiefunctie en/of de recreatieve functie van het landelijk gebied.

In gebieden waar al verscheidene niet-agrarische bedrijven aanwezig zijn kunnen iets ruimere mogelijkheden nog passend in de omgeving zijn in vergelijking tot andere gebieden. Gemeenten wordt gevraagd om de toegestane bedrijfstypen nader te regelen in het bestemmingsplan en met ondernemers afspraken te maken over toekomstige ontwikkelingsmogelijkheden.

Sloop beeldverstorende bebouwing (ruimte voor ruimte)
Sloop van beeldverstorende bebouwing kan op verschillende manieren worden bevorderd:
- sloop kan in veel gevallen plaatsvinden bij hergebruik door passende functies, zeker bij ruimere mogelijkheden voor vervangend gebruik. Sloop is vaak (deels) al te financieren doordat de verkoopwaarde van het object bij sloop kan toenemen met 10%. Een bouwtitel voor een extra inpandige woning in een boerderij is bijvoorbeeld redelijkerwijs te koppelen aan sloop van circa 750 m^2 bebouwing op het perceel. Sloop kan zo een onderdeel vormen van de afweging tot functiewijziging en bedongen worden bij planologische medewerking. De provincie onderzoekt nader de mogelijkheden van een aanvullende generieke sloopsubsidieregeling ter vergoeding van eventuele financiële tekorten;
- ook kan op het erf vervangende nieuwbouw voor een nieuwe passende niet-woonfunctie worden toegestaan, waarbij een aanzienlijk grotere omvang van gebouwen wordt gesloopt. De provincie koppelt de mogelijkheid van vervangende nieuwbouw aan sloop van niet meer geschikte bebouwing, waarbij zorgvuldig met het bodemarchief en met het monumentale/beeldbepalende karakter van oude boerderijen en bijgebouwen moet worden omgegaan.
- voor de grotere knelpunten biedt de provincie de mogelijkheid om sloop van beeldverstorende bebouwing te financieren via compenserende woningbouw. Compenserende woningbouw dient bij voorkeur plaats te vinden in bestaande bebouwingslinten en -clusters in het landelijk gebied. Hiermee wordt een uitgesproken landelijk woonmilieu geboden, terwijl wordt voorkomen dat op veel plekken solitaire woonbebouwing in het landelijk gebied ontstaat. Compensatie op een solitair bestaand bouwperceel in het landelijk gebied kan bij uitzondering aanvaardbaar zijn. Dit zal nadrukkelijk gemotiveerd moeten zijn vanuit een aanzienlijke verbetering van de ruimtelijke kwaliteit ter plaatse, waarbij woningbouw goed aansluit bij het ruimtelijke bebouwingspatroon op het perceel. In de "ruimte voor ruimte"-regeling wordt uitgegaan van de verhouding van één extra bouwtitel voor een (vrijstaande) woning per sloop van in totaal:
    - minimaal 1.000 m^2 aan (agrarische) bebouwing of 3.000 m^2 aan kassen wanneer compenserende woningbouw plaatsvindt in bestaande bebouwingslinten- of clusters in het landelijk gebied;
    - minimaal 1.500 m^2 aan (agrarische) bebouwing of 5.000 m^2 aan kassen wanneer compenserende woningbouw bij uitzondering plaatsvindt op bestaande solitaire percelen in het landelijk gebied.

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de handhaving van deze maatvoering. De te slopen oppervlakte van meerdere bouwpercelen kan worden samengevoegd, met een minimum van 250 m^2 te slopen bebouwing per perceel. Ook de instelling van een (inter)gemeentelijk sloopfonds is mogelijk.

Recreatie en toerisme
De provincie streeft naar kwaliteitsverbetering van recreatieve voorzieningen. Bevorderd wordt dat recreatie en toerisme als (nieuwe) sociaal-eonomische drager en als beheerder van landschap, natuur

en erfgoed ten volle wordt benut. Kleinschalige verblijfsrecreatieve voorzieningen, met name kamperen bij de boer, vormen een belangrijke basis voor plattelands, cultuur- en natuurtoerisme.

Nieuwe grootschalige en intensieve recreatieve voorzieningen worden primair geconcentreerd in de stedelijke en regionale centra en in een aantal recreatiekernen. (In het buitengebied van Franekeradeel zijn geen zgn. 'recreatiekernen' aangewezen.) Naar aard en schaal passende recreatieve initiatieven –zoals een kleine jachthaven, kleinschalige logiesaccommodaties, dorpslogementen, een horeca-uitspanning met speeltuin, een kleinschalige passantencamping en kleinschalig kamperen– zijn ook buiten de recreatiekernen mogelijk.

Voor wat betreft verblijfsrecreatie wordt gestreefd naar een bundeling in de stedelijke en regionale centra en recreatiekernen. Naast deze bundeling, staat de provincie ook open voor nieuwe initiatieven in het landelijk gebied, wanneer aan aanvullende landschappelijke en natuurlijke randvoorwaarden is voldaan. Kleinschalige verblijfsvoorzieningen in en bij bestaande gebouwen en kleinschalige kampeervoorzieningen (beide tot 15 verblijfseenheden) zijn buiten de natuurgebieden in de hele provincie mogelijk.

Landbouw
De provincie streeft naar een vitale en duurzame landbouw vanwege de belangrijke bijdrage aan de sociaal-economische vitaliteit van het platteland, het beheer van het landelijk gebied en de Friese economische structuur. Bij het bieden van ontwikkelingsruimte voor de landbouw wordt tevens ingezet op de blijvende herkenbaarheid van de verschillende landschapstypen in Fryslân. Ook nieuwe landschappelijke kenmerken kunnen hierbinnen ontwikkeld worden. Gestreefd wordt naar voldoende ruimte voor de ontwikkeling van agrarische bouwblokken en voor perceelsverruiming, zodanig dat een efficiënte agrarische bedrijfsvoering mogelijk is en rekening wordt gehouden met de landschappelijke kernkwaliteiten. De provincie is van mening dat de ruimtelijke consequenties van schaalvergroting en intensivering in de landbouw te combineren zijn met landschappelijke kernkwaliteiten.

Voor de inpassing van grotere agrarische bouwblokken is vooral de landschappelijke situering van belang, met aandacht voor de beplanting, erfelementen, de rokrichting van gebouwen en kleur- en materiaalgebruik. Een maximale maat voor de omvang van een agrarisch bouwblok is hierbij minder belangrijk dan het leveren van landschappelijk maatwerk. Bij perceelsverruiming vraagt de provincie aandacht voor landschappelijke inpassing door de benutting van bestaande landschappelijke elementen. Initiatieven voor de verhoging van de ruimtelijke kwaliteit van de bouwblokken worden ondersteund.

De akkerbouwbedrijven blijven geconcentreerd in noordelijk kleigebied. Er wordt geen aanzienlijke toename van de houtproductie verwacht. Intensieve veehouderij: komt o.a. voor als neventak van enkele akkerbouwbedrijven. Er wordt enige groei verwacht in de tweede tak bij akkerbouwbedrijven. In het overzicht van sectorale ruimtelijke inrichtingswensen voor de melkveehouderij en de akkerbouw wordt aangegeven dat de omvang van een agrarisch bouwblok (voor zowel melkveehouderij als akkerbouw) tot 1.5 a 2 ha zou moeten bedragen.

In Noordwest-Fryslan wordt ruimte geboden voor grootschalige landbouw en meer intensieve landbouw (glastuinbouw) met bijbehorende innovatieve vormen van (ondersteunende) bedrijvigheid binnen het raamwerk van de landschappelijke kernkwaliteiten.

Cultuurhistorie
De provincie streeft ernaar om de belangrijkste cultuurhistorische kwaliteiten en waarden in de provincie in stand te houden en waar mogelijk verder te ontwikkelen. Daarbij wordt uitgegaan van 'behoud door ontwikkeling'. De provincie beschouwd het als een uitdaging om nieuwe ontwikkelingen zodanig in te passen, dat recht wordt gedaan aan de cultuurhistorische erfenis. De geïnventariseerde elementen en structuren op de cultuurhistorische kaart (CHK) worden voor 2009 gewaardeerd. In een streekplanuitwerking wordt de beleidsmatige betekenis bepaald. Met de verplichting van een archeologische paragraaf in ruimtelijke plannen waarborgt de provincie dat gemeenten in de belangenafweging aandacht schenken aan archeologie. Met de FAMKE heeft de provincie een belangrijk instrument voor de uitvoering van het provinciale archeologiebeleid in handen.

Landschap
De provincie zet samen met anderen in op het in stand houden en verder ontwikkelen van de belangrijke landschappelijke kwaliteiten en waarden in de provincie (landschap als gezamenlijke verantwoordelijkheid). Gemeenten wordt gevraagd in bestemmingsplannen een ruimtelijke kwaliteitsparagraaf op te nemen. In deze paragraaf laten gemeenten zien op welke wijze in het plan aandacht is geschonken aan de verhoging van de ruimtelijke kwaliteit. Blijvende herkenbaarheid van de kernkwaliteiten van de landschapstypen [2] speelt een richtinggevende rol in de totale belangenafweging bij ruimtelijke ontwikkelingen op alle schaalniveaus.

Natuur
De provincie streeft naar goede ruimtelijke condities voor instandhouding en ontwikkeling van de belangrijke natuurlijke kwaliteiten en waarden in Fryslân. Het is van belang dat natuur bij allerlei ruimtelijke ontwikkelingen nadrukkelijk aandacht krijgt, ook de intrinsieke waarde van natuur. Er wordt ingezet op de realisatie, bescherming en ontwikkeling van een duurzame EHS. Ook buiten de EHS wordt instandhouding en verbetering van natuurwaarden nagestreefd. Het gaat dan om belangrijke natuurwaarden, waaronder kwetsbare dier- en plantensoorten, zoals een verantwoorde weidevogelstand en voldoende ganzenfoerageergebieden.

Water
In Fryslân wordt er gestreefd naar een veilige en bewoonbare provincie en naar gezonde en veerkrachtige duurzame watersystemen waarin sociaal-economische en ecologische ontwikkelingen met elkaar in evenwicht zijn. Water is een belangrijk mede ordenend principe in de ruimtelijke inrichting van Fryslân. Wateroverlast dient bestreden te worden. Daarnaast wordt de verdroging van natuurgebieden teruggedrongen. Voor de provincie is meer wateroverlast, zolang deze binnen aanvaardbare kosten te bestrijden is, niet acceptabel. Dit geldt zowel voor de wateroverlast vanuit het Friese boezemsysteem als voor de overlast vanuit de polders en hoge gronden. Om de kans op wateroverlast vanuit de Friese boezem zo klein mogelijk te houden is voor de komende planperiode een aantal maatregelen nodig:

- ruimte reserveren in noordwest-Fryslân voor een nieuw (boezem)gemaal dat mogelijk voor 2015 opgericht zal worden;
- het inrichten van waterretentiegebieden tot 2015, die onder water gezet kunnen worden in natte perioden om de boezem te ontlasten. Het gaat om minimaal 350 hectares. Deze gebieden zullen de medebestemming waterberging krijgen, waarmee de functie waterberging gewaarborgd kan worden en het bestaande grondgebruik doorgang kan vinden. De frequentie van onder water zetten verschilt per gebied en kan variëren van gemiddeld eens per jaar tot eens per honderd jaar. De retentiegebieden zullen op basis van vrijwilligheid en in samenspraak met betrokken partijen een plaats krijgen in het lage midden, het noordoosten en zuidoosten van Fryslân, daar waar het maaiveldsniveau onder het niveau van de Friese boezem ligt, en langs de beneden- en middenlopen van de beken in Oost-Fryslân. In de retentiegebieden zal altijd sprake zijn van multifunctionaliteit. In de meeste gevallen zal het gaan om een combinatie van natuur en water, dus waterretentie in natuurgebieden;
- uitbreiding van de Friese boezem tot 2015. Het gaat hierbij om minimaal 700 hectares.

---

2) kernkwaliteiten kleigebied:
- open en grootschalig met structurerende elementen als dijken, kwelderwallen, slenken, terpen, paden, eendenkooien, vaarten;
- onregelmatige blokverkaveling met plaatselijk bijzondere verkavelingsvormen (mozaïek-, radiair- en strengenverkaveling);
- beplanting puntvormig geconcentreerd rondom boerderijen en dorpen, langs hoofdontsluitingswegen, kwelderwallen en randen van de Middelzee;
- aanwezigheid van grasland in lagere delen en akker- en tuinbouw op de kwelderwallen.

BIJLAGE 2

Landschappelijke analyse

Bijlage 2: landschappelijke analyse Structuurvisie buitengebied Franekeradeel 2010-2020

071711 / 05-10-09

GEMEENTE FRANEKERADEEL 07-17-11 / 20-04-09
BIJLAGE LANDSCHAPPELIJKE ANALYSE
STRUCTUURVISIE BUITENGEBIED
FRANEKERADEEL 2010-2020

INHOUDSOPGAVE **blz**

1. LANDSCHAPPELIJKE ANALYSE 1

1. 1. Geomorfologie 1
1. 2. Occupatiegeschiedenis 3
1. 3. Waterhuishouding 4
1. 4. Infrastructuur 4

2. LANDSCHAPPELIJKE KWALITEIT 7

2. 1. De landschappelijke hoofdstructuur 7
2. 2. De karakteristieke landschapselementen 7
2. 3. Ruimte-massakaart 7

1. LANDSCHAPPELIJKE ANALYSE

Deze bijlage omvat een analyse van het landschap van het buitengebied van Franekeradeel. In deze bijlage zijn de verschillende lagen van het landschap verkend en toegelicht. De analyse heeft geleid tot de kaarten waarin de landschappelijke kwaliteit is aangegeven.

1. 1. Geomorfologie

Het landschap van Franekeradeel heeft zich ontwikkeld onder invloed van de zee. Kwelderontwikkeling in rustige perioden en erosie van delen van de kwelders tijdens overstromingen hebben het landschap gevormd. Deze ontwikkeling van de ondergrond heeft in de laatste tienduizend jaar plaatsgevonden, in het Holoceen. Van de periode daarvoor, het Pleistoceen, liggen geen afzettingen aan de oppervlakte. De structuur van de afzettingen van het zuidelijke deel van de gemeente kan zichtbaar gemaakt worden aan de hand van de kaartbeelden van de situatie rond 300 voor Christus en de situatie in de middeleeuwen.
Op het kaartbeeld van de situatie rond 300 voor Chr is zichtbaar dat de kustlijn ter hoogte van de lijn Hitzum-Tzum lag. De zwarte stippen geven de ligging van de terpen weer. Het noordelijk deel van de gemeente bestond die periode uit waddengebied tussen de Marneslenk aan de westzijde en de Borneslenk aan de oostzijde.
Op het kaartbeeld van de situatie rond de Middeleeuwen is zichtbaar dat de kustlijn zich verplaatst heeft naar het noorden. Parallel aan de huidige kustlijn ligt opeenvolgend een drietal kwelderwallen. De kwelderwal van Schalsum-Peins, de kwelderwal van Dongjum-Ried en de kwelderwal van Tzummarum-Oosterbierum.
Op sommige plaatsen komen ‘kruinige percelen’ voor. Dit zijn percelen waar men grond van de rand van de percelen naar het midden verplaatste, dat bevorderde de ontwatering van de bodem maar leverde ook een risicospreiding op. In de natte jaren gaven de hoogste delen van de akkers de hoogste opbrengst, in droge tijden leverden de lager gelegen delen juist meer op. Een groot aantal gronden in het gebied aan weerszijden van het Van Harinxmakanaal zijn afgeticheld. Hierbij is de verkavelingstructuur gelijk gebleven, de gronden zijn echter veel vlakker.
De tussen de kwelderwallen gelegen erosievlakten liggen lager. De afzettingen in de erosievlakten zijn fijner van structuur.
Ten zuiden van de kwelderwal van Tzum heeft afzetting van zwaardere knipklei plaatsgevonden. Het gebied ligt lager en is vlakker. Het verkavelingspatroon bestaat uit een mozaïek van kavels met verschillende vormen. Aan het einde van de Middeleeuwen is de Boorneslenk (Middelzee) geleidelijk dichtgeslibd en ingepolderd.

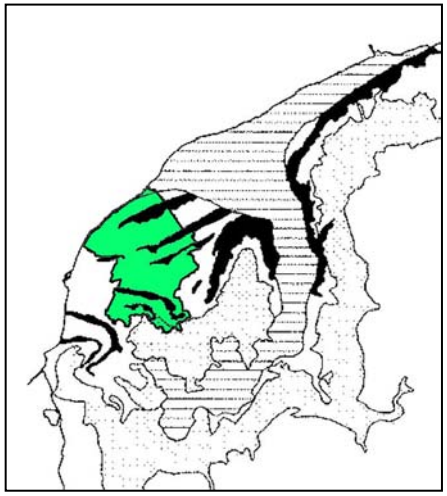

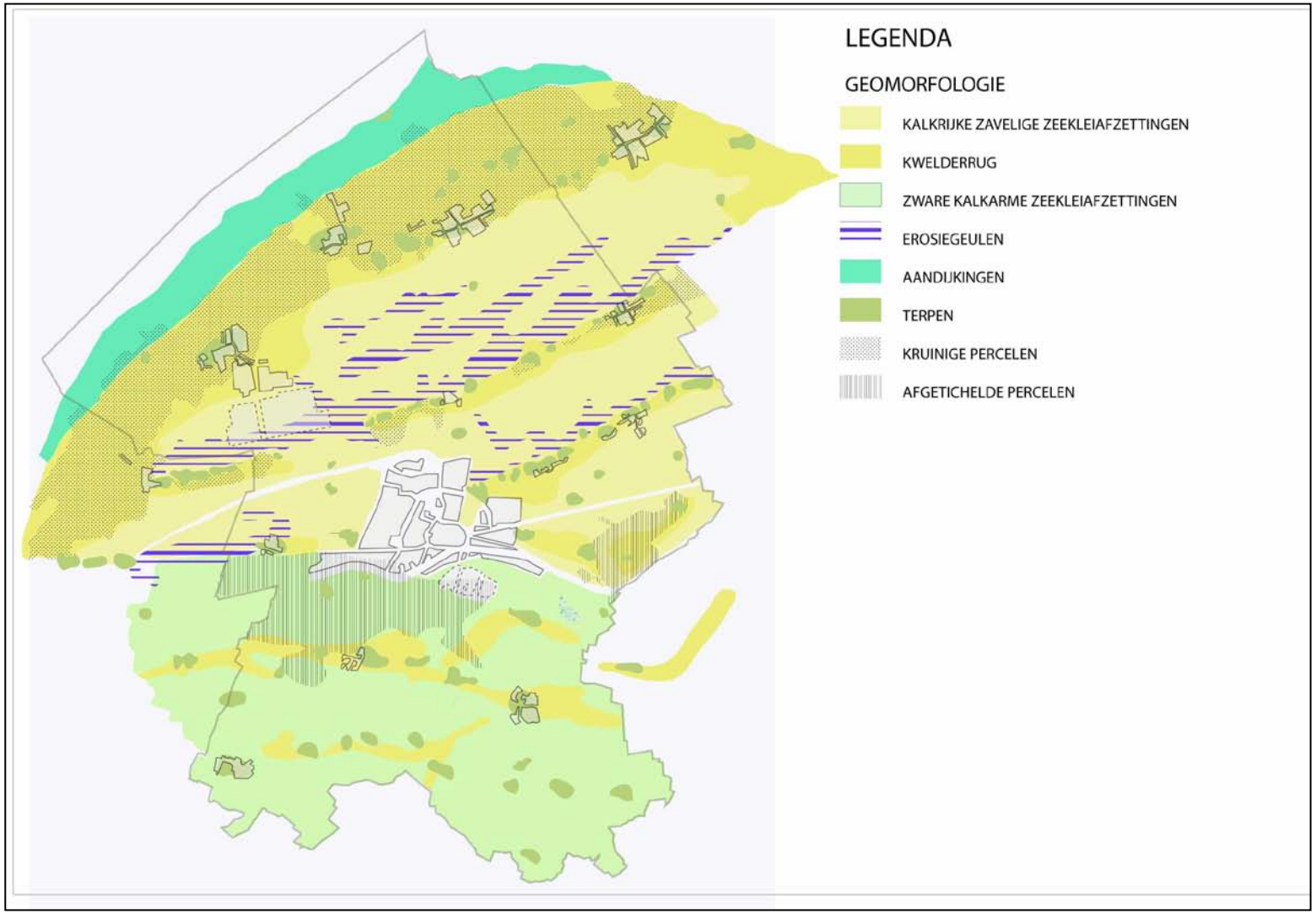
LEGENDA
GEOMORFOLOGIE
KALKRIJKE ZAVELIGE ZEEKLEIAFZETTINGEN
KWELDERRUG
ZWARE KALKARME ZEEKLEIAFZETTINGEN
EROSIEGEULEN
AANDIJKINGEN
TERPEN
KRUINIGE PERCELEN
AFGETICHELDE PERCELEN

1. 2. Occupatiegeschiedenis

De grote samenhang tussen de structuur van de afzettingen en de landschapskarakteristiek is veroorzaakt doordat het occupatiepatroon van oorsprong gekoppeld was aan de bewoning van de kwelderwallen. Door de hogere ligging in het landschap en de vruchtbaarheid en goede bewerkbaarheid van de zavelige gronden werden de kwelderwallen als eerste bewoond. Na verloop van tijd werden terpen opgeworpen op de kwelderruggen om te zorgen voor veilige woonplaatsen bij overstromingen. Hierdoor zijn op de kwelderruggen reeksen van terpen ontstaan. Daar waar terpen aaneengegroeid zijn, zijn de dorpen ontstaan. Ook het verschil in grondgebruik, akkerbouw in het noordelijke deel van de gemeente, gekoppeld aan de kalkrijkere zavelige gronden en melkveehouderij gekoppeld aan de kalkarmere kleiige gronden heeft te maken met de grondslag.
De kwelderwallen en de hier tussen gelegen erosievlakten kennen een parallelstructuur van reeksen van terpen, wegen en waterlopen. De verkaveling is blokkig van structuur.
Het zuidelijk gelegen terpengebiedheeft een enigszins ander karakter. Het wegenpatroon en de waterlopen lopen uiteen. De terpen liggen deels in reeksen, deels verspreid in het landschap. Doordat ook in het zuidelijk gebied de terpen op een oude kwelderrug liggen is in het gebied slechts in beperkte mater sprake van een radaire structuur zoals in andere delen van Friesland in het Mieden- en Vaartengebied. De verkaveling heeft een mozaïek structuur.
De aandijkingen zijn vrijwel onbebouwd. Ook hier heeft de verkaveling van oorsprong een blokkig patroon.

1. 3. Waterhuishouding

De eerste dijkjes in het gebied zijn al van voor de komst van de Romeinen. Bij Peins en Dongjum zijn archeologisch resten gevonden van deze dijkjes die enkele akkers moesten beschermen.
Tijdens de tweede bedijkingsfase, in de 10de eeuw, zijn de eerste polders ontstaan.
In noordwest Fryslan worden 4 zogehete moederpolders onderscheiden. De dijk tussen Raerd en Oosterwierum werd in de 11e eeuw aangelegd waardoor de afsluiting van de zuidelijke Middelzee een feit was. Men ging door met de aanleg van zeedijken en omstreeks 1200 was heel Westergo bedijkt.
Deze moederpolders dienden om bestaande cultuurgronden bij de dorpen te beschermen tegen overstromingen. Twee hiervan liggen in de gemeente Franekeradeel (het gebied tussen de kwelderrug van Wijnaldum en Herbaijum en het gebied ten westen van Tzum). De dijken volgden deels het bestaande reliëf van terpen en kwelderwallen. Hierdoor hebben de ringdijken van de polders een grillig verloop.
Tijdens de derde bedijkingsfasen van het jaar 1050 tot 1200, zijn dijkringen rond de verschillende goën van Friesland gelegd. Er werden aansluitend op de moederpolders dijken aangelegd waardoor omstreeks het jaar 1000 een heel systeem van ringdijken ontstond. Een aantal van deze dijken liggen vlak langs de geulen van de Oude Rijd en de zuidelijke inham van de Middelzee. Dit waren de voorlopers van de echte zeedijken die spoedig langs de Zuiderzee, Waddenzee en Middelzee zouden verrijzen. Ter hoogte van de Hoarne streek lag de zeedijk. De Slachtedijk, die nu nog zeer herkenbaar in het landschap aanwezig is, is een belangrijke binnendijk uit die periode.
Rond 1200, tijdens de vierde fase is de huidige waddenzeedijk aangelegd.

In de laatste paar eeuwen zijn nieuwe dijklichamen in het landschap gelegd die gekoppeld zijn aan infrastructuur zoals de trambaan, de spoorlijn en de snelweg.

1. 4. Infrastructuur

De infrastructuur is opgebouwd uit wegen op verschillende schaalniveaus. Het oorspronkelijke wegenpatroon is sterk gekoppeld aan de ligging van de kwelderwallen. Deze wegen hebben een enigszins kronkelig verloop, gekoppeld aan de oorspronkelijk kwelderwal structuur. Daar overheen ligt een patroon van verbindingen tussen de dorpen en Franeker. Deze hebben een bochtig verloop. Functioneel gezien zijn deze zwaarder van karakter dan de wegen over de kwelderwallen.
De weg over de noordelijkste kwelderwal vormt wel een belangrijke verbinding tussen de verschillende grote dorpen. De bovenregionale verbinden liggen in het centrale deel, langs Franeker. De oude rijksweg, de spoorweg en het Van Harinxmakanaal zijn van oorsprong de belangrijkste dragers van de ‘Westergozone’, liggend aan de zuidzijde van Franeker. De snelweg is hier later noordelijker gesitueerd aan toegevoegd. Deze doorsnijdt het landschap aan de noordzijde. Van de oude trambanen zijn nog enkele relicten in het landschap, in de dorpen en in Franeker te herkennen.

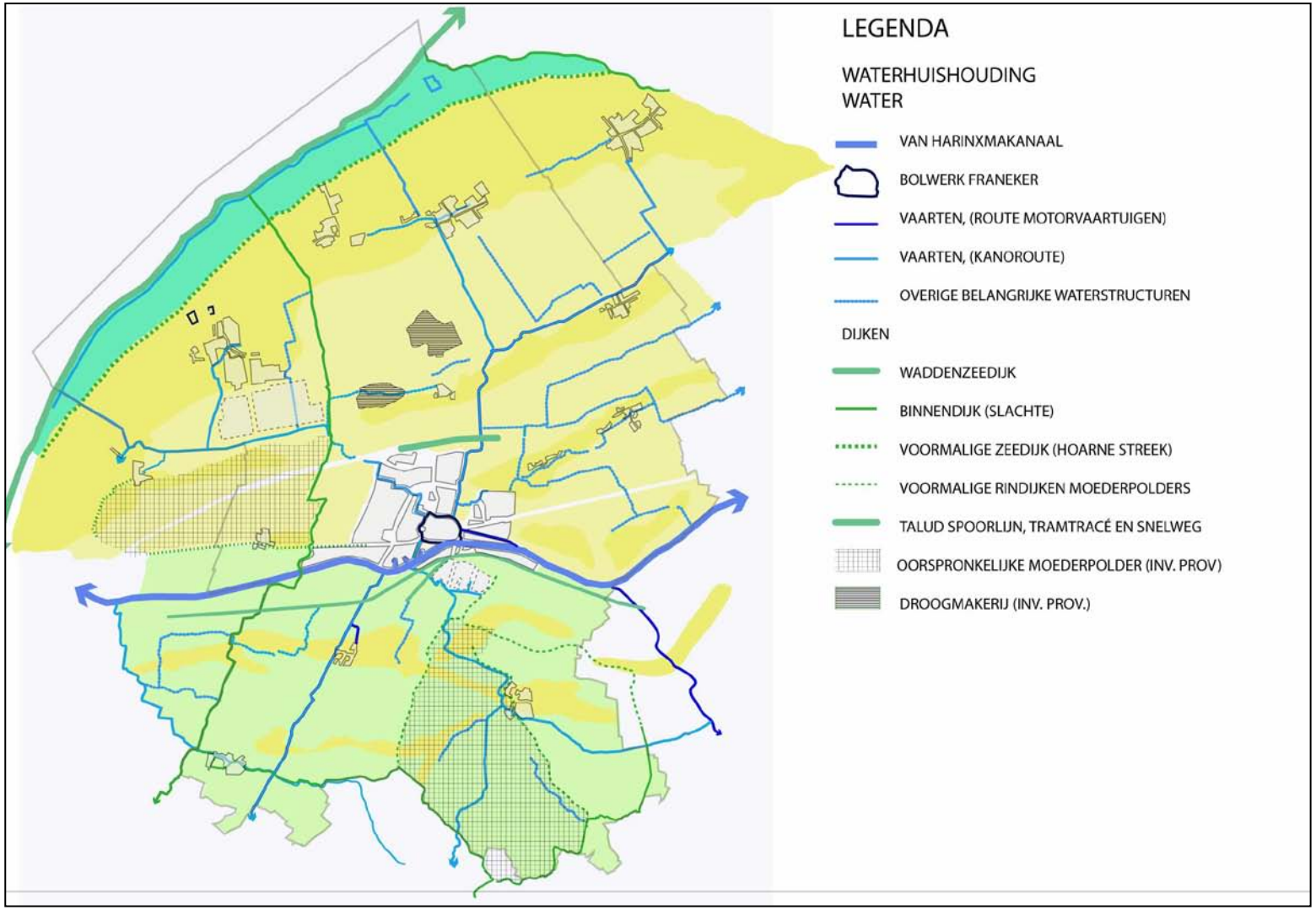
LEGENDA
WATERHUISHOUDING
WATER
VAN HARINXMAKANAAL
BOLWERK FRANEKER
VAARTEN, (ROUTE MOTORVAARTUIGEN)
VAARTEN, (KANOROUTE)
OVERIGE BELANGRIJKE WATERSTRUCTUREN
DIJKEN
WADDENZEEDIJK
BINNENDIJK (SLACHTE)
VOORMALIGE ZEEDIJK (HOARNE STREEK)
VOORMALIGE RINDIJKEN MOEDERPOLDERS
TALUD SPOORLIJN, TRAMTRACÉ EN SNELWEG
OORSPRONKELIJKE MOEDERPOLDER (INV. PROV)
DROOGMAKERIJ (INV. PROV.)

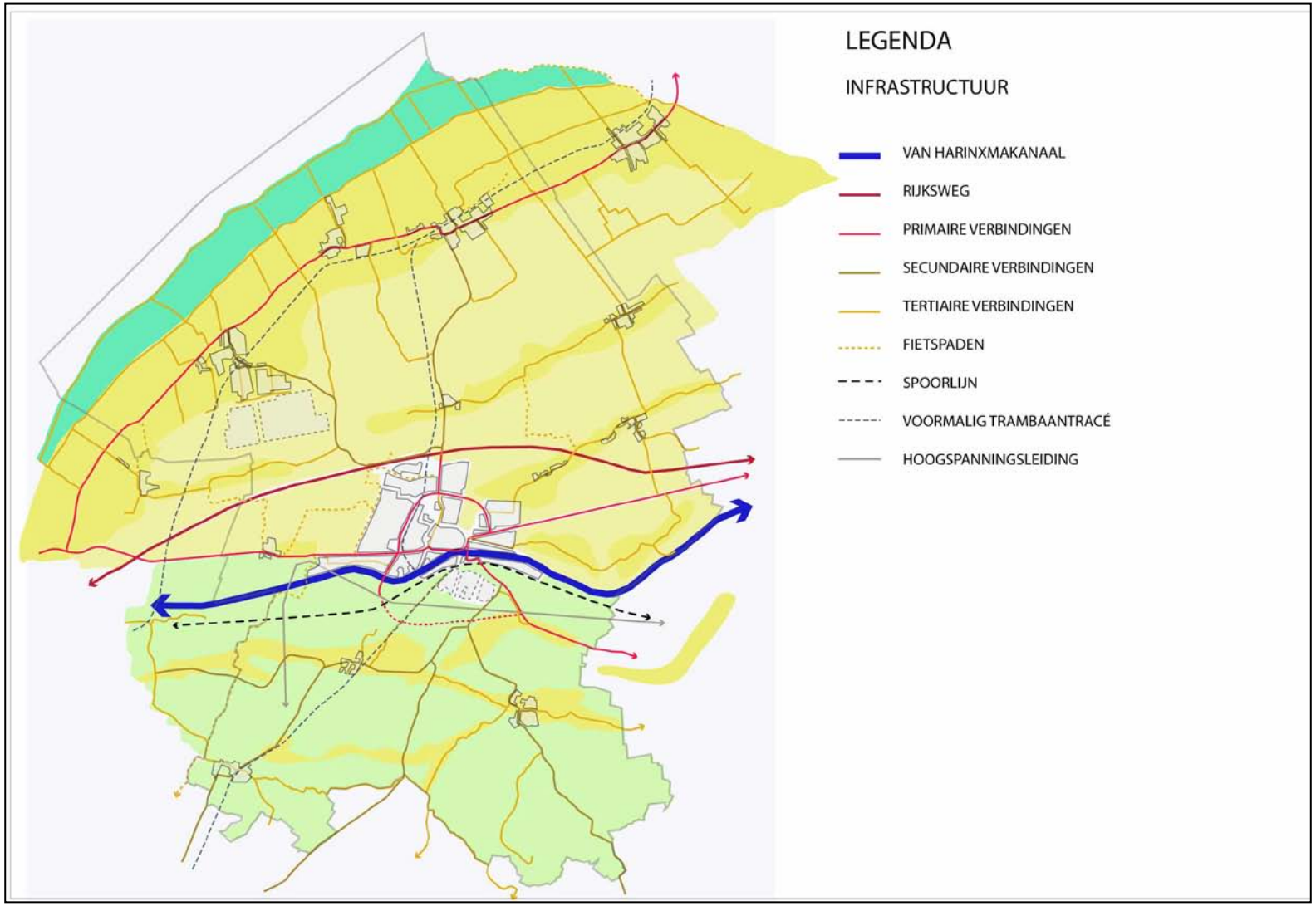
LEGENDA
INFRASTRUCTUUR
VAN HARINXMAKANAAL
RIJKSWEG
PRIMAIRE VERBINDINGEN
SECUNDAIRE VERBINDINGEN
TERTIAIRE VERBINDINGEN
FIETSPADEN
SPOORLIJN
VOORMALIG TRAMBAANTRACÉ
HOOGSPANNINGSLEIDING

2. LANDSCHAPPELIJKE KWALITEIT

De landschappelijke kwaliteit wordt aan de hand van drie kaartbeelden inzichtelijk gemaakt. Op grond van karakteristieke combinaties van zichtbare kenmerken kunnen verschillende landschappelijke eenheden worden onderscheiden. Deze worden onderscheiden op basis van de maat, de begrenzing van de ruimte, de verkaveling, het reliëf, het patroon van de wegen en de waterlopen, het beplantingspatroon en de aard en groepering van de bebouwing. Er kunnen 3 landschappelijke eenheden worden onderscheiden, te weten:

- het noordelijk terpenlandschap (kwelderwallen en de erosievlakten);
- het zuidelijk het terpengebied (zware klei);
- de aandijkingen.

2. 1. De landschappelijke hoofdstructuur

De landschappelijke hoofdstructuur geeft de globale structuur aan waaruit het landschap is opgebouwd. In de gemeente worden drie verschillende typen landschappen onderscheiden. Deze gebieden hebben door hun ontstaansgeschiedenis een eigen typologie qua infrastructuur, bebouwingspatroon, ondergrond, beplantingspatroon en verkaveling. De dragers vormen de ondersteunende structuren van deze deelgebieden. Daarnaast worden de dragers en doorsnijdingen onderscheiden die samenhangen met een netwerk van verbindingen op regionaal niveau. Ruimtelijk gezien zijn deze dominant (stad/bedrijfsontwikkeling gekoppeld aan infrastructuur) of ondergeschikt aan het onderliggende landschap (geen accentuering door middel van talud of beplanting).

2. 2. De karakteristieke landschapselementen

De karakteristieke landschapselementenkaart geeft de elementen weer die het landschap karakteriseren en identiteit geven. Het behouden van deze elementen en het aansluiten op de structuur van deze elementen zal de waarde van het landschap versterken.

2. 3. Ruimte-massakaart

Als derde is de ruimte-massastructuur aangegeven. De openheid van het terpenlandschap en het aandijkingenlandschap is een van de belangrijkste kenmerken van het landschap. Het kaartbeeld geeft een beeld van de verspreiding van de bebouwing, de ligging van de open ruimten en van de concentraties. Door nieuwe ontwikkelingen te plaatsen binnen de ruimte-massastructuur kan zichtbaar gemaakt worden hoe de openheid van het landschap zich ontwikkeld.

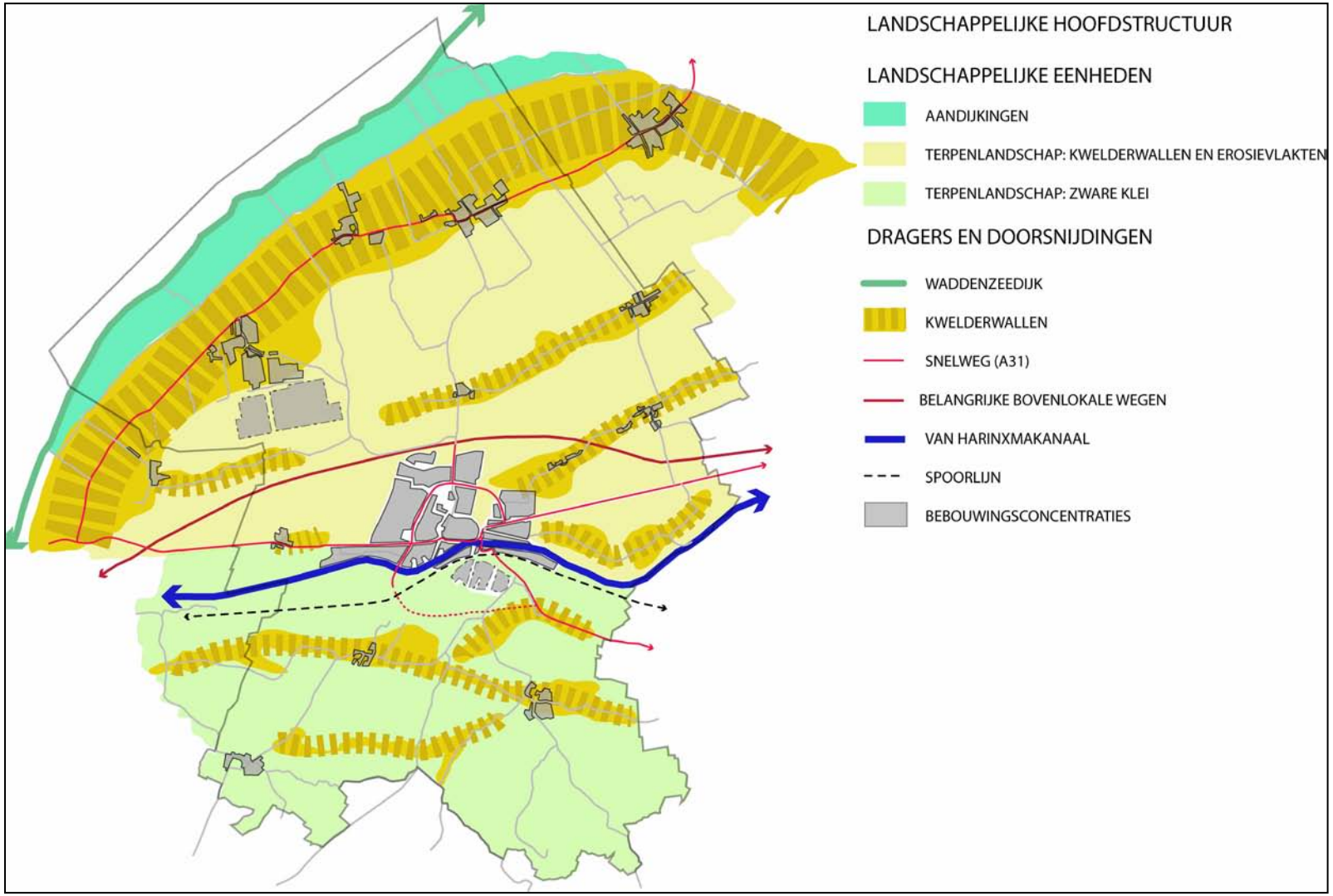
LANDSCHAPPELIJKE HOOFDSTRUCTUUR
LANDSCHAPPELIJKE EENHEDEN
AANDIJKINGEN
TERPENLANDSCHAP: KWELDERWALLEN EN EROSIEVLAKTEN
TERPENLANDSCHAP: ZWARE KLEI
DRAGERS EN DOORSNIJDINGEN
WADDENZEEDIJK
KWELDERWALLEN
SNELWEG (A31)
BELANGRIJKE BOVENLOKALE WEGEN
VAN HARINXMAKANAAL
SPOORLIJN
BEBOUWINGSCONCENTRATIES

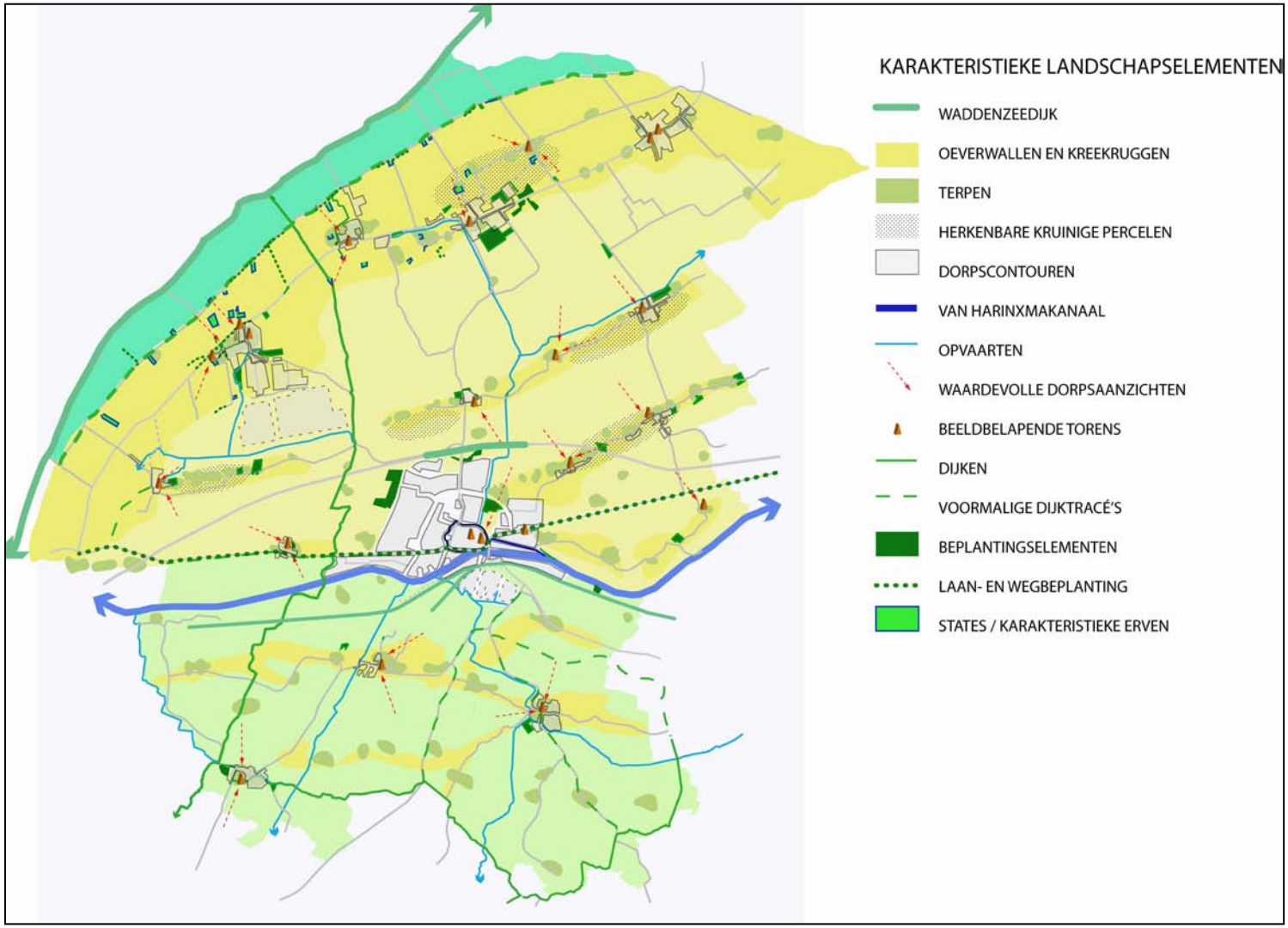
KARAKTERISTIEKE LANDSCHAPSELEMENTEN
WADDENZEEDIJK
OEVERWALLEN EN KREEKRUGGEN
TERPEN
HERKENBARE KRUINIGE PERCELEN
DORPSCONTOUREN
VAN HARINXMAKANAAL
OPVAARTEN
WAARDEVOLLE DORPSAANZICHTEN
BEELDBELAPENDE TORENS
DIJKEN
VOORMALIGE DIJKTRACÉ'S
BEPLANTINGSELEMENTEN
LAAN- EN WEGBEPLANTING
STATES / KARAKTERISTIEKE ERVEN

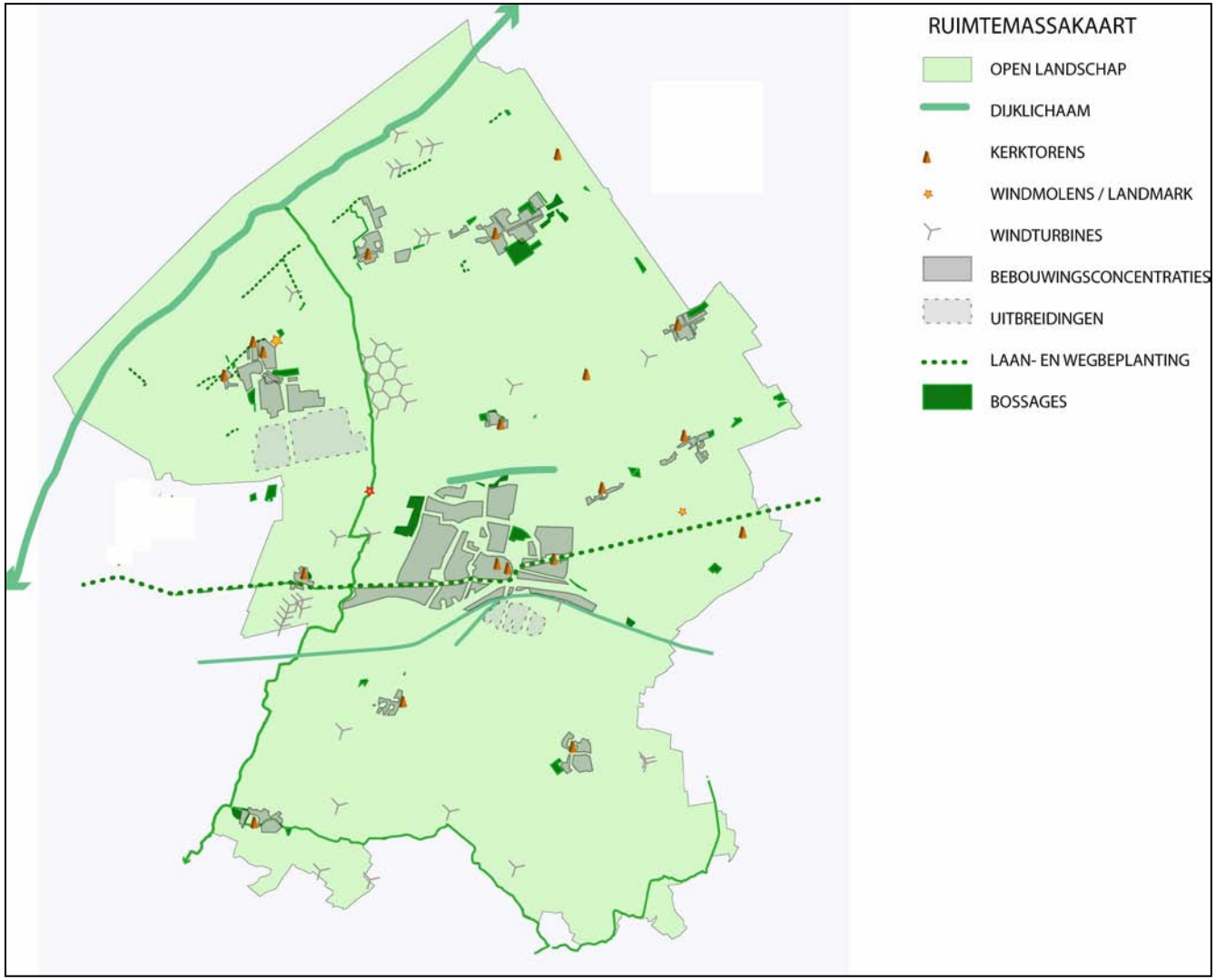
RUIMTEMASSAKAART
OPEN LANDSCHAP
DIJKLICHAAM
KERKTORENS
WINDMOLENS / LANDMARK
WINDTURBINES
BEBOUWINGSCONCENTRATIES
UITBREIDINGEN
LAAN- EN WEGBEPLANTING
BOSSAGES

BIJLAGE 3

Schaalvergroting en landschap

Bijlage 3: schaalvergroting en landschap
Structuurvisie buitengebied
Franekeradeel 2010-2020

071711 / 05-10-09

GEMEENTE FRANEKERADEEL 07-17-11 / 05-10-09
BIJLAGE SCHAALVERGROTING EN LANDSCHAP
STRUCTUURVISIE BUITENGEBIED
FRANEKERADEEL 2010-2020

INHOUDSOPGAVE blz

1. UITBREIDING BOERENERVEN 1

1. 1. Opgave 1
1. 2. Grootschaligheid als kans 1

2. VOORBEELDEN MAATWERKBENADERING 2

2. 1. Karakteristiek boerenerven in Franekeradeel 2
2. 2. Fictieve voorbeelden 3
2. 3. Karakteristiek voorbeelduitwerkingen 3
2. 4. Voorbeeld 1: Kop-romp boerderij aan de terp 4
2. 5. Voorbeeld 2: De stelp binnen de gracht 7

3. ZEER GROTE AGRARISCHE BEDRIJFSLOCATIES EN GROTE STALLEN 8

1. UITBREIDING BOERENERVEN

1. 1. Opgave

Bij de uitbreidingen van de agrarische bedrijven komen allerlei zaken aan de orde: de toename van verharding, daaraan gekoppelde benodigde waterberging, het dempen van bestaande watergangen en de wens de grootschalige nieuwe bebouwing in te passen door middel van beplanting. Daarnaast wordt de ruimte op het boerenerf gebruikt ten behoeve van: gebouwen, mestopslag, sleufsilo's, stallingruimte, manoeuvreerruimte en infrastructuur. Hierdoor ligt de vraag voor op welke wijze het boerenerf opnieuw vormgegeven moet worden. De grootschalige uitbreidingen kunnen het open landschap sterk aantasten en leiden tot schaalverkleining van het landschap. Ook zal bij grootschalige ontwikkeling aandacht moeten zijn voor de noodzakelijkheid van de aanleg van alternatieve 'robuuste' ontsluitingen van het erf. Daarnaast kan het investeren in de toegankelijkheid van het landschap voor de burgers wisselgeld vormen voor het vergroten van de mogelijkheden voor de agrariër.

Naar aanleiding van deze opgave zijn door de provincie Fryslan een adviesboek en een werkboek ontwikkeld: De Nije Pleats yn Fryslan. Mede op basis van de in deze visie genoemde uitgangspunten is aangegeven hoe het boerenerf zich binnen het landschap van Franekeradeel kan ontwikkelen.

In veel gevallen is de uitbreiding van het agrarische bedrijf gekoppeld aan een uitbreiding van het bouwblok van één hectare naar anderhalve of twee hectare. Deze uitbreidingen zijn door middel van beplantingen en een goede situering van de bebouwing in te passen in het landschap. In enkele gevallen is behoefte aan een bouwblok van drie tot vier hectare. In het apart hoofdstuk wordt ingegaan op de mogelijkheden van grote agrarische bedrijfslocaties en grote stallen.

1. 2. Grootschaligheid als kans

In plaats van 'de ontwikkeling van het boerenerf' zal in sterkere mate 'de landschapsontwikkeling' centraal moeten staan. Deze invalshoek is van belang omdat 'De nieuwe erven' de aanwezige landschappelijke structuren overheersen in maat en schaal. Naast het vormen van een bedreiging voor de bestaande landschappelijke structuur kan het nieuwe agrarische erf kansen genereren voor het versterken van de bestaande landschappelijke elementen zoals watergangen en beplantingen langs bestaande structuren.
Naast de keuze voor het koppelen van waterberging en beplantingen aan de bestaande landschappelijke structuren is het mogelijk te kiezen voor het creëren van ruim nieuw opgezette erven met een heldere afbakening van water en beplantingen. De wijze waarop de uitbreiding vormgegeven wordt en kansen benut worden is maatwerk. Voor de daadwerkelijke realisering van een goed vormgegeven nieuw erf is het wenselijk uitbreidingsrechten van agrarische bedrijven te koppelen aan kwaliteitseisen met betrekking tot de situering en de inpassing van het erf.

Algemene uitgangspunten die toegepast zouden moeten worden zijn:

- Het respecteren van de historisch gegroeide landschapsstructuur
- Afstand houden tot karakteristieke ruimtelijke elementen
- Goede infrastructurele ontsluiting
- Zorgvuldige en evenwichtige ordening, maatvoering en vormgeving van bedrijfsgebouwen
- Erfinrichting afgestemd op het zorgvuldig inpassen in het landschapsstype

2. VOORBEELDEN MAATWERKBENADERING

2. 1. Karakteristiek boerenerven in Franekeradeel

De boerenerven in het terpengebied vormen veelal besloten, met beplanting omgeven eilanden in het open landschap. Op zowel de kwelderwallen als in het weiden- en vaartengebied liggen de erven grotendeels los van de wegenstructuur. In het weiden- en vaartengebied is deze losse situering gekoppeld aan de verspreide ligging van de erven. Op de kwelderwallen is in vele gevallen een ontkoppeling ontstaan door de verplaatsing van de hoofdontsluiting ten opzichte van het oorspronkelijke ontsluitingspad. Vanwege deze losse situering kunnen de boerenerven in beiden landschapstypen veelal op dezelfde wijze benaderd worden.
In het landschap van de aandijkingen zou ‘het boerenerf’ op een andere wijze benaderd kunnen worden. Enerzijds vanwege de directe ligging van de erven aan de doorgaande weg, de beperkte diepte van de open ruimte van de polders van de aandijkingen en de beperkte aanwezigheid van beplantingen op de erven.

Figuur 1. erfsituering (bron: Toekomst voor boerenerven, DHV)

2. 2. Fictieve voorbeelden

Ter illustratie van de afwegingen die aan de orde dienen te komen zijn twee voorbeelden uit gewerkt. De voorbeelden zijn gesitueerd in Franekeradeel, echter fictief qua programma. Tot voor kort groeiden boerenerven stapsgewijs. In deze voorbeelden is zichtbaar gemaakt op welke wijze de erven zouden kunnen groeien van circa een halve hectare naar twee hectare. Door uitplaatsing, het samenvoegen van bedrijven of het creëren van nieuwe functies op het boerenbedrijf, zoals mestvergisting, is soms sprake van grote sprongen. In die zin zou het voorbeeld van ‘de twee hectare’ direct van toepassing kunnen zijn.
Voor projecten die meer ruimte in beslag nemen dan de twee hectare zijn vergelijkbare argumenten van toepassing.

2. 3. Karakteristiek voorbeelduitwerkingen

Het betreft twee naast elkaar gelegen erven op de kwelderwal.
Overeenkomstige karakteristieke zijn:

- Ligging op de kwelderwal
- Open landschap
- Blokkige verkaveling
- Beide op enige afstand van de ontsluitingsstructuur gelegen (eilanderf)
- Gebogen ontsluitingsstructuur, smal profiel
- Oude bewoningsplaatsen

Verschillen in karakteriek zijn:

- Karakteristiek bebouwing (stjelp en kop-romp boerderij)
- Afgebakend erf met karakteristieke gracht
- Niet sterk afgebakend erf met ‘voortuin’
- Gebogen structuur van het nabijgelegen slotenpatroon, afbakening van de terp aan de westzijde

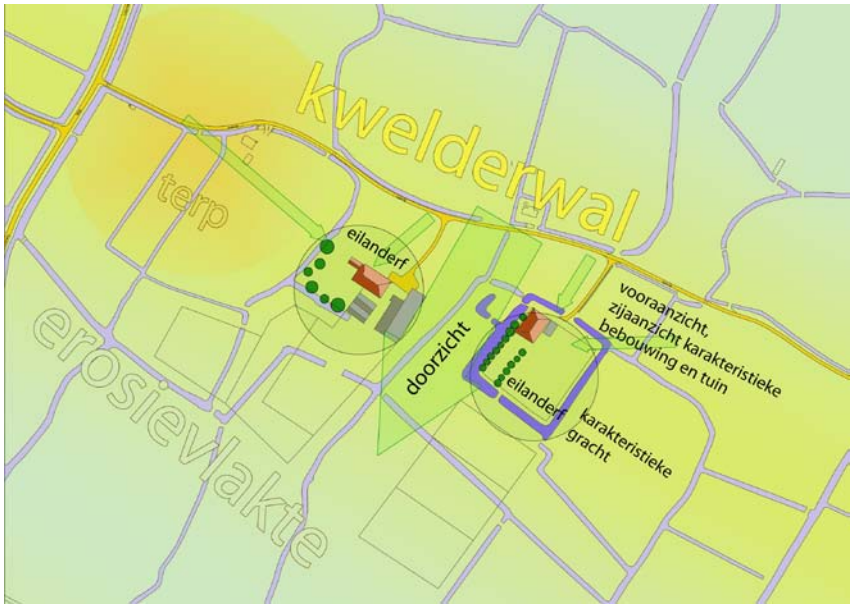

Figuur 2. voorbeeldsituatie

2. 4. Voorbeeld 1: Kop-romp boerderij aan de terp

2.4.1. Van huidige situatie naar één hectare

1. Netto bouwblok

Meest bepalend voor het aanzicht van de boerderij is veelal de karakteristieke historische bebouwing op enige afstand van de weg. Omdat slechts één naar de weg gekeerde gevel bepalend is voor de rooilijn en boerderij- en niet altijd met de voorgevel naar de weg gekeerd zijn is het van belang delen voor de voorkant van de boerderij uit te sluiten van het bouwblok en de contour tegen de voorgevel aan te leggen. Ook de grachten, de tuin en beplantingsstroken vallen niet binnen het bouwblok. Door deze wijze van bestemmen ontstaat een 'netto' bouwblok'.

2. Doorzicht versterken, losse situering versterken

Bij de uitbreiding van het bouwblok naar 1 hectare is gekozen voor een uitbreiding in zuidelijke richting parallel aan de huidige bebouwing. De losse situering van de erven ten opzichte van elkaar blijft hierdoor behouden. De compensatie van de waterberging is gekoppeld aan de watergang in het doorzicht. Hierdoor wordt de ecologische en de landschappelijke waarde van de watergang versterkt. Door het aanbrengen van het water wordt de scheiding nogmaals benadrukt.

3. Met beplanting bestaande verkavelingpatroon versterken

Aan weerszijden van de kavel wordt opgaande beplanting aangebracht om de bebouwing aan het zicht te onttrekken. Niet direct grenzend aan het bouwblok, maar gekoppeld aan de bestaande verkaveling en watergangen zodat de bestaande gebogen vormen benadrukt worden en een zekere overmaat ontstaat op het perceel.

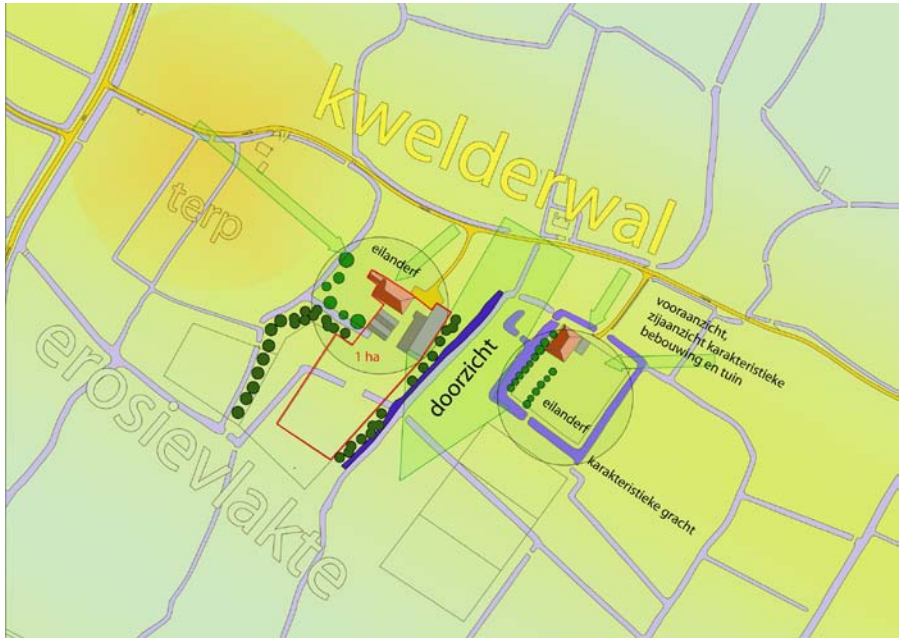

Figuur 3. Van de huidige situatie naar 1 hectare

2.4.2. Van één hectare naar 1,5 hectare

4. Diepte erven tot aan de openheid van de erosievlakte

De uitbreiding van het erf tot aan 1,5 ha wordt aan de zuidkant begrensd. Er wordt gestreefd naar een evenwichtige verhouding tussen diepte en breedte van de kavel waarbij de openheid van de erosievlakte niet in grote mate verstoord wordt. De erven blijven gekoppeld aan de kwelderwal. Terpen worden vrijgehouden. De aanwezige beplanting aan de zijkanten biedt nog voldoende ruimte voor de uitbreiding tot 1,5 ha.

5. Nieuwe robuuste ontsluiting

Indien de bestaande ‘kronkelweg’ over de kwelderwal niet robuust genoeg is voor nieuwe landbouwmachines en ‘recreatief’ gebruik van de landwegetjes in gevaar brengt is het voor te stellen als alternatief een betonpad aan te leggen parallel aan de ontsluitingsweg aan de achterzijde van het erf.

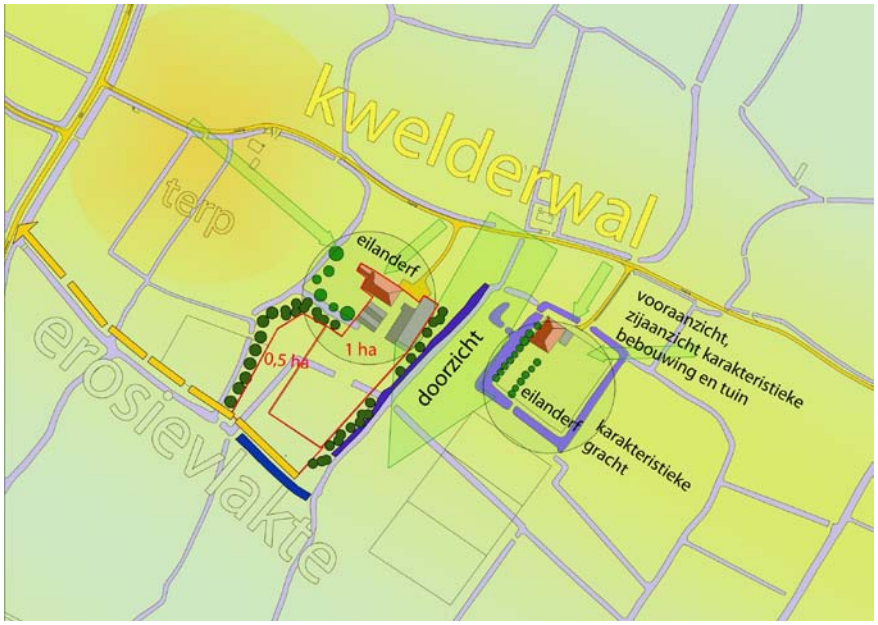

Figuur 4. Van de huidige één hectare naar anderhalve hectare

2.4.3. Van anderhalve hectare naar twee hectare

6. Uitbreiding parallel aan de kwelderwal

De uitbreiding van het erf vindt in eerste instantie plaats tussen de twee wegen parallel aan de kwelderwal.Hierdoor is het noodzakelijke de beplanting aan de westkant te verwijderen. De terp wordt vrijgehouden van bebouwing. De nieuwe begrenzing van het complex aan de westkant wordt gemarkeerd met beplanting en een verbreding van de watergang als duurzame beëindiging. Bij verdere uitbreiding wordt het gebied ten zuiden van de tweede ontsluiting gebruikt.

7. Recreatief pad ter vergroting van de toegankelijkheid van het landschap

Ter versterking van de toegankelijkheid en ter vergroting van de ervaring van het landschap door burgers wordt een wandelpad over de terp aangelegd. Het pad vormt een wijze van compensatie van ‘de aantasting van het landschap’ door de grootschalige landbouw en zorg voor het multifunctionele gebruik van het landschap.

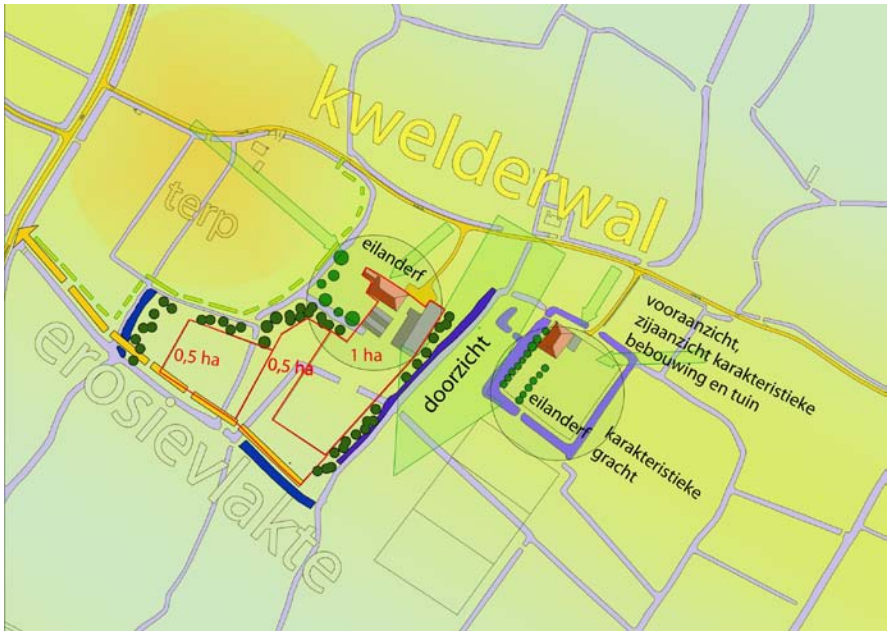

Figuur 5. Van de huidige anderhalve hectare naar twee hectare

2. 5. Voorbeeld 2: De stelp binnen de gracht

De karakteristiek van het erf dat afgebakend is door middel van een gracht wordt toegepast op het uitbreidingsmodel. De bestaande gracht blijft als cultuurhistorisch landschappelijk element bestaan.

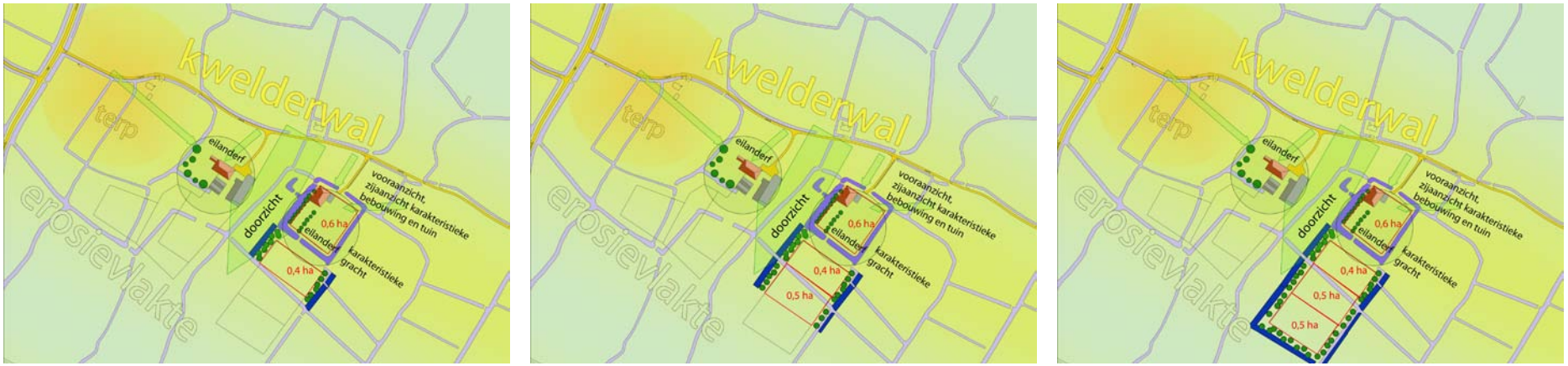

Figuur 6. Stapsgewijs van o,6 hectare naar twee hectare

3. ZEER GROTE AGRARISCHE BEDRIJFSLOCATIES EN GROTE STALLEN

In Nederland is de tendens dat steeds minder en tegelijkertijd steeds grotere agrarische bedrijven overblijven. De overige boerderijen krijgen een andere bestemming. Door de schaalvergroting ontstaan op sommige plekken zeer grote bedrijfslocaties. Deze bedrijven kunnen in samenhang met bestaande erven een massa vormen die vergelijkbaar is met de schaal van de massa van de bestaande dorpen. Deze ontwikkeling kan hierdoor van grote invloed zijn op de openheid van het landschap. Door de bijbehorende grote stallen, verkeersstromen en de inrichting van het terrein zijn het als het ware kleine bedrijventerreinen op zichzelf. De situering ten opzichte van de ontsluiting en ten opzichte van de landschappelijke structuren zijn bij deze locaties van wezenlijk belang. De situering van de nieuwe locaties zou gekoppeld moeten worden aan de grootschaligere delen van het landschap om op die wijze goed tot hun recht te kunnen komen. Binnen de gemeente is wellicht ruimte voor één of twee van dergelijke grootschalige complexen. Bij de ontwikkeling van deze nieuwe locaties is het wenselijk nieuwe kwaliteit te ontwikkelen.

Om te komen tot kwaliteit staan de volgende uitgangspunten centraal bij de ontwikkeling:

- Bij de schaalvergroting past een nieuwe bedrijfsvoering.
- Oude gebouwen zijn hierop niet toegesneden en moeten worden vervangen en opgeruimd.
- Het bestaande concept van de bestaande ligboxstal is vrijwel uit ontwikkeld en wordt vervangen door nieuwe stalconcepten
- Duurzaamheid, dierenwelzijn en schaalvergroting staan centraal bij de ontwikkeling van nieuwe stalconcepten
- Architectonische innovatie
- Experimentele constructiemethoden
- Systeemontwikkeling
- Interdisciplinaire werkwijze vormgevers, landbouwdeskundigen en opdrachtgever
- Maatschappelijke betrokkenheid

Als voorbeeld van de te ontwikkelen kwaliteit is een aantal referentiebeelden toegevoegd (voorbeelden uit het buitenland en concepten ontwikkeld t.b.v. een prijsvraag.)

BEELD VANUIT HET LANDSCHAP

LANGSGEVEL

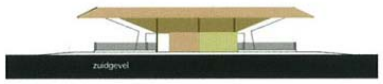

KOPGEVEL

DOORSNEDE

INTERIOR VIEW

FREE PASSAGE

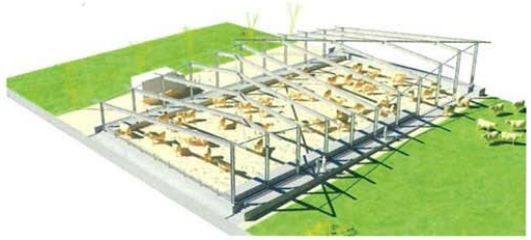

ROOF CONSTRUCTION

BIJLAGE 4

Landelijk wonen

Inleiding
In de raadscommissievergadering van 20 november 2008 is bij de behandeling van de richtinggevende uitspraken over de structuurvisie buitengebied gesproken over landelijk wonen. Tijdens de discussie bleek er behoefte te zijn aan een definitie van landelijk wonen en een aantal criteria waarin landelijk wonen zou moeten voldoen. Het doel van het opstellen van definities, criteria en een maximum is om te voorkomen dat de nadelige effecten kunnen optreden. In deze notitie wordt hier nader op ingegaan. Op 22 januari 2009 is in de raadscommissievergadering over dit onderwerp gesproken. De resultaten van deze discussie zijn in deze bijlage verwerkt.

Situatie/Probleemstelling
Bij de vraag voor landelijke wonen zijn twee richtingen te onderscheiden, namelijk de wens om te wonen in een landelijke omgeving (in vrijkomende agrarische bebouwing en in aansluiting op bestaande bebouwingsclusters of linten) de wens om in bijzondere en in zekere zin "besloten" woonmilieus te wonen (nieuwe woonclusters en landgoederen/buitenplaatsen). Aan het toestaan van de verschillende vormen van landelijk wonen zijn voor- en nadelen verbonden.

Voordelen:
- De mogelijkheid om landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteit toe te voegen of te behouden, het tegengaan van verrommeling en vergroten van vitaliteit van het landschap.
- Eigentijdse cultuuruiting.
- Bij vrijkomende agrarische bebouwing het benutten van bestaande karakteristieke gebouwen en infrastructuur.
- Mogelijkheden voor woonaanbod met functiecombinaties wonen en werken of woonzorg.
- Het bieden van een nieuw type woonmilieu zodat nieuwe inwoners aangetrokken worden.

Nadelen:
- Bij te ruimhartig beleid kan verrommeling van het landschap optreden.
- Bij onvoldoende inkadering kan verstoring van de openheid optreden.
- Eventuele beperkingen voor bestaande agrarische bedrijven in de omgeving.

Provinciaal beleid
Uit een analyse van de provincie Fryslân blijkt dat de vraag naar landelijk wonen vooral van mensen binnen de regio is en zeker niet overschat moet worden. Met name in het exclusieve marktsegment is de vraag beperkt. De provincie wil echter juist mensen van andere provincies trekken door de woonkwaliteiten zoals rust, ruimte en landschappelijke waarden nog meer sociaaleconomische impuls voor Friesland in te zetten. De woonpromotie is vooral gericht op de verbreding van de Friese woningmarkt voor woningzoekenden die een woonplek met een hoge landschappelijke en recreatieve kwaliteit wensen die in andere delen van het land niet of nauwelijks gevonden kunnen worden. Het gaat daarbij om nieuwe landgoederen en landelijke woonclusters. (voor definities zie onder 3.)
Vanwege de beperkte vraag wordt in het Streekplan de planologische ruimte beperkt voor dit soort exclusieve woonvormen. Het Streekplan biedt ruimte voor één nieuw landgoed in het stedelijk bundelingsgebied Harlingen/Franeker. Daarnaast biedt het Streekplan ruimte voor drie landelijke woonclusters in Noord-Friesland. Vanwege het belang dat de provincie hecht aan deze nieuwe woonvormen vallen de benodigde woningcontingenten voor nieuwe landgoederen en de landelijke woonclusters buiten de discussies over de overige contingenten.

Bij de discussie over het wel of niet bieden van ruimte voor landelijke woonvormen wordt voorgesteld niet zozeer de vraag centraal te laten staan maar de ruimtelijke kwaliteitsimpulsen voor het landelijk gebied die door deze vormen van wonen mogelijk gemaakt worden.

Mogelijke richtingen
Voor alle vormen moet gelden dat deze niet beperkend mogen werken ten aanzien van bestaande bedrijven. Onder landelijk wonen worden de volgende vier woonvormen verstaan:

1. *Wonen in vrijkomende agrarische bebouwing*

Definitie: Hergebruik van voormalige (agrarische) bedrijven door deze op te splitsten in één of meerdere wooneenheden.
Criteria: Omvang, functie en locatie worden bepaald door het vrijkomende gebouw. Als uitgangspunt geldt dat wonen en werken binnen de bestaande bebouwing plaatsvindt en geen hinder voor de omgeving oplevert
Maximering: Voor het wonen (en werken) in vrijkomende agrarische bebouwing is het niet wenselijk een maximum vast teleggen. Dit is namelijk afhankelijk van hoeveelheid vrijkomende bebouwing.
Herbestemming van vrijkomende agrarische bebouwing is bij karakteristieke bebouwing landschappelijk gezien bijna altijd wenselijk.

2. *Wonen in en in aansluiting op bestaande bebouwingsclusters of linten in het landelijk gebied*

Definitie: Wonen daar waar ruimtelijke en functioneel "verval" op aan het treden is en waar een kwaliteitsimpuls wenselijk is. Bij het afronden en aanvullen van onsamenhangende linten of clusters.
Criteria: Het gaat hierbij om een enkele woning en niet om clusters.
Locatie, en functie afhankelijk van locatie. Invulling is afhankelijk van de vraag.
Maximering: Voor het wonen bij bestaande bebouwingsclusters of linten in het landelijk gebied wordt voorgesteld dit slechts incidenteel en naar aanleiding van een concrete vraag toe te staan. Dit mag echter niet leiden tot het vastgroeien van kernen en moet naar aard en schaal gebeuren.

3. *Wonen in nieuwe landelijke woonclusters.*

Definitie: Bijzondere woonclusters die min of meer los van dorpen of de stad staan en al dan niet op bestaande structuren aansluiten. Het landelijk woonclusters bij Franeker-zuid is een voorbeeld van een nieuwe cluster landelijk wonen.
Criteria:
Maatvoering gebouwen: een ruimtelijk en functionele eenheid van circa 20 wooneenheden. (vergelijk streekplan: 20 à 50 wooneenheden) Als er een combinatie met zorg wordt gemaakt kan dit aantal iets meer zijn.
Functies: hoofdfunctie wonen met bos/park; mogelijkheid voor bijzondere bedrijvigheid zoals ateliers en ambachten. Ook combinaties met natuur en landbouw moeten mogelijk zijn. Het woonclusters moet een recreatieve meerwaarde voor de omgeving hebben.
Locatie: Koppeling aan landschappelijk en cultuurhistorisch te versterken gebieden en op locaties waar van oorsprong ook bijzondere woonbebouwing aanwezig was.
Maximering: het streekplan biedt ruimte voor drie landelijke woonclusters in Noord-Friesland. Het landelijke woonclusters bij Franeker Zuid is onderdeel van het door u goedgekeurde bestemmingsplan. Dit woonclusters is door de provincie als pilot genomineerd. Naast dit ene landelijke woonclusters wordt binnen de gemeente geen ruimte geboden voor nog andere woonclusters.

4. *Wonen op nieuwe landgoederen of buitenplaatsen*

Het rijk en diverse provincies hanteren verschillende definities van nieuwe landgoederen of buitenplaatsen. Op basis hiervan en op basis van de schaal van het landschap binnen onze gemeente wordt de volgende definitie en de volgende criteria voorgesteld.
Definitie: een nieuw landgoed of buitenplaats is een nieuw te ontwikkelen en duurzaam te beheren (bos/natuur/water)-complex met daarin één (hoofd)woongebouw van allure met een primaire woonfunctie. Het versterkt door zijn verschijningsvorm de karakteristieke landschapskenmerken ter plaatse.
Criteria:

- Maatvoering totale landgoed: > 5 ha en < 25 ha (vergelijk Streekplan minimaal 10 ha)
- Maatvoering gebouw: één (hoofd)woongebouw van allure met maximaal 10 wooneenheden

Functies: hoofdfunctie wonen met bos/park; mogelijkheid voor bijzondere bedrijvigheid zoals ateliers en ambachten. Ook combinaties met natuur en landbouw moeten mogelijk zijn. Het landgoed moet een recreatieve meerwaarde hebben voor de omgeving.
Locatie: Koppeling aan landschappelijk en cultuurhistorisch te versterken gebieden en op locaties waar van oorsprong ook bijzondere woonbebouwing (zoal stinzen, kloosters en staten) heeft gestaan.
Maximering: Vanuit het streekplan is ruimte voor één nieuwe landgoed in deze regio. Binnen de gemeente is volgens de raadscommissie ook plaats voor hoogstens één landgoed.
Concreet ligt er een initiatief voor de bouw van Kingmastate bij Zweins. Hiermee zou het ene toegestane landgoed in de regio ingevuld zijn. In de dorpsvisie van Zweins wordt positief tegen de bouw van dit landgoed aangekeken. Dit project is door de provincie genomineerd als pilot. De realisatie is afhankelijk van goedkeuring door de raad.

In het streekplan en in de natuurbeschermingswet (fiscaal aantrekkelijk) is tevens de eis opgenomen dat landgoederen voor 90% openbaar moeten zijn. Door het maximeren van de verschillende vormen van landelijk wonen wordt de kans op nadelige effecten voorkomen.

BIJLAGE 5

Uitvoeringsprojecten

Bijlage 5: Uitvoeringsprojecten

Project nr. 1:

Uitwerken kostenverhaal

*Opgave en doel(en)*De gemeente wil ontwikkelingen in het buitengebied mogelijk maken, mits de kwaliteiten van het buitengebied worden versterkt of behouden. Daarover, en over de wijze waarop de kosten van de eventueel te nemen (compenserende) maatregelen, bekostigd moeten worden wil de gemeente afspraken maken met de initiatiefnemers. Publiekrechtelijke verhaalmogelijkheden mogen echter ook niet worden uitgesloten. Binnen dit project wordt uitgezocht hoe dit kostenverhaal het beste kan.

Gewenst eindresultaat
Er wordt onderzocht hoe de nieuwe mogelijkheden van kostenverhaal op grond van de Wro kunnen worden ingezet voor de financiële dekking van deze maatregelen. Belangrijk is dat er voor de mogelijkheden een voldoende juridische basis is. De gemeente wil inzicht krijgen in de geldstromen tussen "kostendragers" en "kostenvragers" en inzicht hebben in hoe via kostenverhaal (publiekrechtelijk en privaatrechtelijk) financiële bijdragen voor ontwikkelingen kunnen worden gegenereerd. Om kostenverhaal en verevening gemeentebreed mogelijk te maken, zal inzicht moeten zijn in de samenhang tussen mogelijke (exploitatie)gebieden en de ruimtelijke projecten.

Strategie
Op basis van de structuurvisie buitengebied Franekeradeel worden exploitatiegebieden en ruimtelijke projecten geïnventariseerd, waarbij per gebied of project zal worden aangegeven of en hoe kostenverhaal en verevening in de gemeente mogelijk is. Hierbij zal een onderscheid worden gemaakt tussen bovenplanse en bovenwijkse voorzieningen. Aangegeven zal worden of het noodzakelijk is een aanvullende structuurvisie vast te stellen die gericht is op het kostenverhaal.

Financiële aspecten
Onderzoekskosten.

Uitvoerbaarheid
Onderzoek is uitvoerbaar

Planning
2009

Project nr. 2:

Herziening bestemmingsplan Buitengebied Franekeradeel (beleidsproject)

Opgave en doel(en)
Het doel van de herziening is natuurlijk het beschermen van bijzondere waarden (normstellend kader) en het handhaven van bestaande planologische rechten in het gebied. Maar daarnaast wil de gemeente een ontwikkelkader bieden voor initiatiefnemers. Het geactualiseerde plan zal voorzien in een herziene en geactualiseerde planologisch-juridische regeling voor het landelijk gebied van de gemeente. Het nieuwe plan buitengebied zal, binnen de randvoorwaarden die gelden vanuit onder meer het landschap, milieu, water en cultuurhistorie, aan bestaande functies ontwikkelingsruimte bieden en daarnaast inspelen op de toekomstige ontwikkelingen. Met het nieuwe plan beschikt de gemeente over een actueel en samenhangend beleidskader voor het buitengebied.

Gewenst eindresultaat
Een hanteerbaar en doelmatig plan dat bijzondere waarden beschermt maar ook ontwikkelingen met ruimtelijke kwaliteit mogelijk maakt. Het bestemmingsplan buitengebied zal onder meer het planologisch-juridische kader omvatten voor de volgende voorstellen uit de structuurvisie:
- vergroting agrarische bouwpercelen;
- bouwregels cq. maatvoeringen bedrijfsgebouwen en/of bouwhoogten;
- bouwregels cq. maatvoeringen voor megastallen;
- biovergisting als nevenactiviteit bij een agrarisch bedrijf;
- paardenfokkerijen;
- regeling intensieve veehouderij;
- kleinschalige recreatieve voorzieningen;
- 'ruimte-voor-ruimte';
- landelijk wonen;
- hergebruik vrijkomende boerderijen.

Strategie
De structuurvisie dient als beleidsinput voor het bestemmingsplan buitengebied. Voor het vaststellen van het bestemmingsplan wordt een ontwikkelkader uitgewerkt zodat concrete initiatieven kunnen worden getoetst vooruitlopend op de bestemmingsplanprocedure.

Financiële aspecten
Kosten opstellen bestemmingsplan.

Uitvoerbaarheid
De gemeente heeft een wettelijke taak om een actueel bestemmingsplan te hebben. Conclusie: project is uitvoerbaar.

Planning
2010-2011

Organisatie
Trekker: gemeente
Rol gemeente: regie & kaderstellend

Project nr. 3:

Kwaliteitsverbetering in het landschap

Opgave en doel(en)
De landschapsanalyse die in het kader van de structuurvisie is opgesteld kan goed dienen als leidraad voor het benutten van kansen voor de versterking van de landschappelijke kwaliteit. De gemeente wil onder andere de landschappelijke aankleding van de dorpen en de ruimtelijke samenhang van de kleinere kwelderruggen verbeteren en versterken.

Gewenst eindresultaat
Stapsgewijs verbeteren van de landschappelijke kwaliteit in het buitengebied van Franekeradeel.

Strategie
Binnen de uitwerking en uitvoering van de dorpenvisies kan de invulling van de dorpsranden concreet gemaakt worden. Bij uitvoering van maatregelen in het buitengebied zal vanuit de landschappelijke visie de landschappelijke versterking verder ingevuld worden.

Financiële aspecten
Bijdrage ruimtelijk ontwikkeling: landschapsversterkende maatregelen zijn kostenvragers. Mogelijk kostendragers zijn aangegeven in hoofdstuk 8. Kostenverhaal en mogelijke bijdragen worden uitgewerkt in apart project.
Bijdragen: subsidiemogelijkheden worden onderzocht.

Uitvoerbaarheid
De uitvoerbaarheid zal in de praktijk worden aangetoond en is mede afhankelijk van gemeentelijke middelen en effectiviteit kostenverhaal.

Planning
2010 (relatie Bestemmingsplan Buitengebied)

Organisatie
Trekker: gemeente
Rol gemeente: regie
Partners: o.a. natuur- en milieuorganisaties, waterschap, Landschapsbeheer Fryslân

Project nr. 4:

Pilot landschappelijke inpassing schaalvergroting landbouw

Opgave en doel(en)
Het duurt nog enkele jaren voordat een geactualiseerd bestemmingsplan Buitengebied in werking treedt. In dit plan zal een goede planologisch-juridische regeling wordt opgenomen die vergroting bouwpercelen – onder voorwaarden- mogelijk maakt. De gemeente wil duurzame grondgebonden landbouw met goede economische perspectieven de ruimte geven om in evenwicht met het landschap te ontwikkelen, waarbij ondernemers zo veel mogelijk ruimte hebben om zelf de ontwikkelingsrichting van hun bedrijf te kunnen bepalen.

Gewenst eindresultaat
Een ontwikkelkader voor schaalvergroting van agrarische bouwpercelen zoals aangegeven in de structuurvisie in de praktijk brengen door een pilot-project voor vergroting van agrarische bouwpercelen te starten. De gemeente wil agrarische ondernemers vooruitlopend op het in werking treden van het bestemmingsplan Buitengebied faciliteren. De organisatie van de gemeente zal daarbij op de nieuwe werkwijze moeten inspelen.

Strategie
De structuurvisie geeft aan hoe moet worden omgegaan met ruimtelijke kwaliteit bij vergroting van agrarische bouwpercelen. Het ontwikkel- en toetskader en het instrument 'bijdrage in ruimtelijke ontwikkeling' wordt uitgewerkt in deze pilot. Het ontwikkel- en toetskader wordt vervolgens in de praktijk toegepast.

Financiële aspecten
Kosten: n.v.t.
Kostenverhaal: initiatief kan kostenvrager dan wel kostendrager zijn.
Bijdragen: mogelijke subsidiemogelijkheden voor het opstellen van een erfinrichtingsplan / landschappelijk inpassingplan worden nader onderzocht.

Uitvoerbaarheid
Uitvoerbaarheid zal in de praktijk worden aangetoond.

Planning
2010 (relatie bestemmingsplan Buitengebied).

Organisatie
Rol gemeente: Faciliteren van gewenste ontwikkelingen door het bieden van een ontwikkelkader (en kaderstellen van minder gewenste ontwikkelingen)
Trekker: gemeente
Partners: overleg brancheorganisaties (LTO- Noord)

Project nr.7:

Ruimte voor recreatie: landgebonden vormen

Opgave en doel(en)
Een aantrekkelijk landschap is een van de dragers voor toerisme en recreatie. Dit project heeft tot doel de beleefbaarheid en bereikbaarheid van het gebied te vergroten.

Gewenst eindresultaat
Stapsgewijs beleefbaarheid en bereikbaarheid van het gebied vergroten door onder ander de uitvoering van de volgende maatregelen:

- realisatie ontbrekende schakels in het fietsroutenetwerk (routegebonden recreatie)
- vergroten wandelmogelijkheden (dorpsrondjes, herstel oude paden)
- kleinschalige verblijfsrecreatie

Strategie
Het noordelijk deel van het buitengebied kan meeliften met de gebiedsontwikkeling Franekeradeel-Harlingen, waarin de dorpenvisies grotendeels in verwerkt zijn. Voor het zuidelijk gedeelte kan aangehaakt worden bij andere initiatieven (programma's) in het landelijk gebied, zoals het "oevers en kadenproject" langs het Van Harinxmakanaal, waar kadewerkzaamheden vergezeld gaan met de aanleg van fiets en wandelpaden. Belangrijk onderdeel van de strategie is werk met werk maken.

Financiële aspecten
Voor het noordelijk gedeelte van het buitengebied kan worden meegelift met de gebiedsontwikkeling Franekeradeel-Harlingen. Voor het zuidelijk deel zal per project naar financiering worden gezocht.
Ruimtelijke bijdrage: Recreatieve voorzieningen zijn kostenvragers. Kostendragers kunnen mogelijke (grootschalige) ontwikkelingen in het buitengebied zijn. In hoofdstuk 8 is een opsomming gegeven van mogelijke kostendragers.
Bijdragen:
Voor de uitvoering van het onderdeel "recreatieve fietspaden" kan, als dorpen zich voor fietsroutes in hun omgeving in willen zetten, een beroep gedaan worden op o.a. Plattelânsprojekten Noordwest Fryslân, het Waddenfonds en op de daarvoor bestemde middelen van de gemeente. Subsidiemogelijkheden worden waar mogelijk geoptimaliseerd.

Uitvoerbaarheid
De haalbaarheid zal afhangen van de voortgang van de gebiedsontwikkeling, de middelen die beschikbaar worden gesteld en van de initiatieven waarbij kan worden aangehaakt.
Voor het zuidelijk deel van het buitengebied moet dit nog worden onderzocht.

Planning
2010-2020

Organisatie
Trekker: gemeente en stuurgroep gebiedsontwikkeling Franekeradeel-Harlingen
Rol gemeente: regie
Participanten gebiedsontwikkeling: Wetterskip Fryslân, Provincie Fryslân, DLG, LTO Noord, Nederlandse Akkerbouw Vakbond, Vermilion Oil&Gas Nederland, Frisia Zout B.V., Dorpsbelangen Franekeradeel en Harlingen, Friese Milieufederatie, Gemeente Harlingen

Project nr.8:

Ruimte voor recreatie: watergebonden vormen

Opgave en doel(en)
Een aantrekkelijk landschap is één van de dragers voor toerisme en recreatie. Dit project heeft tot doel de beleefbaarheid en bereikbaarheid van het gebied via het water te vergroten. Een sterk punt is de dooradering van het gebied met waterlopen. Dit waternetwerk kan worden versterkt en uitgebreid. De structuurvisie geeft een visie hoe de watergebonden recreatie kan worden versterkt.

Gewenst eindresultaat
Stapsgewijs beleefbaarheid en bereikbaarheid van het gebied vergroten door:

- het ontwikkelen van watergebonden routes (realisatie ontbrekende schakels)
- het ontwikkelen van kleinschalige, watergebonden vormen van recreatie

Strategie
Het noordelijk gedeelte van het buitengebied kan meeliften met de gebiedsontwikkeling Franekeradeel-Harlingen, waarin de dorpenvisies grotendeels in verwerkt zijn. Voor het zuidelijke gedeelte van het buitengebied zal geïnventariseerd worden waar de kansen en knelpunten voor de watergebonden recreatie liggen. Aanleiding hiervoor is o.a. het oevers en kadenproject' van het Wetterskip waarbij kan worden aangesloten. Bij het benutten van de kansen vindt bij voorkeur afstemming plaats op de plannen in de omliggende gemeenten.

Financiële aspecten
Voor het noordelijk gedeelte kan worden meegelift met de gebiedsontwikkeling Franekeradeel-Harlingen. Voor het zuidelijk gedeelte van het buitengebied zal per project naar financiering worden gezocht.
Ruimtelijke bijdrage: recreatieve voorzieningen zijn kostenvragers. Kostendragers kunnen mogelijke (grootschalige) ontwikkelingen in het buitengebied zijn. In hoofdstuk 8 is een overzicht opgenomen van mogelijke kostendagers.
Bijdragen: Voor de uitvoering kan mogelijk een beroep gedaan worden gedaan op o.a. Plattelânsprojekten Noordwest Fryslân, het Waddenfonds en op de daarvoor bestemde middelen van de gemeente. Subsidiemogelijkheden worden waar mogelijk geoptimaliseerd.

Uitvoerbaarheid
De haalbaarheid zal afhangen van de voortgang van de gebiedsontwikkeling, de middelen die beschikbaar worden gesteld en van de initiatieven waarbij kan worden aangehaakt. Voor het zuidelijk gedeelte van het buitengebied moet dit nog worden onderzocht.

Planning
2010-2020

Organisatie
Trekker: gemeente en stuurgroep gebiedsontwikkeling Franekeradeel-Harlingen
Rol gemeente: regie
Participanten gebiedsontwikkeling: Wetterskip Fryslân, Provincie Fryslân, DLG, LTO Noord, Nederlandse Akkerbouw Vakbond, Vermilion Oil&Gas Nederland, Frisia Zout B.V., Dorpsbelangen Franekeradeel en Harlingen, Friese Milieufederatie, Gemeente Harlingen

Project nr. 5:

Opgave waterberging

Opgave en doel(en)
In het noordelijk deel van het buitengebied ligt een opgave voor waterberging. Hier zullen gronden worden gezocht die in tijden van zware regenval dienst kunnen doen als "overloopgebied". Ruimte voor water heeft geen planologische functieverandering tot gevolg. Grondruil kan als middel ingezet worden. In het kader van de gebiedsontwikkeling Franekeradeel- Harlingen wordt dit thema verder uitgewerkt.

Gewenst eindresultaat
Een robuust waterhuishoudingsysteem met voldoende verwerkingscapaciteit volgens het principe vasthouden-bergen-afvoeren. Aanwijzen waterbergingsgebieden. Gelijktijdige versterking ecologie en recreatieve functies.

Strategie
De oplossing van waterproblematiek is onderdeel van de gebiedsontwikkeling Franekeradeel-Harlingen. Verdere uitwerking, uitvoering en financiering vind plaatst in het kader van de gebiedsontwikkeling Franekeradeel-Harlingen.

Financiële aspecten
Besluitvorming over financiële aspecten vindt plaats in het kader van de gebiedsontwikkeling Franekeradeel – Harlingen.

Uitvoerbaarheid
De uitvoerbaarheid wordt aangetoond tijdens het proces van de gebiedsontwikkeling Franekeradeel-Harlingen.

Planning
2010-2018

Organisatie
Trekker: stuurgroep gebiedsontwikkeling Franekeradeel-Harlingen
Rol gemeente: participeert in ontwikkeling en levert capaciteit (menskracht)
Participanten: Wetterskip Fryslân, Provincie Fryslân, DLG, LTO Noord, Nederlandse Akkerbouw Vakbond, Vermilion Oil&Gas Nederland, Frisia Zout B.V., Dorpsbelangen Franekeradeel en Harlingen, Friese Milieufederatie, Gemeente Harlingen

Project nr. 6:

Windenergie

Opgave en doel(en)
De gemeente wil ruimte geven aan duurzame energie. De openheid van het landschap leent zich bij uitstek voor windenergie. Er is een duidelijke ontwikkeling van opschaling van windmolens (hoger en meer ruimtebeslag). De structuurvisie geeft de potentiële locaties aan. Dit zijn de huidige windmolenlocaties die worden opgeschaald. Bij opschaling van de bestaande parken moeten alle mogelijkheden aangegrepen worden om dat samen te laten gaan met het verdwijnen van bestaande solitaire molens. Hiermee komt opschaling ten goede aan de ruimtelijke kwaliteit van het buitengebied.

Gewenst eindresultaat
Meer energie opwekken via windmolens door grotere windmolens toe te staan in geclusterde gebieden gekoppeld aan het verdwijnen van solitaire windmolens.

Strategie
In bestemmingsplan buitengebied zal voor het oprichten van solitaire molens geen regeling meer worden opgenomen. Voor opschaling van windmolens zal mogelijk een aparte ruimtelijk procedure worden gevolgd. Mogelijk worden hiervoor afzonderlijke bestemmingsplannen opgesteld. Opschaling wordt gekoppeld aan het verdwijnen van solitaire windmolens.

Financiële aspecten
Kosten: initiatiefnemer
Ruimtelijke bijdrage: Kostendrager: vanwege de ruimtelijke impact zal kostenverhaal of een bijdrage in de ruimtelijke ontwikkeling worden gevraagd.

Uitvoerbaarheid
Uitvoering door eigenaar, initiatiefnemer.

Er wordt vooralsnog vanuit gegaan dat de plannen niet planmer-plichtig zijn. Mocht dit wel het geval blijken te zijn, dan zal een uitwerking van de structuurvisie op dit onderdeel moeten plaatsvinden en een planmer worden gemaakt.

Planning
vanaf 2010

Organisatie
Trekker: initiatiefnemer en eigenaar huidige windmolenlocatie
Rol gemeente: regie
Partners:

Project nr. 9:

Onderzoek naar verbetering infrastructuur landbouw

Opgave en doel(en)
De landbouw ondergaat de laatste tijd een schaalvergroting. Er ontstaan moderne grootschalige bedrijven, die steeds meer activiteiten hebben. De landbouwwegen zijn deels niet geschikt voor dit zware en vaak ook intensieve landbouw en vrachtverkeer. In het GVVP wordt wel nadrukkelijk op de ontsluiting van het glastuinbouwgebied ingegaan, maar slechts beperkt ingegaan op de aanpassing van de infrastructuur als gevolg van de algemene schaalvergroting van de landbouw in het buitengebied.

Gewenst eindresultaat
Inzicht krijgen of de huidige infrastructuur geschikt is voor het huidige en toekomstige gebruik van wegen door modern landbouw en vrachtverkeer en indien noodzakelijk maatregen opnemen in een maatregelenprogramma. Daar waar mogelijk onderzoeken of gelijktijdig maatregelen kunnen worden getroffen die de dorpen kunnen ontlasten van zwaar (landbouw) verkeer. Het onderzoek moet worden afgestemd met de agrarische sector.

Strategie
Overleg met LTO over mogelijke noodzaak voor aanpassing van de infrastructuur in het buitengebied van Franekeradeel. Indien noodzakelijk, onderzoeken huidige situatie en opstellen maatregelenprogramma. Koppeling met GVVP en beheerplan wegen leggen.

Financiële aspecten
Kosten: onderzoekskosten.
Ruimtelijke bijdrage: Infrastructuur is, wanneer dit wordt aangelegd of verbeterd een kostenvrager. Mogelijke kostendragers zijn (grootschalige) projecten die vragen om een zwaardere infrastructuur. Gedacht kan bijvoorbeeld worden o.a. aan de ontwikkeling van (grootschalige) glastuinbouw, een biomassacentrale met veel aan- en afvoer van materiaal e.d.. Zie voor een overzicht van mogelijke kostendragers hoofdstuk 8.

Uitvoerbaarheid
Het onderzoek is uitvoerbaar.
Voor de uitvoering van dit project moeten nog middelen ter beschikking worden gesteld.

Planning
2010

Organisatie
Trekker: gemeente
Rol gemeente: regie
Partners: LTO Noord

BIJLAGE 2

1B. DORPSKERNEN

Gebiedsbeschrijving

Vrijwel alle dorpen in de gemeente kennen een goed te onderscheiden dorpskern die veelal rond de aanwezige kerk is gesitueerd. De meeste dorpen zijn ooit als terpdorp ontstaan. In sommige gevallen is een aantal huisterpen aaneengegroeid tot één terpdorp. De terpdorpen hadden vaak een radiale structuur, die vrijwel nergens meer terug te vinden is. Andere terpdorpen hadden een meer blokvormige structuur. Veel van de terpen zijn afgegraven en als zodanig niet meer in het landschap herkenbaar. Alleen de plaats wordt nog gemarkeerd door de dorpskerk en de omliggende woonbebouwing.

In een aantal dorpen zoals Zweins, Hitzum, Herbayum, Schalsum en Dongjum is het alleen de kerk, met de direct daaromheen gelegen bebouwing die tot de dorpskern wordt gerekend. De setting van de bebouwing is in deze dorpen minder strak in een gevelrooilijn en de bebouwingsdichtheid is minder groot dan in de dorpskernen van bijvoorbeeld Tzum en Tzummarum. In deze dorpen wordt het bebouwingsbeeld over het algemeen gekenmerkt door een vrij hoge bebouwingsdichtheid, zoals bijvoorbeeld langs de Alde Buorren in Sexbierum en de Voorstraat in Tzum. De bebouwing is hoofdzakelijk in één bouwlaag met een kap, maar in een aantal dorpen zijn ook gebouwen in twee bouwlagen met kap gerealiseerd in de dorpskern. De detaillering van de gebouwen is sober, maar wel zorgvuldig. Dit komt onder andere tot uitdrukking in daklijsten, gootklossen en accenten in het metselwerk. Het kleur- en materiaalgebruik is traditioneel. Soms, zoals bij een aantal winkels, is sprake van een afwijkende vormgeving en kleurgebruik.

Beleid, waardebepaling en ontwikkeling

Het beleid is erop gericht het bestaande historische karakter te behouden. Voor deze gebieden wordt extra aandacht voor de ruimtelijke kwaliteit wenselijk geacht. Een deel van deze extra aandacht wordt verwerkt in het welstandstoezicht. Voor deze gebieden worden over het algemeen geen ingrijpende veranderingen verwacht.

Welstandsambitieniveau

De welstandsambitie voor deze gebieden is gericht op het behoud en waar mogelijk het versterken van de bestaande en/of gewenste kwaliteit. De klemtoon ligt op het handhaven en respecteren. Aan deze gebieden is dan ook een bijzonder ambitieniveau toegekend.

GEMEENTE FRANEKERADEEL - 1B. DORPSKERNEN

Foto's

Hoofdgebouwen in de historisch gegroeide rooilijn.

Gesloten bebouwingwand.

Traditionele kleurstellingen.

Gebiedskenmerken en criteria	Algemene gebiedsintentie:	Hh	Re	Iv
Plaatsing		Hh	Re	Iv
Hoofdgebouwen staan overwegend in de historisch gegroeide rooilijn en in een historisch gegroeide parcellering.		☐		
Gesloten tot open, afgestemd op bestaande.			☐	
Bijzondere functies (zoals de kerk) nemen een opvallende en dominante plaats in.			☐	
Aan- en uitbouwen alsmede bijgebouwen zijn ondergeschikt.			☐	
Hoofdvorm				
Eén tot twee bouwlagen met duidelijke kap (afhankelijk van de mogelijkheden in het bestemmingsplan); bijzondere functies kunnen hiervan afwijken.			☐	
De massa-opbouw is overwegend enkelvoudig en kent individuele uitstraling.			☐	
De gebouwen zijn kantig opgezet en refereren aan of reageren op de ambachtelijke traditionele architectuur.		☐		
Aan- en uitbouwen alsmede bijgebouwen zijn ondergeschikt of kennen een bijzondere vormgeving.			☐	
Aanzichten				
Er is sprake van duidelijke gerichtheid op de publieke ruimte.		☐		
Traditionele hoofdopzet.				☐
Duidelijk evenwicht tussen verticaal gerichte gevelopeningen en horizontale accenten (zoals plint, gevelopbouw, daklijsten e.d.).			☐	
Opmaak				
Gevels hebben een stenig karakter; daken zijn voorzien van (gebakken) pannen; bij verbouw dient een zorgvuldige afstemming op bestaande plaats te vinden.			☐	
Aandacht voor onderlinge verschillen in ambachtelijk traditionele details; de detaillering van gevelopeningen en/of daklijsten zijn zorgvuldig vormgegeven, die van bijgebouwen zijn ondergeschikt.			☐	
Traditionele kleurstellingen overheersen (afgestemd op bestaande).			☐	
De welstandsnota geldt alleen voor zover het bestemmingsplan hier niet in voorziet. Voor reclame-uitingen zie hoofdstuk 6.				

Beleidsintentie: Hh - Handhaven/herstel en restauratie; Re - Respecteren en interpreteren; Iv - Incidenteel veranderbaar.

3. LINTBEBOUWING

Gebiedsbeschrijving

Een groot deel van de dorpen heeft een groei gekend langs belangrijke doorgaande verbindings(vaar)wegen. Hier is sprake van een duidelijke lintbebouwing. Ook in de stad kunnen dergelijke linten worden onderscheiden (Harlingerweg, Leeuwarderweg en de Hertog van Saxenlaan).
De bebouwing is in de meeste gevallen niet direct met de voorgevel aan de straat gelegen, zoals dat in de meeste dorpskernen en in het stadscentrum wel het geval is. De woningen hebben over het algemeen een (kleine) voortuin. Naarmate de bebouwing verder van de kern is verwijderd, wordt de open ruimte tussen de bebouwing groter. Het 19e eeuwse en vroeg 20e eeuwse bebouwingsbeeld overheerst in deze linten.
In de stad zijn langs deze uitvalswegen soms voorname woningen in twee bouwlagen met een kap gebouwd. In het lint komen hier en daar bijzondere functies voor, zoals een schoolgebouw of een garagebedrijf.
Hier en daar zijn in deze linten ook rijenwoningen gerealiseerd, veelal als verdichting van het bebouwingslint. In Tzum is aan de Nieuwbuurtsterweg en de Kastanjelaan bijvoorbeeld sociale woningbouw gerealiseerd in rijen en twee-onder-één-kap.

Beleid, waardebepaling en ontwikkeling

Het beleid in de linten is erop gericht het bestaande bebouwingsbeeld en de ruimtelijke kwaliteit te handhaven en waar mogelijk te versterken. Voor deze gebieden wordt extra aandacht voor de ruimtelijke kwaliteit wenselijk geacht. Een deel van deze extra aandacht wordt verwerkt in het welstandstoezicht. Voor deze gebieden worden over het algemeen geen ingrijpende veranderingen verwacht.

Welstandsambitieniveau

De welstandsambitie voor deze gebieden is gericht op het behoud en waar mogelijk het versterken van de bestaande en/of gewenste kwaliteit. De klemtoon ligt op het handhaven en respecteren. Aan deze gebieden is dan ook een bijzonder ambitieniveau toegekend.

GEMEENTE FRANEKERADEEL – 3. LINTBEBOUWING

Foto's	Gebiedskenmerken en criteria	Algemene gebiedsintentie:	Hh	**Re**	Iv
 Overwegend vrijstaande bebouwing.	**Plaatsing**		Hh	Re	Iv
	Hoofdgebouwen staan overwegend in de historisch gegroeide rooilijn.		☐		
	Overwegend vrijstaande bebouwing.			☐	
	Gebouwen staan haaks op of evenwijdig aan de weg; De bouwwerken zijn met de voorgevel georiënteerd op de openbare weg. Bijzondere functies nemen een opvallende en dominante plaats in.			☐	
	Aan- en uitbouwen, alsmede bijgebouwen zijn ondergeschikt.			☐	
	Hoofdvorm				
	Overwegend één bouwlaag met duidelijke kap; bijzondere functies kunnen hiervan afwijken.			☐	
	De massa-opbouw is overwegend enkelvoudig en kent individuele uitstraling.			☐	
 Bijzondere functies in het lint.	De gebouwen zijn kantig opgezet en refereren aan of reageren op de ambachtelijke traditionele architectuur.		☐		
	Aan- en uitbouwen alsmede bijgebouwen zijn ondergeschikt en in een afgeleide architectuur of kennen een bijzondere vormgeving.			☐	
	Aanzichten				
	Er is sprake van duidelijke gerichtheid op de publieke ruimte.		☐		
	Traditionele hoofdopzet.			☐	
	Duidelijk evenwicht tussen verticaal gerichte gevelopeningen en horizontale accenten (zoals plint, gevelopbouw, daklijsten e.d.).			☐	
	Differentiatie in detaillering per bouwwerk gerelateerd aan de historische ontwikkeling.			☐	
	Opmaak				
 Differentiatie in detaillering.	Gevels hebben een stenig karakter; daken zijn voorzien van (gebakken) pannen; bij verbouw dient een zorgvuldige afstemming op bestaande plaats te vinden.			☐	
	Sobere, en soms zorgvuldige (ambachtelijk traditionele) detaillering van gevelopeningen en/of daklijsten en dergelijke.			☐	
	Traditionele kleurstellingen overheersen (afgestemd op bestaande).			☐	
	Bijgebouwen kennen een ondergeschikte detaillering.			☐	
	Diversen				
	Bij erfinrichting streven naar respecteren van de dorpse sfeer door gebruik van lage hagen of hekwerken.			☐	
	De welstandsnota geldt alleen voor zover het bestemmingsplan hier niet in voorziet. Voor reclame-uitingen zie hoofdstuk 6.				

Beleidsintentie: Hh - Handhaven/herstel en restauratie; Re - Respecteren en interpreteren; Iv - Incidenteel veranderbaar.

16. BUITENGEBIED

Gebiedsbeschrijving

Het buitengebied van de gemeente Franekeradeel kan globaal in tweeën worden gedeeld door de A31. Ten noorden daarvan ligt de nadruk van de agrarische bedrijfsvoering op de akkerbouw, terwijl ten zuiden daarvan voornamelijk de veehouderij het landschapsbeeld bepaalt. De bebouwing ligt in beide gebieden sterk verspreid in het landschap, waarbij de boerderijen het bebouwingsbeeld domineren. Verspreid zijn ook woningen in het buitengebied gesitueerd en op een aantal plaatsen is sprake van een kleine bebouwingsconcentratie in de vorm van zeer kleine dorpjes en gehuchten.

Het onderscheid in landschap ten noorden en ten zuiden van de A31 komt ook tot uitdrukking in de agrarische bedrijfsbebouwing. Voor de cultuurhistorisch waardevolle boerderijen zijn objectcriteria geformuleerd. Voor de beschrijving van deze boerderijen en de daarbij behorende welstandscriteria wordt naar de objectgerichte criteria verwezen.

Naast de authentieke boerderijen is er op het boerenerf bebouwing gerealiseerd die ten dienste staat van het akkerbouwbedrijf, dan wel het veehouderijbedrijf. Deze bebouwing is qua bouwhoogte veelal ondergeschikt aan de authentieke boerderij, maar qua oppervlakte veelal omvangrijk. Het grote verschil tussen de agrarische bedrijfsbebouwing voor een akkerbouwbedrijf en een veehouderijbedrijf zit in de goothoogte van de gebouwen. Akkerbouwbedrijven hebben uit oogpunt van de bedrijfsvoering behoefte aan een hoge goothoogte, terwijl tot nog toe die hoogte bij veehouderijbedrijven beperkt kon blijven. Hier is overigens ook een trend naar hogere stallen waarneembaar.
Ondanks de forse nieuwe agrarische bebouwing is de historische boerderij in de meeste gevallen nog beeldbepalend voor het erf. De nieuwe bebouwing is veelal op het achtererf geplaatst.

In het buitengebied komen verspreid ook andere bijzondere functies en gebouwen voor, zoals woningen, windmolens en gemaaltjes, maar ook het themapark Aeolus in Sexbierum en enkele kassencomplexen (ten zuiden van Sexbierum).

Beleid, waardepaling en ontwikkeling

Het beleid is in hoofdzaak gericht op het beheer van de bestaande situatie. Voor de agrarische functie wordt verwacht dat het aantal bedrijven zal afnemen en dat de overblijvende bedrijven nog groei zullen doormaken. In relatie tot deze trend is het van belang om ook de aanwijzingen uit het werk- en adviesboek ‘De Nije Pleats in Fryslân’ bij planvorming en planbeoordeling te betrekken.
Voor het overige worden geen ingrijpende ontwikkelingen verwacht voor het buitengebied.

Welstandsambitieniveau

Voor het buitengebied is een regulier ambitieniveau van kracht. De nadruk ligt hierbij op het respecteren van de bestaande basiskwaliteit.

GEMEENTE: FRANEKERADEEL – 16. BUITENGEBIED

Foto's	Gebiedskenmerken en criteria	Algemene gebiedsintentie:	Hh	**Re**	Iv
 Eenvoudige hoofdvorm.	**Plaatsing**		Hh	Re	Iv
	Het boerenerf kent een heldere opdeling in een woon- en een bedrijfsdeel. Het woondeel is georiënteerd op de openbare weg. Het bedrijfsdeel ligt achter of naast het woondeel, waarbij sprake is van een duidelijke ruimtelijke scheiding (bijvoorbeeld door voldoende tussenruimte of onderscheid in erfbeplanting e.d.).		☐		
	Hoofdgebouwen, zoals woningen, staan overwegend in een historisch gegroeide parcellering.		☐		
	Bijzondere functies (zoals gemalen en windmolenparken) nemen een opvallende en dominante plaats in.			☐	
	Aan- en uitbouwen alsmede bijgebouwen zijn ondergeschikt en zijn achter de voorgevel van het hoofdgebouw geplaatst.			☐	
	Agrarische bedrijfsgebouwen: zie ook werk- en adviesboek 'De Nije Pleats in Fryslân'.			☐	
	Bebouwing respecteert de aanwezige waardevolle beplantingspatronen.		☐		
 Agrarisch bedrijfsgebouw naast het hoofdgebouw.	**Hoofdvorm**				
	In principe één bouwlaag met duidelijke kap; bijzondere functies kunnen hiervan afwijken.			☐	
	De massa-opbouw is enkelvoudig tot samengesteld en kent individuele uitstraling.			☐	
	De gebouwen zijn kantig opgezet en refereren aan of reageren op de ambachtelijke traditionele architectuur.		☐		
	Aan- en uitbouwen zijn ondergeschikt of kennen een bijzondere vormgeving.			☐	
	Agrarische bedrijfsgebouwen hebben een eenvoudige hoofdvorm met duidelijke kap (zie werk- en adviesboek 'De Nije Pleats in Fryslân'.			☐	
	Aanzichten				
	Hoofdgebouwen kennen een duidelijke gerichtheid op de publieke ruimte.		☐		
	Traditionele hoofdopzet.				☐
	Duidelijk evenwicht tussen verticaal gerichte gevelopeningen en horizontale accenten (zoals plint, gevelopbouw, daklijsten e.d.).			☐	
 Bijzondere functie in het buitengebied.	Nieuwe invullingen kunnen modern, maar zijn ingetogen.			☐	
	Agrarische bedrijfsgebouwen kennen enige expressie, indien naar en op de weg gericht.			☐	
	Opmaak				
	Gevels van hoofdgebouwen hebben een stenig karakter; daken van hoofdgebouwen zijn voorzien van (gebakken en niet glanzende) pannen en/of riet; bij verbouw dient een zorgvuldige afstemming op bestaande plaats te vinden.			☐	
	Aandacht voor onderlinge verschillen in ambachtelijk traditionele details; de detaillering van gevelopeningen en/of daklijsten zijn zorgvuldig vormgegeven.			☐	
	Traditionele kleurstellingen overheersen (afgestemd op bestaande).			☐	
	Agrarische bedrijfsgebouwen kunnen hiervan afwijken, doch dienen in gedekte kleuren te worden gerealiseerd, materiaalgebruik is respectvol ten opzichte van de omgeving.			☐	
	De welstandsnota geldt alleen voor zover het bestemmingsplan hier niet in voorziet. Voor reclame-uitingen zie hoofdstuk 6.				

Beleidsintentie: Hh - Handhaven/herstel en restauratie; Re - Respecteren en interpreteren; Iv - Incidenteel veranderbaar.

OT1. HISTORISCHE BOERDERIJEN

Objectbeschrijving

Verspreid over het gemeentelijk grondgebied komen, zowel binnen als buiten de bebouwde kom, diverse historische boerderijen voor. Dat is niet verwonderlijk gezien het feit dat de agrarische functie van Franekeradeel vanouds dominant is. Boerderijen zijn in sterke mate bepalend voor het ruimtelijk aanzien van de gemeente. In Franekeradeel komen vooral veel stelpboerderijen en kop-hals-romp boerderijen voor.

Het bebouwingsbeeld wordt bepaald door een overwegend traditioneel ambachtelijke architectuur uit de 19e en begin 20e eeuw. Op enkele plekken zijn ook oudere boerderijen aanwezig.

Beleid, waardebepaling en ontwikkeling

Het beleid is gericht op beheer en versterking van de bestaande situatie. Het bebouwingsbeeld is cultuurhistorisch waardevol en in hoofdlijnen nog redelijk gaaf. Tegelijkertijd is het merkbaar dat de boerderijbebouwing steeds meer onder druk komt te staan. Zo blijkt dat de boerderijen die nog agrarisch in gebruik zijn, niet meer voldoen aan de eisen van deze tijd; nieuwe bedrijfsgebouwen worden bijgeplaatst en het oude bedrijfspand heeft dan vaak een ondergeschikte functie. Sommige boerderijen raken daardoor geleidelijk in verval.

Ingrijpende ontwikkelingen worden niet direct verwacht, maar wel zullen in de komende decennia nog veel verbouwingen en aanpassingen uitgevoerd worden. Verwacht mag worden dat het aantal agrarische bedrijven zal afnemen waardoor functiewijzigingen en bijkomende verbouwingen zich zullen aandienen.

Welstandsambitie

Voor deze objecten geldt een bijzonder welstandsregime. De historische boerderijen komen vanwege hun bijzondere betekenis voor de gemeente Franekeradeel in aanmerking voor extra aandacht bij de planbeoordeling. De algemene lijn is gericht op het handhaven en respecteren van de bestaande kwaliteiten.

Door een set van aparte criteria te formuleren voor de boerderijen wordt getracht om eigenaren van boerderijen te helpen om respectvol met het gebouw om te gaan.

GEMEENTE FRANEKERADEEL – OT1. HISTORISCHE BOERDERIJEN

Foto's	Kenmerken en criteria	Algemene gebiedsintentie:	**Hh**	Re	Iv
	Plaatsing		Hh	Re	Iv
	Een boerenerf kent een heldere opdeling in een woon- en een werkdeel. Het woondeel is georiënteerd op de openbare weg. Het werkdeel ligt achter of naast het woondeel, waarbij sprake is van een duidelijke ruimtelijke scheiding (bijvoorbeeld door voldoende tussenruimte of onderscheid in erfbeplanting e.d.).		☐		
	Hoofdgebouwen staan overwegend in het historisch gegroeide patroon.		☐		
	Bijgebouwen complexmatig op of achter het oorspronkelijke erf (zie werk- en adviesboek 'De Nije Pleats in Fryslân')		☐		
	Gebouwen staan overwegend haaks op of evenwijdig aan de weg; met het representatieve deel (woonhuis) naar de weg gekeerd.		☐		
Kop-hals-romp.	**Hoofdvorm**				
	Overwegend één bouwlaag met duidelijke kap of kappen.		☐		
	Over het algemeen een symmetrische hoofdopzet.			☐	
	De massa-opbouw is overwegend enkelvoudig (bijvoorbeeld stelp) tot samengesteld (kop-hals-romp).		☐		
	De gebouwen zijn kantig opgezet.		☐		
	Aan- en uitbouwen zijn ondergeschikt of kennen een bijzondere vormgeving.			☐	
Nieuwe schuren achter het hoofdgebouw.	(Agrarische) bijgebouwen hebben een eenvoudige hoofdvorm met een duidelijke kap (zie werk- en adviesboek 'De Nije Pleats in Fryslân').			☐	
	Dakkapellen beperken zich tot het woongedeelte.			☐	
					
	Aanzichten				
	Het hoofdgebouw kent een duidelijke gerichtheid op de publieke ruimte.		☐		
	Woonhuisgevels met traditionele indeling gebaseerd op verticaal gerichte gevelopeningen en horizontale accenten, zoals plint, gevelopbouw, daklijsten e.d.			☐	
	Bestaande schuurgevels kennen lage gootlijnen met uitzondering van de zijde van inrijdeuren; sobere indelingen.		☐		
	Bij verbouw bij voorkeur de bestaande gevelopeningen benutten; gevelopeningen in bedrijfsdeel hebben geen roedeverdeling.		☐		
Kop-hals-romp met bomensingel.	Nieuwe (agrarische) bijgebouwen zijn eenvoudig maar duidelijk geleed, bijvoorbeeld middels gemetselde plint, zichtbare travee-maat etc.			☐	
					
	Opmaak				
	Hoofdgebouw: gevels hebben een stenig karakter; daken zijn voorzien van (gebakken) pannen en/of riet; bij verbouw dient een zorgvuldige afstemming op bestaande plaats te vinden.		☐		
	Verbouw mag modern mits zorgvuldig afgestemd op de ambachtelijk traditionele detaillering.			☐	
	Nieuwe agrarische schuren kunnen modern maar wel in een donkere of gedekte kleurstelling.		☐		
Stelpboerderij.	Traditionele kleurstellingen overheersen (afgestemd op bestaande).			☐	
	Diversen				
	Streven naar respecteren en handhaven van erfbeplantingen.			☐	

Beleidsintentie: Hh - Handhaven/herstel en restauratie; Re - Respecteren en interpreteren; Iv - Incidenteel veranderbaar.

OT2. BIJZONDERE STAL- EN KASVORMEN

Objectbeschrijving

In de agrarische sector komen steeds meer bijzondere stal- en kasvormen voor. De gebiedsgerichte criteria voor het buitengebied en de objectcriteria voor boerderijen bieden geen passende welstandscriteria voor deze bouwwerken. Daarom zijn objectgerichte criteria opgesteld voor bijzondere stal- en kasvormen. De bekendste bijzondere stal- en kasvormen zijn de serre-. boog- en zaagtandstal en de tunnel- en schuurkas.

Serrestallen bij boerderijen

De serrestal wordt gekenmerkt door een eenvoudig uit te breiden systeem van tunnelframes die reeksen boogvormige daken vormen. De gevels van de stal worden opgetrokken uit een lage keerwand met daarboven een windbreekgaas of een ventilatiegordijn. De dakbedekking bestaat uit één of twee lagen kunststof folie met daaroverheen een schaduwdoek.

Zaagtandstal

De zaagtandstal roept door de kapvorm associaties op met industriële gebouwen. De zaagtandstal is eenvoudig uit te breiden en heeft een detaillering en materiaalgebruik dat overeenkomt met traditionele stallen. De zaagtandstal heeft vaak golfplaat als muur- en dakbedekking. De verticale kant van de zaagtand is voorzien van windbreekgaas en moet op het noorden georiënteerd zijn. De goothoogte is ongeveer 4,5 meter en de nokhoogte is ongeveer 7 meter, ongeacht de omvang van de stal.

Boogstallen/boogkassen

De boogstal/boogkas wordt gekenmerkt door een kolomloze boogvormige overspanning van 25 tot maximaal 50 meter breed en een hoogte van 6 tot maximaal 12 meter. De boogstal/boogkas is opgebouwd uit een onderbouw en een bovenbouw. De dakconstructie is ook toe te passen op een conventionele onderbouw. De bovenbouw is opgebouwd uit stalen vakwerkliggers, bekleed met windbreekgaas en/of waterdicht foliemateriaal.

Tunnelkassen

Binnen de tuinderswereld worden innovatieve vormen van teelt toegepast. In dat verband wordt bijvoorbeeld gebruik gemaakt van (verrijdbare) tunnelkassen. Tunnelkassen worden ook gebruikt voor het vervroegen van de bloei en voor het beschermen van gewas tegen weersinvloeden.

Schuurkassen

In plaats van een traditionele kas, wordt tegenwoordig ook vaak een zogenaamde schuurkas gebouwd. Deze vorm onderscheidt zich doordat de zijwanden niet in glas maar in plaatmateriaal is opgezet.

Beleid, waardebepaling en ontwikkelingen

Boerderijen zijn vanwege hun afmetingen en verschijningsvorm sterk bepalend voor het ruimtelijke beeld van het buitengebied. In principe heeft de gemeente de voorkeur voor een traditionele stalvorm. Als dit niet kan dan zijn alternatieven denkbaar. De intrede van de serre-, boog- en zaagtandstal en de tunnel- en schuurkas maakt deel uit van de ontwikkeling van schaalvergroting en uitbreiding van boerenbedrijven. Het beleid met betrekking tot deze ontwikkelingen is gericht op:

- het realiseren van een evenwichtige afstemming van de nieuwe gebouwen op de bestaande bebouwing;
- het realiseren van een goede inpassing op het erf;
- het realiseren van een goede inpassing in het landschap.

Aanwijzingen uit het werk- en adviesboek ‘De Nije Pleats in Fryslân’ worden hierbij betrokken.

Ambitie voor welstand

De nieuwe stal- en kasvormen hebben door de afwijkende vorm en de vaak grote afmetingen een grote invloed op het landschap. De criteria voor deze bijzondere stalvormen zijn afhankelijk van de mate waarin de nieuwe stalvormen op het bestaande erf ingepast kunnen worden. Indien inpassing op het bestaande erf, door een afwijkende bouwvorm of forse maatvoering niet mogelijk is, dient de nieuwe stal een zelfstandige plaatsing te krijgen op een eigen erf. Voor deze stal- en kasvormen geldt een regulier ambitieniveau.

GEMEENTE FRANEKERADEEL – OT2. BIJZONDERE STALVORMEN BIJ BOERDERIJEN

Foto's	Kenmerken en criteria	Algemene gebiedsintentie:	**Hh**	**Re**	Iv
 Een bijzondere stalvorm in principe als (vervangend) hoofdelement op een bestaand erf realiseren.					
	Plaatsing		Hh	Re	Iv
	Het boerenerf kent een heldere opdeling in een woon- en een bedrijfsdeel. Het woondeel is georiënteerd op de openbare weg. Het bedrijfsdeel ligt achter of naast het woondeel, waarbij sprake is van een duidelijke ruimtelijke scheiding (bijvoorbeeld door voldoende tussenruimte of onderscheid in erfbeplanting e.d.).		☐		
	Nieuwbouw dient in principe ingepast te worden binnen het bestaande bebouwingspatroon. Op het bestaande erf, achter het bestaande hoofdgebouw (woning). Een compact erf is uitgangspunt (zie ook werk- en adviesboek 'De Nije Pleats in Fryslân'		☐		
	Nieuwbouw mag niet tegen in vorm afwijkende gebouwen aangebouwd worden. De nieuwbouw kent dan een zelfstandige en vrijstaande plaatsing, waarbij geen concurrentie met de bestaande bebouwing plaatsvindt.		☐		
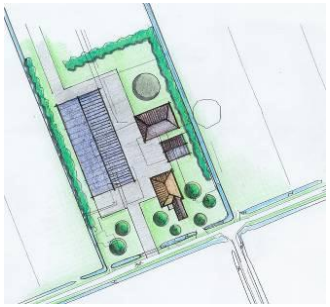 Indien vervangende nieuwbouw niet mogelijk is, dient nieuwbouw ingepast te worden op het bestaande erf.	Een rommelig erf met allerlei bouwvormen moet voorkomen worden. Het uitgangspunt is dat een bijzondere stalvorm dient als (vervangend) hoofdelement op een bestaand erf.			☐	
	Indien de nieuwbouw niet als nieuw hoofdelement op het bestaande erf gerealiseerd kan worden, dient de nieuwbouw zoveel mogelijk aan te sluiten bij de bestaande bebouwing en is inpassing op het bestaande erf uitgangspunt.			☐	
	Indien de nieuwbouw niet als nieuw hoofdelement op het bestaande erf gerealiseerd kan worden en inpassing op het bestaande erf ook niet mogelijk is (vanwege de grootte, grote bouwmassa of sterk afwijkende bouwvorm), dient het erf vergroot te worden en dient de nieuwbouw een zelfstandige en vrije plaatsing (achter) op het vergrote erf te krijgen. Bij vergroten van het erf een zo compact mogelijk erf nastreven met overwegend een rechthoekige vorm. De exacte vorm en grootte afstemmen op de karakteristieken van het landschap.			☐	
	De nieuwbouw maakt onderdeel uit van een compact, samenhangend bebouwingscluster.		☐		
	De hoofdrichting van de bebouwing volgt de verkavelingsrichting of de richting van de bestaande boerderij; (de hoofdrichting voor een serrestal in de richting van de langste zijde en die van een boogstal haaks op de boog).			☐	
	Hoofdvorm				
 Voorbeeld van een boogstal.	Keuze voor type systeembouw dat het meest aansluit bij reeds bestaande agrarische bebouwing.			☐	
	Nieuwbouw bij voorkeur niet als een toegevoegd element op het erf, maar als nieuw hoofdelement.			☐	
	De gebouwen vormen zowel op zichzelf als met de bestaande bebouwing, een compact en samenhangend geheel.			☐	
	Overwegend enkelvoudige bebouwingsmassa's toepassen i.v.m. minder massief silhouet (met name boogstal en zaagtandstal).		☐		
	De nokrichting is overwegend haaks op de straat.			☐	
	Rechthoekige plattegrond met een duidelijke lange en korte zijde. De lange zijde volgt in principe de kavelrichting en is haaks op de weg.			☐	
	Aanzicht				
 Voorbeeld van een serretal.	Gevels van de serrestal zijn in de hoofdrichting over de gehele lengte voorzien van horizontale gevelopeningen.			☐	
	Hoofdgebouwen hebben een naar de straat gekeerde representatieve zijde.			☐	
	De gevelindeling van de representatieve gevels is afgestemd op de bestaande bebouwing.			☐	
	Bij detaillering aansluiting zoeken bij de gebruikte middelen van bestaande bebouwing en de regionale context.			☐	
	Nieuwe invullingen kunnen modern zijn, mits ze respect tonen voor de bestaande en omliggende kwaliteiten.			☐	

 Voorbeeld van zaagtandstal	**Opmaak**			
	Het kleur- en materiaalgebruik is in conform de criteria voor het gebiedstype waarin de nieuwbouw gerealiseerd wordt.	☐		
	Kleur- en materiaalgebruik zijn afgestemd op bestaande bebouwing (mits deze voldoen aan de voornoemde criteria).	☐		
	Terughoudend kleur- en materiaalgebruik, zowel in aantal als expressie. Maximaal 2 kleuren toepassen.	☐		
	Geen lichtgekleurde, felgekleurde of glanzende materialen.	☐		
	Eventueel toe te passen folies en windbreekgaas in kleur afstemmen op het overige materiaalgebruik.	☐		
	Bij toepassing van transparante materialen dient uitstraling van licht op de omgeving voorkomen te worden.		☐	
	Er is sprake van een zorgvuldige detaillering.		☐	
 Voorbeeld van een tunnelkas	**Diversen**			
	Een goede landschappelijke inpassing is uitgangspunt. Een gedetailleerd erfinrichtingsplan is vereist bij de aanvraag	☐		
	De erfinrichting moet erop gericht zijn om het zicht op de nieuwbouw vanaf de openbare weg en het omringende landschap te beperken. De erfinrichting dient aan te sluiten bij de bestaande, traditionele erfinrichting. Versterken, dan wel aanbrengen van windsingels, boomgaarden, etc. is uitgangspunt. Met name in relatie tot bestaande stolpen is erfbeplanting gewenst.	☐		
	Bestaande beplanting handhaven.		☐	
	Erfbeplanting toepassen van inheems en op de ondergrond afgestemd sortiment.	☐		

Beleidsintentie: Hh - Handhaven/herstel en restauratie; Re - Respecteren en interpreteren; Iv - Incidenteel veranderbaar.

OT3. (MEST)VERGISTINGSINSTALLATIES

Objectbeschrijving

(Mest)vergistingsinstallaties maken deel uit van de schaalvergroting en uitbreiding van nevenactiviteiten van agrarische bedrijven. Deze relatief omvangrijke installaties hebben een eigen verschijningsvorm.

De meest voorkomende installaties bestaan doorgaans uit twee silo's (vergister en navergister) en een aantal secundaire elementen. Installaties kunnen echter ook bestaan uit een groter aantal kleinere maar hogere silo's.

De vergister is een betonnen silo met veelal een diameter van 15 à 16 meter en een hoogte boven maaiveld van ca. 5 meter. Deze silo is geïsoleerd; de buitenkant is bekleed met groene stalen beplating in verticale damwandprofiel. Het dak is een kunststof, gasdicht membraan dat door de druk een bolle vorm aanneemt. De navergister is een grotere silo met een diameter van 23 tot 28 meter en een hoogte boven maaiveld van eveneens circa 5 meter. De betonnen silo is niet geïsoleerd zodat de wanden een lichtgrijze kleur hebben. Het dak is een gespannen kap van PVC en heeft een afgeplatte kegelvorm. Van de secundaire elementen is de gasmotor de belangrijkste. Deze motor zet het biogas om in energie en is doorgaans ondergebracht in een zeecontainer.

Beleid, waardebepaling en ontwikkeling

In algemene zin is het beleid gericht op het handhaven en respecteren van de aanwezige ruimtelijke kwaliteit van het buitengebied. De boerderijen zijn vanwege hun afmetingen en verschijningsvorm sterk bepalend voor het ruimtelijke beeld van het buitengebied.

De ontwikkelingen in het buitengebied worden hoofdzakelijk in het bestemmingsplan geregeld. De huidige bestemmingsplannen laat deze functie echter niet zonder meer toe. In het geval van aanvragen zal daarom steeds een ontheffingsprocedure gevolgd moeten worden. Dat levert per geval een afweging.

De gebiedsgerichte criteria voor het buitengebied of de objectcriteria voor boerderijen bieden onvoldoende houvast bij de welstandsbeoordeling van deze bouwwerken. De hierna volgende objectgerichte criteria zijn daarom van toepassing. Deze criteria zijn gericht op een evenwichtige afstemming van de installaties op de bestaande bebouwing en een goede inpassing op het erf. Een compacte, geclusterde opstelling van de bebouwing moet voorkomen dat het open gebied te zeer wordt versnipperd, terwijl een goede hiërarchie van de woon- en bedrijfsbebouwing moet zorgen voor een blijvende herkenbaarheid van de verschijningsvorm van het boerenbedrijf. Een compact en overwegend rechthoekige erf is uitgangspunt. Vanwege de impact die (mest)vergistingsinstallaties hebben, is een zorgvuldige landschappelijke inpassing vereist.

Welstandsambitie

Voor deze objecten geldt een regulier welstandsregime.

GEMEENTE FRANEKERADEEL – OT3. (MEST)VERGISTINGSINSTALLATIES

Foto's	Kenmerken en criteria	Algemene gebiedsintentie:	**Hh**	Re	Iv
 Passend kleurgebruik.					
	Plaatsing		Hh	Re	Iv
	Het boerenerf kent een heldere opdeling in een woon- en een bedrijfsdeel. Het woondeel is georiënteerd op de openbare weg. Het bedrijfsdeel ligt achter of naast het woondeel, waarbij sprake is van een duidelijke ruimtelijke scheiding (bijvoorbeeld door voldoende tussenruimte of onderscheid in erfbeplanting e.d.).		☐		
	De installaties zijn gesitueerd op het (al dan niet vergrote) bedrijfsdeel van het boerenerf, binnen al dan niet uit te breiden erfbeplanting.		☐		
	Bij vergroten van het erf een zo compact mogelijk erf nastreven met overwegend een rechthoekige vorm. De exacte vorm en grootte van het erf afstemmen op de karakteristieken van het landschap.		☐		
	De vergistingsinstallatie is door de plaatsing ondergeschikt in het ruimtelijk beeld. De vergistingsinstallatie is bij voorkeur achter op het erf gesitueerd en is zo min mogelijk zichtbaar vanaf het openbaar domein.			☐	
 Compacte en samenhangende plaatsing (in samenhang met bestaande bebouwing).	De elementen van de vergistingsinstallatie vormen zowel op zichzelf als met de bestaande (bedrijfs-)bebouwing, een compacte en samenhangende compositie (silo´s e.d clusteren). De inpassing van de vergistingsinstallatie mag niet tot verrommeling van het erf leiden.		☐		
	Hoofdvorm				
	Beperkt aantal primaire elementen (2 à 3). Dit om een te groot serie-effect en versnippering te vermijden.			☐	
	De elementen van de mestvergistingsinstallatie vormen zowel op zichzelf als met de bestaande (bedrijfs-) bebouwing, een compacte, samenhangende en evenwichtige compositie.		☐		
	Wandhoogte en diameter ondergeschikt in het silhouet van het boerenerf, e.e.a. in samenhang met overige bedrijfsbebouwing.			☐	
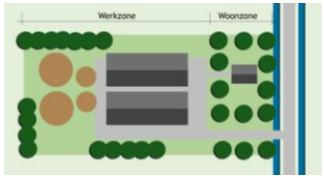 Inpassing op (achterzijde) erf.					
	Opmaak				
	De vergistingsinstallatie als geheel (wanden, kappen, etc.) in 1 of maximaal 2 gedekte kleurtinten uitvoeren. Middengroen, donkergroen, zwart, antraciet en donkergrijs zijn passende kleuren.			☐	
	De kleur van de vergistingsinstallatie dient afgestemd te zijn op de bestaande bedrijfsbebouwing.			☐	
	Geen hoogglanzende materialen of afwerking toepassen.			☐	
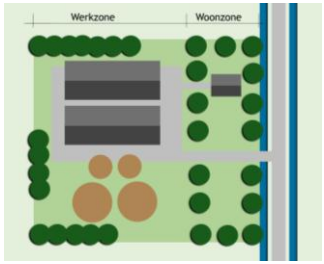 Zijwaartse uitbreiding erf.					
	Diversen				
	Een gedetailleerd erfinrichtingsplan is vereist bij de aanvraag		☐		
	Er moet sprake zijn van een goede landschappelijke inpassing en landschappelijke terreininrichting.		☐		
	Het erf en de vergistingsinstallatie inpassen door de toepassing van opgaand groen. Het groen benadrukt ook de vorm van het erf.			☐	
	Erfbeplanting toepassen van inheems en op de ondergrond afgestemd sortiment.		☐		
	Het erf is bij voorkeur helder begrensd van het omringende land door een kavelsloot.			☐	

Beleidsintentie: Hh - Handhaven/herstel en restauratie; Re - Respecteren en interpreteren; Iv - Incidenteel veranderbaar.

OT4. (MEST)RAFFINAGEINSTALLATIES

Objectbeschrijving

Deze (Mest)raffinageinstallaties zijn een nieuwe vorm van mestverwerking. De installaties zijn relatief minder omvangrijk dan de bestaande mestvergistingsinstallaties. Deze installaties hebben een eigen verschijningsvorm.

De installaties worden ondergebracht in een compacte containervormige bouwmassa.

De vergister is een betonnen containerbak met een hoogte boven maaiveld van ca. 5 meter. De buitenkant is bekleed met groene stalen beplating in verticale damwandprofiel.

Beleid, waardebepaling en ontwikkeling

In algemene zin is het beleid gericht op het handhaven en respecteren van de aanwezige ruimtelijke kwaliteit van het buitengebied. De boerderijen zijn vanwege hun afmetingen en verschijningsvorm sterk bepalend voor het ruimtelijke beeld van het buitengebied.

De ontwikkelingen in het buitengebied worden hoofdzakelijk in het bestemmingsplan geregeld. De huidige bestemmingsplannen laat deze functie echter niet zonder meer toe. In het geval van aanvragen zal daarom steeds een ontheffingsprocedure gevolgd moeten worden. Dat levert per geval een afweging.

De gebiedsgerichte criteria voor het buitengebied of de objectcriteria voor boerderijen bieden onvoldoende houvast bij de welstandsbeoordeling van deze bouwwerken. De hierna volgende objectgerichte criteria zijn daarom van toepassing. Deze criteria zijn gericht op een evenwichtige afstemming van de installaties op de bestaande bebouwing en een goede inpassing op het erf. Een compacte, geclusterde opstelling van de bebouwing moet voorkomen dat het open gebied te zeer wordt versnipperd, terwijl een goede hiërarchie van de woon- en bedrijfsbebouwing moet zorgen voor een blijvende herkenbaarheid van de verschijningsvorm van het boerenbedrijf. Een compact en overwegend rechthoekige erf is uitgangspunt. Vanwege de impact die (mest)raffenageinstallaties hebben, is een zorgvuldige landschappelijke inpassing vereist.

Welstandsambitie

Voor deze objecten geldt een regulier welstandsregime.

GEMEENTE FRANEKERADEEL – OT4. (MEST)RAFFINAGEINSTALLATIES

Foto's	Kenmerken en criteria	Algemene gebiedsintentie:	**Hh**	Re	Iv
 Passend kleurgebruik, compacte bouwvorm					
	Plaatsing		Hh	Re	Iv
	Het boerenerf kent een heldere opdeling in een woon- en een bedrijfsdeel. Het woondeel is georiënteerd op de openbare weg. Het bedrijfsdeel ligt achter of naast het woondeel, waarbij sprake is van een duidelijke ruimtelijke scheiding (bijvoorbeeld door voldoende tussenruimte of onderscheid in erfbeplanting e.d.).		☐		
	De installaties zijn gesitueerd op het (al dan niet vergrote) bedrijfsdeel van het boerenerf, binnen al dan niet uit te breiden erfbeplanting.		☐		
	Bij vergroten van het erf een zo compact mogelijk erf nastreven met overwegend een rechthoekige vorm. De exacte vorm en grootte van het erf afstemmen op de karakteristieken van het landschap.		☐		
	De raffinageinstallatie is door de plaatsing ondergeschikt in het ruimtelijk beeld. De raffinageinstallatie is bij voorkeur achter op het erf gesitueerd en is zo min mogelijk zichtbaar vanaf het openbaar domein.			☐	
	De elementen van de raffinageinstallatie vormen zowel op zichzelf als met de bestaande (bedrijfs-)bebouwing, een compacte en samenhangende compositie (silo´s e.d clusteren). De inpassing van de raffinageinstallatie mag niet tot verrommeling van het erf leiden.		☐		
	Hoofdvorm				
	Beperkt het aantal primaire elementen (maximaal 2). Dit om een te groot serie-effect en versnippering te vermijden.			☐	
	De elementen van de mestraffinageinstallatie vormen zowel op zichzelf als met de bestaande (bedrijfs-) bebouwing, een compacte, samenhangende en evenwichtige compositie.		☐		
	Wandhoogte en diameter ondergeschikt in het silhouet van het boerenerf, e.e.a. in samenhang met overige bedrijfsbebouwing.			☐	
	Opmaak				
	De raffinageinstallatie als geheel in 1 of maximaal 2 gedekte kleurtinten uitvoeren. Middengroen, donkergroen, zwart, antraciet en donkergrijs zijn passende kleuren.			☐	
	De kleur van raffinageinstallatie dient afgestemd te zijn op de bestaande bedrijfsbebouwing.			☐	
	Geen hoogglanzende materialen of afwerking toepassen.			☐	
	Diversen				
	Een gedetailleerd erfinrichtingsplan is vereist bij de aanvraag		☐		
	Er moet sprake zijn van een goede landschappelijke inpassing en landschappelijke terreininrichting.		☐		
	Het erf en de raffinageinstallatie inpassen door de toepassing van opgaand groen. Het groen benadrukt ook de vorm van het erf.			☐	
	Erfbeplanting toepassen van inheems en op de ondergrond afgestemd sortiment.		☐		
	Het erf is bij voorkeur helder begrensd van het omringende land door een kavelsloot.			☐	

Beleidsintentie: Hh - Handhaven/herstel en restauratie; Re - Respecteren en interpreteren; Iv - Incidenteel veranderbaar.

OT6. WINDTURBINECLUSTERS

Objectbeschrijving

Een windturbinecluster is een samenhangende, complexgewijze opstelling van twee of meer windturbines met toebehoren. De windturbine bestaat uit een rotor, een gondel en een mast. Doel van een windturbine is het omzetten van windenergie in elektrische energie.

Windturbines zijn vergunningplichtige objecten met een eigen verschijningsvorm die als zodanig vanuit welstand moeilijk beoordeelbaar is aan de hand van de criteria zoals die voor de overige bebouwing gehanteerd worden. Tegelijk zijn windturbines door de omvang en de draaiende wieken in de regel zeer nadrukkelijk aanwezig en daarmee sterk bepalend voor de ervaring van het omgevingsbeeld. Voor windturbineclusters geldt voorstaande in verhevigde mate.

Beleid, waardebepaling en ontwikkeling

In de ‘structuurvisie buitengebied Franekeradeel 2010-2020’ staan de uitgangspunten ten aanzien van windmolens geformuleerd. Daaruit blijkt dat ingezet wordt op opschaling van bestaande parken. Dit streven is vooral ook gekoppeld aan de intentie om solitaire molens te saneren.
De daarbij behorende ruimtelijke randvoorwaarden zijn verwerkt in de welstands criteria.

Welstandsambitie

Voor deze objecten geldt een bijzonder welstandsregime.

GEMEENTE FRANEKERADEEL – OT6. WINDTURBINECLUSTERS

Foto's	Kenmerken en criteria	Algemene beleidsintentie:	**Hh**	Re	Iv
 Mat-grijswit valt nauwelijks op.					
	Plaatsing		Hh	Re	Iv
	Compacte clusters		☐		
	Situeren in open gebieden		☐		
	Geen situering op kwelderwallen		☐		
	Opstelling niet koppelen aan/ accentueren van bestaande lijnen in het landschap		☐		
	Hoofdvorm cluster				
	Alle turbines zijn onderling identiek.		☐		
	De turbines staan in een eenvoudig, alzijdig herkenbaar regelmatig patroon		☐		
	Toevoegingen (bijv: bedieningsgebouwen, naamsaanduidingen, zendinstallaties) zijn sterk ondergeschikt en verstoren de structuur niet.		☐		
	Hoofdvorm				
	Zelfstandige vloeiende hoofdvorm.		☐		
	Eén mast en drie wieken.			☐	
	Rotorhuis relatief beperkt van omvang.			☐	
	Overwegend rank.		☐		
 Groepsopstelling Herbayum.	Evenwichtige verhouding tussen masthoogte/ wiekdiameter (in de regel wieklengte niet meer dan 2/3 van de masthoogte).		☐		
	Toevoegingen, aan- en uitbouwen alsmede kleine bijgebouwen zijn sterk ondergeschikt (o.a. de trafokasten, trap en ladder, windvaan, entree, zendinstallaties, reclame).			☐	
	Aanzichten				
	Mast en wieken zijn in maatvoering op elkaar afgestemd.		☐		
	Autonome vormgeving van clusters				
	Toevoegingen zoals deuren, naamsaanduidingen etc. zijn ondergeschikt en onopvallend, geen verdere reclame-uitingen.		☐		
	Opmaak				
	Materiaal: metaal, beton, kunststof.			☐	
	Kleur: onopvallend (bij voorkeur mat-grijswit voor mast, rotorhuis en wieken).		☐		

Beleidsintentie: Hh - Handhaven/herstel en restauratie; Re - Respecteren en interpreteren; Iv - Incidenteel veranderbaar.

OT7. TECHNISCHE INSTALLATIES (DELFSTOFWINNING), TRANSFORMATIESTATIONS

Objectbeschrijving

In de gemeente Franekeradeel komen installaties voor delfstofwinning (gas en zout en ten behoeve van elektriciteit) voor. De installaties worden gekenmerkt door een technische uitstraling en een redelijk grote mate van erfverharding.

Beleid, waardebepaling en ontwikkeling

De installaties voor delfstofwinning vormen een groot contrast met de landelijke omgeving waarin deze doorgaans worden gesitueerd. De installaties kunnen hierdoor een aantasting van het open en groene landschappelijke beeld betekenen. Een goede landschappelijke inpassing is daarom uitgangspunt voor de vormgeving. Bij de aanvraag dient een inrichtingsplan ingediend te worden.

Voor de landschappelijke inpassing geldt dat recht gedaan moet worden aan de openheid van het gebied. Bovendien moet worden aangesloten op de landschappelijke structuur en karakteristieken.

Welstandsambitie

Voor deze objecten geldt een bijzonder welstandsregime.

GEMEENTE FRANEKERADEEL – OT7. TECHNISCHE INSTALLATIES (DELFSTOFWINNING), TRANSFORMATIESTATIONS

Foto's	Kenmerken en criteria Algemene gebiedsintentie:	**Hh**	Re	Iv
   Voorbeeld van een samenhangende, evenwichtige en herkenbare compositie (gasopslag Langelo Drenthe).				
	Plaatsing	Hh	Re	Iv
	De plaatsing van installaties en gebouwen en de vorm van het erf afstemmen op de verkavelingsrichting.	☐		
	Het geheel van gebouwen en installaties is zo compact mogelijk vormgegeven.		☐	
	Een hoofdrichting toepassen voor gebouw, grond, water en groen.	☐		
	Lage installaties tot 1,5 meter hoogte en verharde erfdelen, worden ingepast d.m.v. een grondwal en/of haag van 1,5 meter hoogte.	☐		
	Installaties hoger dan 1,5 meter en eventuele gebouwen ordenen in samenhangende, evenwichtige en herkenbare compositie (bijvoorbeeld in een symmetrische compositie). Indien ordening in een heldere compositie niet mogelijk is, dienen de installaties en gebouwen ingepast te worden met opgaand groen (bijvoorbeeld boomsingel).	☐		
	Hoofdvorm			
	Er is sprake van een evenwichtige compositie van bedrijfsgebouwen en installaties.	☐		
	Gebouwen hebben een eenvoudige en krachtige hoofdvorm.	☐		
	Aanzichten			
	Het ontwerp van de gebouwen is passend in het landschap.	☐		
	Technische installaties bieden een boeiend grafisch spel (vorm, richting, ritme van het geheel zijn in goede onderlinge balans)		☐	
	Opmaak			
	Gedekte en bij het landschap passende kleuren toepassen voor wegen hekwerken, gebouwen, installaties, etc.	☐		
	Geen hoogglanzende materialen toepassen.		☐	
	Diversen			
	Een goed en gedetailleerd erfinrichtingsplan is nodig.	☐		
	De toe te passen beplanting is streekeigen en passend op de ondergrond.	☐		

Beleidsintentie: Hh - Handhaven/herstel en restauratie; Re - Respecteren en interpreteren; Iv - Incidenteel veranderbaar.

OT 9 PAARDENBAKKEN, PADDOCKS, LONGEERCIRKELS EN TRAININGMOLENS

Objectbeschrijving

Paardenbakken, paddocks, longeercirkels en trainingsmolens nemen in aantal toe en hebben daardoor (mede door hun verschijningsvorm) een steeds nadrukkelijkere impact op de ruimtelijke kwaliteit. Ze liggen verspreid in het buitengebied, maar worden ook in of nabij dorpen gerealiseerd.

Paardenbakken kenmerken zich door een rechthoekige trainingsbodem van maximaal 800 m^2 met daaromheen een omheining. Paddocks zijn doorgaans eveneens rechthoekig en omheind en worden gebruikt voor het buiten stallen van paarden wanneer er geen wei aanwezig is of de wei (met name in de herfst en winter) onbegaanbaar is. Longeercirkels en trainingsmolens zijn rond, met een diameter van 15 tot 20 meter. Ook deze trainingsfaciliteiten zijn omheind en hebben een trainingsbodem. Een trainingsbodem is doorgaans opgebouwd uit diverse zandlagen, maar kan ook worden bedekt met kunststof materialen of houtvezels. De omheiningen variëren van aarden wallen met begroeiing tot palen met linten of vangrails tot hekwerken van hout of kunststof. Om ook in de avonduren te kunnen trainen worden de trainingsfaciliteiten vaak omringd door (maximaal) vier lichtmasten aan één of meerdere zijden.

Paardenbakken, paddocks, longeercirkels en trainingsmolens zijn op grond van de Woningwet bouwvergunningplichtig wanneer ze door een houten omheining worden begrensd. Bovendien is ook de verlichting bouwvergunningplichtig.

Beleid, waardebepaling en ontwikkeling

De trainingsfaciliteiten op het erf van een paardenhouderij hebben een ruimtelijke impact. In een toenemende ‘verpaarding’ van het Nederlandse landschap is het van belang om deze ontwikkelingen in goede banen te leiden. De welstandstoetsing ten aanzien van omheiningen en verlichting kan daarbij een belangrijke rol spelen.

De belangrijke ruimtelijke impact die de trainingsfaciliteiten op het paardenerf in het landschap hebben, rechtvaardigt extra aandacht bij de planbeoordeling. De algemene lijn is het zo onopvallend mogelijk realiseren van deze trainingsfaciliteiten. De nadruk ligt derhalve op soberheid en zorgvuldige inpassing in het landschap.

Welstandsambitie

Voor deze objecten geldt een regulier welstandsregime.

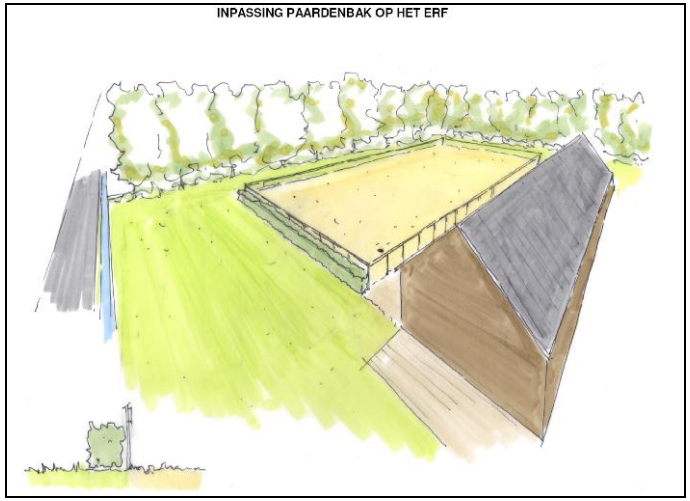

GEMEENTE FRANEKERADEEL – OT9. PAARDENBAKKEN, PADDOCKS, LONGEERCIRKELS EN TRAININGSMOLENS

Foto's

Transparante omheining in donkere kleurstelling

Hagen rond de omheining

Gebiedskenmerken en criteria	Algemene gebiedsintentie: **Hh**	Re	Iv
Plaatsing	Hh	Re	Iv
Op het erf (of direct aansluitend aan het erf) achter de voorgevellijn van het hoofdgebouw	☐		
Hoofdvorm			
Afrastering rechthoekig en direct de rijbaan omsluitend; in geval van longeercirkels en trainingsmolens is de afrastering rond		☐	
Aanzichten			
Afrastering is transparant; bij voorkeur palen om de drie meter en maximaal 2 dwarsliggers		☐	
Opmaak			
Materiaal: afrastering van hout. Kunststof dwarsliggers zijn mogelijk evenals lint of koord indien strak gespannen. Reflecterende materialen zijn niet toegestaan	☐		
Kleur: afrastering en lichtmasten in donkere kleurstelling in afstemming op de direct omringende landschappelijke elementen. Felle, of opvallende kleuren zijn niet gewenst	☐		
Diversen			
Streven naar inpassing van de trainingsfaciliteiten met hagen direct om de omheining		☐	

Beleidsintentie: Hh - Handhaven/herstel en restauratie; Re - Respecteren en interpreteren; Iv - Incidenteel veranderbaar.

BIJLAGE 3

PLANMER BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED 2013 FRANEKERADEEL

PLANMER BESTEMMINGSPLAN
BUITENGEBIED 2013 FRANEKERADEEL

CODE 121705 / 25-04-13

INHOUDSOPGAVE **blz**

0. SAMENVATTING 1

0. 1. Planmer-plicht 1
0. 2. Doel en procedure planMER 1
0. 3. Notitie reikwijdte en detailniveau 1
0. 4. Opzet van het planMER 2
0. 5. Milieueffecten en maatregelen 2

1. INLEIDING 6

1. 1. Aanleiding voor deze milieueffectrapportage 6
1. 2. Inhoudelijke vereisten en procedure 7
1. 3. Reikwijdte en detailniveau 8
1. 4. Leeswijzer 12

2. BELEIDSKADER, VISIE EN DOELSTELLINGEN 14

2. 1. Kaderstellend beleid 14
2. 2. Structuurvisie Buitengebied 15

3. HUIDIGE SITUATIE EN AUTONOME ONTWIKKELING 16

3. 1. Kerngegevens 16
3. 2. Ruimtelijke structuur van het plangebied 17
3. 3. Functionele structuur en autonome ontwikkelingen 18
3. 4. Autonome ontwikkelingen buiten het plangebied 22

4. VOORNEMEN EN ALTERNATIEVEN 24

4. 1. Voornemen: een nieuw bestemmingsplan 24
4. 2. Alternatieven en scenario's 30
4. 3. Referentiesituatie 31
4. 4. Het voornemen (maximaal ontwikkelinsscenario) 32
4. 5. Alternatieven en scenario's stikstofberekeningen 32
4. 6. Afweging overige opties voor alternatieven 34
4. 7. Samenvattend overzicht alternatieven 35

5. BEOORDELINGSMETHODIEK 36

6. EFFECTBESCHRIJVING BODEM EN WATER 37

6. 1. Gekozen toetsingscriteria 37
6. 2. Bodemopbouw 37
6. 3. Watersysteem 42
6. 4. Waterkwaliteit 45
6. 5. Samenvatting en waardering effecten bodem en water 46

7. EFFECTBESCHRIJVING LANDSCHAP, CULTUURHISTORIE EN ARCHEOLOGIE 48

7. 1. Gekozen toetsingscriteria 48
7. 2. Effectbeschrijving per landschapstype 48
7. 3. Effectbeschrijving overige kernkwaliteiten 60
7. 4. Samenvatting en waardering effecten landschap, cultuurhistorie en archeologie 69

8. EFFECTBEOORDELING ECOLOGIE 72

8. 1. Gekozen toetsingscriteria 72
8. 2. Effectbeschrijving Natura 2000 72
8. 3. Effectbeschrijving Ecologische Hoofdstructuur 73
8. 4. Effectbeschrijving weidevogelleefgebied 74
8. 5. Effectbeschrijving beschermde soorten 77
8. 6. Samenvatting en waardering effecten ecologie 80

9. EFFECTBEOORDELING LEEFOMGEVING 82

9. 1. Gekozen toetsingscriteria 82
9. 2. Verkeershinder 82
9. 3. Luchtkwaliteit 84
9. 4. Geluid 87
9. 5. Geur 91
9. 6. Samenvatting en waardering effecten leefomgeving 92

10. SAMENVATTING EFFECTBEOORDELING EN MITIGERENDE MAATREGELEN 94

10. 1. Samenvattende effectbeoordeling 94
10. 2. Mitigerende maatregelen 95

11. LEEMTEN IN KENNIS EN EVALUATIE 101

11. 1. Leemten in kennis 101
11. 2. Aanzet tot een evaluatieprogramma 101

12. BRONNENLIJST EN GEBRUIKTE AFKORTINGEN 103

12. 1. Gebruikte bronnen 103
12. 2. Gehanteerde afkortingen 104

BIJLAGEN

Bijlage 1 Inhoud en procedure planmer
Bijlage 2 Notitie reikwijdte en detailniveau
Bijlage 3 Samenvatting beleid
Bijlage 4 Verzamelen rekeninvoer en invulling alternatieven
Bijlage 5 Beschrijving Afwijkende stalvormen en mestraffinage
Bijlage 6 Berekening stikstofdepositie
Bijlage 7 Passende beoordeling
Bijlage 8 Ingrepen, soortgroepen, noodzaak ontheffing en mitigerende maatregelen
Bijlage 9 Kaartenbijlage

0. SAMENVATTING

0. 1. Planmer-plicht

De nieuwvestiging, uitbreiding of wijziging is een vergunningaanvraag voor veehouderij (een omgevingsvergunning) vanaf een bepaalde omvang mer- of mer-beoordelingsplichtig. Deze mer-(beoordelings)plicht is afhankelijk van het aantal dieren waarop het initiatief betrekking heeft. De drempelwaarden waarbij dit van toepassing is, zijn opgenomen in de C- en D-lijst bij het Besluit mer. Kaderstellende plannen, die het toetsingskader voor deze vergunningaanvragen, zijn planmerplichtig.

Door de ontwikkelingsmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt, is het mogelijk dat (toekomstige) uitbreidingen van veehouderijen de drempelwaarden uit het *Besluit mer* overschrijden. Daardoor vormt het bestemmingsplan het kader voor besluiten over mer(-beoordelings)plichtige activiteiten. Om deze reden moet voor het bestemmingsplan een planMER worden gemaakt.

Er is tevens sprake van een planmer-plicht omdat in het kader van de Natuurbeschermingswet een passende beoordeling moet worden opgesteld. Dit vanwege de mogelijke vermestende- en verzurende effecten als gevolg van stikstofdepositie die worden veroorzaakt door het uitbreiden van de veestapel (ook wel ammoniakdepositie genoemd).

0. 2. Doel en procedure planMER

Doel van een planMER is het integreren van milieuoverwegingen tijdens de besluitvorming over een bestemmingsplan. Daarbij dient te worden getoetst of de ontwikkelingsruimte en flexibiliteit die het bestemmingsplan biedt, leidt tot belangrijke negatieve milieueffecten. Waar relevant, dient te worden bekeken op welke wijze negatieve effecten kunnen worden beperkt of voorkomen (of positieve effecten kunnen worden versterkt).

De planmer-procedure bestaat uit de volgende stappen:
1. openbare kennisgeving opstellen planMER en bestemmingsplan;
2. raadpleging bestuursorganen en inspraak over reikwijdte en detailniveau van het planMER;
3. opstellen planMER en ontwerpbestemmingsplan;
4. terinzagelegging planMER met het ontwerpbestemmingsplan Buitengebied (zienswijzen);
5. toetsingsadvies van de Commissie voor de m.e.r.;
6. vaststelling bestemmingsplan: het planMER vormt een bijlage bij het bestemmingsplan.

0. 3. Notitie reikwijdte en detailniveau

In een Notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) is beschreven op welke wijze in het planMER de milieueffecten inzichtelijk worden gemaakt. Hiermee hebben overlegpartners de mogelijkheid gekregen om te reageren op de

reikwijdte en het detailniveau van het planMER. De NRD heeft ook voor een ieder ter inzage gelegen. Er is tijdens de inspraak- en overlegperiode niet gereageerd op de inhoud van de NRD. Zodoende zijn er geen wijzigingen aangebracht in de onderzoeksopzet (zie onderstaand).

0. 4. Opzet van het planMER

In het planMER zijn per milieuthema de huidige milieusituatie en eventuele autonome ontwikkelingen beschreven: samen vormen dit de zogenaamde referentiesituatie. De referentiesituatie bevat een beschrijving van de binnen het plangebied aanwezige waarden (landschap, cultuurhistorie, archeologie, natuur) en dient als vertrekpunt voor de effectbeschrijvingen.

Per milieuthema is een beschrijving opgenomen van de (potentiële) milieugevolgen als gevolg van de ontwikkelingsruimte en flexibiliteit die het bestemmingsplan biedt. Dit wordt het voornemen genoemd. De ontwikkelingsruimte voor de veehouderij vormt de directe aanleiding voor het opstellen van het planMER en neemt daarom een belangrijke plaats in de effectbeschrijvingen in.

Op basis van jurisprudentie moet bij de beschrijving van effecten rekening worden gehouden met de maximale benutting van de bouwmogelijkheden in het bestemmingsplan. Het hierboven beschreven voornemen gaat daar dan ook vanuit. Aanvullend op deze alternatieven is voor het aspect stikstofdepositie echter ook een realistisch trendscenario doorgerekend. Bij dit scenario wordt er vanuit gegaan dat de veestapel zich in de komende 10 jaar net zo ontwikkeld als in de afgelopen 10 jaar. Daarmee geeft het trendscenario een veel realistischer beeld van de ontwikkeling van de stikstofdepositie dan het voornemen.

Het planMER gaat niet alleen in op de effecten van de veehouderijen, maar ook op de effecten als gevolg van andere ontwikkelingsmogelijkheden zoals. Het gaat om relatief kleinschalige ontwikkelingen, waaraan in de regels strikte voorwaarden worden gesteld zoals de mogelijkheid een kleinschalig kampeerterrein op te richten, mogelijkheden voor opgaande teelten (fruitteelt) aansluitend op dorpen en ruimte voor ruimte. Gezien de aard en omvang van deze ontwikkelingsruimte wordt voor deze mogelijkheden volstaan met een kwalitatieve effectbeschrijving op hoofdlijnen.

0. 5. Milieueffecten en maatregelen

Natura 2000
Uit de effectbeschrijving en -beoordeling in het planMER blijkt dat effecten over het algemeen een beperkte geografische reikwijdte hebben. Uitzondering daarop vormt het thema stikstofdepositie. Uit de passende beoordeling volgt dat bij een maximale invulling van de bouwmogelijkheden uit de bestemmingsplannen significante negatieve effecten voor de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden, als gevolg van stikstofdepositie, niet zijn uit te sluiten.

Dit komt omdat de kritische depositiewaarden [1)] die van toepassing zijn op de gevoelige habitats in de omgeving, reeds worden overschreden door de achtergronddepositie.

In de onderstaande tabel is de toename van de stikstofdepositie voor de Natura 2000-gebieden Alde Feanen en Duinen Terschelling.

Natura 2000-gebied		Kritische depositiewaarde (mol/ha/jr)	Achtergronddepositie (mol/ha/jr)	depositie (in mol N/ha/jaar)	
				Trend	Maximaal
1	Alde Feanen	714 (Overgangs- en trilvenen)	Tussen 1360 en 1680 mol N/ha/jr.	+ 0,92	+ 26,76
2	Alde Feanen	714 (Overgangs- en trilvenen)	Tussen 1360 en 1680 mol N/ha/jr.	+ 0,61	+ 17,93
3	Duinen Terschelling	714 (Grijze duinen)	1190 mol N/ha/jr.	+ 1,04	+ 32,10
4	Duinen Terschelling	714 (Grijze duinen)	1190 mol N/ha/jr.	+ 0,62	+ 18,99
5	Duinen Terschelling	714 (Grijze duinen)	1190 mol N/ha/jr.	+ 1,05	+ 32,53

Tabel 1 Toename als gevolg van het bestemmingsplan

Bij een maximale invulling van de bouwmogelijkheden is sprake van een forse toename van de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden in de omgeving (32,53 mol/ha/jr). Ook bij de alternatieven blijft sprake van negatieve effecten. Een maximale benutting van alle bouwmogelijkheden is echter alleen in theorie aan de orde. Uit de berekening van het veel realistischer trendscenario blijkt dat de effecten op Natura 2000 in de praktijk naar verwachting zeer beperkt zullen blijven (toename van maximaal 1,04 mol/ha/jr). Bij een trendmatige ontwikkeling van de veestapel is en blijft de stikstofbijdrage vanuit het gebied dus verwaarloosbaar (<0,1%).

Om te kunnen garanderen dat het bestemmingsplan niet leidt tot significant negatieve effecten, zijn een aantal maatregelen geïnventariseerd.

Bij de inventarisatie van maatregelen is geconstateerd dat veel ruimtelijke maatregelen onvoldoende stikstofreductie opleveren:
- Het beperken van de uitbreidingsmogelijkheden van agrarische bedrijven (geen wijzigingsbevoegdheden voor uitbreiding naar maximaal 3,0 hectare) leidt er nog steeds toe dat de opvulling van onbenutte bouwmogelijkheden bij recht leiden tot een toename van de stikstofdepositie;
- Daarnaast is het beperken van de ontwikkelingsmogelijkheden van de agrarische bedrijven vanuit economisch perspectief niet. Het zoneren van het plangebied levert onvoldoende op;
- Beperking van het omzetten van akkerbouwbedrijven naar veehouderijbedrijven is vanuit het economisch perspectief tevens niet wenselijk;
- Daarnaast kunnen de mogelijkheden die het bestemmingsplan via wijzigingsbevoegdheden biedt voor stoppende agrarische bedrijven (om-

[1)] Met kritische depositiewaarde wordt bedoeld: de grens waarboven het risico bestaat dat de kwaliteit van het habitat significant wordt aangetast als gevolg van de verzurende en / of vermestende invloed van atmosferische stikstofdepositie (Alterra, 2012).

zetting naar een andere functie), niet worden ingeboekt als maatregel, omdat het bestemmingsplan hier wel ruimte voor biedt, maar niet afdwingt.

Een groot deel van de oplossing van de stikstofproblematiek ligt daarom buiten het bestemmingsplan. Op bedrijfsniveau kunnen maatregelen worden getroffen die goed aansluiten bij de bedrijfsvoering van agrarische bedrijven. Daarbij kan worden gedacht aan zaken als beweiding, aanpassing van het stalsysteem, eiwit arm voeren of het salderen van de ammoniakemissie met een stoppend agrarisch bedrijf. Om te borgen dat op planniveau geen toename van stikstofdepositie aan de orde is, kan in het bestemmingsplan een voorwaardelijke verplichting worden opgenomen. Uitvoering van de maatregel vindt plaats op projectniveau en kan worden bereikt door een combinatie van maatregelen.

In het bestemmingsplan moet worden afgewogen welke maatregelen passen bij het flexibele karakter van een bestemmingsplan buitengebied.

Overige milieuthema's

Ten aanzien van de overige milieuthema's is in het MER het volgende geconcludeerd:

- Ten aanzien van veruit de meeste aspecten zijn de mogelijke effecten van het voornemen licht negatief van aard;
- Ten aanzien van een aantal landschappelijke en cultuurhistorische aspecten scoort het plan overwegend licht negatief. Op een aantal specifieke punten kunnen negatieve effecten aan de orde zijn. Daarbij gaat het om:
    - het aanbrengen van nieuwe opgaande beplanting bij waardevolle dorpsaanzichten en beschermde dorpsgezichten in de verschillende deelgebieden;
    - aantasting van de kleinschalige verkaveling in een aantal delen van de kwelderwal en terpenlandschap;
    - lichthinder en lichtvervuiling als gevolg van lichtmasten bij paardrijbakken;
    - aantasting van terreinen met hoge archeologische waarde;
- Bij de benutting van de maximale bouwmogelijkheden in het bestemmingsplanplan (het voornemen), leidt het plan tot significant negatieve effecten op het gebied van Natura 2000. Wanneer rekening wordt gehouden met een realistischer trendscenario zijn de effecten beperkter maar nog steeds significant;
- Intensivering van landbouwgronden als gevolg van schaalvergroting leidt tot aantasting van weidevogelleefgebied. Dit wordt gezien als een negatief effect.

Ook voor deze overige milieuthema's zijn in het planMER maatregelen geïnventariseerd. Daarbij kan een onderscheid worden gemaakt in maatregelen die in het bestemmingsplan kunnen worden geborgd en maatregelen die buiten de reikwijdte van het bestemmingsplan liggen. De volgende maatregelen kunnen (eventueel) in het bestemmingsplan worden opgenomen:

- Rondom waardevolle dorpssilhouetten en beschermde dorpsgezichten een zone opnemen waarbinnen geen opgaande teelten, kleinschalige kampeerterreinen, paardrijbakken en nieuwe bouwpercelen zijn toegestaan;
- Over de kleinschalige structuren een dubbelbestemming leggen waarbinnen nieuwe agrarische bouwpercelen en agrarische bouwpercelen groter dan 1,5 hectare niet zijn toegestaan;
- aanvullende maatregelen opnemen om lichthinder en lichtvervuiling als gevolg van paardrijbakken te voorkomen;
- Overwogen kan worden om intensivering van het grondgebruik in weidevogelgebieden te beperken door een verbod op te nemen voor graslandvernieuwing, maïsteelt en het verleggen van sloten.

In het bestemmingsplan wordt afgewogen welke van deze maatregelen worden opgenomen.

1. INLEIDING

1. 1. Aanleiding voor deze milieueffectrapportage

Mer-plicht algemeen
De gemeente Franekeradeel werkt aan het actualiseren van haar bestemmingsplan voor het buitengebied. Bij bestemmingsplannen moet een plan-MER [2)] worden opgesteld wanneer:
- een plan het kader vormt voor een toekomstig besluit over een mer-(beoordelings)plichtige activiteit;
- voor een plan een passende beoordeling op grond van de Habitatrichtlijn/Natuurbeschermingswet gemaakt moet worden.

Op 1 april 2011 is het *Besluit milieueffectrapportage* gewijzigd. Een aantal van de doorgevoerde wijzigingen zijn met name relevant voor bestemmingsplannen die betrekking hebben op buitengebieden. Het gaat om het volgende:
- in de D-lijst bij het Besluit mer zijn drempelwaarden opgenomen voor grondgebonden veehouderijen (vóór 1 april 2011 waren alleen intensieve veehouderijen mer-(beoordelings)plichtig);
- de drempels uit het Besluit mer zijn niet langer een harde grens, maar indicatief. Ook bij activiteiten onder de drempelwaarden dient te worden beoordeeld of er negatieve effecten kunnen optreden die een mer-procedure noodzakelijk maken.

Het bestemmingsplan is planmer-plichtig
In het bestemmingsplan Buitengebied 2013 Franekeradeel zijn ontwikkelingsmogelijkheden opgenomen om grondgebonden agrarische bedrijven uit te breiden. In het bestemmingsplan is bovendien ruimte opgenomen voor de doorgroei van de bestaande intensieve veehouderijbedrijven. Voor het bepalen van de omvang van agrarische bouwpercelen is gekozen voor een maatwerkbenadering met als uitgangspunt de geldende planologische rechten.

Op basis van het *Besluit milieueffectrapportage* wordt het uitbreiden van verschillende typen veehouderij aangemerkt als een mer-(beoordeling)plichtige activiteit. Wanneer bijvoorbeeld een melkveehouderijbedrijf wordt uitgebreid met meer dan 200 koeien, is in het kader van de omgevingsvergunning sprake van een mer-beoordelingsplicht. Omdat het bestemmingsplan het kader vormt voor bedrijven met een dergelijke omvang en bovendien een stapeling van milieueffecten aan de orde is wanneer verschillende bedrijven uitbreiden, is het genoemde bestemmingsplan planmer-plichtig

Een passende beoordeling
Voor activiteiten waarvan op voorhand niet kan worden uitgesloten dat zij leiden tot significant negatieve effecten voor Natura 2000-gebieden, moet

[2)] Met de afkorting mer wordt de procedure van milieueffectrapportage bedoeld. De afkorting MER staat voor het milieueffectrapport

een passende beoordeling worden gemaakt [3)]. De uitbreiding van veehouderijbedrijven kan als gevolg van stikstofdepositie leiden tot significant negatieve effecten in verzurings- en vermestingsgevoelige habitats binnen Natura 2000-gebieden.

De passende beoordeling brengt ook de verplichting met zich mee om een planMER op te stellen. Daarmee ontstaat de tweede aanleiding voor het opstellen van een planMER. De passende beoordeling is integraal opgenomen in dit milieueffectrapport.

1. 2. Inhoudelijke vereisten en procedure

1.2.1. Inhoud van een planMER

Kern van het planMER is het vergelijken van de milieusituatie bij autonome ontwikkeling (zonder nieuw bestemmingsplan) en de milieueffecten die kunnen optreden door het vaststellen van het nieuwe bestemmingsplann (het voornemen). De inhoud van een planMER is afhankelijk van het abstractieniveau en de inhoud van het plan. De reikwijdte en detailniveau van het MER zijn beschreven in paragraaf 1.3. De inhoudsvereisten van het planMER zijn verder beschreven in bijlage 1.

1.2.2. Procedurele aspecten

Een planmer-procedure (verder: planmer) is bedoeld om milieubelangen tijdens besluitvorming op een volwaardige manier mee te wegen. Voor het doorlopen van een planmer geldt een wettelijk vastgestelde procedure, die voor een deel parallel loopt met de bestemmingsplanprocedure. De relatie tussen de bestemmingsplanprocedure en de planmer-procedure is weergegeven in het onderstaande schema. Voor een volledige beschrijving van de procedurestappen wordt verwezen naar bijlage 1.

Bestemmingsplan	planmer
Opstellen nota van uitgangspunten	
Opstellen voorontwerpbestemmingsplan	Opstellen notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) en raadplegen overleg en adviesinstanties
Inspraak en overleg	Opstellen planMER
Opstellen ontwerpbestemmingsplan	
Zienswijzen op het ontwerpbestemmingsplan	Zienswijzen op het planMER en toetsingsadvies van de Commissie MER
Vaststelling	

Figuur 1. Afstemming van bestemmingsplan en planmer-procedure

[3)] Tijdens het opstellen van de brief inzake reikwijdte en detailniveau werd nog uitgegaan van het onderzoeken van effecten voor Natura 2000, door middel van een voortoets. Inmiddels is duidelijk dat ook op grotere afstanden significant negatieve gevolgen aan de orde kunnen zijn. Daarom wordt ervoor gekozen om de effecten meteen door middel van een passende beoordeling te onderzoeken.

Als eerste stap van de planmer is een notitie reikwijdte en detailniveau (verder: NRD) opgesteld. Met de NRD zijn de betrokken bestuursorganen geraadpleegd over de reikwijdte en het detailniveau van het planMER.

Dit planMER wordt gelijktijdig met het ontwerpbestemmingsplan ter inzage gelegd en getoetst door de Commissie mer. In een toetsingsadvies geeft de commissie aan of het planMER voldoende informatie bevat om de besluitvorming over het bestemmingsplan te kunnen afronden.

Het planMER, de ingediende zienswijzen en het toetsingsadvies van de Commissie mer worden door de gemeenteraad betrokken bij de vaststelling van het bestemmingsplan.

1. 3. Reikwijdte en detailniveau

1.3.1. Raadplegen van overleg- en adviesorganen

Door middel van een notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) zijn advies- en overleginstanties die ook betrokken worden bij het opstellen van het bestemmingsplan, geraadpleegd over de reikwijdte en detailniveau van het planMER. Ten aanzien van de NRD zijn geen inhoudelijke reacties ingediend. Onderstaand zijn de belangrijkste keuzes ten aanzien van de reikwijdte en detailniveau beschreven. De NRD is opgenomen als bijlage 2 van het planMER.

1.3.2. Geografische reikwijdte: plangebied en studiegebied

Het plangebied betreft het gebied waarvoor het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied 2013 wordt vastgesteld. Het plangebied omvat het landelijk gebied van de gemeente Franekeradeel inclusief het deel van de Waddenzee dat bij de gemeente Franekeradeel hoort en inclusief de kleine dorpen of buurtschappen Firdgum, Boer, Zweins en Kingmatille. Het glastuinbouwgebied Sexbierum maakt geen deel uit van het plangebied. Voor dit gebied is in 2011 een eigen bestemmingsplan vastgesteld.

In bijlage 9 is een topografische kaart opgenomen van het plangebied.

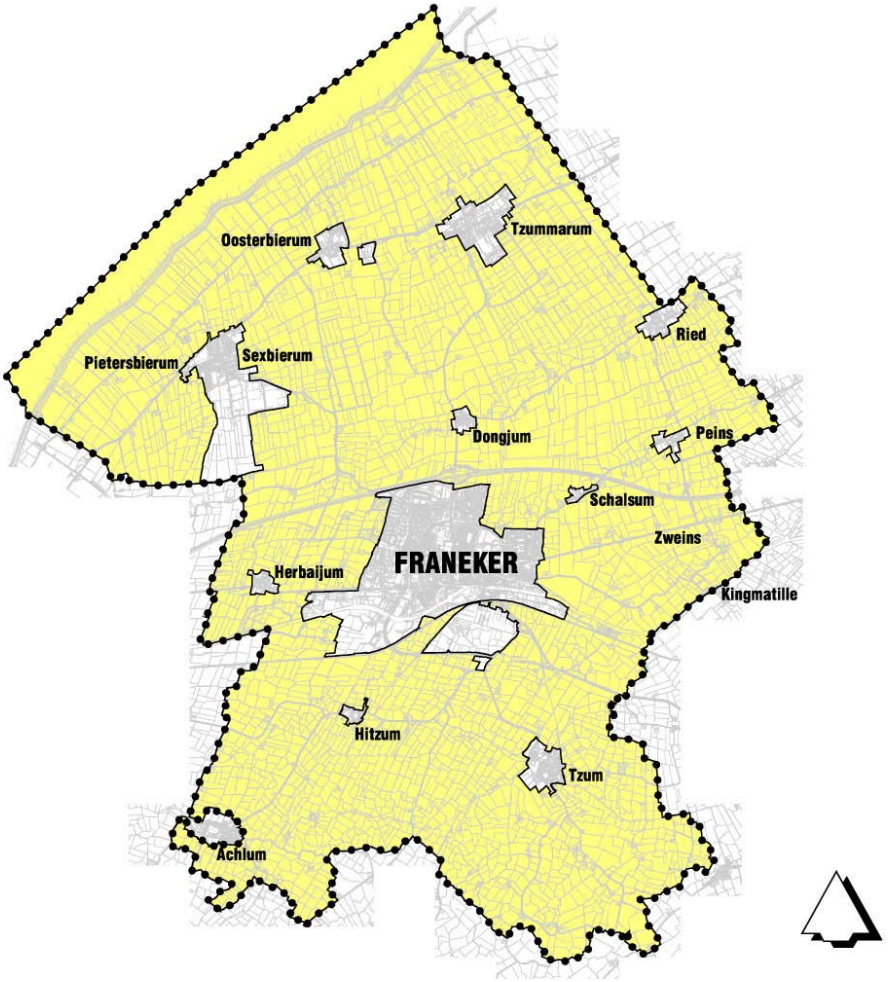

Figuur 2. Begrenzing van het plangebied

Het studiegebied is het gebied waarbinnen waarneembare effecten als gevolg van het plan kunnen optreden. Voor de meeste milieuaspecten valt het studiegebied samen met het plangebied. Voor het aspect stikstofdepositie (verzuring- en vermesting) wordt een ruimer studiegebied aangehouden, aangezien stikstof (ammoniak) op grote afstand van het plangebied kan neerslaan.

Het studiegebied hangt af van de ligging van Natura 2000-gebieden met stikstofgevoelige habitattypen. De meeste gebieden hebben echter geen stikstofgevoelige habitattypen of hebben een lagere achtergronddepositie dan de kritische depositiewaarden (KDW) van het meest kritische habitattype. Twee Natura 2000-gebieden rondom het plangebied met meerdere zeer stikstofgevoelige habitattypen vragen echter om nadere aandacht. Het betreft:

- Alde Feanen;
- Duinen Terschelling;

In de Waddenzee zijn meerdere stikstofgevoelige habitattypen aanwezig, echter alleen op zeer grote afstand van het plangebied en ter plaatse is de achtergronddepositie lager dan de kritische depositiewaarden (KDW).

Figuur 3. Studiegebied (ligging relevante Natura 2000-gebieden (geel))

1.3.3. Ontwikkelingen en effecten

Een in hoofdzaak consoliderend plan
Hoofddoel van het nieuwe bestemmingsplan is om te komen tot een actueel en eenduidig juridisch-planologisch toetsingskader voor ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied. Het bestemmingsplan is in beginsel consoliderend van aard. Er wordt ingezet op het beschermen en versterken van de huidige natuurlijke, cultuurhistorische en landschappelijke waarden.

Binnen de randvoorwaarden die gelden vanuit onder meer milieu, landschap, water en cultuurhistorie, wordt ontwikkelingsruimte geboden om in te kunnen spelen op markt- en beleidsontwikkelingen. Het gaat daarbij enerzijds om de bestaande functies, zoals agrarische bedrijven, en anderzijds om nieuwe functies, zoals passende mogelijkheden voor vrijkomende agrarische bedrijven en mogelijkheden om kleinschalige recreatiefaciliteiten te realiseren.

Ontwikkelingen en milieuaspecten
Niet bij alle ontwikkelingen zijn alle typen milieuaspecten van belang. In het planMER wordt aandacht besteed aan de ontwikkelingen en milieueffecten uit de onderstaande tabel.

Type ontwikkeling	Milieuaspecten												
	Natura 2000	Aantasting van EHS	Aantasting weidevogel-leefgebied	Beschermde plant- dier-soorten	Landschappelijke en cul-tuurhistorische waarden	Archeologische waarden	Bodemopbouw (geomor-fologie)	Waterberging	Waterkwaliteit	Verkeershinder	Luchtkwaliteit	Geluidhinder	Geurhinder
Schaalvergroting grondgebonden veehouderij	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Uitbreidingsmogelijkheden be-staande intensieve veehouderij-bedrijven of bedrijven met een in-tensieve neventak	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Functiewijziging agrarische bedrij-ven (naar burgerwoningen)	x	x	x	x	x					x	x	x	x
Nevenfuncties (o.a. kleinschalig kamperen en trekkershutten)	x	x	x	x	x					x	x	x	x
Opgaande teeltvormen			x	x	x								
Ruimte voor ruimte										x	x	x	x

Figuur 4. Samenvattend overzicht van onderzochte ontwikkelingen en relevante milieuaspecten

1.3.4. Alternatieven

Wettelijk gezien is het verplicht om een vergelijking te maken tussen een referentiesituatie en het voornemen. Overeenkomstig jurisprudentie wordt voor het voornemen in principe uitgegaan van de maximale benutting van de bouwmogelijkheden in het bestemmingsplan. Ten aanzien van het aspect stikstofdepositie, wordt naast de referentiesituatie en het voornemen, tevens een trendscenario doorgerekend, waarbij de toe- of afname van de stikstofdepositie vanuit het plangebied in beeld wordt gebracht wanneer de veestapel in het gebied zich doorontwikkeld zoals in de afgelopen 10 jaar. In hoofdstuk 4 en bijlage 4 wordt de keuze en de exacte invulling van de alternatieven nader beschreven.

1.3.5. Detailniveau en methodiek van het onderzoek

De kern van het planMER is dat de belangrijkste gevolgen van de voorgenomen activiteit op het milieu overzichtelijk in beeld worden gebracht. Het detailniveau van het planMER moet aansluiten op het detailniveau van het bestemmingsplan.

Doel van het planMER is om uitspraken te kunnen doen over de wenselijkheid van ontwikkelingsmogelijkheden op gebiedsniveau. Binnen de planperiode van het bestemmingsplan is het onzeker welke mogelijkheden daadwerkelijk zullen worden benut, op welke plek en wanneer en in welke mate. De effecten kunnen dan ook niet gedetailleerd per perceel worden beschreven. Omdat het bestemmingsplan een ontwikkelingskader vormt voor het gehele plangebied en geen betrekking heeft op de concrete invulling van percelen, worden de effecten perceelsoverstijgend (cumulatief) in beeld gebracht.

Niet alle aspecten kunnen even gedetailleerd onderzocht worden. Het aspect ecologie (Natura 2000 in het bijzonder) wordt in meer detail onderzocht dan de overige milieuaspecten, omdat negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden in de omgeving niet op voorhand zijn uit te sluiten. De effecten op Natura 2000 worden onderzocht aan de hand van een passende beoordeling. Aspecten waar weinig of geen effecten voor worden verwacht, worden niet of op basis van een kwalitatieve methode onderzocht.

Wanneer een uitbreiding zich in de toekomst concreet voordoet, worden de milieueffecten van een uitbreiding op projectniveau afgewogen met een (vormvrije) mer-beoordeling of besluitMER.

1.3.6. Tijdshorizon

In het planMER wordt er vanuit gegaan dat het bestemmingsplan wordt vastgesteld in 2013. Dit jaar wordt beschouwd als huidige situatie. Voor de inschatting van autonome ontwikkelingen en milieueffecten wordt het jaartal 2023 gehanteerd. Wettelijk gezien moet een bestemmingsplan na 10 jaar worden geactualiseerd of verlengd.

Het kan zijn dat in verband met de beschikbaarheid van gegevens, andere jaartallen voor de huidige of toekomstige situatie worden gehanteerd. Dit wordt aangegeven.

1. 4. Leeswijzer

Het planMER is als volgt opgezet:
1. In hoofdstuk 2 volgt een uiteenzetting van het beleidskader, de gemeentelijke doelstellingen voor het plangebied en de conclusie en doelstelling van het MER.
2. In hoofdstuk 3 wordt de huidige situatie en de relevante autonome ontwikkelingen binnen en buiten het plangebied beschreven.
3. In hoofdstuk 4 worden de ontwikkelingsmogelijkheden in het bestemmingsplan (het voornemen) en de daarbij in overweging genomen alternatieven en ontwikkelingsscenario's behandeld.
4. Hoofdstuk 5 gaat in op de beoordelingsmethodiek van de effectbeschrijving.
5. Hoofdstukken 6 tot en met 9 bevatten bevatten per thema een beschrijving van de huidige milieusituatie en een beschrijving van de effecten van de mogelijke ontwikkelingen.

6. In hoofdstuk 10 worden de effecten beoordeeld en waar nodig mitigerende maatregelen benoemd.
7. Hoofdstuk 11 gaat in op de leemten in kennis en de manier waarop milieueffecten worden geëvalueerd tijdens en na vaststelling van het bestemmingsplan.
8. Hoofdstuk 12 tot slot, bevat een overzicht van de gebruikte bronnen en afkortingen in de tekst.

2. BELEIDSKADER, VISIE EN DOELSTELLINGEN

De ontwikkelingsmogelijkheden die in het plangebied kunnen worden geboden, zijn ingekaderd door het beleid van overheden als het rijk en de provincie. Daarnaast heeft de gemeente zelf beleid en doelstellingen geformuleerd die op het plangebied van toepassing zijn. De beleidsruimte die in dit hoofdstuk wordt beschreven werkt door in de keuze van de alternatieven (zie hoofdstuk 4) en de beoordeling van de effecten (hoofdstuk 6).

In paragraaf 2.1 worden de consequenties van de belangrijkste beleidskaders voor het bestemmingsplan en het planMER benoemd. In paragraaf 2.2 wordt beschreven welke visie op het buitengebied de gemeente Franekeradeel binnen deze kaders heeft uitgewerkt.

2. 1. Kaderstellend beleid

Het ruimtelijk relevante kaders van de Europese Unie, het Rijk, de provincie en de gemeente worden uitgebreid beschreven in bijlage 3.

2.1.1. Ontwikkelingsruimte

Vanuit het kaderstellend beleid zijn de onderstaande conclusies van belang voor de ontwikkelingsruimte in het bestemmingsplan en de speelruimte voor alternatieven in het planMER:

- De Provinciale Verordening biedt ruimte voor agrarische bouwpercelen tot 3,0 hectare. Uitbreidingen groter dan 1,5 hectare kunnen worden toegestaan op basis van maatwerk en een zorgvuldige inpassing in het landschap (de Nije Pleats-methodiek);
- De Provinciale Verordening biedt ruimte voor kleinschalige recreatie en ondergeschikte nevenactiviteiten op agrarisch bedrijven. Per perceel zijn 25 kampeerplaatsen toegestaan.

2.1.2. Toetsingscriteria

Beleidsmatig gezien zijn de onderstaande toetsingscriteria van belang voor het MER. De beoogde ontwikkelingen worden in ieder geval beoordeeld op deze punten:

- De instandhoudingsdoelstellingen voor vermestings en verzuringsgevoelige habitats in Natura 2000-gebieden en lichthindergevoelige natuurwaarden in de Waddenzee (Natuurbeschermingswet);
- De landschappelijke kernkwaliteiten van de kwelderwal, de kweldervlaktes en het aandijkingslandschap (Grutsk op ‘e Romte);
- Verstoring van de ecologische hoofdstructuur (Verordening Romte);
- De mate van rust en openheid in gebieden die geschikt zijn voor weidevogels (Werkplan Weidevogels);
- De mate waarin aan de (afwijkende) vaste afstanden uit de *Wet geurhinder en veehouderij* kan worden voldaan (gemeentelijke geurverordening.

2. 2. Structuurvisie Buitengebied

Voorafgaand aan het opstellen van het bestemmingsplan is de Structuurvisie Buitengebied Franekeradeel vastgesteld. De keuzes van voor het bestemmingsplan Buitengebied zijn verder uitgewerkt in een Kadernota. Op 19 januari 2012 is de kadernota voor het Bestemmingsplan Buitengebied 2013 behandeld in de raadscommissie. De raadscommissie heeft richtinggevende uitspraken gedaan ten aanzien van de belangrijkste thema's. Deze uitspraken hebben als basis gediend voor het opstellen van het bestemmingsplan Buitengebied 2013. Onderstaand worden de hoofdlijnen van de Structuurvisie weergegeven. In hoofdstuk 4 wordt nader ingegaan op de ontwikkelingsmogelijkheden en randvoorwaarden die in het nieuwe bestemmingsplan zijn opgenomen.

Overkoepelend beleidsuitgangspunt
Het volgende algemene beleidsuitgangspunt van de Structuurvisie geldt ook voor het bestemmingsplan buitengebied:
'Voor een gezonde toekomst van het buitengebied is ruimte voor nieuwe ontwikkelingen een noodzaak. De gemeente wil met het bestemmingsplan dan ook ruimte voor ontwikkeling bieden. Ontwikkeling voor de landbouw in eerste instantie, maar ook voor recreatie en toerisme en de overige gebruiksfuncties van het buitengebied. De ontwikkelingsruimte dient echter steeds en overal te worden afgestemd op de identiteit van het landschap van Franekeradeel. Dit vanuit het besef dat zorgvuldig met het landschap moet worden omgegaan.'

Voor een gezonde toekomst van het buitengebied is (planologische) ruimte voor nieuwe ontwikkelingen een noodzaak. Deze ontwikkelingen zijn mogelijk mits zorgvuldig wordt omgegaan met de omgeving en de ontwikkeling samen gaat met het behoud, herstel of zelfs het toevoegen van landschappelijke kwaliteiten.

Functies die vragen om een meer specifieke inpassing, zoals nieuwe intensieve veehouderijen en co-mestvergistingsinstallaties worden met het nieuwe bestemmingsplan niet mogelijk gemaakt. Voor deze functies moet een aparte planologische procedure worden doorlopen. Ten aanzien van verblijfsrecreatie, wordt alleen meegewerkt aan kleinschalige initiatieven.
Bovenstaande betekent dat het bestemmingsplan randvoorwaarden geeft voor ruimtelijke ontwikkelingen waaraan wordt meegewerkt.

3. HUIDIGE SITUATIE EN AUTONOME ONTWIKKELING

In het planMER wordt een vergelijking gemaakt tussen een referentiesituatie en de toekomstige situatie. De referentiesituatie wordt in dit hoofdstuk beschreven en bestaat uit de huidige situatie en de autonome ontwikkeling. De huidige situatie en autonome ontwikkelingen ten aanzien van de milieuthema's worden beschreven in hoofdstuk 6 tot en met 9.

3. 1. Kerngegevens

De gemeente Franekeradeel is gelegen in het noordwesten van Fryslân. Det betreft een gemeente met een oppervlakte van 10.200 ha, waarvan 153 ha bestaat uit oppervlaktewater. De gemeente Franekeradeel grenst (met de klok mee) aan de gemeentes Het Bildt, Menameradiel, Littenseradiel, Súdwest Fryslân en Harlingen.

Figuur 5. Franekeradeel met omliggende gemeentes

De gemeente heeft circa 20.500 inwoners (per 1 februari 2012), waarvan veruit het grootste deel in de hoofdplaats Franeker woont (12.900 inwoners). Daarnaast hebben de plaatsen Sexbierum, Tzummarum en Tzum meer dan 1.000 inwoners. De overige 13 kernen tellen alle minder dan 700 inwoners. Daarnaast komen er nog 14 buurtschappen voor die (voormalige) terpen of overgangen van een strategische waterverbinding markeren. De grotere kernen liggen overigens buiten het plangebied van het bestemmingsplan Buitengebied 2013.

In bijlage 9 is een topografische kaart opgenomen van het plangebied.

3. 2. Ruimtelijke structuur van het plangebied

In het hoofdstuk effectbeschrijving zullen de landschappelijke en cultuurhistorische waarden van het gebied nader worden uitgewerkt. Hier wordt een korte karakterschets gegeven, zodat op hoofdlijnen een beeld kan worden geschetst van de huidige situatie in het plangebied.

3.2.1. Ontstaansgeschiedenis van het landschap

Het landschap van Franekeradeel betreft voor een groot deel een zeekleilandschap dat tot stand is gekomen onder invloed van de zee. De eerste inwoners van het gebied profiteerden van de vruchtbare kleigrond. In eerste instantie werden vooral de natuurlijke hoogtes (kwelderwallen) bewoond. Later werden kunstmatige verhogingen (terpen) opgeworpen ter bescherming tegen overstromingen. In de Middeleeuwen werden systematisch dijken aangelegd om de invloed van de zee in te perken. De Slachtedyk is hier een voorbeeld van.

Op deze ondergrond is een afwisselend, kleinschalig en onregelmatig nederzettingspatroon ontstaan met bochtige dijken, wegen, trekvaarten en opvaarten. Later zijn meer grootschalige ruimtelijke elementen aan het gebied toegevoegd zoals de A31 en de spoorlijn Leeuwarden - Harlingen.

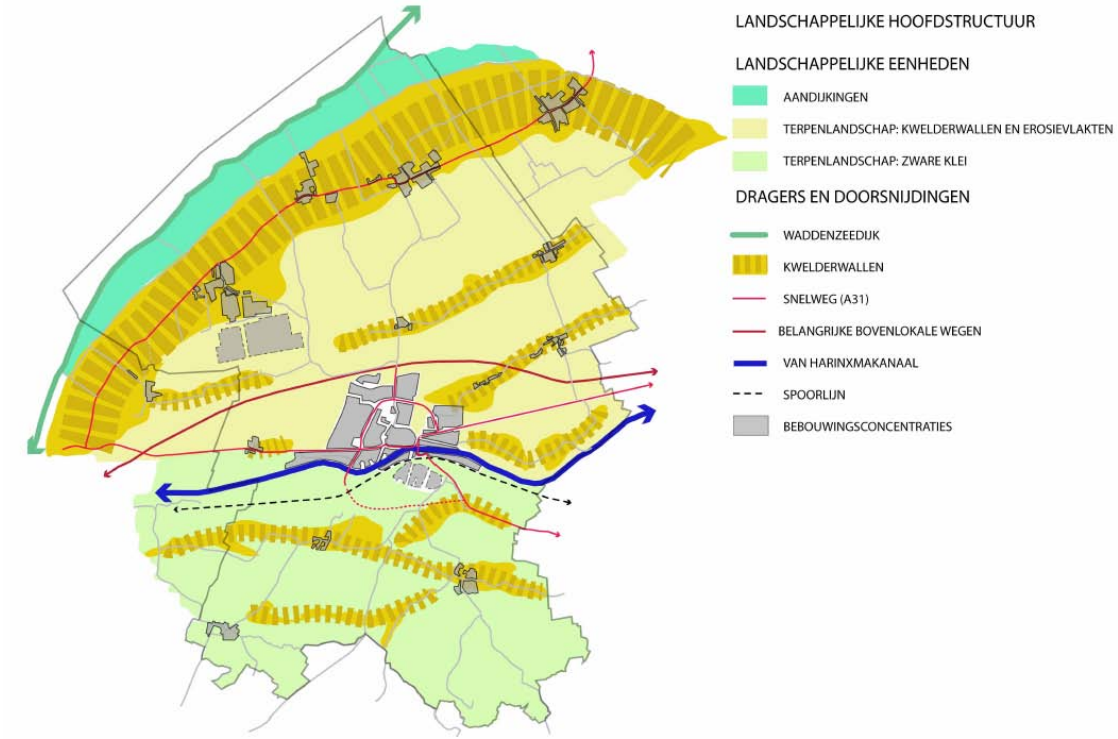

Figuur 6. Indeling in landschapstypen

3.2.2. Deelgebieden

In het plangebied kunnen de volgende landschappelijke eenheden worden onderscheiden:

- Een groot deel van het plangebied bestaat uit de afwisseling van kwelderwallen en kweldervlaktes. Dit gebied maakt deel uit van het voormalige Westergo en kent voor Friesland een lange en rijke bewonersgeschiedenis. De nederzettingspatronen vormen in belangrijke mate de oriëntatie van de kwelderwallen in zuidwestelijke en noordoostelijke richting.
- Het zuidelijke deel van de gemeente behoort tot het kleiterpengebied. Dit deelgebied is onregelmatig opgebouwd. Bewoning vond plaats op terpen. De wegen, sloten en verkaveling zijn op sommige plekken kronkelig en onregelmatig, al zijn later meer rechte structuren in het landschap gekomen door ruilverkaveling en de aanleg van infrastructuur;
- Aan de noordwestzijde van de gemeente bevindt zich een deelgebied dat is ingedijkt. Dit gebied is zeer regelmatig en rationeel verkaveld. Bebouwing is geclusterd aan de vroegere zeedijk (de Hoarnestreek).

3. 3. Functionele structuur en autonome ontwikkelingen

3.3.1. Landbouw

In de gemeente speelt de landbouw een zeer belangrijke rol. Akkerbouw en melkveehouderij zijn met afstand het meest voorkomende bedrijfstypen. De akkerbouw is voor een groot deel geconcentreerd op de hoger gelegen kleigronden in het noordelijke deel van de gemeente. In het terpenlandschap is de melkveehouderij dominant.

Autonome ontwikkeling
Het landelijk gebied is aan verandering onderhevig. Binnen de agrarische sector vindt een driedeling plaats. Een aantal agrariërs richt zich volledig op de oorspronkelijke productietak, waarbij schaalvergroting en specialisatie sleutelbegrippen zijn. Een andere groep richt zich naast hun agrarische productietak op andere bijverdiensten, ook wel aangeduid als verbrede landbouw. Tot slot is er een groep agrariërs die, om uiteenlopende redenen, hun bedrijf beëindigen. Per bedrijfssector kunnen deze ontwikkelingen verschillen.

In de onderstaande tabel is op basis van CBS-gegevens de ontwikkeling van de verschillende agrarische bedrijfstakken weergegeven. Ook is een projectie opgenomen voor de toekomst.

diercategorie	aantal bedrijven			aantal stuks vee		
	2000	*2012*	*2023 (bij gelijkblijvende trend)*	*2000*	*2012*	*2023 (bij gelijkblijvende trend)*
Rundvee, totaal	128	89	67	12.222	13.461	14.766
Vleesvarkens	2	1	1	780	480	335
Leghennen	2	2	2	11.550	34.646	188.777 *
Vleeskuikens	12	10	9	670.900	1.670.514	6.053.040 *
Schapen	104	58	38	13.260	8.943	6.608
Geiten	17	11	8	999	529	340
Paarden	55	43	35	322	605	1.316

** Deze aantallen zijn gebaseerd op een lineaire doorrekening. Hierbij is geen rekening gehouden met de beperkte mogelijkheden voor uitbreiding van de intensieve veehouderij binnen het bestemmingsplan buitengebied.*

Figuur 7. Autonome ontwikkeling veehouderij (bron: CBS Landbouwtellingen 2012)

Uit de landbouwtellingen van het CBS valt op te maken dat:
- Het aantal melkveebedrijven afneemt, maar dat het aantal stuks melkvee toeneemt. Dit betekent dat in deze sector een schaalvergroting gaande is.
- Het aantal varkens in het gebied neemt af, doordat een varkenshouder is gestopt.
- Het aantal stuks leghennen en vleeskuikens is in de afgelopen 12 jaar fors is toegenomen. Een vergelijkbare groei in de komende 10 jaar ligt niet in de lijn der verwachting, gezien de landelijke krimp van het aantal stuks pluimvee.

Niet duidelijk is of de bovengenoemde trends zich lineair zullen doorzetten. Door wijzigingen in de economische situatie of het beleid kunnen trends versneld doorzetten of juist vertragen. Wat bijvoorbeeld de gevolgen zijn van de afschaffing van het melkquotum is voor het onderhavige gebied niet duidelijk. Gelet op de huidige agrarische bedrijfsvoering en de rol die veel bedrijven spelen bij het beheer van het landschap, ligt het niet voor de hand dat een intensieve vorm van landbouw zal gaan ontstaan. Dit is overigens beleidsmatig ook niet de insteek.

In bijlage 4 is beschreven op welke manier met de hierboven beschreven groeitrends wordt omgegaan bij berekening van de stikstofdepositie vanuit het gebied.

3.3.2. Natuur en water

Grenzend aan de gemeente ligt de internationaal beschermde natuurgebied Waddenzee. Omdat er ter hoogte van de kust geen kwelders zijn gelegen, zijn de natuurwaarden hier niet bijzonder hoog. Op het land kent de gemeente Franekeradeel kent relatief weinig (planologisch) beschermde natuurwaarden.

Provinciale ecologische hoofdstructuur (PEHS) binnendijks komt niet voor. Wel komen (buiten de PEHS) kleine bosjes en extensief beheerde landbouwpercelen voor (zie onderstaande figuur). Delen van het plangebied zijn in het Natuurbeheerplan aangewezen als ganzenfoerageergebieden en gebieden voor (agrarisch) natuurbeheer. Dat betekent dat de boeren in deze gebieden in aanmerking komen voor een beheersvergoeding van de Provincie, wanneer zij hun gronden op een natuurvriendelijke manier beheren.

Figuur 8. Natuurgebiedjes in de gemeente Franekeradeel

De waterstructuur in het plangebied wordt enerzijds gekenmerkt door min of meer natuurlijke waterlopen. Daarnaast zijn rechte vaarten aangelegd die in het verleden werden gebruikt voor de ontsluiting of de ontwatering van het gebied. In het aandijkingslandschap is de verkaveling en de waterstructuur rationeel van opzet. De watergangen in het plangebied zijn van belang voor insecten, vissen, (water)vogels en als foerageergebied voor vleermuizen. Dit is zeker het geval wanneer de oevers natuurvriendelijk zijn ingericht.

3.3.3. Recreatie en toerisme

Grootste recreatieve trekker in de gemeente, het Eysingamuseum in Franeker, ligt buiten het plangebied. Dit museum trekt jaarlijks rond de 45.000 bezoekers (Toerdata Noord, 2011). Bij Sexbierum ligt het Technisch Doecentrum Aeolus. Exacte bezoekersaantallen van deze recreatieve functie zijn niet bekend. Vergeleken met andere Friese gemeenten, is het aandeel werkgelegenheid in de toeristische en recreatieve sector lager dan het gemiddelde (Provincie Fryslân, 2010a).

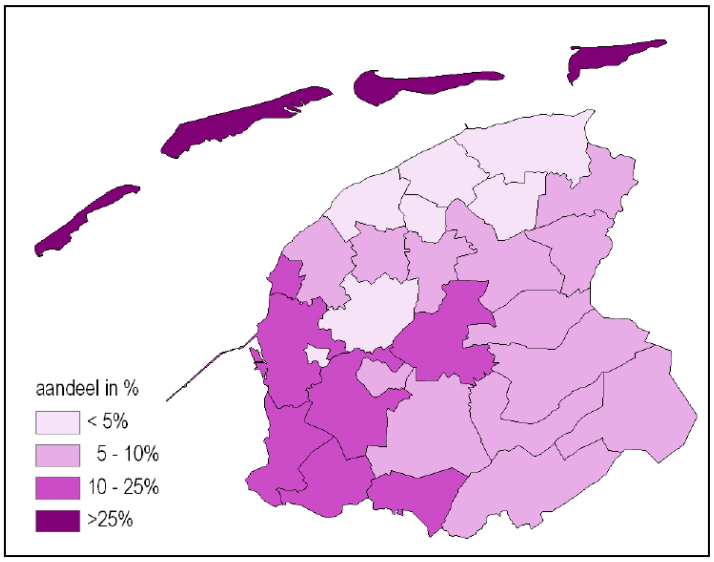

Figuur 9. Aandeel werkgelegenheid in recreatie en toerisme (Bron: provincie Fryslân)

Algemene trends in recreatie en toerisme
In de recreatiesector zijn wel een aantal algemene trends waarneembaar (Toerdata-Noord, 2011). De vrijetijdssector is trendgevoelig. Er is ook steeds meer mogelijk op het gebied van vrije tijd. Algemene trends zijn:

- De toenemende druk op de vrije tijd en de bereidheid om geld uit te geven. Door de huidige economische crisis is men wel kritischer en blijft men dichter bij huis.
- Door de kritische concurrent ontstaat er meer diversificatie van het aanbod en zijn er meer niches. De vrijtijdsbesteding is steeds meer gericht op belevingen.
- Digitalisering heeft belangrijke gevolgen. Recreanten laten zich vaker informeren via internet. Ook digitale toepassingen zoals GPS-wandeltochten komen vaker voor.

Autonome ontwikkelingen verblijfsrecreatie
Op het gebied van verblijfsrecreatie zijn de volgende trends waar te nemen:

- De kampeermarkt krimpt. De bezettingsgraad van kampeerterreinen neemt af. Wel is er ruimte voor marktniches zoals kort verblijf voor campers en het kamperen aan het water (roll-on-roll of).Ten aanzien

van kleinschalig kamperen bij agrarische bedrijven is geen duidelijke trend waar te nemen.
- De vraag naar bungalows stabiliseert: het nieuwe aanbod vervangt het oude aanbod.
- Er is behoefte aan het overnachten in authentieke boerderijen, landhuizen en dergelijke. Daarnaast is er behoefte aan kleinschalige formules zoals 'gastenkamers', maar ook voor bijzondere formules als de boerenkamers of logies in historische bebouwing (erfgoedlogies).

3.3.4. Wonen en niet-agrarische bedrijvigheid

In de gemeente Franekeradeel is op termijn een bevolkingsdaling aan de orde (Provincie Fryslân, 2010). Dit betekent dat de behoefte naar het aantal woningen afneemt en de vraag naar zorggebonden woningen toeneemt. Overigens zullen de gevolgen van krimp niet gelijkmatig over het gebied gespreid zijn. In een kern als Franeker is wellicht nog vraag naar nieuwe woningen aan de orde, omdat hier verschillende voorzieningen zijn gebundeld.

In het buitengebied komen verspreid liggend niet-agrarische bedrijven voor. Een aantal van deze bedrijven zijn gelieerd aan de agrarische sector, zoals loonwerk- en grondverzetbedrijven.

3.3.5. Infrastructuur

De hoofdinfrastructuur voor het plangebied wordt gevormd door de autosnelweg tussen Leeuwarden en Harlingen (A31). De zelfde route kent een treinverbinding. Regionale verbindingen zijn de Welsrijperweg/ Froonackerdijk (N384) in zuidoostelijke richting; de route via Hitzum en Achlum; de Tzummerweg/Wommelserweg door Tzum; de Tzummarumerweg (N384) in noordoostelijke richting; de Slachtedyk/Frentsjerterdyk richting Sexbierum en de Riedsterweg door Dongjum, Boer en Ried. Overige wegen zijn landelijk van karakter.

3. 4. Autonome ontwikkelingen buiten het plangebied

Aanpak A31/N31
Op twee plaatsen buiten de gemeente Franekeradeel wordt gewerkt aan een verbetering van de doorstroming op de A31/N31. Bij Leeuwarden wordt een ontbrekend stuk auto(snel)weg aangelegd waarmee het verkeer van Drachten naar Harlingen (en vice versa) om de stad wordt geleid: de Haak om Leeuwarden. In Harlingen wordt het aantal afslagen van de N31 naar de binnenstad van Harlingen verminderd en krijgt de weg deels een verdiepte ligging. Dit project wordt de Traverse genoemd. Beide projecten zorgen voor een betere doorstroming op de N31/A31 en brengen ook ter hoogte van Franeker een verkeerstoename met zich mee. De effecten hiervan blijven naar alle verwachting beperkt en stapelen niet of nauwelijks met de effecten die kunnen worden veroorzaakt door het bestemmingsplan buitengebied. De projecten worden zodoende buiten beschouwing gelaten.

Glastuinbouwconcentratiegebied Sexbierum
In 2011 is een bestemmingsplan vastgesteld voor het Glastuinbouwconcentratiegebied ten zuiden van Sexbierum. Op basis van dit bestemmingsplan is uitbreiding van het Glastuinbouwgebied mogelijk. Door middel van een milieueffectrapportage zijn de effecten van dit project in beeld gebracht. Op dit moment is de eerste fase van glastuinbouwgebied in ontwikkeling. Nog niet uitgegeven kavels kunnen worden gezien als autonome ontwikkeling. Uit het oogpunt van cumulatie wordt aandacht besteed aan de effecten van lichthinder en stikstofdepositie van de nog te realiseren delen van het glastuinbouwgebied.

Nieuwe bestemmingsplannen buitengebied
In een aantal buurgemeentes wordt gewerkt aan het opstellen van een nieuw bestemmingsplan buitengebied. Door de ontwikkelingsruimte die in deze gebieden wordt gegeven aan de veehouderijsector, kan een stapeling van milieueffecten optreden voor het aspect stikstofdepositie. In de passende beoordeling wordt hier aandacht aan besteed.

4. VOORNEMEN EN ALTERNATIEVEN

4. 1. Voornemen: een nieuw bestemmingsplan

4.1.1. Hoofddoelstellingen

In hoofdzaak consoliderend

Hoofddoel van het nieuwe bestemmingsplan is om te komen tot een actueel en eenduidig juridisch-planologisch toetsingskader voor ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied. Het bestemmingsplan is in beginsel consoliderend van aard. Er wordt ingezet op het beschermen en versterken van de huidige natuurlijke, cultuurhistorische en landschappelijke waarden. In onderstaande tabel wordt aangegeven op welke manier deze waarden worden beschermd.

Thema	Voorstel hoe te regelen in nieuw bestemmingsplan buitengebied
Landschap en cultuurhistorie	• De landschappelijke basis wordt beschermd binnen de gebiedsbestemmingen; • Het bestemmingsplan is gericht op het behoud en de versterking van de cultuurhistorische waarden van het buitengebied; • In het bestemmingsplan worden bestaande waardevolle elementen beschermd zoals (restanten van) terpen, kwelderwallen, dobben en kruinige percelen, met een dubbelbestemming. Bij deze dubbelbestemming is een omgevingsvergunningenstelsel opgenomen voor bepaalde werken en werkzaamheden; • Karakteristieke bebouwing wordt beschermd door middel van een aanduiding. Het behoud wordt ook gestimuleerd door een verruiming van de gebruiksmogelijkheden.
Archeologie	• Ten aanzien van behoudenswaardige vindplaatsen is zo veel mogelijk het behoud in situ van toepassing [4)]; • Voor gebieden met archeologische waarden wordt in het bestemmingsplan een beschermende regeling opgenomen; • Deze aanvullende bestemming is gekoppeld aan een omgevingsvergunningstelsel voor bepaalde bouw- en graafwerkzaamheden.
Natuur	• Bestaande natuurgebieden worden passend bestemd; • Voor het dempen, graven, verdiepen en verbreden van sloten en het (in sommige gevallen) verwijderen dan wel aanbrengen van beplantingen moet, ter afweging van de landschappelijke en natuurlijke waarden, een omgevingsvergunning aangevraagd worden.

Figuur 10. Systematiek voor het beschermen van landschappelijke, cultuurhistorische, archeologische en natuurlijke waarden

[4)] Artefacten zijn in situ wanneer deze zich nog op de oorspronkelijke plaats van de positie bevinden, dat wil zeggen de objecten liggen of staan nog precies zo als ze in het verleden zijn achtergelaten. Artefacten in situ verschaffen de archeologie veel meer informatie dan losse vondsten.

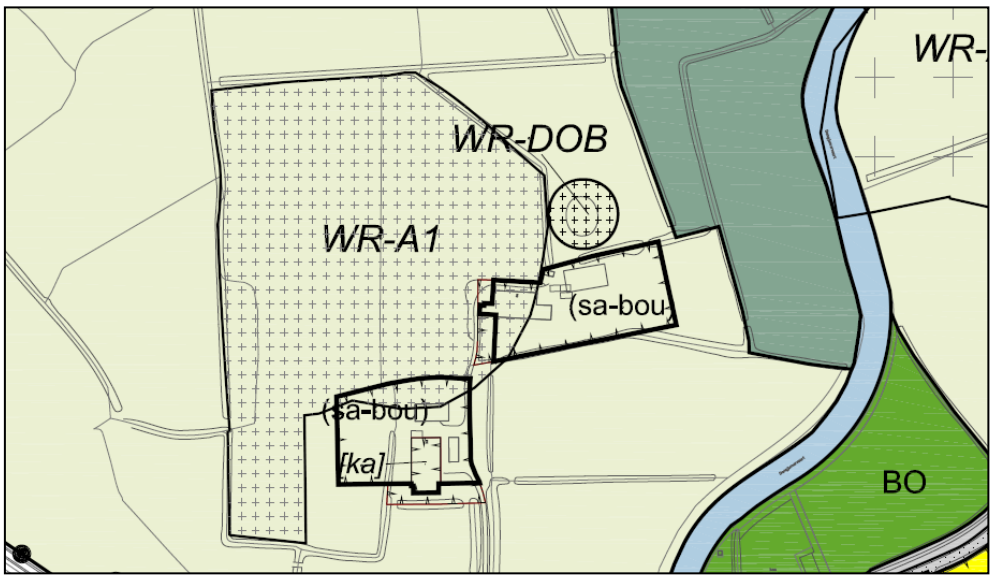

Figuur 11. Uitsnede van de plankaart met twee agrarische bouwpercelen (sa-bou), archeologische dubbelbestemmingen (WR-A), een beschermde dobbe (WR-DOB), karakteristieke bebouwing (ka) en een Bos, Water en Natuurbestemming

Flexibiliteit en ontwikkelingsruimte
Binnen de randvoorwaarden die gelden vanuit onder meer milieu, landschap, water en cultuurhistorie, wordt ontwikkelingsruimte geboden om in te kunnen spelen op markt- en beleidsontwikkelingen. Het gaat daarbij enerzijds om de bestaande functies, zoals agrarische bedrijven, en anderzijds om nieuwe functies, zoals passende mogelijkheden voor vrijkomende agrarische bedrijven en mogelijkheden om kleinschalige recreatiefaciliteiten te realiseren.

Naast bouw- en gebruiksmogelijkheden die bij recht zijn toegestaan, zijn in het bestemmingsplan flexibiliteitsbepalingen opgenomen. Deze bepalingen hebben betrekking op mogelijkheden die de gemeente wel wil toestaan, maar waarbij met een extra toetsingsmoment kan sturen op de situering of omvang van een bepaalde ontwikkeling. Voor ontwikkelingen waarbij de onderliggende bestemming wordt gewijzigd, zijn wijzigingsbevoegdheden opgenomen. Voor ontwikkelingen die kleinschaliger van aard zijn, gelden afwijkingsbevoegdheden.

Onderstand wordt per type ontwikkeling aangegeven welke ontwikkelingsruimte in het bestemmingsplan is opgenomen.

4.1.2. Ontwikkelingsmogelijkheden landbouw

Grondgebonden veehouderij
Mede vanwege het belang van de grondgebonden veehouderij en akkerbouw voor het beheer van het landschap, zijn deze vormen van landbouw het uitgangspunt voor de inrichting van het buitengebied. Bestaande agra-

rische bedrijven krijgen daarbij de mogelijkheid om op een verantwoorde manier verder te ontwikkelen.

Qua ontwikkelingsmogelijkheden is gekozen voor maatwerk, waarbij de bestaande planologische mogelijkheden en de bestaande bebouwing binnen het bouwvlak zijn ondergebracht. Bij recht zijn bouwpercelen toegestaan met een omvang van maximaal 1,5 hectare. De vormgeving van de bouwpercelen is afgestemd op de lokale (landschappelijke) context. Het realiseren van stallen is bij recht toegestaan tot maximaal 1.600 m^2. Daarboven is een afwijkingsmogelijkheid opgenomen waarbij onder meer een erfinrichtingsplan wordt geëist om te komen tot een goede landschappelijke inpassing.

Agrarische bedrijfsgebouwen, agrarische bedrijfswoningen, mest-, voeder- en sleufsilo's moeten binnen het bouwvlak worden gebouwd (zie figuur 11). Het bouwvlak ziet op gronden waar daadwerkelijk mag worden gebouwd en bepaalt daarmee de daadwerkelijke bouwruimte, tenzij de bestaande feitelijke situatie al groter is in welk geval het bouwvlak wordt afgestemd op de feitelijk aanwezige omvang. Via een afwijkingsbevoegdheid kan (mest)opslag buiten het perceel worden opgericht. Wel moet dit direct aansluitend op het bouwperceel plaatsvinden en mag de totale omvang van het denkbeeldige bouwvlak niet groter zijn dan 3,0 hectare.

Op basis van een wijzigingsbevoegdheid kan worden meegewerkt aan een vergroting tot 3,0 hectare. Bij het toepassen van deze wijzigingsbevoegdheid moet worden voldaan aan de wijzigingscriteria. Er moet sprake zijn van een bedrijfseconomische noodzaak voor de vergroting van het perceel en door het volgen van de methodiek uit het Werkboek Nije Pleats moet een zorgvuldige inpassing in het landschap worden gegarandeerd.

Nije-Pleats Methodiek
Door de provincie Fryslân is het Nije Pleats-project opgezet. De Nije Pleats (Fries voor 'de nieuwe boerderij') heeft als doel om grote agrarische bouwpercelen inpasbaar te maken in het Friese landschap. Bij het realiseren van nieuwe agrarische bouwpercelen en het vergroten van bestaande bouwpercelen tussen 1,5 en 3,0 hectare, wordt door middel van werksessies met betrokken partijen (initiatiefnemers, gemeente, provincie, landschapsarchitecten, en dergelijke) gezocht naar een zo goed mogelijke landschappelijke inpassing.

In het Werkboek Nije Pleats zijn randvoorwaarden en mogelijke maatregelen benoemd die bijdragen aan een gebiedseigen inpassing. Zo zijn er bijvoorbeeld richtlijnen opgenomen voor gebiedseigen beplantingssoorten.

Intensieve veehouderij
Naast de grondgebonden landbouw zijn er intensieve (niet-grondgebonden) veehouderijbedrijven, deels als hoofdtak en deels als tweede bedrijfstak, in het gebied gevestigd.

Bestaande intensieve (niet-grondgebonden) veehouderijbedrijven en krijgen bij recht dezelfde groeimogelijkheden als grondgebonden bedrijven. Nieuwe niet-grondgebonden veehouderijen zijn niet aan de orde. De maxi-

male oppervlakte van een bestaand niet-grondgebonden bedrijf (via een wijzigingsbevoegdheid) is echter 1,5 hectare. Wel moet de milieutechnische inpasbaarheid worden aangetoond. Bebouwing met meer dan één bouwlaag is niet toegestaan.

Een bedrijf met een bestaande intensieve neventak mag maximaal 2.000 m^2 aan bebouwing hebben ten behoeve van deze neventak (bij recht). Wanneer de bestaande oppervlakte meer bedraagt, dan is deze toegestaan. Mogelijkheden voor nieuwe intensieve neventakken worden niet in het bestemmingsplan opgenomen.

Overige vormen van landbouw
Productiegerichte paardenhouderijen, krijgen een agrarische bestemming, met vergelijkbare bouwmogelijkheden als de agrarische bedrijven. Gebruiksgerichte paardenhouderijen hebben een specifieke agrarische bestemming of een sportbestemming (manege). Omdat gebruiksgerichte paardenhouderijen qua bedrijfsvoering en hindercategorie vergelijkbaar zijn met grondgebonden veehouderijen, zijn er wijzigingsbevoegdheden opgenomen om deze om te zetten naar een agrarische bestemming.

Om de openheid van het landschap niet onevenredig aan te tasten zijn houtteelt en bosbouw niet toegestaan. Fruitteelt is toegestaan in aansluiting op bestaande opgaande landschapselementen. Om zorgvuldig te kunnen afwegen of er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de landschappelijke en cultuurhistorische waarden.

Het glastuinbouwconcentratiegebied Sexbierum valt buiten het plangebied. Ontwikkelingsmogelijkheden voor glastuinbouw zijn niet aan de orde.

Mestverwerking en -bewerking
Mestopslag moet in principe binnen het agrarisch bouwperceel plaatsvinden. Via een afwijkingsbevoegdheid kan een uitzondering worden gemaakt, als er geen plaats meer is binnen het bouwvlak of wanneer dit vanuit de milieuwetgeving noodzakelijk is. De mestopslag moet dan aansluitend op het bouwvlak plaatsvinden en het denkbeeldige bouwvlak mag niet groter worden dan 3 hectare.

In het bestemmingsplan worden geen mogelijkheden opgenomen voor covergisting van mest. Omdat deze ontwikkelingen incidenteel voorkomen en de inpasbaarheid van initiatieven het best per specifiek geval kan worden bekeken, wordt ervoor gekozen om voor nieuwe initiatieven een aparte planprocedure te doorlopen. De bestaande installaties zijn aangeduid.

Op een agrarisch bedrijf is volledig bedrijfseigen mestbewerking/-verwerking en mestraffinage in de vorm van minivergisters toegestaan. Mestraffinage wordt in het bestemmingsplan gezien als een agrarische activiteit en is daarom bij recht toegestaan. Het gaat hier om het scheiden van meststromen in hoogwaardige meststoffen. Deze activiteit is 100% gebonden aan het agrarisch bedrijf en heeft daardoor geen verkeersaantrekkende werking. De activiteiten kunnen plaatsvinden in bebouwing ter grote van

een zeecontainer, waardoor de ruimtelijke uitstraling veel beperkter is als bij co-vergisting. In bijlage 5 worden de activiteit mestraffinage verder besproken.

Veldschuren
Nieuwe veldschuren zijn niet toegestaan. Vergunde veldschuren worden positief bestemd. In het bestemmingsplan is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen om vergunde veldschuren te kunnen afbreken en saneren.

Verbreding van de landbouw (ondergeschikte takken)
In de bestemmingen voor agrarische bedrijven zijn verschillende mogelijkheden opgenomen om verbreding van de bedrijfsvoering mogelijk te maken. Activiteiten met een kleinschalige impact op de ruimte en die binnen de bestaande bedrijfswoning kunnen worden uitgeoefend, zijn bij recht toegestaan. Het gaat daarbij om beroepsuitoefening aan huis c.q. kleinschalige bedrijfsmatige activiteiten en mantelzorg.

Nevenactiviteiten die een iets grotere ruimtelijke impact kunnen hebben worden bij afwijking toegestaan. Daarbij gaat het om de volgende (niet-recreatie) functies:
- Verkoop en ambachtelijke bewerking en verwerking van eigen en streekeigen producten. De productie- en verkoopoppervlakte zijn in omvang beperkt. De activiteiten moeten binnen de gebouwen plaatsvinden.
- Agrarische dienstverlenende bedrijvigheid en gebruiksgerichte paardenhouderijen, mits er een relatie bestaat met het bijbehorende bedrijf. Deze activiteiten zijn in omvang beperkt tot maximaal 20% van de bedrijfskavel.
- Niet-agrarische bedrijvigheid uit categorie 1 en 2 binnen de bestaande gebouwen, waarbij geen grotere bedrijfsvloeroppervlakte is toegestaan dan 500 m² per bedrijfskavel.
- Opslag en stalling van niet-agrarische producten, bijvoorbeeld caravans en boten. De niet-agrarische producten moeten een relatie hebben met het buitengebied. De opslag is alleen toegestaan binnen de gebouwen.

Een omgevingsvergunning wordt alleen verleend wanneer kan worden voldaan aan de opgenomen toetsingscriteria. Op basis van de voorwaarden geldt onder andere dat parkeren ten aanzien van deze nevenfuncties op eigen erf moet plaatsvinden. Het ruimtebeslag van nevenactiviteiten wordt daarmee altijd beperkt tot het agrarisch bouwperceel of in geval van kleinschalig kamperen of boerengolf de gronden daar net buiten.

Functiewijziging agrarische bedrijven
Om het behoud van karakteristieke agrarische bedrijfsgebouwen te stimuleren, mogen voormalige boerderijen worden gebruikt als woning en zorg, recreatieverblijf, paardenhouderij of voor niet-agrarische bedrijvigheid. Behoud van de (karakteristieke) hoofdbebouwing staat daarbij voorop.

Ruimte-voor-ruimte
Wanneer meer dan 1.500 m^2 bedrijfsbebouwing wordt gesloopt, mag direct achter of naast de voormalige bedrijfswoning een compensatiewoning worden gebouwd. Rijksmonumenten en karakteristieke panden mogen uiteraard niet worden gesloopt.

4.1.3. Ontwikkelingsmogelijkheden recreatieve functies

Bij agrarische bedrijven is het toegestaan om de onderstaande recreatieve functies uit te oefenen als neventak. Kleinschalige kampeerterreinen, paardrijbakken, theeschenkerijen en bed and breakfast zijn ook toegestaan bij woningen. Ontwikkelingen kunnen door het college worden toegestaan via een afwijkingsbevoegdheid. Via een nadere toetsing kan de ruimtelijke inpasbaarheid daardoor goed worden geregeld.

Kleinschalig kamperen
De Structuurvisie buitengebied Franekeradeel 2010-2020 richt zich op de mogelijkheden om kleinschalige kampeervoorzieningen verder uit te bouwen. Op basis van dit beleid kan kleinschalig kamperen (maximaal 25 plaatsen bij een agrarisch perceel en bij een woonperceel 15 plaatsen behalve als de omvang en uitstraling vergelijkbaar is met een agrarisch perceel dan 25 plaatsen) worden toegestaan. Om de recreatiedruk te kunnen begrenzen, mogen in het plangebied maximaal 30 kampeerterreinen aanwezig zijn. Een goede landschappelijke inpassing is een vereiste. Om de kampeerterreinen te spreiden, moet 100 meter onderlinge afstand te worden gehouden. Om ervoor te zorgen dat de kampeerterreinen niet teveel in de open ruimte komen te liggen, mogen deze op ten hoogste 100 meter afstand van het bijbehorende perceel liggen. Tot slot moet een afstand van ten minste 50 meter worden aangehouden ten opzichte van woningen van derden.

Trekkershutten
Met een omgevingsvergunning is de bouw van maximaal 10 trekkershutten per agrarisch bedrijf toegestaan. Het geheel moet wel landschappelijk inpasbaar zijn.

Bed and breakfast, boerderijlogies en recreatieve appartementen
Het gaat hier om kleinschalige logiesfuncties gekoppeld aan de bedrijfswoning en/of het boerderijpand. Om er voor te zorgen dat er geen permanente bewoning plaatsvindt, moet bij de recreatieappartementen een minimale oppervlakte van de woning overblijven voor de woonfunctie (100 m^2). Er mag maximaal 200 m^2 aan logiesruimten wordt ingericht. Het maximum aantal slaapkamers ten behoeve van bed and breakfast bedraagt 6.

Paardrijbakken
Bij afwijking zijn paardrijbakken toegestaan binnen een straal van 100 meter rondom een bedrijfswoning of een burgerwoning. Het moet gaan om eigen gebruik en er moet voldoende aandacht zijn voor de landschappelijke inpassing en situering. Om die reden moeten de functies zoveel mogelijk uit het zicht worden gesitueerd. Onder een goede landschappelijke inpassing

wordt verstaan dat het landschap zo min mogelijk wordt ontsierd. Tot slot mag er geen sprake zijn van onaanvaardbare (licht)hinder ten opzichte van derden. Ten opzichte van woningen van derden, moet ten minste 50 meter afstand worden aangehouden. De maximale oppervlakte van een paardrijdbak bedraagt 1.200 m^2.

Kleinschalige recreatie bij woningen
Bij agrarische bedrijven en woningen mag een theeschenkerij / theetuin worden gevestigd waar koffie en thee wordt geschonken. De bedrijfsvloeroppervlakte ten behoeve van de theeschenkerij mag maximaal 50 m², exclusief het terras, bedragen.

Boerengolf
Agrarische gronden mogen - buiten het broedseizoen - gebruikt worden voor boerengolf. Dit recreatieve gebruik mag niet ten koste gaan van de aanwezige natuurwaarden.

4.1.4. Overige ontwikkelingen Buitengebied

Ruimte-voor-ruimte
In het bestemmingsplan wordt een wijzigingsbevoegheid opgenomen om ter compensatie van het slopen van beeldverstorende bebouwing, één of meerdere compensatiewoningen te bouwen. Compensatiewoningen moeten aansluitend bij bestaande erven worden gebouwd.

Inwoning
Inwoning ten behoeve van mantelzorg of de toezicht op een agrarisch bedrijf is op basis van een omgevingsvergunning toegestaan. Er worden geen extra bouwmogelijkheden geboden. Inwoning is alleen mogelijk binnen de bedrijfswoning of het woonhuis of binnen het met de bedrijfswoning of het woonhuis verbonden bijgebouw.

4. 2. Alternatieven en scenario's

De kern van een milieueffectrapportage bestaat uit het vergelijken van de autonome ontwikkeling - de situatie zonder vaststellen van het bestemmingsplan - met de toekomstige situatie. Van belang is dat in ieder geval de referentiesituatie en de maximaal mogelijke milieueffecten in beeld worden gebracht.

Op basis van de mer-regelgeving is het verplicht om een referentiesituatie in beeld te brengen. Om een goede afweging te kunnen maken is het immers van belang om te weten welke milieusituatie ontstaat op het moment dat een plan niet wordt vastgesteld. De referentiesituatie bestaat uit de huidige milieusituatie en autonome ontwikkelingen die los van het nieuwe bestemmingsplan tot stand zullen komen (zie hoofdstuk 3). Naast de referentiesituatie worden de milieueffecten van het voornemen in beeld gebracht. Tot het voornemen worden ook de wijzigings- en afwijkingsbevoegdheden uit het plan gerekend. Het voornemen is beschreven in de voorgaande paragraaf.

Op basis van de *Wet milieubeheer* moeten reële alternatieven worden onderzocht die kunnen leiden tot een belangrijk verschil in milieueffecten. Reëel betekent dat de alternatieven realistisch en uitvoerbaar moeten zijn. Alternatieven kunnen per milieuaspect verschillen. Voor milieuaspecten waarbij de feitelijke milieueffecten moeilijk op voorhand zijn in te schatten, kan worden gewerkt met scenario's. Onderstaand worden de gehanteerde alternatieven en scenario's beschreven.

Het verschil tussen scenario's en alternatieven is dat scenario's vorm krijgen vanwege omstandigheden waarop het bevoegd gezag (de gemeente) niet kan sturen (bijvoorbeeld marktontwikkelingen of beleid van hogere overheden). Bij een alternatief kan het bevoegd gezag wel sturen.

4. 3. Referentiesituatie

De referentiesituatie is de situatie waarbij geen nieuw bestemmingsplan buitengebied wordt vastgesteld. De referentiesituatie fungeert als ijkpunt, waarmee de milieueffecten van het voornemen worden vergeleken. De referentiesituatie bestaat uit:

- de huidige feitelijke situatie: alle vergunde activiteiten die zijn gerealiseerd, uitgezonderd illegale activiteiten;
- de toekomstige zekere ontwikkelingen binnen en buiten het plangebied: dit zijn bestemde en vergunde activiteiten die zeker binnenkort ingevuld worden. Deze autonome ontwikkelingen zijn benoemd in paragraaf 2.4;
- generieke, planoverstijgende ontwikkelingen, zoals normen die voortvloeien uit het *Besluit huisvesting ammoniakemissie veehouderij* of het *Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit* (autonome ontwikkelingen).

In de onderstaande figuur is het onderscheid tussen referentiesituatie en voornemen schematisch weergegeven.

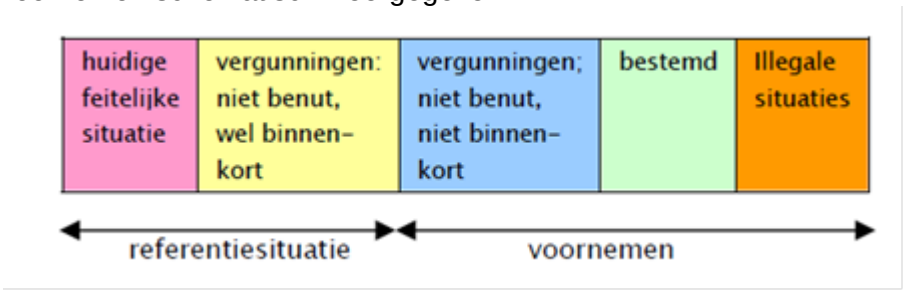

Figuur 12. Onderscheid tussen referentiesituatie en voornemen

De referentiesituatie is beschreven in hoofdstuk 3. In hoofdstuk 5 zal voor de verschillende omgevingsaspecten worden aangegeven wat de huidige milieusituatie is en hoe deze zich bij autonome ontwikkeling verder ontwikkeld. Voor het aspect stikstofdepositie wordt een afwijkende referentiesituatie gehanteerd (zie paragraaf 4.5).

4. 4. Het voornemen (maximaal ontwikkelinsscenario)

Bij het voornemen worden de milieueffecten beschreven die zijn te verwachten het bestemmingsplan volledig tot uitvoering wordt gebracht. Gelet op de eisen uit het Besluit mer en jurisprudentie dient het planMER in ieder geval inzicht te geven in de milieugevolgen van de maximale ontwikkelingsmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt. Deze maximale ontwikkelingsruimte omvat niet alleen de mogelijkheden die in het bestemmingsplan bij recht worden geboden, maar ook via afwijking met een omgevingsvergunning of wijzigingsbevoegdheden.

Concreet betekent dit dat bestaande grondgebonden veehouderijen uitbreiden tot 3 ha, dat niet-grondgebonden veehouderijen uitbreiden tot 1,5 ha en dat binnen de overige bouwvlakken (binnen de agrarische bestemmingen) een omschakeling naar grondgebonden veehouderij plaatsvindt. Voor het bepalen van de maximale invulling van de bouwvlakken wordt gebruikgemaakt van kengetallen van het Landbouweconomisch instituut (LEI), Alterra en Land en Tuinbouw Organisatie (LTO).

4. 5. Alternatieven en scenario's stikstofberekeningen

4.5.1. Reëel groeiscenario (trendmatige ontwikkeling)

Bij het aspect stikstofdepositie wordt naast de hierboven beschreven referentiesituatie en het voornemen, 'één realistisch ontwikkelingsscenario doorgerekend.

Gezien de landelijke trend van een schaalvergroting en daarmee samenhangende afname van het aantal agrarische bedrijven, is het niet reëel dat alle veehouderijen binnen het plangebied zullen uitbreiden. Naast het maximale ontwikkelingsscenario wordt in het onderzoek stikstofdepositie daarom ook een reëel ontwikkelingsscenario onderzocht. Daarbij wordt gebruikgemaakt van de gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) over de ontwikkeling van het aantal stuks vee binnen de gemeente Franekeradeel.

Bij trendmatige ontwikkeling blijft de landbouw grondgebonden
Het doorrekenen van de trendmatige ontwikkeling sluit ook aan bij het uitgangspunt dat de bedrijfsvoering van melkveebedrijven in Franekeradeel voor een belangrijk deel gebonden blijft aan de beschikbare gronden in de gemeente. Grondgebonden betekent in dit geval dat een bedrijf voldoende grond heeft om het veevoer in hoofdzaak kan worden betrokken van eigen of gepacht land en dat de geproduceerde mest op deze gronden kan worden toegepast.

Op dit moment is in Franekeradeel 8.458 hectare cultuurgrond beschikbaar, waarvan 5.295 wordt benut als grasland (CBS, 2012). Wanneer wordt uitgegaan van 2,5 stuks grootvee per ha en ongeveer 14.800 stuks vee bij trendmatige ontwikkeling, dan zou in Franekeradeel in 2023 ongeveer 5.920 ha grond beschikbaar moeten zijn (Hin, van de Schans en Padt, 2004). Hieruit vloeit voort dat bij trendmatige ontwikkeling genoeg agrarische grond beschikbaar is om op een grondgebonden wijze melkvee te houden.

Met een doorrekening van een trendmatige groei wordt een meer realistische indruk gegeven van de verwachte ontwikkeling in de stikstofdepositie. Naast een inschatting van de maximale milieueffecten, is dit belangrijke informatie voor de besluitvorming over het bestemmingsplan, omdat met dit scenario de omstandigheden waaronder omgevingsvergunningen en Natuurbeschermingswetvergunningen worden verleend, beter benaderd worden.

4.5.2. Geen autonome ontwikkeling

In dit geval wordt ervoor gekozen om alleen de huidige (feitelijke) situatie als referentiesituatie door te rekenen. Vanuit de randvoorwaarden die de Natuurbeschermingswet stelt aan een passende beoordeling is dit verplicht. Het daarnaast apart doorrekenen van de autonome ontwikkeling heeft te weinig toegevoegde waarde. Er spelen op dit moment vrij weinig concrete aanvragen voor veehouders. Daarnaast bevinden zich in het plangebied een beperkt aantal intensieve veehouderijen (15). Deze veehouderijen voldoen allemaal aan de eisen uit het *Besluit huisvesting ammoniakemissie veehouderij*, waardoor het besluit geen gevolgen heeft voor de ammoniakemissie uit het gebied. Op een totaal van 185 veehouderijen zal het doorrekenen van de huidige situatie én de autonome ontwikkeling vrijwel tot dezelfde uitkomsten leiden.

4.5.3. Samenvattend

De gevolgen in het plangebied voor de stikstofdepositie worden in beeld gebracht aan de hand van de volgende alternatieven en scenario's:

- de stikstofdepositie op basis van het feitelijke aantal dieren dat in de huidige situatie aanwezig is. Het feitelijk aantal dieren is van belang omdat een passende beoordeling altijd uitgaat van een vergelijking met de feitelijke (huidige) situatie. Aandachtspunt daarbij is dat er vaak een verschil bestaat tussen het feitelijke aantal dieren en het vergunde aantal dieren. Met behulp van de CBS-tellingen van 2011 zullen de vergunde en feitelijke situatie met elkaar worden vergeleken;
- het voornemen. Het gaat hier om een berekening van de maximale stikstofdepositie bij volledige benutting van alle bouwpercelen, inclusief doorgroei op basis van wijzigingsbevoegdheden (zie hiervoor);
- een reëel groeiscenario. op basis van de CBS-cijfers wordt een inschatting gemaakt van de trendmatige ontwikkeling van de veestapel in de komende 10 jaar. Deze groei of krimp wordt vervolgens per diercategorie toegedeeld aan de bestaande agrarische bedrijven. Er worden dus geen aparte stoppers of groeiers geselecteerd. Met dit scenario kan een realistisch ontwikkeling van de stikstofdepositie worden benaderd.

De manier waarop de benodigde gegevens zijn is verzameld en de invulling van de alternatieven tot stand is gekomen, wordt nader gemotiveerd in bijlage 4.

4. 6. Afweging overige opties voor alternatieven

De ontwikkelingsruimte voor veehouderij is leidend
De ontwikkelingsruimte voor de grondgebonden en niet-grondgebonden veehouderijen vormt de directe aanleiding voor het opstellen van het plan-MER en neemt daarom een belangrijke plaats in de effectbeschrijvingen in. Gezien de aard en omvang van de ontwikkelingsmogelijkheden uit het bestemmingsplan Buitengebied 2013, zullen de veehouderijen ook voor een belangrijk deel bepalend zijn voor de milieusituatie binnen het plangebied en de mogelijke effecten op de Natura 2000-gebieden binnen en in de omgeving van het plangebied.

Overige ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt zijn dermate kleinschalig (of via een wijzigingsbevoegdheid onder strikte voorwaarden), dat kan worden volstaan met een effectbeschrijving op hoofdlijnen. Omdat dit bij de alternatieven niet leidt tot onderscheidende effecten, is het onderzoeken van alternatieven voor kleinschalige afwijkingsmogelijkheden niet nodig.

Geen locatiekeuzes
Het bestemmingsplan bevat geen mogelijkheden voor de verplaatsing van agrarische bedrijven, waardoor het niet nodig is de effecten van verplaatsingen te onderzoeken door middel van locatiealternatieven.

Omvang van de bouwpercelen
De omvang van agrarische bouwpercelen is één van de belangrijke beleidskeuzes in het nieuwe bestemmingsplan. Ten opzichte van het bestaande bestemmingsplan is meer en grotere agrarische bebouwing toegestaan. Bij het toekennen van bouwmogelijkheden is reeds gekozen voor maatwerk, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen volwaardige agrarische bedrijven en hobbyboeren die geen agrarische bestemming hebben gekregen.

Op voorhand is er geen aanleiding om voor het hele plangebied te variëren met de omvang van bouwpercelen (inrichtingsvariant). Hier wordt al in belangrijke mate maatwerk geleverd door de vormgeving van de bouwpercelen af te stemmen op de landschappelijke context en een groot deel van de ontwikkelingsruimte alleen via een wijzigingsbevoegdheid toe te staan.
Indien de onderzochte alternatieven en scenario's nog geen zicht geven op een uitvoerbaar bestemmingsplan, kunnen aanvullende alternatieven of maatregelen worden onderzocht.

Gebiedszonering
Er bestaat op voorhand geen aanleiding voor het onderzoeken van een gebiedszonering, omdat de landschapstypen en landbouwstructuur in per deelgebied niet dusdanig verschillen, dat er een verschil bestaat in de behoefte is aan nieuwe ontwikkelingsruimte.

4. 7. Samenvattend overzicht alternatieven

In het planMER worden de volgende alternatieven en scenario's met elkaar vergeleken:

Naam alternatief/scenario	Toelichting	Van belang voor welk aspect
Referentiesituatie (huidige situatie en autonome ontwikkeling)	De situatie waarbij er geen nieuw bestemmingsplan buitengebied wordt vastgesteld en concrete projecten binnen en buiten het plangebied onverminderd doorgang vinden. Ten aanzien van het aspect stikstofdepositie wordt geen autonome situatie doorgerekend (zie paragraaf 4.3).	Alle aspecten.
Het voornemen (maximale invulling)	Het bestemmingsplan wordt uitgevoerd overeenkomstig de mogelijkheden uit de nota van uitgangspunten.	Alle aspecten.
Reëel groeiscenario (trendmatige ontwikkeling van de veehouderij)	De trendmatige ontwikkeling van de veestapel in de komende 10 jaar (op basis van de trend in de afgelopen 10 jaar).	Alleen stikstofdepositie.

Figuur 13. Alternatieven en scenario's

5. BEOORDELINGSMETHODIEK

In de volgende hoofdstukken worden de milieueffecten van de beoogde activiteit beschreven en beoordeeld. De effecten zijn beschreven volgens de richtlijnen uit de notitie reikwijdte en detailniveau (zie bijlage 2). Omdat het bestemmingsplan kaderstellend is voor concrete ontwikkelingen, maar geen betrekking heeft op concrete aanvragen, worden de effecten op gebiedsniveau beschreven en niet op perceelsniveau.

Bij de beoordeling worden de maximale milieueffecten die worden veroorzaakt door het vaststellen van het bestemmingsplan vergeleken met de milieusituatie bij autonome ontwikkeling (zonder vaststellen van het bestemmingsplan). Ten aanzien van het aspect stikstofdepositie worden de maximale milieueffecten vergeleken met de huidige situatie (en niet de autonome situatie). Bij dit aspect is tevens een reëel groeiscenario meegenomen.

Gekozen toetingscriteria
De gekozen toetingscriteria zijn geselecteerd in de notitie reikwijdte en detailniveau. Het bijbehorende toetsingskader is nader uitgewerkt in bijlage 2.

Effectbeoordeling
Voor zover dat mogelijk is worden de effecten kwantitatief beschreven. Vanwege het schaal- en detailniveau van het bestemmingsplan Buitengebied, worden de meeste effecten kwalitatief beschreven. Bij de effectbeoordeling is gebruik gemaakt van een onderstaande schaal, zodat de verschillende milieueffecten met elkaar kunnen worden vergeleken. Bij deze schaal worden de volgende klassen gebruikt:

- een zeer negatief effect: --
- een negatief effect: -
- een licht negatief effect: -/0
- een neutraal effect: 0
- een licht positief effect: 0/+
- een positief effect: +
- een zeer positief effect: ++

In de samenvattende effectbeoordeling aan het eind van elk hoofdstuk, worden de effecten niet gemiddeld, maar wordt uitgegaan van de meest negatieve score. Op die manier wordt het beste duidelijk ten aanzien van welke effecten maatregelen gewenst zijn. Mogelijke maatregelen worden beschreven in hoofdstuk 10.

6. EFFECTBESCHRIJVING BODEM EN WATER

6. 1. Gekozen toetsingscriteria

In bijlage 3 is het beleid en de regelgeving op het gebied van bodem en water beschreven. Ten aanzien van de aspecten bodem en water zullen de effecten worden getoetst aan de volgende criteria:
- De mate waarin de aardkundige of cultuurhistorisch waardevolle bodemopbouw wordt verstoord.
- De mate waarin het plan bijdraagt aan een versnelde afvoer en berging van water in het plangebied (waterkwantiteit).
- De mate waarin het plan leidt tot een verslechtering of verbetering van de waterkwaliteit (zowel oppervlaktewater als grondwater). Daarbij wordt rekening gehouden met de doelstellingen en maatregelen die zijn beschreven in het Stroomgebiedprogramma Rijn van de Kaderrichtlijn Water.

6. 2. Bodemopbouw

6.2.1. Huidige milieusituatie en autonome ontwikkeling bodemopbouw

Geomorfologie
De gemeente Franekeradeel ligt in het Friese zeekleigebied (Westergo), waar het landschap tot stand is gekomen onder invloed van de zee. Het plangebied kent een vrij uniforme bodemopbouw. Het noordelijk deel van de gemeente bestaat de ondergrond grotendeels uit kalkrijke zandige zeeklei (kwelderwal) met daar tussen zware zeeklei met laaggelegen gronden met resten van prielen en geulen voortkomend uit de voormalige getijdegronden van de Middelzee. Het kleiterpenlandschap in het zuidelijk deel van de gemeente bestaat met name uit zware kalkarme zeekleigronden (knippige kleigronden).

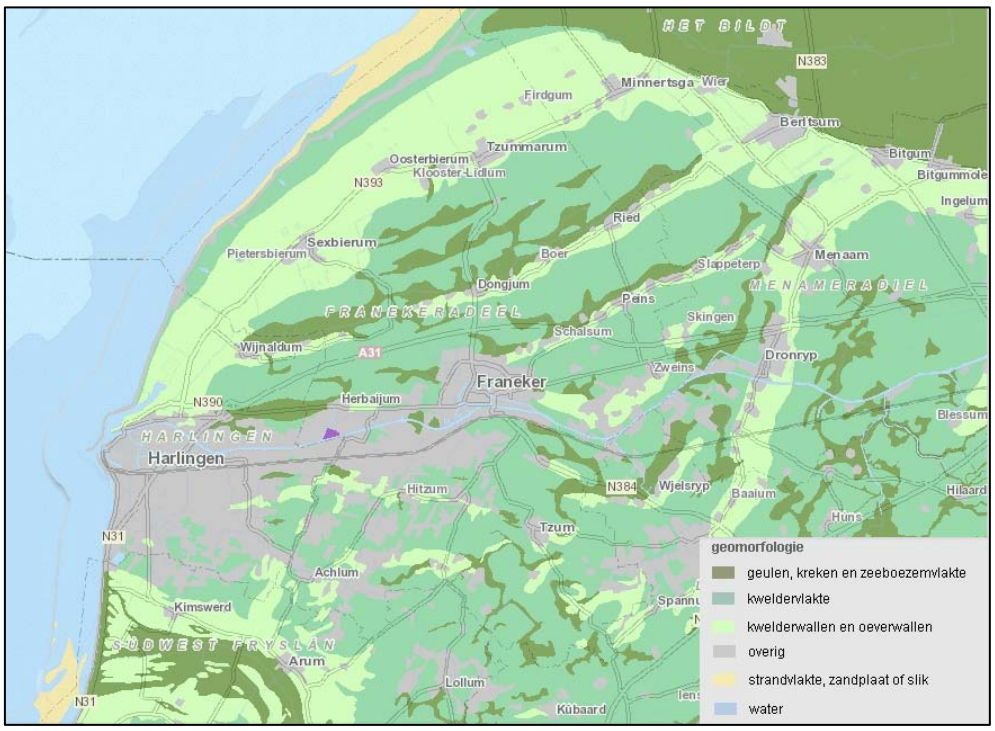

Figuur 14. Geomorfologie (bron: CHK2, Provincie Fryslân)

Aardkundig waardevol gebied

De kwelderwallen in de Noordwesthoek (nummer 13 op onderstaande kaart) en specifiek Peins/Slappeterp (nummer 17 op onderstaande kaart) zijn in het Streekplan aangemerkt als aardkundig waardevol gebied. Het zijn de kwelderwallen die nog het meest gaaf zijn. Het kwelderwallenlandschap vormt een grootschalig reliëf. De wallen zijn ontstaan doordat het door geulen aangevoerde zand en slib sedimenteerde langs de randen van hogere platen. De wallen breiden zich in zeewaartse richting uit en werden van zuid naar noord dus jonger maar ook lager. De wallen vormden de hogere delen van het landschap en werden al vroeg gebruikt als woonplaats. De strandwallen worden daarom gemarkeerd door terpen en oude wegen. Door het langdurig gebruik van de wallen voor akkerbouw zijn de percelen vaak kruinig (opbollen als gevolg van eeuwenlange beoefening van de landbouw). Deze opeenvolging van kwelderwallen is een zeldzaam verschijnsel in Nederland. Binnen het gebied zijn drie kwelderwallen te onderscheiden.

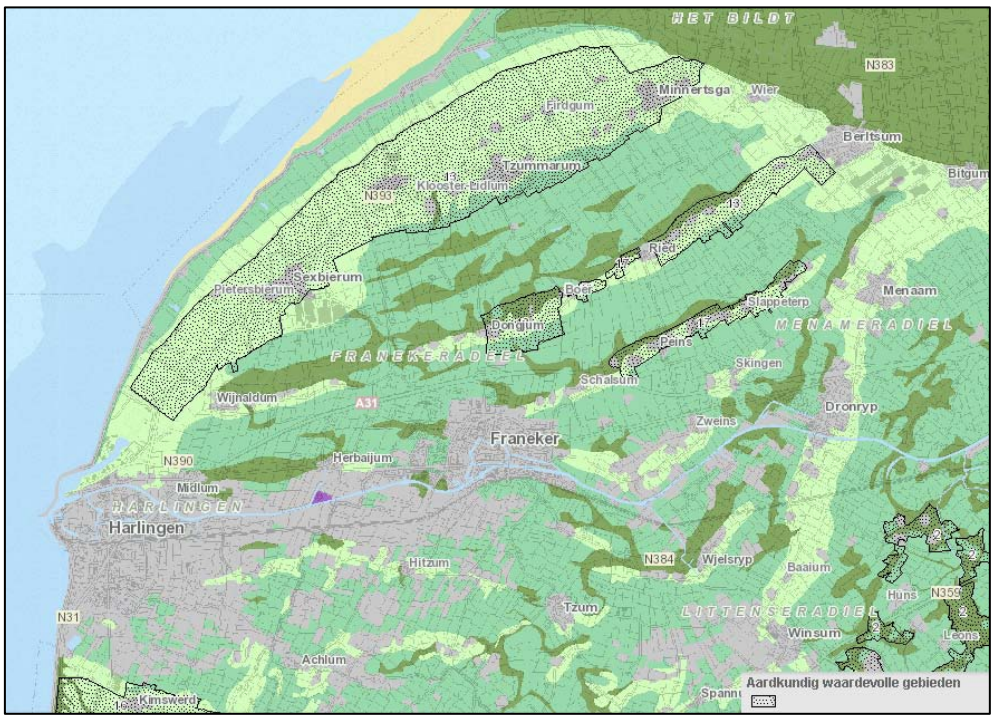

Figuur 15. Aardkundige waarden (bron: CHK2, Provincie Fryslân)

Terpen: mensgemaakt reliëf

De meeste dorpen in het plangebied zijn als terpen op voormalige kwelderwallen tot stand gekomen. In een later stadium werd ook terpen op de kweldervlaktes gebouwd. Veel van de oudere boerderijen zijn op verhogingen gebouwd. Dit is af te leiden uit het samenvallen van veel boerderijplaatsen en hoge archeologische waarden. Vanwege de vruchtbare aarde, zijn veel terpen afgegraven toen deze hun functie van hoogwaterbescherming verloren. Voorbeeld van een terpdorp is Firdgum in het noordoosten van het plangebied (zie onderstaande figuur).

Figuur 16. Terpdorp Firdgum

Maaiveldhoogte

De hoogte van het maaiveld varieert van enkele meters boven NAP ter plaatse van de dorpen (terpen) tot -1,5 m NAP ter plaatse van voormalige erosiegeulen op de kweldervlakte. In de onderstaande figuur zijn de zijn de hoger gelegen kwelderwallen, terpen en dijken en de lager gelegen erosie-geulen goed herkenbaar.

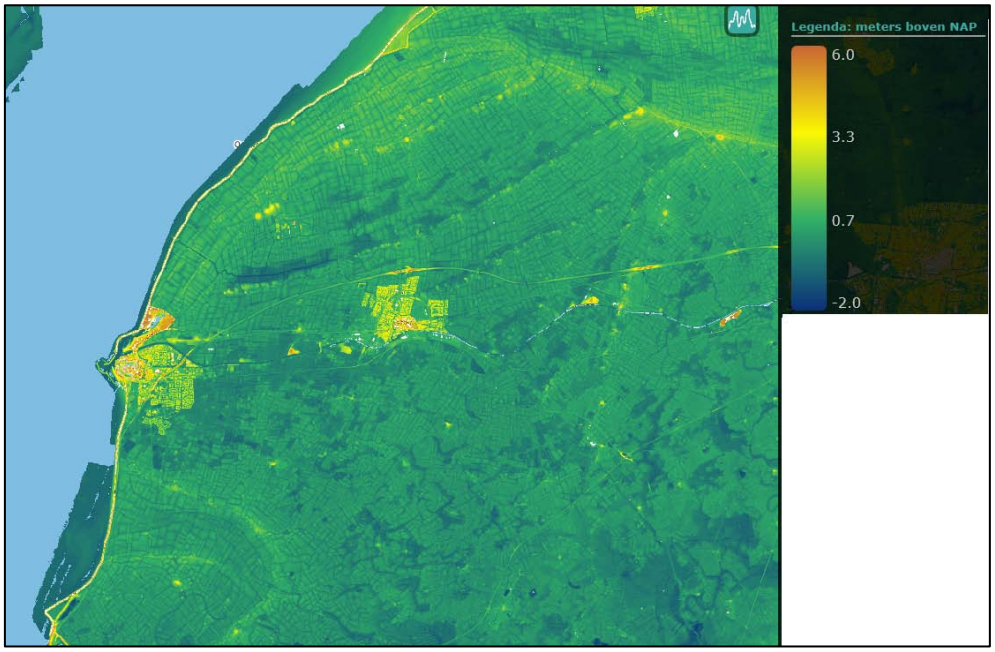

Figuur 17. Maaiveldhoogte

Autonome ontwikkeling: bodemdaling

In het noorden van Fryslân is sprake van bodemdaling als gevolg van de gas- en zoutwinning onder de Waddenzee. In onderstaand figuur zijn de winlocaties in 2007 en de gebieden met een vergunning weergegeven.

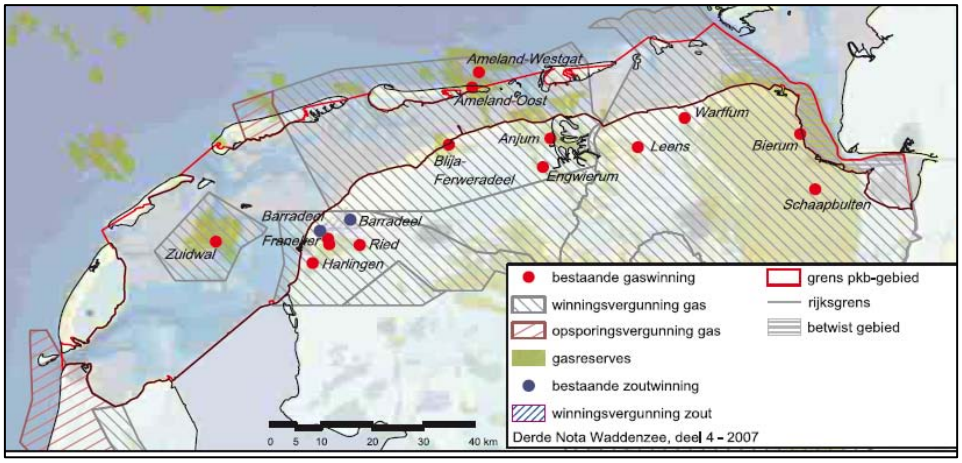

Figuur 18. Gas- en zoutwinlocaties en vergunde gebieden (bron: Derde Nota Waddenzee)

In onderstaand figuur is de verwachte bodemdaling door gas- en zoutwinning (prognose eind 2025) weergegeven.

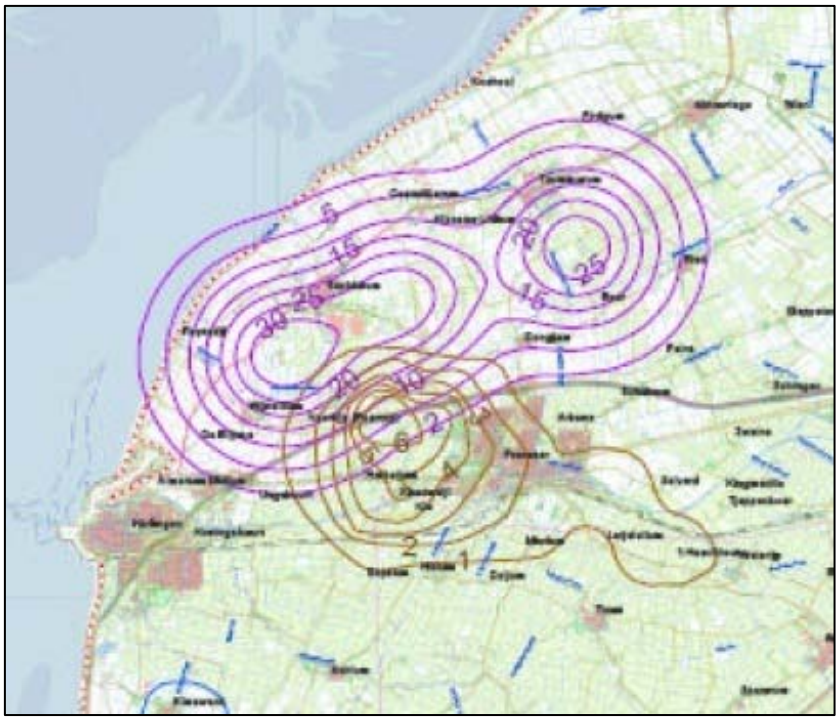

Figuur 19. Bodemdaling door gas- en zoutwinning

Naast de bodemdaling als gevolg van zout- en gaswinning, is ook bodemdaling aan de orde als gevolg van veenoxidatie. In onderstaand figuur is de

bodemdaling weergegeven die ontstaat door optelling van natuurlijke verschijnselen en de door menselijk handelen veroorzaakte bodembewegingen (gas- en zoutwinning). In het noordelijk deel zal de bodemdaling 2 tot en met 20 cm zijn en in het zuidelijk deel 30 tot 40 cm. Dit laat zien dat er ook een behoorlijke bodemdaling plaatsvindt door natuurlijke bewegingen.

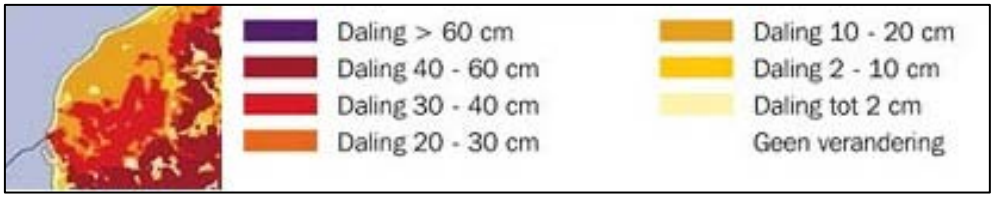

Figuur 20. Verwachte daling en stijging van het Nederlandse landoppervlak tot 2050 (bron: TNO-NITG)

6.2.2. Milieueffecten bodemopbouw

Het voornemen
Op de kwelderwallen die als aardkundig waardevol zijn aangeduid, komt intensief landbouwgebruik voor. Tevens biedt het bestemmingsplan ruimte voor nieuwe bebouwing. De aardkundig waardevolle gebieden hebben in het bestemmingsplan een beschermde bestemming gekregen ('Waarde – Reliëf terpen en kruinige percelen)'.Het afgraven van gronden of dempen van sloten is niet toegestaan zonder omgevingsvergunning. Werkzaamheden op de aardkundig waardevolle kwelderwallen kunnen alleen worden toegestaan wanneer het gaat om zeer beperkte ingrepen ten behoeve van landbouwkundige werkzaamheden. Verstoring van aardkundige waarden blijft in het bestemmingsplan beperkt tot lokale ingrepen. Dit wordt gewaardeerd als een licht negatief effect (-/0).

Door de uitbreiding van agrarische bouwpercelen kan (buiten de aardkundige waarden) plaatselijk verstoring van de bodemopbouw aan de orde zijn. Bij boerderijen die zijn gebouwd op terpen (die nog niet zijn afgegraven), verminderd hierdoor de herkenbaarheid van de bodemopbouw. Het reliëf wordt afgegraven of de nieuwe bebouwing ontneemt dan (plaatselijk) het zicht op het kenmerkende reliëf. Dit wordt gewaardeerd als een licht negatief effect (-/0).

Conclusie
De beperkte en plaatselijke effecten van het voornemen worden gezamenlijk gewaardeerd als licht negatieve effecten (-/0).

6. 3. Watersysteem

6.3.1. Huidige situatie en autonome ontwikkeling watersysteem

Het watersysteem van Franekeradeel wordt beheerd door Wetterskip Fryslân. Aan de noordkant van het plangebied is sprake van kwel, deels veroorzaakt door de Waddenzee. Aan de zuidkant is sprake van geen of lichte infiltratie. In onderstaand figuur is dit weergegeven.

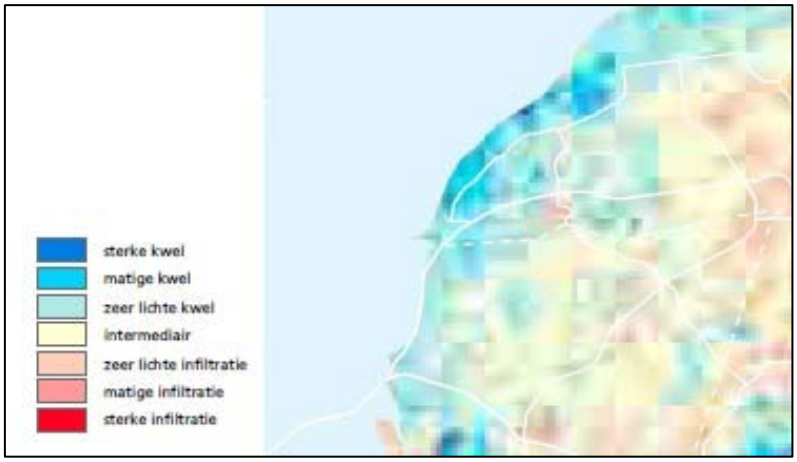

Figuur 21. Kwel- en infiltratiegebieden in Fryslân (bron: Wetterskip Fryslân)

Het hoofdwatersysteem in Franekeradeel maakt deel uit van de Friese boezem en kan worden gebruikt als vaarweg. Het noordwestelijk deel van het plangebied is een afgekoppeld van het boezem en kent zijn eigen watersysteem. Het watersysteem wordt weergegeven in figuur 14. De gebieden die lager liggen dan het boezempeil (de polders) worden door bemaling droog gehouden door water af te voeren naar de boezem. Uit de figuur blijkt dat een groot deel van het zuidelijk deel van het plangebied is ingericht als polder.

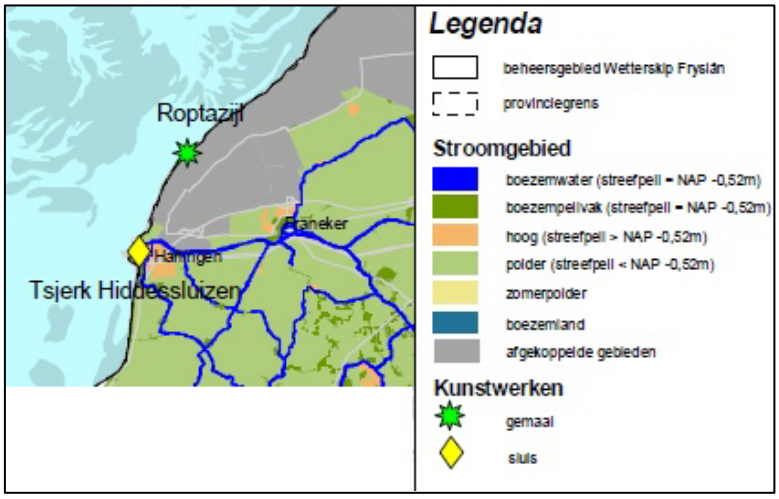

Figuur 22. Functies water (bron: Wetterskip Fryslân)

In onderstaande figuur is weergegeven welke maatregelen in het kader van het systematiek van eerst vasthouden, dan bergen en als laatste afvoeren uitgevoerd zouden moeten worden. In het plangebied is geen specifieke waterbergingsopgave van toepassing.

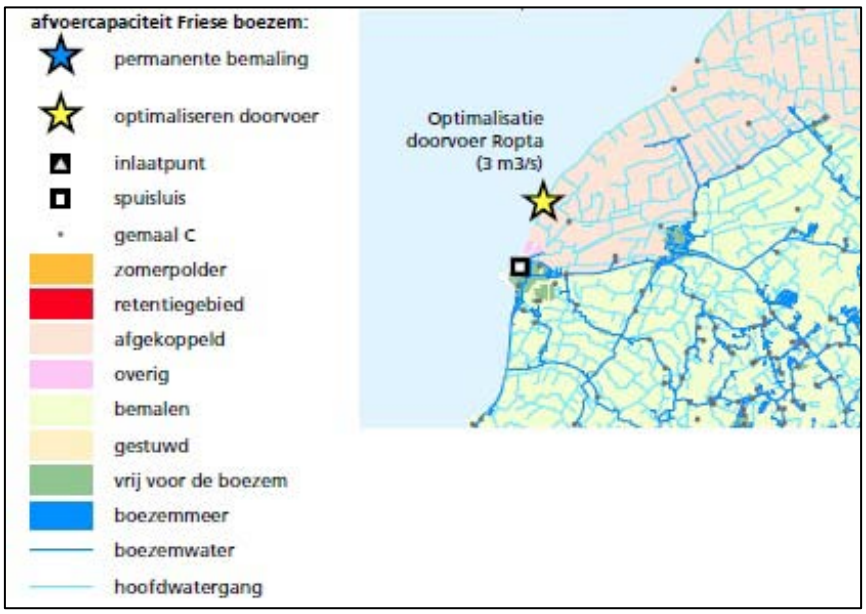

Figuur 23. Maatregelen vasthouden, bergen en afvoeren (bron: Wetterskip Fryslân)

Autonome ontwikkelingen
Om er in de toekomst voor te zorgen dat de polders droog blijven, worden boezemkades verhoogd dan wel verstevigd. Elke zes jaar wordt de veiligheid van de Waddenzeedijk uitgebreid getoetst. In het Streekplan 2007 is ruimte gereserveerd voor de versteviging van de dijk.

6.3.2. Milieueffecten watersysteem

Het voornemen
Het vergroten van agrarische bouwpercelen leidt tot toename van het verhard oppervlak en een versnelde afstroming van het hemelwater. Ook kan het dempen van sloten aan de orde zijn. De gevolgen zullen beperkt blijven en kunnen eenvoudig worden opgevangen door het huidige oppervlaktewatersysteem. De effecten voor de waterafvoer en berging worden als licht negatief beoordeeld (-/0).

Voor bouwplannen die mogelijk worden gemaakt via een afwijking of wijzigingsbevoegdheid zal het Wetterskip vragen om de toegenomen oppervlakteverharding te compenseren. Dit kan bijvoorbeeld door nieuwe sloten te graven of bestaande sloten te verbreden. Deze compensatie-eis kan worden gezien als een autonome ontwikkeling, die ervoor zorgt dat het bestemmingsplan geen grote gevolgen kan hebben voor het watersysteem. Het aanleggen van nieuwe bergingsgebieden om deze gevolgen op te vangen is niet aan de orde.

6. 4. Waterkwaliteit

6.4.1. Huidige situatie en autonome ontwikkeling waterkwaliteit

In het plangebied liggen een aantal waterlichamen die op basis van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) zijn aangewezen voor maatregelen. Het betreft hier kunstmatige waterlichamen (zie onderstaande figuren). Uit kaartmateriaal van Wetterskip Fryslân blijkt dat de chemische toestand van de KRW-waterlichamen 'matig' tot 'goed' is (rood of blauw). De ecologische toestand van dezelfde waterlichamen is op veel plekken 'matig' (geel).

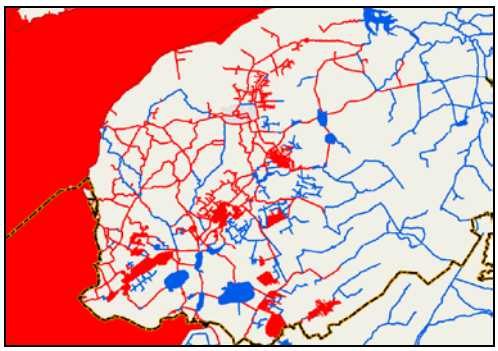

Figuur 24. Chemische toestand KRW-waterlichamen

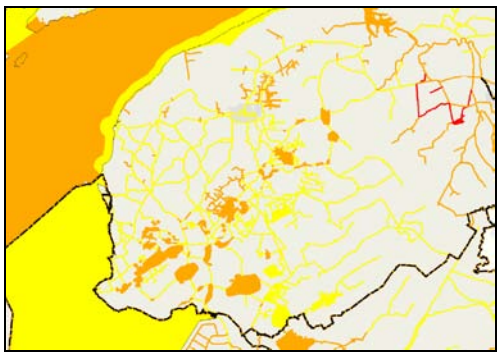

Figuur 25. Ecologische toestand KRW-waterlichamen

Binnendijks komen geen natuurgebieden voor die prioriteit hebben in het kader van de verdrogingsbestrijding [5)] (de zogenaamde TOP-lijst). Ook zijn er binnendijks geen EHS-gebieden of Natura 2000-gebieden aanwezig.

Autonome ontwikkeling: verzilting
Het grondwater in het plangebied is brak tot zout. Wanneer het zoute water tot de wortelzone komt, ondervinden gewassen hiervan schade.

Als gevolg van zeespiegelstijging en bodemdaling krijgt het noordwesten van Fryslân in de komende jaren te maken krijgen met verzilting. Uit de onderstaande figuur kan worden afgeleid dat de problematiek van verzilting vooral direct langs de kust en in de lager gelegen gebieden speelt.

5) Verdroging betekent dat grondwaterafhankelijke ecologische waarden over onvoldoende schoon (gebiedseigen) water kunnen beschikken. Dit heeft als consequentie dat er water van onvoldoende kwaliteit van elders moet worden aangevoerd

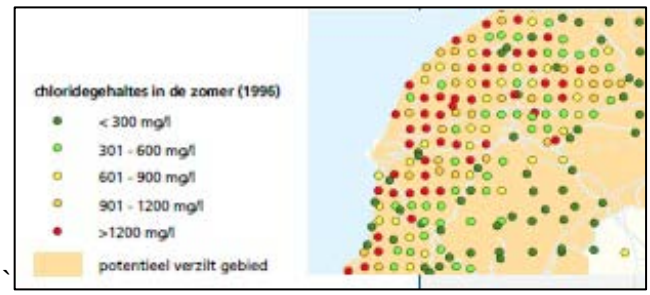

Figuur 26. Verzilting in Noord- Fryslân (bron: Wetterskip Fryslân)

Autonome ontwikkeling: KRW-maatregelen
Om de biologische en ecologische waterkwaliteit te verbeteren zijn maatregelen nodig. Eén daarvan is de inrichting van natuurvriendelijke oevers. Daarnaast wordt in stedelijke gebieden maatregelen getroffen, zoals het verminderen van het aantal riooloverstorten.

6.4.2. Milieueffecten waterkwaliteit

Het voornemen
De bouwmogelijkheden in het nieuwe bestemmingsplan hebben geen belangrijke gevolgen voor de waterkwaliteit in het plangebied. Vervuilende bedrijfsactiviteiten worden niet mogelijk gemaakt en de emissies die afkomstig zijn vanuit de landbouw, worden niet zozeer bepaald door de bouwmogelijkheden in het bestemmingsplan, als wel de intensiteit waarmee de weidegrond wordt bemest.

De bouwmogelijkheden in het bestemmingsplan kunnen indirect wel leiden tot de toename van de veestapel en de hoeveelheid mest. De gebruiksnormen uit de *Meststoffenwet* zijn echter leidend voor de hoeveelheid mest die op het land mag worden gebracht. Het bestemmingsplan kan daardoor wel leiden tot een beperkte toename van de mestafzet in Franekeradeel, maar uiteindelijk wordt de emissie van meststoffen naar het water begrensd door de gebruiksnormen. Dit effect wordt licht negatief beoordeeld.

Het bestemmingsplan bevatten geen bouw- of gebruiksmogelijkheden die het ecologisch potentieel van oppervlaktewaterlichamen aantasten of het aanleggen van natuurvriendelijke oevers belemmeren. De effecten van het bestemmingsplan voor het aspect waterkwaliteit worden daarom neutraal gewaardeerd (0).

6. 5. Samenvatting en waardering effecten bodem en water

In de onderstaande tabel worden de hierboven beschreven effecten samengevat en beoordeeld.

Toetsingscriteria	Beschrijving van het milieueffect (ten opzichte van de autonome ontwikkeling)	Waardering van het effect
		Voornemen
Bodemopbouw	Ter plaatse van beschermwaardige aardkundige waarden als de kwelderwal, kruinige percelen en terpreliëf kunnen lokale verstoringen plaatsvinden	-/0
Afvoer en berging (waterkwantiteit)	De versnelde afvoer als gevolg van nieuwe verharding kan in de meeste gevallen zonder problemen worden opgevangen in het bestaande oppervlaktewatersysteem.	-/0
Waterkwaliteit	De nieuwe bouw- en gebruiksmogelijkheden die het nieuwe bestemmingsplan biedt kunnen leiden tot een toename van de totale veestapel. De emissie van mest die op het land wordt gebracht wordt echter gereguleerd door de Meststoffenwet en staat daarom los van het bestemmingsplan. Omdat er ook geen bouwmogelijkheden in of direct naast het oppervlaktewater aan de orde zijn, worden de gevolgen voor de waterkwaliteit daarom neutraal beoordeeld.	0

Figuur 27. Effectbeoordeling bodem en water

7. EFFECTBESCHRIJVING LANDSCHAP, CULTUURHISTORIE EN ARCHEOLOGIE

7. 1. Gekozen toetsingscriteria

In bijlage 3 zijn het beleid en de regelgeving op het gebied van landschap, cultuurhistorie en archeologie beschreven.

De effecten voor de aspecten landschap en cultuurhistorie worden eerst per landschappelijk deelgebied beschreven. De landschappelijke eenheden worden daarbij vereenvoudigd in vier deelgebieden: het aandijkingslandschap (oude zeepolders) de kwelderwallen, de kweldervlaktes en het terpengebied. Effecten voor archeologische waarden worden beschreven voor het plangebied als geheel.

De cultuurhistorische en landschappelijke kwaliteiten van de Waddenzee worden buiten beschouwing gelaten, omdat slechts een zeer klein deel buitendijks gebied deel uitmaakt van het plangebied en in het plangebied geen bouwplannen zijn opgenomen die gevolgen kunnen hebben voor deze kwaliteiten (externe werking).

Uit de hiervoor beschreven toetsingskaders en de in de volgende paragraaf beschreven kernkwaliteiten vloeien de volgende toetsingscriteria voort:
- De mate waarin de openheid van het buitengebied wordt aangetast. Openheid is namelijk een kernkwaliteit die in alle voorkomende landschapstypen voorkomt.
- De mate waarin de hemelhelderheid (duisternis) in het plangebied toe- of afneemt.
- De mate waarin de stilte in het plangebied toe- of afneemt.
- De mate waarin landschappelijke en cultuurhistorische patronen van de vier deelgebieden worden aangetast (zoals genoemd in de Landschapsanalyse ten behoeve van de Structuurvisie Buitengebied en Grutsk op ‘e Romte).
- De mate waarin cultuurhistorisch waardevolle bebouwing, karakteristieke erven worden aangetast.
- De mate waarin archeologische waarden uit de perioden Steentijd IJzertijd en IJzertijd-Middeleeuwen kunnen worden aangetast.

7. 2. Effectbeschrijving per landschapstype

7.2.1. Huidige milieusituatie en autonome ontwikkeling landschap

Ontstaansgeschiedenis
Het landschap van het buitengebied van Franekeradeel is uniek te noemen vanwege de nog altijd herkenbare en in grote mate afleesbare ontstaansgeschiedenis van het gebied.

Het landschap van het plangebied is grotendeels gevormd door zeeafzettingen in het gebied tussen de monding van de vroegere Boorne en de Marne. De zee zette zavel af ter plaatse van de oost-west verlopende kwelderwallen en zwaardere klei in de laagten daartussen (kwelderwallen of erosievlakten). Door de wat hogere ligging van de kwelderwallen, kennen deze delen van het plangebied de langste ontwikkelingsgeschiedenis en zijn hier de eerste nederzettingen ontstaan. De kwelderwallen van oudsher in gebruik als bouwland. De laagten contrasteren hiermee door hun openheid en het gebruik als grasland. De waterlopen volgen soms nog het tracé van de oude wadslenken.

De kwelderwallen verschillen onderling in breedte en schaalniveau. Kruinige percelen komen nog voor rond archeologische objecten en nabij terpen. Ook de dijken zijn bepalend voor het landschapsbeeld (naast de huidige zeedijk zijn dit de Griene Dyk langs de vroegere Middelzee, de Slachtedyk en het als dijk nauwelijks nog herkenbare tracé van de Alddyk langs de Hoarnestreek.

In verschillende fasen is de kustlijn in de loop der tijd opgeschoven van zuid naar noord (zie onderstaande figuren). Op basis van het natuurlijk watersysteem is het gebied verder ontgonnen en in (landbouwkundig) gebruik genomen. In het zuidelijk gedeelte ontstond op basis van het natuurlijk afwateringssysteem een komvormige structuur. In het noordelijk gedeelte ontstond een parallelle structuur van kwelderwallen en erosievlakten, min of meer evenwijdig aan de huidige kustlijn. Afwatering is daarmee heel bepalend geweest voor de verkaveling.

Figuur 28. Kustlijn 330 voor Christus

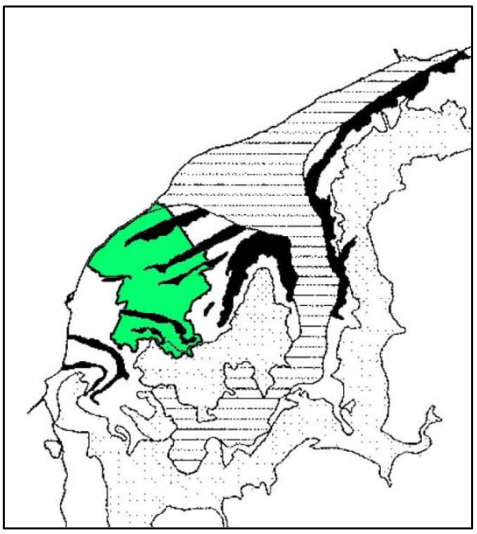

Figuur 29. Kustlijn Middeleeuwen

Landschaptypen

Het landschap van de gemeente als geheel wordt kenmerkt door een grote mate van openheid. Wel kan een nadere verdeling worden gemaakt in een viertal landschapstypen: Oude Zeepolder (aandijkingen), kwelderwallen,

kweldervlakten en het terpengebied. In onderstaand figuur zijn de landschapstypen weergegeven.

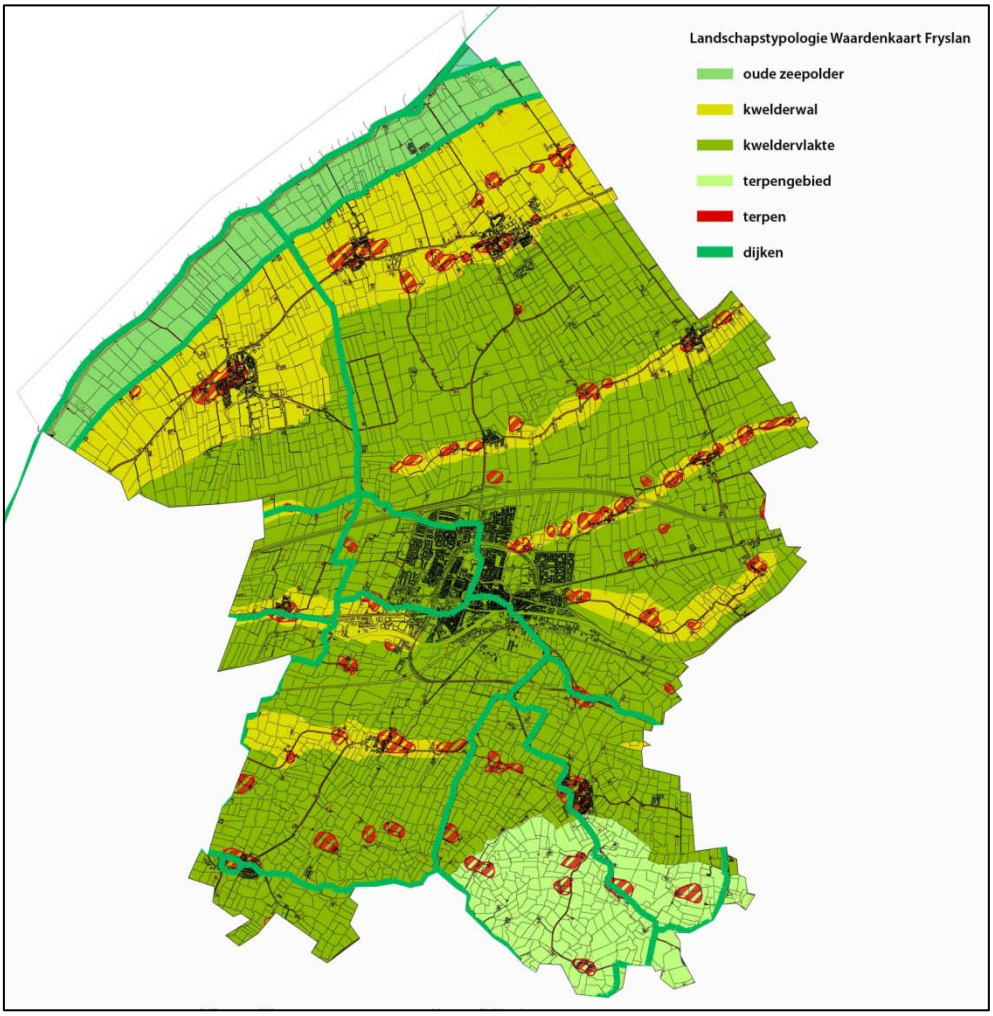

Figuur 30. Landschapstypen (bron: Structuurvisie Buitengebied Franekeradeel 2010-2020)

De landschapstypen onderscheiden zich van elkaar door: in het landschap herkenbare grenzen, zoals de Hoarnedyk; in reliëf, in verkaveling, in mate van openheid en in richting en structuur van infrastructuur, watergangen en het bebouwingspatroon. De kenmerken van de landschapstypen zijn als volgt:

Oude Zeepolder: Aandijkingen
- zeer open landschap;
- langgerekte open ruimte;
- afbakening van de ruimte door parallel gelegen dijklichamen;
- de wegenstructuur is gekoppeld aan de dijken en een beperkt aantal doorsteken;

- zowel langs de Waddenzeedijk als langs de Hoarnedyk loopt een doorgaande weg;
- de hoofdwaterstructuur is gekoppeld aan binnenzijde van de Waddenzeedijk;
- het slotenpatroon ligt dwars op de buitendijk, er zijn enkele perceelsgebonden waterpartijen;
- een rechthoekige, enigszins onregelmatige verkaveling;
- de bebouwing is gesitueerd aan de Hoarnestreek en is beperkt van omvang.

Kwelderwallen
- halfopen landschap;
- parallelle samenhang in richting en structuur over de kwelderwal;
- het gebied wordt gekenmerkt door een hogere ligging, door een aaneenschakeling van terpen en kruinige percelen;
- de wegenstructuur is gekoppeld aan de richting van de kwelderwal en heeft een gebogen verloop;
- de wegen lopen enigszins concentrisch naar Franeker;
- de watergangen liggen aan de rand van de kwelderwal of zijn dwars op de kwelderwal gesitueerd als opvaart naar de dorpen;
- het slotenpatroon haaks op de kwelderwal is recht, redelijk grootschalig en onregelmatig van structuur, de waterlopen parallel aan de kwelderwal zijn gebogen van structuur;
- samenhangende afwisseling van openheid en beslotenheid van karakteristieke dorpsbebouwing, dorpsbeplanting, en boerderijen met waardevolle erfbeplanting en grachten;
- waardevolle dorpsaanzichten in de open ruimten in de randen van de structuur van de dorpen.

Kweldervlakten
- open landschap;
- grote continuïteit in open ruimte in de parallel richting;
- parallelle samenhang in richting en structuur met de kwelderwal;
- wegenstructuur is niet gekoppeld aan de structuur van de vlakten maar concentrisch georiënteerd op Franeker;
- de watergangen liggen aan de rand van de kwelderwal of zijn dwars op de kwelderwal gesitueerd als opvaart naar de dorpen;
- het slotenpatroon haaks in de kweldervlakte is recht en kleinschalig van structuur, de waterlopen parallel aan de kwelderwal zijn gebogen van structuur;
- incidentele agrarische bebouwing op een eilanderven.

Terpengebied
- open landschap;
- grote continuïteit in open ruimte, geen specifieke richting;
- verspreide dorpen en erven, geen samenhangende richting;
- de watergangen kronkelig van structuur en kennen geen voorkeur in richting;
- het slotenpatroon is onregelmatig;

- de agrarische bebouwing is voornamelijk los gesitueerd van de doorgaande wegen;
- waardevolle dorpsaanzichten in de open ruimten in de randen van de radiale structuur van de dorpen;
- in beperkte mate waardevolle erven en grachten.

Figuur 31. Zicht van de kwelderwal Boer - Ried over de kweldervlakte, richting de kwelderwal Schalsum - Peins (bron: Google Streetview)

Figuur 32. Grootschalig landbouwgebied in het aandijkingslandschap ten noorden van de Hoarnestreek (bron: Google Streetview)

Figuur 33. Eilanderven in het kleiterpengebied nabij Tzum (bron: Google Street-view)

7.2.2. Milieueffecten landschap

Kwelderwal

Voornemen: schaalvergroting agrarische bedrijven

Op grote delen van de kwelderwallen zijn door ruilverkaveling de meeste kenmerkende verkavelingsvormen en landschapselementen verdwenen. In de meeste gevallen is daardoor voldoende ruimte om agrarische bouwpercelen uit te breiden tot 3 hectare (via wijzigingsbevoegheid), zonder daarbij karakteristieke verkavelingen of landschapselementen aan te tasten. De invloed van zeer grote bouwpercelen op de openheid is tevens beperkt vanwege het halfbesloten karakter van het landschap.

De bestaande landschappelijke kwaliteit die gerelateerd is aan de kleinschaligheid en de cultuurhistorische waarden zoals, gebogen wegtracés, zicht op de kerk en oude boerderijen kan echter wel worden aangetast door grootschalige nieuwe erven. In veel gevallen is daardoor in de nabijheid van de dorpen onvoldoende ruimte om agrarische bouwpercelen uit te breiden tot 3 hectare (via wijzigingsbevoegheid), zonder de landschappelijke waarden aan te tasten.

Figuur 34. Twee fictieve bouwpercelen van 3 hectare op de kwelderwal

Bij het vormgeven van bouwpercelen (bij recht) op de verbeelding is zoveel mogelijk rekening gehouden met karakteristieke landschapselementen en cultuurhistorisch waardevolle patronen. Bij verdere schaalvergroting via een wijzigingsbevoegdheid moet rekening worden gehouden met de inpasbaarheid in het landschap.

Lokaal komen nog kleinschalige en onregelmatiger verkavelingsvormen voor. Het betreft in de meeste gevallen laaggelegen gebieden, waar geen bouwmogelijkheden aan de orde zijn. In deze deelgebieden, kan het dempen van sloten of het kappen van beplantingen incidenteel voorkomen.

Op basis van bovenstaande worden de effecten van schaalvergroting daarom licht negatief gewaardeerd (-/0).

Voornemen: opgaande teeltvormen (fruitteelt)
In het bestemmingsplan is bepaald dat fruitteelt moet worden aangesloten bij dorpskernen of bestaande opgaande elementen. Omdat de meeste (grotere) dorpskernen op de kwelderwal zijn gelegen, zou deze bepaling kunnen leiden tot verdere verdichting van het landschap op de kwelderwal. Op het hoger schaalniveau kan dit als een positief effect worden gezien, omdat hierdoor het landschappelijke contrast tussen de bebouwde en beplante kwelderwallen en de open kweldervlakten, verder versterkt (0/+).

Op kleiner schaalniveau zijn andere effecten aan de orde. Opgaande teelten kunnen een waardevol zicht ontnemen op een dorpssilhouet. Het gaat om het dorpssilhouet van de (centraal gelegen) terp met het kerkgebouw. Dit kan worden aangetast. Bij de overige kernen wordt het beeld van de dorpsrand in grote mate gekenmerkt door dorpsuitleg of bedrijventerreinen.

Figuur 35. Een boomgaard op deze plek zou het zicht kunnen ontnemen op de informele dorpsrand van Zweins

Nieuwe opgaande teelten rondom waardevolle dorpssilhouetten worden zodoende negatief gewaardeerd (-). Rondom dorpen met minder goed geconserveerde dorpsrand, kunnen opgaande teelten, juist een goede afronding van de dorpsrand vormen (0/+).

Voornemen: kleinschalige kampeerterreinen en paardrijbakken
Kleinschalige kampeerterreinen en paardrijbakken vragen om een goede landschappelijke inpassing. In de meeste gevallen brengt dit nieuwe opgaande beplanting met zich mee. Omdat kleinschalige kampeerterreinen en paardrijbakken aansluitend op bestaande percelen worden gerealiseerd, zullen deze niet leiden tot aantasting van waardevolle landschapsstructuren. Ook deze functies leiden tot verdere verdichting van de kwelderwal (0/+). Het verlies aan waardevolle doorzichten vanaf de kwelderwal op de kweldervlakten blijft beperkt, omdat de kwelderwallen niet heel dicht zijn bebouwd (-/0).

Wat betreft kampeerterreinen en paardrijbakken in de dorpsranden, geldt in hoge mate hetzelfde als voor nieuwe opgaande teelten: rondom de waardevolle dorpssilhouetten wordt de realisatie van deze functies negatief gewaardeerd (-). Rondom minder goed geconserveerde dorpsranden worden deze ontwikkelingen vanwege de opgaande beplanting licht positief gewaardeerd (0/+).

Kweldervlakte
Voornemen: schaalvergroting agrarische bedrijven
Door de openheid van het landschap en de incidentele agrarische bebouwing op eilanderven en de grote ruimtes tussen deze punten, kunnen grotere bouwpercelen vaak zonder problemen worden ingepast in het landschap.

Een goede inpassing in dit open landschapstype staat of valt met een zorgvuldige erfinpassing. In dit open gebied bestaat een zorgvuldige erfinpassing niet per se uit een dichte beplantingsstrook. Dit moet per geval worden afgewogen.

In de onderstaande figuren is het verschil tussen een erf met en zonder erfinrichtingsplan weergegeven. Omdat een goede landschappelijke inpassing een vereiste is bij het toepassen van de wijzigingsbevoegdheid, wordt de uitbreiding van bouwpercelen tot 3 hectare gewaardeerd als een licht negatief effect (-/0).

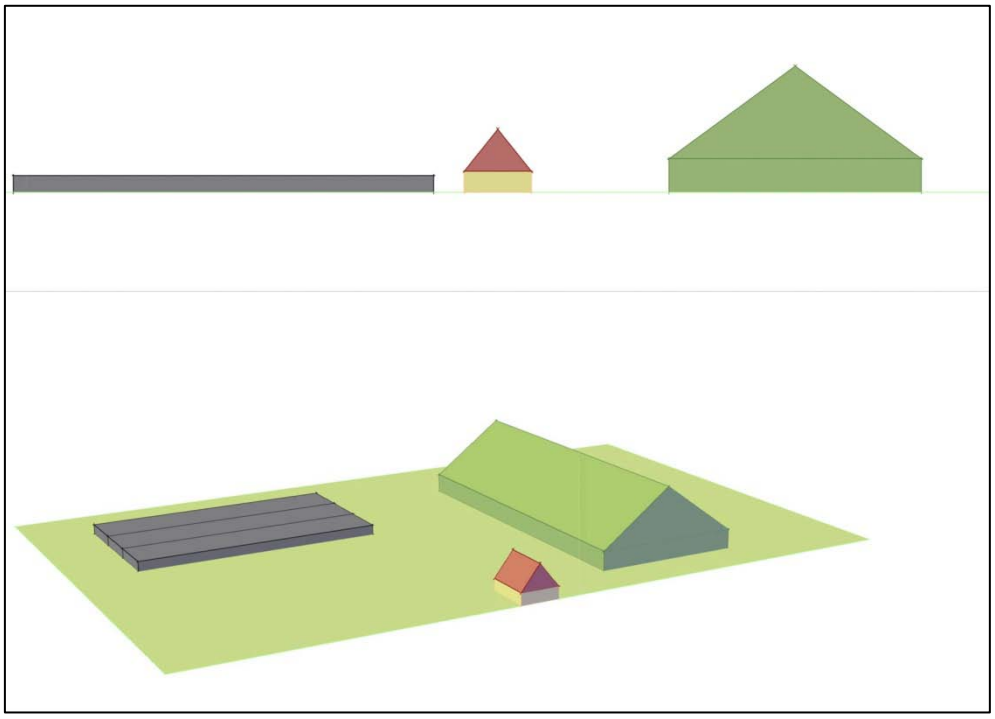

Figuur 36. Erf zonder erfinrichtingsplan (schematisch)

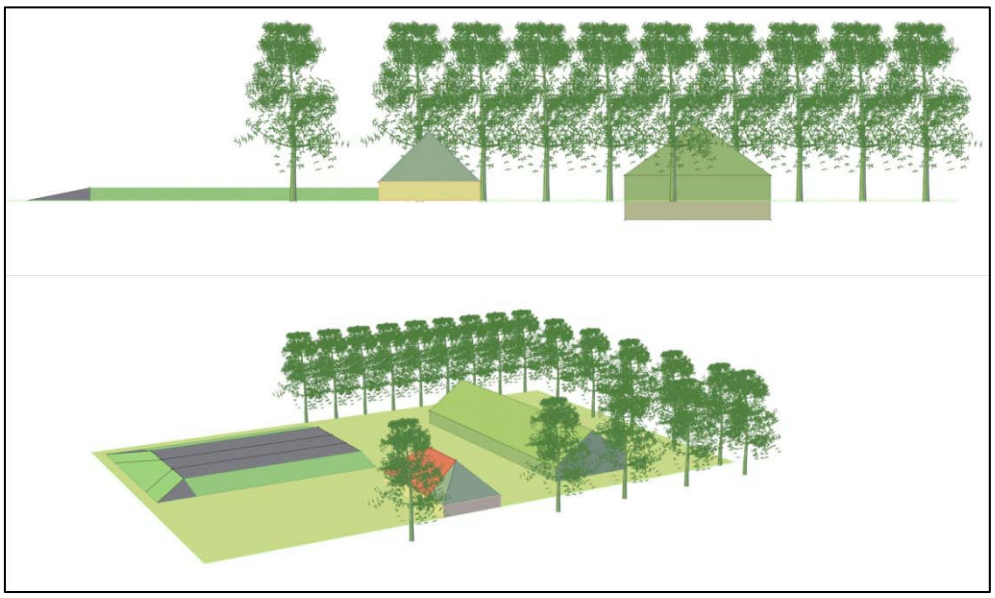

Figuur 37. Erf met erfinrichtingsplan (schematisch)

Het meest karakteristieke slotenpatroon ligt in het zuidelijke weidegebied (zie ook de luchtfoto in onderstaand figuur). In het noordelijke deel kan aanpassing van het slotenpatroon plaatsvinden zonder dat de ruimtelijke structuur sterk aangetast wordt. Het krekenpatroon is hier namelijk vrij recht en de structuur zal door ingrepen daarom niet direct aangetast worden. Schaalvergroting tot 3 hectare in het zuidelijk weidegebied leidt ter plaatse van deze kleinschalige structuren, tot een aantasting van de karakteristieke verkaveling. In het bestemmingsplan wordt een dubbelbestemming opgenomen zodat onder andere het dempen van sloten niet zonder meer kan plaats vinden. Dit wordt gewaardeerd als een negatief effect (-).

Figuur 38. Luchtfoto gedeelte van karakteristiek slotenpatroon in zuidelijk deel van de gemeente

Voornemen: opgaande teeltvormen
Op de kweldervlakten liggen geen dorpen of doorlopende opgaande structuren. In dit deelgebied gebied zullen opgaande teelten niet aan de orde zijn. Dit aspect scoort daarom neutraal (0).

Voornemen: kleinschalige kampeerterreinen en paardrijbakken
Voor kleinschalige kampeerterreinen en paardrijbakken zijn de effecten vergelijkbaar met de effecten op de kwelderwal. Kampeerterreinen en paardrijbakken bij de bestaande erven zijn dusdanig beperkt van oppervlakte, dat deze in de meeste gevallen goed zijn in te passen in de landschapsstructuur. Dit wordt gewaardeerd als een licht negatief effect (-/0).

Oude zeepolder (aandijkingen)
Voornemen: schaalvergroting agrarische bedrijven
De oude zeepolder is een relatief smal open gebied. Door diepe grote bouwpercelen wordt de samenhang in de ruimte aangetast. De verkaveling is rationeel en grootschalig. Dit landschapstype is over het algemeen niet geschikt voor grote agrarische bouwpercelen. Erfbeplanting tast de openheid van het landschap aan. In dit landschap kan inpassing door middel van een aarden wal een goede oplossing zijn.

Schaalvergroting tot 3 hectare wordt in dit landschapstype negatief gewaardeerd (-).

Voornemen: opgaande teeltvormen
Kenmerkend voor de aandijkingen is dat er vrijwel geen beplanting voorkomt. Opgaande teelten zijn alleen mogelijk bij bestaande dorpen en opgaande structuren en die komen in dit deelgebied niet voor. Omdat er geen effecten aan de orde zijn, wordt dit aspect daarom neutraal beoordeeld (0).

Voornemen: kleinschalige kampeerterreinen en paardrijbakken
Door de grootschaligheid van de aandijkingen, hebben kleinschalige kampeerterreinen en paardrijbakken een grote impact. De nieuwe beplanting vormt een aantasting de openheid van het landschap (-).

Terpengebied
Voornemen: schaalvergroting agrarische bedrijven
De verspreide erven in het terpengebied zijn voornamelijk concentrisch georiënteerd rondom het dorp. De invloed van zeer grote bouwpercelen kan groot zijn vanwege de clustering van erven tot grotere massa's vergelijkbaar met de grote van de dorpen waardoor het open karakter van het landschap wordt aangetast. Daarnaast wordt de bestaande landschappelijke kwaliteit die gerelateerd is aan de kleinschaligheid en de cultuurhistorische waarden zoals gebogen wegtracés, zicht op de kerk en oude boerderijen aangetast door grootschalige nieuwe erven. In veel gevallen is daardoor in de nabijheid van de dorpen onvoldoende ruimte om agrarische bouwpercelen uit te breiden tot 3 hectare (via wijzigingsbevoegheid), zonder de landschappelijke waarden aan te tasten.

Bij het vormgeven van bouwpercelen (bij recht) op de verbeelding is zoveel mogelijk rekening gehouden met karakteristieke landschapselementen en cultuurhistorisch waardevolle patronen. Bij verdere schaalvergroting via een wijzigingsbevoegdheid moet rekening worden gehouden met de inpasbaarheid in het landschap.

In deelgebieden met een iets kleinschaliger verkaveling, kan het dempen van sloten of het kappen van beplantingen aan de orde zijn. In het bestemmingsplan is een dubbelbestemming opgenomen zodat onder andere het dempen van sloten niet zonder meer kan plaats vinden.

De effecten van schaalvergroting worden op basis van bovenstaande daarom licht negatief gewaardeerd (-/0).

Voornemen: opgaande teeltvormen (fruitteelt)
In het bestemmingsplan is bepaald dat fruitteelt moet worden aangesloten bij dorpskernen of bestaande opgaande elementen. Waardevolle dorpssilhouetten (terp en kerkgebouw) kunnen worden aangetast. Verdichting aan de rand van de dorpen kan een aanvulling vormen van het dorpssilhouet.

De effecten van de opgaande teeltvormen wordt daarom licht negatief gewaardeerd (-/0).

Voornemen: kleinschalige kampeerterreinen en paardrijbakken
Kleinschalige kampeerterreinen en paardrijbakken vragen om een goede landschappelijke inpassing. In de meeste gevallen brengt dit nieuwe opgaande beplanting met zich mee. In het agrarisch gebied geldt dat kleinschalige kampeerterreinen en paardrijbakken aansluitend op de bestaande bebouwingsstructuur passen in het open landschap.

De effecten worden licht negatief gewaardeerd (-/0).

7. 3. Effectbeschrijving overige kernkwaliteiten

7.3.1. Monumenten en karakteristieke gebouwen

Huidige situatie en autonome ontwikkeling monumenten en karakteristieke gebouwen
In het buitengebied zijn een aantal rijksmonumenten aangewezen. Het Steunpunt Monumentenzorg Fryslân heeft een inventarisatie gemaakt van karakteristieke gebouwen. De geïnventariseerde objecten zijn in meer of mindere mate aan te merken als karakteristiek. De objecten zijn beoordeeld aan de hand van de volgende kenmerken: situatieve ruimtelijke beeldwaarde, architectonische beeldwaarde, cultuurhistorische en monumentale waarde en streekhistorische waarde. Objecten die een score van 15 punten en meer hebben, zijn aangewezen als karakteristiek (ongeveer 55 stuks). Deze objecten hebben architectonisch monumentale waarde en zijn structuurbepalend. Objecten met minder dan 15 punten scoren zijn alleen structuurbepalend.

In onderstaande tabel is een onderverdeling gemaakt in type monumenten. Opvallend is het grote aantal archeologische monumenten en states. Dit wordt verklaard doordat het plangebied in de middeleeuwen één van de dichtst bevolkte en rijke delen van Nederland was.

Type monumenten		Naam of aantal monumenten
Beschermd dorpsgezicht	-	-
Archeologisch monument	-	29
Kerken, begraafplaatsen, etc.	Rijksmonument	-
	Karakteristiek (architectonisch/structuurbepalend)	-
	Structuurbepalend	1 State (Vredenoord)
Kastelen, states	Rijksmonument	4
	Karakteristiek (architectonisch/structuurbepalend)	40
	Structuurbepalend	9
Boerderijen	Rijksmonument	
	Karakteristiek (architectonisch/structuurbepalend)	9
	Structuurbepalend	5

Type monumenten		Naam of aantal monumenten
Woonhuizen	Rijksmonument	3
	Karakteristiek (architectonisch/structuurbepalend)	-
	Structuurbepalend	-
Molens	Rijksmonument	3
	Karakteristiek (architectonisch/structuurbepalend)	-
	Structuurbepalend	-
Overig	Rijksmonument	1
	Karakteristiek (architectonisch/structuurbepalend)	12
	Structuurbepalend	10

Figuur 39. Overzicht monumenten in het plangebied

De gemeente telt daarnaast 2 beschermde stads- en dorpsgezichten: Franeker en Achlum. Beide maken geen onderdeel uit van het plangebied, maar ontwikkelingen in het plangebied kunnen wel effecten hebben voor het silhouet van beschermd dorpsgezicht Achlum. Voor beschermd stadsgezicht Franeker geldt dit niet, omdat deze binnenstad wordt ingekapseld door de omliggende wijken.

Milieueffecten monumenten en karakteristieke gebouwen

Voornemen: schaalvergroting agrarische bedrijven
Op basis van beschikbare informatie blijkt dat de meeste gebouwde monumenten in het plangebied zijn gelegen binnen de kernen en dus niet worden aangetast door schaalvergroting van agrarische bedrijven. In het buitengebied komen wel verschillende boerderijen met een beschermde status voor. Naast rijksmonumenten betreft het karakteristieke (stelp)boerderijen die worden beschermd als karakteristiek object.

Schaalvergroting van agrarische bedrijven, kan ertoe leiden dat de karakteristieke bebouwing wordt afgebroken en vervangen door nieuwe bebouwing. Karakteristieke gebouwen worden in het plangebied beschermd door middel van een aanduiding op de verbeelding. Sloop is alleen toegestaan als dit bouwkundig noodzakelijk is en wanneer er bebouwing met dezelfde hoofdvorm wordt teruggebouwd. Daarnaast is er door grotere bouwpercelen toe te kennen meer ruimte om nieuwe bedrijfsbebouwing (veelal) achter de karakteristieke boerenpanden op te richten en daarmee goed in te passen. Er kan daarom worden gesteld dat ruimere bouwpercelen kunnen bijdragen aan het behoud van karakteristieke bebouwing.

Aan de andere kant leidt het bouwen van nieuwe bedrijfsgebouwen in veel gevallen tot de aantasting van de ensemblewaarde van de bestaande bebouwing. Nieuwe bedrijfsgebouwen kunnen het zicht op de karakteristieke bebouwing ontnemen. Ook kan waardevolle erfbeplanting verdwijnen. Veel is afhankelijk van de exacte invulling van de percelen. In het bestemmingsplan wordt voor grotere bouwplannen (agrarische bebouwing > 1.600 m^2) een erfinrichtingsplan geëist, waarmee een zorgvuldige inpassing op projectniveau kan worden geregeld. Vanwege deze voorwaarde en omdat cul-

tuurhistorische waardevolle bebouwing door ruime bouwpercelen wel in stand kan worden gehouden, wordt dit effect licht negatief gewaardeerd (-/0).

Voornemen: mestraffinage en moderne stalvormen
De moderne landbouw brengt nieuwe technieken en nieuwe typen bebouwing met zich mee. Via een afwijkingsbevoegdheid worden in het bestemmingsplan afwijkende stalvormen als serrestallen en boogstallen toegestaan.

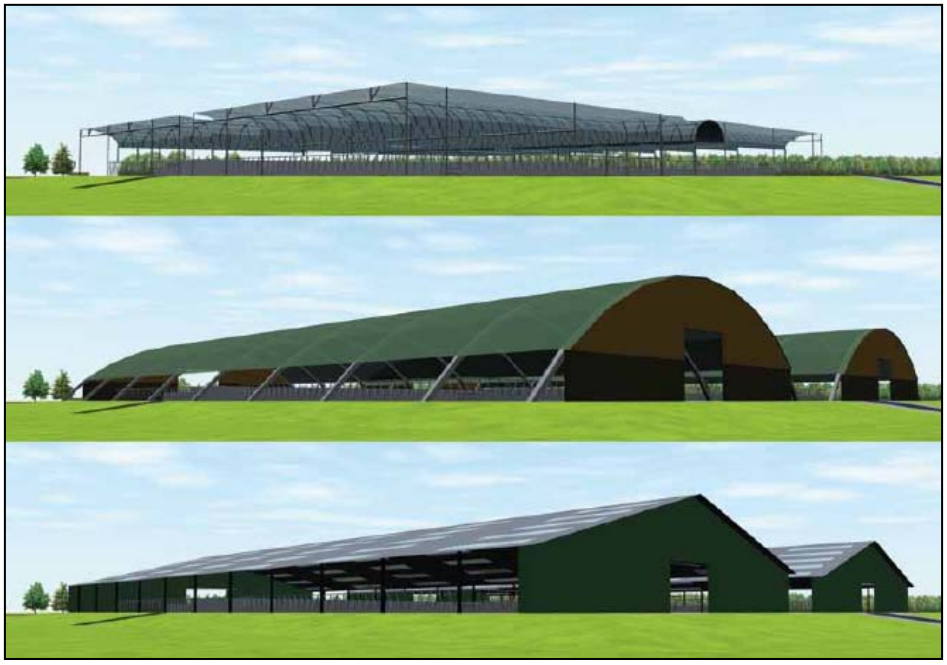

Figuur 40. Serrestallen, boogstallen en (traditionele) ligboxstallen (Bron: Courage, 2009)

Ter illustratie is het verschil tussen de verschillende staltypen weergegeven in bovenstaand figuur. Serrestallen zijn doorzichtig en geven een transparant beeld. Boogstallen lijken iets meer op de traditionele ligboxstallen, maar hebben niet de traditionele vormentaal (zadeldak met lichte hellingshoek). De beleving van staltypes is in hoge mate subjectief. Wel kan worden gesteld dat het over een algemeen een tijd duurt voordat men aan nieuwe staltypes is gewend. Het toestaan van serre- en boogstalen wordt daarom beperkt negatief gewaardeerd (-/0).

In het bestemmingsplan wordt tevens de activiteit mestraffinage toegestaan. De installaties hiervoor kunnen worden geplaatst in een gebouw ter grootte van een zeecontainer (zie onderstaand figuur). De bebouwing vormt in veel gevallen een contrast met de bestaande agrarische bebouwing.

Omdat deze bebouwing op een ruim bouwperceel zonder problemen achter de bestaande bebouwing kan worden geplaatst en, in verhouding tot een

stal of een stelpboerderij betrekkelijk klein zijn en in veel gevallen niet zichtbaar zal zijn vanaf de openbare weg, wordt deze bouwmogelijkheid licht negatief gewaardeerd (-/0).

Figuur 41. Mestraffinage

Voornemen: opgaande teeltvormen (fruitteelt)
In het bestemmingsplan is bepaald dat fruitteelt moet worden aangesloten bij dorpskernen of bestaande opgaande elementen. Opgaande teelten kunnen een waardevol zicht ontnemen op een beschermd dorpsgezicht. Nieuwe opgaande teelten rondom beschermde dorpsgezichten worden zodoende negatief gewaardeerd (-).

Voornemen: kleinschalige kampeerterreinen en paardrijbakken
Wat betreft kampeerterreinen en paardrijbakken in de randen van beschermde dorpsgezichten, geldt in hoge mate hetzelfde als voor nieuwe opgaande teelten: rondom de beschermde dorpsgezichten wordt de realisatie van deze functies negatief gewaardeerd (-).

7.3.2. Openheid

Huidige situatie en autonome ontwikkeling openheid
Alle voorkomende landschapstypen in het plangebied worden in meer of mindere mate gekenmerkt door openheid. Op de kwelderwal is sprake van halfopen landschap, waar dorpjes, boerderijen, dorpsbosjes en laanbeplanting zorgen voor een afwisselend beeld. In het aandijkingslandschap is sprake van een grootschalige openheid, waarbij de Waddenzeedijk de horizon bepaalt.
Op de kweldervlakte en in het terpenlandschap is ook sprake van een zeer open landschapstype. Dit landschap is puntsgewijs opgebouwd, waarbij de dorpen en agrarische erven als ‘eilandjes’ in de groene ruimte zijn gelegen. Tussen deze erven bestaat vaak een grote mate van open zicht.

Milieueffecten openheid
Voornemen: schaalvergroting agrarische bedrijven
Bovenstaand werd al deels ingegaan op de openheid van de verschillende landschapstypen. Geconstateerd wordt dat het open landschapstype de kweldervlakte minder gevoelig is voor schaalvergroting van agrarische percelen.

Op de halfopen kwelderwal, leidt schaalvergroting sneller tot verdichting van het landschap. Dit landschapstype is in die zin gevoeliger voor schaalvergroting. De meeste agrarische bedrijven in dit landschap liggen echter nog redelijk verspreid en op afstand van de dorpen, waardoor er voldoende zichtrelaties overblijven tussen de kwelderwal en het omliggende landschap. In de overige landschappen blijft de openheid ook gehandhaafd, omdat hier alleen nieuwe bebouwing rondom bestaande eilanden mogelijk is. Wel moet worden voorkomen dat eilanderven aan elkaar groeien.
Het aandijkingenlandschap is wel heel open, maar door de beperkte breedte van het gebied, kunnen grote bouwpercelen de openheid aantasten.

Schaalvergroting tot 3 hectare heeft daarom beperkt negatieve gevolgen voor de openheid van het landschap (-/0). Hetzelfde geldt voor kleinschalige uitbreiding van erven met (kleinschalige) kampeerterreinen of paardrijbakken.

7.3.3. Duisternis

Huidige situatie en autonome ontwikkeling duisternis (hemelhelderheid)
De Waddenkust is een gebied waar het ’s nachts nog relatief donker wordt. Uit de onderstaande figuur valt af te leiden dat een deel van buitengebied van Franekeradeel ligt binnen de invloedssfeer van Franeker is gelegen. Verder naar het noorden en zuiden toe wordt het donkerder.

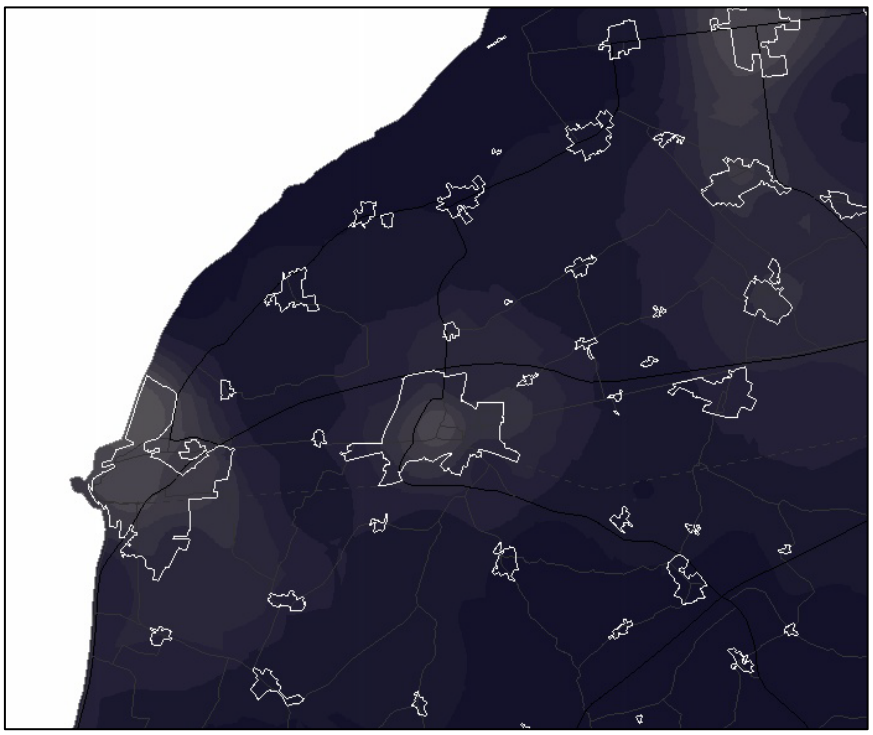

Figuur 42. Hemelhelderheidskaart (bron: Provincie Fryslân)

Milieueffecten duisternis (hemelhelderheid)
Nieuwe lichtbronnen kunnen leiden tot lichthinder en ten koste gaan van de hemelhelderheid die kenmerkend is voor het Waddengebied. In het groot deel van het plangebied worden nieuwe stallen en teeltondersteunende kassen (tot 1.500 m^2) mogelijk gemaakt en zijn paardrijbakken toegestaan. Nieuwe percelen zijn niet aan de orde. Nieuwe lichtbronnen worden daarom altijd toegevoegd aan een bestaand perceel

In het bestemmingsplan zijn voorwaarden gesteld aan de mate van lichtuitstraling vanuit agrarische gebouwen. De lichtsterkte bedraagt maximaal 150 lux en tussen 20:00 - 06:00 moet de lichtuitstraling worden gereduceerd tot 90%. Bij teeltondersteunende kassen gaat het om 95%. De maximale bouwhoogte van lichtmasten bij paardrijbakken is 5 meter. Bij grotere bouwplannen en afwijkende stalvormen als serrestallen is het opstellen van een lichtplan noodzakelijk.

Van grote belang bij lichthinder is ook de richting van lichtbronnen. Bij ligboxstallen is vooral sprake van zijdelingse lichtuitstraling. Voor een belangrijk deel kan lichthinder worden teruggedrongen door erfbeplanting te verplichten bij het vergroten van agrarische bouwpercelen. Bij teeltondersteunende kassen en serrestallen is ook lichtuitstraling naar boven, maar die wordt in sterke mate beperkt door de voorwaarden uit het bestemmingsplan. Ten aanzien van lichtmasten bij paardrijbakken wordt een beperkte hoogte mogelijk gemaakt. Toch kunnen deze lichtmasten nog aanzienlijke lichthinder veroorzaken, wanneer deze verkeerd zijn afgesteld.

Geconstateerd wordt dat met de voorwaarden in het bestemmingsplan de meeste lichthinder kan worden voorkomen. Er is voor de meeste ontwikkelingsmogelijkheden sprake van licht negatieve effecten (-/0). Omdat op dit moment echter niet wordt geborgd dat lichthinder afkomstig van lichtmasten geen onaanvaardbare lichthinder veroorzaakt, scoort het bestemmingsplan op dit punt negatief (-).

7.3.4. Stilte

Huidige situatie en autonome ontwikkeling stilte
De Waddenzee is aangewezen als stiltegebied, gezien de nadrukkelijke stilte die er heerst. In onderstaand figuur is de begrenzing van het stiltegebied weergegeven. Het is verboden in stiltegebieden zonder noodzaak geluid voort te brengen in zodanige mate dat de heersende natuurlijke rust in dat gebied wordt verstoord. Daarnaast mogen verschillende geluidsbronnen niet worden gebruikt in het stiltegebied.

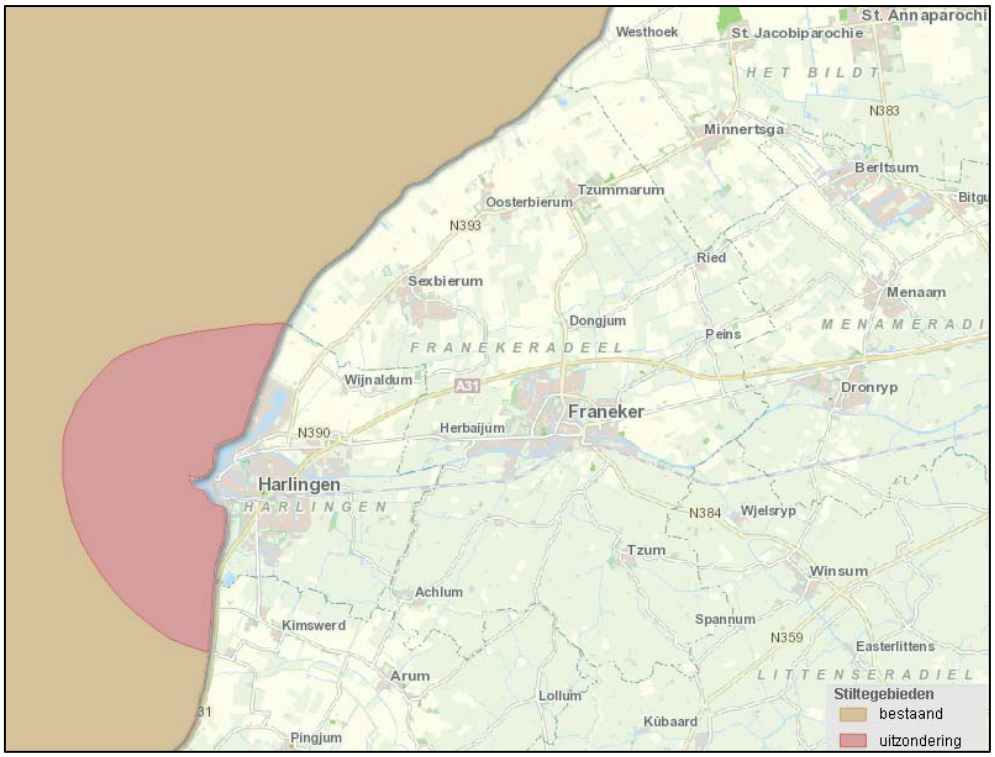

Figuur 43. Stiltegebiedenkaart(bron: Provincie Fryslân)

Milieueffecten stilte
In het buitendijkse gebied aan de Waddenzee worden geen nieuwe geluidsbronnen mogelijk gemaakt. In dit gevoelige gebied is dus geen nieuwe geluidverstoring aan de orde. In het groot deel van het plangebied worden nieuwe stallen mogelijk gemaakt. De toename van het geluid door onder meer een toename van het wegverkeer en nieuwe agrarische activiteiten is

beperkt en zal achter de Waddendijk nauwelijks merkbaar zijn. Dit aspect wordt daarom licht negatief (-/0) beoordeeld.

7.3.5. Archeologische waarden

Huidige situatie en autonome ontwikkeling archeologie
De archeologische waarden in het plangebied zijn voor een groot deel afhankelijk van de bewoonbaarheid van het gebied door de tijd heen. Uit de Friese Archeologische Monumentenkaart Extra (FAMKE) kan worden afgeleid dat archeologische waarden in het plangebied voor een belangrijk deel stammen uit de periode IJzertijd-Middeleeuwen (zie onderstaand figuur). In de Steentijd en Bronstijd was een groot deel van het plangebied nog niet bewoond (zie onderstaand figuur).

Opvallend in Franekeradeel is het grote aantal archeologische monumenten in het noordelijke deel van de gemeente (zie ook Figuur 39 Overzicht monumenten in het plangebied). In vrijwel alle gevallen gaat het om (resten van) terpen. De archeologische monumenten en de hoge archeologische verwachtingswaarden vallen voor een groot deel samen met de kwelderwallen en de bestaande nederzettingen.

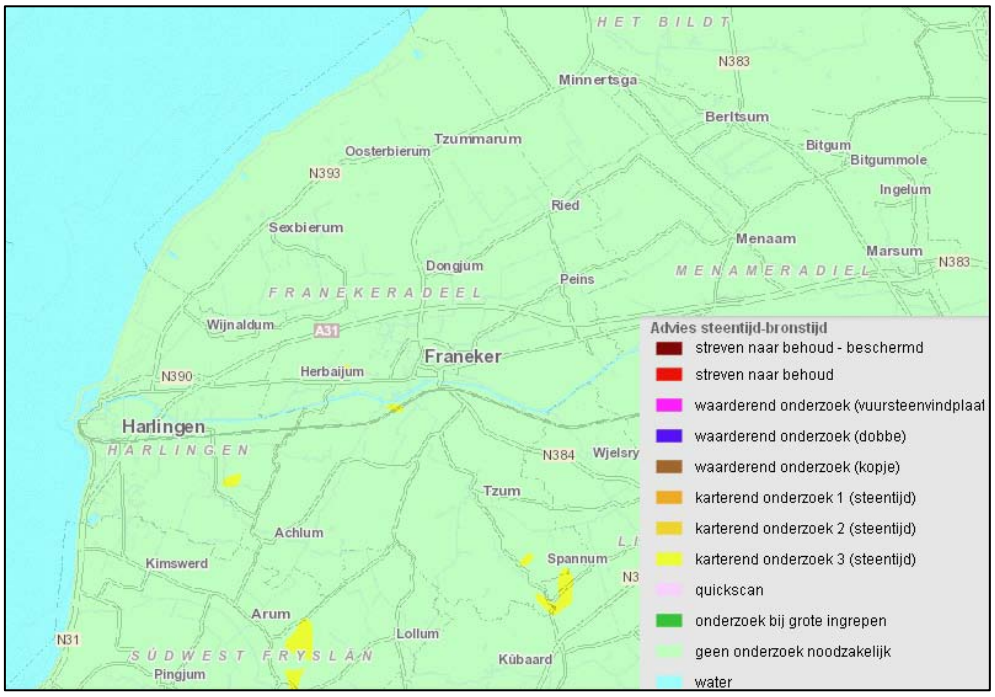

Figuur 44. Archeologische advieskaart Steentijd-Bronstijd (Bron: FAMKE; provincie Fryslân)

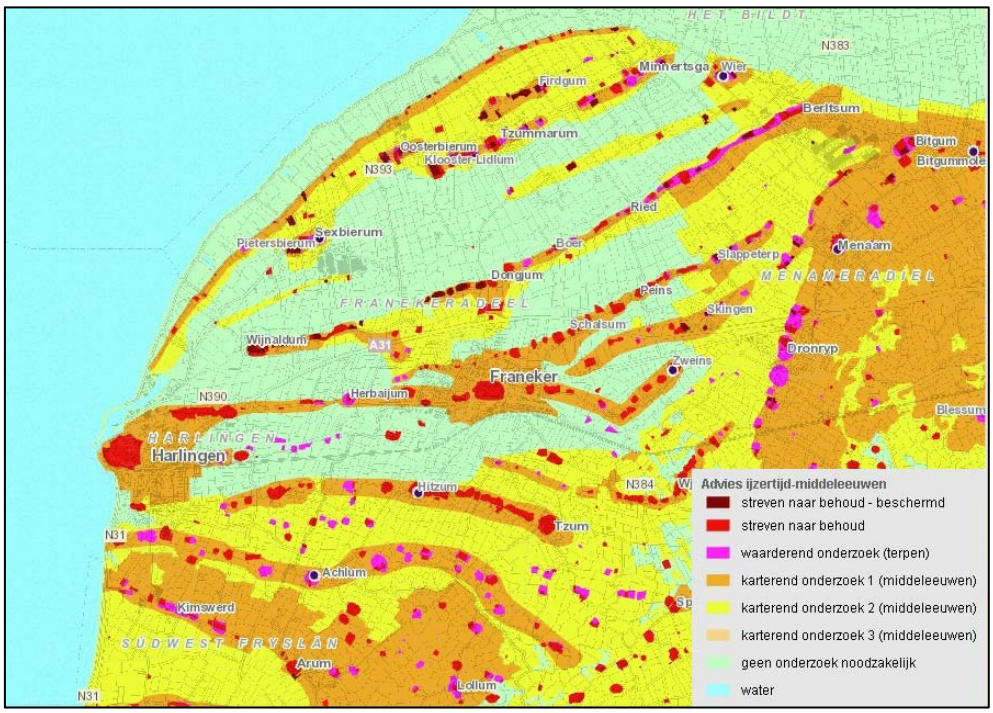

Figuur 45. Archeologische advieskaart IJzertijd-Middeleeuwen (Bron: FAMKE; provincie Fryslân)

Milieueffecten archeologie

Voornemen: schaalvergroting agrarische bedrijven

In veel gevallen overlappen agrarische bouwpercelen met de concentratie van archeologische verwachtingswaarden ter plaatse van (voormalige) terpen.

In het bestemmingsplan is een beschermende regeling opgenomen ten aanzien van (middel)hoge archeologische waarden. Op basis van de (mogelijk) aanwezige waarden in de grond geldt een onderzoeksplicht bij het uitvoeren van bepaalde bodemingrepen. Door te garanderen dat eerst archeologisch onderzoek plaatsvindt voordat bodemingrepen worden uitgevoerd, wordt voorkomen dat archeologische sporen verloren gaan.

Figuur 46. Afstemming van agrarisch bouwperceel (sa-bou) en archeologische waarden (WR-A1 en WR-A2)

In een aantal gevallen vallen archeologische waarden samen met bestaande percelen. Daarbij is de uitbreidingsruimte voor agrarische percelen zoveel mogelijk buiten de archeologische monumenten gezocht.
Bodemingrepen kunnen aantasting vormen van archeologische waarden. Door archeologische sporen uit de bodem te halen gaat immers de context verloren. Daarnaast zijn archeologische sporen boven de grond minder houdbaar. Dit is de reden waarom het behoud *in situ* de voorkeur geniet. Anderzijds heeft het opgraven en documenteren van archeologische sporen als gevolg dat de geschiedenis van het plangebied beter inzichtelijk wordt.

Omdat in een aantal gevallen de aantasting van terreinen met een hoge archeologische waarde niet kan worden voorkomen, heeft het plan negatieve effecten voor de archeologische waarde van het gebied (-).

7. 4. Samenvatting en waardering effecten landschap, cultuurhistorie en archeologie

In de onderstaande tabel worden de hierboven beschreven effecten samengevat en beoordeeld.

Toetsingscriteria	Beschrijving van het milieueffect (ten opzichte van de autonome ontwikkeling)	Waardering van het effect
		Schaalvergroting agrarische bedrijven
Kwelderwal	Grotere bouwpercelen kunnen op de kwelderwal goed worden ingepast, maar leiden ter plaatse van de kleinschaliger verkavelde deelgebieden tot beperkte aantasting van het landschap (-/0). Nieuwe opgaande teelten, kleinschalige kampeerterreinen en paardrijbakken leiden tot een versterking van het contrast tussen de kwelderwal en de kweldervlakte (0/+). Rondom waardevolle dorpssilhouetten zijn deze niet wenselijk (-). Rondom dorpen met een minder goed geconserveerde dorpsrand zijn ze juist wel wenselijk (0/+).	0
Kweldervlakte	Grote bouwpercelen zijn in het ruimer opgezette kweldervlakte goed in het landschap in te passen (-/0). Wel kunnen karakteristieke verkavelingen verloren gaan (-). Nieuwe opgaande teelten zijn in dit deelgebied niet aan de orde (0). Kampeerterreinen en paardrijbakken bij de bestaande erven zijn dusdanig beperkt van oppervlakte, dat deze in de meeste gevallen goed zijn in te passen in de landschapsstructuur (-/0).	-
Aandijkingslandschap	Doordat het aandijkingslandschap relatief smal is, kunnen grotere percelen en nieuwe erven de ruimtelijke structuur aantasten (-). De bijbehorende erfbeplanting gaat ten koste van de openheid van dit landschapstype (-/0). Opgaande teelten zijn niet aan de orde (0). Door de grootschaligheid van de aandijkingen, hebben kleinschalige kampeerterreinen en paardrijbakken een grote impact (-).	-
Terpenlandschap	De invloed van zeer grote bouwpercelen kan groot zijn vanwege de clustering van erven tot grotere massa's vergelijkbaar met de grote van de dorpen waardoor het open karakter van het landschap wordt aangetast (-/0).Opgaande teeltvormen kunnen waardevolle dorpssilhouetten (terp en kerkgebouw) aantasten (-). Verdichting aan de rand van de dorpen kan een aanvulling vormen van het dorpssilhouet (0/+). In het agrarisch gebied geldt dat kleinschalige kampeerterreinen en paardrijbakken aansluitend op de bestaande bebouwingsstructuur passen in het open landschap (-/0).	-/0
Cultuurhistorische bebouwing	Ruimere bouwpercelen kunnen ten koste gaan van het aanzicht van karakteristieke bebouwing en erfbeplanting. Ruimtere erven bieden echter ook mogelijkheden om karakteristieke bebouwing beter in te passen (-/0). Mestraffinage, serrestallen en boogstallen kunnen contrasteren met de bestaande bebouwing, maar door middel van een erfinrichtingsplan in de meeste gevallen ook worden ingepast (-/0). Opgaande teeltvormen (fruitteelt) kunnen een waardevol zicht ontnemen op een beschermd dorpsgezicht (-). Dit geldt ook voor kleinschalige kampeerterreinen en paardrijbakken (-).	-
Openheid	De landschapstypen in het plangebied kunnen over het algemeen goed uitbreiding van bestaande bouwpercelen verdragen, zonder dat dit in belangrijke mate ten koste gaat van de openheid (-/0).	-/0
Hemelhelderheid	De mogelijkheden voor ligboxstallen en paardrijbakken kunnen leiden tot beperkte lichthinder. Nieuwe percelen	-

Toetsingscriteria	Beschrijving van het milieueffect (ten opzichte van de autonome ontwikkeling)	Waardering van het effect
		Schaalvergroting agrarische bedrijven
(duisternis)	en lichtpunten zijn niet aan de orde (-/0). Lichtmasten bij paardrijbakken kunnen, mits deze niet goed zijn afgesteld, leiden tot aanzienlijke lichthinder en lichtvervuiling (-).	
Stilte	In het buitendijkse gebied zijn geen ontwikkelingen aan de orde. Aantasting van de stilte blijft daarom beperkt (-/0).	-/0
Archeologische waarde	Bodemingrepen ten behoeve van nieuwe stallen kunnen leiden tot aantasting van terreinen met hoge archeologische waarden (-)	-

Figuur 47. Effectbeoordeling landschap, cultuurhistorie en archeologie

8. EFFECTBEOORDELING ECOLOGIE

De toetsing in deze paragraaf richt zich de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), potentieel weidevogelleefgebied buiten de EHS en op beschermde soorten. De effecten op Natura 2000 zijn nader beschreven in de passende beoordeling (bijlage 7). In dit hoofdstuk zijn de conclusies van de passende beoordeling kort samengevat.

8. 1. Gekozen toetsingscriteria

Bij de beoordeling van het aspect ecologie worden de volgende toetsingscriteria gehanteerd:
- vermesting/verzuring van Natura 2000-gebieden;
- vernietiging, vermesting/verzuring of verstoring van de Ecologische Hoofdstructuur;
- aantasting of verstoring van (potentieel) weidevogelleefgebied;
- verstoring of vernietiging van zwaar beschermde soorten of hun vaste rust- en verblijfplaatsen.

8. 2. Effectbeschrijving Natura 2000

8.2.1. Huidige milieusituatie en autonome ontwikkeling

Een zeer klein deel van het Natura 2000-gebied Waddenzee ligt in het plangebied. Op enige afstand van het plangebied liggen ook de stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden Duinen Terschelling en Alde Feanen. Een nadere omschrijving van deze gebieden is opgenomen in de passende beoordeling (bijlage 7).

8.2.2. Milieueffecten Natura 2000

Vermesting/verzuring
Uit de stikstofdepositieberekeningen volgt dat de toename als gevolg van het maximale scenario in zowel Duinen Terschelling als Alde Feanen leidt tot significant negatieve effecten. Dit wordt gewaardeerd als een zeer negatief effect (--). De toename als gevolg van het trendscenario is geringer en zal voor sommige habitattypen mogelijk niet leiden tot een significant negatief effect. Dit effect wordt negatief gewaardeerd (-).

Toetsingspunten	Natura 2000-gebied	Depositie (in mol N/ha/jaar)	
		Trend	Maximaal
1	Alde Faenen	+ 0,92	+ 26,76
2	Alde Faenen	+ 0,61	+ 17,93
3	Duinen Terschelling	+ 1,04	+ 32,10
4	Duinen Terschelling	+ 0,62	+ 18,99
5	Duinen Terschelling	+ 1,05	+ 32,53

Figuur 48. Toename stikstofdepositie t.o.v. referentiesituatie

Verstoring

Recreatie

Kleinschalige recreatieve ontwikkelingen vinden plaats op of nabij de agrarische bouwpercelen en woonpercelen. In de regels van het bestemmingsplan zijn wel voorwaarden opgenomen om te voorkomen dat een te groot aantal kampeerterreinen ontstaat (maximaal 30). In theorie kan er sprake zijn van een extern effect als gevolg van een verhoogde recreatiedruk op Natura 2000 doordat een deel van de extra recreanten wil wandelen, fietsen en varen binnen Natura 2000. Gezien de afstand tot de Duinen Terschelling en Alde Feanen en andere Natura 2000-gebieden zal het hier om een verwaarloosbaar aantal recreanten gaan. Ook zal maar slechts een beperkt deel van de recreanten het water van de Waddenzee opgaan. Franekeradeel zelf kent immers geen haven langs de Waddenkust.

De Waddenzeedijk wordt beperkt gebruikt als recreatieve route. De extra recreanten maken gebruik van bestaande intensief gebruikte wandel- en fietsroutes en (vaar)wegen. Direct langs de kust van Franekeradeel zijn geen bijzondere verblijfs- en foerageergebieden aanwezig zoals het kweldergebied Noorderleeg, dat 8 kilometer verder begint (vanaf Zwarte Haan).

Verstoringsonderzoek (onder andere Krijgsveld 2008) wijst verder uit dat vogels en waarschijnlijk ook andere organismen snel wennen aan recreanten langs bestaande gebruikte routes. Omdat bezoekersstromen zich concentreren op mooi weer overdag tijdens de weekend- en vakantiedagen blijven er lange ongestoorde periodes over. Daarom kan worden gesteld dat de geringe extra bezoekersstromen als gevolg van de ontwikkelingsmogelijkheden voor recreatie geen effect hebben op de te beschermen waarden in de Natura 2000-gebieden.

Licht

In het plangebied neemt de lichthinder maar beperkt toe (zie in voorgaand hoofdstuk de paragraaf duisternis). Er zal echter geen sprake zijn van lichtbronnen die direct op de Waddenzee schijnen. Van lichtverstoring op de kwelders en (droogvallende) platen is dan ook geen sprake. Negatieve effecten kunnen worden uitgesloten (0). De andere Natura 2000-gebieden liggen te ver weg om hinder te kunnen ondervinden van de lichtbronnen in het plangebied.

effectwaardering

Het effect van verstoring wordt op basis van bovenstaande neutraal gewaardeerd (0).

8. 3. Effectbeschrijving Ecologische Hoofdstructuur

8.3.1. Huidige milieusituatie en autonome ontwikkeling

In het plangebied komen geen natuurgebieden voor, die behoren tot de EHS. De Waddenzee is naast Natura 2000-gebied ook EHS, maar maakt maar voor een zeer klein onderdeel uit van het plangebied en is fysiek en

hydrologisch gezien afgescheiden van het grootste deel van het plangebied door de Waddenzeedijk.

8.3.2. Milieueffecten Ecologische Hoofdstructuur

Direct aan de Waddenzeekust kunnen geen nieuwe ontwikkelingen plaatsvinden. Wat betreft verstoring door recreanten en lichthinder, geldt hetzelfde als hiervoor. Negatieve effecten op de EHS worden dan ook uitgesloten.

8. 4. Effectbeschrijving weidevogelleefgebied

8.4.1. Huidige milieusituatie en autonome ontwikkeling

Binnen de gemeente zijn enkele weidevogelleefgebieden aanwezig. Deze gebieden komen op basis van het Provinciale Natuurbeheerplan in aanmerking voor agrarisch natuurbeheer.

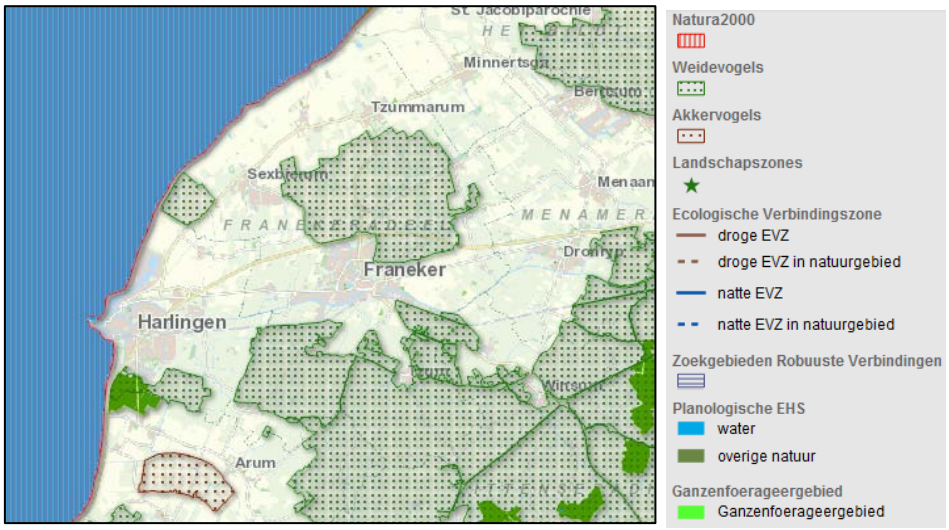

Figuur 49. Weidevogelleefgebieden (bron: Provincie Fryslân)

Autonome ontwikkeling: Provinciaal Weidevogelbeleid
Vanwege de internationale betekenis die Nederland en in het bijzonder Fryslân heeft voor het in stand houden van de gruttopopulatie richt het provinciaal beleid zich in de eerste plaats op de Grutto (Werkplan Weidevogels 2007-2013). Ongeveer 22% van de West-europese populatie broedt in Fryslân. Uit kaartmateriaal blijkt dat de dichtheid van grutto's met name ten noorden van Franeker hoog is. Dit correspondeert met het weidevogelleefgebied dat door de provincie is aangegeven.

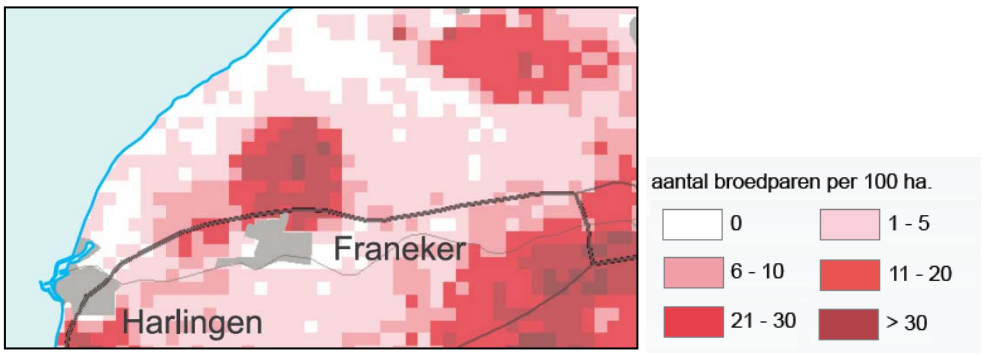

Figuur 50. Gruttodichtheden (bron: www.grutto.nl)

Diverse andere Friese weidevogels kunnen meeprofiteren van de maatregelen voor de grutto als gidssoort. De tureluur en veldleeuwerik zullen vooral meeprofiteren van de maatregelen binnen het agrarisch natuurbeheer. Voor deze soorten zet de provincie in op het behoud van de huidige populatie. Ook voor de kievit en scholekster streeft de provincie naar het minimaal behoud van de huidige populatie. Qua bescherming zullen deze soorten ook meeliften in het gruttobeleid maar zijn ze vooral ook afhankelijk van de vrijwillige nestbescherming door de leden van de BFVW (Bond van de Friese Vogelwachten). De watersnip en de kemphaan zijn als broedvogel zeldzaam in Fryslân. Ze komen vrijwel uitsluitend nog voor op natte, extensief beheerde graslanden in natuurterreinen.

Buiten de reservaten zijn met name grutto, scholekster en kievit aanwezig. Voor veel soorten is enige achteruitgang te zien (zie onderstaande figuur). De achteruitgang van de weidevogelstand in Fryslân wordt veroorzaakt door onder andere te vroeg en massaal maaien; intensief bemesten; scheuren en herinzaaien van gronden; onderbemaling en dus veenoxidatie; drainage en maïsteelt.

Periode	Periode 1998-2000			Periode 2007-2009		
Soort/dichtheid	Gangbaar	Beheer	Reservaat	gangbaar	beheer	Reservaat
Scholekster	11,54	17,73	14,93	12,75	10,80	10,31
Kievit	16,27	25,80	33,00	14,66	20,71	32,89
Grutto	8,81	34,70	32,08	8,73	12,62	36,19
Tureluur	4,64	12,33	16,05	7,52	8,53	19,94
Watersnip	0,01	0,84	3,91	0,02	0,19	3,44
Slobeend	0,52	1,56	5,82	0,14	0,38	1,45
Zomertaling				1,25	0,89	4,93
Veldleeuwerik	3,46	6,92	8,66	1,6	3,88	8,45
Graspieper	5,90	6,97	11,54	5,34	5,91	13,5
Totaal	41,26	90,56	96,06	43,66	52,66	99,33

Figuur 51. Gemiddelde dichtheden (n/100 ha) van enkele soorten weidevogels in Fryslân in gangbaar gebruikte agrarische graslanden, in gebieden met agrarisch natuurbeheer en in weidevogelreservaten (bron: Wymenga & Melman, 2011)

In de provincie Fryslân blijkt het gevoerde mozaïekbeheer voor de grutto wel een goed effect op de gruttostand te hebben (Provincie Fryslân, 2006). Mozaïekbeheer is een zodanige afwisseling in grondgebruik dat zo'n gebied voldoende perspectief biedt voor vestiging, legsels en jongen van grutto-broedparen, om uiteindelijk voldoende uitvliegsucces te hebben voor het minimaal in stand kunnen houden van de populatie.

8.4.2. Milieueffecten weidevogelleefgebied

Schaalvergroting agrarische sector
Een vergroting van de agrarische bouwpercelen betekent een toename van de bebouwing. Deze bebouwing wordt echter aansluitend aan de bestaande bebouwde percelen gerealiseerd. Voor de weidevogels is deze verdichting van het landschap zo beperkt dat er geen negatieve effecten zullen optreden (0).

Het opvullen en vergroten van de agrarische bouwpercelen leidt er toe dat de dieraantallen toenemen. Dit kan weer leiden tot een intensiever graslandgebruik, een intensiever maairegime en intensievere bemesting. .

De bovenstaande zaken hebben gevolgen voor het bodemleven (voedselbeschikbaarheid) in de weidegebieden, hetgeen negatieve effecten (-) heeft voor de geschiktheid van de weidevogelleefgebieden.

Overige ontwikkelingen
Het bestemmingsplan biedt verder ruimte voor de volgende ecologisch relevante ontwikkelingen:
- Bed & breakfast, trekkershutten en kleinschalig kamperen.
- Aanlegwerkzaamheden landelijk gebied (bijvoorbeeld aanleggen van verhardingen of slootdemping).
- Mogelijkheden om opgaande teelt te realiseren(in aansluiting op bestaande opgaande elementen).

Deze mogelijkheden zijn toegestaan op basis van een afwijkingsbevoegheid. In alle concrete gevallen moet bij het verlenen van een omgevingsvergunning worden beoordeeld wat de gevolgen zijn voor natuur, waaronder weidevogels en of deze gevolgen moeten worden gemitigeerd dan wel gecompenseerd conform het provinciale beleid. In het navolgende volgt een globale effectbeschrijving.

Realisatie van kleinschalige kampeerterreinen en trekkershutten kan gevolgen hebben voor weidevogels vanwege verstoring van gebieden met een rustig en open karakter. De verblijfsrecreatieve ontwikkelingen vinden echter plaats op en rond de bestaande boerenerven. Op deze erven is reeds sprake van verstoring. De aanleg van met name campings leidt tot een grotere verstoringscontour. De directe omgeving van de boerenerven wordt daarmee iets minder geschikt voor weidevogels.

De toename van verblijfseenheden leidt ook tot meer recreanten in het gebied. Deze recreanten zullen echter gebruik maken van bestaande wegen

en routes. Hier vindt al verstoring plaats. Over het algemeen treedt bovendien bij deze voorspelbare bewegingen gewenning op bij weidevogels (Krijgsveld, 2008). Geconcludeerd wordt dat alleen licht negatieve effecten aan de orde kunnen zijn.

Aanlegwerkzaamheden zijn altijd verstorend voor weidevogels en andere broedende vogels. Daarom moeten aanlegwerkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd.

Het realiseren van opgaande teelten of beplanting in aansluiting op bestaande opgaande elementen leidt tot een beperkte aantasting van de openheid in het gebied. De grootschalige open gebieden blijven open. De nieuwe bomen kunnen op termijn wel een broedplaats of schuilplaats vormen voor roofvogels als de buizerd of de sperwer. Daarmee leidt nieuwe opgaande beplanting tot een (beperkte) toename van de predatiedruk op weidevogels.

Het effect van de overige ontwikkelingen is gezamenlijk licht negatief (-/0).

8. 5. Effectbeschrijving beschermde soorten

8.5.1. Huidige milieusituatie en autonome ontwikkeling

De huidige ecologische waarden zijn vastgesteld aan de hand van foto's van het plangebied, algemene ecologische kennis en verspreidingsatlassen/gegevens (onder andere www.ravon.nl en www.waarneming.nl). Aangezien ecologische gegevens snel verouderen (circa 3 jaar) en er geen concrete (bouw)initiatieven zijn, is er geen gebiedsdekkend veldonderzoek uitgevoerd.

Het plangebied bestaat grotendeels uit een vlak weidelandschap met diverse grassoorten. Zoals uit de beschrijving van de weidevogelleefgebieden al blijkt, vormen de weidevogels een belangrijke natuurwaarde in het plangebied. De leefgebieden van weidevogels zijn volgens de Flora- en faunawet alleen beschermd tijdens het broedseizoen.

Naast de weidevogels worden in en langs de watergangen de grootste overige natuurwaarden aangetroffen. In en langs waterpartijen zijn groeiplaatsen van de licht beschermde zwanenbloem en dotterbloem aanwezig. Algemene, licht beschermde amfibieën als bruine kikker, middelste groene kikker, kleine watersalamander en gewone pad maken gebruik van het plangebied als schuilplaats in struiken, onder stenen, in kelders en als voortplantingsplaats in de waterpartijen. De watergangen bieden daarnaast leefgebied aan de matig beschermde kleine modderkruiper en zwaarder beschermde bittervoorn.

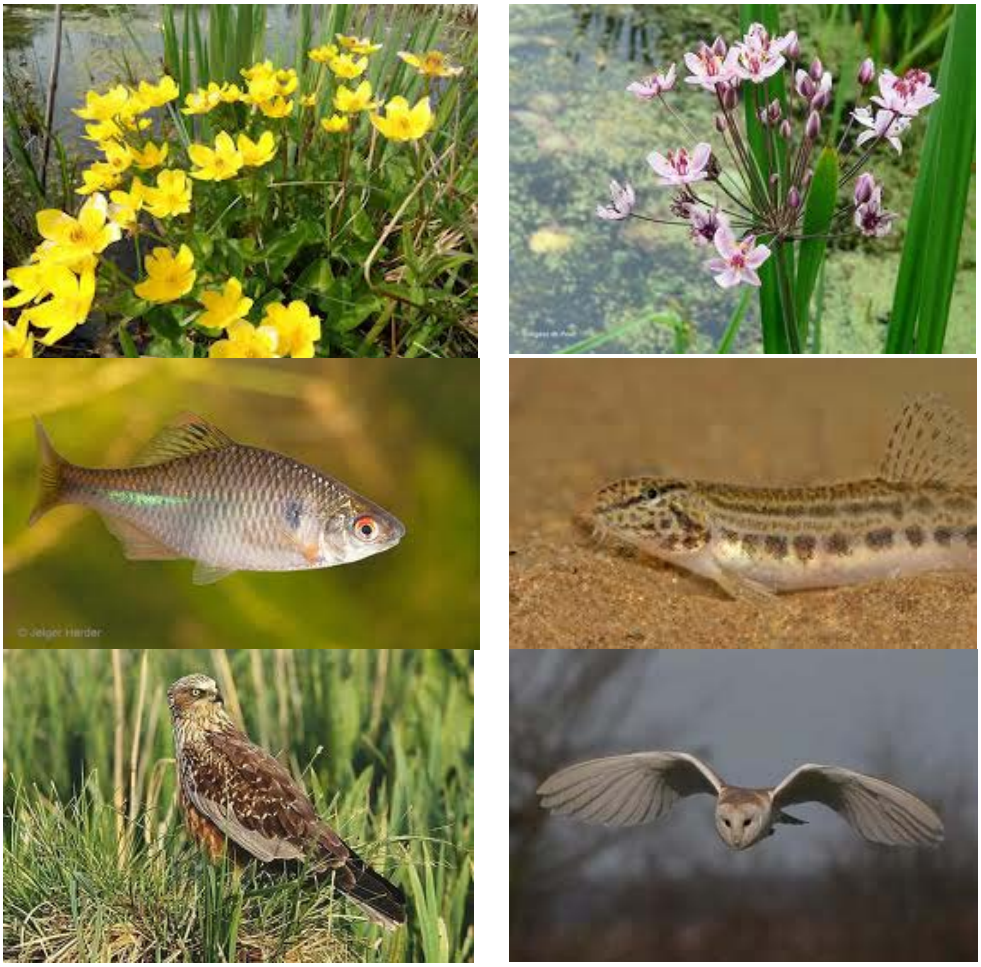

Figuur 52. Beschermde plant- en diersoorten in het plangebied: de dotterbloem, de zwanenbloem, de bittervoorn, de kleine modderkruiper, de bruine kiekendief en de kerkuil

Het weidegebied biedt daarnaast leefgebied aan licht beschermde soorten als haas, konijn, mol, veldmuis, huisspitsmuis en vos. Het gebied vormt daarmee ook geschikt foerageergebied voor buizerd, sperwer, bruine kiekendief en torenvalk. Op de erven zijn plaatselijk ook andere vogels zoals boerenzwaluw, steen- en kerkuil en huismus aanwezig. Tevens is het voorkomen van vleermuizen niet uitgesloten.

De Slachtedyk die aan de westkant van het plangebied ligt, is een eeuwenoude slingerende dijk tussen Oosterbierum en Raerd. Deze dijk vormt voor veel grondgebonden zoogdieren en amfibieën een verbindingszone. Het is een bloemrijke dijk die door het gevoerde beheer steeds schraler wordt. Zo is bij inventarisaties in 2012 (It Fryske Gea) gebleken dat addertong, draadklaver, goudklaver, paarse morgenster, waterpunge en zeegroene zegge aanzienlijk in aantal zijn toegenomen. Behalve zwanenbloem en dotterbloem zijn verder geen beschermde soorten aangetroffen.

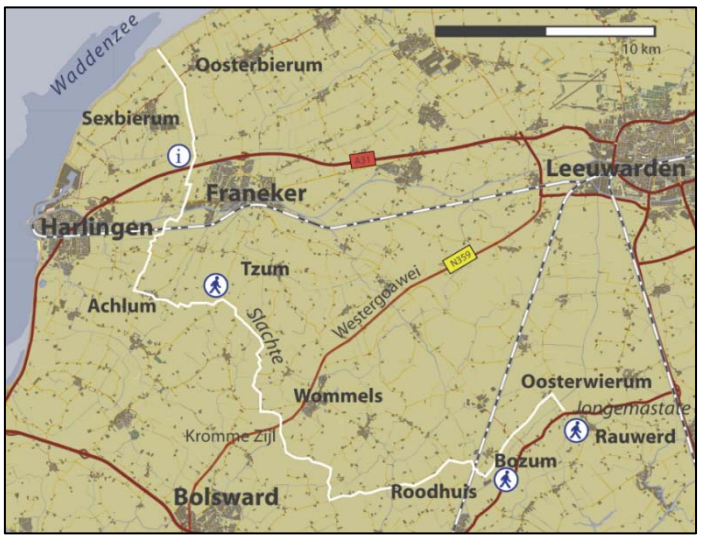

Figuur 53. Tracé van de Slachtedyk (wit)

In de onderstaande tabel staat aangegeven welke beschermde soorten er binnen het plangebied (naar verwachting) voorkomen en onder welk beschermingsregime deze vallen.

Voorkomende natuurwaarden en bijbehorend beschermingsregime uit de Flora- en faunawet (Ffw)				**Nader onderzoek nodig bij concrete ontwikkelingen**
Vrijstellingsregeling Ffw	**tabel 1**		o.a. zwanenbloem en dotterbloem o.a. mol, egel, huisspitsmuis, veldmuis, vos, haas en konijn bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en de middelste groene kikker	nee
Ontheffingsregeling Ffw	**tabel 2**		kleine modderkruiper	Ja
	tabel 3	**bijlage 1 AMvB**	bittervoorn	Ja
		bijlage IV HR	alle vleermuizen	Ja
	Vogels cat. 1 t/m 4		o.a. buizerd, sperwer, steen- en kerkuil, torenvalk en huismus	Ja

Figuur 54. Beschermde soorten en beschermingsregime

8.5.2. Milieueffecten beschermde soorten

Het plangebied biedt leefgebied aan verschillende beschermde soorten (zie Figuur 54 Beschermde soorten en beschermingsregime). Het betreft voornamelijk algemeen voorkomende soorten en daarnaast enkele zwaar be-

schermde soorten. Daarnaast komen in het plangebied veel weidevogels voor.

Vanwege het karakter van het bestemmingsplan is het onmogelijk om op perceelsniveau specifieke uitspraken te doen over de rust- en verblijfplaatsen van beschermde soorten. Het bestemmingsplan Buitengebied vormt het ontwikkelingskader voor perceelsgebonden ontwikkelingen in de komende 10 jaar. Het bestemmingsplan heeft geen betrekking op concrete voornemens. Daarnaast is niet duidelijk welke ingrepen concreet aan de orde zijn. Tot slot kunnen op plekken waar nu geen soorten voorkomen, deze over één of enkele jaren wel aanwezig zijn en vice versa. Een definitieve toets aan de Flora- en faunawet, moet daarom altijd bij de aanvraag van een omgevingsvergunning plaatsvinden. Hetzelfde geldt voor het aanvragen van een ontheffing en het treffen van mitigerende of compenserende maatgelegen.

Het is kortom niet mogelijk om uitspraken te doen over specifieke percelen, individuele verblijfplaatsen, individuele broedgevallen of individuele bouwplannen. Wel kan iets worden gezegd over veelvoorkomende ingrepen/bouwplannen, soortgroepen en de kans dat de Flora- en faunawet een drempel vormt voor de geplande ruimtelijke ontwikkelingen. In bijlage 8 is aangegeven welke soortgroepen van tabel 2 en -3 van de Flora- en faunawet en broedvogels consequenties kunnen ondervinden van de bouwplannen en aanlegwerkzaamheden die het bestemmingsplan mogelijk maakt. Tabel 1-soorten komen algemeen voor en zijn vrijgesteld van ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet.

Omdat het gaat om lokale ingrepen, zijn ook alleen plaatselijke effecten te verwachten. Grootschalige en blijvende negatieve effecten op de beschermde soorten in het plangebied als gevolg van het voornemen kunnen worden uitgesloten. Naar verwachting leidt het vaststellen van het bestemmingsplan niet tot een significante verslechtering van de staat van instandhouding (-/0).

8. 6. Samenvatting en waardering effecten ecologie

De voorgaande effectbeschrijving leidt tot de volgende beoordeling.

Aspect	Beschrijving van het milieueffect (t.o.v. de autonome ontwikkeling)	Waardering van het effect
Natura 2000-gebieden	- Uit de stikstofdepositieberekeningen volgt dat de toename van stifstofdepositie als gevolg van het maximale scenario in zowel Duinen Terschelling als Alde Feanen leidt tot significant negatieve effecten (--).De toename als gevolg van het trendscenario is geringer en zal voor sommige habitattypen mogelijk niet leiden tot een significant negatief effect (-). - De geringe extra recreanten maken gebruik van bestaande infrastructuur, negatieve effecten treden niet op (0); - Significant negatieve effecten als gevolg van lichthinder zijn niet aan de orde (0)	-/--

Aspect	Beschrijving van het milieueffect (t.o.v. de autonome ontwikkeling)	Waardering van het effect
Ecologische Hoofdstructuur	- Binnen het plangebied worden geen ontwikkelingsmogelijkheden geboden die leiden tot een negatieve verstoring van de Waddenzee (EHS)	0
Weidevogelleefgebieden	- Uitbreiding van agrarische bouwpercelen leidt nauwelijks tot aantasting of extra verstoring van weidevogelleefgebied (0); - Door uitbreiding van bouwkavels en intensivering van het gebruik van de graslanden kan het weidevogelleefgebied worden aangetast (-); - De geringe extra recreanten maken gebruik van bestaande, intensief gebruikte infrastructuur, extra verstoring is verwaarloosbaar. (-/0)	-
Beschermde soorten	- Bij ontwikkelingen kunnen leefgebied, rust- en verblijfplaatsen van beschermde soorten worden aangetast. Van structurele verslechtering van de stand van instandhouding is geen sprake. Effecten moeten in het kader van de Ffw worden gemitigeerd en/of gecompenseerd (op het moment dat er concrete bouwplannen zijn).	-/0

Figuur 55. Effectbeoordeling ecologie

9. EFFECTBEOORDELING LEEFOMGEVING

9. 1. Gekozen toetsingscriteria

Bij de effectbeschrijving van de effecten op het gebied van de leefomgeving zullen de volgende toetsingscriteria worden gehanteerd:
- De mate waarin nieuwe landbouwactiviteiten verkeershinder kunnen veroorzaken.
- Gevolgen voor de concentraties luchtverontreinigende stoffen (concentraties stikstofdioxide en fijn stof). Waarbij algemene uitspraken worden gedaan (op gebiedsniveau) over de kans dat de grenswaarde wordt overschreden.
- De mate waarin het aantal geluidgehinderden zal toenemen als gevolg van nieuwe landbouw- en recreatie-activiteiten in het plangebied.
- De mate waarin kan worden voldaan aan de algemene afstandseisen uit het *Besluit landbouw (milieubeheer)* en de *Wet geurhinder en veehouderij.*

9. 2. Verkeershinder

9.2.1. Huidige milieusituatie en autonome ontwikkeling verkeershinder

De infrastructuur kent een indeling in stroomwegen, gebiedsontsluitingswegen en erftoegangswegen.

Het oorspronkelijke wegenpatroon is sterk gekoppeld aan de ligging van de kwelderwallen. Deze wegen hebben een enigszins kronkelig verloop, gekoppeld aan de oorspronkelijk kwelderwal structuur. Daar overheen ligt een patroon van verbindingen tussen de dorpen en Franeker. Deze hebben een bochtig verloop. Deze regionale routes worden intensiever gebruikt dan de routes over de kwelderwallen. De bovenregionale verbinden liggen centraal in het plangebied. De oude rijksweg, de spoorweg en het Van Harinxmakanaal zijn belangrijke dragers van de ‘Westergozone’, liggend aan de zuidzijde van Franeker. De snelweg is later noordelijk hiervan toegevoegd. Deze doorsnijdt het landschap aan de noordzijde.

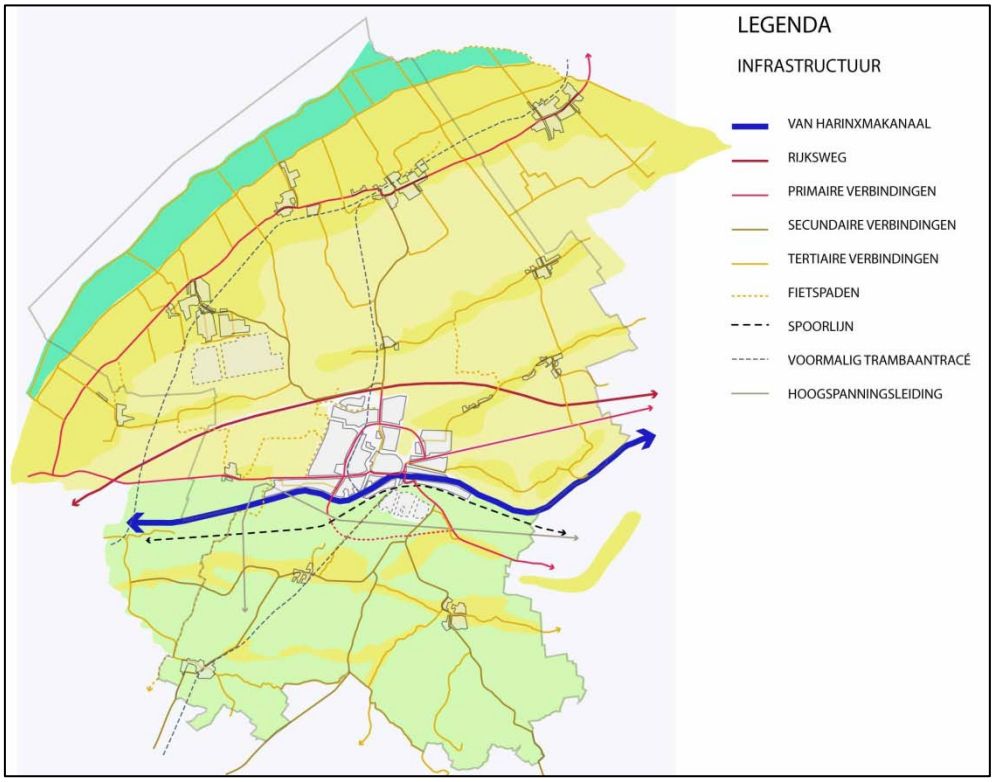

Figuur 56. Infrastructuur Franekeradeel

9.2.2. Milieueffecten verkeershinder

Voornemen: schaalvergroting agrarische bouwpercelen
Het stoppen van agrarische bedrijven en het verdere vergroten van andere bedrijven, leidt ertoe dat de verkeersbewegingen zich concentreren op een kleiner aantal bedrijven. Het aantal verkeersbewegingen blijft op hoofdlijnen gelijk. Wel worden er langere afstanden afgelegd, omdat bij schaalvergroting landerijen op grotere afstand van bouwpercelen komen te liggen. Als gevolg van deze ontwikkeling zal de autonome trend van grotere agrarische machines ook verder doorzetten.
Omdat het stoppen en opschalen van bedrijvigheid niet specifiek aan één gebied is gebonden, is de verwachting dat de gevolgen voor het verkeer gespreid blijven over het gehele gebied en dat deze effecten elkaar op gebiedsniveau grotendeels opheffen. Omdat er lokaal wel sprake kan zijn van verkeershinder, wordt dit gezien als een licht negatief effect (-/0).

Voornemen: kleinschalige recreatiemogelijkheden
In het bestemmingsplan zijn mogelijkheden opgenomen om kleinschalige verblijfsaccommodaties aan te bieden. Als gevolg daarvan zal het recreatieve verkeer in de gemeente toenemen. Dit is vooral het geval in de zomermaanden. Recreanten maken vooral gebruik van daarvoor geschikte routes zoals de gescheiden fietspaden. In de drukke oogstperiode, die begint in de nazomer, zullen de meeste recreanten overigens weer vertrokken zijn. De hinder die samenhangt met kleinschalige recreatiemogelijkheden zal daardoor beperkt blijven en wordt licht negatief gewaardeerd (-/0).

Voornemen: functiewijziging en compensatiewoningen
Functiewijziging van agrarische bedrijven naar burgerwoningen en de bouw van compensatiewoningen (ruimte-voor-ruimte), leidt tot een afname van het landbouwverkeer. Wel brengen deze woningen nieuwe verkeersbewegingen met zich mee. Omdat (zwaar) landbouwverkeer over het algemeen meer hinder met zich meebrengt, wordt dit gezien als een licht positief effect (0/+).

9. 3. Luchtkwaliteit

9.3.1. Huidige milieusituatie en autonome ontwikkeling luchtkwaliteit

Op gebiedsniveau wordt in de gemeente Franekeradeel ruimschoots voldaan aan de grenswaarden uit de Wet milieubeheer. In 2020 ligt de jaargemiddelde concentratie stikstofdioxide in de orde van 10-15 µg/m^3 (grenswaarde jaargemiddelde: 40 µg/m^3). Voor fijn stof ligt de jaargemiddelde concentratie in orde van 18-24 µg/m^3 (grenswaarde jaargemiddelde: 40 µg/m^3) (zie onderstaande figuren).

Autonome ontwikkeling
Uit de onderstaande figuren is de autonome ontwikkeling van de belangrijkste luchtverontreinigende stoffen af te leiden. Voor stikstofdioxide (NO_2) en fijn stof (PM_{10}) is een dalende achtergrondconcentratie waar te nemen, die wordt veroorzaakt door schonere autotechnologie en schonere industrie.

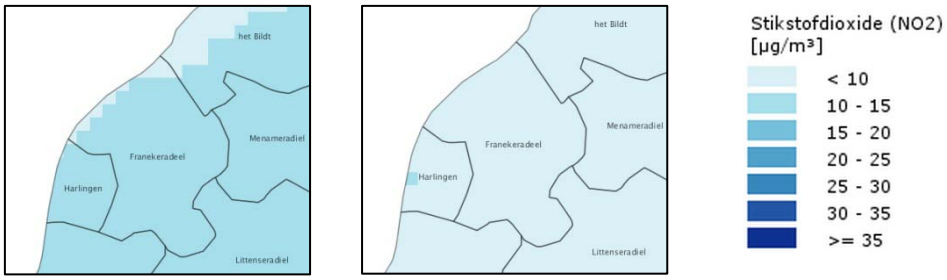

Figuur 57. Concentratie stikstofdioxide in 2011 en 2020 (Bron: RIVM, 2012)

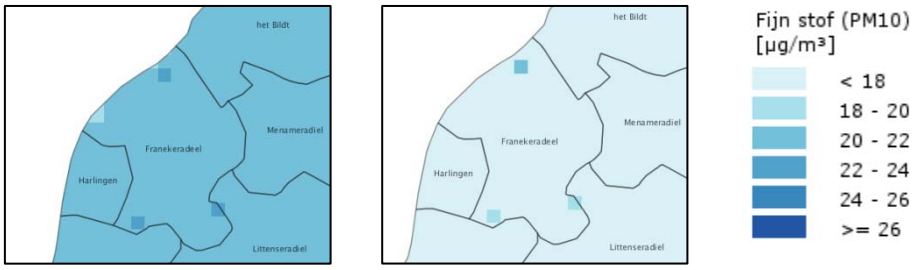

Figuur 58. Concentratie fijnstof in 2011 en 2020 (Bron: RIVM, 2012)

Autonome ontwikkeling: Besluit huisvesting
Op basis van het *Besluit huisvesting ammoniakemissie veehouderij* moeten stallen worden uitgevoerd met emissiearme staltechnieken zoals luchtwassers. Het besluit heeft vooral gevolgen voor intensieve veehouderijen. Overigens voldoen slechts een pluimveehouderij niet aan het *Besluit huisvesting ammoniakemissie veehouderij (Besluit huisvesting)*. Alle andere bedrijven voldoen wel aan het besluit. Dat geldt overigens ook voor de melkveehouders in het plangebied. Het besluit heeft daardoor op gebiedsniveau verwaarloosbare gevolgen voor de luchtkwaliteit in het plangebied.

9.3.2. Milieueffecten luchtkwaliteit

Voornemen: schaalvergroting agrarische bedrijven
Op gebiedsniveau zorgt het stoppen van agrarische bedrijven en het vergroten van de overblijvende bedrijven dat de effecten op het gebied van luchtkwaliteit op grote lijnen in evenwicht blijven. De bouwmogelijkheden in het bestemmingsplan veranderen wat dat betreft niet veel aan de afnemende trend die hierboven is beschreven (autonome ontwikkeling).

Wel kunnen lokale effecten aan de orde zijn. Uit berekeningen die in het kader van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) zijn uitgevoerd, blijkt dat een melkveehouderij op een afstand van 50 meter pas bij 1360 stuks melkvee leidt tot een fijnstofbijdrage in betekenende mate (1,2 µg/m^3) (zie onderstaand figuur). Melkveehouderijen van een dergelijke omvang komen in het plangebied niet voor, waardoor knelpunten op het gebied van luchtkwaliteit niet zijn te verwachten. Ten aanzien van de grondgebonden veehouderij zijn daarom alleen beperkt negatieve effecten aan de orde (-/0).

Diercategorie	Em.factor	Em.factor na omrekening	Aantal dieren bij afstand (in m)					
	in g PM_{10}/dierplaats/jaar	in g PM_{10}/dierplaats/jaar	50	75	100	120	125	150
Melkkoeien	297		1360	1810	2340	2700	2920	3670
Jongvee fokkerij	98		4110	5500	7090	8170	8850	11110
Vleesvee	496		810	1090	1400	1620	1750	2200
Geiten	496		810	1090	1400	1620	1750	2200
Zoogkoeien	224		1800	2410	3100	3580	3870	4860
Vleeskalveren	104		3880	5180	6680	7700	8340	10470
Vleesvarkens	305		1320	1770	2280	2630	2840	3570
Fokzeugen	619		650	870	1120	1290	1400	1760
Legpluimvee: scharrelstal	61		6610	8830	11380	13130	14220	17850
Legpluimvee: niet scharrelstal	5.4		74650	99760	128590	148320	160640	201670
Vleespluimvee	65		6200	8290	10680	12320	13350	16750
Leghennen <18 wk		24	16800	22450	28930	33370	36140	45380
Leghennen >18 wk		61	6610	8830	11380	13130	14220	17850
Eenden		73	5520	7380	9510	10970	11880	14920
Moederd <5 mn		34	11860	15840	20420	23560	25510	32030
Moederd >5 mn		99	4070	5440	7010	8090	8760	11000
Konijnen		19	21220	28350	36550	42150	45660	57320
Nertsen		54	7470	9980	12860	14830	16060	20170
Vossen		99	4070	5440	7010	8090	8760	11000
Slachtkuikens		65	6200	8290	10680	12320	13350	16750
Slachtkalkoenen		214	1880	2520	3250	3740	4050	5090
		mg/m^3 per kg em[1]	2,98	2,23	1,73	1,498	1,38	1,10
		em voor 1.2 µg/m^3	403	539	694	801	867	1089

[1] Uitgangspunt voor de berekende emissie, is het gemiddelde verspreidingsprofiel zoals ook gebruikt voor het berekenen van de toetswaarden.

Figuur 59. Berekeningen in het kader van het NSL (bron: ECN, 2009a)

Bij intensieve veehouderijen is eerder sprake van een relevante fijnstofbijdrage. In de onderstaande figuur is het verspreidingsprofiel van verschillende typen veehouderij weergegeven. De fijnstofbijdragen zijn sterk afhankelijk van de diercategorieën en het gekozen stalsysteem. De rechteras is van toepassing op de pluimveehouderij, waarbij een onderscheid wordt gemaakt in pluimveestallen met lengteventilatie (P1) en nokventilatie (P2). Uit het verspreidingsprofiel valt af te leiden dat op korte afstanden van pluimveehouderijen sprake kan zijn van sterk verhoogde concentraties fijn stof.

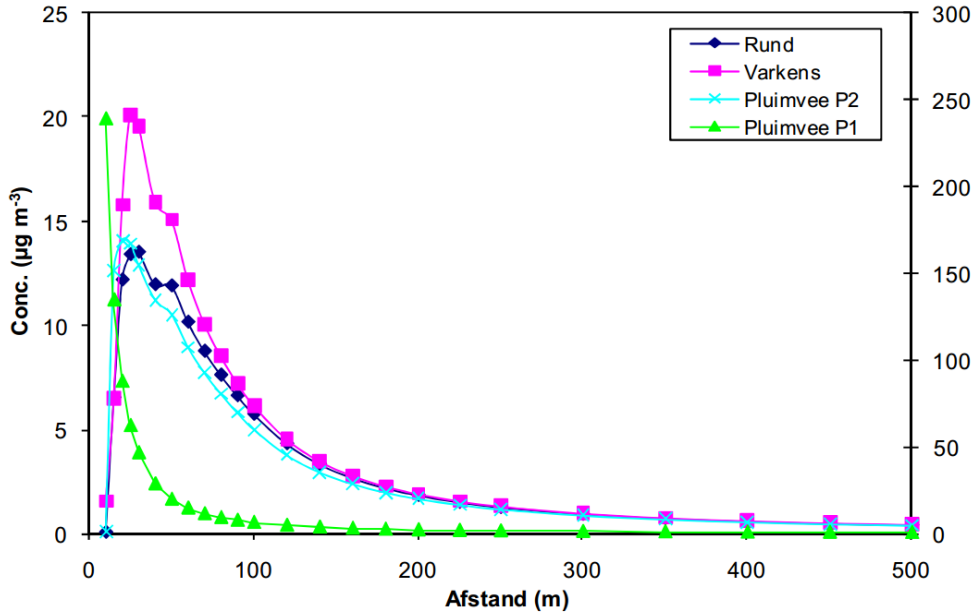

Figuur 60. Verspreidingsprofiel fijn stof vanuit stallen (ECN, 2009b)

Alle IV-bedrijven liggen op enkele tientallen tot honderden meters afstand van woningen van derden. Uit het bovenstaande verspreidingsprofiel kan worden afgeleid dat binnen een afstand van 200 meter een significante bijdrage vanuit pluimveehouders aan de orde kan zijn. Gelet op de achtergrondwaarden in het plangebied, zijn overschrijdingen van de grenswaarden vrijwel uitgesloten. Daarom worden ook de mogelijke effecten vanuit de intensieve veehouderij licht negatief gewaardeerd (-/0).

Voornemen: Mestraffinage

In het bestemmingsplan zijn mogelijkheden opgenomen voor het hoogwaardig scheiden van meststromen (mestraffinage). Een mogelijk (bij)product van dit raffinageproces is biogas. Mestraffinage zelf heeft beperkte gevolgen voor de luchtkwaliteit ter plaatse. Het betreft hier het scheiden van bestaande meststromen in een gesloten systeem. De emissie naar de lucht neemt daardoor niet toe.

Biogas dat ontstaat door het scheiden van meststromen, is van aardgaskwaliteit en kan daardoor worden geïnjecteerd in het aardgasnet. Het is ook

mogelijk om (een deel van) het gas ter plekke om te zetten in elektriciteit en warmte. Dit gebeurt in een kleinschalige Warmte-Kracht-Koppelingssysteem (WKK).

Wanneer biogas in een WKK-installatie [6)] wordt verbrand, kan sprake zijn van beperkte uitstoot van stikstofdioxiden. Uit berekeningen voor een kleinschalige WKK-installatie (500 kW_e), blijkt dat de effecten zeer beperkt blijven [7)]. Op een afstand van 40 meter is bij dit type installatie de bijdrage al gereduceerd tot 1,3 $\mu g/m^3$ NO_2, waarbij ook de invloed van zwaar verkeer is meegerekend.

Geconcludeerd wordt, dat de mogelijkheid om mestraffinage op het erf toe te passen, leidt tot beperkte lokale effecten die, gezien de achtergrondconcentraties, zeker niet zullen leiden tot overschrijding van de grenswaarden. Dit wordt gewaardeerd als een licht negatief effect (-/0).

Voornemen: recreatie en nieuwe woningen
De verkeersaantrekkende werking die samenhangt met maximale mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt aan compensatiewoningen (ruimte-voor-ruimte) en recreatieve functies, leveren gezamenlijk een bijdrage aan de concentraties fijn stof (PM10) en stikstofdioxide (NO_2).

Aangezien 3.000 woningen zijn opgenomen in het Besluit NIBM als een ontwikkeling met een verwaarloosbare invloed op de luchtkwaliteit (die is uitgesloten van toetsing), kan worden geconcludeerd dat de beperkte mogelijkheden voor woningen of kleinschalige verblijfsrecreatie in geen geval leiden tot een relevante bijdrage. Dit wordt gewaardeerd als een licht negatief effect (-/0).

Voornemen: paardrijbakken
Bij paardrijbakken kan sprake zijn van stofhinder. In de VNG-publicatie 'Bedrijven en milieuzonering', wordt voor maneges een richtafstand van 50 meter aanbevolen. Omdat in het bestemmingsplan Buitengebied Franekeradiel een minimale afstand van 50 meter is opgenomen, is onaanvaardbare milieuhinder niet aan de orde. Daarom worden paardrijbakken op dit punt licht negatief beoordeeld (-/0).

9. 4. Geluid

9.4.1. Huidige milieusituatie en autonome ontwikkeling geluid

Inrichtingslawaai agrarische bedrijven
Over het algemeen leiden agrarische bedrijven in de huidige situatie niet tot relevante geluidhinder. De meeste agrarische bedrijven liggen op voldoende afstand van woningen of andere geluidsgevoelige gebouwen.

6) Warmte-Kracht-Koppelingssysteem
7) Uitgaande van een installatie die 8.000 voluren draait (WNP, 2012)

Wegverkeerslawaai

Een hoge geluidsbelasting als gevolg van wegverkeerslawaai, komt in Franekeradeel beperkt voor. In onderstaand figuren is te zien dat de geluidbelasting van de provinciale wegen niet boven de 55 dB uitkomt. Akoestisch gezien is daarom vooral de A31 van belang.

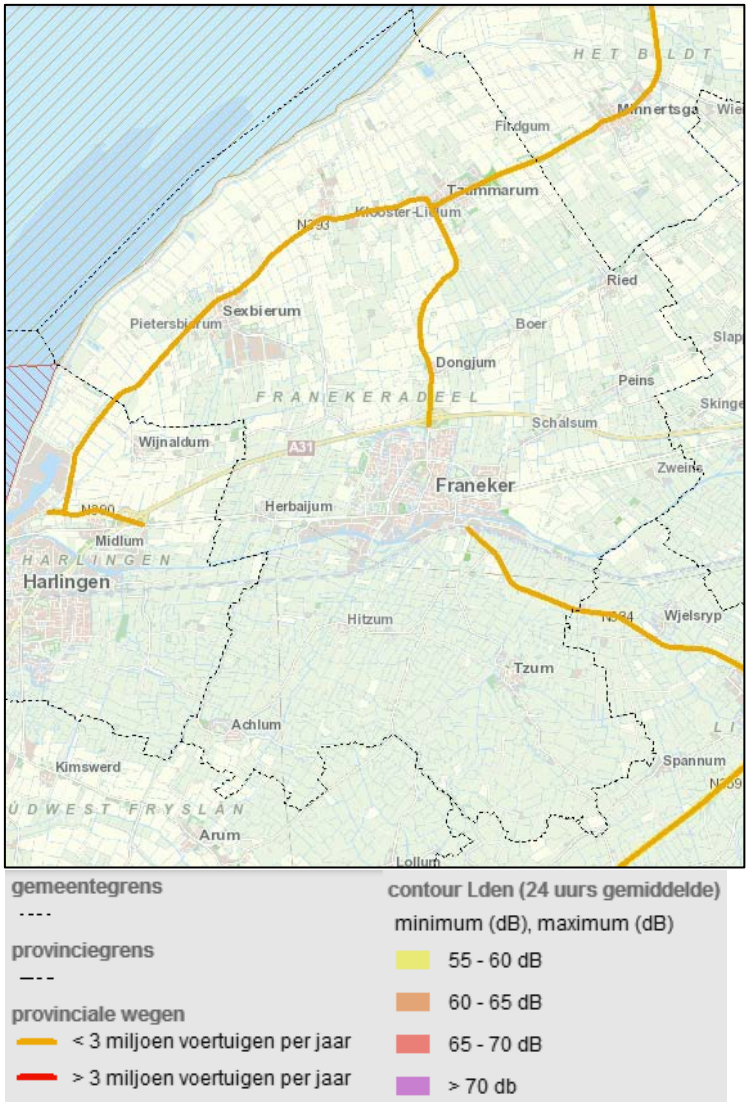

Figuur 61. Geluidsbelasting provinciale wegen (bron: Provincie Fryslân)

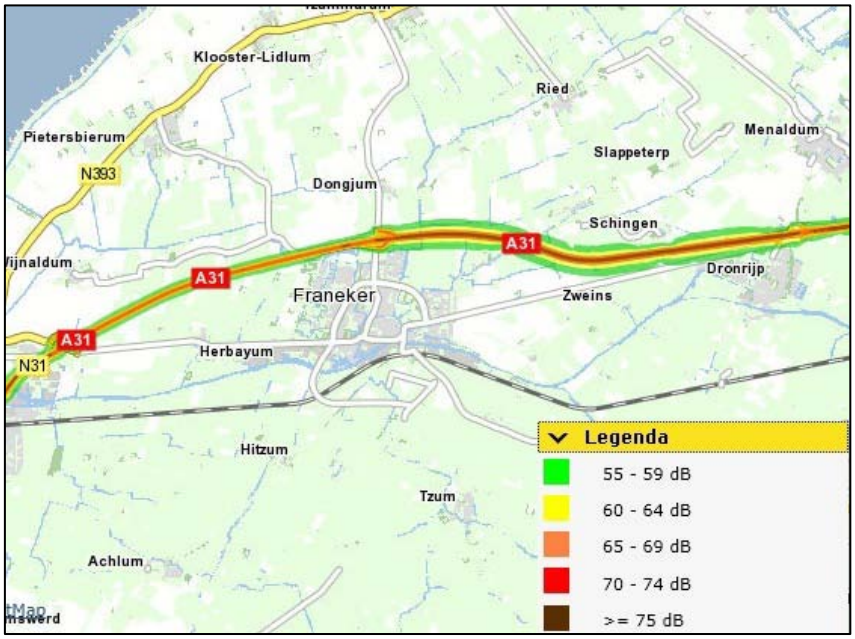

Figuur 62. Geluidsbelasting snelwegen 2012 (bron: Rijkswaterstaat)

Uit gegevens van Rijkswaterstaat blijkt dat er geen woningen liggen binnen de zones van de A31 waar de geluidsbelasting hoger is dan 55 dB. In onderstaande tabel is af te lezen hoeveel geluidsbelast oppervlakte in km^2 zich bevindt boven de geluidsbelastingen L_{den} van 55, 65 respectievelijk 75 dB.

gemeente / geluidklasse L_{night}	boven 55 dB	boven 65 dB	boven 75 dB
Franekeradeel	3,1271	0,7763	0,1236

Figuur 63. Geluidsbelast oppervlakte in km^2 (bron: Rijkswaterstaat)

Autonome ontwikkelingen

In relatie tot de schaalvergroting van de agrarische sector worden landbouwvoertuigen groter en krachtiger. Daardoor brengen zij meer geluidhinder met zich mee. Het zelfde geldt voor installaties die worden gebruikt voor verwarmen of koelen van agrarische bedrijfsgebouwen.

De ventilatoren van stallen, vervoersbewegingen en overige activiteiten zijn gebonden aan de algemene geluidsvoorschriften uit het *Besluit landbouw (milieubeheer)* of specifieke voorschriften die zijn opgenomen in een omgevingsvergunning. Toename van geluidhinder kan daardoor niet worden voorkomen, maar onaanvaardbare hinder wordt in het milieuspoor ingeperkt.

Net als bij de Rijksinfrastructuur, wordt voor provinciale en gemeentelijke wegen op termijn een geluidsproductieplafond ingevoerd [8)]. Op basis van

8) Het betreft het Wetsvoorstel tot wijziging van de Wet milieubeheer (modernisering instrumentarium geluidbeleid, tweede fase A, geluidsproductieplafonds).

deze regels moeten wegbeheerders maatregelen treffen om de autonome groei van de geluidsbelasting tegen te gaan, bijvoorbeeld door stiller asfalt aan te leggen of geluidswerende voorzieningen te treffen. Onaanvaardbare geluidhinder als gevolg van autonome verkeersgroei wordt daardoor tot een minimum beperkt.

9.4.2. Milieueffecten geluid

Voornemen: geluidhinder vanwege agrarische activiteiten
Het bestemmingsplan bevat nieuwe bouwmogelijkheden voor bedrijfsbebouwing. Daardoor kan bedrijfsbebouwing dichter bij woningen en andere geluidsgevoelige objecten worden gebouwd. Bij het vormgeven van de bouwpercelen is zoveel mogelijk rekening gehouden met de omliggende functies, in die zin dat bouwmogelijkheden zo ver mogelijk van gevoelige functies af worden geboden. Bovendien moeten agrarische bedrijven altijd voldoen aan de geluidsvoorschriften uit het *Activiteitenbesluit* of (voor zover van toepassing) de voorschriften die zijn opgenomen in een omgevingsvergunning (voorheen milieuvergunning). De effecten blijven daardoor beperkt (-/0).

Voornemen: mestraffinage
Mestraffinage betreft een activiteit die voor 100% is gebonden aan de eigen agrarische bedrijfsvoering en trekt daardoor geen extra verkeersbewegingen aan. De activiteit is pas toegestaan wanneer deze milieutechnisch inpasbaar is in de omgeving, waardoor de effecten voor de geluidsbelasting beperkt blijven (-/0).

Voornemen: functiewijziging agrarische bedrijven
In het bestemmingsplan zijn wijzigingsbevoegdheden opgenomen om wanneer agrarische bedrijven stoppen, de bestemming om te zetten naar een woonbestemming. Door het toepassen van de wijzigingsbevoegdheid verdwijnen (potentiële) hinderbronnen. Dit wordt beschouwd als een licht positief effect (0/+).

Voornemen: ruimte-voor-ruimte
Door toepassing van ruimte-voor-ruimte kan het aantal geluidsgehinderde objecten in het plangebied toenemen. Toepassen van de wijzigingsbevoegdheid is echter pas toegestaan als bestaande functies niet onevenredig in hun mogelijkheden worden belemmerd. Op dit punt kunnen daarom alleen beperkt negatieve effecten aan de orde zijn (-/0).

Voornemen: inpasbaarheid kleinschalig kamperen
Ten aanzien van kampeerterreinen in een rustig buitengebied geldt een richtafstand van 50 meter. Aan de realisatie van kleinschalige kampeerterreinen is in het bestemmingsplan de randvoorwaarde gekoppeld dat deze op een afstand van minstens 50 meter ten opzichte van woningen van derden moeten worden opgericht. Zodoende is relevante geluidshinder niet aan de orde. Dit wordt gewaardeerd als een licht negatief effect (-/0).

9. 5. Geur

9.5.1. Huidige situatie en autonome ontwikkeling geur

Huidige situatie
In de huidige situatie voldoen vrijwel alle agrarische bedrijven aan de afstandseisen uit het *Wet geurhinder en veehouderij* en het *Activiteitenbesluit*. Dit heeft te maken met de opbouw van het landschap, waardoor de meeste agrarische bedrijven vrijliggend in het buitengebied voorkomen.

Autonome ontwikkelingen
Op basis van het geldend bestemmingsplan voor het buitengebied kunnen bedrijven ter plaatse van de agrarische bedrijfsbestemming uitbreiden. Wanneer een uitbreiding richting een woning plaatsvindt, moet worden getoetst aan de afstandseisen uit de *Wet geurhinder en veehouderij* of het Activiteitenbesluit.

Op basis van de *Wet plattelandswoningen* worden (voormalig) agrarische bedrijfswoningen, die nog deel uitmaken van een agrarisch erf, maar worden bewoond door derden, qua milieubeschermingsniveau gelijk gesteld aan dat voor reguliere agrarische bedrijfswoningen; een verlaging ten opzichte van het beschermingsniveau voor reguliere burgerwoningen. De wet heeft in de autonome situatie als gevolg dat agrarische bedrijven, waarbij één van de bedrijfswoningen wordt bewoond door derden, niet meer op slot worden gezet.

9.5.2. Milieueffecten geur

Voornemen: uitbreiden agrarische bouwpercelen
In het nieuwe bestemmingsplan wordt beperkt uitbreidingsruimte geboden aan agrarische bedrijven. In de meeste gevallen is de uitbreidingsruimte aan de achterzijde van de bestaande bouwpercelen of aan de zijde waar geen woningen of andere gevoelige bestemmingen zijn ingetekend. In de meeste gevallen liggen woningen buiten de afstandseisen die gelden voor dierenverblijven in het buitengebied (50 meter) of de bebouwde kom (100 meter).

In bijlage 9 is een kaart opgenomen met de indicatieve geurcirkels van agrarische bedrijven. Met name in de kernen Sexbierum, Franeker en Hitzum liggen ook veel woningen binnen deze geurcontouren. Bij uitbreiding van agrarisch bedrijven is er sprake van een geurknelpunt. De gemeenteraad heeft een verordening vastgesteld die specifiek voor deze bedrijven afwijkende afstandseisen regelt. De wettelijke afstanden voor de geïnventariseerde bedrijven zijn gehalveerd tot 50 meter binnen de bebouwde kom en 25 meter buiten de bebouwde kom. De verordening geeft de geïnventariseerde veehouderijen nu de mogelijkheid om het bedrijf binnen de afwijkende afstanden uit te breiden. Dit betekent dat de geurbelasting van deze bedrijven nog enigszins kan toenemen.

Bij de inpassing van nieuwe stallen moet worden getoetst aan de normen uit de *Wet geurhinder en veehouderij* (of het *Activiteitenbesluit*). Zolang aan

de normen wordt voldaan, kan de geurbelasting van deze bedrijven nog toenemen. Dit wordt beoordeeld als een licht negatief effect (-/0).

Voornemen: nieuwe geurgevoelige objecten
Bij de functiewijziging van agrarische bedrijven naar burgerwoningen, de bouw van compensatiewoningen in het kader van ruimte voor ruimte en kleinschalige kampeerterreinen is als randvoorwaarde gekoppeld dat deze geen belemmering mag opleveren voor de bedrijfsvoering van omliggende percelen.

Omdat zowel voor de verdere uitbreiding van agrarisch bedrijven als voor geurgevoelige objecten afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden zijn opgenomen, is het in theorie mogelijk dat de uitbreidingsmogelijkheden voor bedrijven worden belemmerd door de bouw van compensatiewoningen bij een agrarisch bedrijf of door het inrichtingen van een kleinschalig kampeerterrein. In dit geval geldt immers het principe van wie het eerst komt, die het eerst maalt. Dit wordt als een licht negatief effect beoordeeld (-/0).

Door de *Wet plattelandswoning* zijn geurknelpunten voor agrarische bedrijfswoningen die deel uitmaken van een agrarisch erf, in juridische zin niet meer aan de orde. Wel kan in fysieke zin sprake blijven van geurhinder. Over het algemeen wordt enige mate van geurhinder in het buitengebied acceptabel geacht. Dit wordt beoordeeld als een licht negatief effect (-/0).

De regelgeving voor plattelandswoningen is niet van toepassing op kleinschalige verblijfsrecreatie. Kleinschalige kampeerterreinen moeten echter op een afstand van 50 meter ten opzichte van derden worden opgericht, waardoor geurhinder in de meeste gevallen beperkt blijft (-/0).

9. 6. Samenvatting en waardering effecten leefomgeving

In de onderstaande tabel worden de hierboven beschreven effecten samengevat en beoordeeld.

Toetsingscriteria	Beschrijving van het milieueffect (ten opzichte van de autonome ontwikkeling)	Waardering van het effect
		Voornemen
Verkeershinder	- Schaalvergroting van agrarische bedrijven leidt tot verkeersbewegingen over langere afstanden en versterkt de trend van grotere machines (-). - Recreatieverkeer kan conflicten opleveren met drukke landbouwroutes (-/0); - Functiewijziging van agrarische bedrijven naar een andere bestemming, heeft een (licht) positief effect op de verkeersdruk (0/+).	-/0
Luchtkwaliteit	- Op gebiedsniveau zal de dalende trend van het de achtergrondconcentraties PM_{10} en NO_2 zich doorzetten. Lokale overschrijdingen van de grenswaarden zijn mogelijk, maar liggen niet voor de hand (-/0); - De bijdrage van mestraffinage is zeer beperkt en de bijdrage van nieuwe recreatie-objecten en woningen is verwaarloosbaar (-/0); - Onaanvaardbare stofhinder van paardrijbakken is niet aan de orde (-/0).	-/0

Toetsingscri-	Beschrijving van het milieueffect (ten opzichte van de autonome ontwikkeling)	Waardering van het effect
Geluidgehinderden	- Vanwege de milieuregelgeving voor agrarische bedrijven blijft geluidhinder beperkt. Het aantal geluidgehinderden kan wel toenemen. Van onaanvaardbare geluidhinder zal geen sprake zijn (-/0); - Mestraffinage is pas toegestaan wanneer deze milieutechnisch inpasbaar is in de omgeving, waardoor de effecten voor de geluidsbelasting beperkt blijven (-/0); - Wanneer agrarische bedrijven stoppen of de bestemming wordt omgezet naar een woonbestemming verdwijnen (potentiële) hinderbronnen (0/+); - Realisatie van woningen of kleinschalige kampeerterreinen kan alleen leiden tot beperkte hinder of beperkte belemmering van agrarische bedrijven (-/0).	-/0
Geurhinder	- Bij het vormgeven van agrarische bouwpercelen van agrarische bedrijven is rekening gehouden met gevoelige functies (-/0); - Nieuwe kleinschalige kampeerterreinen of nieuwe woningen kunnen de toekomstige groeimogelijkheden (via wijzigingsbevoegdheid) van een agrarisch bedrijf in theorie belemmeren (-/0).	-/0

Figuur 64. Effectbeoordeling leefomgevingskwaliteit

10. SAMENVATTING EFFECTBEOORDELING EN MITIGERENDE MAATREGELEN

10. 1. Samenvattende effectbeoordeling

Uit de effectbeoordeling uit de voorgaande hoofdstukken kan het volgende worden geconcludeerd:

- Ten aanzien van veruit de meeste aspecten zijn de mogelijke effecten van het voornemen licht negatief van aard;
- Ten aanzien van een aantal landschappelijke en cultuurhistorische aspecten scoort het plan overwegend licht negatief. Op een aantal specifieke punten kunnen negatieve effecten aan de orde zijn. Daarbij gaat het om:
    - het aanbrengen van nieuwe opgaande beplanting bij waardevolle dorpsaanzichten en beschermde dorpsgezichten in de verschillende deelgebieden;
    - aantasting van de kleinschalige verkaveling in een aantal delen van de kwelderwal en terpenlandschap;
    - lichthinder en lichtvervuiling als gevolg van lichtmasten bij paardrijbakken;
    - aantasting van terreinen met hoge archeologische waarde;
- Bij de benutting van de maximale bouwmogelijkheden in het bestemmingsplanplan (het voornemen), leidt het plan tot significant negatieve effecten op het gebied van Natura 2000. Wanneer rekening wordt gehouden met een realistischer trendscenario zijn de effecten beperkter maar nog steeds significant;
- Intensivering van landbouwgronden als gevolg van schaalvergroting leidt tot aantasting van weidevogelleefgebied. Dit wordt gezien als een negatief effect.

In onderstaande tabel is een samenvattend overzicht gegeven van de waardering ten aanzien van de verschillende effecten.

Aspecten		Voor-nemen
Bodem en water	Bodemopbouw	-/0
	Waterberging- en afvoer	-/0
	Waterkwaliteit	0
Landschap, cultuurhistorie en archeologie	Kwelderwal	0
	Kweldervlakte	-
	Aandijkingslandschap	-
	Terpenlandschap	-/0
	Openheid	-/0
	Hemelhelderheid (duisternis)	-
	Stilte	-/0
	Cultuurhistorische bebouwing	-
	Archeologische waarde	-
Ecologie	Natura 2000	-/--*
	EHS	0
	Weidevogelleefgebieden en ganzenfourageergebieden	-
	Beschermde soorten	-/0
Leefomgeving	Verkeershinder	-/0
	Luchtkwaliteit	-/0

Aspecten		Voor-nemen
	Geluidgehinderden	-/0
	Geurhinder	-/0

* De toename als gevolg van het meer realistische trendscenario is geringer en zal voor sommige habitattypen mogelijk niet leiden tot een significant negatief effect. Dit effect wordt negatief gewaardeerd (-).

Figuur 65. Samenvattende effectbeoordeling

10. 2. Mitigerende maatregelen

Ten aanzien van toetsingscriteria die licht negatief of negatief scoren, kunnen verschillende maatregelen worden getroffen om effecten te voorkomen (mitigeren) of per saldo te verminderen (compenseren). Onderstaand worden een aantal mogelijke maatregelen beschreven. Daarbij wordt een splitsing gemaakt tussen maatregelen die een ruimtelijke component hebben en kunnen worden geregeld in het bestemmingsplan (paragraaf 10.2.1) en maatregelen waarbij het niet voor de hand ligt om dit via het bestemmingsplan te regelen (paragraaf 10.2.2).

In paragraaf 10.2.3 wordt aandacht besteed aan mogelijke maatregelen op het gebied van stikstofdepositie, omdat dit onderwerp gelet op mogelijke effecten specifieke aandacht verdient.

Welke maatregelen uiteindelijk in het bestemmingsplan worden opgenomen, zal worden afgewogen in de toelichting van het bestemmingsplan.

10.2.1. Maatregelen in het ruimtelijk spoor

Beschermen waardevolle dorpssilhouetten / beschermde dorpsgezichten
Bij de effectbeschrijving is geconstateerd dat opgaande teelten (fruitteelt), kleinschalige kampeerterreinen, paardrijbakken en nieuwe agrarische erven kunnen leiden tot de aantasting van waardevolle dorpsaanzichten en beschermde dorpsgezichten. Deze waarden kunnen worden beschermd door rondom de waardevolle dorpssilhouetten (terp en kerkgebouw) en beschermde dorpsgezichten een zone op te nemen waarbinnen geen opgaande teelten, kleinschalige kampeerterreinen, paardrijbakken en nieuwe bouwpercelen zijn toegestaan. In dat geval leveren de mogelijkheden voor kampeerterreinen, paardrijbakken en nieuwe agrarische erven geen negatieve score op (0).

Beschermen kleinschalige verkaveling
Schaalvergroting van agrarische bedrijven in deelgebieden met een kleinschalige en kenmerkende verkavelingsvorm is niet wenselijk. Er kan over de kleinschalige structuren een dubbelbestemming gelegd worden waarbinnen nieuwe agrarische bouwpercelen en agrarische bouwpercelen groter dan 1,5 hectare niet zijn toegestaan. In dat geval blijven de effecten van schaalvergroting licht negatief (-/0).

Aanvullende maatregelen lichthinder paardrijbakken
In het bestemmingsplan zouden aanvullende maatregelen kunnen worden opgenomen om lichthinder en lichtvervuiling als gevolg van paardrijbakken te voorkomen. Daarbij wordt gedacht aan een bepaling bij de afwijkingsbevoegdheid, waarbij alleen lichtmasten worden gebouwd met armaturen die rechtstreeks naar beneden gericht zijn. Effecten blijven daarmee beperkt (-/0).

Extra weidevogelcompensatie
Er kan worden overwogen om ook bij uitbreiding van agrarische bedrijven een storting in het provinciale compensatiefonds te eisen. Dit betekent een aanscherping van het provinciale beleid, omdat agrarische bedrijven in het Werkplan Weidevogels vrijgesteld zijn van compensatie. Met deze aanscherping kunnen negatieve effecten enigszins worden gemitigeerd. Er bestaat overigens geen rechtstreekse relatie tussen het compensatiefonds en het plangebied, omdat het gebruikt wordt om agrarisch natuurbeheer mee te financieren voor de hele provincie. Met deze maatregel zijn de effecten dus niet volledig gemitigeerd (-/0).

Beperken intensivering landbouwgebied
In alle alternatieven kan overwogen worden om intensivering van het grondgebruik in weidevogelgebieden te beperken door een verbod op te nemen voor graslandvernieuwing, maïsteelt en het verleggen van sloten. Dit is een zeer effectieve maatregel om effecten voor de weidevogelstand te voorkomen. Inclusief deze maatregel, scoort het bestemmingsplan neutraal (0).

10.2.2. Maatregelen buiten het bestemmingsplan

Soortenbescherming
In bijlage 8 is een opsomming gemaakt van de typen ingrepen die het bestemmingsplan mogelijk maakt en de soortgroepen die daardoor kunnen worden aangetast. In kader van de *Flora- en faunawet* moet voor tabel 2- en 3-soorten ontheffing worden aangevraagd. Omdat de stand van instandhouding van deze soorten niet mag verslechteren, zijn daarbij tevens mitigerende en compenserende maatregelen aan de orde.

Bij deze maatregelen moet worden opgemerkt, dat mitigerende maatregelen erg ingreep- en soortspecifiek zijn. Het wordt daarom aanbevolen om maatregelen pas te treffen wanneer een concrete aanvraag aan de orde is. Het kan ook pas op dat moment goed worden beoordeeld welke natuurwaarden in het geding zijn.

Luchtwassers
Door het toepassen van luchtwassers kan de fijn stof-uitstoot van intensieve veehouderijen ook aanmerkelijk worden teruggedrongen. Uit de literatuur zijn reducties van 90 tot 100% bekend (zie onderstaande tabel). Daarmee zijn de effecten van intensieve veehouderijen beperkt tot verwaarloosbaar (-/0 tot 0).

Maatregel	Reductie in %
Biowasser	90
Chemische wasser	90
Waterwasser	90
Medium filter	95
Absoluut filter	100
Olie sproeien	90
Water sproeien	50
Dikke laag stro of diepstrooisel	50
Zachte plantaardige olien toevoegen aan voer - 1%	15
Zachte plantaardige olien toevoegen aan voer - 2%	30
Dierlijk vet of harde plantaardige oliën toevoegen aan voer - 1%	10
Dierlijk vet of harde plantaardige oliën toevoegen aan voer - 2%	20

Figuur 66. Reductiepercentages luchtwassers (ECN, 2009a)

10.2.3. Maatregelen ter beperking van de stikstofdepositie

Het bestemmingsplan scoort zeer negatief ten aanzien van het aspect stikstofdepositie, omdat (overeenkomstig jurisprudentie) rekening moet worden gehouden met een maximale invulling van de bouwmogelijkheden [9)]. Uit de passende beoordeling (bijlage 7) blijkt dat met de bouwmogelijkheden uit het bestemmingsplan Buitengebied (maximale scenario) significant negatieve effecten als gevolg van stikstofdepositie op de Natura 2000-gebieden niet zijn uit te sluiten. Wanneer wordt uitgegaan van een trendmatige groei van de veestapel, is de toename van de stikstofdepositie vanuit Franekeradeel zeer beperkt (in de orde van 1,0 mol/ha/jr).

Er zijn echter verschillende maatregelen denkbaar om de depositie van stikstof te voorkomen, te reduceren of de effecten daarvan te minimaliseren. Daarbij kan onderscheid worden gemaakt in maatregelen die in het bestemmingsplan kunnen worden vastgelegd en maatregelen die in een apart spoor buiten het bestemmingsplan om kunnen worden getroffen.

Mitigerende maatregelen in het bestemmingsplan Buitengebied
Er kunnen verschillende maatregelen worden opgenomen in het bestemmingsplan Buitengebied om een potentiële toename van stikstofdepositie binnen Natura 2000-gebied te beperken.

Beperken mogelijkheden agrarische bedrijven
Een optie is om de wijzigingsbevoegdheden waarmee een uitbreiding van het bouwvlak wordt mogelijk gemaakt uit het bestemmingsplan te halen. Daardoor kunnen veehouderijen binnen het bouwvlak (zoals vastgelegd op de verbeelding) uitbreiden, maar is het niet mogelijk om door te groeien tot een bouwvlak van 3 hectare. Een dergelijke maatregel leidt tot een beperking van de (theoretische) maximale invulling van de bouwmogelijkheden. De opvulling van de onbenutte bouwmogelijkheden binnen de bouwvlakken leidt op alle receptorpunten binnen Natura 2000 echter nog steeds tot een

9) Zie bijvoorbeeld de uitspraak van de Raad van State inzake het bestemmingsplan buitengebied Zelhem van 5 december 2012 (201109053/1/R2)

toename van enkele mollen N/ha/jr.[10)] Met het schrappen van de wijzigingsbevoegdheden kunnen significante negatieve effecten op Natura 2000 op planniveau dus niet volledig worden uitgesloten.

Gebiedszonering
Stikstofberekeningen laten zien, dat het zoneren van gebieden weinig invloed heeft op de totale stikstofdepositie. Gezien de ligging van de Natura 2000 ten opzichte van het plangebied en de afstand tot deze gebieden, is een zonering van het plangebied dan ook weinig zinvol. Een verdergaande zonering of een verkleining van de maximale bouwmogelijkheden levert naar alle waarschijnlijk nog steeds de hiervoor beschreven uitkomst: een toename van de stikstofdepositie en significant negatieve effecten kunnen op planniveau niet worden uitgesloten.

Beperken van de omzetting
Op dit moment kan ter plaatse van agrarisch bouwperceel elk vorm van grondgebonden landbouw worden uitgevoerd. Overwogen kan worden om in het bestemmingsplan een bepaling op te nemen waarmee de uitwisseling tussen akkerbouw en veeteelt niet is toegestaan. Dit voorkomt dat akkerbouwbedrijven veeteelt gaan bedrijven en daarmee stikstof gaan uitstoten. Omdat een groot deel van de agrarisch bedrijven in de gemeente een akkerbouwbedrijf is, kan daarmee een groot deel van de (potentiële) stikstofdepositie worden voorkomen. Wel kunnen de bestaande (melk)veehouderijen nog steeds zorgen voor een toename van de stikstofdepositie.

Stimuleren van omschakeling
Deze maatregel heeft een minder dwingend karakter dan het wegbestemmen van agrarische bedrijven, maar komt in feite op hetzelfde neer. Door het voor agrarische bedrijven aantrekkelijk te maken om te stoppen, komt ontwikkelingsruimte voor andere bedrijven beschikbaar. In het bestemmingsplan zijn wijzigingsbevoegdheden opgenomen zodat stoppende agrarische bedrijven kunnen omschakelen naar een woonfunctie of een niet-agrarisch bedrijf.

Wel moet bij deze maatregel worden opgemerkt dat het bestemmingsplan ontwikkelingen mogelijk maakt en dat het stoppen van een agrarische bedrijven langs deze weg niet kan worden afgedwongen. Het opnemen van deze mogelijkheid kan dus niet op voorhand worden ‘ingeboekt’ als stikstofreducerende maatregel.

Erfbeplanting
Een andere mogelijkheid om op perceelsniveau maatregelen te treffen, is de toepassing van erfbeplanting rond de stallen. Met deze maatregel kan 10-15% van de ammoniakemissie worden ‘afgevangen’. Deze maatregel heeft binnen verschillende landschapstypen tevens een landschappelijke meerwaarde.

10) Er vanuit gaande dat de meeste bedrijven bij recht nog kunnen groeien tot een omvang van 1,5 hectare, bedraagt de totale (maximale) stikstofdepositie grofweg de helft van de totale stikstofdepositie die is berekend voor het voornemen.

Voorwaardelijke verplichting
Tot slot kan worden overwogen om in het bestemmingsplan een voorwaardelijke verplichting op te nemen, zodat een wijziging van dieraantallen, diersoorten en/of andere stalsystemen alleen is toegestaan zolang de totale stikstofdepositie niet toeneemt. Deze maatregel borgt dat op planniveau geen toename van stikstofdepositie aan de orde is. Uitvoering van de maatregel vindt plaats op projectniveau en kan worden bereikt door een combinatie van maatregelen (zie onderstaand).

Maatregelen buiten het bestemmingsplan
Saldering individuele bedrijven
Uit de CBS-gegevens blijkt dat jaarlijks zowel binnen de gemeente Franekeradeel als daarbuiten een aantal agrarische bedrijven haar bedrijfsactiviteiten beëindigd. Hierdoor ontstaat stikstofsaldo waarmee elders de uitbreiding van veehouderijen kan worden mogelijk gemaakt.

Vanuit de jurisprudentie is wel een aantal aandachtpunten voor de saldering van stikstof aan de orde:
- Er kan alleen worden gesaldeerd met stikstofbronnen die nu feitelijk bestaan. Saldering met onbenutte milieuvergunningen is daarom geen optie. De gemeente moet daarom de vergunde maar niet gebruikte milieuruimte van (deels) stoppende bedrijven intrekken.
- Er moet binnen dezelfde Natura 2000-gebieden en habitattypen worden gesaldeerd: oftewel de verslechtering van een overbelaste habitat kan niet worden gecompenseerd met de verbetering van een andere habitat. Dit vloeit voort uit de Europese instandhoudingsdoelstellingen. Wanneer de kritische depositiewaarde nog niet wordt overschreden zijn er uiteraard wel mogelijkheden.

Gezien de ruime afstand tot Natura 2000-gebieden en de omvang van de berekende toename van stikstofdepositie kan met een relatief beperkte inspanning voldoende saldo worden gecreëerd om de ontwikkelingsruimte binnen het plangebied te benutten. Naar verwachting genereren enkele veehouderijen van grote omvang voldoende saldo om binnen het plangebied een forse uitbreiding van het aantal stuks melkrundvee te kunnen realiseren.

Emissiearme stallen
Hierboven is al het potentieel van het toepassen van luchtwassers beschreven. Deze maatregel is van toepassing op de intensieve veehouderij.

Ten behoeve van de melkveehouderij is een roostervloer ontworpen waarmee een reductie van meer dan 50% ammoniakemissie kan worden gerealiseerd ten opzichte van gebruikelijke stalsystemen. Het betreft ligboxstallen met roostervloeren en een bolle rubber toplaag (staltypen A1.9 en A1.10). De ammoniakemissie per dierplaats bedraagt 4,1 kg NH_3 in plaats van 9,5 kg NH_3. De zogenaamde Groene Vlag roostervloer is bedekt met een bolle thermoplastische rubberen toplaag, waardoor de mest en urine er snel vanaf lopen. De vloeren dragen tevens bij aan het dierenwelzijn, doordat de

rubberen ondergrond goed is voor de klauwen, de elementen meeveren onder het gewicht van de dieren en het aantal glijpartijen vermindert.

Figuur 67. Groene Vlag Roostervloer: emissiearm stalsysteem voor melkveehouderijen

Beweiding
Door het toepassen van beweiding kan de ammoniakemissie worden verlaagd. Veel staltypen voor melkveehouders kennen voor volwassen melkvee een ammoniakemissie van 8,6 of 9,5 kg NH_3. Bij het toepassen van beweiding ligt de emissie in de orde van 7 kg NH_3; een reductie in de orde van 20%.

Eiwitarm voeren
Ook op bedrijfsniveau zijn er maatregelen mogelijk om de emissie te beperken. Een voorbeeld is eiwitarm voeren. Door het aandeel gras in het veevoer te verlagen en het aandeel maïs te verhogen ontstaat een lager stikstofgehalte en neemt ook de ammoniakemissie af. De reductie die met deze maatregel kan worden gerealiseerd ligt in de orde van 15-20% (Oltmer, et. al., 2010). De reductie is hoger dan 20% voor graasbedrijven, wanneer deze in combinatie met beweiding wordt toegepast en het gras een relatief laag gehalte ruw eiwit heeft.

11. LEEMTEN IN KENNIS EN EVALUATIE

11. 1. Leemten in kennis

Als gevolg van onvolledige informatie, het beperkte detailniveau van milieuonderzoeken, de beperkingen van rekenmodellen en het feit dat milieuonderzoeken door actuele (beleids-)ontwikkelingen worden achterhaald, kunnen leemten in kennis ontstaan. De belangrijkste leemten in kennis in de milieuonderzoeken uit het voorgaande hoofdstuk zijn de volgende:

- Het feitelijk aantal dieren: deze onzekerheid wordt veroorzaakt doordat de gebruikte telgegevens meerdere jaren oud kunnen zijn en het aantal dieren bij veehouders fluctueert. In bijlage 4 is aangegeven hoe met deze leemte in kennis wordt omgegaan in relatie tot het rekenmodel.
- De exacte ontwikkeling van de stikstofdepositie vanuit het gebied is afhankelijk van een groot aantal factoren. Genoemd worden: ontwikkelingen op de landbouwmarkt (meer/minder schaalvergroting), technologische verbeteringen (schonere stallen) en de afname van de achtergronddepositie als gevolg van generiek beleid. Daarnaast kan de bijdrage van ontwikkelingen in de omgeving mee of tegenvallen.
- Vergelijkbare onzekerheden gelden voor het aspect luchtkwaliteit en in mindere mate ook voor geur.
- Tijdens graafwerkzaamheden kunnen altijd archeologische vondsten worden gedaan (toevalstreffers). Deze vondsten moeten worden gemeld bij het bevoegd gezag.

11. 2. Aanzet tot een evaluatieprogramma

In de *Wet milieubeheer* is tevens de verplichting opgenomen om milieueffecten tijdens en na de realisatie van het plan te evalueren. Op grond van deze tussentijdse evaluatie kunnen eventueel maatregelen worden getroffen, indien milieudoelstellingen of normen niet worden gehaald. Daarbij zijn met name de aspecten waarbij nog leemten in kennis voorkomen van belang. Immers, aspecten waarbij milieueffecten moeilijk zijn te voorspellen of in beeld te brengen, kunnen tijdens de uitvoering van het plan nog significant wijzigen.

Een aantal aspecten wordt al gemonitord door overheidsinstanties. Hier kan gebruik van worden gemaakt. Daarnaast kunnen milieueffecten gedetailleerder in beeld worden gebracht bij concrete vergunningsaanvragen. Voorgesteld wordt milieueffecten als volgt te evalueren:

- Ten aanzien van uitbreidingen bij veehouderijen moet per vergunningaanvraag worden getoetst aan de Natuurbeschermingswet. Op die manier wordt altijd aan de actuele normen en met de actuele achtergronddepositie getoetst.
- Luchtkwaliteit wordt op regionale schaal gemeten door het RIVM. Gezien de beperkte bijdrage aan de concentraties luchtverontreinigende van de beoogde ontwikkelingen, wordt meer gedetailleerde evaluatie van de luchtkwaliteit niet noodzakelijk geacht.
- De gevolgen voor de verkeersafwikkeling worden geëvalueerd in het kader van het gemeentelijk verkeer- en vervoersplan (GVVP). Indien

ten aanzien van de verkeersafwikkeling knelpunten worden voorzien, kunnen maatregelen worden getroffen.
- Archeologische begeleiding van graafwerkzaamheden is in veel gevallen optioneel. Indien tijdens werkzaamheden archeologische vondsten worden gedaan, moeten deze worden aangemeld bij het bevoegd gezag.

12. BRONNENLIJST EN GEBRUIKTE AFKORTINGEN

12. 1. Gebruikte bronnen

Bij het opstellen van dit MER zijn de volgende bronnen gehanteerd:

Huidige situatie en autonome ontwikkelingen
- CBS (2012), *Landbouwtellingen 2012;*
- Provincie Fryslân (2010), *Krimp en Groei. Demografyske feroaring yn de provinsje Fryslân;*
- Toerdata-Noord (2011), *Toerisme in cijfers, 2011;*
- Provincie Fryslân (2007), *Streekplan Fryslan.*

Voornemen en alternatieven
- Buro Vijn (2012), *Voorontwerpbestemmingsplan Buitengebied Franekeradeel*
- CLM Onderzoek en advies BV, Utrecht. Hin, K.J., F. van de Schans en F. Padt (2004), *Een definitie van grondgebonden melkveehouderij.*

Effectbeschrijving bodem en water
- *Stroomgebiedbeheersplan Rijndelta 2009-2015*
- Wetterskip Fryslân, *Waterbeheersplan 2010 - 2015*
- www.bodemdata.nl;
- www.ahn.nl.

Effectbeschrijving landschap, cultuurhistorie en archeologie
- Provincie Fryslan (2012), Grutsk op ‘e Romte;
- Fryske Archeologische Monumentenkaart Extra: www.fryslan.nl/famke

Effectbeschrijving ecologie
- Alterra, Dobben, H.F. van (2012): 'Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en leefgebieden van Natura 2000' Alterra-rapport 2397;
- Alterra, Gies, T. (2007): 'Onderbouwing significant effect depositie op natuurgebieden' Alterra-rapport 1490;
- Provincie Friesland (2006): Werkplan Weidevogels 2007-2013;
- www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase;
- Krijgsveld, K.L., R.R. Smits & J. van der Winden (2008): 'Verstoringsgevoeligheid van vogels - Update literatuurstudie naar de reacties van vogels op recreatie'. Bureau Waardenburg bv, Culemborg.
- E. Wymenga, & D. Melman (2011), *Weidevogelcompensatie in Fryslân: achtergronden en uitwerking, A&W rapport 1651 / Alterra-rapport 2246*, Alterra, Wageningen / Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.
- www.ravon.nl;
- www.waarneming.nl.

Effectbeschrijving leefomgeving
- Geluidsbelastingskaart rond snelwegen 2012: www.rijkswaterstaat.nl/geotool/geluidsbelastingrondsnelwegen;

- WNP Raadgevende Ingenieurs (2012), *Onderzoek luchtkwaliteit HarvestaGG Green Goods, rapport 6121034.R02,*
- A. Bleeker, E. Gies (Alterra) en A. Kraai (2009), Fijn stof uit stallen Berekeningen in het kader van het NSL, , rapport: ECN-E--06-045, van Energy research Centre of the Netherlands
- VNG (2009), *Bedrijven en Milieuzonering*

12. 2. Gehanteerde afkortingen

In de tekst zijn de volgende afkortingen gebruikt:

ADC	Alternatieven, Dwingende redenen van groot openbaar belang, Compensatie
KRW	Kaderrichtlijn Water
Mv	Maaiveld
Mer	Milieueffectrapportage
MER	Milieueffectrapport
Nb-wet	Natuurbeschermingswet
NAP	Normaal Amsterdams Peil
NRD	Notitie Reikwijdte en Detailniveau
(P)EHS	(Provinciale) Ecologische Hoofdstructuur
VAB	Vrijkomende Agrarische Bebouwing
WKK	Warmte-kracht-koppeling

===

BIJLAGE 1

BIJLAGE 1 PROCEDURE EN INHOUD VAN DE PLANMER

Hoe ziet de planmer-procedure er uit?

Een planmer is bedoeld om milieubelangen tijdens besluitvorming op een volwaardige manier mee te wegen. Voor het doorlopen van een planmer geldt een wettelijk vastgestelde procedure. De volgende stappen moeten worden doorlopen:

1. openbare kennisgeving. Dit onderdeel vormt de formele start van de procedure. In een openbare kennisgeving wordt aangegeven dat een planmer-procedure wordt doorlopen. Daarnaast wordt aangegeven op welke locatie stukken kunnen worden bekeken;
2. raadpleging. Zowel overheids-, adviesorganen en belangengroeperingen worden geraadpleegd over de te onderzoeken alternatieven en milieueffecten. Bijvoorbeeld door middel van een notitie reikwijdte en detailniveau. Advisering van de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie mer) en het betrekken van derden is in dit stadium is vrijwillig;
3. opstellen planMER. Wanneer de te onderzoeken alternatieven en milieueffecten zijn bepaald, wordt het milieueffectrapport opgesteld;
4. na publicatie van het planMER en het ontwerpbestemmingsplan wordt het MER aangeboden aan de Commissie mer (verplicht) en heeft eenieder de mogelijkheid om zijn of haar zienswijze te geven op het MER. In een toetsingsadvies geeft de Commissie aan of het milieueffectrapport voldoende informatie bevat om het plan te kunnen vaststellen;
5. vaststellen van het plan. Het advies van de Commissie mer en de zienswijzen worden betrokken bij de besluitvorming van het vast te stellen bestemmingsplan. In het bestemmingsplan moet worden gemotiveerd op welke manier er rekening wordt gehouden met de uitkomsten van het MER;
6. na vaststelling van het plan vindt evaluatie van milieueffecten plaats.

Wat moet er in een milieueffectrapport staan?

Kern van de planMER is het in beeld brengen van milieueffecten, waarbij het verschil tussen de huidige en toekomstige milieusituatie inzichtelijk wordt gemaakt. Voor wat betreft de toekomstige situatie moeten verschillende alternatieven worden beschouwd. De inhoud van een planMER is afhankelijk van het abstractieniveau en de inhoud van het plan. De inhoudsvereisten worden beschreven in artikel 7.7 van de *Wet milieubeheer*. In algemene zin zijn in een planMER de volgende zaken vereist:

1. een beschrijving van de doelstelling van het voornemen;
2. beschrijving van het voornemen en reële alternatieven, alsmede een motivering van de gekozen alternatieven;
3. een overzicht van eerder vastgestelde plannen en beleid;
4. voor alle milieuaspecten wordt systematisch ingegaan op de bestaande en autonome milieusituatie;
5. ten aanzien van het voornemen reële alternatieven wordt expliciet nagegaan welke milieueffecten kunnen optreden;
6. een vergelijking tussen de autonome ontwikkeling van de milieusituatie en de milieueffecten van de verschillende alternatieven;
7. leemten in kennis worden benoemd;
8. een publieksvriendelijke samenvatting wordt opgenomen.

BIJLAGE 2

NOTITIE
REIKWIJDTE EN DETAILNIVEAU PLANMER BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED 2013 FRANEKERADEEL

buro vijn
adviseurs voor ruimtelijke ordening en stedebouw

Notitie
Reikwijdte en detailniveau planMER
Bestemmingsplan Buitengebied 2013
Franekeradeel

Code 121704 / 14-11-12

GEMEENTE FRANEKERADEEL 121704 / 14-11-12
REIKWIJDTE EN DETAILNIVEAU PLANMER BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED 2013 FRANEKERADEEL

TOELICHTING

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING **1**

1.1. Bestemmingsplan Buitengebied 2013 Franekeradeel 1
1.2. Waarom een planMER? 1
1.3. Doel en procedure planMER 3
1.4. Leeswijzer 3

2. HET BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED FRANEKERADEEL **4**

2.1. Plangebied 4
2.2. Beleid en visie 6
2.3. Ontwikkelingsruimte in het bestemmingsplan 7

3. REIKWIJDTE EN DETAILNIVEAU VAN HET PLANMER **10**

3.1. Inleiding 10
3.2. Alternatieven 11
3.3. Detailniveau planMER 14

4. VERVOLGSTAPPEN **17**

BIJLAGEN

Bijlage 1 **Voorstel Inhoudsopgave planMER**

Bijlage 2 **Beleidskader**

1. INLEIDING

1.1. Bestemmingsplan Buitengebied 2013 Franekeradeel

De gemeente Franekeradeel stelt een nieuw, actueel bestemmingsplan voor het buitengebied op. Het doel van het bestemmingsplan is te komen tot een actueel bestemmingsplan dat voldoet aan alle eisen die op grond van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) aan het bestemmingsplan worden gesteld. De gemeente wil met het bestemmingsplan inspelen op ontwikkelingen in het buitengebied om het platteland vitaal en aantrekkelijk te houden en om de agrarische en andere ondernemers op het platteland voldoende mogelijkheden te bieden. Het plangebied bestaat voor een belangrijk deel uit agrarisch gebied. Het gebied heeft daarnaast een recreatieve functie.

1.2. Waarom een planMER?

Planmer-plichtige activiteiten
In de Wet milieubeheer en het bijbehorende Besluit milieueffectrapportage (Besluit mer) is wettelijk geregeld voor welke projecten en besluiten een milieueffectrapport dient te worden opgesteld. Een planmer-plicht is voor een bestemmingsplan aan de orde als het plan:

- kaderstellend is voor een toekomstig besluit over mer-(beoordelings)plichtige activiteiten: bijvoorbeeld bedrijfsactiviteiten die in het kader van de omgevingsvergunning milieu mer-(beoordelings)plichtig zijn;
- mogelijkheden biedt voor activiteiten die een significant negatief effect kunnen veroorzaken op Natura2000-gebieden (het opstellen van een passende beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 is noodzakelijk).

Het bestemmingsplan Buitengebied 2013 Franekeradeel is hoofdzakelijk conserverend van aard, maar biedt wel ontwikkelingsmogelijkheden aan de agrarische bedrijven. Daarbij gaat het onder andere om ontwikkelingsruimte voor grondgebonden en niet-grondgebonden veehouderijen.

De nieuwvestiging, uitbreiding of wijziging van grondgebonden veehouderijbedrijven is in het kader van de omgevingsvergunning vanaf een bepaalde

omvang mer- of mer-beoordelingsplichtig[1)]. Deze mer-(beoordelings)plicht is afhankelijk van het aantal dieren waarop het initiatief betrekking heeft. De drempelwaarden zijn opgenomen in de C- en D-lijst bij het Besluit mer.
Voor rundveehouderijen zijn de volgende drempelwaarden opgenomen in de D-lijst (mer-beoordelingsplicht in het kader van de omgevingsvergunning):

- 200 stuks melk-, kalf- of zoogkoeien ouder dan 2 jaar;
- 340 stuks vrouwelijk jongvee tot 2 jaar;
- 340 stuks melk-, kalf- en zoogkoeien ouder dan 2 jaar en vrouwelijk jongvee tot 2 jaar.

Conform wet- en regelgeving en jurisprudentie dient bij de beoordeling of sprake is van een planmer-plicht ook rekening te worden gehouden met onbenutte ruimte die wordt overgenomen uit vigerende bestemmingsplannen en eventuele afwijkingsmogelijkheden en wijzigingsbevoegdheden. Door de ontwikkelingsmogelijkheden die het bestemmingsplan Buitengebied 2013 biedt, is het mogelijk dat in bepaalde gevallen bij toekomstige uitbreidingen van (niet-)grondgebonden veehouderijen (of omschakeling naar een grondgebonden veehouderij) drempelwaarden uit het Besluit m.e.r. zullen worden overschreden. Daarmee vormt het bestemmingsplan het kader voor mogelijke toekomstige besluiten over mer(-beoordelings)plichtige activiteiten. Om deze reden is voor het bestemmingsplan Buitengebied 2013 sprake van een planmer-plicht.

Passende beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet
Daarnaast kan niet op voorhand worden uitgesloten dat het bestemmingsplan significante negatieve effecten op Natura 2000 heeft. Het Natura 2000-gebied ‘Waddenzee’ grenst aan het plangebied van het bestemmingsplan Buitengebied 2013. Op de eilanden komen specifiek aangewezen Natura 2000-gebieden, de grijze duinen, voor. Het Natura 2000-gebied ‘IJsselmeer’ ligt circa 8,5 km ten zuidwesten van het plangebied en het stikstofgevoelige habitattype overgangs- en trilvenen ligt op circa 11 km. Andere Natura 2000-gebieden liggen op meer dan 10 kilometer afstand van het plangebied.

Door de geboden ontwikkelingen in het bestemmingsplan kan sprake zijn van negatieve effecten op deze Natura 2000-gebieden in de omgeving. Met name als het gaat om stikstofdepositie kan op vele kilometers afstand sprake zijn van waarneembare effecten als gevolg van de bouwmogelijkheden in het bestemmingsplan. Wanneer voor een plan een passende beoordeling op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 noodzakelijk is, leidt dit automatisch tot een planmer-plicht. In hoofdstuk 3 van deze notitie wordt hier nader op ingegaan.

1) Dit betekent dat bij een concreet initiatief in het kader van de vergunningaanvraag een mer-beoordeling of mer-procedure dient te worden doorlopen.

1.3. Doel en procedure planMER

Milieueffectrapportage (m.e.r.) is wettelijk verankerd in hoofdstuk 7 van de Wet milieubeheer. Doel van een planMER is het integreren van milieuoverwegingen in de voorbereiding van in dit geval een bestemmingsplan. De m.e.r.-procedure is gekoppeld aan de procedure die moet worden doorlopen voor het betreffende plan of besluit, de zogenoemde ‘moederprocedure'. Het planMER moet ten minste samen met het ontwerpbesluit (het ontwerpbestemmingsplan) ter inzage worden gelegd.

De planmer-procedure bestaat uit de volgende stappen:
1. openbare kennisgeving opstellen planMER en bestemmingsplan;
2. raadpleging bestuursorganen en inspraak over reikwijdte en detailniveau van het planMER;
3. opstellen planMER en ontwerpbestemmingsplan;
4. terinzagelegging planMER met ontwerpbestemmingsplan;
5. toetsingsadvies van de Commissie voor de m.e.r.;
6. vaststelling bestemmingsplan. Het planMER vormt een bijlage bij het bestemmingsplan.

Met de voorliggende notitie worden bestuursorganen geraadpleegd over de reikwijdte en het detailniveau van het planMER. De Commissie voor de m.e.r. wordt in deze voorfase niet betrokken. Advies van de Commissie voor de m.e.r. over de reikwijdte en het detailniveau van het planMER is vrijwillig, het toetsingsadvies is wettelijk verplicht.

1.4. Leeswijzer

In deze Notitie reikwijdte en detailniveau wordt in hoofdstuk 2 ingegaan op de ontwikkelingsmogelijkheden die in het bestemmingsplan Buitengebied 2013 worden geboden. In hoofdstuk 3 komen de reikwijdte en het detailniveau van het planMER aan de orde, met een overzicht van de te onderzoeken alternatieven, de relevante milieuthema's en de wijze waarop de milieueffecten inzichtelijk worden gemaakt. Hoofdstuk 4 tot slot geeft een overzicht van de vervolgstappen. In de bijlage is vervolgens de inhoudsopgave van de planMER weergegeven.

2. HET BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED FRANEKERADEEL

2.1. Plangebied

Begrenzing

Het plangebied omvat het gehele buitengebied van de gemeente, inclusief de kleine dorpen en buurtschappen en een deel van de Waddenzee. De stad Franeker, het glastuinbouwgebied bij Sexbierum, de (grotere) dorpen en enkele specifieke locaties behoren niet tot het plangebied.

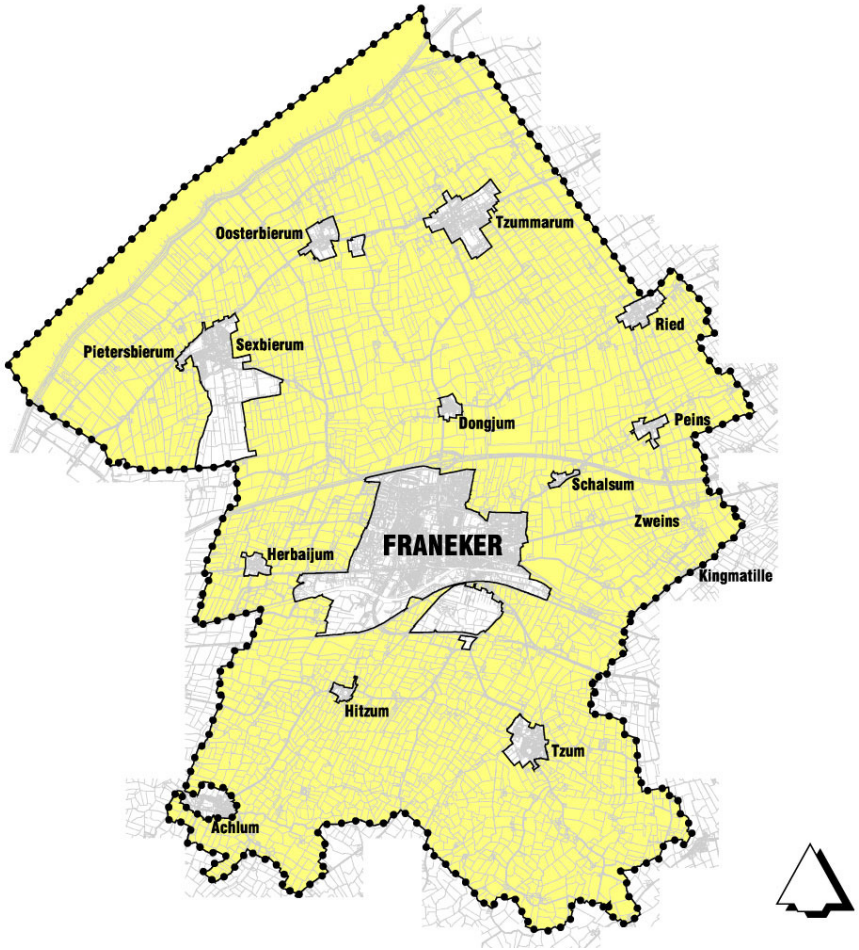

Figuur 1. Begrenzing van het plangebied

Karakterisering

In het buitengebied kunnen drie verschillende landschappelijke eenheden worden onderscheden, te weten:

- het noordelijk terpenlandschap (kwelderwallen en de erosievlakten);
- het zuidelijk terpengebied (zware klei);
- de aandijkingen (gebied boven de Hoarnestreek).

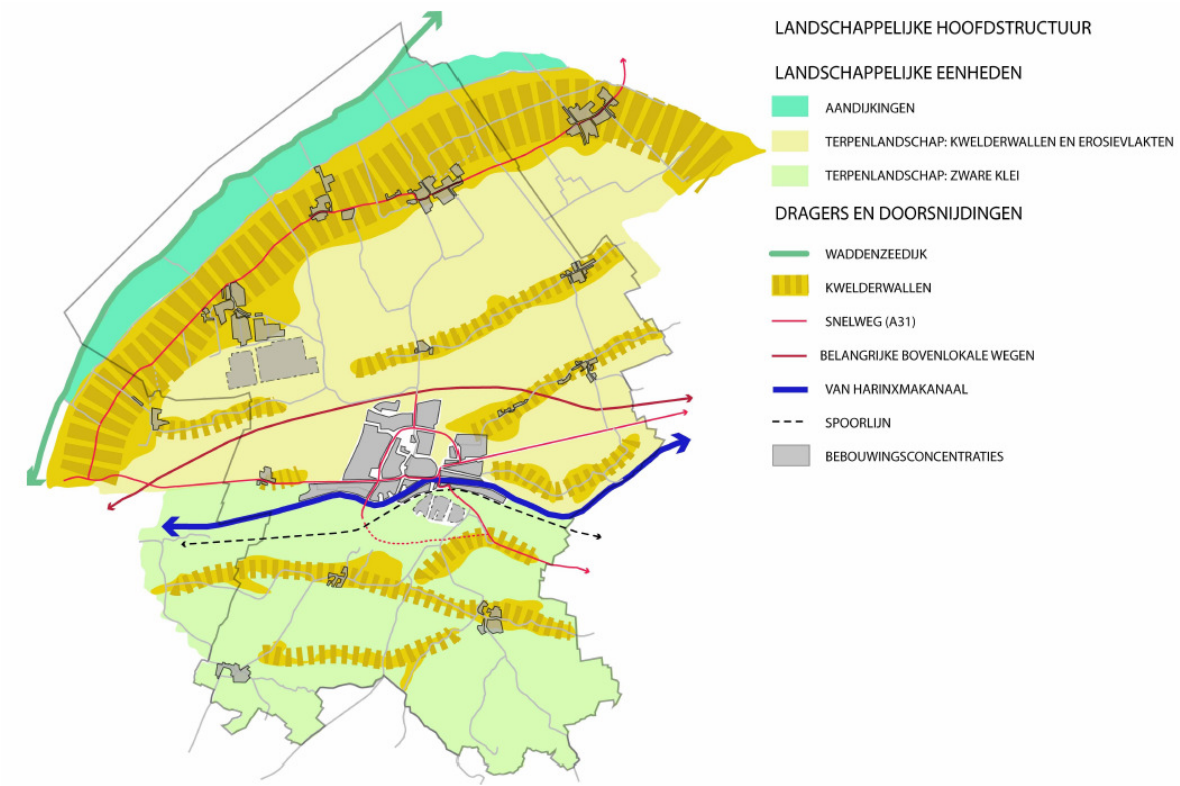

Figuur: Landschappelijke hoofdstructuur

Veruit het grootste deel van het plangebied kan worden gerekend tot het Friese terpenlandschap. Dit landschap heeft de volgende kernkwaliteiten [2)]:

- Open en grootschalig met structurerende elementen als dijken, kwelderwallen, slenken, terpen, paden, eendenkooien en vaarten;
- Onregelmatige blokverkaveling met plaatselijk bijzondere verkavelingsvormen (mozaïek, radiar- en strengenverkaveling);
- Beplanting puntvormig geconcentreerd rondom boerderijen en dorpen, langs hoofdontsluitingswegen, kwelderwallen en randen van de Middelzee;

2) De kernkwaliteiten van het kleiterpenlandschap zijn afgeleid uit het Streekplan Fryslân, Om de kwaliteit fan de Romte (2007)

- Aanwezigheid van grasland in lagere delen en akker- en tuinbouw op de kwelderwallen.

Het buitengebied is hoofdzakelijk in gebruik als agrarisch gebied. Het gebied kan globaal in tweeën worden gedeeld door de rijksweg A31. Ten noorden daarvan ligt de nadruk van de agrarische bedrijfsvoering op de akkerbouw, terwijl ten zuiden daarvan voornamelijk de veehouderij het landschapsbeeld bepaalt. De bebouwing ligt in beide gebieden sterk verspreid in het landschap, waarbij de boerderijen het bebouwingsbeeld domineren. Verspreid zijn ook woningen in het buitengebied gesitueerd en op een aantal plaatsen is sprake van een kleine bebouwingsconcentratie in de vorm van zeer kleine dorpjes en buurtschappen.

Landbouw is in de gemeente Franekeradeel een belangrijke pijler voor de economie. In de landbouw zijn belangrijke ontwikkelingsrichtingen zichtbaar. Er is sprake van schaalvergroting naar gespecialiseerde landbouw met grotere bedrijven. Dit is onlosmakelijk verbonden met een verdergaande afname van het aantal agrarische bedrijven. Naast de akkerbouw en de melkveehouderij is Franekeradeel ook van belang voor de glastuinbouw, vanwege het gelastuinbouwconcentratiegebied ten zuiden van Sexbierum.

Met de veranderingen die zich in het buitengebied de afgelopen decennia hebben voorgedaan, is ook de betekenis van recreatie en toerisme als economische factor toegenomen. Was de landbouw van oudsher de bepalende economische drager van het buitengebied, in de toekomst zal dat in toenemende mate mede recreatie en toerisme zijn.

2.2. Beleid en visie

Beleidsuitgangspunten

In bijlage 2 zijn de belangrijkste beleidsuitgangspunten op rijks-, provinciaal en gemeentelijk niveau weergegeven. Op basis van de beleidsuitgangspunten wordt de ontwikkelingsruimte bepaald waarbinnen alternatieven kunnen worden afgewogen. Ook kunnen op basis van het beleid toetsingscriteria voor het MER worden geselecteerd.

Wat betreft de ontwikkelingsmogelijkheden - en daarmee de afwegingsruimte voor alternatievenafweging - zijn de volgende beleidsuitspraken van belang:

- Bij recht zijn bouwpercelen toegestaan tot maximaal 1,5 hectare (*Provinciale Verordening Romte*). Grotere uitbreidingen worden toegestaan op basis van maatwerk en in overleg met betrokken partijen (de Nije Pleats-methodiek);

- Wat betreft mestvergisting worden alleen installaties toegestaan die ondergeschikt zijn en gebonden aan de eigen (agrarische) bedrijfsvoering (*Provinciale Verordening Romte*);
- In het plangebied wordt ontwikkelingsruimte allereerst geboden landbouw en verder recreatie, toerisme en overige gebruiksfuncties van het buitengebied (*Structuurvisie buitengebied Franekeradeel*);
- Ontwikkelingen in het buitengebied moet steeds te worden afgestemd op de identiteit van het landschap van Franekeredeel (*Structuurvisie buitengebied Frenekeradeel*).

Beleidsmatig gezien zijn de onderstaande toetsingscriteria van belang voor het MER. De beoogde ontwikkelingen worden in ieder geval beoordeeld op deze punten:
- De landschappelijke en cultuurhistorische waarden van het Waddengebied (*Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte*);
- De instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden (*Natuurbeschermingswet*);
- De mate van rust en openheid in gebieden die geschikt zijn voor weidevogels (*Werkplan Weidevogels 2007-2013*).

2.3. Ontwikkelingsruimte in het bestemmingsplan

Het bestemmingsplan 'Buitengebied 2013' voorziet hoofdzakelijk in een conserverende regeling. Huidige functies worden overeenkomstig het feitelijke gebruik bestemd en de bestemmingen voorzien in de bescherming van ruimtelijke en landschappelijke waarden. Wel zijn er beperkt perceelsgebonden ontwikkelingen mogelijk bij agrarische bedrijven, woningen of niet-agrarische bedrijven.
In de onderstaande tabel worden de ontwikkelingsmogelijkheden weergegeven die mogelijk relevant zijn voor de planMER en of deze wel of niet worden meegenomen in de planMER. Daarbij spelen de volgende afwegingen een rol:
- Ontwikkelingen die binnen de komende 10 jaar (planperiode) worden uitgevoerd en qua aard en omvang duidelijk zijn afgebakend, worden wel meegenomen;
- Of de ontwikkeling wel/niet een eigen planvormingstraject doorloopt. Verschillende ontwikkelingen doorlopen een eigen planvormingstraject, waarbij in aantal gevallen ook een zelfstandige mer-procedure wordt doorlopen. Ontwikkelingen die in het bestemmingsplan Buitengebied 2013 worden mogelijk gemaakt, staan centraal;
- Projecten die (al of niet door cumulatie) grotere milieueffecten met zich mee brengen, moeten in het MER worden meegenomen.

Thema	Onderwerp	Ontwikkelingsruimte	Wel/niet meenemen in het planMER
Landbouw	Schaalvergroting	- In het bestemmingsplan worden bij recht agrarische bouwpercelen toegekend waarmee bedrijven kunnen groeien tot 1,5 hectare. De omvang en vormgeving van de bouwpercelen is afgestemd op de lokale (landschappelijke) context. Op basis van een wijzigingsbevoegdheid kunnen bedrijven groeien tot een omvang van maximaal 3 hectare> hierbij wordt maatwerk geleverd (op basis van provinciaal Nije Pleats concept). Het geheel moet wel landschappelijk goed inpasbaar zijn;	Schaalvergroting van grondgebonden agrarische bedrijven vormt de aanleiding voor het opstellen van het MER en staat centraal bij de beschrijving van effecten.
	Intensieve veehouderij / neventakken	- Bestaande intensieve (niet-grondgebonden) veehouderijbedrijven en krijgen bij recht dezelfde groeimogelijkheden als grondgebonden bedrijven. Nieuwe niet-grondgebonden veehouderijen zijn niet aan de orde. De maximale oppervlakte van een (bestaand) niet-grondgebonden bedrijf (via een wijzigingsbevoegdheid) is echter 1,5 hectare. Wel moet de milieutechnische inpasbaarheid worden aangetoond. - Een bedrijf met een bestaande intensieve neventak mag maximaal 2.000 m^2 aan bebouwing hebben ten behoeve van deze neventak (bij recht). Mogelijkheden voor nieuwe intensieve neventakken worden niet in het bestemmingsplan opgenomen.	Schaalvergroting van niet-grondgebonden agrarische bedrijven vormt de aanleiding voor het opstellen van het MER en staat centraal bij de beschrijving van effecten.
	Paardenhouderij/maneges	- Paardenhouderijen en maneges krijgen een aparte bestemming met beperkte groeiruimte.	Omdat paardenhouderijen en maneges qua milieuhinder vergelijkbaar zijn met grondgebonden agrarisch bedrijven, wordt hier in het planMER geen aparte aandacht aan besteed.
	Glastuinbouw	- Het glastuinbouwconcentratiegebied Sexbierum valt buiten het plangebied. Ontwikkelingsmogelijkheden voor glastuinbouw zijn beperkt tot een ondersteunende tak bij overige agrarische bedrijven met een maximaal oppervlak van 1.500 m^2.	De ontwikkelingsmogelijkheden voor glastuinbouw blijven ruimtelijk en functioneel ondergeschikt aan de agrarische bedrijfsvoering en hebben daarmee weinig tot geen aanvullende milieueffecten.
	Mestopslag/mestvergisting	- Mest moet in principe binnen het bouwperceel worden opgeslagen. Wanneer de bedrijfssituatie daar om vraagt is opslag direct aansluitend op het perceel ook toegestaan. Hier is een afwijkingsbevoegdheid voor opgenomen; - In het bestemmingsplan zijn geen mogelijkheden opgenomen voor nieuwe mestvergistingsinstallaties. De bestaande installaties worden aangeduid.	Omdat er geen mestopslag op veldkavels is toegestaan en er geen mogelijkheden voor co-vergisting van mest zijn opgenomen, blijven deze ontwikkelingen in het planMER buiten beschouwing.
	Nevenfuncties	- Het bestemmingsplan biedt ruimte voor verbreding van bedrijfsvoering van agrarisch bedrijven zoals productiegebonden detailhandel, (Mantel)zorg, Recreatieappartementen, Logies met ontbijt, een theeschenkerij, Kleinschalig kamperen of paardrijbakken.	De nevenfuncties blijven ruimtelijk en functioneel ondergeschikt aan de agrarische bedrijfsvoering en hebben daarmee weinig tot geen aanvullende milieueffecten. Nevenfuncties blijven in het planMER daarom buiten beschouwing. Wel worden de landschappelijke effecten van een kleinschalig kampeerterrein aan de orde gesteld (zie recreatie).

	Functiewijziging (voormalige agrarische bedrijvigheid)	- Om het behoud van karakteristieke agrarische bedrijfsgebouwen te stimuleren, mogen voormalige boerderijen worden gebruikt als woning en zorg, recreatieverblijf, detailhandel, paardenhouderij of voor niet-agrarische bedrijvigheid. Behoud van de (karakteristieke) hoofdbebouwing staat daarbij voorop;	Functiewijziging naar een recreatieve of een (lichte) niet-agrarische functie betekent in vrijwel alle gevallen een verbetering voor het milieu. In het MER worden de effecten van de meest voorkomende functieverandering in beeld gebracht: de omzetting van een agrarisch bedrijf naar een burgerwoning. In het trendscenario van de stikstofberekeningen wordt rekening gehouden met stoppende agrarische bedrijven.
Recreatie	Trekkershutten	- Ten behoeve van het stimuleren van toerisme is met een omgevingsvergunning de bouw van maximaal 10 trekkershutten per agrarisch bedrijf toegestaan. Het geheel moet wel landschappelijk inpasbaar zijn.	In het planMER worden de landschappelijke en ecologische effecten van de trekkershutten in beeld gebracht.
	Kleinschalig kampeterterrein (boerencampings)	- De Structuurvisie buitengebied Frnekeradeel 2010-2020 richt zich op de mogelijkheden om kleinschalige kampeervoorzieningen verder uit te bouwen. Op basis van dit beleid kan kleinschalig kamperen (maximaal 25 plaatsen) worden toegestaan. In het plangebied mogen maximaal 30 kampeerterreinen aanwezig zijn. Een goede landschappelijke inpassing is een vereiste.	In het planMER worden de landschappelijke en ecologische effecten van kleinschalige kampeerterreinen en de bijbehorende landschappelijke beplanting in beeld gebracht.
Wonen en niet-agrarische bedrijvigheid	Burgerwoningen	- In het bestemmingsplan wordt een wijzigingsbevoegheid opgenomen om ter compensatie van het slopen van beeldverstorende bebouwing, één of meerdere compensatiewoningen te bouwen. Compensatiewoningen moeten aansluitend bij bestaande erven worden gebouwd.	In het planMER worden de mogelijke effecten van compensatiewoningen in beeld gebracht. Daarbij wordt voornamelijk aandacht besteed aan ecologische en landschappelijke effecten. Ook vindt een beoordeling plaats ten aanzien van de aspecten verkeer en geur.
	Mantelzorg	- Inwoning ten behoeve van mantelzorg is toegestaan. Er worden geen extra bouwmogelijkheden geboden. Inwoning is alleen mogelijk binnen de bedrijfswoning of het woonhuis of binnen het met de bedrijfswoning of het woonhuis verbonden bijgebouw.	Aangezien er alleen mogelijkheden binnen de bestaande bebouwing worden gebonden, blijft dit aspect buiten beschouwing.
	Niet-agrarische bedrijven	- Bedrijven met milieucategorieën 1 en 2 zijn in het buitengebied algemeen toegestaan.	Bedrijven met milieucategorie 1 en 2 hebben over het algemeen weinig tot geen milieueffecten. Deze bedrijvigheid blijft in het planMER daarom buiten beschouwing.
	Horeca	- In het buitengebied is alleen horeca in de vorm van maaltijd- en/of drankverstrekkers, niet zijde een bar-/dancing toegestaan. Dergelijke functies kunnen bijvoorbeeld in vrijkomende agrarische bebouwing worden toegestaan.	Omdat deze lichte vorm van horeca een beperkte hinderuitstraling heeft, wordt deze mogelijkheid niet meegenomen in het planMER.

Tabel 1 Ontwikkelingsmogelijkheden in het nieuwe bestemmingsplan

3. REIKWIJDTE EN DETAILNIVEAU VAN HET PLANMER

3.1. Inleiding

Positionering van het planMER ten opzichte van besluitvorming
De reikwijdte en het detailniveau van een planMER is afhankelijk van het abstractieniveau van het plan. In een planMER:

- wordt voor alle milieuaspecten systematisch ingegaan op de huidige situatie en de eventuele autonome ontwikkelingen (referentiesituatie);
- wordt nagegaan of en in welke mate de ontwikkelingsruimte die het bestemmingsplan biedt effect heeft op de diverse milieuaspecten en welke maatregelen mogelijk zijn om eventuele negatieve effecten te voorkomen.

Bijlage 1 geeft een overzicht van de opzet van het planMER.

Het planMER moet inzichtelijk maken of de gemaakte planologische keuzes en ontwikkelingsruimte op gebiedsniveau leiden tot belangrijke gevolgen voor het milieu. Daarbij wordt enerzijds gekeken naar de wettelijke normen en grenswaarden die vanuit de verschillende sectorale wet- en regelgeving gelden. Anderzijds wordt in de effectbeschrijvingen waar relevant ook een relatie gelegd met de ambities en kernpunten die in het bestemmingsplan zijn geformuleerd voor het buitengebied van de gemeente Franekeradeel.

Omdat niet op voorhand kan worden voorspeld op welk perceel zich ontwikkelingen zullen voordoen, heeft het planMER een grofmazig detailniveau. De effecten worden perceelsoverstijgend in beeld gebracht. Bij het indienen van een concrete vergunningaanvraag, worden de milieueffecten door middel van een projectMER, mer-beoordeling of een vormvrije mer-beoordeling in beeld gebracht.

Plangebied en studiegebied
In hoofdstuk 2 is het plangebied voor het bestemmingsplan Buitengebied 2013 Franekeradeel beschreven. Het studiegebied is het gebied waar milieueffecten, als gevolg van de ontwikkelingsmogelijkheden voor de veehou-

derijen, (kunnen) optreden. Het betreft het plangebied en de omgeving ervan. De reikwijdte van milieugevolgen kan aanzienlijk verschillen per milieuaspect.
Voor bepaalde milieuaspecten komt het studiegebied vrijwel overeen met het plangebied, voor andere milieuthema's kan het studiegebied zich tot (ver) buiten het plangebied uitstrekken. Een voorbeeld van de laatstgenoemde categorie is het thema stikstofdepositie.

3.2. Alternatieven

Op basis van de mer-regelgeving wordt in een planMER altijd een vergelijking gemaakt tussen de milieueffecten die optreden in de referentiesituatie en in de plansituatie (het voornemen). De referentiesituatie betreft de huidige situatie en ontwikkelingen die los van het vaststellen van het nieuwe bestemmingsplan aan de orde zijn: de autonome ontwikkkelingen. Onderstaand worden de referentiesituatie en het voornemen beschreven. Ook komen een aantal alternatieven en scenario's aan de orde die worden onderzocht.

3.2.1. Referentiesituatie

In het planMER wordt per milieuthema de huidige milieusituatie beschreven en wordt aangegeven wat er in het studiegebied zal gebeuren als de voorgenomen activiteit niet wordt uitgevoerd: de autonome ontwikkelingen. Dit nulalternatief is geen middel om het gestelde doel te bereiken. Het vormt het referentiekader voor de effectbeschrijving van de plansituatie.

Per milieuthema kan de referentiesituatie verschillen. Ten aanzien van het aspect natuur bijvoorbeeld, dient in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 naar de feitelijke situatie gekeken te worden (zonder rekening te houden met eventuele autonome ontwikkelingen en/of onbenutte ruimte in de milieuvergunningen). Voor andere milieuthema's wordt in de beschrijving van de referentiesituatie voor zover relevant wel rekening gehouden met autonome ontwikkelingen.

3.2.2. Het voornemen en alternatieven

De ontwikkelingsruimte voor de grondgebonden en niet-grondgebonden veehouderijen vormt de directe aanleiding voor het opstellen van het planMER en neemt daarom een belangrijke plaats in de effectbeschrijvingen in. Gezien de aard en omvang van de ontwikkelingsmogelijkheden uit het bestemmingsplan Buitengebied 2013, zullen de veehouderijen ook voor een belangrijk deel bepalend zijn voor de milieusituatie binnen het plangebied en de mogelijke effecten op de Natura 2000-gebieden binnen en in de omgeving van het plangebied.

Overige ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt zijn dermate kleinschalig (of via een wijzigingsbevoegdheid onder strikte voorwaarden), dat kan worden volstaan met een effectbeschrijving op hoofdlijnen.

Ontwikkelingsruimte veehouderijen
Het planMER biedt generieke ontwikkelingsruimte aan de grondgebonden en niet-grondgebonden veehouderijen. Gezien de opzet en het doel van een bestemmingsplan Buitengebied 2013 ligt het niet voor de hand om in het planMER inrichtingsalternatieven te gaan onderzoeken. Voor het thema stikstofdepositie zijn wel ontwikkelingsscenario's onderzocht binnen de ontwikkelingsruimte die het bestemmingsplan biedt. Als de onderzoeksresultaten daar aanleiding toe geven worden maatregelen beschreven waarmee negatieve effecten kunnen worden voorkomen of beperkt. Om inzicht te krijgen in de (potentiële) milieugevolgen, zijn naast de referentiesituatie twee ontwikkelingsscenario's uitgewerkt:
- Een maximaal ontwikkelingsscenario;
- Een reëel groeiscenario.

Maximaal ontwikkelingsscenario veehouderij
Gelet op de eisen uit het Besluit mer en jurisprudentie dient het planMER in ieder geval inzicht te geven in de milieugevolgen van de maximale ontwikkelingsmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt. Deze maximale ontwikkelingsruimte omvat niet alleen de mogelijkheden die in het bestemmingsplan bij recht worden geboden, maar ook via afwijking met een omgevingsvergunning of wijzigingsbevoegdheden. Concreet betekent dit dat bestaande grondgebonden veehouderijen uitbreiden tot 3 ha, dat niet-grondgebonden veehouderijen uitbreiden tot 1,5 ha en dat binnen de overige bouwvlakken (binnen de agrarische bestemmingen) een omschakeling naar grondgebonden veehouderij plaatsvindt. Voor het bepalen van de maximale invulling van de bouwvlakken wordt gebruikgemaakt van kentallen van Alterra en LTO.

Reëel groeiscenario veehouderij
Gezien de landelijke trend van een schaalvergroting en daarmee samenhangende afname van het aantal agrarische bedrijven, is het niet reëel dat alle veehouderijen binnen het plangebied zullen uitbreiden. Naast het maximale ontwikkelingsscenario wordt in het onderzoek stikstofdepositie daarom ook een reëel ontwikkelingsscenario onderzocht. Daarbij wordt gebruikgemaakt van de gegevens van het CBS over de ontwikkeling van het aantal stuks vee binnen de gemeente Franekeradeel.

Uit deze gegevens blijkt dat over de afgelopen 10 jaar sprake is geweest van een schaalvergroting binnen de rundveesector en de sector voor vleeskuikens in de gemeente Franekeradeel, waarbij het aantal bedrijven is afgenomen en het aantal stuks vee is toegenomen. Tabel 3.1 geeft een overzicht van de betreffende CBS-gegevens.

diercategorie	aantal bedrijven		aantal stuks vee	
	2000	*2011*	*2000*	*2011*
rundvee, totaal	128	93	12.222	12.875
Vleesvarkens	2	1	780	480
Leghennen	2	2	11.550	34.490
Vleeskuikens	12	9	670.900	1.230.086

Tabel 2 CBS-gegevens ontwikkeling veesector binnen de gemeente Franekeradeel

In het onderzoek stikstofdepositie wordt een ontwikkelingsscenario doorgerekend waarin deze trend ook de komende 10 jaar doorzet, waarbij een aantal kleinere bedrijven de bedrijfsactiviteiten binnen de planperiode zullen beëindigen en grotere bedrijven verder zullen doorgroeien. Dit betreft een scenario op basis van de huidige bedrijfsomvang en zegt niets over eventuele plannen van de betreffende bedrijven om de bedrijfsactiviteiten uit te breiden of te beëindigen.

Overige ontwikkelingsmogelijkheden
Het planMER gaat niet alleen in op de effecten van de grondgebonden veehouderijen en niet-grondgebonden veehouderijen, maar ook op de overige effecten als gevolg van de overige ontwikkelingsruimte die het bestemmingsplan biedt (waaronder neven- en vervolgfuncties). Deze ontwikkelingsruimte is dermate beperkt en in het bestemmingsplan al aan diverse voorwaarden verbonden, dat de ontwikkeling van alternatieven niet zinvol is. Wel wordt bekeken of gezien de milieusituatie binnen het studiegebied (referentiesituatie) er mogelijk knelpunten ontstaan wanneer op grote schaal gebruik wordt gemaakt van de ontwikkelingsruimte die het bestemmingsplan biedt. Als dat het geval is, wordt een voorstel gedaan voor aanscherping van de regels. In tabel 1 is al aangegeven welke ontwikkelingsmogelijkheden worden onderzocht.

3.3. Detailniveau planMER

Natuur
Binnen het plangebied zijn geen Natura 2000-gebieden gelegen. Directe effecten als areaalverlies, versnippering, verdroging en versnippering worden dan ook op voorhand uitgesloten. In de omgeving van het plangebied zijn de Natura 2000-gebieden 'Waddenzee' en 'IJsselmeer' gelegen. Het onderzoek in het kader van het planMER zal zich voor deze gebieden richten op de stikstofdepositie als gevolg van de uitbreidingsmogelijkheden die worden geboden aan de veehouderijen in het gebied.

In het het planMER wordt een maximaal ontwikkelingsscenario en reëel ontwikkelingsscenario uitgewerkt en doorgerekend (zie vorige paragraaf). De stikstofdepositie in deze ontwikkelingsscenario's wordt vergeleken met de referentiesituatie (het zogenaamde 'bestaand gebruik'). In het onderzoek ligt de nadruk op de meest kritische habitats, waar elke extra depositie kan leiden tot het belemmeren van de instandhoudingsdoelen voor dit type.

Zowel de Waddenzee als het IJsselmeer zijn gebieden waar het nog relatief donker wordt. Daarom in het ecologisch onderzoek aandacht besteed aan het aspect lichthinder vanuit kassen, ligboxstallen en lichtmasten bij paardrijbakken.

Op basis van de uitkomsten wordt bekeken of kan worden volstaan met een zogenaamde voortoets, of dat in het planMER een passende beoordeling dient te worden opgenomen. Als significante effecten niet op voorhand kunnen worden uitgesloten zal in het planMER worden beschreven welke maatregelen mogelijk zijn en op welke wijze deze in het bestemmingsplan kunnen worden vastgelegd.

Voor andere ontwikkelingsmogelijkheden, zoals neven- en vervolgfuncties, kan worden volstaan met een kwalitatieve beschrijving.

Geurhinder
De ontwikkelingsmogelijkheden in het bestemmingsplan kunnen lokaal beperkte effecten op het gebied van het woon- en leefmilieu hebben, waaronder het aspect geurhinder.

De melkveehouderij is de meest voorkomende bedrijfsvorm in de gemeente Franekeradeel. Voor deze bedrijven gelden vaste afstanden in de *Wet geurhinder veehouderij* en kunnen geen geurberekeningen worden gemaakt. Intensieve veehouderijen of bedrijven met een intensieve neventak - waarvoor geuremissiefactoren zijn vastgesteld - komen beperkt voor. Mogelijkheden voor nieuwe IV-bedrijven of –neventakken zijn in het bestemmingsplan niet opgenomen.

Op voorhand valt niet te voorspellen waar ontwikkelingen precies zullen plaatsvinden. Voor het aspect geurhinder wordt een kwalitatieve effectbeschrijving opgenomen in het planMER.

Luchtkwaliteit
Ten behoeve van het planMER wordt de luchtkwaliteit in beeld gebracht op basis van gegevens van de Monitoringstool die in het kader van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Lucht (NSL) wordt beheerd. Op basis van de resultaten van de Monitoringstool wordt beoordeeld of de luchtkwaliteit in het plangebied in de bestaande situatie en bij autonome ontwikkeling knelpunten vertoont. Hierbij worden uitsluitend de componenten NO_2 en PM_{10} in beschouwing genomen, omdat de grenswaarden voor de overige componenten die in de Wet milieubeheer titel 5.2 ('Wet luchtkwaliteit') zijn opgenomen in Nederland niet worden overschreden. Op basis van kentallen wordt in het planMER ingegaan op de concentraties luchtverontreinigende stoffen rond veehouderijen en de gevolgen van de ontwikkelingsmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt voor deze concentraties.

Aangezien de concentraties luchtverontreinigende stoffen rond grondgebonden veehouderijen over het algemeen beperkt zijn (in tegenstelling tot bepaalde vormen van intensieve veehouderij), is uitgebreid kwantitatief onderzoek in het kader van dit planMER niet noodzakelijk.

Overzicht
Tabel 3 geeft een overzicht van de milieuthema's die in het planMER aan de orde komen en de wijze waarop de effecten inzichtelijke worden gemaakt. Voor zover dat nuttig is worden de effecten kwantitatief beschreven. Vanwege het schaalniveau van het bestemmingsplan Buitengebied 2013, worden de meeste effecten echter kwalitatief beschreven. Bij de effectbeoordeling is gebruikgemaakt van een ordinale schaal, zodat de verschillende milieueffecten met elkaar kunnen worden vergeleken. Bij deze schaal worden de volgende klassen gebruikt:

- een zeer negatief effect: --
- een negatief effect: -
- een licht negatief effect: -/0
- een neutraal effect: 0
- een licht positief effect: 0/+
- een positief effect: +
- een zeer positief effect: ++

thema	te beschrijven effecten	werkwijze
natuur	- vernietiging, verstoring, verontreiniging beschermde natuurgebieden - aantasting leefgebied beschermde soorten	- kwalitatief/kwantitatief
landschap, cultuuhistorie en archeologie	- aantasting karakteristieke patronen en structuren - aantasting historische landschapskenmerken - aantasting openheid - aantasting archeologische en aardkundige waarden	- kwalitatief
woon- en leefklimaat	- verkeerhinder - luchtkwaliteit - geluidhinder - geurhinder	- kwalitatief/kwantitatief voor zover gegevens beschikbaar
bodem en water	- bodemkwaliteit - grondwater - oppervlaktewater - waterketen	- kwalitatief

Tabel 3 Overzicht aanpak milieuonderzoek

4. VERVOLGSTAPPEN

Deze notitie reikwijdte en detailniveau wordt toegezonden aan overleg- en adviesinstanties die ook betrokken zijn bij de voorbereiding van het nieuwe bestemmingsplan buitengebied. Deze instanties kunnen reageren op de voorgenomen reikwijdte en het detailniveau van het op te stellen plan-MER.

In het planMER wordt een overzicht opgenomen van de reacties op de voorliggende Notitie reikwijdte en detailniveau en de wijze waarop hiermee is omgegaan. Het planMER wordt samen met het ontwerpbestemmingsplan ter inzage gelegd. Op dat moment vindt ook de toetsing door de Commissie voor de m.e.r. plaats. Daarmee is de planmer-procedure in principe afgerond. In het vervolg van de bestemmingsplanprocedure vormt het planMER een bijlage bij het bestemmingsplan.

In het bestemmingsplan wordt gemotiveerd op welke manier er rekening wordt gehouden met de uitkomsten van het MER. Waar relevant zullen de conclusies en resultaten uit het planMER worden doorvertaald in de bestemmingsregeling.

BIJLAGE 1 BEOOGDE INHOUDSOPGAVE PLANMER

SAMENVATTING

1. INLEIDING

2. HET BESTEMMINGSPLAN FRANEKERADEEL

3. AANPAK PLANMER

4. NATUUR

4.1. Toetsingskader
4.2. Referentiesituatie
4.3. Het voornemen
4.4. Effectbeoordeling

5. LANDSCHAP, CULTUURHISTORIE EN ARCHEOLOGIE

5.1. Toetsingskader
5.2. Referentiesituatie
5.3. Het voornemen
5.4. Effectbeoordeling

6. WOON- EN LEEFKLIMAAT

6.1. Geurhinder
6.1.1. Toetsingskader
6.1.2. Referentiesituatie
6.1.3. Het voornemen
6.2. Luchtkwaliteit
6.2.1. Toetsingskader
6.2.2. Referentiesituatie
6.2.3. Het voornemen
6.3. Externe veiligheid
6.3.1. Toetsingskader
6.3.2. Referentiesituatie
6.3.3. Het voornemen
6.4. Geluidhinder bedrijven
6.4.1. Toetsingskader
6.4.2. Referentiesituatie
6.4.3. Het voornemen
6.5. Effectbeoordeling

7. BODEM EN WATER

7.1. Toetsingskader
7.2. Referentiesituatie
7.3. Het voornemen
7.4. Effectbeoordeling

8. OVERIGE MILIEUASPECTEN

9. CONCLUSIES EN VERTALING IN BESTEMMINGSPLAN

9.1. Conclusies
9.2. Leemten in kennis en monitoring

BIJLAGE 2: BELEIDSKADER

RIJKSBELEID

Structuurvisie infrastructuur en Ruimte (2012)

Met de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte zet het Rijk in op het beschermen van 13 nationale belangen. In het *Besluit algemene regels ruimtelijke ordening* (Barro) worden regels opgenomen om het beleid uit de Structuurvisie te verwezenlijken. Voor Franekeradeel zijn de onderstaande beleidsregels relevant.

Waddenzee en waddengebied

Bij nieuwe bestemmingsplannen die betrekking hebben op de Waddenzee en het Waddengebied moet een beoordeling plaatsvinden van de mogelijke gevolgen voor de landschappelijke en cultuurhistorische waarden in het gebied. Deze waarden zijn in de verordening benoemd. Nieuwe bebouwing of verandering van het gebruik is niet toegestaan als dit leidt tot significante aantasting van de waarden in het gebied. Bebouwing binnen stedelijk gebied moet aansluiten bij de bestaande bouwhoogte. Daarnaast zijn er in het *Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)* regels gesteld voor specifieke activiteiten zoals booreilanden, inpoldering, uitbreiding van jachthavens.

Natura 2000

Bescherming van natuurgebieden waarover internationale afspraken zijn gemaakt, ziet het rijk als haar taak. Bescherming van de Natura 2000-gebieden op en rond Franekeradeel is geregeld via de Natuurbeschermingswet. Voor plannen en projecten die significant negatieve gevolgen voor deze gebieden kunnen hebben, moet een passende beoordeling worden uitgevoerd.

Ecologische Hoofdstructuur

In het Barro is bepaald dat provincies EHS-gebieden nader moeten begrenzen en in een verordening regels moeten opnemen ter bescherming van de wezenlijke kenmerken en waarden binnen deze gebieden.

PROVINCIAAL BELEID

Streekplan (2007) en Verordening Romte (2011)

In de Verordening Romte zijn specifieke beleidsregels opgenomen om het beleid uit het Streekplan Om de Kwaliteit van de Romte te effectueren. De Verordening bevat in principe geen nieuw beleid. Onderstaand worden de belangrijkste beleidsonderwerpen voor het buitengebied benoemd.

Omvang agrarische bouwpercelen

Ruimtelijke plannen bevatten geen nieuwe agrarische bouwpercelen of percelen groter dan 1,5 ha. Nieuwe bouwpercelen of percelen groter dan 1,5 ha zijn alleen toegestaan wanneer het agrarisch bedrijf zorgvuldig binnen de kernkwaliteiten van het landschap is ingepast en het bedrijf qua ontsluiting en milieusituatie in de omgeving past (artikel 3.3). Zie ook het beleid aangaande de Nije Pleats.

Maatvoering agrarische bedrijfsgebouwen

De goothoogte van stallen bedraagt ten hoogste 5 meter, tenzij kan worden gemotiveerd dat een grotere goothoogte inpasbaar is binnen de kernkwaliteiten van het landschapstype. Gestapelde stallen worden daarbij uitgezonderd (artikel 7.2).

Niet-agrarische bedrijvigheid

bestaande bedrijven, die niet zijn gebonden aan het landelijk gebied, mogen de bestaande bebouwing uitbreiden met maximaal 15%. Een vergroting met maximaal 50% is toegestaan, indien kan worden gemotiveerd dat het bedrijf landschappelijk, milieutechnisch en verkeerskundig inpasbaar is in de omgeving (artikel 5.3).

Mestvergisting en agrarische activiteiten gerelateerd aan de eigen bedrijfsvoering

Bij agrarische bedrijven kunnen bedrijfsactiviteiten worden toegestaan die zijn gerelateerd aan de eigen agrarische bedrijfsvoering, daaraan ondergeschikt blijven en worden geconcentreerd op het eigen bouwperceel. Het betreft mestverwerking en/of vergisting en bewerking van agrarische producten.

Nevenfuncties

De volgende nevenactiviteiten worden toegestaan:

- detailhandel in streekproducten;
- zorg;
- natuur- en landschapsbeheer;
- lichte bedrijvigheid;
- het verzorgen en onderbrengen van dieren;

- kleinschalige horeca (artikel 7.1).

Kleinschalig kamperen
Bij agrarische bedrijven, bedrijf of woningen mogen maximaal 15 standplaatsen, 15 recreatiewoningen (in de bestaande bebouwing) of 10 trekkershutten worden gerealiseerd. 25 standplaatsen zijn toegestaan als een gemeente hier beleid voor maakt (aangeeft in welke gebieden dit wel/niet is toegestaan) (artikel 6.2).

Vrijkomende agrarische bebouwing
Vrijkomende agrarische bebouwing kan worden benut voor wonen en zorg, recreatie, ondergeschikte detailhandel, dienstverlening en ambachtelijke bedrijvigheid. Daarbij moet de karakteristieke bebouwing behouden blijven en moeten functies in de omgeving inpasbaar zijn (artikel 1.2).

Ruimte voor ruimte-regeling
In het buitengebied mogen nieuwe woningen worden gebouwd, zolang het aantal woningen per saldo gelijk blijft en het oppervlak van de nieuwe woning inclusief bijgebouwen niet meer bedraagt dan 300 m^2 (artikel 1.5). Deze vervangingsregeling is in beginsel niet van toepassing op karakteristieke bebouwing. Er kan een nieuwe woning worden toegestaan wanneer 1.000 m^2 beeldverstorende bebouwing van een voormalig agrarisch bedrijf wordt gesloopt en de woning wordt gebouwd in een bebouwingslint (ruimte voor ruimte). De bouw van een nieuwe woning op een bestaand solitair bouwperceel is toegestaan wanneer minimaal 1.500 m^2 of 5.000 m^2 wordt gesloopt (artikel 1.6)

Windmolens
Een ruimtelijk plan bevat geen bouwmogelijkheid voor (kleine) windturbines. Gedeputeerde Staten kunnen ontheffing verlenen voor kleine windturbines in landelijk gebied (artikel 10.1).

Kustfundament
In een ruimtelijk plan voor gronden die in het kustfundament liggen mogen nieuwe en uitbreiding van bestaande recreatieve bebouwing worden toegestaan, mits in de plantoelichting is gemotiveerd dat hierdoor geen significante belemmering kan ontstaan voor de instandhouding of versterking van het zandige deel van het kustfundament, hierover advies is gevraagd aan de waterkeringbeheerder en de overige bepalingen van deze verordening voor het oprichten van recreatieve bebouwing in acht worden genomen.

Nije Pleats: maatwerk voor agrarische bouwpercelen
Door de provincie Fryslân is het Nije Pleats-project opgezet. De Nije Pleats (fries voor 'de nieuwe boerderij') heeft als doel om grote agrarische bouw-

percelen inpasbaar te maken in het Friese landschap. Bij het realiseren van nieuwe agrarische bouwpercelen en het vergroten van agrarische bedrijven tussen 1,5 hectare en 3,0 hectare, wordt door middel van werksessies met betrokken partijen (initiatiefnemers, gemeente, provincie, landschapsarchitecten, en dergelijke) gezocht naar een zo goed mogelijke landschappelijke inpassing.

Werkplan Weidevogels (2007 - 2013)
In 2006 hebben de Gedeputeerde Staten van Fryslân het Werkplan Weidevogels vastgesteld. Met het werkplan wordt ingezet op het beschermen van gebieden die vanwege de rust en openheid geschikt zijn voor weidevogels. Bij plannen en projecten die leiden tot verstoring van dergelijke gebieden worden en niet op een andere plek kunnen worden gerealiseerd, moet compensatie worden gezocht. Dit kan door verwerving van gronden, agrarisch natuurbeheer of een geldelijke bijdrage. Ontwikkelingen die leiden tot een verstoring van minder dan 0,5 hectare weidevogelgebied en uitbreidingen van agrarische bedrijven zijn uitgezonderd van deze compensatieregel.

GEMEENTELIJK BELEID

Structuurvisie buitengebied Franekeradeel 2010-2020

De gemeenteraad heeft in 2009 een ruimtelijk beleidskader in de vorm van een structuurvisie voor het hele buitengebied van Franekeradeel vastgesteld om een duurzame ruimtelijke ontwikkeling van het buitengebied mogelijk te maken.

Het volgende algemene beleidsuitgangspunt van de Structuurvisie geldt voor het buitengebied van Franekeradeel:
'Voor een gezonde toekomst van het buitengebied is ruimte voor nieuwe ontwikkelingen een noodzaak. De gemeente wil met het bestemmingsplan Buitengebied 2013 Franekeradeel dan ook ruimte voor ontwikkeling bieden. Ontwikkeling voor de landbouw in eerste instantie, maar ook voor recreatie en toerisme en de overige gebruiksfuncties van het buitengebied. De ontwikkelingsruimte dient echter steeds en overal te worden afgestemd op de identiteit van het landschap van Franekeradeel. Dit vanuit het besef dat zorgvuldig met het landschap moet worden omgegaan.
Voor een gezonde toekomst van het buitengebied is (planologische) ruimte voor nieuwe ontwikkelingen een noodzaak. Deze ontwikkelingen zijn mogelijk mits zorgvuldig wordt omgegaan met de omgeving en de ontwikkeling samen gaat met het behoud, herstel of zelfs het toevoegen van landschappelijke kwaliteiten.'

Welstandsnota

Het welstandsbeleid geeft de gemeente de mogelijkheid om de cultuurhistorische, stedenbouwkundige en architectonische waarden die in een bepaald gebied aanwezig zijn te benoemen en een rol te laten spelen bij de ontwikkeling en de beoordeling van bouwplannen. Door deze gebiedsgerichte aanpak wil de gemeente de belangrijke karakteristieken van de bebouwing beschermen en zorgen dat nieuwe ontwikkelingen daarop voortbouwen. De gebiedsgerichte aanpak zal eveneens een bijdrage kunnen leveren aan een bewustere omgang met de gebouwde omgeving.

Door het opstellen van welstandsbeleid wil de gemeente een helder, controleerbaar en klantgericht welstandstoezicht inrichten. Burgers, ondernemers en ontwerpers kunnen in de toekomst in een vroeg stadium worden geïnformeerd over de criteria die bij de welstandsbeoordeling een rol spelen.

De Welstandsnota wordt geactualiseerd. In de conceptversie is onderscheid gemaakt in vijf soorten criteria: de criteria voor kleine bouwplannen, de gebiedscriteria, de objectgerichte criteria, de reclamecriteria en de algemene criteria. Bij de objectgerichte criteria worden naast historische

boerderijen ook de volgende objecten genoemd die voor dit bestemmingsplan van toepassing zijn: stal- en kasvormen, (Mest)vergistingsinstallaties, (Mest)raffinageinstallaties, kleine windturbines, windturbineclusters, technische installaties delfstofwinning en paardenbakken, paddocks, longeercirkels en trainingsmolens. Als de actualisatie van de Welstandsnota definitief is vastgesteld, zullen de beschrijving en criteria van deze objecten opgenomen worden als bijlage bij deze toelichting.

BIJLAGE 3

BIJLAGE 3 BELEIDSKADER

3. 1. Europees beleid

3.1.1. Europees Landbouwbeleid

Hel landbouwbeleid wordt in belangrijke mate in Europees verband bepaald. Voor de landen van de EU is daarmee een open markt ontstaan, waarbinnen een gemeenschappelijk landbouwbeleid wordt gevoerd. Verwacht wordt dat er een liberalisering van de markt optreedt met minder steunmaatregelen en een EU-prijsontwikkeling in de richting van de wereldmarktprijzen.

Agrarisch milieubeleid
Op Europees niveau worden meerdere milieurichtlijnen uitgevaardigd, die in het landelijk gebied zijn of worden verwerkt in de eigen wet- en regelgeving.
Van belang voor de agrarische sector zijn in het bijzonder:

- regelgeving gericht op de productie van veilig voedsel voor de mens;
- dierengezondheidsbeleid;
- beleid voor melkprijzen en quota-regeling (veehouderij);
- marktordeningsbeleid voor graan, suiker en aardappelen (akkerbouw);
- de Europese nitraatrichtlijn, gericht op bescherming van de bodem. De doorwerking betekent eisen aan de individuele landbouwers met op bedrijfsniveau een beheersing van in- en uitstroom van mineralen.

3.1.2. Europese richtlijn voor de milieueffectrapportage

De basis voor de regelgeving met betrekking tot de MER wordt gevormd door de Europese richtlijn voor milieueffectrapportage (85/337/EEG) en de Europese richtlijn betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's (2001/42/EG). Beide richtlijnen zijn in Nederland vertaald in hoofdstuk 7 van de Wet milieubeheer.

Bij plannen of projecten die belangrijke nadelige gevolgen kunnen hebben voor het milieu moet een milieueffectrapport (MER) worden gemaakt of moet worden beoordeeld of het opstellen van een MER noodzakelijk is (mer-beoordeling). Bij de richtlijnen zijn categorieën van plannen en projecten aangewezen waarop de mer-richtlijn van toepassing is.

3.1.3. Vogel- en Habitatrichtlijn

Op basis van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn hebben de lidstaten van de Europese Unie zich verplicht te komen tot een samenhangend Europees ecologisch netwerk van natuurgebieden, genaamd "Natura 2000". De doelstellingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn in Nederland uitgewerkt in de Natuurbeschermingswet 1998. Plannen en projecten mogen niet leiden tot significant negatieve gevolgen voor de instandhouding van natuurgebieden van Europees belang (de zogenaamde Natura 2000-gebieden). Bij plannen en projecten die mogelijk deze gevolgen kunnen hebben, moet een passende beoordeling worden uitgevoerd. De Europese regelgeving uit de Vogel- en habitatrichtlijn is in Nederland vertaald in de Natuurbeschermingswet en de Flora- en faunawet (zie onderstaand).

3.1.4. Verdrag van Valetta

Archeologische waarden moeten zoveel mogelijk worden geconserveerd. Wanneer het bewaren in de bodem niet mogelijk is (*in situ*), moeten archeologische artefacten worden opgegraven. De afspraken van het *Verdrag van Valetta* zijn in Nederland via de *Wet op archeologische monumentenzorg* in de *Monumentenwet* opgenomen.

3.1.5. Kaderrichtlijn Water

De Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) heeft als doel de waterkwaliteit in Europese waterlichamen te verhogen. In de KRW zijn doelen opgenomen die in 2015 (in principe) moeten worden bereikt. Naast een goede stoffenbalans (chemische kwaliteit) moet de ecologische toestand van verschillende waterlichamen worden verhoogd. In Stroomgebiedbeheersplannen is in beeld gebracht wat de huidige toestand is van de KRW-waterlichamen en zijn maatregelen uitgewerkt om aan deze doelen kunnen voldoen.

3. 2. Ruimtelijk rijksbeleid

3.2.1. Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte

De Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) is op 13 maart 2012 in werking getreden. Meer dan bij de voorgaande nota's legt het Rijk het primaat van de ruimtelijke ordening bij Provincies en Gemeenten ('decentraal, tenzij...').. De nieuwe Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte vervangt verschillende bestaande nota’s zoals de Nota Ruimte, de agenda Landschap en de agenda Vitaal Platteland.

Het Rijk laat de ruimtelijke ordening meer over aan gemeenten en provincies en kiest voor een selectieve inzet van rijksbeleid op 13 nationale belangen. Voor deze belangen is het Rijk verantwoordelijk voor de resultaten. Buiten deze belangen hebben decentrale overheden beleidsvrijheid. De 13 nationale belangen zijn:

1. Rijksvaarwegen;
2. Mainportontwikkeling Rotterdam;
3. Kustfundament;
4. Grote rivieren;
5. Waddenzee en waddengebied;
6. Defensie;
7. Hoofdwegen en hoofdspoorwegen;
8. Elektriciteitsvoorziening;
9. Buisleidingen van nationaal belang voor vervoer van gevaarlijke stoffen;
10. Ecologische hoofdstructuur;
11. Primaire waterkeringen buiten het kustfundament;
12. IJsselmeergebied (uitbreidingsruimte);
13. Erfgoederen van uitzonderlijke universele waarde.

3.2.2. Besluit algemene regels ruimtelijke ordening

Het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) is op 30 december 2011 in werking getreden. Het Barro stelt regels aan de inhoud van ruimtelijke plannen om de Nationale Ruimtelijke belangen te kunnen borgen en de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte tot uitvoering te kunnen brengen. Het Barro stelt niet alleen regels omtrent de 13 aangewezen nationale belangen zoals genoemd in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte, maar stelt ook regels die in bestemmingsplannen moeten worden opgenomen.

Onderwerpen waarvoor het rijk ruimte vraagt zijn de mainportontwikkeling van Rotterdam, bescherming van de waterveiligheid in het kustfundament en in en rond de grote rivieren, bescherming en behoud van de Waddenzee en enkele werelderfgoederen, zoals de Beemster, de Nieuwe Hollandse Waterlinie en de Stelling van Amsterdam en de uitoefening van defensietaken.

Eind 2012 is het besluit aangevuld met regels voor: veiligheid op rijksvaarwegen, toekomstige uitbreiding van infrastructuur, de elektriciteitsvoorziening, de ecologische hoofdstructuur (EHS), de veiligheid van primaire waterkeringen, reserveringsgebieden voor

hoogwater langs de Maas en maximering van de verstedelijkingsruimte in het IJsselmeer. Ook is het onderwerp duurzame verstedelijking in regelgeving opgenomen.

In het plangebied zijn de regels voor het Waddengebied van belang (zie landschap, cultuurhistorie en archeologie).

3.2.1. Wet milieubeheer en Besluit milieueffectrapportage

In het Besluit milieueffectrapportage wordt beschreven voor welke plannen en projecten een mer-procedure of een mer-beoordelingplicht van toepassing is. In hoofdstuk 7 van de *Wet milieubeheer* wordt beschreven aan welke inhoudsvereisten een milieueffectrapport moet voldoen en welke procedure van toepassing is. Voor besluiten en plannen die ontwikkelingen bevatten die (mogelijk) belangrijke negatieve gevolgen voor het milieu kunnen hebben geldt de verplichting tot milieueffectrapportage. Op die manier krijgt milieu een volwaardige rol in de afweging van belangen. De drempelwaarden voor projecten waarbij deze verplichting aan de orde is, zijn vastgelegd in het *Besluit mer*. Daarbij zijn de volgende gevallen te onderscheiden:

- indien ontwikkelingen rechtreeks mogelijk worden gemaakt dient een zogenaamde besluitMER [1] te worden gemaakt;
- in gevallen waar het bevoegd gezag nader moet afwegen of er sprake is van belangrijke negatieve gevolgen voor het milieu, is een merbeoordelingsplicht aan de orde;
- een planMER moet worden opgesteld indien een plan het kader vormt voor een toekomstig besluit over een mer-(beoordelings)plichtige activiteit of op grond van de Habitatrichtlijn/Natuurbeschermingswet een passende beoordeling moet worden gemaakt.

Naar aanleiding van een uitspraak van het Europese Hof wordt het *Besluit mer* op een aantal punten aangepast en in overeenstemming gebracht met het de Europese mer-regelegeving. Ten eerste is een aantal projecten verschoven van de C naar de D-lijst, waardoor projecten minder snel mer(beoordelings)plichtig zijn. Daarnaast geldt voor mer-beoordelingsplichtige activiteiten dat niet alleen de drempelwaarde van belang is, maar dat ook moet worden gekeken naar de specifieke kenmerken van het project, de context van het project en de kenmerken van de milieueffecten.

De inhoudsvereisten van een planMER worden beschreven in artikel 7.7 van de *Wet milieubeheer*. In algemene zin zijn in een planMER de volgende zaken vereist:

1. een beschrijving van de doelstelling van het voornemen;
2. beschrijving van het voornemen en reële alternatieven, alsmede een motivering van de gekozen alternatieven;
3. een overzicht van eerder vastgestelde plannen en beleid;
4. voor alle milieuaspecten wordt systematisch ingegaan op de bestaande en autonome milieusituatie;
5. ten aanzien van het voornemen reële alternatieven wordt expliciet nagegaan welke milieueffecten kunnen optreden;
6. een vergelijking tussen de autonome ontwikkeling van de milieusituatie en de milieueffecten van de verschillende alternatieven;
7. leemten in kennis worden benoemd;
8. een publieksvriendelijke samenvatting wordt opgenomen.

Een planmer-procedure omvat de volgende procedurestappen:

1. openbare kennisgeving. Dit onderdeel vormt de formele start van de procedure. In een openbare kennisgeving wordt aangegeven dat een planmer-procedure wordt doorlopen.

---

1) Waar de afkorting mer wordt gebruikt, wordt verwezen naar de procedure voor milieueffectrapportage. Met de afkorting MER wordt het milieueffectrapport bedoeld.

Daarnaast wordt aangegeven op welke locatie stukken kunnen worden bekeken;
2. raadpleging. Zowel overheids-, adviesorganen en belangengroeperingen worden geraadpleegd over de te onderzoeken alternatieven en milieueffecten. Deze raadpleging gebeurt aan de hand van een notitie reikwijdte en detailniveau. Advisering van de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie mer) in dit stadium is vrijwillig;
3. opstellen planMER. Wanneer de te onderzoeken alternatieven en milieueffecten zijn bepaald, wordt het milieueffectrapport opgesteld;
4. na publicatie van het planMER en het ontwerpbestemmingsplan wordt het MER aangeboden aan de Commissie mer (verplicht) en heeft eenieder de mogelijkheid om zijn of haar zienswijze te geven op het MER. In een toetsingsadvies geeft de Commissie aan of het milieueffectrapport voldoende informatie bevat om het plan te kunnen vaststellen;
5. vaststellen van het plan. Het advies van de Commissie mer en de zienswijzen worden betrokken bij de besluitvorming van het vast te stellen bestemmingsplan. In het bestemmingsplan moet worden gemotiveerd op welke manier er rekening wordt gehouden met de uitkomsten van het MER;
6. na vaststelling van het plan vindt evaluatie van milieueffecten plaats.

3. 3. Provinciaal ruimtelijke beleid

3.3.1. Streekplan

Functies in het landelijk gebied
De provincie ziet het landelijk gebied primair als een gebied voor functies die hier een ruimtelijk-functionele relatie mee hebben. Hierbij gaat heet vooral om landbouw, recreatie, natuur en waterberging en bestaande woon- en werkfuncties en voorzieningen. Voor de andere nieuwe functies, waaronder nieuwe woningen, niet-agrarische bedrijven, detailhandel en andere publiekstrekkende functies, stelt de provincie de randvoorwaarden dat ruimte gezocht moet worden in of aansluitend aan kernen en dat een goede landschappelijke inpassing gewaarborgd is.
Van deze beleidslijn kan worden afgeweken wanneer er sprake is van kwaliteitsarrangementen of wanneer het niet mogelijk is om de bedoelde functies in of bij kernen te plaatsen. De locatie zal in zulke specifieke situaties steeds zorgvuldig gekozen moeten worden door zoveel mogelijk aan te sluiten bij de bestaande bebouwingsconcentraties en bebouwde objecten in het landelijk gebied.
Een kwaliteitsarrangement is een concreet project waarin nieuwe passende vormen van wonen, werken, recreëren, verzorging, cultuur, educatie en/of de wijziging van bestaande ruimtelijke functies gelijktijdig worden gecombineerd met een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit in het landelijk gebied. Gedacht wordt aan de volgende voorbeelden:
- hergebruik van vrijkomende (agrarische) bebouwing en sloop van beeldverstorende bebouwing (ruimte voor ruimte);
- verbetering van bebouwingslinten en bebouwingsclusters;
- recreatieve kwaliteitsverbetering;
- verplaatsing van agrarische bedrijven om maatschappelijk gewenste doelen te realiseren;
- grootschalige combinaties van sociaal-economische impulsen en ruimtelijke kwaliteitsverbetering;
- ontwikkeling van nieuwe landgoederen.

Landbouw
De provincie streeft naar een vitale en duurzame landbouw vanwege de belangrijke bijdrage aan de sociaal-economische vitaliteit van het platteland, het beheer van het landelijk gebied en de Friese economische structuur.
Bij het bieden van ontwikkelingsruimte voor de landbouw wordt tevens ingezet op de blijvende herkenbaarheid van de verschillende landschapstypen in Fryslân. Ook nieuwe landschappelijke kenmerken kunnen hierbinnen ontwikkeld worden. Gestreefd wordt naar voldoende ruimte voor de ontwikkeling van agrarische bouwblokken en voor

perceelsverruiming, zodanig dat een efficiënte agrarische bedrijfsvoering mogelijk is en rekening wordt gehouden met de landschappelijke kernkwaliteiten. De provincie is van mening dat de ruimtelijke consequenties van schaalvergroting en intensivering in de landbouw te combineren zijn met landschappelijke kernkwaliteiten.
Voor de inpassing van grotere agrarische bouwblokken is vooral de landschappelijke situering van belang, met aandacht voor de beplanting, erfelementen, de nokrichting van gebouwen en kleur- en materiaalgebruik. Een maximale maat voor de omvang van een agrarisch bouwblok is hierbij minder belangrijk dan het leveren van landschappelijk maatwerk. Bij perceelsverruiming vraagt de provincie aandacht voor landschappelijke inpassing door de benutting van bestaande landschappelijke elementen. Initiatieven voor de verhoging van de ruimtelijke kwaliteit van de bouwblokken worden ondersteund.
De akkerbouwbedrijven blijven geconcentreerd in het noordelijk kleigebied. Er wordt geen aanzienlijke toename van de houtproductie verwacht. Intensieve veehouderijen komen voor als zelfstandig bedrijf of als neventak bij enkele akkerbouwbedrijven. Er wordt enige groei verwacht in de tweede tak bij akkerbouwbedrijven. In het overzicht van sectorale ruimtelijke inrichtingswensen voor de melkveehouderij en de akkerbouw wordt aangegeven dat de omvang van een agrarisch bouwblok (voor zowel melkveehouderij als akkerbouw) 1,5 à 2 ha zou moeten bedragen.

Hergebruik van vrijkomende (agrarische) bebouwing
De provincie zet met een passend hergebruik van vrijkomende (agrarische) bebouwing in op het instandhouden van beeldbepalende gebouwen in het landschap, het verwijderen van beeldverstorende bebouwing, het behouden en versterken van de ruimtelijke kwaliteit van bebouwing en omgeving en het behoud van de sociaal-economische vitaliteit van het platteland. De beoordeling van de verschillende hergebruikvormen is primair een gemeentelijke taak. Wel gelden een aantal criteria voor functies, bebouwing en sloop.
Als geschikte, vervangende functie zijn onder andere een woonfunctie, functies in de sfeer van natuur- en landschapsbeheer, educatieve functies, 'zachte' horeca (zoals een theeschenkerij, restaurant en/of logies), zorg- en ontspanningsfuncties te noemen. Er wordt door de provincie geen maximum gesteld aan het aantal wooneenheden, recreatieve eenheden of de zorgcapaciteit in een beeldbepalend gebouw. Wel zijn woonfuncties en zorgeenheden beperkt tot het oorspronkelijke boerderijgebouw met daarin de woning, of tot de voormalige bedrijfswoning wanneer het een modern agrarisch bedrijf betreft. Bij uitzondering kunnen nieuwe wooneenheden of zorgeenheden in een bijgebouw worden toegestaan wanneer het gaat om een karakteristiek gebouw dat samen met het hoofdgebouw een waardevol geheel vormt.
Bedrijfsfuncties en vormen van dienstverlening zijn als vervangende functies eveneens geschikt als het gaat om activiteiten die zowel functioneel als qua ruimtelijke uitstraling passen bij het karakter van het omliggende landelijke gebied. Hierbij ligt de nadruk op activiteiten met een ambachtelijk of dienstverlenend karakter. Buitenopslag van goederen, materialen en voertuigen is in principe ongewenst. Daarnaast moeten het milieuvriendelijke bedrijven betreffen, zonder grote verkeersstromen. Dit zijn vooral bedrijven in de milieucategorieën 1 en 2 en in voorkomende gevallen in categorie 3. Dit laatste kan alleen wanneer dit past in de ruimtelijke en de functionele karakteristiek van de omgeving en eventuele bedrijvigheid geen afbreuk doet aan het voorzieningenniveau in kernen. Tot slot moeten vervangende functies geen afbreuk doet aan het voorzieningenniveau in kernen. Detailhandel houdt daarom overwegend verband met de agrarische productiefunctie en/of de recreatieve functie van het landelijk gebied.

Sloop beeldverstorende bebouwing (ruimte voor ruimte)
Sloop van beeldverstorende bebouwing kan op verschillende manieren worden bevorderd:
- sloop kan in veel gevallen plaatsvinden bij hergebruik door passende functies, zeker bij ruimere mogelijkheden voor vervangend gebruik;

- vervolgens kan op het erf vervangende nieuwbouw voor een nieuw passende niet-woonfunctie worden toegestaan, waarbij een aanzienlijk grotere omvang van gebouwen wordt gesloopt;
- voor de grotere knelpunten biedt de provincie de mogelijkheid om sloop van beeldverstorende bebouwing te financieren via compenserende woningbouw. Compenserende woningbouw dient bij voorkeur plaats te vinden in bestaande bebouwingslinten en -clusters in het landelijk gebied.

Hiermee wordt een uitgesproken landelijk woonmilieu geboden, terwijl wordt voorkomen dat op veel plekken solitaire woonbebouwing in het landelijk gebied ontstaat. Compensatie op een solitair bestaand bouwperceel in het landelijk gebied kan bij uitzondering aanvaardbaar zijn. Dit zal nadrukkelijk gemotiveerd moeten zijn vanuit een aanzienlijke verbetering van de ruimtelijke kwaliteit ter plaatse, waarbij woningbouw goed aansluit bij het ruimtelijke bebouwingspatroon op het perceel. In de “ruimte voor ruimte”-regeling wordt uitgegaan van de verhouding van één extra bouwtitel voor een (vrijstaande) woning per sloop van in totaal:

- minimaal 1.000 m^2 aan (agrarische) bebouwing of 3.000 m^2 aan kassen wanneer compenserende woningbouw plaatsvindt in bestaande bebouwingslinten- of clusters in het landelijk gebied;
- minimaal 1.500 m^2 aan (agrarische) bebouwing of 5.000 m^2 aan kassen wanneer compenserende woningbouw bij uitzondering plaatsvindt op bestaande solitaire percelen in het landelijk gebied.

De te slopen oppervlakte van meerdere bouwpercelen kan worden samengevoegd, met een minimum van 250 m^2 te slopen bebouwing per perceel. Het is niet mogelijk een pand met de aanduiding “karakteristiek” te slopen in het kader van een “ruimte-voor-ruimte”-regeling. Dit zijn karakteristieke panden die zijn aangewezen naar aanleiding van het Monumenten Inventarisatie Project (MIP).

Recreatie en toerisme

De provincie streeft naar kwaliteitsverbetering van recreatieve voorzieningen. Bevorderd wordt dat recreatie en toerisme als (nieuwe) sociaal-economische drager en als beheerder van landschap, natuur en erfgoed ten volle wordt benut. Grootschalige en intensieve recreatie wordt geconcentreerd in stedelijke en regionale kernen. Daarnaast is een aantal recreatiekernen aangewezen. In het plangebied komen geen door de provincie aangewezen kernen voor. Voor dit bestemmingsplan houdt dit in dat er geen ruimte is voor grootschalige, nieuwe ontwikkelingen.

Kleinschalige verblijfsrecreatieve voorzieningen, met name kamperen bij de boer, vormen een belangrijke basis voor plattelands, cultuur- en natuurtoerisme. Kleinschalige verblijfsvoorzieningen (tot 15 verblijfseenheden) zijn buiten de natuurgebieden in de hele provincie mogelijk. Voorwaarde is wel dat de gemeente het aantal gevallen beperkt of zones aanwijst.

Nieuwe initiatieven voor verblijfsrecreatieve voorzieningen zijn vooral mogelijk bij regionale centra en de recreatiekernen. Dit is tot en met het middensegment. Uitbreiding van bestaande terreinen is overal mogelijk. Uitgangspunt is een goede ruimtelijke en landschappelijke inpassing.

3.3.2. Verordening Romte

Op 15 juni 2011 hebben Provinciale Staten de Verordening Romte Fryslân vastgesteld. In de Verordening Romte Fryslân zijn regels gesteld die ervoor moeten zorgen dat de provinciale ruimtelijke belangen doorwerken in de gemeentelijke ruimtelijke plannen. Deze regels hebben betrekking op diverse onderwerpen, waaronder:

- Hergebruik vrijkomende (niet-) agrarische bebouwing
- nieuwe landgoederen
- ruimte-voor-ruimte regeling
- schaalvergroting agrarische bedrijven

- recreatie en toerisme
- nevenactiviteiten en aan de landbouw gerelateerde bedrijfsactiviteiten
- glastuinbouw
- ecologische hoofdstructuur
- natuur buiten de ecologische hoofdstructuur
- reserveringszones voor versterking primaire waterkeringen
- windturbines

In de Verordening Romte zijn specifieke beleidregels opgenomen om het beleid uit het Streekplan te effectueren. De Verordening bevat in principe geen nieuw beleid. Onderstaand worden de belangrijkste beleidsonderwerpen voor het buitengebied benoemd.

Omvang agrarische bouwpercelen
Ruimtelijke plannen bevatten geen nieuwe agrarische bouwpercelen of percelen groter dan 1,5 hectare. Nieuwe bouwpercelen of percelen groter dan 1,5 hectare zijn alleen toegestaan wanneer het agrarisch bedrijf zorgvuldig binnen de kernkwaliteiten van het landschap is ingepast en het bedrijf qua ontsluiting en milieusituatie in de omgeving past (artikel 3.3). Zie ook het beleid aangaande de Nije Pleats (paragraaf 2.3.4.).

Maatvoering agrarische bedrijfsgebouwen
De goothoogte van stallen bedraagt ten hoogste 5 meter, tenzij kan worden gemotiveerd dat een grotere goothoogte inpasbaar is binnen de kernkwaliteiten van het landschapstype. Gestapelde stallen zijn daarbij uitgezonderd (artikel 7.2).

Glastuinbouw
Voor teeltondersteunend glas is een oppervlakte toegestaan van maximaal 1.500 m^2 (artikel 7.3). Glastuinbouwbedrijven komen in het plangebied niet voor.

Niet-agrarische bedrijvigheid
Bestaande bedrijven, die niet zijn gebonden aan het landelijk gebied, mogen de bestaande bebouwing uitbreiden met maximaal 15%. Een vergroting met maximaal 50% is toegestaan, indien kan worden gemotiveerd dat het bedrijf landschappelijk, milieutechnisch en verkeerskundig inpasbaar is in de omgeving (artikel 5.3).

Mestvergisting en agrarische activiteiten gerelateerd aan de eigen bedrijfsvoering
Bij agrarische bedrijven kunnen bedrijfsactiviteiten worden toegestaan die zijn gerelateerd aan de eigen agrarische bedrijfsvoering, daaraan ondergeschikt blijven en worden geconcentreerd op het eigen bouwperceel. Het betreft mestverwerking en/of vergisting, bewerking van agrarische producten.

Nevenfuncties
De volgende nevenactiviteiten worden toegestaan:
- detailhandel in streekproducten;
- zorg;
- natuur- en landschapsbeheer;
- lichte bedrijvigheid;
- het verzorgen en onderbrengen van dieren;
- kleinschalige horeca (artikel 7.1).

Kleinschalig kamperen
Bij agrarische bedrijven, bedrijf of woningen mogen maximaal 15 standplaatsen, 15 recreatiewoningen (in de bestaande bebouwing) of 10 trekkershutten worden gerealiseerd. 25 standplaatsen zijn toegestaan als een gemeente hier beleid op maakt (aangeeft in welke gebieden dit wel/niet is toegestaan) (artikel 6.2).

Vrijkomende agrarische bebouwing
Vrijkomende agrarische bebouwing kan worden benut voor wonen en zorg, recreatie, ondergeschikte detailhandel, dienstverlening en ambachtelijke bedrijvigheid. Daarbij moet de karakteristieke bebouwing behouden blijven en moeten functies in de omgeving inpasbaar zijn (artikel 1.2).

Ruimte voor ruimte-regeling
In het buitengebied mogen nieuwe woningen worden gebouwd, zolang het aantal woningen per saldo gelijk blijft en het oppervlak van de nieuwe woning inclusief bijgebouwen niet meer bedraagt dan 300 m^2 (artikel 1.5). Deze vervangingsregeling is in beginsel niet van toepassing op karakteristieke bebouwing. Er kan een nieuwe woning worden toegestaan wanneer 1.000 m^2 beeldverstorende bebouwing van een voormalig agrarisch bedrijf of 3.000 m^2 aan kassen wordt gesloopt en de woning wordt gebouwd in een bebouwingslint (ruimte voor ruimte). De bouw van een nieuwe woning op een bestaand solitair bouwperceel is toegestaan wanneer minimaal 1.500 m^2 of 5.000 m^2 wordt gesloopt (artikel 1.6)

Windmolens
Een ruimtelijk plan bevat geen bouwmogelijkheid voor (kleine) windturbines. Gedeputeerde Staten kunnen ontheffing verlenen voor kleine windturbines in landelijk gebied (artikel 10.1).

3.3.3. Heroverweging provinciaal beleid voor schaalvergroting in de melkveehouderij (2013)

Op 27 februari 2013 hebben Provinciale Staten de volgende besluiten genomen ten aanzien van schaalvergroting melkveehouderij in Fryslân:

- Zorgvuldige ruimtelijke inpassing (De Nije Pleats): de werkmethode Nije Pleats wordt in alle gemeenten toegepast bij voorkeur door het expertise team Nije Pleats;
- Grondgebondenheid: via een kwalitatieve omschrijving wordt de grondgebondenheid van melkveehouderijen geregeld. Gemeenten geven hieraan invulling op basis van hun eigen inzichten;
- Uitzondering op maximaal oppervlak bouwblok 3 ha
  - De algemene regel is een maximaal bouwblok van 3 ha;
  - Een afwijking in de verordening Romte voor randgevallen: een bedrijf zit al tegen de 3 ha grens aan en kan (bijvoorbeeld om te voldoen aan wensen/ eisen op het gebied van dierenwelzijn) alleen nog uitbreiden door beperkte overschrijding van 3 ha. Dit is onder voorwaarden toegestaan.
  - Een ontheffingsregel in de verordening Romte voor groter dan 3 hectare: dit zijn incidentele gevallen. Het gaat dan om een zeer bijzondere situatie waarmee vooraf geen rekening kon worden gehouden. Hierdoor kunnen vooraf geen inhoudelijke criteria worden geformuleerd. Doorslaggevend criterium is dat de algemene norm in dat bijzondere geval onredelijk uitpakt.

3. 4. Gemeentelijk beleid

Structuurvisie buitengebied Franekeradeel 2010-2020
In 2009 heeft de gemeenteraad een ruimtelijk beleidskader in de vorm van een structuurvisie voor het hele buitengebied vastgesteld om een duurzame ruimtelijke ontwikkeling van het buitengebied van Franekeradeel mogelijk te maken.

Het volgende algemene beleidsuitgangspunt van de Structuurvisie geldt ook voor dit bestemmingsplan:

‘Voor een gezonde toekomst van het buitengebied is ruimte voor nieuwe ontwikkelingen een noodzaak. De gemeente wil met het bestemmingsplan dan ook ruimte voor ontwikkeling bieden. Ontwikkeling voor de landbouw in eerste instantie, maar ook voor recreatie en toerisme en de overige gebruiksfuncties van het buitengebied. De ontwikkelingsruimte dient echter steeds en overal te worden afgestemd op de identiteit van het landschap van Franekeradeel. Dit vanuit het besef dat zorgvuldig met het landschap moet worden omgegaan.

Voor een gezonde toekomst van het buitengebied is (planologische) ruimte voor nieuwe ontwikkelingen een noodzaak. Deze ontwikkelingen zijn mogelijk mits zorgvuldig wordt omgegaan met de omgeving en de ontwikkeling samen gaat met het behoud, herstel of zelfs het toevoegen van landschappelijke kwaliteiten.’

Bovenstaande betekent dat dit bestemmingsplan randvoorwaarden geeft voor ruimtelijke ontwikkelingen waaraan wordt meegewerkt.

3. 5. Beleid en regelgeving landschap, cultuurhistorie en archeologie

Besluit algemene regels ruimtelijke ordening
De landschappelijke en cultuurhistorische waarden van de Waddenzee worden beschermd op basis van het *Besluit algemene regels ruimtelijke ordening* (Barro). In artikel 2.5.2 zijn de kernkwaliteiten benoemd die van internationaal belang zijn. De Waddenzee zelf maakt echter geen deel uit van het plangebied.

Voor het Waddengebied zijn geen specifieke kernkwaliteiten benoemd. Wel is bepaald dat in het Waddengebied geen bouwplannen aan de orde mogen zijn, die afbreuk doen aan de landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten van het Waddengebied (externe werking). Daarnaast geldt dat de bouwhoogte van nieuwe bebouwing moet aansluiten bij de bestaande bebouwing (binnen stedelijk gebied) of moet passen bij de aard van het omliggende landschap (buiten stedelijk gebied).

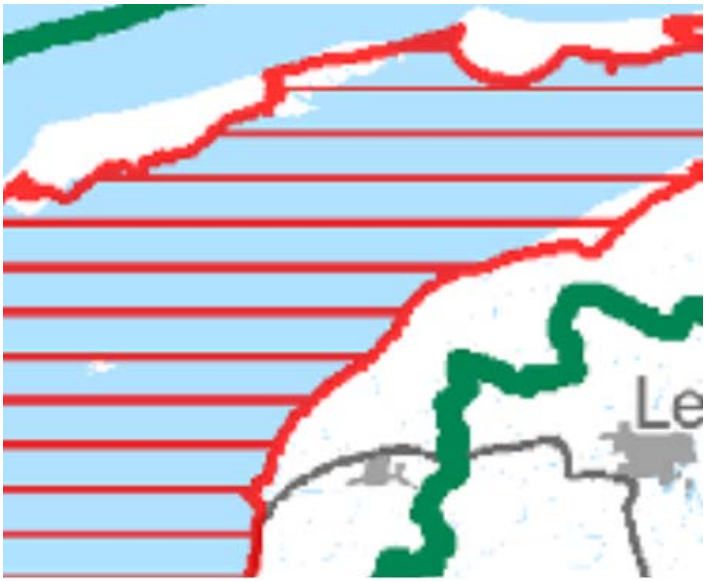

Figuur 1. Begrenzing Waddengebied (groen) en Waddenzee (rood)

Verordening Romte
In de provinciale Verordening Romte is aangegeven dat bij een ruimtelijk plan voor het landelijk gebied rekening moet worden gehouden met de herkenbaarheid van de landschappelijke kernkwaliteiten. In een bijlage bij de verordening is een indeling in

landschapstypen en een beschrijving van deze kernkwaliteiten opgenomen. Deze kernkwaliteiten worden onderstaand beschreven.

Grutsk op 'e romte
Gutsk op 'e Romte is te gebruiken als richtinggevend document voor de ruimtelijke ontwikkeling van Fryslân. De beleidsnota geeft de belangen van de provincie weer die voortvloeien uit de ontwikkelingsgeschiedenis van Fryslân.

In de nota worden per deelgebied samenhangende structuren en waardevolle elementen beschreven. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen structuren die dusdanig uniek en kwetsbaar zijn dat zij gerespecteerd moeten worden in hun context en structuren die kunnen worden versterkt bij de ontwikkeling van nieuwe ruimtelijke functies. De richtinggevende uitwerking kan naast de kernkwaliteiten van het Streekplan Fryslân en de Verordening Romte Fryslân 2011 worden gehanteerd.

Monumentenwet
Op basis van de *Monumentenwet* worden de volgende objecten beschermd:
- cultuurhistorisch waardevolle gebouwen;
- cultuurhistorisch of architectuurhistorisch waardevolle occupatiepatronen (Beschermd dorpsgezicht of Beschermd Stadgezicht);
- archeologische vindplaatsen met een hoge waarde.

Nota Belvedère
Met de Nota Belvedère (1999) heeft de Rijksoverheid een basis gelegd voor een betere inpassing van cultuurhistorische waarden in ruimtelijke planvorming. In het kader van de Nota Belvedère is een inventarisatie van cultuurhistorisch waardevolle steden en gebieden gemaakt. Het Fries Terpengebied wordt daarbij onderscheiden als een gebied met belangrijke cultuurhistorische waarden.

Werkboek Nije Pleats
Door de provincie Fryslân is het Nije Pleats-project opgezet. De Nije Pleats (Fries voor 'de nieuwe boerderij') heeft als doel om grote agrarische bouwpercelen inpasbaar te maken in het Friese landschap. Bij het realiseren van nieuwe agrarische bouwpercelen en het vergroten van bestaande bouwpercelen tussen 1,5 en 3,0 hectare, wordt door middel van werksessies met betrokken partijen (initiatiefnemers, gemeente, provincie, landschapsarchitecten, en dergelijke) gezocht naar een zo goed mogelijke landschappelijke inpassing.

In het Werkboek Nije Pleats zijn randvoorwaarden en mogelijke maatregelen benoemd die bijdragen aan een gebiedseigen inpassing. Zo zijn er bijvoorbeeld richtlijnen opgenomen voor gebiedseigen beplantingssoorten.

FAMKE
De provincie Fryslân heeft haar eigen archeologiebeleid uitgewerkt. Op grond van de Friese Archeologische Monumentenkaart Extra (FAMKE) kan worden vastgesteld welke archeologische waarden in het plangebied aanwezig zijn en op welke manier de aanwezige waarden beschermd moeten worden. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt in de perioden Steentijd-Bronstijd en IJzertijd-Middeleeuwen.

3. 6. Beleid en regelgeving ecologie

3.6.1. Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet 1998:

1. verankert de Europese gebiedsbescherming van Natura 2000, bestaande uit Speciale Beschermingzones (sbz's) op grond van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn, in de Nederlandse wetgeving. Daarnaast vallen de reeds bestaande (Staats)natuurmonumenten onder deze wet;
2. vormt de wettelijke basis voor de aanwijzingsbesluiten met instandhoudingsdoelstellingen;
3. legt de rol van bevoegd gezag voor verlening van Nb-wetvergunningen meestal bij de provincies (in dit geval Gedeputeerde Staten van Groningen).

Het is verboden zonder vergunning van Gedeputeerde Staten projecten te realiseren of andere handelingen te verrichten, die – gelet op de instandhoudingsdoelstelling – de kwaliteit van het gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben[2)]. Voor vergunningverlening is dan een habitattoets nodig.
De eerste stap betreft de oriëntatiefase waarin sprake is van een voortoets. Centraal staat dan de vraag of er een *kans op een significant negatief effect* is. Indien dergelijke effecten niet op voorhand kunnen worden uitgesloten dan dient een Passende beoordeling opgesteld te worden, alsmede een planMER, waarin de effecten op Natura 2000 worden onderzocht. Indien uit deze beoordeling blijkt dat ook na het treffen van mitigerende maatregelen daadwerkelijk sprake is van een significant negatief effect, dan dient om voor vergunningverlening in aanmerking te komen vervolgens voldaan te worden aan de zogenaamde *ADC-criteria*:

- er zijn geen Alternatieven;
- er is sprake van een Dwingende reden van groot openbaar belang;
- vooraf zijn adequate Compenserende maatregelen getroffen.

In het kader van de Nb-wet dienen zowel interne effecten (binnen de beschermde gebieden) als externe effecten (buiten de beschermde gebieden) van het voornemen op de te beschermen soorten en habitattypen te worden onderzocht. Van belang daarbij is dat de instandhoudingsdoelstelling, voor zover het een gebied betreft, aangewezen op grond van artikel 10a, eerste lid (Natura 2000), dan wel de wezenlijke kenmerken van een gebied, aangewezen op grond van artikel 10, eerste lid (Beschermd Natuurmonument), niet in gevaar komen.

3.6.2. Natura 2000-beheerplannen

Met het oog op de instandhoudingsdoelen stellen Gedeputeerde Staten voor Natura 2000-gebieden een beheerplan vast. In dit beheerplan wordt aangegeven welke instandhoudingmaatregelen dienen te worden genomen. Een beheerplan geldt voor een periode van maximaal zes jaren en kan worden verlengd. Enerzijds bevat een beheerplan een uitwerking van de natuurdoelen in omvang, ruimte en tijd en beschrijft het de maatregelen die genomen moeten worden om die doelen daadwerkelijk te bereiken. Anderzijds geeft het beheerplan aan in hoeverre bestaande of nieuwe activiteiten in en om het gebied kunnen (blijven) plaatsvinden, zonder dat de doelen in gevaar komen. Van de gebieden Alde Feanen en Duinen Ameland is nog geen definitief beheerplan vastgesteld.

3.6.3. Flora- en faunawet

Voor de soortenbescherming is de Flora- en faunawet (hierna Ffw) van toepassing. Deze wet is gericht op de bescherming van dier- en plantensoorten in hun natuurlijke leefgebied. De Ffw bevat onder meer verbodsbepalingen met betrekking tot het aantasten, verontrusten of verstoren van beschermde dier- en plantensoorten, hun nesten, holen en andere voortplantings- of vaste rust- en verblijfsplaatsen. De wet maakt hierbij een onderscheid

---

[2)] Volgens de EU-handleiding treedt 'verslechtering' op, wanneer de door de habitat ingenomen oppervlakte afneemt of wanneer er een dalende lijn optreedt met betrekking tot de specifieke betekenis van een gebied voor de instandhouding van de habitat of de daarmee 'geassocieerde typische soorten' op lange termijn. Van 'verstoring' is volgens de EU-handleiding sprake, wanneer uit populatiedynamische gegevens blijkt dat de soort het gevaar loopt niet langer een levensvatbare component van de natuurlijke habitat te blijven.

tussen 'licht' en 'zwaar' beschermde soorten. Indien sprake is van bestendig beheer, onderhoud of gebruik, gelden voor sommige, met name genoemde soorten, de verbodsbepalingen van de Ffw niet. Er is dan sprake van vrijstelling op grond van de wet. Voor zover deze vrijstelling niet van toepassing is, bestaat de mogelijkheid om van de verbodsbepalingen ontheffing te verkrijgen van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie. Voor de zwaar beschermde soorten wordt deze ontheffing slechts verleend, indien:

- er sprake is van een wettelijk geregeld belang (waaronder het belang van land- en bosbouw, bestendig gebruik en dwingende reden van groot openbaar belang);
- er geen alternatief is;
- geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen dient in het geval van zwaar beschermde soorten of broedende vogels overtreding van de Ffw voorkomen te worden door het treffen van maatregelen, aangezien voor dergelijke situaties geen ontheffing kan worden verleend.

Met betrekking tot vogels hanteert het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie de volgende interpretatie van artikel 11:
De verbodsbepalingen van artikel 11 beperken zich bij vogels tot alleen de plaatsen waar gebroed wordt, inclusief de functionele omgeving om het broeden succesvol te doen zijn, én slechts gedurende de periode dat er gebroed wordt. Er zijn hierop echter verschillende uitzonderingen, te weten:

Nesten die het hele jaar door zijn beschermd
Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Ffw het gehele seizoen.

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil).
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar, kerkuil en slechtvalk).
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruikmaken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: boomvalk, buizerd en ransuil).

Nesten die niet het hele jaar door zijn beschermd
In de ‘aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten’ worden de volgende soorten aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd.

5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het hele jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. De soorten uit categorie 5 vragen soms wel om nader onderzoek, ook al zijn hun nesten niet jaarrond beschermd. Categorie 5-soorten zijn namelijk wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

3.6.4. Programmatische aanpak stikstof

De Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) is begin 2009 van start gegaan met als doel om de vastgelopen vergunningverlening in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 weer vlot te trekken. De PAS is gebaseerd op het principe van salderen: door generieke maatregelen te treffen en door stikstofruimte van stoppende agrarische bedrijven juridisch

vast te leggen, wordt milieuruimte gecreëerd om nieuwe vergunningen te verlenen en gelijktijdig een verbetering van de natuurkwaliteit te realiseren. Omdat de vergunningverlening in Natura 2000-gebieden wettelijk geregeld is, moet de PAS in zijn definitieve vorm ook in de wet worden vastgelegd. Vooralsnog is de wettelijke verankering van het PAS nog niet aan de orde.

3.6.5. Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderijen

In het *Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij* (Besluit huisvesting) is bepaald dat dierenverblijven, waar emissie-arme huisvestingssystemen voor beschikbaar zijn, op den duur emissie-arm moeten zijn uitgevoerd. Op grond van het besluit mogen alleen nog huisvestingssystemen in gebruik zijn met een emissiefactor die lager of gelijk is aan de maximale emissiewaarde. Voor varkenshouderijen en pluimveehouderijen onder een bepaalde omvang, geldt het besluit vanaf 1 januari 2013. Het besluit is van toepassing op (melk)rundvee, varkens en de pluimveehouderij.

3.6.6. Wekplan weidevogels 2007-2013

In 2006 hebben de Gedeputeerde Staten van Fryslân het Werkplan Weidevogels vastgesteld. Met het werkplan wordt ingezet op het beschermen van gebieden die vanwege de rust en openheid geschikt zijn voor weidevogels. Bij plannen en projecten die leiden tot verstoring van dergelijke gebieden en niet op een andere plek kunnen worden gerealiseerd, moet compensatie worden gezocht. Dit kan door verwerving van gronden, agrarisch natuurbeheer of een geldelijke bijdrage. Ontwikkelingen die leiden tot een verstoring van minder dan 0,5 hectare weidevogelgebied en uitbreidingen van agrarische bedrijven zijn uitgezonderd van deze compensatieregel.

De doorwerking van het Werkplan Weidevogels is verankerd in het Streekplan Fryslân 2007 en de Verordening Romte.

3.6.7. Natuurbeheerplan 2013

Jaarlijks wordt door de Provincie een Natuurbeheerplan vastgesteld. In het plan wordt aangegeven welke gebieden in aanmerking komen voor een beheervergoeding voor verschillende type (agrarisch) natuurbeheer of landschapsbeheer .

3. 7. Beleid en regelgeving leefomgeving

3.7.1. Verkeershinder

Hoewel het aspect verkeershinder een belangrijk criterium vormt bij het opstellen van ruimtelijke plannen, zijn er geen wettelijke normen voor vastgesteld. Wel van belang zijn de gemeentelijke verkeers- en vervoerplannen (zie onderstaand).

In het landelijk gebied heeft verkeershinder niet zozeer betrekking op de belasting van het wegennet en de lengte van de reistijd, als wel de hinder van landbouwverkeer en de veiligheid van (recreatieve) fietsroutes.

3.7.2. Luchtkwaliteit

In de *Wet milieubeheer* zijn grenswaarden opgenomen ten aanzien van een aantal luchtverontreinigende stoffen. In de ruimtelijke ordening zijn met name de stoffen fijn stof (PM_{10}) en stikstofdioxide (NO_2) van belang. De grenswaarden van deze stoffen zijn in de onderstaande tabel weergegeven.

Stof	Toetsing van	Grenswaarde	Geldig vanaf
stikstofdioxide (NO_2)	jaargemiddelde concentratie	60 µg/m³ 40 µg/m³	2010 2015
	uurgemiddelde concentratie max. 18 keer per jaar	300 µg/m³ 200 µg/m³	2010 2015
fijnstof (PM_{10})	jaargemiddelde concentratie	40 µg/m³	2005
	24-uurgemiddelde concentratie max. 35 keer per jaar	75 µg/m³ 50 µg/m³	2005 2011

Tabel 1 Grenswaarden fijn stof (PM_{10}) en stikstofdioxide (NO_2)

In het *Besluit niet in betekenende mate bijdragen (luchtkwaliteitseisen)* is bepaald dat ontwikkelingen met een beperkte bijdrage aan de concentraties luchtverontreinigende stoffen, niet hoeven te worden getoetst aan de grenswaarden. Het gaat om een aantal omschreven categorieën projecten en projecten die niet meer dan 3% van de grenswaarde bijdragen (1,2 µg/m³).

3.7.3. Geluidhinder

Het toetsingskader voor geluidshinder van agrarische bedrijven wordt gevormd door de algemene regels van het *Activiteitenbesluit.* Uiteindelijk zal het Activiteitenbesluit worden geïntegreerd in het *Besluit algemene regels inrichtingen milieubeheer*, het zogenaamde *Activiteitenbesluit*. Het toetsingskader voor geluid voor bedrijfsactiviteiten die niet voldoen aan de algemene regels, wordt gevormd door de *Handreiking Industrielawaai en vergunningverlening* uit 1998. Ten aanzien van indirecte hinder als gevolg van verkeersbewegingen wordt de zogenaamde *Schrikkelcirculaire* [3)] gehanteerd.

In de meeste voorgenoemde toetsingskaders wordt een onderscheid gemaakt tussen een langtijdgemiddeld beoordelingsniveau ($L_{Ar,LT}$) en een maximaal geluidsniveau (L_{Amax}).

3.7.4. Wet geurhinder en veehouderij

Op basis van de regelgeving voor geur komen in het plangebied twee typen agrarische bedrijven voor:
- Bedrijven met diersoorten waarvoor geuremissiefactoren zijn vastgesteld. Het gaat om bedrijven met schapen, geiten en vleesvee;
- Bedrijven met diersoorten waarvoor geen geuremissiefactoren zijn vastgesteld. Hierbij gaat het voornamelijk om de melkveebedrijven en paardenhouderijen.

Voor alle typen bedrijven zijn de afstandseisen uit de *Wet geurhinder en veehouderij* of (voor kleinere bedrijven) het *Activiteitenbesluit* van toepassing. Bij de afstandseisen wordt een onderscheid gemaakt in type bedrijf, het type gevoelig object en de gebiedscontext (bebouwde kom of niet bebouwde kom).

Type gevoelig object	Afstanden tot een akkerbouwbedrijf	Afstanden tot een veehouderij
Woningen bebouwde kom, recreatieve bestemmingen, zorginrichtingen (objecten categorie 1 en 2)	50 meter	100 meter
Verspreid liggende niet-agrarische bebouwing en woningen behorend tot een veehouderij (objecten categorie 3, 4 en 5)	25 meter	50 meter

3) Circulaire inzake geluidhinder veroorzaakt door het wegverkeer van en naar de inrichting; beoordeling in het kader van de Wet milieubeheer, d.d. 29 februari 1996.

Tabel 2 Afstandseisen Wet geurhinder en veehouderij en Activiteitenbesluit

Voor de diercategorieën met geuremissiefactoren zijn normen voor de geurbelasting vastgesteld (uitgedrukt in OU_E/ m^3). In het plangebied komen echter vrijwel alleen melkveehouderijen voor. Bovendien bieden de bestemmingsplan ook geen mogelijkheden voor nieuwe intensieve veehouderijen, waardoor vooral de afstanden uit de *Wet geurhinder en veehouderij* en het *Activiteitenbesluit* van belang zijn.

Mede door de puntsgewijze opbouw van het landschap, liggen de veehouderijen verspreid door het gebied. Cumulatie van geurbelasting is daardoor nauwelijks aan de orde. Op individueel niveau kan wel sprake zijn van geurhinder. Er is daarom gekozen om geen (cumulatieve) berekeningen met geuremissiefactoren uit te voeren en het aspect geurhinder in beeld te brengen aan de hand van de afstanden uit de *Wet geurhinder en veehouderij* of het *Activiteitenbesluit*.

Eigen geurbeleid
De gemeenteraad heeft bij verordening afwijkende afstandseisen vastgesteld voor agrarische bedrijven die door de afstandeisen uit de *Wet geurhinder en veehouderij* en het *Activiteitenbesluit* 'op slot staan'. De wettelijke afstanden voor de geïnventariseerde bedrijven zijn gehalveerd tot 50 meter binnen de bebouwde kom en 25 meter buiten de bebouwde kom. De verordening geeft de geïnventariseerde veehouderijen nu mogelijkheden om het bedrijf desgewenst uit te breiden.

3.7.5. Wet Plattelandswoning

Het wetsvoorstel Plattelandswoning is begin 2013 van kracht geworden. Deze wet biedt een oplossing voor bewoning van de bedrijfswoning bij een agrarisch bedrijf door derden. Onder de huidige wet valt dit niet goed te regelen. De initiatiefwet bepaalt dat de bestemming bepalend is voor de milieugevoeligheid en niet langer het feitelijk gebruik. Daarnaast biedt de wet mogelijkheid om bewoning door derden in een (voormalige) bedrijfswoning toe te staan. Dit kan door het opnemen van een aanduiding in het bestemmingsplan.

Nu deze oplossing beschikbaar is moeten gemeenten actief te kiezen hoe zij met deze situaties om willen gaan. Gedogen is niet langer reëel. Overigens biedt de wet geen oplossing voor de milieugevoeligheid van agrarische bedrijven die volledig worden omgezet naar een woonbestemming.

3.7.6. VNG-brochure Bedrijven en milieuzonering

In het kader van een goede ruimtelijke ordening is ruimtelijke afstemming tussen bedrijfsactiviteiten, voorzieningen en gevoelige functies (woningen) noodzakelijk. Bij deze afstemming kan gebruik worden gemaakt van de richtafstanden uit de basiszoneringslijst van de VNG-brochure 'Bedrijven en milieuzonering' (2009). Een richtafstand kan worden beschouwd als de afstand waarbij onaanvaardbare milieuhinder als gevolg van bedrijfsactiviteiten redelijkerwijs kan worden uitgesloten. In geval van een gemengd gebied kan worden gewerkt met een verkleinde richtafstand.

BIJLAGE 4

BIJLAGE 4 - VERZAMELEN VAN REKENINVOER EN INVULLING ALTERNATIEVEN STIKSTOFDEPOSITIE

Deze bijlage heeft betrekking op de manier waarop gegevens zijn verzameld ten behoeve van de berekening van stikstofdepositie en de keuzes die gemaakt zijn bij de invulling van de alternatieven en de scenario's voor dit aspect.

1. 1. Verzamelen van basisgegevens

Door de Milieuadviesdienst zijn (in opdracht van de gemeente Franekeradeel) de dier- en stalgegevens aangeleverd op basis van vergunningdossiers en handhavinggegevens. De basisgegevens zijn samengevat in de onderstaande tabel. Uit de tabel valt af te leiden dat de intensieve veehouderij in het plangebied een ondergeschikte rol speelt. Bij ongeveer 8% van de bedrijven wordt op intensieve pluimvee gehouden, waarbij dat vaak ook nog gebeurt als neventak bij een akkerbouwbedrijf. Akkerbouw speelt in het noordelijke deel van het plangebied een grotere rol (20%). Het houden van vee op grondgebonden wijze is echter de dominante bedrijfsvorm (bijna 73%).

Gebied	Aantal agrarische bedrijven	Percentage van het totaal (%)
Akkerbouwers	35	19,4%
Grondgebonden veehouderij	131	72,8%
Intensieve veehouderij	14	7,8%
Totaal	**180**	**100%**

Tabel 1 Basisgegevens berekeningen

Actualiteit van de gegevens
De meeste handhavingsgegevens waren jonger dan 5 jaar. In een aantal gevallen waren er ook dossiers van 5 jaar of ouder. Het betreft hier uitzonderingen. Uit een vergelijking van de CBS-aantallen en de door de gemeente aangeleverde gegevens, blijkt dat beide gemeenten hun dierenaantallen behoorlijk goed in beeld hebben (zie hiervoor het kopje 'Huidige (feitelijke) situatie').

1. 2. Keuze voor een referentiescenario

De referentiesituatie is de situatie waarbij geen nieuw bestemmingsplan buitengebied wordt vastgesteld. De referentiesituatie fungeert als ijkpunt, waarmee de milieueffecten van het voornemen kunnen worden vergeleken. Normaal gesproken omvat de referentiesituatie de huidige situatie en ontwikkelingen die ongeacht het wel of niet vaststellen van het bestemmingsplan aan de orde zijn (autonome ontwikkelingen). In de onderstaande figuur is het onderscheid tussen referentiesituatie en het voornemen voor wat betreft milieuvergunningen schematisch weergegeven.

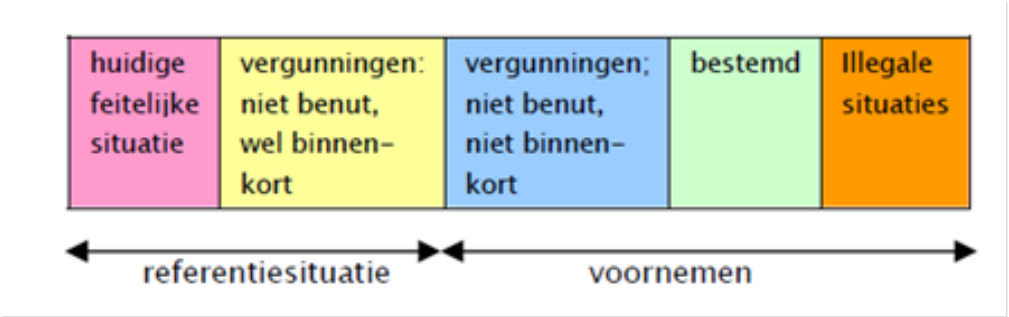

Figuur 1. Onderscheid tussen referentiesituatie en voornemen

Autonome ontwikkelingen die in dit verband van belang kunnen zijn, zijn de volgende:
- bestemde en vergunde activiteiten die zeker binnenkort ingevuld worden;
- generieke, planoverstijgende ontwikkelingen, zoals normen die voortvloeien uit het *Besluit huisvesting ammoniakemissie veehouderij* of het *Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit* (autonome ontwikkelingen).

In het geval van stikstofdepositie wordt ervoor gekozen om alleen de huidige (feitelijke) situatie als referentiesituatie door te rekenen. Vanuit de passende beoordeling is dat een verplichting.

Daarnaast heeft het apart doorrekenen van de autonome ontwikkeling te weinig toegevoegde waarde. Er is een beperkt aantal vergunningaanvragen aan de orde voor uitbreiding van de veestapel, die op korte termijn worden verleend. Daarnaast voldoen vrijwel alle intensieve veehouderijen aan het *Besluit huisvesting ammoniakemissie veehouderij*. Geconstateerd wordt dat op een totaal van 180 agrarische bedrijven het doorrekenen van de huidige situatie én de autonome ontwikkeling vrijwel tot dezelfde uitkomsten zal leiden.

1. 3. Huidige (feitelijke) situatie

Veebezetting in de huidige situatie
In veel gevallen bestaat er een groot verschil tussen de vergunde situatie en het feitelijk aantal dieren dat wordt gehouden. Een deel van deze onbenutte stalruimte wordt verklaard door seizoensfluctuaties - bijvoorbeeld door een periode waarin veel nieuwe dieren worden geboren - maar een deel van deze onbenutte ruimte is structureel. Dit blijkt namelijk uit de verschillen tussen de vergunde aantallen en de telgegevens van het CBS.

In de tabellen op de volgende pagina wordt het verschil tussen de aangeleverde vergunningsgegevens uit 2012 vergeleken met de CBS-tellingen uit 2011. Deze tellingen geven een beeld van het aantal dieren dat daadwerkelijk in de gemeente wordt gehouden. Door het CBS worden de aantallen schapen en paarden niet geregistreerd. Voor deze dierenaantallen is daadoor geen vergelijking mogelijk.

Diercategorie	CBS-tellingen 2000 2012	Gemeentelijke gegevens	Afwijking gemeentelijke gegevens (2012) t.o.v. CBS-aantallen 2012	Verhouding CBS-aantallen /gemeente-aantallen
Grondgebonden veehouderij				
Rundvee	13.461	14.479	1.018	0,93
Schapen	8.943	7.098	-1.845	1,26
Geiten	529	615	86	0,86
Paarden	605	481	-124	1,26
Niet-grondgebonden veehouderij				
Varkens	480	0	-480	x
Leghennen	34.646	25.000	-9.646	1,38
Vleeskuikens	1.670.514	2.032.300	361.786	0,82

Tabel 2 verschil tussen CBS-tellingen en vergunde dieren Franekeradeel

De tabel laat voor een aantal diercategorieën (forse) verschillen zien tussen de gegevens van de gemeente en de CBS-gegevens. Voor een deel van de diercategorieën kunnen deze verschillen worden verklaard doordat een aantal diercategorieën voor een belangrijk deel hobbymatig worden gehouden en deze bij het CBS of bij de gemeente niet worden geregistreerd (schapen, geiten en paarden). Daarnaast komt het bij de intensieve veehouderij veel voor dat de gemeentelijke aantallen hoger liggen dan de tellingen van het CBS, omdat de gemeente uitgaat van vergunde aantallen en de vergunningen niet altijd volledig worden benut. Dit is bijvoorbeeld het geval bij het aantal vleeskuikens in de gemeente. Voor de (melk)rundveehouderij is er een redelijk compleet beeld: de aantallen van de gemeente liggen iets hoger.

In het rekenmodel zijn per diercategorie de volgende inschattingen gemaakt ten aanzien van de huidige situatie:

- Voor de melkveehouderij, geitenhouderij, paardenhouderij en varkenshouderij worden de aantallen van de gemeente gehanteerd;
- Met betrekking tot het aantal schapen, is een aantal percelen voor grondgebonden agrarische bedrijven waarvan geen gegevens beschikbaar zijn, ingevuld met 100 schapen. Een steekproef leert dat het hier in de meeste gevallen gaat om kleinschalige agrarische bedrijven;
- Ten aanzien van het aantal stuks pluimvee zijn twee intensieve veehouderijen waarvan geen actuele gegevens beschikbaar waren, ingevoerd met 100.000 vleeskuikens.

Stalsystemen in de huidige situatie

Van de meldingsplichtige bedrijven - bedrijven die vielen onder het Besluit landbouw (milieubeheer) - zijn de stalsystemen niet altijd even goed in beeld. Hiervoor is door de gemeente respectievelijk de Milieuadviesdienst een inschatting gemaakt. Het betreft enkele tientallen bedrijven.

1. 4. Voornemen

Het gaat hier om een berekening van de maximale stikstofdepositie bij volledige benutting van alle bouwpercelen. Daarbij worden de maximale mogelijkheden die het ontwerpbestemmingsplan op dit moment biedt, aangehouden. Daarbij worden, overeenkomstig jurisprudentie, ook bouwmogelijkheden en mogelijkheden die op basis van afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden zijn toegestaan, meegenomen.

Ten aanzien van de grondgebonden veehouderijen wordt rekening gehouden met de volgende uitgangspunten:

- Voor grondgebonden bedrijven is een invulling met een volwaardige melkveehouderij maatgevend. Mede gelet op de afschaffing van de melkquota is het mogelijk dat deze bedrijfstak zich fors zal uitbreiden. Vergroening van akkerbouwgebied is daarbij niet uitgesloten. Worst-case wordt er daarom vanuit gegaan dat ook alle akkerbouwers in het plangebied melkvee zullen gaan houden. De planregels staan deze uitwisselbaarheid van de bedrijfsvoering niet in de weg zolang het gaat om een grondgebonden agrarisch bedrijf;
- Grondgebonden betekent dat het bedrijf voor een groot deel van de bedrijfsvoering afhankelijk is van agrarische grond. In het bestemmingsplan is echter niet vastgelegd dat het veevoer afkomstig moet zijn van eigen grond;
- In de berekeningen wordt er vanuit gegaan dat alle veehouderijen gebruik maken van de maximale bouwmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt. Grondgebonden bedrijven groeien op basis van wijzigingsbevoegdheden door naar een omvang van maximaal 3,0 hectare;
- Op een bouwperceel dat doorgroeit naar een omvang van 3,0 hectare kunnen ongeveer 750 stuks melkvee en 500 stuks jongvee worden gehouden [1)];
- Er wordt rekening gehouden met de stalsystemen die minimaal verplicht zijn op basis van het *Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij*. Dit betekent voor volwassen melkvee een uitstoot van 9,5 kg ammoniak (NH_3) per koe. Voor jongvee gaat het om 3,9 kg NH_3;
- De maximale ammoniakemissie van een bouwperceel met een grondgebonden bedrijf bedraagt op basis van de voorgaande uitgangspunten maximaal 9.075 kg NH_3.

Voor volwaardige intensieve veehouderijen wordt rekening gehouden met een maximale ontwikkeling als pluimveehouder:

- Volwaardige intensieve veehouderijen kunnen doorgroeien tot een omvang van 1,5 hectare.
- Op een bouwperceel van 3,0 hectare kunnen maximaal 410.000 stuks pluimvee worden gehouden; [2)]
- Er wordt rekening gehouden met de stalsystemen die minimaal verplicht zijn op basis van het *Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij* (0,045 kg NH_3);
- De maximale ammoniakemissie van een bouwperceel met een niet-grondgebonden bedrijf bedraagt op basis van de voorgaande uitgangspunten maximaal 9.900 kg NH_3.

Ten aanzien van bedrijven met een niet-grondgebonden neventak - zogenaamde gemengde bedrijven - wordt rekening gehouden met de volgende uitgangspunten:

- In de huidige situatie is het houden van vleeskuikens de enig voorkomende vorm van intensieve veehouderij. Er wordt vanuit gegaan dat deze bedrijven gebruik maken van de maximale bouwmogelijkheden.

---

1) Deze veebezetting is gebaseerd op de veebezetting van huidige bouwpercelen en komen omgerekend overeen met de getallen die worden genoemd voorop bouwpercelen van 1 tot 1,5 hectare in de publicatie *Megastallen in beeld* (Alterra, 2007)

2) Dit getal is afgeleid uit de LEI (2010), *Omvang van neventakken varkens- en pluimveehouderij*

- Bij percelen met een intensieve neventak, mag maximaal 2.000 m^2 aan stalruimte worden gebouwd (tenzij de bestaande oppervlakte groter is). Op dergelijke percelen kunnen maximaal 41.360 worden gehouden. De maximale veebezetting van de grondgebonden hoofdtak wordt door de gebruikte ruimte iets kleiner. Op het perceel kunnen maximaal 600 stuks melkvee en 400 stuks jongvee worden gehouden;
- Er wordt rekening gehouden met de stalsystemen die minimaal verplicht zijn op basis van he*t Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij* (0,045 kg NH_3);
- De maximale ammoniakemissie van een bouwperceel met een gemengd bedrijf bedraagt op basis van de voorgaande uitgangspunten maximaal 9.121 kg NH_3.

1. 5. Realistisch Trendscenario

Naast de maximale opvulling van alle agrarische bouwpercelen is een trendscenario doorgerekend, waarbij er vanuit wordt gegaan dat de veestapel zich doorontwikkelt volgens de trends die in de afgelopen 10 jaar hebben plaatsgevonden. Dit scenario kan uiteraard niet precies de ontwikkelingen in het plangebied voorspellen, maar geeft een meer realistisch beeld van de omstandigheden waaronder nieuwe vergunningen worden verleend dan het voornemen (de maximale invulling). In de onderstaande tabel zijn de trends voor de verschillende diercategorieën in beeld gebracht.

diercategorie	*Veestapel 2000*	*Veestapel 2012*	*Jaarlijkse groeitrends (2000 – 2012)*	*Veestapel 2023 (bij gelijkblijvende trend)*
Rundvee, totaal	12.222	13.461	+1%	14.766
Schapen	13.260	8.943	-3%	6.608
Geiten	999	529	-4%	340
Paarden	322	605	+7%	1.316
Vleesvarkens	780	480	-3%	335
Leghennen	11.550	34.646	+17%	188.777
Vleeskuikens	670.900	1.670.514	+12%	6.053.040

Figuur 2. Aantal bedrijfstakken en dieren

Uitgangspunten voor het rekenmodel
In het trendscenario wordt de trendmatige groei en krimp van de veestapel gelijkmatig toegedeeld aan alle percelen waar op dit moment vee wordt gehouden. In beide gemeenten zijn iets andere aannames van toepassing. Binnen de gemeenten zelf zijn echter geen grote verschillen per deelgebied waar te nemen. Modelmatig heeft het daarom weinig zin om meer gedetailleerde voorspellingen te doen over stoppende en groeiende bedrijven. Een gelijkmatige spreiding over de bouwpercelen waar op dit moment vee wordt gehouden geeft op dit detailniveau een goed beeld.

Voor de verschillende diercategorieën zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:
- Voor de melkveesector wordt in het realistisch trendscenario uitgegaan van een veestapel die groeit met 1,5% per jaar. Dit betekent dat de veestapel in 2023 is toegenomen met 20%. Een groei van 1,5% ligt iets hoger dan 1,1% per jaar in de

afgelopen 10 jaar, maar daardoor is geanticipeerd op de versnelde groei van de melkveesector na de afschaffing van het melkquotum;

- Voor de paardenhouderij wordt ook rekening gehouden met een lichte groei (1,5% per jaar). Gelet op de economische crisis is op korte termijn krimp van de paardensector aan de orde, maar over 5 jaar kan er weer sprake zijn van een lichte groei;
- Voor de pluimveesector wordt een groeitrend gehanteerd van 5%. Daarmee zal de forse groei uit de afgelopen jaren iets afnemen, maar wordt er nog steeds vanuit gegaan dat de pluimveesector een grotere rol zal gaan spelen met name als neventak bij akkerbouwbedrijven;
- Ten aanzien van de overige diercategorieën is geen eenduidige groeitrend aan de orde. Voor de overige diercategorieën wordt daarom rekening gehouden met een gelijkblijvende veestapel.

BIJLAGE 5

BIJLAGE 5 - NADERE BESCHRIJVING VAN AFWIJKENDE STALVORMEN EN MESTRAFFINAGE

Het landelijk gebied is constant in beweging. Er worden nieuwe technieken toegepast in de agrarische bedrijfsvoering en ruimte gezocht voor functies die (relatief) nieuw zijn in de context van het landelijk gebied, zoals de kleinschalige opwekking van duurzame energie. In deze bijlage wordt een van deze nieuwe functies nader beschreven. De afweging of deze functies (onder randvoorwaarden) in het bestemmingsplan worden mogelijk gemaakt, vindt plaats in de toelichting van het bestemmingsplan.

1. 1. Moderne staltypes melkveehouderij

De moderne landbouw brengt nieuwe technieken en nieuwe typen bebouwing met zich mee. In het kader van dierenwelzijn is in de melkveehouderij behoefte aan staltypen met een natuurlijke ventilatie en veel daglicht. Serrestallen, boogstallen en de zogenaamde Italiaanse stal voorzien hierin. In de onderstaande figuren worden verschillende voornbeelden gegeven. De beleving van staltypes is uiteraard in hoge mate subjectief.

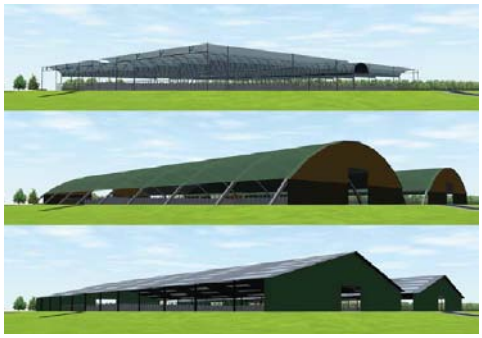

Figuur 1. *Serrestallen, boogstallen en (traditionele) ligboxstallen (Bron: Courage, 2009)*

Figuur 2. *Italiaanse stal*

Figuur 3. *Serrestal*

Figuur 4. *Serrestal*

Figuur 5. *Boogstal*

Figuur 6. *Boogstal*

1. 2. Mestraffinage

Proces

Mestraffinage betreft het scheiden van meststromen in hoogwaardige grondstoffen. Uiteraard zijn ook hier weer verschillende procedés denkbaar. Bij Maatschaap Hilhorst in Noord-Sleen staat een voorbeeld van een mestraffinaderij op boerderijschaal (zie figuur 7). Deze werkt als volgt:

- Vanuit de mestkelder wordt mest in een reactor gepompt, waar een temperatuur heerst van 50°C. In deze fase lost de organische stof op en komen mineralen vrij (net als in de pens van een koe). Daarna blijft een substantie over, waarbij lignine (houtstof) een belangrijk bestanddeel is voor de structuur van de stof.
- De lignine wordt in een tweede reactor gescheiden van de mineralen: er ontstaat een dikke en een dunne mestfractie.
- Een derde reactor composteert de lignine tot compost.
- In de vierde reactor komt biogas vrij met een methaangehalte van 90%-95%.

Groot verschil met de huidige generatie (co-)vergisters is de afbraak van organische stof en het vergistingsproces plaatsvinden in verschillende tanks. Tevens gaat de installatie veel verder in het scheiden van de organische stof en de mineralen fosfaat (P), stikstof (N) en kali (K). De eindproducten kunnen daardoor meer gericht worden ingezet.

Producten en toepassing

De dikke mestfractie is arm aan mineralen en kan worden toegepast als bodemverbeteraar. De dunne mestfractie is een hoogwaardige meststof met hoge mineralenconcentratie. De dunne fractie kan verder worden gescheiden in de stoffen fosfaat (P), stikstof (N) en kali (K), de drie bestanddelen van kunstmest. De werking van de meststoffen kan vergelijkbaar zijn met de werking van kunstmest. Dit kan grote gevolgen hebben voor het huidige mestbeleid. Wanneer de mineralen uit de raffinaderij als kunstmestvervanger erkend worden, zou de mestplaatsingsruimte niet langer limiterend zijn voor de omvang van een bedrijf.

De eerste praktijkonderzoeken van Wageningen Universiteit laten wisselende resultaten zien. Het afvoeren van de meststoffen onder de naam ‘kunstmest’ is daarom nog niet toegestaan. Wel blijkt uit onderzoeken dat de stikstofwerking over het algemeen beter is op bouwland dan op grasland.

Bij mestraffinage ontstaat een biogas met een zeer hoog methaangehalte: hoger dan het methaangehalte van het Nederlandse aardgas. Het wordt daarom ook wel groen gas worden genoemd Het gas is daarom geschikt om op het aardgasnet te injecteren. Het kan ook ter plekke worden omgezet in elektriciteit en warmte met een warmtekrachtkoppelingsinstallatie (WKK).

Ruimtelijke inpasbaarheid

Op boerderijschaal is deze activiteit 100% gebonden aan het agrarisch bedrijf en heeft daardoor geen verkeersaantrekkende werking. De activiteiten kunnen plaatsvinden in bebouwing ter grote van een zeecontainer, waardoor de ruimtelijke uitstraling veel beperkter is dan bij co-vergisting.

Figuur 7. Mestraffinage

Nieuwe technieken

De techniek staat uiteraard niet stil. Op de Dairy Campus bij Leeuwarden is op dit moment een nieuw type mestraffinaderij in aanbouw (zie onderstaande figuur). In 2013 en 2014 wordt met deze demo-installatie onderzoek gedaan naar een nieuw procedé, waarbij klimaatneutraliteit het uitgangspunt is: de energie die vrijkomt bij vergisting wordt gebruikt om de mest te raffineren. De techniek onderscheidt zich verder doordat via membraanelektrolyse verschillende mineralenconcentraten worden geproduceerd. De bedoeling is om daarmee de bemestende waarde van de eindproducten verder te verhogen. De concentraten worden in 2013 en 2014 hier op getest.

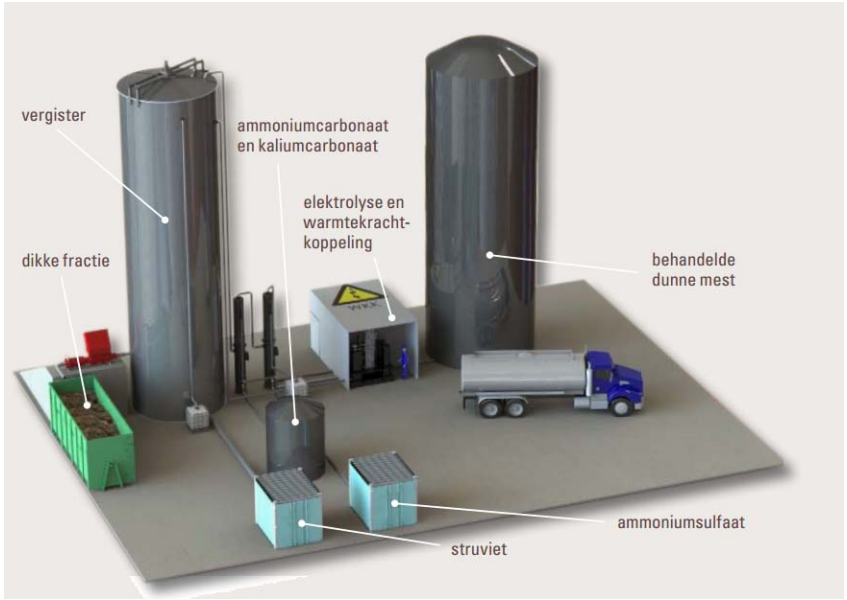

Figuur 8. Nieuw type mestraffinaderij op Dairy Campus

BIJLAGE 6

Rapport M.2012.1106.04.R001

PlanMER Franekeradeel
Berekening stikstofdepositie

Status: DEFINITIEF

Van Pallandtstraat 9-11
Postbus 153
6800 AD Arnhem
T +31 (0)26 351 21 41

Casuariestraat 5
Postbus 370
2501 CJ Den Haag
T +31 (0)70 350 39 99

Lavendelheide 2
Postbus 671
9200 AR Drachten
T +31 (0)512 52 23 24

Geerweg 11
Postbus 640
6130 AP Sittard
T +31 (0)46 411 39 30

info@dgmr.nl
www.dgmr.nl

Colofon

Rapportnummer:	M.2012.1106.04.R001	
Plaats en datum:	Den Haag, 16 april 2013	
Versie:	002	Status: DEFINITIEF
Opdrachtgever:	Buro Vijn Postbus 81 9062 ZJ OENKERK	
Contactpersoon: Telefoon: Fax: E-mail:	de heer E. Stellingwerf 058 256 25 25 058 256 40 40 info@burovijn.nl	
Uitgevoerd door: Informatie: E-mail: Telefoon: Fax:	DGMR Industrie, Verkeer en Milieu B.V. dr. A.Y. (Arnaud) Kok ko@dgmr.nl 070 350 39 99 026 443 58 36	
Auteur(s):	dr. A.Y. (Arnaud) Kok ir. N.A. (Nina) van Vulpen	
Eindverantwoordelijke: **Voor deze:**	Ing. M.H.M. (Michel) van Kesteren ir. M.H.J. (Mark) Bakermans	
Verwerkt door:	KO|GLO	

©DGMR Industrie, Verkeer en Milieu B.V. Alle rechten voorbehouden. Wilt u (delen van) dit rapport kopiëren of vermenigvuldigen, vraagt u dan schriftelijk toestemming daarvoor bij DGMR Industrie, Verkeer en Milieu B.V.

Inhoudsopgave Pagina

1. INLEIDING 4
2. SITUATIE 5
3. UITGANGSPUNTEN 6
4. RESULTATEN 7

Bijlage 1: overzichtskaarten
Bijlage 2: emissiegegevens
Bijlage 3: rekenresultaten

1. Inleiding

Ten behoeve van een nieuw bestemmingsplan Buitengebied doorloopt de gemeente Franekeradeel een PlanMer-procedure. Daarnaast wordt een passende beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet opgesteld. Om de effecten als gevolg van stikstofdepositie in beeld te kunnen brengen, moeten stikstofberekeningen worden uitgevoerd. In opdracht van Buro Vijn heeft DGMR Industrie, Verkeer en Milieu B.V. berekeningen uitgevoerd om de stikstofdepositie te bepalen vanwege een groot aantal agrarische bedrijven te Franekeradeel op een aantal Natura 2000 gebieden in Nederland en Duitsland. Voor dit onderzoek zijn drie scenario's doorgerekend. Dit zijn:

- huidige situatie;
- maximale invulling;
- trend scenario.

In deze rapportage wordt eerst ingegaan op de situatie, dan volgen de uitgangspunten en de resultaten. In dit rapport is geen conclusie opgenomen. Buro Vijn zal de rekenresultaten gebruiken bij de effectbeschrijving in de passende beoordeling en het PlanMER. Voor dit rapport heeft dan ook geen toetsing aan grenswaarden of beoordeling van de resultaten plaatsgevonden.

2. Situatie

De gemeente Franekeradeel ligt in het noordwesten van Friesland. Binnen deze gemeente zijn meer dan 180 agrarische bedrijven actief. In onderstaande figuur zijn deze bedrijven (gele bolletjes) weergegeven, alsmede de Natura 2000 gebieden (m.u.v. Wadden- en Noordzee). Ook weergegeven zijn de locaties waarop de (cumulatieve) depositie vanwege de bedrijven is berekend (blauwe bolletjes). Deze locaties zijn maatgevend voor de uitkomsten vanwege de gevoeligheid van de habitats ter plaatse en/of vanwege de afstand tot het plangebied.

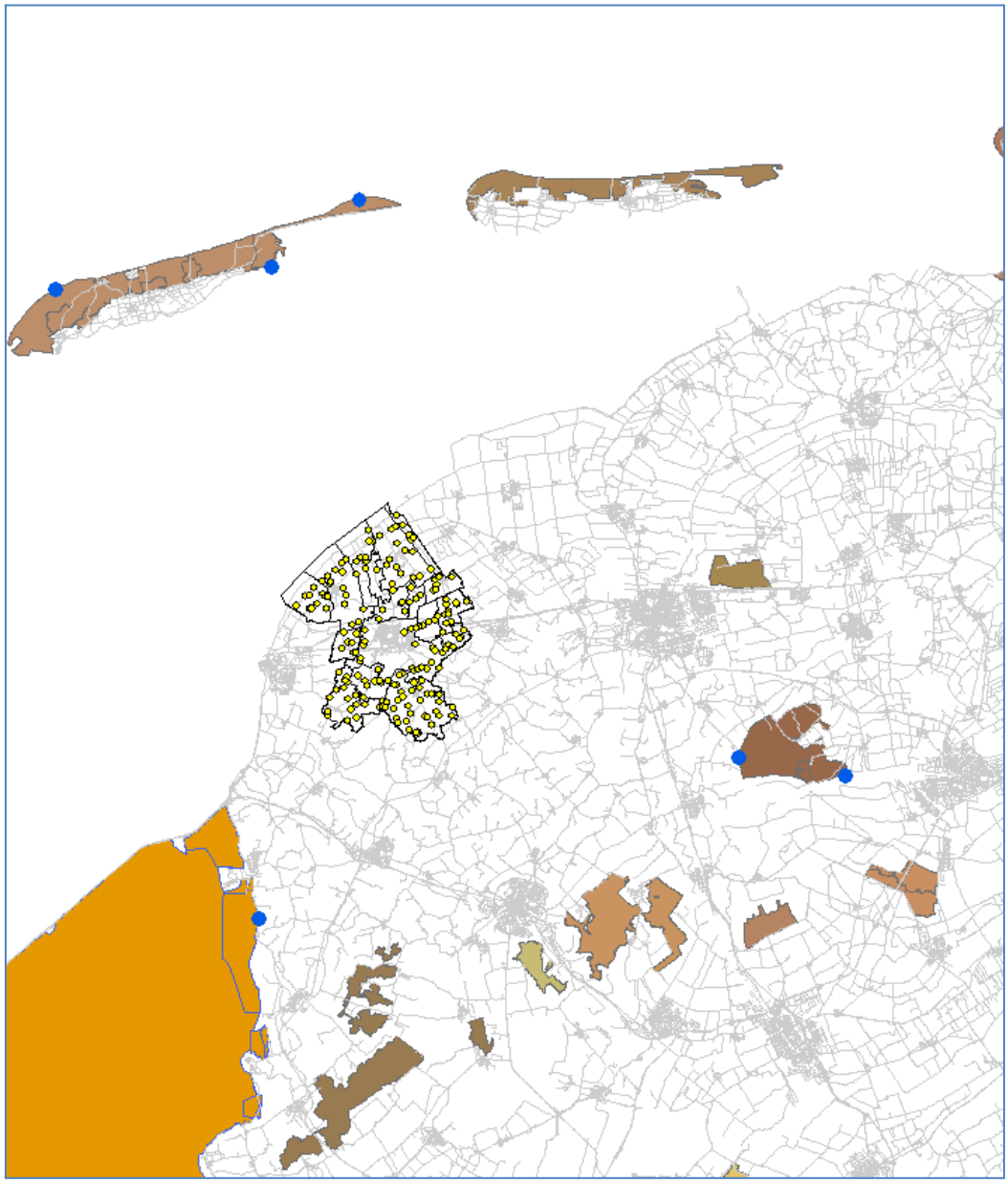

Figuur 1: overzicht ligging meegenomen agrarische bedrijven (gele bolletjes), rekenpunten (blauwe bolletjes) en Natura 2000 gebieden (bruine vlakken).

3. Uitgangspunten

Door de gemeente Franekeradeel zijn dier- en stalgegevens aangeleverd van de agrarische bedrijven in het plangebied. Deze gegevens zijn vertaald naar een aantal rekenscenario's'. Aan de hand van het BAG is vervolgens door DGMR de ligging van ieder adres bepaald. De exacte ligging van het emissiepunt komt dan ook overeen met de ligging van het adrespunt in BAG. Sommige bedrijven hebben twee adressen/locaties. In overleg met Buro Vijn is voor deze adressen de emissie in de huidige situatie evenredig verdeeld over de twee adressen. Voor de drie scenario's is de emissie niet verdeeld, maar is op beide adressen de volledige emissie toegepast. In bijlage 2 is een overzicht met coördinaten, emissies en adressen weergegeven. In bijlage 1 zijn overzichtskaarten met de emissiepunten per variant opgenomen. Door Buro Vijn is tevens de ligging van de rekenpunten opgegeven, ook deze zijn te zien in bijlage 1.

Om de berekening uit te voeren, is gebruikgemaakt van de meest recente versie van het computerprogramma OPS-Pro 2012 (versie 4.3.15 van 09-12-2011 met OPS-helper versie 4.6 van 23-11-2012).

OPS-Pro is zeer geschikt om de depositie vanwege een groot aantal bronnen over grotere afstanden door te rekenen. Voor de emissiepunten zelf zijn de volgende eigenschappen gehanteerd:

- warmte-inhoud: 0 MW;
- hoogtebron: 12 meter;
- diameterbron: 3 meter;
- z-spreiding pluim: 2 meter;
- categorie: agrarisch;
- gebied: Nederland;
- type bron: continue emissie.

Vanwege de grote afstand van ontvanger tot de bronnen is het model niet gevoelig voor keuzes in bronhoogte, diameter en z-spreiding van de initiële pluim. Ook voor de warmte-inhoud (initiële pluimstijging) is het model vanwege deze niet zeer gevoelig, mits de warmte-inhoud niet te groot wordt. Als worstcase/veilige variant is de warmte-inhoud dan ook op 0 gezet.

De invoerparameters voor OPS waren:

- meteo: lange termijn gemiddelde (1998-2007);
- ruwheid: op basis van LGN6;
- component: NH_3;
- rekenjaar: 2013[1].

[1] Als rekenjaar is 2013 ingevoerd. Vanwege de vaste invoer met betrekking tot emissie, meteo en ruwheid levert dit hetzelfde resultaat op als ieder ander willekeurig gekozen toekomstig jaar.

4. Resultaten

In onderstaande tabel is voor ieder receptorpunt en ieder scenario de depositie NH_x in mol/Ha per jaar weergegeven. Tevens is per scenario de totale NH_3-emissie weergegeven. In bijlage 3 zijn de berekende concentraties en het onderscheid tussen natte en droge depositie weergeven.

Tabel 1
Overzicht depositie NH_x in mol/Ha/jr voor de toetspunten

nr.	x	y	huidig	maximale invulling	trend
AldeFaenen01	187862	570346	3.24	30.00	4.16
AldeFaenen02	194884	569132	2.17	20.10	2.78
DuinenT03	157420	602386	3.90	36.00	4.94
DuinenT04	143358	600844	2.31	21.30	2.93
DuinenT05	163158	606744	3.97	36.50	5.02
IJsselmeer06	156585	559848	2.48	22.90	3.19
Totale emissie NH_3			177 ton/jaar	1631 ton/jaar	225 ton/jaar

In de tabel is te zien dat op toetspunten 3 en 5 de depositiewaarden het hoogste zijn. Deze punten liggen op Terschelling ten noorden van het plangebied. Dit wordt mede veroorzaakt doordat de heersende windrichting in Nederland (zuid)westelijk is, wat een hogere depositiewaarde op Terschelling verklaart. Tevens geldt dat er bij verspreiding over water minder menging van de lucht plaatsvindt, waardoor de concentraties minder snel verdunnen.

Den Haag, 16 april 2013
DGMR Industrie, Verkeer en Milieu B.V.

Bijlage 1

Overzichtskaarten

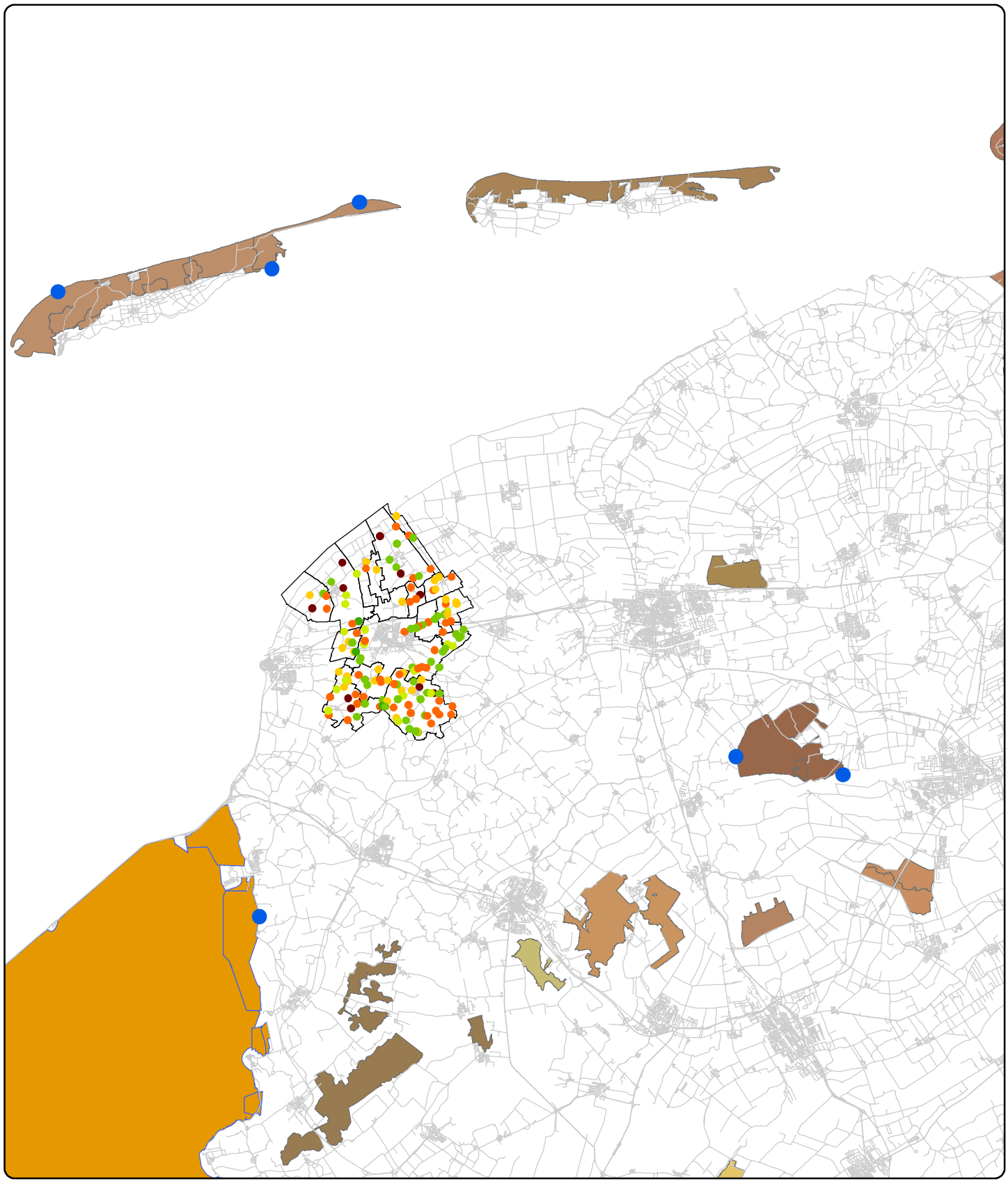

Legenda

emissiepunten

emissie [kg/j]

- <50
- 51 - 100
- 101 - 400
- 401 - 1000
- 1001 - 3500
- >3500

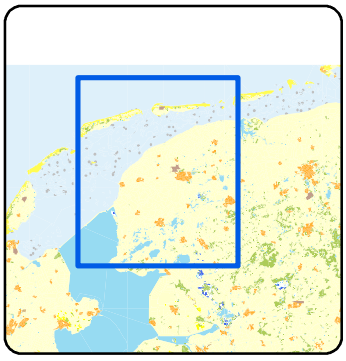

dGmR

0 1550 3100 6200 9300

Meter

Huidige situatie

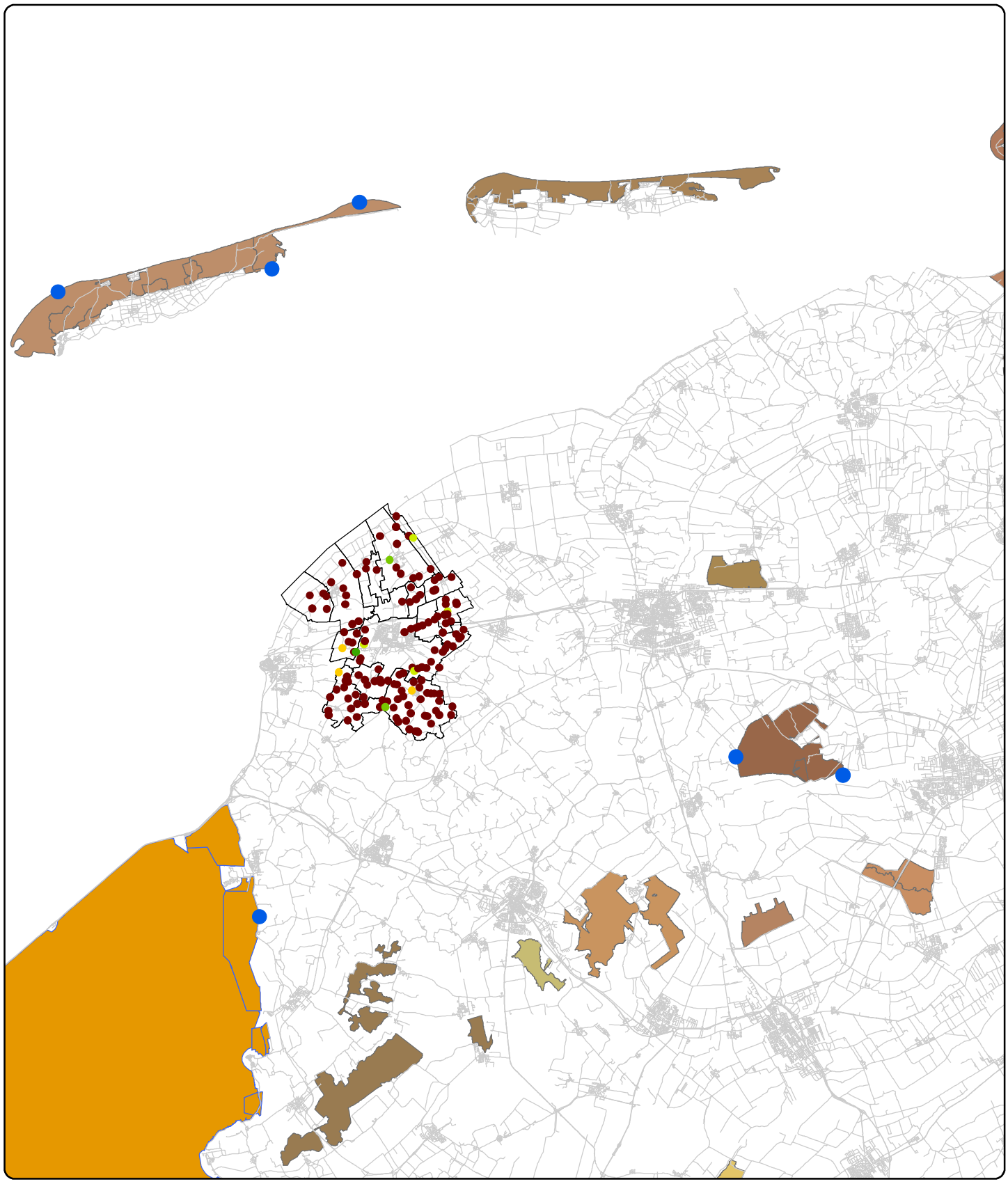

Legenda

emissiepunten

emissie [kg/j]

- <50
- 51 - 100
- 101 - 400
- 401 - 1000
- 1001 - 3500
- >3500

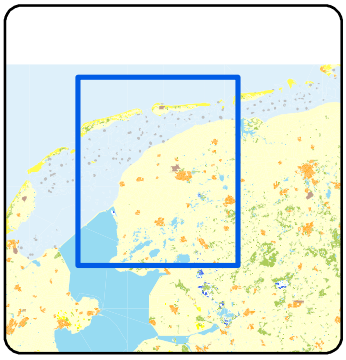

dGmR

0 1550 3100 6200 9300

Meter

Trend

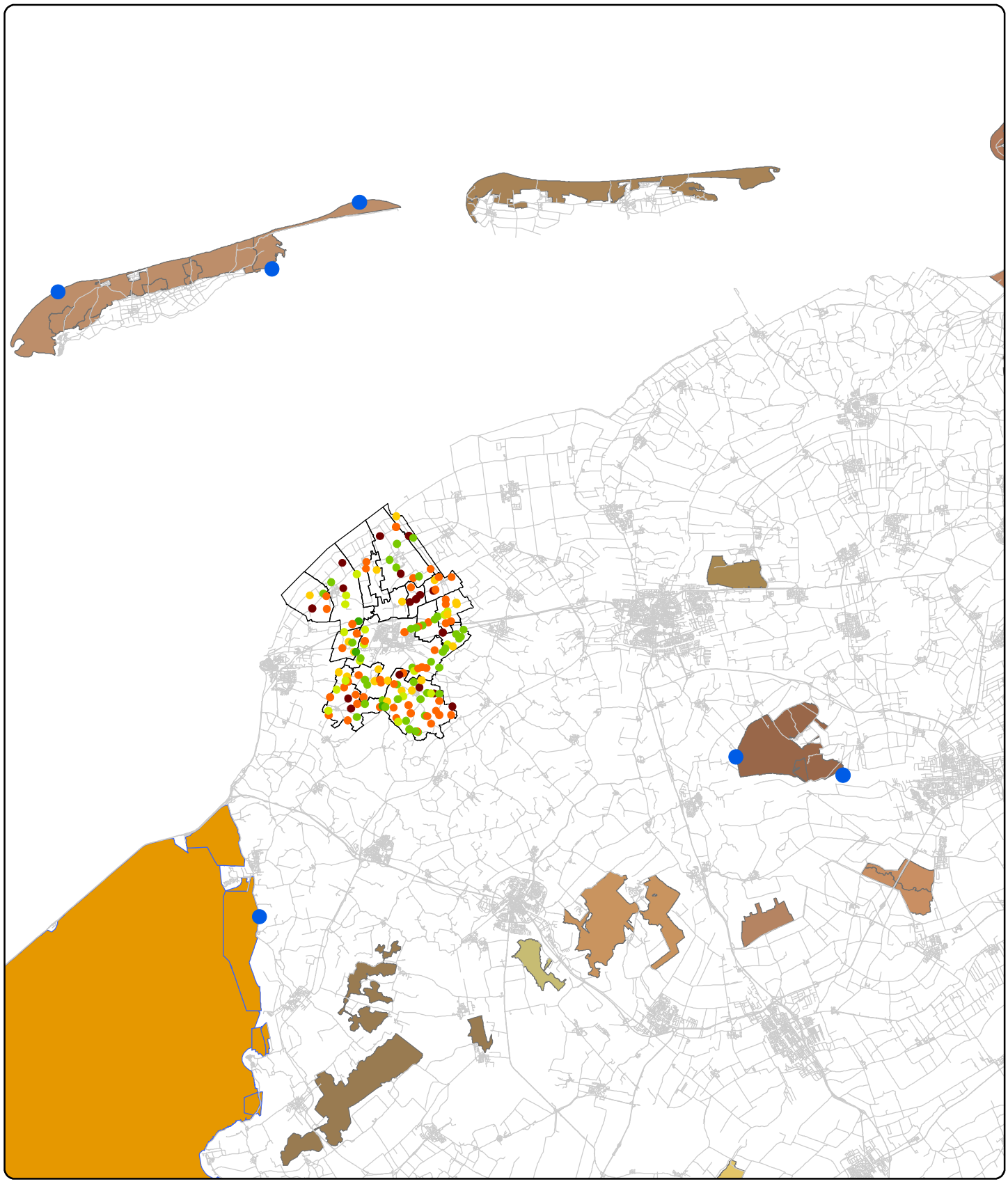

Legenda

emissiepunten

emissie [kg/j]

- <50
- 51 - 100
- 101 - 400
- 401 - 1000
- 1001 - 3500
- >3500

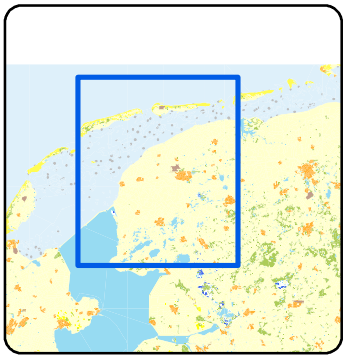

dGmR

0 1550 3100 6200 9300

Meter

Voornemen

Bijlage 2

Emissiegegevens

STIKSTOFBEREKENINGEN Frankeradeel									
Naam inrichting	Straat bezoekadres	Hnr.		Plaats	X-coord.	Y-coord.	emissie per bouwperceel	Max invulling	Emmissie trend
STELWAGEN W.	Arkens 7 8802 PR te FRANEKER	7	8802PR		166087	578524	1712	9075	2017
F. IDSINGA	Arkens 9 8802 PR te FRANEKER	9	8802PR		166539	578752	70	9075	70
Mts. Wildeboer	Berlikumerweg 16 8811 HR te RIED	16	8811HR		169208	582120	1414	9075	1660
SCHAAR J.V/D	Bethanieleane 3 8851 RD te TZUMMAR	3	8851RD		166688	582078	2043	9075	2406
J. Wijnia	Binnenpad 2 8805 TC te HITZUM	2	8805TC		164394	576090	839	9075	637
BIJLSMA	Camstrawei 1 te FIRDGUM	1	8852RH		166560	584549	0	9075	0
maatschap Vogels-Dijkstra	Camstrawei 22 en 41 te FIRDGUM	22	8852RJ		166507	584887	0	9075	0
maatschap Vogels-Dijkstra	Camstrawei 22 en 41 te FIRDGUM	41	8852RJ		165977	585521	0	9075	0
HUIZINGA M.	Camstrawei 27 te FIRDGUM	27	8852RJ		166392	584858	2710	9900	4169
ZEE J. V/D	Camstrawei 40 8852 RJ te FIRDGUM	40	8852RJ		165568	586153	481	9075	550
VAN DER WAL	Camstrawei 8 8852 RW te FIRDGUM	8	8852RH		166698	584708	75	250	88
Maatschap W. Postma-Yntema	Deersum 1 8806 KS te ACHLUM	1	8806KS		162598	573507	4683	9900	7779
Veldman	Deersum 2 8806 KS te ACHLUM	2	8806KS		162992	573819	1198	9075	1411
MAATSCHAP HETTINGA-BRUNING	Deersum 4 8806 TH te ACHLUM	4	8806TH		163409	574247	1425	9075	1679
Mts. J. en A.J. Rienks	Dongjumerweg 1 8809 HW Boer	1	8809HW		166451	580494	3430	9900	5866
BOOMSMA MAATSCHAP	Dongjumerweg 10 te RIED	10	8811HA		168165	581621	0	9075	0
Melkveehouderij Kleefstra	Dongjumerweg 11 8809 HW te BOER	11	8809HW		167110	580968	3562	9075	4196
EVERWIJNSGOED STICHTING	Dongjumerweg 12 8811 HA te RIED	12	8811HA		168087	581938	504	9075	507
J.A. Bouma	Dongjumerweg 5 8811 HA Ried	5	8811HA		167992	581255	2925	9900	5003
JONG R.P. DE	Dongjumerweg 8 8811 HA te RIED	8	8811HA		168143	581317	915	9075	1413
MAATSCHAP DE GROOT	Dongjumerweg 8 te BOER	8	8809HW		166851	580702	2,100	9900	3592
MAATSCHAP TJALMA/POSTMA	Dorpsstraat 1 8813 JB te SCHALSUM	1	8813JB		167667	579191	2403	9075	2830
MAATSCHAP R. EN P. VISSER	Fiskerspaed 28 te OOSTERBIERUM	28	8854AJ		163253	583410	0	9075	
Melkveehouderij Sijbrandij	Franekerweg 1 8804 NA te TZUM	1	8804NA		166008	575853	955	9075	1125
	Franekerweg 12 Hitzum (bestemmings	12	8813JA		167308	578958	70	9075	70
	Franekerweg 2 Tzum (bestemmingspla	2	8804NA		165791	575710	2,100	9900	3592
SYTSMA J.S.	Franekerweg 24 8813 JA te SCHALSUM	24	8813JA		167038	578893	1673	9075	1970
BLANKSMA M.C.	Franekerweg 26 8813 JA te SCHALSUM	26	8813JA		166846	578797	70	9075	70
SCHAAR FIRMA V/D	Franekerweg 3 8804 NA te TZUM	3	8804NA		166702	575247	70	9075	70
ZIJLSTRA T.T.	Franekerweg 3 8805 TB te HITZUM	3	8805TB		164550	575226	1435	9075	1683
WIJNSTRA J.J.	Franekerweg 30 8804 NA te TZUM	30	8804NA		166601	574710	808	808	951
DIJKSTRA K.	Franekerweg 4 8805 TB te HITZUM	4	8805TB		164141	575328	564	9075	661
	Frentsjerterpaed ? Wjelsryp (bestemm	1	8801jx		168394	576202	70	9075	70
A. Swart	Frjentsjerterdyk 7 8855 XC te SEXBIER	7	8855XC		162278	580931	158	9075	219
Mts. Hoitsma	Getswerderdyk 2 te FRANEKER	2	8802PL		164449	579385	0	9075	0
HOLLENGA MTS P.S. EN M.	Getswerdersyl 8 8855 RX te SEXBIERU	8	8855RX		163095	579230	13	9075	13
F. Zeinstra	Getswerdersyl 9 8855 RX te SEXBIERU	9	8855RX		162689	579059	1164	9075	1371
JUKEMA J.	Haerdawei 44 te OOSTERBIERUM	44	8854AC		162975	583133	0	9075	0
RIJHAL 'T SPANT	Harlingerweg 80 D 8801 PD te FRANEK	80D	8801PD		163428	577708	250	250	294
MAATSCHAP HOEKSTRA/TUINSTRA	Harlingerweg 82 8801 PD te FRANEKE	82	8801PD		163507	577937	1631	9075	1980
ZYLSTRA A.	Hearewei 16 te PIETERSBIERUM	16	8856BT		159913	580093	0	9075	
A.J. van der Meer	Hearewei 19 8856 BT Pietersbierum	19	8856BT		160033	580083	4095	9900	7004
K. de Vries	Hearewei 45 8851v GC te TZUMMARUI	45	8851GC		165604	584333	70	9075	70
Maatschap Hanenburg-Hettinga	Hearewei 9 te PIETERSBIERUM	9	8856BT		160429	580396	0	9075	0
Zee T.van der	Hegesylsterwei 16 te TZUMMARUM	16	8851RA		165286	581671	0	9075	0
	Hegesylsterwei 4 Tzummarrum(besten	4	8851RA		165586	582769	70	9075	70
Melkveehouderij Van der Burg V.O.F.	Hegesylsterwei 7 8851 RA te TZUMMA	7	8851RA		165857	582362	3966	9075	4333
S. Yntema	Herbayumerweg 1 8806 KB te ACHLUM	1	8806KB		161215	574251	1467	9075	1754
VRIES J.A. DE	Herbayumerweg 3 8806 KB te ACHLUM	3	8806KB		161664	574761	123	9075	145
M.R. de Vlas	Herbayumerweg 5 8806 KB te ACHLUM	5	8806KB		161811	575900	734	734	864
ZYLSTRA M.	Hitzumerweg 12 8801 PX te FRANEKE	12	8801PX		164499	575393	2384	9075	2517
Mts. L.J. Faber en A. Faber-Wiersma	Hitzumerweg 2 8806 TR te ACHLUM	2	8806TR		162917	574406	1307	9075	1535
Maatschap Hiemstra	Hitzumerweg 4 8806 TR te ACHLUM	4	8806TR		162408	574178	5439	9075	6407
WALLINGA A.J. VAN	Hitzumerweg 9 8801 PX te FRANEKER	9	8801PX		165026	575345	786	9075	888
E. de Vries	Hoarnestreek 1 8851 RN Tzummarum	1	8851RN		165587	585438	1375	9900	2352
Mts. Jukema	Hoarnestreek 1 te SEXBIERUM	1	8855RS		162298	583291	0	9075	0
Jorritsma Pluimvee BV	Hoarnestreek 10 8851 RN Tzummarur	10	8851RN		164493	584827	15725	15725	15725
KINGMA P.J.	Hoarnestreek 11 te PIETERSBIERUM	11	8856RV		159616	580904	0	9075	0
Mts. Nieuwenboer-Timmerman	Hoarnestreek 2 te PIETERSBIERUM	2	8856RV		160179	581438	0	9075	0
WITTE de	Hoarnestreek 25 te PIETERSBIERUM	25	8856RV		159054	580261	0	9075	0
	Hoarnestreek 3 Tzummarum (bstemmi	3	8851RN		165548	585427	2,100	9900	2592
ZEE V/D, DE JONG MAATSCHAP	Hoarnestreek 35 te TZUMMARUM	35	8851RN		164014	584466	0	9075	0
MAATSCHAP DE VERTE	Hoarnestreek 46 te SEXBIERUM	46	8855RT		160729	581867	0	9075	0
J.S. Jukema	Hoarnestreek 5 8855 RS Sexbierum	5	8855RS		162028	583055	5400	9900	5647
Maatschap Wassenaar -Jonker	Hoarnestreek 5 te TZUMMARUM	5	8851RN		165271	585221	0	9075	0
GERBRANDASTATE VOF (NR 7 EN 9)	Hoarnestreek 7 8856 RV te PIETERSBI	7	8856RV		159891	580931	610	9075	610
JONG DE MAATSCHAP R. EN R.J.	Hoarnestreek 7 te SEXBIERUM	7	8855RS		161609	582586	0	9075	0
H.S. Houtsma VOF	Hoarnestreek 8 te OOSTERBIERUM	8	8854RP		163809	584448	0	9075	0
BOSMA S.J.	Hoarpaed 4 8856 BS te PIETERSBIERU	4	8856BS		160785	581057	70	9075	70
OOSTERHAVEN J.	Holpryp 1 8804 RI te TZUM	1	8804RL		165914	574666	778	9075	915
	Holpryp 2 Tzum (bestemmingsplankaa	2	8804RZ		165600	575078	70	9075	70
Mts. Zijlstra-Talsma	Holpryp 5 8804 RZ te TZUM	5	8804RZ		165439	575105	1033	9075	1185
Mts. S. & J.J. en P. & J.A. Hibma-Brouwer	Hoofdweg 16 8814 JW te ZWEINS	16	8814JW		169775	578206	70	9075	70
	Hoofdweg 17 Zweins (bestemmingspla	17	8814JW		169699	578119	70	9075	70
S. Idsardi	Hoofdweg 2 A 8814 JW te ZWEINS	2A	8814JW		169480	578386	70	9075	70
D. Fokkema	Hoofdweg 26 8814 JW te ZWEINS	26	8814JW		168952	577724	210	9075	210
Akkerbouwbedrijf Bierma	Hovensreed 27 te DONGJUM	27	8808HB		164664	580003	0	9075	0
LOOTSMA A.	Kammingadammen 2 8851 RE te TZUM	2	8851RE		167839	582649	2746	9075	2466
	Kammingadammen 5 Tzummarrum (b	5	8851RE		167065	582186	70	9075	70
VIETOR P.A.	Kerkbuurt 30 8805 TH te HITZUM	30	8805TH		163681	575061	70	9075	70
STAL ARISTOCRAAT FAM H.HOEKSTRA	Kie 3 te FRANEKER	3	8801PJ		163181	576631	81	9075	101
H. van der Pol	Kie 4 8801 PJ te FRANEKER	4	8801PJ		163242	576816	70	9075	70
W. Houtsma	Kiesterzijl 51 8807 PG te HERBAIJUM	51	8807PG		162788	577204	402	9075	785
H. Tigchelaar	Kiesterzijl 7 - 8 8807 PG te FRANEKER	7	8801PH		162931	577202	17.5	35	17.5
H. Tigchelaar	Kiesterzijl 7 - 8 8807 PG te FRANEKER	8	8801PH		162914	577208	17.5	35	17.5
FOKKEMA	Kingmatille 1 A 8814 JX te ZWEINS	1A	8814JX		169289	577596	350	9075	412
Dijkstra V.O.F.	Konkelswei 2 te OOSTERBIERUM	2	8853AS		163603	583125	994	9075	1600
VISSER F.	Konkelswei 4 te OOSTERBIERUM	4	8854AS		163591	583412	0	9075	0
S.T. GREIDANUS	Laakwerd 1 8804 RK te TZUM	1	8804RK		166006	574313	106	9075	125
HOEKSTRA K.	Laakwerd 2 8804 RK te TZUM	2	8804RK		165650	574105	70	9075	70
MTS. M. en P. DIJKSTRA	Laakwerd 3 8804 RK te TZUM	3	8804RK		165409	573564	1396	9075	1644
SWART J.	Latsmaleane 1 te SEXBIERUM	1	8855XK		161220	581735	0	9075	0
	Latsmaleane 12 Sexbierum (bestemmi	12	8855XK		161296	581796	70	9075	70
MAATSCHAP J. BRUINSMA & E. LENGER	Latsmaleane 3 te SEXBIERUM	3	8855XK		161120	582167	0	9075	0

STIKSTOFBEREKENINGEN Frankeradeel									
Naam inrichting	Straat bezoekadres	Hnr.		Plaats	X-coord.	Y-coord.	emissie per bouwperceel	Max invulling	Emmissie trend
Zonderland J.E.	Leane 1 8737 JK te HERBAIJUM	1	8807PL		162431	577892	846	9075	996
HAMOEN MELKVEEHOUDERIJ	Leane 3 8807 PL te HERBAIJUM	3	8807PL		162688	577822	70	9075	70
Melkveebedrijf Hofstra	Leane 5 8807 PL te HERBAIJUM	5	8807PL		162978	578453	1777	9075	2093
BOOTSMA S.	Leane 7 te PIETERSBIERUM	7	8856XH		161000	580065	1600	9075	1884
M. van der Sluis	Lollumerweg 3 8804 RX te TZUM	3	8804RX		164668	574049	70	9075	70
BAKKER D.	Lollumerweg 4 te ACHLUM	4	8806TP		163503	573832	70	9075	70
ZIJLSTRA J.	Lollumerweg 5 8804 RX te TZUM	5	8804RX		164959	573957	840	9075	990
VISSER P.	Lollumerweg 6 A 8802 XW te TZUM	6A	8804RX		164482	573623	1140	9075	1343
A.J. Cnossen	Lollumerweg 7 8804 RX te TZUM	7	8804RX		164661	573666	7	9075	7
Stal Lytse Vlearen	Lollumerweg 8 8804 RY, Tzum	8	8804RX		164835	573612	60	60	71
R.J. Sijbrandi	Lutje Lollum 10 8801 PW te FRANEKEF	10	8801PW		167845	576581	70	9075	70
MTS. A. en T. HETTINGA-HALMA	Lutje Lollum 13 8801 PW te FRANEKEF	13	8801PW		167543	576158	1913	9075	1833
SINNEMA R.	Lutje Lollum 2 te FRANEKER	2	8801PW		166632	576183	70	9075	70
HAAN S.A. DE Bij ons bekend al S Boorsma	Lutje Lollum 3 te FRANEKER	3	8801PW		166738	576002	117	117	136
HETTINGA Y.	Lutje Lollum 6 8801 PW te FRANEKER	6	8801PW		166993	576125	1378	9075	1623
MTS. POELSTRA-KOOPMANS	Lutje Lollum 9 8801 PW te FRANEKER	9	8801PW		167252	576228	1561	9075	1837
	Miedleane 1 Herbaijum (bestemmingsk	1	8807PH		162144	578539	250	9075	294
L. Herrema	Miedweg 11 8809 HX te BOER	11	8809HX		166550	581462	1223	9075	1442
ANEMA W.L.	Monnikenweg 57 8806 KZ te ACHLUM	57	8806KZ		161125	573062	1091	9075	1285
A.J. BROERSMA	Monnikenweg 58 te ACHLUM	58	8806KZ		161107	573369	330	9075	289
melkveebedrijf Hettinga	Muntsewei 10 8853 XN te KLOOSTER-I	10	8853XN		164266	581309	2505	9075	2950
FAASSEN A.	Muntsewei 2 8853 XN te KLOOSTER-LI	2	8853XN		163913	582847	2049	2049	2414
DYKSTRA Ph.	Muntsewei 3 8853 XN te KLOOSTER-LI	3	8853XN		164284	582587	517	9075	572
Mts. W.W. Atsma en J. Atsma-Kooistra	Nieuwbuursterweg 48a 8804 RJ Tzum	48	8804RJ		168072	574500	5890	9900	10075
DIJKSTRA N.	Nieuwbuurtsterweg 47 8804 RJ te TZU	47	8804RJ		167852	574485	164	9075	174
Melkveebedrijf Hannema	Nieuwbuurtsterweg 42 8804 RJ te TZU	42	8804RJ		167096	574910	3535	9075	4164
POLITIEK G.	Nieuwbuurtsterweg 45 8804 RJ te TZU	45	8804RJ		167603	574511	70	9075	70
TEIJEMA P.	Nieuwbuurtsterweg 47 8804 RJ te TZU	47	8804RJ		167852	574485	174	9075	191
BERG A.	Nieuwbuurtsterweg 49 8804 RJ te TZU	49	8804RJ		168375	574455	70	9075	70
GREIDANUS MAATSCHAP	Nieuwbuurtsterweg 50 8804 RJ te TZU	50	8804RJ		168370	574001	1212	9075	1428
GREIDANUS J.	Nieuwbuurtsterweg 51 8804 RJ te TZU	51	8804RJ		168189	573351	1093	9075	1655
H.A. v/d Ploeg	Nieuweweg 38 8811 HJ te RIED	38	8811HJ		168366	582117	929	9075	1093
Firma Truurd	Noord 't 6 8804 NC te TZUM	6	8804NC		167219	575378	710	9075	836
G. Nammensma	Ottemaleane 1 te SEXBIERUM	1	8855XL		162049	582456	0	9075	0
BLANKSMA S EN B	Oude Weg 3 8805 TL te HITZUM	3	8805TL		163501	575393	70	9075	70
F. Jukema	Pastorijreed 1 8865 XE Sexbierum	1	8855XE		162103	581394	5215	9900	8919
Bouma BV	Plattedyk 1 8804 RR Tzum	1	8804RR		169251	573641	2772	9900	4741
Maatschap Bootsma en Van der Burg	Plattedyk 5 8804 RR te TZUM	5	8804RR		169175	573078	1893	9075	2677
ZEINSTRA G.I.	Riedsterweg 2 8812 JM te PEINS	2	8812JM		168826	580335	2342	9075	2750
MAATSCHAP LETTINGA	Riedsterweg 2 te DONGJUM	2	8808HM		165886	580415	0	9075	0
D. Nadema	Riedsterweg 3 8808 HM te DONGJUM	3	8808HM		165951	580519	483.7	9075	512
BARTLEMA MTS.	Riedsterweg 3 8812 JM te PEINS	3	8812JM		168815	580681	955	9075	1125
MAATSCHAP LETTINGA	Riedsterweg 8 te DONGJUM	8	8808HM		166144	579888	0	9075	0
IDSARDI A.	Rijksstraatweg 11 8814 JV te ZWEINS	11	8814JV		169979	578676	70	9075	70
Mts Sijtsma	Rijksstraatweg 8 8813 JHte schalsum	8	8813JH		168630	578512	2220	9900	3797
A. Zeinstra	Rijksweg 11 8807 PJ te HERBAIJUM	11	8807PJ		162031	577490	984	984	1158
BROLSMA MAATSCHAP	Roordamaleane 23 25 te TZUMMARUI	23	8851GL		164957	582901	0	9075	0
B. Sijtsma	Salverderweg 63 te FRANEKER	63	8801PT		166828	577730	0	9075	0
F.A. Ypma	Salverderweg 66 te FRANEKER	66	8801PT		167936	577521	0	9075	
GUNNINK A.	Salverderweg 68 8801 PT te FRANEKE	68	8801PT		168095	577325	2010	9075	2368
Gunnink Veehouderij VOF	Salverderweg 70 8801 PT te FRANEKE	70	8801PT		168606	577215	70	9075	70
	Salverderweg 70 A Franeker/Zweins (b	70A	8801PT		168795	577443	70	9075	70
	Schalsumerweg 11 Peins (bestemming	11	8812JK		168094	579365	70	9075	70
BOER J.W. DE	Schalsumerweg 8 8812 JK te PEINS	8	8812JK		168269	579564	70	9075	70
Mts. Andringa	Sedyk 1 te OOSTERBIERUM	1	8854RR		163770	585185	0	9075	0
OKKINGA G.	Skippersdykje 1 8856 XG te PIETERSB	1	8856XG		160979	580874	1235	9075	1873
NORDER J.	Skippersdykje 2 te PIETERSBIERUM	2	8856XG		161092	580874	0	9075	0
MAATSCHAP GOODIJK	Slachte 4 + 5 te SEXBIERUM	4	8855XB		163437	580042	0	9075	0
	Slachte 5 te Sexbierum (bestemmingsp	5	8855XM		162970	582344	250	9075	294
Rundveehouderij Vollema	Slachtedijk 1 8804 RW te TZUM	1	8804RW		165574	572876	860	9075	1013
mts Rusticus-Wybenga en zorg en leerboerderij	Slachtedijk 4 8804 RW te TZUM	4	8804RW		165686	572648	253	9075	282
TERPSTRA D.	Slappeterpsterweg 10 te PEINS	10	8812JR		170143	580531	0	9075	0
MAATSCHAP VERSTEEG	Slappeterpsterweg 9 + 7 8812 JR te PI	7	8812JR		169519	580345	902.5	9075	799.5
MAATSCHAP VERSTEEG	Slappeterpsterweg 9 + 7 8812 JR te PI	9	8812JR		169486	580454	902.5	9075	799.5
KUINDERSMA S. EN W.	Slotwei 4 8804 RB te TZUM	4	8804RB		166369	573746	1425	9075	1679
FABER M.	Slotwei 8 8804 RB te TZUM	8	8804RB		166504	573219	1103	9075	1300
HETTINGA T.P.	Sopsum 1 8806 KA te ACHLUM	1	8806KA		162315	575614	774	9075	911
BOER W. DE/ WIERSMA MAATSCHAP	Sopsum 10 8806 KA te ACHLUM	10	8806KA		162151	574913	665	9075	1008
DEINUM N.	Sopsum 3 8806 KA te ACHLUM	3	8806KA		162408	575275	916	9075	1079
BAKKER D.	Sopsum 5 8806 KA te ACHLUM	5	8806KA		162238	575347	234	9075	276
B. Dokter	Swaerderwei 28 te TZUMMARUM	28	8851EH		166648	583768	0	9075	0
MAATSCHAP G. EN G. BLEEKER	Sytzamaleane 33 te TZUMMARUM	33	8851EG		166106	583867	0	9075	0
PATER L.	Tritzum 1 8804 RM te TZUM	1	8804RM		167010	571938	70	9075	70
Melkrundveehouderij Andela	Tritzum 2 8804 RM te TZUM	2	8804RM		166944	572014	931	9075	1409
Maatschap Cnossen	Tritzum 5 te TZUM	5	8804RM		166842	572001	70	9075	70
	Tritzum 7 Tzum (bestemmingsplankaa	7	8804RM		166415	572151	70	9075	70
VIETOR S. EN J.	Tritzum 9 8804 RM te TZUM	9	8804RM		166217	572718	70	9075	70
Landbouwbedrijf T.A. Brandsma	Tzummarumerweg 30 te DONGJUM	30	8808HD		165359	581282	0	9075	0
WIJNGAARDEN J.	Waltaleane 1 8855 XD te SEXBIERUM	1	8855XD		162197	580358	250	9075	294
HETTINGA J.J.	War 'T 6 8802 PH te FRANEKER	6	8802PH		163535	578689	250	9075	294
S.J. van der Laan	Westerbuorren 34 8851 GK te TZUMM/	34	8851GK		165144	583274	94	94	98
DIJK VAN -WIJBENGA MTS.	Westerhitzum 1 8805 TM te HITZUM	1	8805TM		163074	575698	1341	9075	2574
YNTEMA P.	Wiske de 3 8806 KR te ACHLUM	3	8806KR		162379	572743	1911	9075	2251
SCHUURMANS P.	Wiske de 5 8806 KR te ACHLUM	5	8806KR		162966	572936	70	9075	70
G. PALMA	Wommelserweg 15 8804 NK te TZUM	15	8804NK		167159	574104	70	9075	70
WESTRA J.D.	Wommelserweg 79 8804 NN te TZUM	79	8804NN		167449	573033	70	9075	70
Jorna Durksz VOF	Wommelserweg 81 8804 NN te TZUM	81	8804NN		167596	573007	2770	9075	3263
WESTRA H.	Wommelserweg 83 8804 NN te TZUM	83	8804NN		167868	572505	1374	9075	1619
D. Greidanus	Wommelserweg 84 8804 NN te TZUM	84	8804NN		168376	573105	1673	9075	1970
Maatschap Wijngaarden-Zijlstra	Zijlstraleane.Dr.J 17 8854 AT te OOST	17	8854AT		163594	582682	1549	9075	2095
R. van Althuis	Zweinserweg 1 8812 JW te PEINS	1	8812JN		168943	579880	116	116	124
VOLLEMA L.G.	Zweinserweg 10 8812 JN te PEINS	10	8812JN		169150	579222	1444	9075	1701
BOOTSMA MTS H. EN H.J.	Zweinserweg 11 8812 JN te PEINS	11	8812JN		168826	579128	1330	9075	1290

STIKSTOFBEREKENINGEN Frankeradeel									
Naam inrichting	Straat bezoekadres	Hnr.		Plaats	X-coord.	Y-coord.	emissie per bouwperceel	Max invulling	Emmissie trend
de Groot	Zweinserweg 7 te PEINS	7	8812JN		168739	579669	95	9075	112
BOER DE	Zweinserweg 8 8812 JN te PEINS	8	8812JN		168944	579716	776	9075	914

Bijlage 3

Rekenresultaten

Rekenresulaten

Huidig			NH3 conc	dry dep nhx	wet dep nhx	tot dep nhx	conc NH4
nr	x	y	ug/m3	mol/ha/y	mol/ha/y	mol/ha/y	ug/m3
AldeFaenen01	187862	570346	0.03	1.50	1.74	3.24	0.00
AldeFaenen02	194884	569132	0.02	0.85	1.32	2.17	0.00
DuinenT03	157420	602386	0.02	2.54	1.36	3.90	0.02
DuinenT04	143358	600844	0.01	1.61	0.69	2.31	0.02
DuinenT05	163158	606744	0.02	2.43	1.55	3.97	0.02
IJsselmeer06	156585	559848	0.02	1.80	0.68	2.48	0.00

177 ton/jaar

Maximale invulling			NH3 conc	dry dep nhx	wet dep nhx	tot dep nhx	conc NH4
nr	x	y	ug/m3	mol/ha/y	mol/ha/y	mol/ha/y	ug/m3
AldeFaenen01	187862	570346	0.24	14.10	16.00	30.00	0.03
AldeFaenen02	194884	569132	0.14	7.94	12.20	20.10	0.02
DuinenT03	157420	602386	0.20	23.60	12.40	36.00	0.21
DuinenT04	143358	600844	0.11	15.00	6.35	21.30	0.16
DuinenT05	163158	606744	0.18	22.50	14.00	36.50	0.19
IJsselmeer06	156585	559848	0.23	16.70	6.24	22.90	0.03

1631 ton/jaar

Trend			NH3 conc	dry dep nhx	wet dep nhx	tot dep nhx	conc NH4
nr	x	y	ug/m3	mol/ha/y	mol/ha/y	mol/ha/y	ug/m3
AldeFaenen01	187862	570346	0.03	1.93	2.23	4.16	0.00
AldeFaenen02	194884	569132	0.02	1.09	1.69	2.78	0.00
DuinenT03	157420	602386	0.03	3.20	1.73	4.94	0.03
DuinenT04	143358	600844	0.01	2.04	0.88	2.93	0.02
DuinenT05	163158	606744	0.03	3.06	1.97	5.02	0.03
IJsselmeer06	156585	559848	0.03	2.31	0.87	3.19	0.00

225 ton/jaar

BIJLAGE 7

Franekeradeel

Buitengebied

Passende Beoordeling

identificatie

projectnummer:

700102.17531.00

projectleider:

ir. H.G. van der Aa

auteur:

mw. drs. L.M. de Ruijter
E. Stellingwerf, MSc

planstatus

datum:	status:
23-01-2013	concept
15-04-2013	Definitief

Inhoud van de toelichting

1. Inleiding **3**
- 1.1. Aanleiding 3
- 1.2. Aard van het nieuwe bestemmingsplan 3
- 1.3. Gebruikte bronnen 3

2. Wettelijk kader **5**
- 2.1. Vogel- en Habitatrichtlijn 5
- 2.2. Natuurbeschermingswet 1998 5
- 2.3. Toetsingscriteria 6

3. Voornemen en alternatieven **9**
- 3.1. Agrarische ontwikkelingen 9
- 3.2. Alternatieven en scenario's 10

4. Natura 2000-gebieden **11**
- 4.1. Afbakening studiegebied en relevante aspecten 11
- 4.2. Beschrijving Natura 2000-gebieden 12
  - 4.2.1. Waddenzee 12
  - 4.2.2. Duinen Terschelling 21
  - 4.2.3. Alde Feanen 25

5. Effectbeschrijving **33**
- 5.1. Resultaten berekeningen stikstofdepositie 33
  - 5.1.1. Alde Feanen 33
  - 5.1.2. Duinen Terschelling 34
- 5.2. Verstoring 35
  - 5.2.1. Lichthinder 35
  - 5.2.2. Recreatieve verstoring 35
- 5.3. Cumulatie 36

6. Conclusies en maatregelen **37**
- 6.1. Conclusies 37
- 6.2. Maatregelen 37

2 Inhoud van de toelichting

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

Het bestemmingsplan Buitengebied Franekeradeel maakt verschillende ontwikkelingen mogelijk, waarvan significante effecten op de omliggende Natura 2000-gebieden niet op voorhand kunnen worden uitgesloten. Op basis van de Natuurbeschermingswet 1998 leidt dit tot de verplichting om een passende beoordeling te maken van de effecten van het plan.

1.2. Aard van het nieuwe bestemmingsplan

Het bestemmingsplan is in beginsel consoliderend van aard. Er wordt ingezet op het beschermen en versterken van de huidige natuurlijke, cultuurhistorische en landschappelijke waarden. Wel zijn er beperkt perceelsgebonden ontwikkelingen mogelijk bij agrarische bedrijven, woningen of niet-agrarische bedrijven. Binnen de randvoorwaarden die gelden vanuit onder meer milieu, landschap, water en cultuurhistorie, wordt ontwikkelingsruimte geboden om in te kunnen spelen op markt- en beleidsontwikkelingen. Het gaat daarbij enerzijds om de bestaande functies, zoals agrarische bedrijven, en anderzijds om nieuwe functies, zoals passende mogelijkheden voor vrijkomende agrarische bedrijven en mogelijkheden om kleinschalige recreatiefaciliteiten te realiseren.

Een nadere beschrijving van de ontwikkelingen is opgenomen in hoofdstuk 3.

1.3. Gebruikte bronnen

In deze passende beoordeling is gebruik gemaakt van de volgende informatiebronnen:

- Alterra, Dobben, H.F. van (2012): 'Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en leefgebieden van Natura 2000' Alterra-rapport 2397;
- Alterra, Gies, T. (2007): 'Onderbouwing significant effect depositie op natuurgebieden' Alterra-rapport 1490;
- Oltmer, K., E. Hees & C. Rougoor (2010), “Innovaties rond Natura 2000-gebieden, kansen en mogelijkheden voor agrarische bedrijven”, LEI-rapport 2010-056;
- Rijkswaterstaat (december 2012): Concept Natura 2000-beheerplan Waddenzee, periode 2014 – 2020;
- www.rivm.nl, GCN 2011;
- www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase

4 Inleiding

2. Wettelijk kader

2.1. Vogel- en Habitatrichtlijn

Op Europees niveau bestaan twee richtlijnen die bepalend zijn voor het natuurbeleid in de verschillende lidstaten: de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn.

De Europese Vogelrichtlijn[1)] is opgesteld in 1979 en heeft als doelstellingen:
Beschermen van alle in het wild levende vogels en hun leefgebieden; extra bescherming trekvogels en bedreigde vogelsoorten door aanwijzing Speciale Beschermingszones (SBZ's);

- Opstellen beheersmaatregelen om de SBZ's in gunstige staat van instandhouding te houden of te brengen (instandhoudingsdoelen);
- Passende beoordeling van gevolgen van plannen of projecten, rekening houdend met de instandhoudingsdoelen.

De Habitatrichtlijn [2)] is in 1992 opgesteld ter bevordering van de biodiversiteit in Europa. De doelstellingen van de Habitatrichtlijn luiden:

- Bescherming biodiversiteit door Speciale Beschermingszones (SBZ's) aan te wijzen voor bedreigde planten en dieren (behalve vogels) en hun leefgebieden;
- Opstellen beheersmaatregelen om de SBZ's in gunstige staat van instandhouding te houden of te brengen (instandhoudingsdoelen);
- Passende beoordeling van gevolgen van plannen of projecten, rekening houdend met de instandhoudingsdoelen.

2.2. Natuurbeschermingswet 1998

Bescherming van Natura 2000-gebieden is in Nederland geregeld in de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbwet). Deze wet:

- verankert de Europese gebiedsbescherming van Natura 2000, bestaande uit Speciale Beschermingzones (sbz's) op grond van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn, in de Nederlandse wetgeving;
- regelt ook de bescherming van de al bestaande (staats)natuurmonumenten;
- vormt de wettelijke basis voor de aanwijzingsbesluiten met instandhoudingsdoelstellingen;
- legt de rol van bevoegd gezag voor verlening van Nb-wetvergunningen meestal bij de provincies.

1) Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand
2) Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna

Voor Natura 2000-gebieden gelden onder meer de volgende verplichtingen:

- De overheid dient ervoor te zorgen dat de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in de speciale beschermingszones niet verslechtert. Tevens mag er geen verstoring optreden voor de soorten waarvoor de zones zijn aangewezen.
- Voor elk plan of project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van het gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor zo'n gebied, wordt een passende beoordeling gemaakt van de gevolgen voor het gebied. Bevoegde nationale instanties geven slechts toestemming voor het plan of project nadat zij de zekerheid hebben verkregen dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast. In dergelijke gevallen moeten tevens inspraakmogelijkheden zijn geboden.
- Als een plan of project om dwingende reden van groot openbaar belang toch moet worden gerealiseerd terwijl het negatief beoordeeld is, moeten alle nodige compenserende maatregelen worden genomen om te waarborgen dat de algehele samenhang van het Europees ecologisch netwerk (Natura 2000) bewaard blijft.

Voor habitattypen zijn instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd ten aanzien van de oppervlakte en de kwaliteit van het betreffende habitat. Voor habitattypen die in een gunstige staat van instandhouding verkeren betreft het instandhoudingsdoel veelal behoud van de oppervlakte en/of behoud van de kwaliteit van het betreffende habitat. Voor habitattypen die in een ongunstige staat van instandhouding verkeren betreft het instandhoudingsdoel veelal uitbreiding van de oppervlakte en/of verbetering van de kwaliteit van het betreffende habitat. Ten aanzien van voor stikstofdepositie gevoelige habitattypen wordt een herstelopgave (uitbreiding oppervlakte en/of verbetering kwaliteit) uitgewerkt in het Natura 2000 beheerplan dat voor ieder Natura 2000-gebied wordt opgesteld. Een herstelopgave hoeft derhalve niet via een ander plan of project gerealiseerd te worden.
Op grond van jurisprudentie dient elke ontwikkeling die het realiseren van de instandhoudingsdoelen bemoeilijkt als een significant negatief effect te worden aangemerkt. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer een ontwikkeling leidt tot extra stikstofdepositie op een habitattype met een verbeterdoelstelling (kwaliteit en/of oppervlakte), terwijl dit habitattype reeds te maken heeft met een achtergronddepositie van stikstof die hoger is dan de kritische depositie van dat habitattype.

Indien dergelijke effecten niet op voorhand kunnen worden uitgesloten dan dient een passende beoordeling opgesteld te worden, alsmede een planMER, waarin de effecten op Natura 2000 worden onderzocht.

Referentiesituatie
Het nieuwe bestemmingsplan is overwegend consoliderend van aard, hetgeen concreet betekent dat het bestaande gebruik en bestaande rechten worden voortgezet. Voor het bepalen van eventuele effecten op Natura 2000-gebieden is sprake van een bijzondere situatie. De scenario's moeten namelijk vergeleken worden met de feitelijke, actuele situatie van de natuur in deze gebieden. Onbenutte rechten in de milieuvergunning of de vigerende bestemmingsplannen vallen hier dus buiten. In de scenario's is hier rekening mee gehouden.

2.3. Toetsingscriteria

De mogelijke ontwikkelingen vinden plaats buiten de Natura 2000-gebieden. Er vindt dan ook geen areaalverlies of versnippering van Natura 2000-gebied plaats. De ontwikkelingen zijn ook niet van invloed op de waterhuishouding van de naastgelegen Waddenzee. In de

Waddenzee zou wel verstoring (recreatie, verlichting) op kunnen treden. De afstand tot de overige Natura 2000-gebieden is hiervoor te groot.

In alle gebieden kan als gevolg van de mogelijke ontwikkelingen wel vermesting/verzuring optreden. Binnen het thema vermesting/verzuring is slechts de stikstofdepositie van belang, aangezien andere verontreinigende stoffen een minder groot bereik hebben.

Voor stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden zijn geen wettelijke normen vastgelegd. Wel leidt stikstofdepositie in vrijwel alle gevallen waar de kritische depositiewaarde wordt overschreden tot significant negatieve effecten. Hiermee is rekening gehouden bij de afbakening van het studiegebied (zie hoofdstuk 4). Om de effecten te kunnen objectiveren en met andere effecten te vergelijken, worden de effecten op het gebied van stikstofdepositie als volgt gewaardeerd.

Beschrijving van het effect	Waardering
Toename depositie op Natura 2000 > 5 mol/ha/jr	--
Toename depositie op Natura 2000 1 - 5 mol/ha/jr	-
Toename depositie op Natura 2000 0,5 - 1 mol/ha/jr	-/0
Toename depositie op Natura 2000 < 0,5 mol/ha/jr	0
Afname depositie op Natura 2000	+

Tabel 2.1 Toetsingskader stikstofeffecten

8 Wettelijk kader

3. Voornemen en alternatieven

Hoofddoel van de nieuwe bestemmingsplannen is om te komen tot een actueel en eenduidig juridisch-planologisch toetsingskader voor ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied. Het bestemmingsplan is in beginsel consoliderend van aard. Er wordt ingezet op het beschermen en versterken van de huidige natuurlijke, cultuurhistorische en landschappelijke waarden.

Binnen de randvoorwaarden die gelden vanuit onder meer milieu, landschap, water en cultuurhistorie, wordt ontwikkelingsruimte geboden om in te kunnen spelen op markt- en beleidsontwikkelingen. Het gaat daarbij enerzijds om de bestaande functies, zoals agrarische bedrijven, en anderzijds om nieuwe functies, zoals passende mogelijkheden voor vrijkomende agrarische bedrijven en mogelijkheden om kleinschalige recreatiefaciliteiten te realiseren.

Naast bouw- en gebruiksmogelijkheden die bij recht zijn toegestaan, zijn in het bestemmingsplan flexibiliteitsbepalingen opgenomen. Deze bepalingen hebben betrekking op mogelijkheden die de gemeente wel wil toestaan, maar waarbij met een extra toetsingsmoment kan sturen op de situering of omvang van een bepaalde ontwikkeling. Voor ontwikkelingen waarbij de onderliggende bestemming wordt gewijzigd, zijn wijzigingsbevoegdheden opgenomen. Voor ontwikkelingen die kleinschaliger van aard zijn, gelden afwijkingsbevoegdheden.

3.1. Agrarische ontwikkelingen

In het bestemmingsplan zijn de volgende ontwikkelingsmogelijkheden opgenomen voor agrarische bedrijven:

- Agrarische bedrijven krijgen bij recht de ontwikkelingsmogelijkheden uit de geldende bestemmingsplannen. Daarbij zijn bouwpercelen toegestaan met een omvang van maximaal 1,5 hectare.
- Op basis van een wijzigingsbevoegdheid kan worden meegewerkt aan een vergroting tot 3,0 hectare.
- Bestaande intensieve (niet-grondgebonden) veehouderijbedrijven en krijgen bij recht dezelfde groeimogelijkheden als grondgebonden bedrijven. Nieuwe niet-grondgebonden veehouderijen zijn niet aan de orde. De maximale oppervlakte van een bestaand niet-grondgebonden bedrijf (via een wijzigingsbevoegdheid) is echter 1,5 hectare.
- Een bedrijf met een bestaande intensieve neventak mag maximaal 2.000 m^2 aan bebouwing hebben ten behoeve van deze neventak (bij recht). Mogelijkheden voor nieuwe intensieve neventakken worden niet in het bestemmingsplan opgenomen.
- In het bestemmingsplan zijn geen mogelijkheden opgenomen voor de co-vergisting van mest. Wel is op kleinschalige basis de activiteit ‘mestraffinage’ toegestaan.

3.2. Alternatieven en scenario's

In het planMER worden de volgende alternatieven en scenario's met elkaar vergeleken:

Naam alternatief/scenario	Toelichting	Van belang voor welk aspect
Referentiesituatie (huidige situatie en autonome ontwikkeling)	De situatie waarbij er geen nieuw bestemmingsplan buitengebied wordt vastgesteld en concrete projecten binnen en buiten het plangebied onverminderd doorgang vinden. Ten aanzien van het aspect stikstofdepositie wordt geen autonome situatie doorgerekend (zie paragraaf 2.2 van deze passende beoordeling)	Alle aspecten.
Het voornemen (maximale invulling)	Het bestemmingsplan wordt uitgevoerd overeenkomstig de mogelijkheden uit de nota van uitgangspunten.	Alle aspecten.
Reëel groeiscenario (trendmatige ontwikkeling van de veehouderij)	De trendmatige ontwikkeling van de veestapel in de komende 10 jaar (op basis van de trend in de afgelopen 10 jaar).	Alleen stikstofdepositie.

Tabel 3.1 Alternatieve en scenario's

Alle bovenstaande alternatieven/scenario's zijn van belang voor de passende beoordeling.

4. Natura 2000-gebieden

4.1. Afbakening studiegebied en relevante aspecten

Een klein deel van het Natura 2000-gebied Waddenzee valt binnen het plangebied. Directe effecten als areaalverlies en versnippering treden niet op. De Waddenzee is fysiek en hydrologisch gezien afgescheiden van het grootste deel van het plangebied door de Waddenzeedijk, verandering van de waterhuishouding treedt niet op. De ontwikkelingen kunnen mogelijk wel leiden tot verstoring (geluid, licht). Hieronder wordt nader ingegaan op het aspect verontreiniging.

Op grotere afstand van het plangebied liggen nog diverse andere Natura 2000-gebieden. Deze gebieden liggen op een dermate grote afstand dat effecten als areaalverlies, versnippering, verstoring en verandering van de waterhuishouding hier niet optreden. Verontreiniging (= vermesting en verzuring) kan wel op grote afstand optreden.

Voor de passende beoordeling hangt het studiegebied af van de ligging van Natura 2000-gebieden met stikstofgevoelige habitattypen. De meeste gebieden hebben echter geen stikstofgevoelige habitattypen of hebben een lagere achtergronddepositie dan de kritische depositiewaarden (KDW) van het meest kritische habitattype. Twee Natura 2000-gebieden rondom het plangebied met meerdere zeer stikstofgevoelige habitattypen vragen echter om nadere aandacht. Het betreft:

- Alde Feanen;
- Duinen Terschelling;

In de Waddenzee zijn meerdere stikstofgevoelige habitattypen aanwezig, echter alleen op zeer grote afstand van het plangebied en ter plaatse is de achtergronddepositie lager dan de KDW.

De Natura 2000-gebieden Alde Feanen en Duinen Terschelling kunnen derhalve negatief beïnvloed worden door extra stikstofemissie vanuit de veehouderijen in het plangebied.
Op grotere afstand van de plangebieden liggen tevens de Natura 2000-gebieden *Duinen Ameland, Duinen Vlieland, Van Oordt's Mersken* en *Wijnjeterper Schar*. De effecten op deze gebieden zijn qua aard identiek aan die op de eveneens stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden Duinen Terschelling en Alde Feanen. De omvang van deze effecten zijn vanwege de grotere afstand tot het plangebied (veel) geringer. De effecten op Duinen Terschelling en Alde Feanen zijn daarom maatgevend. Zodoende worden deze gebieden niet nader beschreven.

De passende beoordeling gaat in op de Natura 2000-gebieden Waddenzee, Alde Feanen en Duinen Terschelling.

Figuur 4.1 Ligging relevante Natura 2000-gebieden (geel)

4.2. Beschrijving Natura 2000-gebieden

4.2.1. Waddenzee

Dit gebied is op 26 februari 2009 door de minister van LNV (nu EZ) definitief aangewezen als Natura 2000-gebied.

De Waddenzee bestaat uit een complex van diepe geulen en ondiep water met zand- en slibbanken waarvan grote delen bij eb droog vallen. Deze banken worden doorsneden door een fijn vertakt stelsel van geulen. Langs het vasteland en de eilanden liggen verspreid kweldergebieden, die door grote verschillen in vocht- en zoutgehalte bijdragen aan een zeer diverse flora en vegetatie. Enkele voorbeelden hiervan zijn de Boschplaat op Terschelling en Neerlands Reid op Ameland, waar op de overgang naar het duingebied bijzondere kweldervegetaties aanwezig zijn. Er is een nagenoeg ongestoorde hydrodynamiek en geomorfologie aanwezig, waarin natuurlijke processen zorgen voor instandhouding en ontwikkeling van karakteristieke ecotopen en habitats en de grenzen van land en water voortdurend wijzigen. Het gebied is in 2007 in het estuarium van de Eems-Dollard met 4.153 ha uitgebreid. Hetzelfde gebied zal op korte termijn ook door Duitsland worden aangemeld.

Het gebied is namelijk gelegen in het deel van het estuarium waarop beide landen aanspraak maken.

Instandhoudingsdoelen

Het gebied *Waddenzee* is aangewezen als Speciale Beschermingszone in het kader van de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. In tabel 4.1 zijn per habitattype en soort de staat van instandhouding, relatieve bijdrage en instandhoudingsdoelen weergegeven.

		SVI Lande-lijk	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draagkracht aantal vogels	Draagkracht aantal paren
Habitattypen							
H1110A	Permanent overstroomde zandbanken (getijdengebied)	-	=	>			
H1140A	Slik- en zandplaten (getijdengebied)	-	=	>			
H1310A	Zilte pionierbegroeiingen (zeekraal)	-	=	=			
H1310B	Zilte pionierbegroeiingen (zeevetmuur)	+	=	=			
H1320	Slijkgrasvelden	--	=	=			
H1330A	Schorren en zilte graslanden (buitendijks)	-	=	>			
H1330B	Schorren en zilte graslanden (binnendijks)	-	=	=			
H2110	Embryonale duinen	+	=	=			
H2120	Witte duinen	-	=	=			
H2130A	*Grijze duinen (kalkrijk)		=	=			
H2130B	*Grijze duinen (kalkarm)	--	=	>			
H2160	Duindoornstruwelen	+	=	=			
H2190B	Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	-	=	=			
Habitatsoorten							
H1014	Nauwe korfslak	-	=	=	=		
H1095	Zeeprik	-	=	=	>		
H1099	Rivierprik	-	=	=	>		
H1103	Fint	--	=	=	>		
H1364	Grijze zeehond	-	=	=	=		
H1365	Gewone zeehond	+	=	=	>		
Broedvogels							
A034	Lepelaar	+	=	=			430
A063	Eider	--	=	>			5000
A081	Bruine Kiekendief	+	=	=			30
A082	Blauwe Kiekendief	--	=	=			3
A132	Kluut	-	=	>			3800
A137	Bontbekplevier	-	=	=			60
A138	Strandplevier	--	>	>			50
A183	Kleine Mantelmeeuw	+	=	=			19000
A191	Grote stern	--	=	=			16000
A193	Visdief	-	=	=			5300
A194	Noordse Stern	+	=	=			1500

A195	Dwergstern	--	>	>			200
A222	Velduil	--	=	=			5
Niet-broedvogels							
A005	Fuut	-	=	=		310	
A017	Aalscholver	+	=	=		4200	
A034	Lepelaar	+	=	=		520	
A037	Kleine Zwaan	-	=	=		1600	
A039b	Toendrarietgans	+	=	=		geen	
A043	Grauwe Gans	+	=	=		7000	
A045	Brandgans	+	=	=		36800	
A046	Rotgans	-	=	=		26400	
A048	Bergeend	+	=	=		38400	
A050	Smient	+	=	=		33100	
A051	Krakeend	+	=	=		320	
A052	Wintertaling	-	=	=		5000	
A053	Wilde eend	+	=	=		25400	
A054	Pijlstaart	-	=	=		5900	
A056	Slobeend	+	=	=		750	
A062	Toppereend	--	=	>		3100	
A063	Eider	--	=	>		90000-115000	
A067	Brilduiker	+	=	=		100	
A069	Middelste Zaagbek	+	=	=		150	
A070	Grote Zaagbek	--	=	=		70	
A103	Slechtvalk	+	=	=		40	
A130	Scholekster	--	=	>		140000-160000	
A132	Kluut	-	=	=		6700	
A137	Bontbekplevier	+	=	=		1800	
A140	Goudplevier	--	=	=		19200	
A141	Zilverplevier	+	=	=		22300	
A142	Kievit	-	=	=		10800	
A143	Kanoet	-	=	>		44400	
A144	Drieteenstrandloper	-	=	=		3700	
A147	Krombekstrandloper	+	=	=		2000	
A149	Bonte strandloper	+	=	=		206000	
A156	Grutto	--	=	=		1100	
A157	Rosse grutto	+	=	=		54400	
A160	Wulp	+	=	=		96200	
A161	Zwarte ruiter	+	=	=		1200	
A162	Tureluur	-	=	=		16500	
A164	Groenpootruiter	+	=	=		1900	
A169	Steenloper	--	=	>		2300-3000	
A197	Zwarte Stern	--	=	=		23000	

* prioritair

Verklaring symbolen

staat van instandhouding (SVI)	doelstellingen
+ redelijk - slecht - - zeer slecht	= behoud > Verbetering/uitbreiding = (<)achteruitgang ten gunste van ander habitattype of soort toegestaan

Tabel 4.1 Staat van instandhouding en instandhoudingsdoelen Waddenzee

Gevoeligheden habitattypen en soorten

Op de Waddenzee kunnen effecten als gevolg van verstoring (recreatie en licht) optreden. Met name de gewone en grijze zeehond zijn hier zeer gevoelig voor, ook de meeste vogels zijn in meer of mindere mate gevoelig voor verstoring.

Ook vermesting/verzuring zou tot negatieve effecten kunnen leiden, maar de stikstofgevoelige habitattypen komen in een zeer gering oppervlakte voor als enclaves binnen de kweldergebieden van de bewoonde Waddeneilanden en hier is de achtergronddepositie lager dan de KDW van 714 mol N/ha/jr. van het meest kritische habitattype (H2130B), grijze duinen, kalkarm.

Hieronder wordt het voorkomen van de relevante habitatsoorten en (broed)vogels nader beschreven. De beschrijvingen zijn ontleend aan het concept beheerplan voor de Waddenzee (Rijkswaterstaat, 2012).

Zeezoogdieren

De **grijze zeehond** is de grootste van de twee algemeen in de Nederlandse kustwateren voorkomende zeehonden. Het is vooral een dier van de open zee, waar geleefd en gefoerageerd wordt. Zijn ecologische binding met de Waddenzee bestaat uit de aanwezigheid van ligplaatsen en niet of nauwelijks met de draagkracht van de Waddenzee als foerageergebied. Alleen voor de voortplanting is het dier afhankelijk van permanent droogvallende platen, stranden en duinen. In de Nederlandse wateren worden pups in december-februari geboren en wordt verhaard in maart-april. In de eerste twee weken kunnen de jonge grijze zeehonden niet zwemmen. Na het spenen blijven de jongen meerdere dagen op de kant voordat ze zelfstandig gaan vissen.

In 2010 werden in het Nederlandse deel van de Waddenzee 2036 dieren geteld en in het voortplantingsseizoen 2009-2010 werden 349 pups waargenomen. De grootste concentraties bevinden zich op de Richel, de Razende Bol en de Engelse Hoek, dus in of dicht bij de Noordzeekustzone. Ook meer oostelijk in het Nederlandse waddengebied en ten noordwesten van Borkum bevinden zich kleine aantallen grijze zeehonden, meestal op zandbanken nabij de kust. Een wat grotere kolonie heeft zich direct ten oosten van Borkum gevestigd.

De **gewone zeehond** vindt zijn voedsel (vooral bodemgebonden vissen) zowel in de Waddenzee als in de aangrenzende Noordzee. De soort brengt ongeveer 80% van zijn tijd door in zee, om te foerageren, te paren en soms zelfs om te slapen. Om te baren, te verharen en om te rusten worden droogvallende platen gebruikt. Zijn ligplaatsen zijn in de hele Waddenzee te vinden, vooral langs geulen met een vrij steile oever. De jongen worden in de periode mei-juli geboren. Tijdens de zoogtijd en in de zomermaanden wanneer de dieren verharen zijn ze zeer frequent op zandplaten te zien. In tegenstelling tot de jongen van de grijze zeehond kunnen de jongen van de gewone zeehond wel direct zwemmen en met hun moeder terugkeren naar de plek waar ze vervolgens gezoogd worden. De meeste jongen worden geboren in het oostelijk deel van de Waddenzee, vanaf Schiermonnikoog tot en met het Eems-Dollard-gebied. In de winterperiode trekken veel gewone zeehonden naar de Noordzee, waar ze vooral in het kustgebied verblijven. De populatie is inmiddels geheel hersteld van de laatste virusuitbraak (2002) waarbij 50% sneuvelde. In de Waddenzee werden in de zomer van 2009, 6339 gewone zeehonden geteld.

Ecologische vereisten voor het voorkomen van de grijze zeehond en gewone zeehond:
- Voldoende beschikbaarheid van vis (tot 50 centimeter lengte);
- Voldoende verstoringsvrije (permanent) droogvallende platen voor rust, voortplanting en verharing;
- Bij laagwater, gedurende een voldoende aantal uren, droogvallende ligplaatsen;
- Goede waterkwaliteit, waardoor het voedsel zodanig vrij van verontreinigingen is dat het geen nadelige effecten op de gezondheid heeft;
- Weinig verstoring (geluid, silhouetwerking).

Knelpunten zeezoogdieren
Het aantal zeehonden vertoont een stijgende lijn in de Waddenzee. Er is geen knelpunt voor de grijze of gewone zeehond vanwege waarborging van rust in zoog- en werpgebieden door afsluiting van deze gebieden (Artikel 20-gebieden) en het naleven van gedragsregels (erecode).

Broedvogels
Duikeenden
De **eider** is zowel tijdens het broedseizoen als in de winter gebonden aan de kustzone en het zoute milieu. Het is een broedvogel van kwelders en duinen in de nabijheid (< 600 meter) van uitgestrekt intergetijdengebied. De Nederlandse broedvogels zijn hoofdzakelijk standvogels. De eiders zitten hier aan de zuidrand van hun verspreidingsgebied in Europa. Ze broeden van half april tot eind augustus, vaak nabij meeuwen en sterns, waar ze nestkommen maken van dons en grassen. Het zwaartepunt van broedende eiders ligt in het oostelijke deel (Rottumeroog en –plaat, Neerlandsreid, Boschplaat) van de Waddenzee. Vanaf eind mei verzamelen de ruiende eiders zich in de Waddenzee tijdens hoog water op gemeenschappelijke rustplaatsen, zoals stranden, kwelders, dijken en op het open water.
Het zijn voedselspecialisten die het liefst mosselen eten, waarbij de sublitorale mosselen energetisch door hun dunne schelp het meest voordelig zijn. Ze duiken bij voorkeur in ondiep water van niet meer dan 5 meter diepte. Voor opgroeiende kuikens zijn de mosselbanken net ten zuiden van de eilanden belangrijk als foerageergebied. Ze eten in hun eerste levensfase vooral kleine garnalen en slijkgarnalen, kleine krabben, wormen en broedval van schelpdieren die ze vinden op en nabij de mosselbanken.

Ecologische vereisten voor het voorkomen van de eider:
- Voldoende geschikt broedhabitat: open duin of kwelder met open struweel;
- Voldoende voedsel op korte afstand van broedkolonies (adulten: sublitorale mosselen; juvenielen: kleine kreeftachtigen en schelpdieren);
- Beschikbaarheid van zoet drinkwater;
- Weinig tot geen verstoring van broedlocaties;
- Weinig tot geen verstoring van ruilocaties.

Knelpunten broedvogels
De suboptimale voedselbeschikbaarheid (kleine kreeftachtigen en schelpdieren op korte afstand van de kolonies voor de jonge en halfwas eiders en de slechte conditie van de vrouwelijke eiders vanwege de niet optimale voedselbeschikbaarheid in de fase voor de broedperiode zijn waarschijnlijk de meest relevante problemen voor de eider als broedvogel. De reproductie van eiders is de laatste jaren erg laag en op de lange termijn te laag om herstel van de populatie te bereiken. De oorzaak van het lage broedsucces is niet geheel bekend, maar wordt mogelijk veroorzaakt door de beperkte hoeveelheid voedsel die in de Waddenzee aanwezig is waardoor ook de vrouwtjes een slechte conditie hebben, minder eieren leggen en een verlaagd nestsucces hebben. De stopzetting van de mechanische

kokkelvisserij in 2005 heeft nog niet het beoogde positieve effect op herstel van de populaties schelpdieren gehad. Mogelijk is er ook een effect van het niet aanwezig zijn van geschikte opgroeigebieden voor de kuikens. Daarnaast kan er nog een externe factor spelen. De Nederlandse broedpopulatie is onderdeel van een veel grotere populatie waarvan een steeds groter aandeel als gevolg van zachter wordende winters waarschijnlijk steeds minder vaak in de Nederlandse Waddenzee komt overwinteren. Ze zullen veel vaker in de Oostzee of de wateren rond Denemarken blijven hangen. Hierdoor is de kans op immigratie van nieuwe broedvogels in onze contreien aan het afnemen, zodat herstel van draagkracht mogelijk niet zo gemakkelijk ook zal leiden tot herstel van aantallen broedvogels.

Roofvogels en uilen

De **bruine en blauwe kiekendief** zijn middelgrote roofvogels van open terrein, die hun prooien in de ruime omtrek van de nestplaats vangen. Ze eten (jonge) vogels, hazen, konijnen en muizen. Het zijn grondbroeders. De bruine kiekendief broedt bij voorkeur in natte ruigtevegetaties met riet of andere hoge planten van half april t/m half juli. Belangrijkste broedplaatsen voor de soort zijn de Dollard, de Boschplaat op Terschelling, de Friese vastelandskwelders en Rottumerplaat. De nesten van de blauwe kiekendief bevinden zich in halfopen landschappen in rietmoerassen en duinvalleien in combinatie met open duin- of kweldervegetaties als foerageergebied. Ze broeden van half april tot eind juli. In de Waddenzee komen slechts enkele paren tot broeden, met als enige regelmatige broedplaats de Boschplaat op Terschelling.
De Nederlandse broedende bruine kiekendieven zijn trekvogels die meestal overwinteren in het zuiden, binnen een gebied dat zich uitstrekt van Zeeland tot aan West-Afrika. Voor de broedende blauwe kiekendief geldt dat slechts een gedeelte trekvogel is. Voor zover ze niet in Nederland blijven, overwinteren ze op beperkte afstand tot in Frankrijk en Engeland.

Ook de **velduil** is een grondbroeder van tamelijk open en ruig (duin)landschap en leeft vooral van woelmuizen en vogels. Ze broeden van april tot en met half augustus, voornamelijk op de Boschplaat. De paren maken deel uit van de populatie die vooral thuis hoort in de duinen en kwelders van de waddeneilanden. In muizenrijke jaren broeden er incidenteel ook velduilen op de vastelandskwelders.

Ecologische vereisten voor het voorkomen van de bruine kiekendief, blauwe kiekendief en velduil:

- Voldoende geschikt broedhabitat: natte ruigten met hoge vegetatie (bruine kiekendief), (half)open (duin)landschap (blauwe kiekendief en velduil);
- Voldoende prooien (kleine vogels, hazen, konijnen, muizen);
- Weinig tot geen verstoring van broedlocaties;
- Afwezigheid predatie door vossen.

Knelpunten roofvogels en uilen

De trend voor de bruine kiekendief is positief en er zijn geen knelpunten voor de soort. Het duinlandschap waar de blauwe kiekendief en velduil hun voedsel zoeken, is de laatste decennia sterk aan verandering onderhevig. Het open duin- en kwelderlandschap met een zeer soortenrijke vegetatie en een karakteristieke (insecten)fauna is nu bijna verdwenen doordat er de laatste 10 jaar door onvoldoende dynamische omstandigheden een toenemende verruiging van vegetatie heeft plaatsgevonden. Hierdoor is de voedselbeschikbaarheid (de aanwezigheid, de detecteerbaarheid en vangbaarheid van prooien) voor de blauwe kiekendief en velduil flink afgenomen.
Op Terschelling heeft ook een ernstige reductie van de konijnenstand (door ziekten) gezorgd voor minder prooien en een versterkte verruiging door de afname van konijnenbegrazing.

Steltlopers

De **kluut** is een steltloper van schaars begroeide terreinen nabij ondiepe (vooral zoute) wateren met een zachte slibrijke bodem. De helft van de Nederlandse kluten broedt in het waddengebied en 95% daarvan broedt op de kwelders van de vastelandskust: Balgzand, kust van Wieringen, Friese en Groninger waddenkust (inclusief de Klutenplas) en de Dollard (inclusief Polder Breebaart). Een kwart van de Europese populatie broedt van mei tot en met half augustus in Nederland. Deze vogels overwinteren grotendeels in Zuidwest-Europa en Noord-Afrika.

De **bontbekplevier** is een kleine steltloper die nestelt op schaars begroeide plekken, zoals stranden, duinranden, kwelderranden, laagtes bij zeedijken, strandweiden en oevers van meren, plassen en rivieren, maar ook op akker- en weiland, kunstmatige zandafzettingen en opspuitterreinen. De Europese broedpopulatie bereikt in Nederland, afgezien van een kleine Franse broedpopulatie, de zuidgrens van zijn broedverspreiding. De soort broedt van april tot en met half augustus in het hele waddengebied met als zwaartepunt binnen de context van de Waddenzee de kwelders langs de Friese kust. De bontbekplevier foerageert op zandige slikken en oeverzones vlakbij het nest.

De **strandplevier** is sterk kustgebonden. Deze kleine steltloper nestelt op rustige zand- en schelpenstranden, vooral in de primaire duinen. De in Nederland broedende strandplevieren overwinteren in Afrika. De strandplevier is in Nederland een zomergast die in ons land verblijft van april tot in oktober. Strandplevieren zoeken hun voedsel in het aanspoelsel van de zee op zandstranden. Ze eten vooral insecten, slakken, kleine wormen en andere diertjes. De soort foerageert voornamelijk in de buurt van het nest, op vloedmerken en in de intergetijdengebieden. De broedtijd loopt van mei tot eind juli. De soort kan zowel alleen als ook in kleine kolonies broeden. Oneffen terreinen en geheel onbeschutte stranden worden door deze soort gemeden. De broedplaatsen bevinden zich op alle eilanden en sporadisch langs de vastelandskust.

Ecologische vereisten voor het voorkomen van de kluut, bontbekplevier en strandplevier:

- Voldoende geschikt broedhabitat: open landschap met schaars begroeide of vrijwel kaal terrein (kluut, bontbekplevier); primaire duinen en stranden (strandplevier);
- Weinig verruiging met vegetatie;
- Voldoende voedsel (kleine kreeftachtigen, schelpdieren, insecten en wormen, kleine ongewervelden);
- Weinig tot geen verstoring van broedlocaties (met name strandplevier en bontbekplevier);
- Afwezigheid van predatie (vossen/ratten).

Knelpunten steltlopers

Het aantal broedparen van de bovengenoemde steltlopers daalt de afgelopen jaren. Predatie door vossen op de vastelandskwelders, overstroming van broedplaatsen en afname van geschikt leefgebied door verruiging van de vastelandskwelders worden als voornaamste redenen van terugloop in aantallen kluten gezien. Verstoring in de broedperiode is de belangrijkste factor die negatief inwerkt op het broedsucces van strand- en bontbekplevieren. Het gaat daarbij om verstoringen in de buurt van de broedlocaties, tijdens het foerageren van de vogels en verstoring van de nesten. Maar voedsel en het daarbij behorende habitat zijn mogelijk ook van invloed. Broedlocaties zijn tevens kwetsbaar voor weersinvloeden en met name hoogwaters in het voorjaar, waardoor nesten kunnen wegspoelen of overstromen. Verder zijn er aanwijzingen dat voor de bontbekplevier de situatie in de overwinteringsgebieden in Afrika ongunstig is, voor de kluut en strandplevier is hier veel minder duidelijkheid over. Wel staat de broedpopulatie van zowel de kluut als de

strandplevier in de belangrijkste delen van zijn Europese verspreidingsgebied in de landen rond de Middellandse Zee behoorlijk onder druk.

Sterns

De **grote stern, visdief, noordse stern** en **dwergstern** zijn koloniebroedvogels van rustige, schaars begroeide zandplaten en soms ook van kwelders in het kustgebied. Geïsoleerde eilanden en hoge zandplaten zonder predatoren als vossen en ratten zijn favoriet. De belangrijkste broedlocaties van de grote stern en noordse stern liggen op Griend. Verder zijn er nesten van de grote stern op Texel, de Boschplaat op Terschelling, op Rottum, het noorden van Friesland buitendijks en op bedrijventerreinen langs het Eems-Dollard-estuarium. Momenteel ontwikkelen zich elders in het waddengebied kolonies van de grote stern en noordse stern, zoals op de Feugelpôlle te Ameland. De visdief heeft meerdere kolonies over het hele waddengebied. De belangrijkste broedplaatsen voor de dwergstern liggen op afgesloten gebieden als de Vliehors, de Hors op Texel en Rottumeroog en –plaat. Vanaf eind maart verschijnen de eerste grote sterns op de kolonieplaatsen en broeden daar tot eind juli broeden. De visdief, noordse stern en dwergstern broeden van mei tot eind augustus.

Het voedsel van sterns bestaat uit kleine pelagische vissoorten en andere kleine dieren in de waterkolom die duikend gevangen worden op relatief korte afstand van het nest (binnen een straal van een paar honderd meter voor de dwergstern en maximaal 3 kilometer voor de visdief en noordse stern tot maximaal zo'n 10 kilometer voor de grote stern).

De grote stern, visdief en dwergstern zijn zomergasten en overwinteren in Afrika. De noordse stern broedt hoofdzakelijk in arctische streken en bereikt in ons land zijn meest zuidelijke broedgebied. In ons land is de broedpopulatie klein. De hier broedende vogels overwinteren tot in het zuidpoolgebied.

De helft van de Nederlandse populatie van de grote stern en dwergstern en tot 95% van de noordse stern broedt doorgaans in het waddengebied. De landelijke ontwikkelingen worden dan ook in belangrijke mate bepaald door de aantallen in de grote kolonies van het waddengebied.

Ecologische vereisten voor het voorkomen van de grote stern, visdief, noordse stern en dwergstern:

- Voldoende geschikt broedhabitat: schaars begroeide gronden als zandplaten, open duin of kwelder;
- Weinig verruiging met vegetatie;
- Voldoende voedsel (kleine rondvis, kleine kreeftachtigen);
- Afwezigheid van verstoring van broedlocaties;
- Afwezigheid van predatie door vossen, ratten.

Knelpunten sterns

Er is geen knelpunt voor de dwergstern. Aantallen vertonen een stijgende trend en de verwachting is, dat er geen grote veranderingen in het leefgebied zullen optreden. Voortzetting van het huidige beheer waarbij broedlocaties worden afgezet is voldoende.

Uit de gestage groei van aantallen van de grote stern blijkt dat een grotere populatie mogelijk is dan tot nu toe. Het is echter onvoldoende bekend of de voedselsituatie voor de soort in de Waddenzee voldoende is om een verdere aantalstoename tot op het niveau van het doelaantal te bewerkstelligen. Mogelijk is er ook nog sprake van een tekort aan geschikte broedlocaties, met voldoende bescherming tegen predatoren (zilvermeeuwen). Het is dus onduidelijk of er voldoende draagkracht is voor de streefpopulatie zoals geformuleerd in het aanwijzingsbesluit.

De laatste jaren vertoont het aantal visdieven en noordse sterns een sterk negatieve trend. Predatie van nesten en jongen door vossen is langs de vastelandskust een belangrijke oorzaak van deze achteruitgang. Ook speelt waarschijnlijk een suboptimale voedselbeschikbaarheid in de Waddenzee een rol. Binnen de actieradius van de broedkolonies zou deze onder de maat kunnen zijn. Het is niet duidelijk wat de oorzaak van de lage voedselbeschikbaarheid is; ook de rol hierin van de visserij op de Noordzee is onduidelijk. Daarnaast kan de toegenomen overspoelingskans van één of meerdere broedlocaties ook een rol spelen. Door verdergaande successie verruigt de vegetatie in het leefgebied van deze soorten, waardoor het landschap een minder open karakter krijgt. De invloed van predatie en verruiging van leefgebied is kleiner bij de noordse stern dan bij de visdief, omdat eerstgenoemde soort meer op de waddeneilanden (inclusief Griend en Rottum) broedt dan op de vastelandskwelders. Ten slotte kan worden opgemerkt dat er visdieven van Griend naar de Kreupel in het IJsselmeer zijn getrokken. Dit verklaart echter zeker niet de gehele afname van aantallen visdieven.

Overig broedvogels

De **lepelaar** is een vogel van ondiepe wateren, zowel zoute als zoete, die leeft van kleine vissen en garnalen. Bij broedvogels kan het voedselgebied zich uitstrekken tot op meer dan 40 kilometer van de broedkolonie. Ongeveer een kwart van de populatie van de EU-landen broedt in Nederland en daarvan broeden de meeste vogels tegenwoordig op de waddeneilanden. Met uitzondering van Griend en enkele zandplaten zijn namelijk alle eilanden gekoloniseerd. Ook op het Balgzand en op de leidam ten oosten van de haven van Den Oever (de zogenaamde 'Banaan') broeden lepelaars. Van half april tot eind juli wordt er in kolonieverband gebroed op grote nesten van vegetatie, op vernatte en verruigde eilandkwelders of in struiken in duinvalleien.

Ecologische vereisten voor het voorkomen van de broedende lepelaar:

- Voldoende geschikt broedhabitat: vernatte en verruigde eilandkwelders of in struiken in duinvalleien;
- Voldoende voedsel (kleine vis en garnalen) in ondiep water (< 40 centimeter);
- Geen grondpredatoren;
- Geen verstoring van broedlocaties.

Knelpunten overige broedvogels

De populatie in de Waddenzee heeft een flinke groei doorgemaakt. Er is geen knelpunt voor de lepelaar.

De **kleine mantelmeeuw** is de talrijkste kustbroedvogel en is daarmee de zilvermeeuw voorbijgestreefd. De Nederlandse populatie trekt weg en overwintert langs de kusten van Zuidwest-Europa en West-Afrika zuidelijk tot in Mauritanië. In het waddengebied broedt ongeveer éénderde van de Nederlandse populatie. De soort broedt in kolonies van half april tot en met half augustus. De meeuwen zoeken tijdens de broedtijd hun voedsel voornamelijk op zee en langs de vloedlijn. Het voedsel bestaat daarbij onder andere uit kleine vis en zwemkrabben, deels afkomstig van discards van visserschepen. De soort foerageert tot op zeer grote afstand van de kolonie. De belangrijkste broedplaats is de Boschplaat, gevolgd door Oosterkwelder (Schiermonnikoog), De Hond op Ameland en Rottumeroog en -plaat. Zeer recent broeden ook paren langs de kusten van het vaste land (met name op het Balgzand). Daarnaast zijn er nog kolonies op de waddeneilanden buiten de begrenzing van de Waddenzee, waarvan de vogels wel ten dele op de Waddenzee foerageren.

Ecologische vereisten voor het voorkomen van de kleine mantelmeeuw:

- Voldoende geschikt broedhabitat (kwelder, duingebied, kustmoeras);

- Voldoende voedsel (kleine vis, krabben, discards);
- Weinig tot geen predatie door vossen;
- Weinig tot geen verstoring van broedlocaties.

Knelpunten kleine mantelmeeuw
Er is geen knelpunt voor de kleine mantelmeeuw.

4.2.2. Duinen Terschelling

Algemeen

Dit gebied is op 26 februari 2009 door de minister van LNV (nu EZ) definitief aangewezen als Natura 2000-gebied.

De Duinen van Terschelling behoren, net als Vlieland, tot de meest kalkarme duingebieden van de Waddeneilanden. Er komen dan ook vooral uitgestrekte droge duingraslanden en heidebegroeiingen voor, met daarin vele bijzondere soorten korstmossen, mossen en hogere planten. De daartussen gelegen duinvalleien vertonen een scala aan variatie, van open water tot knopbiesbegroeiingen en zure berkenbossen. Het westelijk deel van het duingebied, de Noordvaarder, is echter jong en kent daardoor nog gedeelten die kalkhoudend zijn met daaraan gekoppeld gradiënten naar ontkalkte gedeelten. Er is een goed ontwikkeld en natuurlijk duinsysteem aanwezig met floristisch rijke duinhellingen, primaire valleien met aan de randen korte gradiënten van droog-nat, zoet-zout en zuur-basisch en zeer veel pioniersituaties. In het gebied zijn dan ook alle typerende duinvalleivegetaties aanwezig. Ten zuidoosten hiervan ligt het groene strand, met een duinbeek. Daar is, vanwege het voorkomen van gradiënten van nat naar droog, een grote diversiteit aan plantensoorten aanwezig. Hier is tevens sprake van zo'n sterke voeding van grondwater vanuit de Noordvaarder dat lokaal veenvormende vegetaties tot ontwikkeling komen. Hetzelfde fenomeen doet zich voor ter hoogte van de Kooibosjes in de binnenduinrand waar een sterke kwel vanuit het aangrenzende duinmassief de sturende factor is. Ten noorden van De Boschplaat (behorend tot Natura 2000 gebied Waddenzee) ligt een duingebied waar het zand vrij kan stuiven en waar per saldo kustafslag plaatsvindt. Het gebied omvat ook enige boscomplexen die bestaan uit aangeplant naald- en loofbos en spontane opslag.

Instandhoudingsdoelen

Het gebied *Duinen Terschelling* is aangewezen als Speciale Beschermingszone in het kader van de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. In tabel 4.2 zijn per habitat en soort de staat van instandhouding, relatieve bijdrage en instandhoudingsdoelen weergegeven.

		SVI landelijk	doelst. opp.vl. / populatie	doelst. kwal.	
Habitattypen					
H1310A	Zilte pionierbegroeiingen (zeekraal)	-	=	=	
H1310B	Zilte pionierbegroeiingen (zeevetmuur)	+	=	=	
H1330A	Schorren en zilte graslanden (buitendijks)	-	=	=	
H2110	Embryonale duinen	+	=	=	
H2120	Witte duinen	-	=	=	
H2130A	*Grijze duinen (kalkrijk)		=	=	
H2130B	*Grijze duinen (kalkarm)	- -	>	>	
H2130C	*Grijze duinen (heischraal)	- -	>	>	
H2140A	*Duinheiden met kraaihei (vochtig)	-	=	>	
H2140B	*Duinheiden met kraaihei (droog)	-	=	>	
H2150	*Duinen met struikhei	+	=	=	

H2160	Duindoornstruwelen	+	=	=	
H2170	Kruipwilgstruwelen	+	= (<)	=	
H2180A	Duinbossen (droog)	+	>	>	
H2180B	Duinbossen (vochtig)	-	>	>	
H2180C	Duinbossen (binnenduinrand)		=	=	
H2190A	Vochtige duinvalleien (open water)	-	>	>	
H2190B	Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	-	>	=	
H2190C	Vochtige duinvalleien (ontkalkt)	-	>	>	
H2190D	Vochtige duinvalleien (hoge moerasplanten)	-	=	=	
H6230	*Heischrale graslanden	- -	>	>	
Soorten					**Doelst. populatie**
H1831	Drijvende waterweegbree	-	=	=	=
H1903	Groenknolorchis	- -	=	=	=
Broedvogels					
A004	Dodaars	+	=	=	20
A081	Bruine Kiekendief	+	=	=	45
A082	Blauwe Kiekendief	- -	>	>	40
A137	Bontpekplevier	-	>	>	10
A138	Strandplevier	- -	>	>	10
A195	Dwergstern	- -	>	>	20
A222	Velduil	- -	>	>	10
A275	Paapje	- -	>	>	25
A277	Tapuit	- -	>	>	100
A295	Rietzanger	-	=	=	120

* prioritair

Verklaring symbolen

staat van instandhouding (SVI)	**doelstellingen**
+ redelijk - slecht - - zeer slecht	= behoud > Verbetering/uitbreiding = (<)achteruitgang ten gunste van ander habitattype of soort toegestaan

Tabel 4.2 Staat van instandhouding en instandhoudingsdoelen Duinen Terschelling

Gevoeligheden habitattypen en soorten

Gevoeligheden habitattypen

Gezien de grote afstand van het plangebied tot dit Natura 2000-gebied is alleen stikstofdepositie een mogelijk relevant effect. In tabel 4.3 zijn alle habitattypen weergegeven zoals die worden beschermd in het Natura 2000-gebied Duinen Terschelling met daarbij de belangrijkste gevoeligheden per habitattype. Hieruit blijkt dat stikstofdepositie een relevante negatieve factor is voor behoud en herstel van negen kwalificerende habitattypen.

Habitattype		**kritische N-depositie [1)]**
H1310A	Zilte pionierbegroeiingen (zeekraal)	1643
H1310B	Zilte pionierbegroeiingen (zeevetmuur)	1500
H1330A	Schorren en zilte graslanden (buitendijks)	1571
H2110	Embryonale duinen	1429
H2120	Witte duinen	1429
H2130A *	Grijze duinen (kalkrijk)	1071
H2130B *	Grijze duinen (kalkarm)	714

H2130C *	Grijze duinen (heischraal)	714
H2140A *	Duinheiden met kraaihei (vochtig)	1071
H2140B *	Duinheiden met kraaihei (droog)	1071
H2150 *	Duinen met struikhei	1071
H2160	Duindoornstruwelen	2000
H2170	Kruipwilgstruwelen	2286
H2180Ao	Duinbossen (droog)	1429
H2180B	Duinbossen (vochtig)	2214
H2180C	Duinbossen (binnenduinrand)	1786
H2190A	Vochtige duinvalleien (open water)	1000 - 2143
H2190B	Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	1429
H2190C	Vochtige duinvalleien (ontkalkt)	1071
H2190D	Vochtige duinvalleien (hoge moerasplanten)	>2400
H6230 *	Heischrale graslanden	714 - 857

* prioritair

1) Bron: Alterra-rapport 2397 (2012).

Tabel 4.3 Gevoeligheid stikstofdepositie (in mol N/ha/jr)

De achtergronddepositie was in 2011 in enkele kilometerhokken te hoog voor behoud van onder meer de zeer stikstofgevoelige kalkarme en heischrale grijze duinen (rode cellen in de tabel). In het kilometerhok waarin ook Hoorn is gelegen is de achtergronddepositie 1190 mol N/ha/jr. Ook in de overige kilometerhokken die direct ten noorden van de kernen op het eiland zijn gelegen is de achtergronddepositie relatief hoog 755- 994 mol N/ha/jr. In de rest van het Natura 2000-gebied zijn de achtergronddeposities aanmerkelijk lager.
De beoogde uitbreiding van areaal en verbetering van de kwaliteit van de zeer stikstofgevoelige habitattypen is vanwege de te hoge achtergronddepositie op enkele plaatsen onmogelijk.
Ondanks een mogelijk iets lagere achtergronddepositie in 2013 wordt de vereiste achtergronddepositie voor deze typen op veel plaatsen niet gehaald. Dit betekent dat elke extra stikstofdepositie het realiseren van de instandhoudingsdoelen belemmert, hetgeen op grond van jurisprudentie moet worden aangemerkt als een significant negatief effect.

Het bovenstaande geldt in mindere mate ook voor de habitattypen die behoren bij de donkerroze cellen in de tabel. Alleen voor de habitattypen die behoren bij de groene cellen kan gesteld worden dat een geringe extra stikstofdepositie niet zal leiden tot significant negatieve effecten.

Gevoeligheden soorten
Ten aanzien van de kwalificerende soorten is stikstofdepositie voor enkele soorten relevant (zie tabel 4.4). Het betreft vooral soorten van open duingebieden (velduil, blauwe kiekendief, tapuit, dodaars, strandplevier) die sterk in aantal zijn afgenomen door het dichtgroeien van het duingebied. Stikstofdepositie speelt daarbij mede een rol.

De groenknolorchis (foto) is op Terschelling geheel gebonden aan het habitattype *H2190B Vochtige duinvalleien (kalkrijk)* en komt voor op de Noordvaarder. Aangezien de achtergronddepositie voor stikstof momenteel (aanzienlijk) lager is dan de kritische depositie van dit habitattype, wordt er van uitgegaan dat ook de groenknolorchis niet wordt bedreigd door stikstofdepositie.

De drijvende waterweegbree (Luronium natans) groeit in uiteenlopende stilstaande of zwak stromende wateren, zoals heide- en veenplassen, duinplassen, meren, afgesloten rivierarmen, laaglandbeken, kanalen, sloten, watervoerende greppels en vijvers. Het best gedijt de plant in water dat helder, fosfaatarm, kalkarm en voedselarm of matig voedselrijk is; plaatselijk bevat het water veel ijzer. In voedselrijkere omgeving staat de soort het meest op plaatsen waar regenwater mengt met kwelwater. Voor een duurzaam behoud zijn omstandigheden nodig die het dichtgroeien van standplaatsen tegengaan. De soort is gevoelig voor fosfaat. Drijvende waterweegbree komt op Terschelling voor in vegetaties die typisch zijn voor pionierbegroeiingen en voedselarm water. Op Terschelling komt de soort voor in, en ten westen van, de Kroonpolders, in de Waterpolder bij West aan zee en in De Koegelwieck. Aangezien de achtergronddepositie voor stikstof momenteel (aanzienlijk) lager is dan de kritische depositie van dit habitattype (alle subtypes), wordt er van uitgegaan dat ook de drijvende waterweegbree niet wordt bedreigd door stikstofdepositie.

Soort	Belemmeringen voor behoud en herstel
H1831 Drijvende Waterweegbree	Verdroging, verruiging, verzuring
H1903 Groenknolorchis	Verdroging, verruiging, verzuring
A004 Dodaars	Verdroging, vermesting, verstoring
A081 Bruine Kiekendief	Verruiging, verbossing, predatie door vossen, verdroging, vermesting, vervolging, verstoring
A082 Blauwe Kiekendief	Verbossing, verdroging, verstruiking, vergrassing, predatie, afname konijnen en fazanten, verstoring
A137 Bontpekplevier	Verstoring door recreatie, verstoring/barrière door windmolenparken, baggeractiviteiten, klimaatsverandering
A138 Strandplevier	Verstoring, verruiging
A195 Dwergstern	Verstoring, verdroging
A222 Velduil	Verruiging, verbossing, verdroging, verstruiking, verstoring
A275 Paapje	Verdroging en vermesting, intensief beheer, factoren in Afrika
A277 Tapuit	Verzuring, vermesting, verruiging, predatie, achteruitgang konijnenpopulatie, factoren in Afrika
A295 Rietzanger	Verdroging, vermesting, verbossing, versnippering, intensief rietbeheer, factoren in Afrika

Tabel 4.4 Kritische factoren voor behoud en herstel kwalificerende soorten

Voorkomen stikstofgevoelige habitattypen

De kalkrijke en kalkarme variant van de grijze duinen (respectievelijk H2130A en H2130B) komen in mozaïek met elkaar in vrijwel het gehele gebied Duinen Terschelling voor met een ruime zonering van het kalkrijke subtype in de jonge duinen achter de zeereep en het kalkarmere type in de wat oudere duinen die meer in het binnenland liggen. De heischrale variant van de grijze duinen (H2130C) komt voor in zeer kleine oppervlakte in de duinen direct achter de zeereep.

Het prioritaire habitattype heischrale graslanden (H6230) komt in kleine oppervlakten voor in de binnenduinrand aan de oostzijde van het waddeneiland naast het Jan Thijssensduin.

Van het habitattype duinheiden met kraaihei (H2140) komen beide subtypen, *vochtig* (H2140A) en *droog* (H2140B), verspreid over het waddeneiland voor. Duinheiden met struikhei (H2150) bevinden zich in de binnenduinrand, vooral op het westelijke deel van het waddeneiland.

Vochtige duinvalleien (H2190) komen verspreid over het waddeneiland voor. Het subtype vochtige duinvalleien, *open water* (H2190A) komt met name op het westelijke deel van het eiland voor, in de Griltjesplak, Badhuiskuil, Waterplak en ten zuiden van Paal 13. De ontkalkte variant van het habitattype vochtige duinvalleien (H2190C) verspreidt zich over het waddeneiland met kleine oppervlakten, welke geconcentreerd zijn in De Koegelwieck.

4.2.3. Alde Feanen

Algemeen

Dit gebied is door de minister van LNV (nu EZ) op 8 januari 2007 gepubliceerd. De terinzagelegging duurde van 9 januari 2007 tot en met 19 februari 2007. Het is nog niet bekend wanneer het gebied definitief aangewezen wordt.

De Alde Feanen (Oude Venen) is een deels vergraven en ontgonnen laagveengebied. Het is één van de weinige overgebleven restanten van een omvangrijk complex van laagveenmoerassen en petgatenlandschappen. De vervening kwam hier in de tweede helft van de 17e eeuw goed op gang. Het gebied is deels kleinschalig (petgaten en legakkers) en deels grootschalig (plassen) verveend. Rond 1900 kwam er een einde aan de turfwinning en vervening. In het begin van deze eeuw werd er door de bevolking op verschillende plaatsen geprobeerd veeteelt te bedrijven door het inpolderen en bemalen van petgatengebieden. De huidige situatie is vooral het resultaat van het na de vervening opgetreden verlandingsproces. Landschappelijk wordt het gebied gekenmerkt door moerasvegetaties, omgeven door zomerpolders en boezemlanden en doorsneden door tal van watergangen. Het gebied bestaat uit open water, rietlanden, laagveenverlandingsmoeras, moerasbos en schrale graslanden op restveen. De petgaten, die vaak verscholen liggen tussen riet en moerasbossen, verkeren in diverse stadia van verlanding. In deze petgaten komt dikwijls drijftilvorming voor. Op andere plaatsen is de verlanding wat verder voortgeschreden in de richting van een trilveen of blauwgrasland. In de meeste petgaten is na beëindiging van het rietmaaibeheer een elzenbroekbos tot ontwikkeling gekomen.

Het gebied is in 2007 met 48 ha uitgebreid in het kader van een LIFE-project ten behoeve van onder andere de noordse woelmuis.

Instandhoudingsdoelen

Het gebied Alde Feanen is aangewezen als Speciale Beschermingszone in het kader van de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. In tabel 4.5 zijn per habitattype en soort de staat van instandhouding, relatieve bijdrage en instandhoudingsdoelen weergegeven.

		SVI lande-lijk	doelst. opp.vl.	doelst. kwal.	
Habitattypen					
H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden (eutroof)	-	=	>	
H4010B	Vochtige heide, laagveengeb.	-	>	>	
H6410	Blauwgraslanden	- -	=	>	
H7140B	Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	-	>	>	
H7210	* Galigaanmoerassen	-	=	=	
H91D0	* Hoogveenbossen	-	>	>	
Soorten					**doelst. populatie**
H1042	Gevlekte witsnuitlibel	- -	>	>	>
H1134	Bittervoorn	-	=	=	=
H1145	Grote modderkruiper	-	=	=	=
H1149	Kleine modderkruiper	+	=	=	=
H1163	Rivierdonderpad	-	=	=	=
H1318	Meervleermuis	-	=	=	=
H1340	*Noordse woelmuis	- -	>	>	>
Broedvogels					
A017	Aalscholver	+	=	=	800
A021	Roerdomp	- -	=	=	4
A029	Purperreiger	- -	>	>	20
A081	Bruine kiekendief	+	>	>	20
A119	Porseleinhoen	- -	=	=	20
A151	Kemphaan	- -	=	=	10
A197	Zwarte stern	- -	>	>	40
A292	Snor	- -	=	=	40
A295	Rietzanger	-	=	=	800
Niet-broedvogels					
A017	Aalscholver	+	=	=	60
A041	Kolgans	+	= (<)	=	2700
A043	Grauwe gans	+	= (<)	=	280
A045	Brandgans	+	= (<)	=	430 foer/ 6100 slaap
A050	Smient	+	= (<)	=	2700
A051	Krakeend	+	=	=	120
A052	Wintertaling	-	=	=	140
A056	Slobeend	+	=	=	140
A059	Tafeleend	- -	=	=	90
A061	Kuifeend	-	=	=	470
A068	Nonnetje	-	=	=	30
A156	Grutto	- -	=	=	90 foer/ 880 slaap

* prioritair

Verklaring symbolen

Staat van instandhouding (SVI)	**Doelstellingen**
+ redelijk - slecht - - zeer slecht	= behoud > Verbetering/uitbreiding = (<)achteruitgang ten gunste van ander habitattype of

	soort toegestaan

Tabel 4.5 Staat van instandhouding en instandhoudingsdoelen Alde Feanen

Gevoeligheden habitattypen en soorten

Gezien de grote afstand van het plangebied tot het Natura 2000-gebied Alde Feanen is alleen stikstofdepositie een mogelijk relevant effect. De gevoeligheid van de te beschermen habitattypen en soorten voor stikstofdepositie kan worden afgeleid uit de Natura 2000 profielendocumenten (LNV, 2008) die een toelichting geven op relevante ecologische kenmerken en vereisten van de habitattypen, habitatsoorten en vogelsoorten uit het Natura 2000 doelendocument (LNV 2004) waarvoor Natura 2000-gebieden zijn aangewezen en waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd. Op basis van uitgebreide inventarisaties van bestaande gegevens zijn de abiotische randvoorwaarden voor de habitattypen en de ecologische vereisten die aan de omgeving worden gesteld, in beeld gebracht. In de profieldocumenten van de habitatsoorten en de vogelsoorten zijn de ecologische vereisten die zij stellen aan hun leefomgeving toegevoegd.

Gevoeligheden habitattypen

In tabel 4.6 zijn alle habitattypen weergegeven zoals die worden beschermd in het Natura 2000-gebied Alde Feanen met daarbij de belangrijkste gevoeligheden per habitat. Hieruit blijkt dat stikstofdepositie een relevante negatieve factor is voor behoud en herstel van vier kwalificerende habitattypen.

Habitattype		Belemmeringen voor behoud en herstel [1]	kritische N-depositie [2]
H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden (eutroof)	Inlaat gebiedsvreemd water	2143
H4010B	Vochtige heide	Stikstofdepositie, verdroging, versnippering	786
H6410	Blauwgraslanden	Stikstofdepositie, verdroging	1071
H7140B	Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	Stikstofdepositie, verdroging	714
H7210 *	Galigaanmoerassen (kalkhoudend)	Onvoldoende dynamiek	1571
H91D0 *	Hoogveenbossen	Stikstofdepositie	1786

* prioritair

[1] Profielendocumenten (LNV, 2008)
[2] Bron: Alterra-rapport 2397 (2012).
[3] Bron: Planbureau voor de Leefomgeving (2013).

Tabel 4.6 Gevoeligheid stikstofdepositie (in mol N/ha/jr)

De achtergronddepositie bedroeg in 2011 tussen 1360 en 1680 mol N/ha/jr. Dit is te hoog voor behoud van de zeer stikstofgevoelige habitattypen *H4010B Vochtige heide* en *H7140B Overgangs- en trilvenen.* De beoogde uitbreiding van areaal en verbetering van de kwaliteit van deze habitattypen (zie tabel 4.5) is bij deze achtergronddepositie onmogelijk. Ondanks een mogelijk iets lagere achtergronddepositie in de nabije toekomst wordt de vereiste achtergronddepositie van respectievelijk 786 en 714 mol N/ha/jr. beslist niet gehaald. Dit betekent dat elke extra stikstofdepositie het realiseren van de instandhoudingsdoelen belemmert, hetgeen op grond van jurisprudentie moet worden aangemerkt als een significant negatief effect.

Het bovenstaande geldt in mindere mate ook voor de habitattypen *H6410 Blauwgraslanden* en *H7210 * Galigaanmoerassen.* Alleen voor de habitattypen *Eutrofe meren* en

Hoogveenbossen kan gesteld worden dat enige extra stikstofdepositie niet zal leiden tot significant negatieve effecten en derhalve vergunbaar is in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998.

Figuur 4.2 Rietzanger

Gevoeligheden soorten

Ten aanzien van de kwalificerende soorten daarentegen is stikstofdepositie een ondergeschikt thema of zelfs geheel irrelevant (zie tabel 4.7). Alleen voor de gevlekte witsnuitlibel, als typische bewoner van hoogveenbiotopen kan vermesting als gevolg van stikstofdepositie een relevante factor zijn. Voor alle andere soorten doet stikstofdepositie niet of nauwelijks ter zake; de genoemde vissoorten alsmede de meervleermuis kennen een veel groter en meer divers leefgebied en zijn niet gebonden aan de zeer stikstofgevoelige veenmilieus zoals de gevlekte witsnuitlibel. Hetzelfde geldt voor de kwalificerende vogelsoorten die bij voorkeur verblijven in voedselrijke wateren, riet- en graslanden met een groot aanbod aan vissen, insecten etc. De nutriëntenstromen in deze biotopen worden bovendien gestuurd door lozingen en afspoelingen in oppervlaktewater, kwel, veenoxidatie etc. en zijn vele malen groter dan de enkele mollen stikstofdepositie die uitbreiding van de veehouderij in het plangebied teweeg kan brengen. De kwalificerende soort aalscholver is bovendien zelf een belangrijke bron van vermesting in dit Natura 2000-gebied.

Soort	Belemmeringen voor behoud en herstel
H1042 Gevlekte witsnuitlibel	Verdroging, vermesting, verlanding
H1134 Bittervoorn	Intensief slootbeheer
H1149 Grote modderkruiper	Gebrek aan natuurlijke peildynamiek, intensief slootbeheer
H1145 Kleine modderkruiper	Geen
H1163 Rivierdonderpad	Geen
H1318 Meervleermuis	Verlichting, versnippering van beplantingspatronen
H1340 Noordse woelmuis	Ontbreken hydrologische dynamiek, versnippering, concurrentie door aard- en veldmuis
A017 Aalscholver	Geen
A021 Roerdomp	Strenge winters, vermesting, onnatuurlijk peilbeheer, gebrek aan natuurlijke dynamiek, verdroging, intensieve rietexploitatie en verstoring
A029 Purperreiger	Vermesting, verdroging, gebrek aan natuurlijke peildynamiek, intensieve rietexploitatie, verstoring, overmatige predatie, droogte in Afrika
A041 Kolgans	Geen
A043 Grauwe gans	Geen

A045 Brandgans	Geen
A050 Smient	Geen
A051 Krakeend	Geen
A056 Slobeend	Geen
A059 Tafeleend	Afname driehoeksmosselen
A061 Kuifeend	Afname driehoeksmosselen, verdrinking in visnetten
A068 Nonnetje	Afname spiering in IJsselmeer, verdrinking in visnetten
A081 Bruine kiekendief	Verruiging, verbossing, predatie door vossen, verdroging, vermesting, vervolging, verstoring
A119 Porseleinhoen	Verdroging, onvoldoende peildynamiek, verruiging
A151 Kemphaan	Intensief graslandbeheer
A156 Grutto	Ontwatering, intensivering van graslandgebruik, afname open landschap
A197 Zwarte stern	Vermesting, verzuring, verstoring, gebrek aan natuurlijke peildynamiek, afname spiering in het IJsselmeer
A292 Snor	Tegennatuurlijk waterpeilbeheer, intensief rietbeheer, verdroging, vermesting, verlanding, versnippering, factoren in Afrika
A295 Rietzanger	Verdroging, vermesting, verbossing, versnippering, intensief rietbeheer, factoren in Afrika

Tabel 4.7 Kritische factoren voor behoud en herstel kwalificerende soorten

Gezien het bovenstaande wordt in de beschrijving van de huidige situatie niet in detail ingegaan op de verspreiding en populatietrends van alle kwalificerende soorten. Slechts de vier stikstofgevoelige habitattypen worden meer in detail beschreven.

Voorkomen stikstofgevoelige habitattypen

Veenmosrietland (H7140B) is het meest stikstofgevoelige habitattype in het Natura 2000-gebied. Zoals figuur 4.3 laat zien, bedekt veenmosrietland grote oppervlakten in de Alde Feanen. Enkele stukken daarvan zijn meer of minder sterk verdroogd, verruigd en/of verbost. In het oostelijk gelegen poldergebied gaat het om percelen ten westen van de Fjirtich mêd en in het gebied Noord van de Ierdige Mar. In het boezemgebied liggen de meeste verdroogde percelen in Kop fan Wiegersma, Japkelân en Bysitters ûnlân.
De verdroogde en verruigde/verboste vormen kwalificeren als matig representatieve vertegenwoordigers van het habitattype. Ze worden gekenmerkt door hennegras, dan wel opslag van braam. In het oostelijk poldergebied bedekt de relatief goed ontwikkelde vorm van het veenmosrietland grote delen van de Fjirtich mêd en komt het veelvuldig voor in het Wikelslân en in de Reid om ‘e Krite. Ook komen goed ontwikkelde veenmosrietlanden voor in het boezemgedeelte van het Natura 2000-gebied. Het gaat hier merendeels om kleinere percelen op legakkers.

Figuur 4.3 laat zien dat het habitattype H3150 meren met krabbenscheer in goed ontwikkelde vorm voornamelijk voorkomt in het oostelijk poldergebied ten noorden van Earnewâld. De natuurontwikkelingsgebieden in de oostelijke polder waar het habitattype voorkomt, zijn relatief jong, ca. 10 jaar oud. De gunstige vegetatieontwikkeling toont aan dat het poldergebied goede potenties heeft voor het habitattype meren met krabbenscheer en fonteinkruiden. Het habitattype komt over een vrij groot oppervlakte voor, waarbij het matig tot goed ontwikkeld is.

Op grond van het voorkomen van kleine veenbes binnen veenmosrietland zijn enkele locaties onderscheiden en toegerekend aan het eveneens zeer stikstofgevoelige habitattype vochtige heiden (H4010B). Het gaat om een beperkt aantal percelen in de Kop fan Wiegersma, met een totaal oppervlak van ongeveer 0,24 ha.

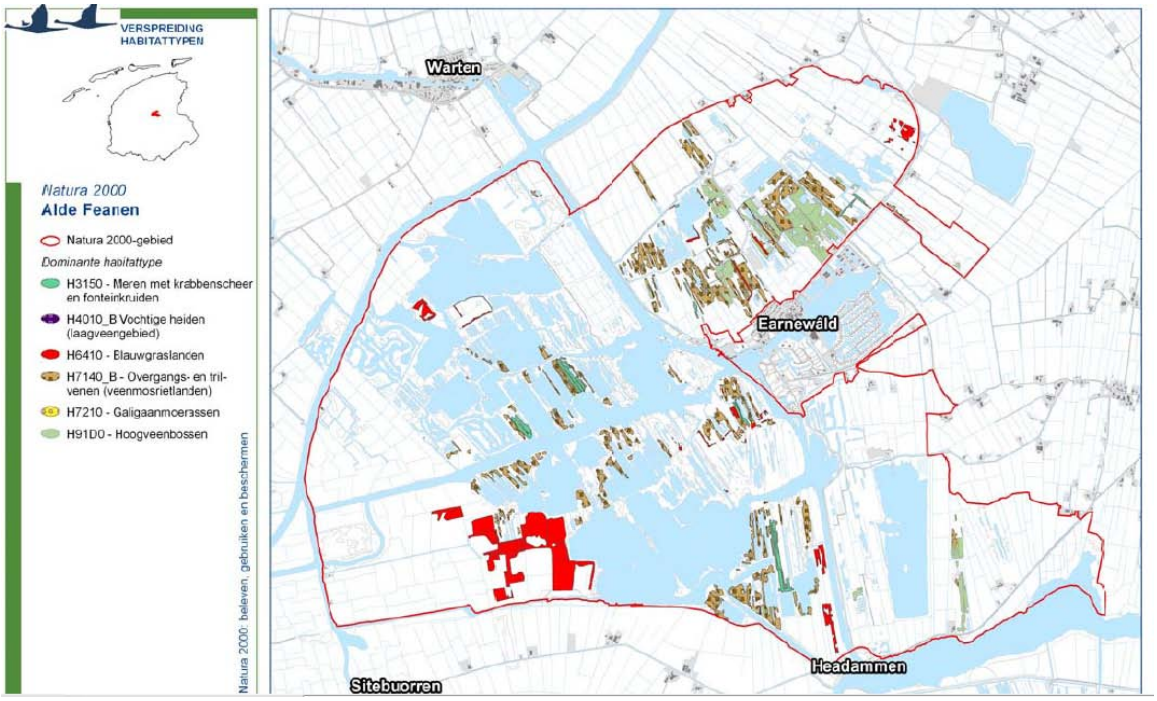

Figuur 4.3 Verspreiding habitattypen (bron: provincie Fryslân, concept gebiedsbeschrijving Alde Feanen)

De verspreiding van habitattype H6410 blauwgraslanden in de Alde Feanen is weergegeven in figuur 4.3. Hierin zijn een relatief goed ontwikkelde en een matig ontwikkelde vorm onderscheiden. Brongers *et al.* (1999) typeren de relatief goed ontwikkelde blauwgraslanden als 'associatiefragmenten van het *Cirsio dissecti-Molinietum*'. De verdroogde variant is te beschouwen als een rompgemeenschap met pijpenstrootje (Brongers *et al.* 1999) en behoort alleen tot het habitattype als het in associatie is met goed ontwikkelde blauwgraslanden.
In de Fjirtich mêd en in het Wikelslân langs de ds. Bolleman van der Veenweg in het oostelijke poldergebied komt de verdroogde vorm hier en daar voor. Een groter oppervlak matig ontwikkeld blauwgrasland kan worden aangetroffen in de Wyldlannen. Hier ligt het habitattype in mozaïek met andere vegetatietypen of goed ontwikkelde blauwgrasland (zie arcering in figuur 4.3). Ook in het Wikelslân kunnen op een aantal *stripens* (= legakkers) relatief goed ontwikkelde blauwgraslanden worden aangetroffen, alsook in polder De Bolderen. Een groter oppervlak komt voor in het centrale deel van de Wyldlannen. De best ontwikkelde percelen met blonde zegge en blauwe knoop zijn te vinden in de Hoannekrite.

De soort galigaan (*Cladium mariscus*) komt voor in een deel van het Natura 2000-gebied. Het betreft voornamelijk (veenmos)rietlandbegroeiingen waarin een aantal pollen galigaan staat. Omdat het hier niet om aaneengesloten oppervlakten gaat worden deze begroeiingen daarom niet tot het vegetatietype *Cladietum marisci* gerekend en behoren daarom ook niet tot het habitattype H7210 galigaanmoerassen. Galigaanmoerassen komen op zijn best slecht ontwikkeld en over een zeer klein oppervlak voor, zodat ze niet op de vegetatiekaart zijn opgenomen (zie figuur 4.3).

De verspreiding van habitattype H91D0 hoogveenbossen is weergegeven in figuur 4.3. Goed ontwikkeld hoogveenbos komt over een klein oppervlak voor en dan uitsluitend in Wikelslân in het oostelijk poldergebied. Daarnaast komt het habitattype in het oostelijk poldergebied ook vrij veel voor in matig ontwikkelde vorm. In het westelijke boezemgebied komt het habitattype nauwelijks tot niet tot ontwikkeling.

De slechte kwaliteit van het boezemwater, die onder meer samenhangt met de intensieve waterrecreatie, vormt een van de voornaamste knelpunten voor het behoud van de natuurwaarde van het gebied. Indirect komt ook de sterk afgenomen kwaliteit van het meeste blauwgrasland voor rekening van de waterverontreiniging: nu het boezemwater te voedselrijk is om het 's winters in de blauwgraslanden toe te laten, verzuren, verdrogen en verarmen deze terreinen (www.synbiosys.alterra.nl).

5. Effectbeschrijving

5.1. Resultaten berekeningen stikstofdepositie

In dit hoofdstuk wordt voor de drie Natura 2000-gebieden met stikstofgevoelige habitattypen nader bepaald welke eventuele effecten zullen optreden als gevolg van de ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt. In tabel 5.1 zijn de uitkomsten van de stikstofberekeningen samengevat. De uitkomsten en effecten worden in de navolgende paragrafen per gebied beschreven.

In tabel 5.1 is de stikstofdepositiebijdrage van de veehouderij in de verschillende alternatieven weergegeven op de verschillende toetsingspunten in de Natura 2000-gebieden.

Natura 2000-gebied		depositie (in mol N/ha/jaar)	
		Trend	Maximaal
1	Alde Feanen	+ 0,92	+ 26,76
2	Alde Feanen	+ 0,61	+ 17,93
3	Duinen Terschelling	+ 1,04	+ 32,10
4	Duinen Terschelling	+ 0,62	+ 18,99
5	Duinen Terschelling	+ 1,05	+ 32,53

Tabel 5.1 Toename stikstofdepositie t.o.v. referentiesituatie

In de tabel valt op dat op de depositiepunten op Duinen Terschelling (3, 4, en 5) de depositiewaarden veel hoger zijn dan in de Alde Feanen, op ongeveer dezelfde afstand van het hart van het gezamenlijke plangebied. Dit verschil wordt veroorzaakt doordat de overheersende windrichting zuidwestelijk is en zuidelijke wind vaker voorkomt dan noordelijke wind en omdat bij verspreiding over water er minder menging van de lucht plaatsvindt, waardoor de concentraties minder snel verdunnen. Beide oorzaken maken dat de depositie op Duinen terschelling aanmerkelijk hoger ligt dan op de Alde Feanen.

De berekeningen laten tevens zien dat alleen bij het relatief bescheiden trendscenario de stikstofdepositie op Alde Feanen minder dan 1 mol N/ha/jr. toeneemt. Op Duinen Terschelling is de depositietoename bij het trendscenario daarentegen iets meer dan 1 mol N/ha/jr.

5.1.1. Alde Feanen

Veenmosrietland (als verschijningsvorm van het habitat H7140B Overgangs- en trilvenen) is een tijdelijk stadium in de verlandingsreeks en kent daardoor een natuurlijke variatie in oppervlakte en kwaliteit. Hoewel voor het in stand houden van het meest kritische habitattype veenmosrietlanden ook het beheer en de waterkwaliteit van invloed zijn, is stikstof de meest limiterende factor. Een langdurig hoge concentratie stikstof in veenmosrietland betekent dat het riet snel doorgroeit, het veenmos wordt overwoekerd en het riet uiteindelijk verdroogt.

Dit habitattype is zeer gevoelig voor stikstofdepositie (KDW 714 mol N/ha/jr.) en kent in de huidige situatie, maar ook in 2020, een veel te hoge achtergronddepositie (in 2011 tussen 1360 en 1680 mol N/ha/jr.). Dat betekent dat ook bij de relatief geringe toename van de stikstofdepositie als gevolg van het trendscenario een significant negatief effect op dit Natura 2000-gebied niet kan worden uitgesloten. Het bovenstaande geldt in mindere mate ook voor het habitat *H4010B Vochtige heide.*

Bij het habitattype H6410 Blauwgraslanden zal in het trendscenario eveneens sprake zijn van een kleine toename van de te hoge achtergronddepositie, doch hier vindt regulier maaibeheer plaats, waarbij jaarlijks veel stikstof wordt afgevoerd. De geringe extra depositie conform het trendscenario zal in het kader van dit beheer eveneens jaarlijks worden afgevoerd. Mede gezien het beoogde herstel van de bufferende kwelstromen in dit gebied is de verwachting dat de kleine extra depositie vanuit het plangebied niet zal leiden tot significant negatieve verslechtering van dit habitattype. Het instandhoudingsdoel voor dit habitattype (verbetering van de kwaliteit) wordt door deze extra depositie echter bemoeilijkt, hetgeen als een significant negatief effect moet worden beoordeeld.

Voor behoud van oppervlakte en kwaliteit van het habitattype H7210 Kalkhoudende moerassen is het noodzakelijk dat de basenrijke relatief voedselarme verlandingssituaties in stand worden gehouden, bestaande locaties beheerd worden en het habitattype zich kan verjongen door nieuwvorming. Het type komt over een zeer klein areaal voor en is overwegend goed ontwikkeld, ondanks de te hoge achtergronddepositie, die in het recente verleden nog aanzienlijk hoger was. De geringe extra depositie conform het trendscenario zal daarom geen bedreiging vormen voor het realiseren van het instandhoudingsdoel voor dit habitattype (behoud van areaal en kwaliteit).

In het maximale scenario neemt de depositie dermate toe dat significante effecten niet zijn uitgesloten.

Alleen voor de habitattypen H3150 Eutrofe meren en H91D0 Veenbossen kan met zekerheid gesteld worden dat de extra stikstofdepositie zelfs bij het maximale scenario niet zal leiden tot significant negatieve effecten, gezien de relatief hoge kritische depositie voor deze habitattypen. Deze waarden zullen als gevolg van de ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt nooit worden overschreden.

5.1.2. Duinen Terschelling

Voor een aantal typen duinheiden, grijze duinen, vochtige duinvalleien en heischrale graslanden vormt de huidige achtergronddepositie een mogelijke belemmering voor het realiseren van de instandhoudingsdoelen (zie tabel 4.3). De effecten van overschrijding van een kritische depositie in een duinmilieu zijn echter complex. De gevolgen van een hoge N-depositie voor de vegetatie is namelijk sterk afhankelijk van de pH, de fosfaat (P)-beschikbaarheid en organische stof in de bodem. In kalkrijke en ijzerrijke bodems is P een beperkende factor, door P-fixatie in calcium- of ijzerfosfaat. In dat geval is een hoge N-depositie niet zo'n groot probleem. Als de P-beschikbaarheid echter hoog is, zoals in de gedeeltelijk ontkalkte middenduinen of de ijzerarme bodems van het Waddengebied, zijn de kritische waarden lager en leidt een hoge N-depositie sneller tot vergrassing en verruiging.

Daarnaast zijn de hoeveelheid organische stof en de pH van de bodem van invloed op de N-beschikbaarheid. Bij een hoge pH (kalkrijke bodem) is de hoeveelheid N die vrijkomt bij mineralisatie betrekkelijk laag. Er wordt waarschijnlijk een aanzienlijk deel van de N in de bodem vastgelegd. Kalkrijke bodems zijn dus relatief goed beschermd tegen hoge N-depositie. In verzuurde bodems daarentegen is de hoeveelheid N die voor de vegetatie

beschikbaar komt echter veel hoger, mogelijk als gevolg van lage microbiële N-behoefte. In zure bodems lijkt het effect van N-depositie dan ook veel groter te zijn, met name als P geen beperkende factor is zoals in het Waddengebied.

Op basis van bovenstaande kan geconcludeerd worden dat voor de habitattypen H2130B, H2130C, H2140A, H2140B, H2150, H6230 en H2190A de effecten van het maximaal scenario significant negatief zullen zijn en dat voor de habitattypen H2130A en H2190C de effecten mogelijk significant negatief zullen zijn.

Eenzelfde conclusie kan worden getrokken voor een aantal kwalificerende vogelsoorten (o.a. velduil, blauwe kiekendief, tapuit, dodaars en strandplevier). Verdere verruiging van de duinvegetaties als gevolg van extra stikstofdepositie kan niet worden uitgesloten. Daarmee komt ook de verbeterdoelstelling voor deze soorten van open duingebied in gevaar.

5.2. Verstoring

5.2.1. Lichthinder

Nieuwe lichtbronnen kunnen leiden tot lichthinder en ten koste gaan van de hemelhelderheid die kenmerkend is voor het Waddengebied. In een groot deel van het plangebied worden nieuwe stallen en teeltondersteunende kassen (tot 1.500 m^2) mogelijk gemaakt en zijn paardrijbakken toegestaan. Nieuwe percelen zijn niet aan de orde. Nieuwe lichtbronnen worden daarom altijd toegevoegd aan een bestaand perceel

In het bestemmingsplan worden voorwaarden gesteld aan de mate van lichtuitstraling vanuit agrarische gebouwen. De lichtsterkte bedraagt maximaal 150 lux en tussen 20:00 - 06:00 uur moet de lichtuitstraling worden gereduceerd tot 90%. Bij teeltondersteunende kassen gaat het om 95%. De maximale bouwhoogte van lichtmasten bij paardrijbakken is 5 meter. Bij grotere bouwplannen en afwijkende stalvormen als serrestallen is het opstellen van een lichtplan noodzakelijk.

Van grote belang bij lichthinder is ook de richting van lichtbronnen. Bij ligboxstallen is vooral sprake van zijdelingse lichtuitstraling. Voor een belangrijk deel kan lichthinder worden teruggedrongen door erfbeplanting te verplichten bij het vergroten van agrarische bouwpercelen. Bij teeltondersteunende kassen en serrestallen is ook lichtuitstraling naar boven, maar die wordt in sterke mate beperkt door de voorwaarden uit het bestemmingsplan. Ten aanzien van lichtmasten bij paardrijbakken wordt een beperkte hoogte mogelijk gemaakt. Toch kunnen deze lichtmasten nog aanzienlijke lichthinder veroorzaken, wanneer deze verkeerd zijn afgesteld. Deze lichthinder is ook beperkt doordat deze slechts een deel van de avond plaatsvindt, 's nachts branden de lichtmasten niet.

In het plangebied neemt de lichthinder maar beperkt toe. Er zal echter geen sprake zijn van lichtbronnen die direct op de Waddenzee schijnen. Van lichtverstoring op de kwelders en (droogvallende) platen is dan ook geen sprake. Negatieve effecten kunnen worden uitgesloten (0). De andere Natura 2000-gebieden liggen te ver weg om hinder te kunnen ondervinden van de lichtbronnen in het plangebied.

5.2.2. Recreatieve verstoring

Kleinschalige recreatieve ontwikkelingen vinden plaats op of nabij de agrarische bouwpercelen. In de regels van het bestemmingsplan zijn wel voorwaarden opgenomen om te voorkomen dat een te grote concentratie van kampeerterreinen ontstaat. In theorie kan er sprake zijn van een extern effect als gevolg van een verhoogde recreatiedruk op Natura 2000 doordat een deel van de extra recreanten wil wandelen, fietsen en varen binnen Natura

2000. Gezien de afstand tot de Duinen Terschelling en Alde Feanen en andere Natura 2000-gebieden zal het hier om een verwaarloosbaar aantal recreanten gaan. Ook zal maar slechts een beperkt deel van de recreanten het water van de Waddenzee opgaan. Franekeradeel zelf kent immers geen haven langs de Waddenkust.

De Waddenzeedijk wordt beperkt gebruikt als recreatieve route. De extra recreanten maken gebruik van bestaande intensief gebruikte wandel- en fietsroutes en (vaar)wegen. Direct langs de kust van Franekeradeel zijn geen bijzondere verblijfs- en foerageergebieden aanwezig zoals het kweldergebied Noorderleeg, dat 8 kilometer verder begint (vanaf Zwarte Haan).

Verstoringsonderzoek (o.a. Krijgsveld 2008) wijst verder uit dat vogels en waarschijnlijk ook andere organismen snel wennen aan recreanten langs bestaande gebruikte routes. Omdat bezoekersstromen zich concentreren op mooi weer overdag tijdens de weekend- en vakantiedagen blijven er lange ongestoorde periodes over. Daarom kan worden gesteld dat de geringe extra bezoekersstromen als gevolg van de ontwikkelingsmogelijkheden voor recreatie geen effect hebben op de te beschermen waarden in de Natura 2000-gebieden.

5.3. Cumulatie

Tussen het plangebied en rondom de hierboven beschreven Natura 2000-gebieden liggen buitengebieden met vergelijkbare bestemmingsplannen voor het buitengebied. In deze gemeenten is tevens ontwikkeling van de veehouderij en een toename van de stikstofdepositie aan de orde. Significant negatieve effecten kunnen niet op voorhand worden uitgesloten. Geconstateerd wordt dat er sprake is van een gemeente-overstijgende problematiek. Naast maatregelen in de ruimtelijke plannen, zijn daarom ook maatregelen op een generiek niveau passend (zie hoofdstuk 6).

Verstorende effecten als gevolg van lichthinder of recreatieve ontwikkelingen in het plangebied kan worden uitgesloten. Voor deze effecten is cumulatie daardoor niet aan de orde.

6. Conclusies en maatregelen

6.1. Conclusies

Een klein deel van het Natura 2000-gebied Waddenzee valt binnen het plangebied. Directe effecten als areaalverlies en versnippering treden niet op. De Waddenzee is fysiek en hydrologisch gezien afgescheiden van het grootste deel van het plangebied door de Waddenzeedijk, verandering van de waterhuishouding treedt niet op.
Significant negatieve effecten als gevolg van vermesting/verzuring in de Waddenzee treedt niet op aangezien de achtergronddepositie lager is dan de KDW van het meest kritische habitattype. Op de Waddenzee zouden wel effecten als gevolg van verstoring (recreatie en licht) op kunnen treden. De zeer geringe toename van de recreanten die zich voegen op de bestaande recreatieve infrastructuur leidt echter niet tot significant negatieve effecten. De lichtverstoring is door de gestelde voorwaarden in het bestemmingsplan ook dermate gering dat significant negatieve effecten niet optreden.

In de Natura 2000-gebieden in de ruimere omgeving, Duinen Terschelling en Alde Feanen, kan wel vermesting/verzuring optreden. De agrarische ontwikkelingsmogelijkheden leiden namelijk tot een toename van de stikstofdepositie. De toename van de recreatie is hier verwaarloos klein en leidt niet tot significant negatieve effecten. Vanwege de grote afstand treedt lichtverstoring niet op.

Uit de stikstofdepositieberekeningen volgt dat de toename als gevolg van het maximale scenario in zowel Duinen Terschelling als Alde Feanen leidt tot significant negatieve effecten. De toename als gevolg van het trendscenario is geringer en zal voor sommige habitattypen mogelijk niet leiden tot een significant negatief effect

Natura 2000-gebied	Maximaal	Trend
Duinen Terschelling	--	-
Alde Feanen	--	-/0

Tabel 6.1 Effecten stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden

6.2. Maatregelen

Uit de passende beoordeling blijkt dat met de bouwmogelijkheden uit het bestemmingsplan Buitengebied (maximale scenario) significant negatieve effecten als gevolg van stikstofdepositie op de Natura 2000-gebieden niet zijn uit te sluiten. Er zijn echter verschillende maatregelen denkbaar om de depositie van stikstof te voorkomen, te reduceren of de effecten daarvan te minimaliseren. Daarbij kan onderscheid worden gemaakt in maatregelen die in het bestemmingsplan kunnen worden vastgelegd en maatregelen die in een apart spoor buiten het bestemmingsplan om kunnen worden getroffen.

Binnen het bestemmingsplan Buitengebied

Er kunnen verschillende maatregelen worden opgenomen in het bestemmingsplan Buitengebied om een (potentiële) toename van stikstofdepositie binnen Natura 2000 als gevolg van de ontwikkelingsruimte die het bestemmingsplan biedt te beperken.

Wijzigingsbevoegdheden

Een optie is om de wijzigingsbevoegdheden waarmee een uitbreiding van het bouwvlak wordt mogelijk gemaakt uit het bestemmingsplan te halen. Daardoor kunnen veehouderijen binnen het bouwvlak (zoals vastgelegd op de verbeelding) uitbreiden, maar is het niet mogelijk om door te groeien tot een bouwvlak van 3 hectare. Een dergelijke maatregel leidt tot een beperking van de (theoretische) maximale invulling van de bouwmogelijkheden. De opvulling van de onbenutte bouwmogelijkheden binnen de bouwvlakken leidt op alle receptorpunten binnen Natura 2000 echter nog steeds tot een toename van enkele mollen N/ha/jr.[3)] Met het schrappen van de wijzigingsbevoegdheden kunnen significante negatieve effecten op Natura 2000 op planniveau dus niet volledig worden uitgesloten.

Gebiedszonering

Gezien de ligging van de Natura 2000-gebieden ten opzichte van het plangebied en de afstand tot deze gebieden, is een zonering van het plangebied weinig zinvol. Een verdergaande zonering of een verkleining van de maximale bouwmogelijkheden levert naar alle waarschijnlijk nog steeds de hiervoor beschreven uitkomst: een toename van de stikstofdepositie en significant negatieve effecten kunnen op planniveau niet worden uitgesloten.

Wegbestemmen van agrarische bedrijven (saldering op gebiedsniveau)

Met het wegbestemmen van agrarische bedrijven kan de stikstofemissie uit het plangebied worden verminderd, waardoor er ontwikkelingsruimte voor andere bedrijven beschikbaar komt. Dit principe wordt saldering genoemd. Juridisch gezien moet het wel gaan om het wegbestemmen van feitelijke stikstofbronnen. Het wegbestemmen van reeds gestopte agrarisch bedrijven of een akkerbouwbedrijf leidt wel tot een afname van potentiële stikstofbronnen, maar heeft geen feitelijke reductie van de stikstofdepositie als gevolg.

Er zijn op dit moment geen middelen beschikbaar om grote aantallen veehouderijen in de gemeente Franekeradeel uit te kopen. Bovendien ligt het meer voor de hand om deze maatregel pas uit te voeren wanneer een bedrijf concrete uitbreidingsplannen heeft en een ander bedrijf overweegt om te stoppen, omdat alleen feitelijke stikstofbronnen kunnen worden benut om nieuwe ontwikkelingsruimte te creëren (zie onderstaand).

Stimuleren van omschakeling

Deze maatregel heeft een minder dwingend karakter dan het wegbestemmen van agrarische bedrijven, maar komt in feite op hetzelfde neer. Door het voor agrarische bedrijven aantrekkelijk te maken om te stoppen, komt ontwikkelingsruimte voor andere bedrijven beschikbaar. In het bestemmingsplan zijn wijzigingsbevoegdheden opgenomen zodat stoppende agrarische bedrijven kunnen omschakelen naar een woonfunctie of een niet-agrarisch bedrijf. Overwogen kan worden hier nog ruimere bouw- en gebruiksmogelijkheden aan te toe voegen. Bijvoorbeeld op het gebied van recreatie.

3) Er vanuit gaande dat de meeste bedrijven bij recht nog kunnen groeien tot een omvang van 1,5 hectare, bedraagt de totale (maximale) stikstofdepositie grofweg de helft van de totale stikstofdepositie die is berekend voor het voornemen. Daarbij zijn nog steeds forse toenames aan de orde. Vergelijk ook tabel 5.1.

Wel moet bij deze maatregel worden opgemerkt dat het bestemmingsplan ontwikkelingen mogelijk maakt en dat het stoppen van een agrarische bedrijven langs deze weg niet kan worden afgedwongen.

Geen uitwisseling tussen veeteelt en akkerbouw
Op dit moment kan ter plaatse van agrarisch bouwperceel elk vorm van grondgebonden landbouw worden uitgevoerd. Overwogen kan worden om in het bestemmingsplan een bepaling op te nemen waarmee de uitwisseling tussen akkerbouw en veeteelt niet is toegestaan. Dit voorkomt dat akkerbouwbedrijven veeteelt gaan bedrijven en daarmee stikstof gaan uitstoten. Omdat een deel van de agrarisch bedrijven in de gemeente een akkerbouwbedrijf is, kan daarmee een groot deel van de (potentiële) stikstofdepositie worden voorkomen. Wel kunnen de bestaande (melk)veehouderijen nog steeds zorgen voor een toename van de stikstofdepositie. Een sluitende oplossing voor de stikstofproblematiek is dit dus niet.

Voorwaardelijke verplichting
Een alternatief is om in het bestemmingsplan een voorwaardelijke verplichting op te nemen, zodat de bouw van stallen afhankelijk wordt gesteld van het niet toenemen van de stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden; dit kan bereikt worden door het treffen van voldoende stikstofreducerende maatregelen en/of saldering op individueel niveau (zie onderstaand).

Buiten het bestemmingsplan
Saldering individuele bedrijven
Uit de CBS-gegevens blijkt dat jaarlijks zowel binnen de gemeente Franekeradeel als daarbuiten een aantal agrarische bedrijven de bedrijfsactiviteiten beëindigd. Hierdoor ontstaat stikstofsaldo waarmee elders de uitbreiding van veehouderijen kan worden mogelijk gemaakt. Voorwaarde is dat deze saldering plaatsvindt binnen hetzelfde Natura 2000-gebied op dezelfde habitattypen. Daarnaast is van belang dat is geborgd dat de uitbreiding pas plaatsvindt op het moment dat de bedrijfsactiviteiten elders zijn beëindigd (en ook de vergunningen zijn ingetrokken en de bestemmingslegging is gewijzigd). Gezien de ruime afstand tot Natura 2000-gebieden en de omvang van de berekende toename van stikstofdepositie kan met een relatief beperkte inspanning voldoende saldo worden gecreëerd om de ontwikkelingsruimte binnen het plangebied te benutten. Naar verwachting genereren enkele veehouderijen van grote omvang voldoende saldo om binnen het plangebied een forse uitbreiding van het aantal stuks melkrundvee te kunnen realiseren.

Overige maatregelen (buiten het bestemmingsplan)
Ook op bedrijfsniveau zijn er maatregelen mogelijk om de emissie te beperken. Een voorbeeld is eiwitarm voeren. Door in de melkveehouderij eiwitarm voedsel te gebruiken neemt de totale hoeveelheid stikstof af. De potentiële emissiereductie voor een gemiddeld melkveebedrijf wordt geschat op 15 tot 20% van de totale ammoniakemissie van het bedrijf (*Innovaties rond Natura 2000-gebieden* van het Landbouweconomisch instituut, Oltmer et al., 2010). De mogelijke reductie is hoger dan 20% voor graasbedrijven met veel beweiding en een relatief laag gehalte ruw eiwit gehalte in gras.

Een andere mogelijkheid om op perceelsniveau maatregelen te treffen, is de toepassing van erfbeplanting rond de stallen. Met deze maatregel kan 10-15% van de ammoniakemissie worden “afgevangen”. Deze maatregel heeft tevens een landschappelijke meerwaarde.

BIJLAGE 8

BIJLAGE 8 - INGREPEN, SOORTGROEPEN, ONTHEFFING EN MITIGERENDE MAATREGELEN

Ingrepen die kunnen leiden tot aantasting van beschermde soorten	Soorten / soortgroepen	Beschermingsregime op basis van de Flora- en faunawet en de PRVS	Kans dat hiervoor ontheffing wordt verleend	Mitigerende maatregelen [1)]
Sloop van (agrarische) bebouwing	Vleermuizen	Ffwet Tabel 3, Bijlage IV HR	Kansrijk, zeker als gewerkt wordt met de soortenstandaards[2)]	- Tijdig creëren van voldoende nieuwe verblijfplaatsen. - Werken buiten kwetsbare periode
	Broedvogels met vaste nesten	Ffwet	Kansrijk, zeker als gewerkt wordt met de soortenstandaards	- tijdig aanbieden van voldoende nieuwe huisvestingsmogelijkheden - werken buiten broedseizoen
Het verleggen/ dempen van waterlopen	Vissen	Ffwet Tabel 2 Ffwet Tabel 3, Bijlage I AMvB	Er kan gewerkt worden met een gedragscode dan is geen ontheffing nodig. Is er geen gedragscode of is sprake van Tabel 3 Bijlage I AMvB soorten dan wordt ontheffing verleend, zeker als gewerkt wordt volgens de gedragscode of met de soortenstandaards	- voortplantingswateren worden tijdens het voortplantingsseizoen (medio februari – mei) en de winterrust gespaard. - Voorafgaand aan het dempen van de watergang moeten tijdig nieuwe watergangen, aangrenzend aan het leefgebied van bestaande populaties, gemaakt te worden of aan bestaande watergangen moeten maatregelen te worden uitgevoerd zodat ze geschikt blijven of de kwaliteit verbeterd.
Het kappen van bomen	Vleermuizen	Ffwet Tabel 3, Bijlage IV HR	Kansrijk, zeker als gewerkt wordt met de soortenstandaards	- Tijdig creëren nieuwe verblijfplaatsen. - Werken buiten kwetsbare periode - Tijdig alternatieve vliegroute creëren nabij of parallel aan de originele vliegroute - Tijdig alternatief foerageergebied creëren.
	Broedvogels met vaste nesten	Ffwet	Kansrijk, zeker als gewerkt wordt met de soortenstandaards	- tijdig aanbieden van voldoende nieuwe huisvestingsmogelijkheden - creëren voldoende dekkingsmogelijkheden en slaapgelegenheden - Zorgen voor voldoende zit- en uitkijkposten - Opwaarderen van marginaal habitat in de directe omgeving tot optimaal habitat.

1) Maatregelen zijn maatwerk, afhankelijk van de aangetroffen soort en het belang van de locatie voor de functionaliteit van de leefomgeving. In deze tabel worden veel voorkomende maatregelen benoemd. Maatregelen ivm de zorgplicht zijn niet opgenomen.

2) Dienst Regelingen stelt voor alle matig en zwaar beschermde soorten een zogenaamde soortenstandaard op. Diverse soortenstandaards zijn overigens nog in ontwikkeling.

Telen van ruwvoer zoals maïs	Weidevogels	Ffwet tijdens broedseizoen	Ontheffing niet nodig, wanneer buiten broedseizoen wordt gestart	werken buiten broedseizoen
Verstoring door nieuwe bebouwing	Weidevogels	Ffwet tijdens broedseizoen	Ontheffing niet nodig, wanneer buiten broedseizoen wordt gestart	werken buiten broedseizoen
	Vleermuizen	Ffwet Tabel 3, Bijlage IV HR	Kansrijk, zeker als gewerkt wordt met de soortenstandaards	- Aanbrengen vleermuisvriendelijke verlichting - Vleermuishabitat afschermen beplanting of schermen - Tijdens werkzaamheden rekening houden met kwetsbare periode(n)
Verstoring door nieuwe recreatieve functies	Weidevogels	Ffwet tijdens broedseizoen	Ontheffing niet nodig, wanneer buiten broedseizoen wordt gestart	werken buiten broedseizoen

Figuur 1. Type ingrepen, soortgroepen, mogelijkheid ontheffing en mitigerende maatregelen

BIJLAGE 9

Gemeente Franekeradeel
(Gemeentehuis te Franeker)
Gemeente Harlingen
Gemeente Franekeradeel
(Gemeentehuis te Franeker)
Minnertsga
(Minnertsgea)
Oosterbierum
(Easterbierrum)
Sexbierum
(Seisbierrum)
Pietersbierum
(Pitersbierrum)
Tzummarum
(Tsjummearum)
Klooster-Lidlum
(Kleaster-Lidlum)
Dongjum
(Doanjum)
Ried
(Rie)
Boer
Peins
Schingen
(Skingen)
Franeker
(Frjentsjer)
Schalsum
(Skalsum)
Zweins
(Sweins)
Wijnaldum
(Winaam)
Foarryp
(Voorrijp)
Herbajum
(Hjerbeam)
Midlum
(Mullum)
Oostpoort
Harlingen
(Harns)
Kimswerd
(Kimswert)
Arum
Achlum
Hitzum
(Hitsum)
Miedum
Tzum
(Tsjom)
Sjaarda
Lollum
Wjelsryp
(Welsrijp)
Baaium
(Baijum)
Winsum
Westerein
Bonkwert
(Bonkwerd)
Tritzum
Koehool
(Koehoal)
Roptazijl
Nijehûs
Het Oosterpark
Groote Noorderpolders
Zuidwesterpolder
Zuidoosterpolder
Oosterbierumer polder
Riedpolder
Kolthofpolder
Dongjumer polder
Groote Schalsumer polder
Schalsumerpolder
Tzummarumer polder
Minnertsgaaster polder
Zuiderpolder
Noorderpolder
Arumerpolder
Hatzumer polder
Noorder polder
Klooster polder
Berlikumerpolder
Huinserpolder
Ried
Polder de Twee Wegen
Polder de Eendracht
Polder de Blokken
Kleine Schalsumerpolder
Zuidermiedpolder
Miedpolder
Lutkelollum
Hatzum
Sopsum
Ludinga
Kimswerd
Arumer
Dongjumer
Seisbierrumer Feart
Dijksterfeart
Franekervaart
Harlingervaart
Hoge Dijk
Blikvaart
Berlikumerfeart
Dongjumer Feart
Hatzumer Feart
Arumer Feart
Schalsumer Feart
Zuidwesterdijk
Zuidoosterdijk
Stikken of Voorgronden
Armendijk
Groene Dyk
Leane Dyk
Hoarnestreek
Hearewei
Gerastraat
Atsmasate
Harkemastate
Putswâl
Haerdastate
Eelsmastate
Liauckamastate
De Korenaar
Windpark
de Bjirmen–Oosterbierum
Gr Welta
Swart Slot
Jückemastate
Pekellokatie
Reatille
Zeldenrust
Groot Lammema
De Twinne
De Mieden
Brunastate
Bethaniehiem
Nij Sytzamahiem
Nij Egersma State
Het Wer
Gaast Dorus
Op Healwei
Fleeringast
Meerswal
De Keien
Zorgvliet
Kleaster Anjum
Buitenlibben
Stortemelk
Witzens
't War
Hamburger tak
Arkens
Gaast Sjaerdema
Roemah Poetih
Salverd
Kingma
Tsjeppenbur
(Tjeppenboer)
Lutkelollum
't Heechhout
De Slypstien
Manege
Weldelegen
Elsheave
Deerzum
Gr Vlearen
Gr Laakwerd
Gr Tjetlum
Fatum
Hiemcyk
Bayumestate
Groot Berghuis
Barsum
Reverdstate
Galamastate
Meilsmastate
Oedsmastate
Gr Leidum
Kl Kluurda
Kl Luidum
Carpe diem
De Winkels
Westmastate
Ijsdaan
Opperhâns
Donlastate
Mountsjebaayum
Tilbert
Holtingastate
Skyldum
Wieuwens
Weakens
Schatzenburg
Zuivelfabr
Kroonenburch
Wier
Polder Sl
Polder Wm
Polder Gd
Polder Hoeg
Polder Tritzum
Polder Bonkwerd
Polder Sjaerdema
Polder Ludinga
Polder Oedsmastate
Polder Westmastate
Polder Meilsmastate
Polder Galamastate
Polder Reverdstate
Polder Barsum
Polder Opperhâns
Polder Ijsdaan
Polder Kl Kluurda
Polder Kl Luidum
Polder Gr Leidum
Polder Gr Vlearen
Polder Gr Laakwerd
Polder Gr Tjetlum
Polder Fatum
Polder Hiemcyk
Polder Bayumestate
Polder Groot Berghuis
Polder Deerzum
Polder Elsheave
Polder Weldelegen
Polder Manege
Polder De Slypstien
Polder Brunastate
Polder Bethaniehiem
Polder Nij Sytzamahiem
Polder Nij Egersma State
Polder Het Wer
Polder Gaast Dorus
Polder Op Healwei
Polder Meerswal
Polder De Keien
Polder Zorgvliet
Polder Kleaster Anjum
Polder Buitenlibben
Polder Stortemelk
Polder Witzens
Polder 't War
Polder Hamburger tak
Polder Arkens
Polder Groot Lammema
Polder De Twinne
Polder De Mieden
Polder Roemah Poetih
Polder Salverd
Polder Kingma
Polder Tsjeppenbur
Polder 't Heechhout
Polder Wjelsryp
Polder Baaium
Polder Westerein
Polder Mountsjebaayum
Polder Tilbert
Polder Holtingastate
Polder Skyldum
Polder Wieuwens
Polder Weakens
Polder Donlastate
Polder Schatzenburg
Polder Zuivelfabr
Polder Kroonenburch
Polder Wier
Polder Gaast Sjaerdema

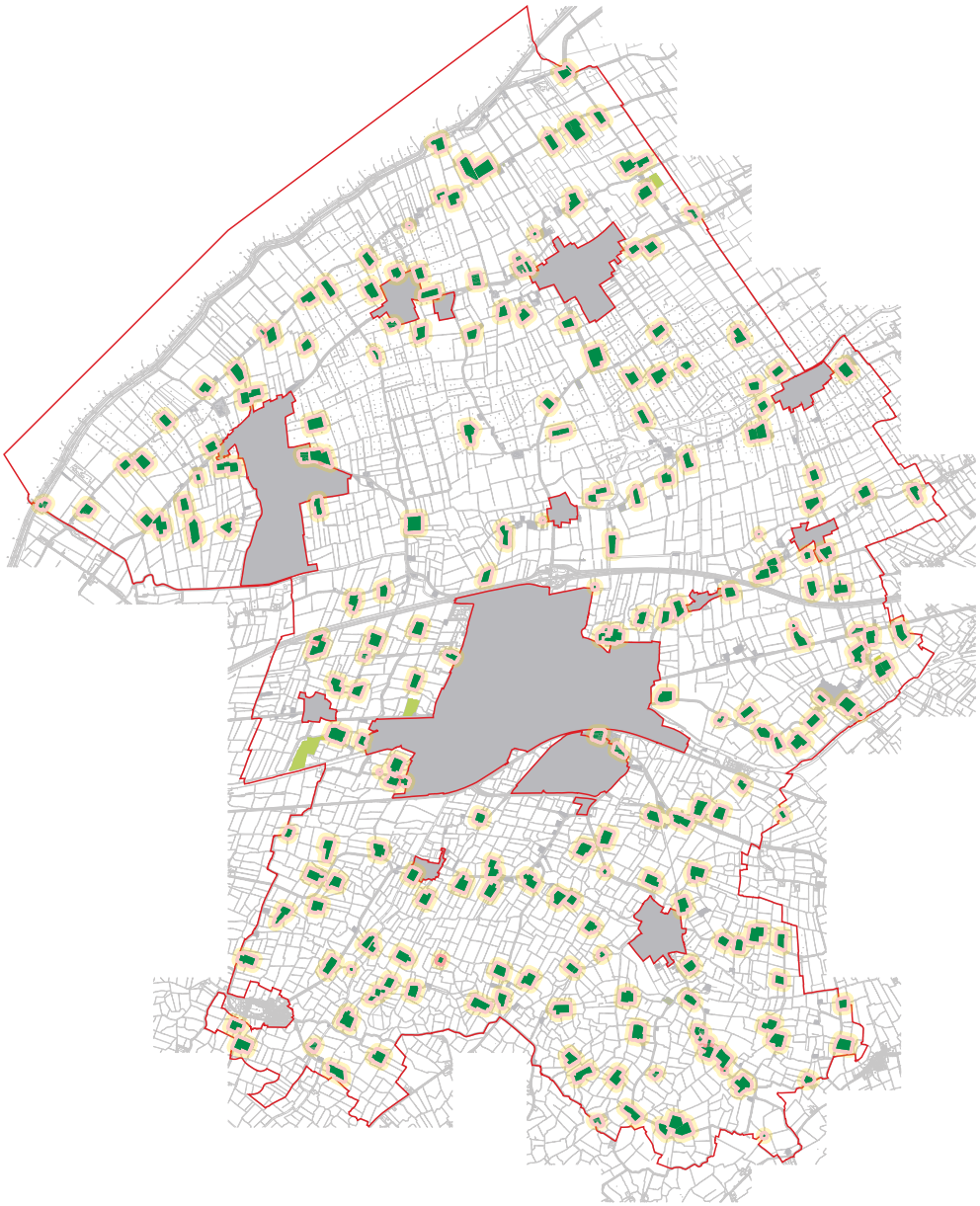

indicatieve geurcirkel 50m

indicatieve geurcirkel 100m

wonen

recreatie

0 2 km

Code: 12-17-05.01
Datum: 26-03-2013

buro vijn
adviseurs voor ruimtelijke ordening en stedebouw

BIJLAGE 4

Advies Externe Veiligheid inzake bestemmingsplan “Buitengebied 2013”

Algemeen toetsingskader

Externe veiligheid gaat om het beperken van de kans op en het effect van een ernstig ongeval voor de omgeving door:

- het gebruik, de opslag en productie van gevaarlijke stoffen (inrichtingen);
- het transport van gevaarlijke stoffen (buisleidingen, wegen, waterwegen en spoorwegen);
- het gebruik van luchthavens.

Het externe veiligheidsbeleid richt zich op het beperken van de risico’s voor de burger door bovengenoemde activiteiten. Hiertoe zijn risico’s gekwantificeerd, namelijk door middel van het plaatsgebonden risico en het groepsrisico.

Plaatsgebonden risico (PR)

Het PR is de berekende kans per jaar, dat een persoon overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval bij een risicobron, aangenomen dat hij op die plaats permanent en onbeschermd verblijft.

Groepsrisico (GR)

Dit is de kans dat een groep mensen overlijdt door een ongeval met gevaarlijke stoffen. Het GR moet worden gezien als een maat voor maatschappelijke ontwrichting.

Het externe veiligheidsbeleid is verankerd in diverse wet- en regelgeving. De volgende besluiten zijn relevant:

1. Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi)

Met het Bevi zijn risiconormen voor externe veiligheid met betrekking tot bedrijven met gevaarlijke stoffen wettelijk vastgelegd.

2. Circulaire Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen (cRNVGS)

De cRNVGS is van toepassing op bestemmingsplannen die liggen binnen de invloedsgebieden van transportroutes met vervoer van gevaarlijke stoffen.

3. Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb)

Op basis van het Bevb dienen plannen, vergelijkbaar met het Bevi, te worden getoetst aan de grens- en richtwaarde voor het PR en de oriëntatiewaarde voor het GR.

4. Activiteitenbesluit milieubeheer (Activiteitenbesluit)

Het Activiteitenbesluit en de daarbij behorende regeling is de opvolger van een groot aantal AMvB’s. In het Activiteitenbesluit staan algemene regels voor verschillende milieuaspecten, zoals veiligheidsafstanden waaraan voldaan moet worden.

Verantwoordingsplicht
In het Bevi, Bevb en de cRNVGS is onder andere een verantwoordingsplicht GR opgenomen. Deze verantwoording houdt in dat bepaalde gevallen bij wijziging met betrekking tot planologische keuzes moeten worden onderbouwd en verantwoord door het bevoegd gezag.

Risicobronnen ten aanzien van het bestemmingsplan “Buitengebied 2013”
De ligging van het buitengebied van de gemeente Franekeradeel is in figuur 1 weergegeven. Het plangebied omvat het gehele buitengebied van de gemeente, inclusief de kleine dorpen en buurschappen en een deel van de Waddenzee. De stad Franeker, het glastuinbouwgebied bij Sexbierum, de (grotere) dorpen en enkele specifieke locaties zijn voorzien van hun eigen bestemmingsplannen.

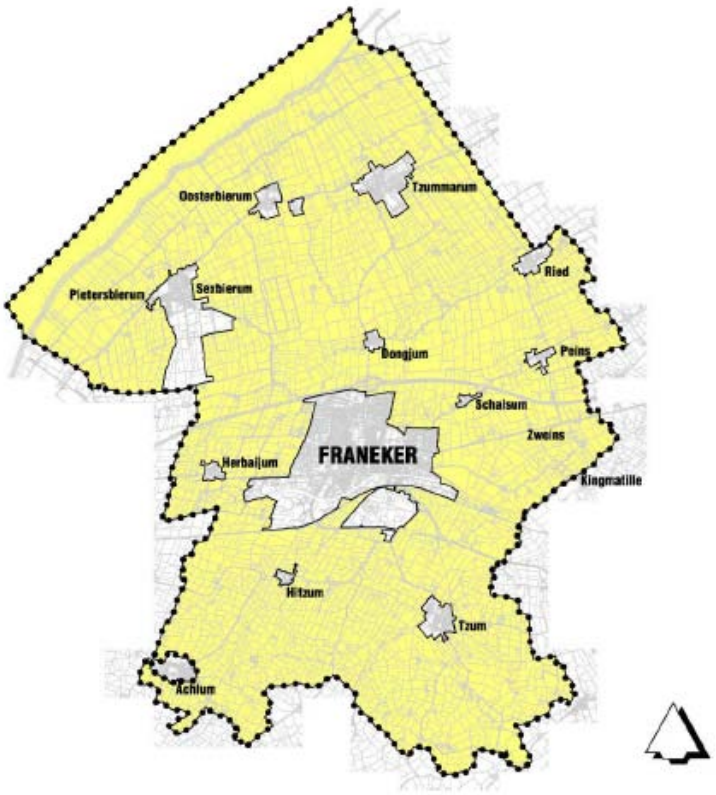

Figuur 1: begrenzing plangebied gemeente Franekeradeel

Uit de professionele Risicokaart blijkt dat binnen en in de directe nabijheid van het plangebied risicobronnen zijn gelegen waarvan de risicocontouren of het invloedsgebied zich binnen het plangebied bevinden. In figuur 2 is een overzicht van de risicobronnen weergegeven.

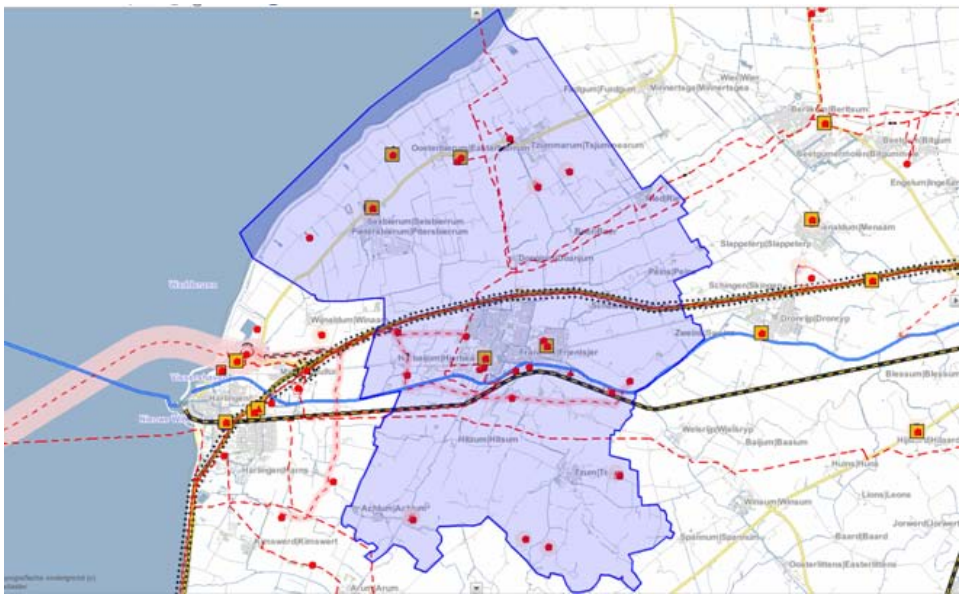

Figuur 2: begrenzing plangebied gemeente Franekeradeel met daarbinnen gelegen risicobronnen

De relevante risicobronnen voor het plangebied zijn:

- inrichtingen waar risicovolle activiteiten plaatsvinden;
- transport van gevaarlijke stoffen door buisleidingen;
- transport van gevaarlijke stoffen over wegen;
- transport van gevaarlijke stoffen over water.

Inrichtingen waar risicovolle activiteiten plaatsvinden

LPG-tankstation

Hearewei 1

Aan de Hearewei 1 in Sexbierum is LPG-tankstation Texaco Terpstra gevestigd. De LPG doorzet van het station is in de omgevingsvergunning onderdeel milieu vastgelegd op ≤ 1000 m^3/j. De inrichting heeft een ondergrondse LPG-tank van 20 m^3.

PR

De PR 10^{-6} contouren van de afleverzuil, het ondergrondse reservoir en het vulpunt van een tankstation bedragen in het kader van de ruimtelijke ordening respectievelijk 15 m, 25 m en 45 m.

Met de transportsector voor LPG en het toenmalige ministerie van VROM is op 22 juni 2005 een convenant “LPG-autogas” afgesloten. Belangrijke afspraken uit dit convenant betreffen het toepassen van een verbeterde vulslang en het aanbrengen van een hittewerende bekleding op de tankauto’s. Deze maatregelen zijn eind 2010 doorgevoerd.

Het LPG-tankstation is buiten het plangebied gelegen. De PR 10^{-6} contouren van het vulpunt en het ondergrondse reservoir vallen voor een klein gedeelte over het plangebied. De bestemming binnen deze contouren is “agrarisch”. Binnen deze zone zijn geen (beperkt) kwetsbare objecten gelegen en deze worden met het vaststellen van het plan ook niet mogelijk gemaakt. De PR 10^{-6} contour van de afleverzuil valt niet over het plangebied.

Geconcludeerd kan worden dat het PR van het LPG-tankstation geen belemmering vormt voor het onderhavig plan.

Invloedsgebied

Het invloedsgebied bedraagt 150 meter vanaf het vulpunt en het ondergrondse reservoir en valt deels over het plangebied. Voor het gedeelte van het plangebied dat binnen het invloedsgebied valt is de bestemming “agrarisch” en “wonen 2”.

Toetsing GR

Naast de numerieke waarde van het GR, zoals de ligging van het GR ten opzichte van de oriëntatiewaarde en de toename daarvan ten opzichte van de nulsituatie, dient ter beoordeling van het GR en de verantwoording daarvan (conform artikel 13, lid 1 van het Bevi) ook gekeken te worden naar kwalitatieve aspecten.

Conform artikel 13, lid 3 van het Bevi dient Brandweer Fryslân zich uit te laten over de externe veiligheid in relatie tot onderhavig plan. Dit is echter nog niet gebeurd. Er kan derhalve nog geen volledige verantwoording van het GR worden gegeven.

Ligging GR t.o.v. oriëntatiewaarde
De wetgeving verbindt geen harde normen aan de toelaatbaarheid van kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten binnen een invloedsgebied, zoals dat wel het geval is bij het PR.

Wel bestaat voor het bevoegd gezag bij het vaststellen van ruimtelijke plannen de wettelijke verantwoordingsplicht. De verantwoordingsplicht is van toepassing op ruimtelijke plannen binnen een invloedsgebied in de gevallen dat het Bevi dat voorschrijft. Uit het voorgaande is gebleken dat het LPG-tankstation aan de Hearewei 1 een risicobron is.

Huidige situatie Hearewei 1
Het invloedsgebied van het vulpunt en het ondergrondse reservoir valt deels over het plangebied. Binnen deze invloedsgebieden zijn diverse objecten aanwezig. In figuur 3 is de omgeving en het invloedsgebied van het LPG-tankstation te zien. Figuur 3 toont tevens de ligging van de gebieden die voor de berekening van het GR zijn gemodelleerd. Deze gebieden zijn roze gemarkeerd.

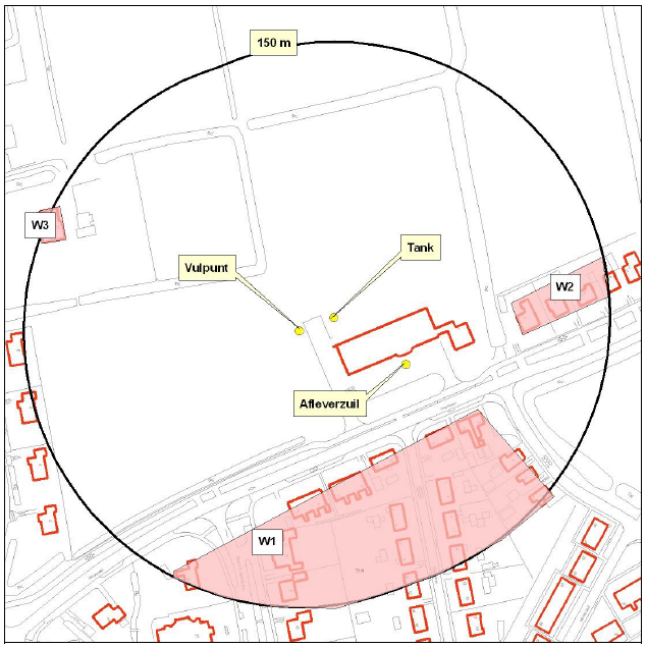

Figuur 3: invloedsgebied LPG-tankstation

De populatiegegevens voor de aanwezigheid van personen in de gebieden zijn samengevat in figuur 4 en 5. Figuur 4 geeft een schatting van het aantal personen voor de berekening van het GR op werkdagen en figuur 5 geeft een schatting van het aantal personen voor de berekening van het GR in het weekend. De nummers verwijzen naar de gebieden (objecten) in het invloedsgebied zoals in figuur 3 weergegeven. Voor (bedrijfs)woningen wordt uitgegaan van een gemiddelde aanwezigheid van 2,4 personen per woning.

Label	Aantal dag	Aantal avond	Aantal nacht	Type
W1	36	72	72	Woningen (30)
W2	3.6	7.2	7.2	Woningen (3)
W3	1.2	2.4	2.4	Woningen (1)

Figuur 4: gehanteerde populatiegegevens voor berekening van het GR op werkdagen in de huidige situatie

Label	Aantal dag	Aantal avond	Aantal nacht	Type
W1	72	72	72	Woningen (30)
W2	7.2	7.2	7.2	Woningen (3)
W3	2.4	2.4	2.4	Woningen (1)

Figuur 5: gehanteerde populatiegegevens voor berekening van het GR in het weekend in de huidige situatie

Voor het LPG-tankstation aan de Hearewei 1 is door adviesgroep AVIV B.V. (hierna: AVIV) op 27 februari 2009, project 081428, een GR-berekening uitgevoerd. De berekening van het GR is uitgevoerd voor een LPG-doorzet van maximaal 1000 m³/jr.

Uit de berekening kan worden geconcludeerd dat het GR lager is dan de oriëntatiewaarde. In figuur 6 en 7 zijn de uitkomsten weergegeven voor de situaties zonder en met maatregelen genoemd in het convenant “LPG-autogas”. De groene lijn in de FN-curve is de oriëntatiewaarde. De blauwe lijn geeft de bevoorrading overdag weer en de rode lijn geeft de bevoorrading in de avond weer. Voor de opvolgende FN-curven geldt dezelfde verklaring van kleuren.

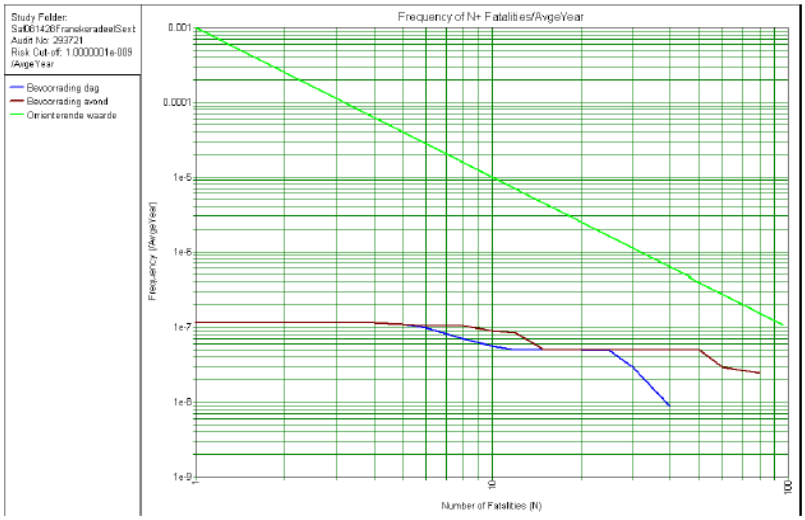

Figuur 6: GR-berekening LPG-tankstation zonder maatregelen

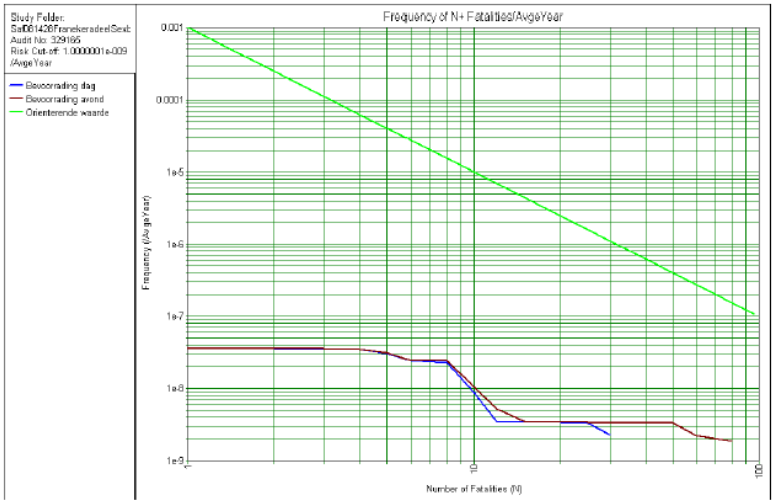

Figuur 7: GR-berekening voor de toekomstige gewenste situatie (tankauto voorzien van hittewerende coating)

Uit figuur 7 blijkt dat het door het toepassen van de maatregelen genoemd in het convenant “LPG autogas” het GR afneemt tot waarden die ruim onder de oriëntatiewaarde liggen.

Toekomstige situatie Hearewei 1
GR t.o.v. nulsituatie
In casu gaat het om een conserverend bestemmingsplan, waar planologisch geen nieuwe ontwikkelingen te verwachten zijn. Het aantal personen binnen het invloedsgebied van het LPG-tankstation neemt conform dit bestemmingsplan niet toe. Ten opzichte van de nulsituatie treedt geen wijziging op.

Geconcludeerd kan worden dat het LPG tankstation aan de Hearewei 1 geen belemmering vormt voor het GR van onderhavig plan.

Lamb Weston / Meijer VOF

Lidlumerwei 20

Aan de Lidlumerwei 20 te Klooster Lidlum is Lamb Weston / Meijer VOF (hierna: LWM) gevestigd. Het bedrijf heeft een omgevingsvergunning (onderdeel milieu) voor een ammoniakkoelinstallatie met een inhoud van 4000 kg. De inrichting valt hiermee onder het Bevi.

In het Revi worden afstanden in meters gegeven tot al dan niet geprojecteerde kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten, waarbij wordt voldaan aan de grenswaarde 10^{-6} per jaar dan wel de richtwaarde 10^{-6} per jaar. Bij een installatie met een inhoud van 4000 kg ammoniak (type installatie < -25 graden Celsius en opstellingsuitvoering 1) is het PR rondom de desbetreffende installatie kleiner dan 10^{-6} contour per jaar. Dit houdt in dat geen afstand tot al dan niet geprojecteerde kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten in acht genomen behoeft te worden, onderscheidenlijk daarmee geen rekening gehouden behoeft te worden.

Voorts worden in het Revi, in verband met de verantwoording van het GR met betrekking tot categoriale inrichtingen, afstanden in meters gegeven tot de grens van het invloedsgebied Bij een installatie met een inhoud van 4000 kg ammoniak (type installatie < -25 graden Celsius en opstellingsuitvoering 1) is de grens van het invloedsgebied in het desbetreffende geval niet relevant. Dit houdt in dat het GR, de mogelijkheden voor rampbestrijding en de mate van zelfredzaamheid van de bevolking in dit geval niet hoeven te worden verantwoord.

Op het terrein van LWM is tevens een biogasinstallatie gevestigd. De gashouder heeft een inhoud van 400 m3 biogas. De biogasinstallatie valt niet onder het Bevi. Hierdoor zijn geen grens- en richtwaarden van toepassing in het kader van externe veiligheid.

Wel is de opslag van biogas “Risicokaart relevant”. Volgens het RIVM rapport “Effect- en risicoafstanden bij de opslag van biogas” d.d. 3 maart 2008 dient bij ruimtelijke ontwikkelingen rekening gehouden te worden met een PR 10^{-6} contour van 30 meter vanaf de gashouder. De 1% letaliteitsafstand ligt op 70 meter vanaf de gashouder. De PR 10^{-6} contour valt nagenoeg geheel binnen de terreingrens. Daar waar de contour net over de terreingrens reikt is weiland gelegen. Binnen het invloedsgebied van de biogasinstallatie bevindt zich weiland. Bij nieuwe ruimtelijk ontwikkelingen wordt geadviseerd met de PR10^{-6} contouren rekening te houden.

Geconcludeerd kan worden dat LWM geen belemmering vormt voor onderhavig plan.

Propaangastanks

Propaangastank Sexbierum

Aan de Hoarnestreek 5 in Sexbierum wordt propaangas opgeslagen in een bovengrondse tank. De inhoud van de propaangastank is 18 m3. Bevoorrading van de propaanopslagtank gebeurt met een propaantankwagen met een waterinhoud van 26 m3. Het vullen van de tanks vindt ongeveer 10 keer per jaar plaats naar gelang de behoefte aan propaangas.

Een propaantank met een inhoud van meer dan 13 m3 per tank valt onder de werkingssfeer van het Bevi. Hierdoor zijn grens- en richtwaarden van toepassing in het kader van externe veiligheid. De opslag van propaan in reservoirs van 3 m3 en groter dient tevens op de professionele Risicokaart gezet te worden.

Door Shell Nederland LPG B.V.[1] (hierna: Shell) is op 14 oktober 2008 een kwantitatieve risico analyse (hierna: QRA) uitgevoerd. De berekeningen zijn uitgevoerd met het programma SAFETI-NL.

De PR 10^{-6} contour valt voor een klein gedeelte buiten de inrichting. De bestemming binnen deze contour is “agrarisch” en “verkeer”. Binnen deze zone zijn geen (beperkt) kwetsbare objecten gelegen en deze worden met het vaststellen van het plan ook niet mogelijk gemaakt. In figuur 8 zijn de uitkomsten weergegeven. De rode lijn in de figuur is de PR 10^{-6} contour.

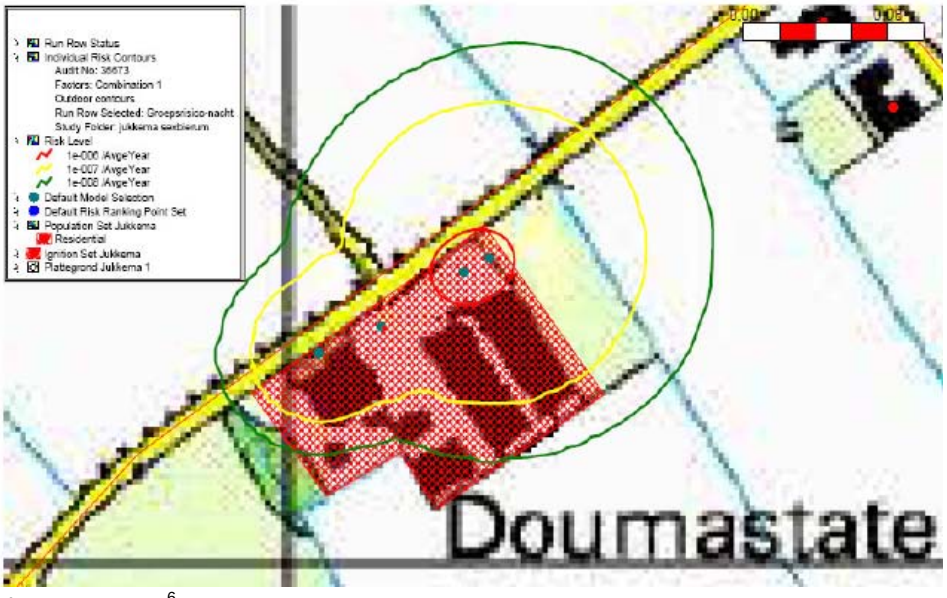

Figuur 8: PR 10^{-6} contour

[1] Rapport QRA 20080908 van Shell Nederland LPG B.V., Lange Linden 24, 5430 NC Cuijk

Belangrijk is dat in het bestemmingsplan geborgd wordt dat binnen de PR 10^{-6} contour geen (beperkt) kwetsbare objecten gevestigd kunnen worden. Geadviseerd wordt om te borgen dat er geen (beperkt) kwetsbare objecten binnen de PR10^{-6} contour kunnen worden gevestigd.

Uit de berekening kan verder worden geconcludeerd dat het GR dermate laag is dat deze niet getoond kan worden.

Geconcludeerd kan worden dat de propaangastank en tankwagen met verlading geen belemmering vormt voor onderhavig plan.

Propaangastank Pietersbierum
Aan de Hoarnestreek 9 in Pietersbierum, wordt propaangas opgeslagen in een bovengrondse tank. De inhoud van de afzonderlijke propaangastank is 5 m3.
De inrichting valt niet onder het Bevi. Hierdoor zijn geen grens- en richtwaarden van toepassing in het kader van externe veiligheid.

Volgens het Activiteitenbesluit dient voor een opslagtank met propaan (tot en met 5 m3) een veiligheidsafstand van 10 meter tussen de opslagtank met propaan/ de opstelplaats van de tankwagen tot kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten in acht te worden genomen.

De opslag van propaan in reservoirs van 3 m3 en groter dient op de professionele Risicokaart gezet te worden. Dat betekent dat in geval van opslag van propaan, bij ruimtelijke ontwikkelingen rekening gehouden dient te worden met een veiligheidsafstand van 10 meter. De 1% letaliteitsafstand ligt op 235 meter.

De veiligheidsafstand valt binnen de inrichting. Er is geen sprake van een (beperkt) kwetsbaar object.

Het invloedsgebied valt deels buiten de inrichting. Binnen het invloedsgebied van de inrichting is de weiland gelegen. Er bevinden zich geen (beperkt) kwetsbare objecten binnen de contour. Geadviseerd wordt om in het bestemmingsplan te borgen dat niet zonder meer (beperkt) kwetsbare objecten binnen het invloedsgebied worden gevestigd.

Geconcludeerd kan worden dat de propaangastank geen belemmering vormt voor onderhavig plan.

Propaangastank Tzummarum
Aan de Sytzamaleane 33 in Tzummarum wordt propaangas opgeslagen in een bovengrondse tank. De inhoud van de propaangastank is 5 m3. De inrichting valt niet onder het Bevi. Hierdoor zijn geen grens- en richtwaarden van toepassing in het kader van externe veiligheid.

Volgens het Activiteitenbesluit dient voor een opslagtank met propaan (tot en met 5 m3) een veiligheidsafstand van 10 meter tussen de opslagtank met propaan/ de opstelplaats van de tankwagen tot kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten in acht te worden genomen.

De opslag van propaan in reservoirs van 3 m3 en groter dient op de professionele Risicokaart gezet te worden. Dat betekent dat in geval van opslag van propaan, bij ruimtelijke ontwikkelingen rekening gehouden dient te worden met een veiligheidsafstand van 10 meter. De 1% letaliteitsafstand ligt op 235 meter.

De veiligheidsafstand valt deels buiten de inrichting. Binnen deze contour is weiland gelegen. Er is geen sprake van een (beperkt) kwetsbaar object. Belangrijk is dat in het bestemmingsplan geborgd wordt dat binnen de veiligheidsafstand geen (beperkt) kwetsbare objecten gevestigd kunnen worden. Geadviseerd wordt om te borgen dat er geen (beperkt) kwetsbare objecten binnen de veiligheidsafstand kunnen worden gevestigd.

Het invloedsgebied valt deels buiten de inrichting. Binnen het invloedsgebied van de inrichting is een weg en weiland gelegen. Er bevinden zich geen (beperkt) kwetsbare objecten binnen de contour. Geadviseerd wordt om in het bestemmingsplan te borgen dat niet zonder meer (beperkt) kwetsbare objecten binnen het invloedsgebied worden gevestigd.

Geconcludeerd kan worden dat de propaangastank geen belemmering vormt voor onderhavig plan.

Propaangastank Achlum
Aan de Deersum 1 in Achlum wordt propaangas opgeslagen in een bovengrondse tank. Het gaat in totaal om twee tanks. De inhoud van de afzonderlijke propaangastank is 5 m3. De inrichting valt niet onder het Bevi. Hierdoor zijn geen grens- en richtwaarden van toepassing in het kader van externe veiligheid.

Volgens het Activiteitenbesluit dient voor een opslagtank met propaan (tot en met 5 m3) een veiligheidsafstand van 10 meter tussen de opslagtank met propaan/ de opstelplaats van de tankwagen tot kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten in acht te worden genomen.

De opslag van propaan in reservoirs van 3 m3 en groter dient op de professionele Risicokaart gezet te worden. Dat betekent dat in geval van opslag van propaan, bij ruimtelijke ontwikkelingen rekening gehouden dient te worden met een veiligheidsafstand van 10 meter. De 1% letaliteitsafstand ligt op 235 meter.

Eén van de veiligheidscontouren valt deels buiten de inrichting. Binnen deze contour is weiland gelegen. Er is geen sprake van een (beperkt) kwetsbaar object. Belangrijk is dat in het bestemmingsplan geborgd wordt dat binnen de veiligheidsafstand geen (beperkt) kwetsbare objecten gevestigd kunnen worden. Geadviseerd wordt om te borgen dat er geen (beperkt) kwetsbare objecten binnen de veiligheidsafstand kunnen worden gevestigd.

Het invloedsgebied valt deels buiten de inrichting. Binnen het invloedsgebied van de inrichting is een weg en weiland gelegen. Er bevinden zich geen (beperkt) kwetsbare objecten binnen de contour. Geadviseerd wordt om in het bestemmingsplan te borgen dat niet zonder meer (beperkt) kwetsbare objecten binnen het invloedsgebied worden gevestigd.

Geconcludeerd kan worden dat de propaangastank geen belemmering vormt voor onderhavig plan.

Propaangastank Tzum
Aan de Nieuwbuurtsterweg 48 in Tzum wordt propaangas opgeslagen in een bovengrondse tank. De inhoud van de propaangastank is 5 m3. De inrichting valt niet onder het Bevi. Hierdoor zijn geen grens- en richtwaarden van toepassing in het kader van externe veiligheid.

Volgens het Activiteitenbesluit dient voor een opslagtank met propaan (tot en met 5 m3) een veiligheidsafstand van 10 meter tussen de opslagtank met propaan/ de opstelplaats van de tankwagen tot kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten in acht te worden genomen.

De opslag van propaan in reservoirs van 3 m3 en groter dient op de professionele Risicokaart gezet te worden. Dat betekent dat in geval van opslag van propaan, bij ruimtelijke ontwikkelingen rekening gehouden dient te worden met een veiligheidsafstand van 10 meter. De 1% letaliteitsafstand ligt op 235 meter.

De veiligheidscontour valt deels buiten de inrichting. Binnen deze contour is weiland gelegen. Er is geen sprake van een (beperkt) kwetsbaar object. Belangrijk is dat in het bestemmingsplan geborgd wordt dat binnen de veiligheidsafstand geen (beperkt) kwetsbare objecten gevestigd kunnen worden. Geadviseerd wordt om te borgen dat er geen (beperkt) kwetsbare objecten binnen de veiligheidsafstand kunnen worden gevestigd.

Het invloedsgebied valt deels buiten de inrichting. Binnen het invloedsgebied van de inrichting is de een woning, een weg en voor het overige weiland gelegen. Er bevinden zich geen kwetsbare objecten binnen de contour. Geadviseerd wordt om in het

bestemmingsplan te borgen dat niet zonder meer (beperkt) kwetsbare objecten binnen het invloedsgebied worden gevestigd.

Geconcludeerd kan worden dat de propaangastank geen belemmering vormt voor onderhavig plan.

Propaangastank Tzummarum
Aan de Hegesylsterwei 7 in Tzummarum wordt propaangas opgeslagen in een bovengrondse tank. De inhoud van de propaangastank is 3 m3. De inrichting valt niet onder het Bevi. Hierdoor zijn geen grens- en richtwaarden van toepassing in het kader van externe veiligheid.

Volgens het Activiteitenbesluit dient voor een opslagtank met propaan (tot en met 5 m3) een veiligheidsafstand van 10 meter tussen de opslagtank met propaan/ de opstelplaats van de tankwagen tot kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten in acht te worden genomen.

De opslag van propaan in reservoirs van 3 m3 en groter dient op de professionele Risicokaart gezet te worden. Dat betekent dat in geval van opslag van propaan, bij ruimtelijke ontwikkelingen rekening gehouden dient te worden met een veiligheidsafstand van 10 meter. De 1% letaliteitsafstand ligt op 235 meter.

De veiligheidscontour valt binnen de inrichting. Er is geen sprake van een (beperkt) kwetsbaar object.

Het invloedsgebied valt deels buiten de inrichting. Binnen het invloedsgebied van de inrichting is een weg en weiland gelegen. Er bevinden zich geen (beperkt) kwetsbare objecten binnen de contour. Geadviseerd wordt om in het bestemmingsplan te borgen dat niet zonder meer (beperkt) kwetsbare objecten binnen het invloedsgebied worden gevestigd.

Geconcludeerd kan worden dat de propaangastank geen belemmering vormt voor onderhavig plan.

Propaangastank Tzum
Aan de Slachtedyk 1 in Tzum wordt propaangas opgeslagen in een bovengrondse tank. De inhoud van de propaangastank is 3 m3. De inrichting valt niet onder het Bevi. Hierdoor zijn geen grens- en richtwaarden van toepassing in het kader van externe veiligheid.

Volgens het Activiteitenbesluit dient voor een opslagtank met propaan (tot en met 5 m3) een veiligheidsafstand van 10 meter tussen de opslagtank met propaan/ de opstelplaats

van de tankwagen tot kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten in acht te worden genomen.

De opslag van propaan in reservoirs van 3 m3 en groter dient op de professionele Risicokaart gezet te worden. Dat betekent dat in geval van opslag van propaan, bij ruimtelijke ontwikkelingen rekening gehouden dient te worden met een veiligheidsafstand van 10 meter. De 1% letaliteitsafstand ligt op 235 meter.

De veiligheidsafstand valt deels buiten de inrichting. Binnen deze contour is weiland gelegen. Er is geen sprake van een (beperkt) kwetsbaar object. Belangrijk is dat in het bestemmingsplan geborgd wordt dat binnen de veiligheidsafstand geen (beperkt) kwetsbare objecten gevestigd kunnen worden. Geadviseerd wordt om te borgen dat er geen (beperkt) kwetsbare objecten binnen de veiligheidsafstand kunnen worden gevestigd.

Het invloedsgebied valt deels buiten de inrichting. Binnen het invloedsgebied van de inrichting is een woning, een schuur, een weg en voor het overige weiland gelegen. Er bevinden zich geen kwetsbare objecten binnen de contour. Geadviseerd wordt om in het bestemmingsplan te borgen dat niet zonder meer (beperkt) kwetsbare objecten binnen het invloedsgebied worden gevestigd.

Geconcludeerd kan worden dat de propaangastank geen belemmering vormt voor onderhavig plan.

Propaangastank Tzum
Aan de Tritzum 9 in Tzum wordt propaangas opgeslagen in een bovengrondse tank. De inhoud van de propaangastank is 3 m3. De inrichting valt niet onder het Bevi. Hierdoor zijn geen grens- en richtwaarden van toepassing in het kader van externe veiligheid.

Volgens het Activiteitenbesluit dient voor een opslagtank met propaan (tot en met 5 m3) een veiligheidsafstand van 10 meter tussen de opslagtank met propaan/ de opstelplaats van de tankwagen tot kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten in acht te worden genomen.

De opslag van propaan in reservoirs van 3 m3 en groter dient op de professionele Risicokaart gezet te worden. Dat betekent dat in geval van opslag van propaan, bij ruimtelijke ontwikkelingen rekening gehouden dient te worden met een veiligheidsafstand van 10 meter. De 1% letaliteitsafstand ligt op 235 meter.

De veiligheidsafstand valt binnen de inrichting. Er is geen sprake van een (beperkt) kwetsbaar object.

Het invloedsgebied valt deels buiten de inrichting. Binnen het invloedsgebied van de inrichting is weiland gelegen. Er bevinden zich geen (beperkt) kwetsbare objecten binnen de contour. Geadviseerd wordt om in het bestemmingsplan te borgen dat niet zonder meer (beperkt) kwetsbare objecten binnen het invloedsgebied worden gevestigd.

Geconcludeerd kan worden dat de propaangastank geen belemmering vormt voor onderhavig plan.

Gasdrukmeet- en regelstation

Aan de Kleasterwei 6 in Tzummarum bevindt zich een gasdrukmeet- en regelstation van Gasunie. Hoewel dit station als een risicovolle inrichting wordt beschouwd valt het niet onder het Bevi. Op het station wordt gas met een druk van 40 bar gereduceerd naar 8 bar. De maximale capaciteit is minder dan 40.000 m^3 per uur. De veiligheidsafstanden die gelden zijn bepaald in artikel 3.12 van het Activiteitenbesluit.

Hierin is aangegeven dat voor stations met een maximale capaciteit ≤ 40.000 m^3 per uur, als het onderhavige, de afstand tot kwetsbare objecten 15 m en tot beperkt kwetsbare objecten 4 m moet bedragen.

Het plangebied valt deels binnen de veiligheidsafstand van 15 m. Binnen deze contour is weiland gelegen. Er bevinden zich geen kwetsbare objecten binnen deze afstand. Geadviseerd wordt om in het bestemmingsplan te borgen dat geen kwetsbare objecten binnen een afstand van 15 m vanaf het station kunnen worden gevestigd.

Geconcludeerd kan worden dat het gasdrukmeet- en regelstation geen belemmering vormt voor onderhavig plan.

Mijnbouwlocaties

Binnen het plangebied liggen diverse mijnbouwlocaties (gaswinningsinstallaties) van Vermilion Oil & Gas (hierna: Vermilion). In figuur 9 is een overzicht van de locaties weergegeven. In bijlage 1 zijn de detailsituaties van de locaties opgenomen. De benaming van de mijnbouwlocaties verwijst naar de locatie van de putten, het aantal putten en de plek in het gasveld waarin de putten zijn geboord (zie detailsituatie van bijlage 1). Deze gasvelden kunnen op een andere plek liggen dan waar de locatie ligt. De activiteiten op deze locaties betreffen de winning van aardgas.

Nummer	Benaming en locatie	Eigenaar
1	Harlingen 4/9	Vermilion
2	Franeker 1 & Harlingen 7/11(11ST1)/12	Vermilion
3	Harlingen 2/8/10	Vermilion
4	RIED 2	Vermilion

Figuur 9: Mijnbouwlocaties in het plangebied

PR

Voor de mijnbouwlocaties is een kwantitatieve risicoanalyse (QRA) uitgevoerd. In dit onderzoek is het PR berekend. In onderstaande figuren zijn de PR 10^{-6} contouren van de mijnbouwlocaties van Vermilion te herkennen aan de buitenste rand van het groen gearceerde vlak.

Ad 1: Harlingen 4/9

Aan het Filosofenpad in Franeker is mijnbouwlocatie Harlingen 4/9 gelegen. De dichtstbijzijnde bebouwing, een woning, ligt op een afstand van 106 meter van de mijnbouwlocatie. Deze bebouwing kan worden aangemerkt als een kwetsbaar object. In figuur 10 is te zien dat binnen de PR 10^{-6} contour geen bebouwing aanwezig is.

Figuur 10: Risicocontour mijnbouwlocatie Harlingen 4/9

Ad 2: Franeker 1 & Harlingen 7/11(11ST1)/12

Aan de Miedlaan, welke weg ten noorden van Herbaijum is gesitueerd, is mijnbouwlocatie Franeker 1 & Harlingen 7/11(11ST1)/12 gelegen. De dichtstbijzijnde bebouwing ligt op een afstand van 136 meter van de mijnbouwlocatie. Het betreft hier een woning. Binnen de PR 10^{-6} contour is geen bebouwing aanwezig.

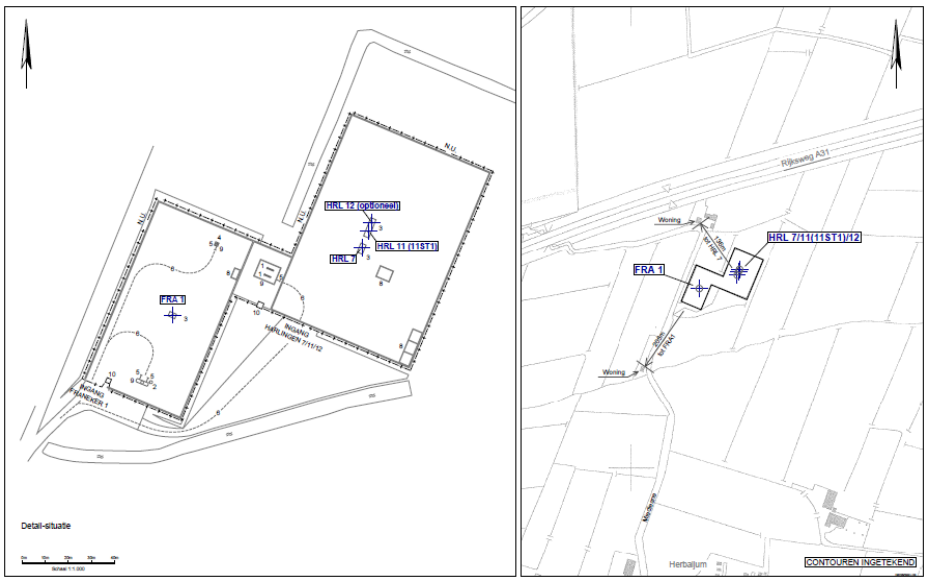

Figuur 11: Risicocontour mijnbouwlocatie Franeker 1 & Harlingen 7/11(11ST1)/12

Ad 3: Harlingen 2/8/10

Aan de Kiesterzijl, welke weg ten zuiden van Herbaijum is gesitueerd, is mijnbouwlocatie Harlingen 2/8/10 gelegen. De dichtstbijzijnde bebouwing, een woning, ligt op een afstand van 123 meter van de mijnbouwlocatie. Het betreft hier een beperkt kwetsbaar object. Binnen de PR 10^{-6} contour is geen bebouwing aanwezig.

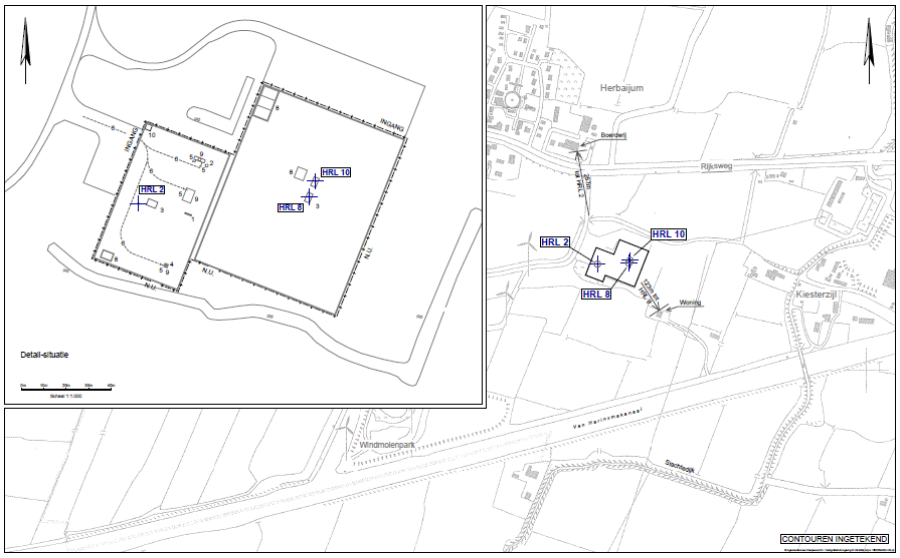

Figuur 12: Risicocontour mijnbouwlocatie Harlingen 2/8/10

Ad 4: RIED2

Aan de Salverderweg in Franeker is mijnbouwlocatie RIED2 gelegen. De dichtstbijzijnde bebouwing, een boerderij, ligt op een afstand van 254 meter van de mijnbouwlocatie. Het betreft hier een beperkt kwetsbaar object. Binnen de PR 10^{-6} contour is geen bebouwing aanwezig (zie figuur 13).

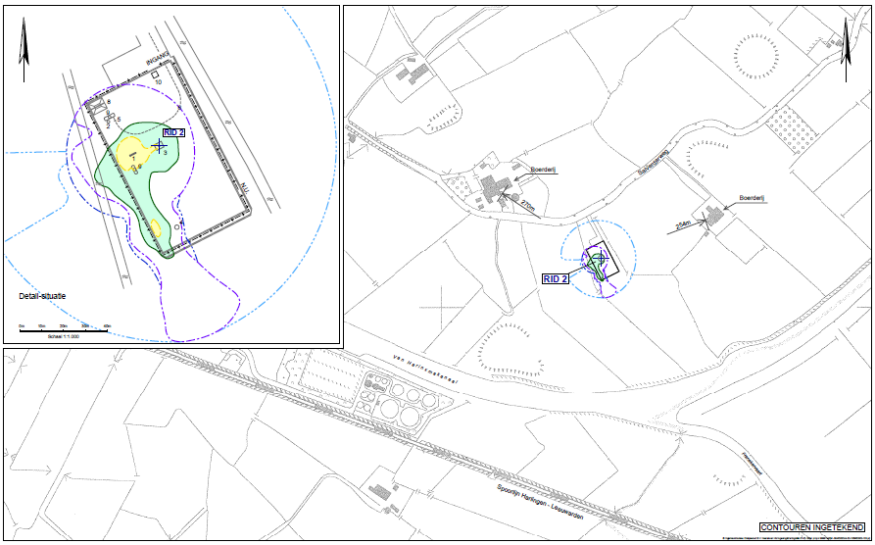

Figuur 13: Risicocontour mijnbouwlocatie Leeuwarden 12/15

GR

Voor alle mijnbouwlocaties geldt dat het GR nihil is, omdat in de nabijheid van de mijnbouwlocaties geen of zeer weinig personen verblijven. Het bestemmingsplan voorziet niet in nieuwe ontwikkelingen in de nabijheid van de mijnbouwlocatie. Het GR zal derhalve ook niet toenemen.

Geconcludeerd kan worden dat de mijnbouwlocaties geen belemmering vormen voor onderhavig plan.

Rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI)

Aan de Oostelijke Industrieweg 31 in Franeker is een RWZI gevestigd (zie figuur 14). In een bovengrondse tank van 40.000 liter wordt methanol opgeslagen. Op het terrein is tevens een biogasinstallatie gevestigd. De biogashouder heeft een inhoud van 200 m3.

Figuur 14: Begrenzing perceel inrichting met daarbij behorende contouren

De inrichting valt niet onder het Bevi. Hierdoor zijn geen grens- en richtwaarden van toepassing in het kader van externe veiligheid.

Wel is de opslag van methanol en biogas “Risicokaart relevant”. Volgens de Leidraad Risico Inventarisatie – deel Gevaarlijke Stoffen[2] geldt voor opslag van methanol geen PR 10^{-6} contour. De 1% letaliteitsafstand (het invloedsgebied) bedraagt 40 meter. Het invloedsgebied valt deels buiten de inrichting. In het gedeelte van het invloedsgebied dat buiten de inrichting is gelegen bevindt zich water en weiland. Er bevinden zich geen (beperkt) kwetsbare objecten binnen de contour. Het invloedsgebied is in figuur 14 – aan de oostzijde - als een roze cirkel weergegeven. Geadviseerd wordt om in het bestemmingsplan te borgen dat niet zonder meer (beperkt) kwetsbare objecten binnen het invloedsgebied worden gevestigd.

Volgens het RIVM rapport “Effect- en risicoafstanden bij de opslag van biogas” d.d. 3 maart 2008 dient bij ruimtelijke ontwikkelingen rekening gehouden te worden met een PR 10^{-6} contour van 25 meter vanaf de gashouder. De PR 10^{-6} contour is in figuur 14 – aan de westzijde - als een zwarte stippellijn weergegeven. De PR 10^{-6} contour valt binnen de inrichting. Er is geen sprake van een (beperkt) kwetsbaar object.

[2] LRI-gevaarlijke stoffen, versie 6.1, december 2010

Het invloedsgebied bedraagt 60 meter en valt deels buiten de inrichting. In het gedeelte van het invloedsgebied dat buiten de inrichting is gelegen bevindt zich water. Er bevinden zich geen (beperkt) kwetsbare objecten binnen de contour. Het invloedsgebied is in figuur 14 als een roze cirkel weergegeven.

Geconcludeerd kan worden dat de RWZI geen belemmering vormt voor onderhavig plan.

Transport van gevaarlijke stoffen door buisleidingen

In en in de nabijheid van het plangebied lopen diverse hogedruk aardgastransportleidingen van Gasunie en Vermilion Oil & Gas (hierna: Vermilion). Omdat sprake is van hogedruk aardgastransportleidingen is het Bevb van toepassing. De leidingen hebben, volgens de gegevens van Gasunie, Vermilion en de professionele Risicokaart, de volgende kenmerken:

Hogedruk aardgastransportleiding					
Eigenaar	Leiding-naam	Diameter (mm)	Druk (bar)	1% Letaliteitszone (invloedsgebied) in (m)	100% Letaliteitszone in (m)
Gasunie	A-601	762	80	400	170
Gasunie	N-510-06	219,1	40	95	50
Gasunie	N-502-49	219,1	40	95	50
Gasunie	N-502-44	108	40	45	30
Gasunie	N-510-03	219,1	40	95	50
Gasunie	N-502-35	168,3	40	70	50
Gasunie	N-502-05	108	40	45	30
Gasunie	N-502-03	108	40	45	30
Gasunie	N-502-01	219,1	40	45	50
Gasunie	N-502-02	114,3	40	45	30
Gasunie	N-502-48	114,3	40	45	30
Vermilion	25-RIED2-6-S-4400	168,3	89	95	70
Vermilion	22-HRL2-6-S-4200	168,3	89	95	70
Vermilion	23-HRL4-6-S-4100	168,3	89	95	70
Vermilion	21-FR1-8-S-4000	219,1	89	130	70
Vermilion	24-HRL5-6-4300	168,3	89	95	70

Figuur 3: Overzicht hogedruk aardgastransportleidingen

Invloedsgebied

De 1% letaliteitzones (het invloedsgebied) van de transportleidingen vallen (deels) over het plangebied. In bijlage 2 is een overzicht van de invloedsgebieden van de hogedruk aardgastransportleidingen opgenomen.

Het invloedsgebied van de transportleidingen die door het plangebied lopen worden visueel met een bruine contour weergegeven. De transportleidingen zelf worden met een aqua kleur weergegeven. De blauw gekleurde transportleiding betreft de leiding waar het om gaat. De 100% letaliteitszones worden niet in een kleur weergegeven.

Wanneer een plan in het gebied tussen de 100% en 1% letaliteitszone ligt dient een beperkte verantwoording van het GR plaats te vinden. Bij een beperkte verantwoording dienen de volgende elementen betrokken te worden: de personendichtheid binnen het invloedsgebied, de hoogte van het GR, de bestrijdbaarheid/beperking van de omvang van een incident en de zelfredzaamheid.

Als een plangebied binnen de 100% letaliteitszone valt dan dient een volledige verantwoording van het GR plaats te vinden. Dit houdt in dat, naast bovengenoemde aspecten, ook gekeken wordt naar de maatregelen ter beperking van het GR, andere mogelijkheden voor ruimtelijke ontwikkelingen met een lager GR en de mogelijkheden en de voorgenomen maatregelen tot beperking van het GR in de nabije toekomst.

De objecten in het plangebied liggen voor wat betreft de transportleidingen (deels) binnen de 100 % letaliteitszone. Dit houdt in dat er een volledige verantwoording van het GR dient plaats te vinden.

In het gedeelte van het plangebied dat binnen het invloedsgebied van de aardgastransportleidingen valt bevinden zich objecten waar mensen verblijven. Omdat met dit plan (beperkt) kwetsbare objecten worden toegestaan (in casu de huidige bebouwing) dient een GR berekening te worden uitgevoerd.

Met behulp van het rekenprogramma CAROLA kan worden bepaald of voldaan wordt aan de risiconormen voor de externe veiligheid, zoals die zijn vastgelegd in het Bevb. Het resultaat van een berekening bestaat uit PR-contouren en een FN-curve voor het GR.

PR
Het Bevb stelt dat geen kwetsbare objecten mogen voorkomen binnen de 10^{-6} contouren van leidingen waarin gevaarlijke stoffen worden getransporteerd. Als dat toch het geval is dan is er sprake van een zogenaamd knelpunt. De leidingbeheerder is verplicht zodanige maatregelen te treffen dat zulke knelpunten vóór 1 januari 2014 worden opgeheven.

Uit zowel het rekenprogramma CAROLA als uit de professionele Risicokaart is gebleken dat deels sprake is van een PR 10^{-6} contour. In figuur 11 is het resultaat van de inventarisatie van de PR 10^{-6} contouren weergegeven.

Eigenaar	Leiding-naam	PR 10^{-6} contour
Gasunie	A-601	nee
Gasunie	N-510-06	nee
Gasunie	N-502-49	nee
Gasunie	N-502-44	nee
Gasunie	N-510-03	nee
Gasunie	N-502-35	nee
Gasunie	N-502-05	ja
Gasunie	N-502-03	ja
Gasunie	N-502-01	nee
Gasunie	N-502-02	nee
Gasunie	N-502-48	nee
Vermilion	25-RIED2-6-S-4400	ja

Vermilion	22-HRL2-6-S-4200	ja
Vermilion	23-HRL4-6-S-4100	ja
Vermilion	21-FR1-8-S-4000	ja
Vermilion	24-HRL5-6-4300	ja

Figuur 11: Overzicht PR 10^{-6} contouren

In bijlage 3 is een overzicht van de PR 10^{-6} contouren opgenomen.

Binnen de PR 10^{-6} contouren van de aardgastransportleidingen van Gasunie en Vermilion is uitsluitend grasland en water aanwezig. Dit betekent dat geen sprake is van kwetsbare objecten binnen de PR 10^{-6} contour en dus geen sprake is van een PR knelpunt.

Wel is het belangrijk is dat in het bestemmingsplan wordt geborgd dat binnen de PR 10^{-6} contour geen (beperkt) kwetsbare objecten gevestigd kunnen worden. Geadviseerd wordt om in het bestemmingsplan te borgen dat geen bebouwing wordt toegelaten binnen de PR 10^{-6} contour van de transportleidingen van Gasunie en Vermilion.

Geconcludeerd kan worden dat de hogedruk aardgastransportleidingen geen belemmering vormen voor het PR van onderhavig plan.

Belemmeringenstrook
Conform artikel 14, lid 1 van het Bevb dient een bestemmingsplan de ligging weer te geven van de in het plangebied aanwezige buisleidingen alsmede de daarbij behorende belemmeringenstrook ten behoeve van het onderhoud van de buisleiding. De belemmeringenstrook bedraagt tenminste 5 meter aan weerszijden van een buisleiding, gemeten vanuit het hart van de buisleiding.

Toetsing GR
Naast de numerieke waarde van het GR, zoals de ligging van het GR ten opzichte van de oriëntatiewaarde en de toename daarvan ten opzichte van de nulsituatie, dient ter beoordeling van het GR en de verantwoording daarvan (conform artikel 12, lid 1 van het Bevb) ook gekeken te worden naar kwalitatieve aspecten, zoals zelfredzaamheid, bestrijdbaarheid van het incident, nut en noodzaak, het tijdsaspect en mogelijk risicoreducerende maatregelen.

Door Brandweer Fryslân is vooralsnog geen advies uitgebracht omtrent de externe veiligheid in relatie tot het plan. In navolging hiervan is daarom geen volledige verantwoording van het GR mogelijk.

Ligging GR t.o.v. oriëntatiewaarde
De wetgeving verbindt geen harde normen aan de toelaatbaarheid van kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten binnen een invloedsgebied, zoals dat wel het geval is bij een PR-contour.

Wel bestaat voor het bevoegd gezag bij het vaststellen van ruimtelijke plannen de wettelijke verantwoordingsplicht. De verantwoordingsplicht is van toepassing voor ruimtelijke plannen binnen een invloedsgebied in de gevallen dat het Bevb dat voorschrijft. Uit het voorgaande is gebleken dat de hogedruk aardgastransportleidingen de risicobronnen zijn.

Berekening GR

De GR berekening wordt uitgevoerd over een bepaald tracé. Dit tracé bestaat uit de lengte van het plangebied (interessegebied) vermeerderd met het invloedsgebied aan weerszijden van het plangebied. Daarnaast wordt aan weerszijden van deze invloedsgebieden een kilometer transportleiding vermeerderd met het invloedsgebied genomen. Het interessegebied moet passen binnen een vierkant van 10 x 10 kilometer. In figuur 12 is een voorbeeld gegeven.

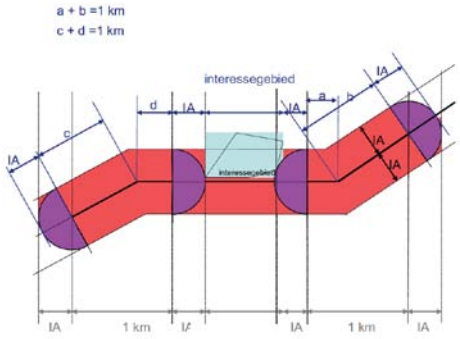

Figuur 12: deel van de buisleiding waarvoor het GR berekend kan worden

Huidige situatie

Het invloedsgebied van de aardgastransportleidingen valt over het plangebied. Hierbinnen bevinden zich objecten waar mensen verblijven. Voor het overige is hoofdzakelijk weiland binnen het invloedsgebied aanwezig.

De bepaling van de aanwezige personen binnen het invloedsgebied van de aardgastransportleidingen is enerzijds gebaseerd op het aantal personen per eenheid genoemd in de Handreiking verantwoordingsplicht groepsrisico van november 2007 (hierna : Handreiking) en anderzijds gebaseerd op de aantallen personen per hectare genoemd in deze zelfde Handreiking.

In de Handreiking staat beschreven dat voor de functie Wonen gerekend kan worden met 2,4 personen per woning. Voor een agrarisch bedrijf geldt hetzelfde. In casu betekent dit dus dat gerekend dient te worden met 2,4 personen per woning/agrarisch bedrijf. Verder staat in de Handreiking voor een aantal objecten aangegeven met welke fractie aanwezigheid standaard gerekend wordt. In figuur 13 zijn de bevolkingsdichtheden voor verschillende type gebieden weergegeven.

Type gebied		Bevolkingsdichtheid (personen/ha)
Woongebieden	Buitengebied	1
	Rustige woonwijk	25
Industriegebieden	Personeelsdichtheid midden	40
	Personeelsdichtheid hoog	80

Figuur 13: Bevolkingsdichtheden voor verschillende type gebieden

Voor bebouwing waarvan bekend is hoeveel personen zich in het pand bevinden wordt gerekend met de daadwerkelijke aantallen. Voor bebouwing waarvan niet bekend is hoeveel personen zich in het pand bevinden wordt gerekend met een indicatieve aanname. In bijlage 4 zijn de gehanteerde populatiegegevens weergegeven.

Van alle aardgastransportleidingen in het plangebied is het GR berekend. In bijlage 5 wordt het resultaat van de berekeningen van de transportleidingen weergegeven die met behulp van het rekenprogramma CAROLA zijn gegenereerd.

Zoals gezegd wordt het invloedsgebied van de transportleiding met een bruine contour weergegeven. De transportleidingen zelf worden met een aqua kleur weergegeven. De donkerblauw gekleurde transportleiding betreft de leiding waar het om gaat en het groen gekleurde deel betreft het stuk tracé waar een GR berekend is.

Uit de FN-curven kan worden opgemaakt dat voor leiding N-502-49 (zuidelijk deel) en 24-HRL5-6-S-4300 een GR aandachtspunt binnen het invloedsgebied is waar te nemen (zie figuur 14 t/m 17). Voor de overige leidingen is geen GR geconstateerd. Ondanks het feit dat sprake is van een GR binnen het invloedsgebied van de transportleidingen is het GR ver onder de oriëntatiewaarde gelegen.

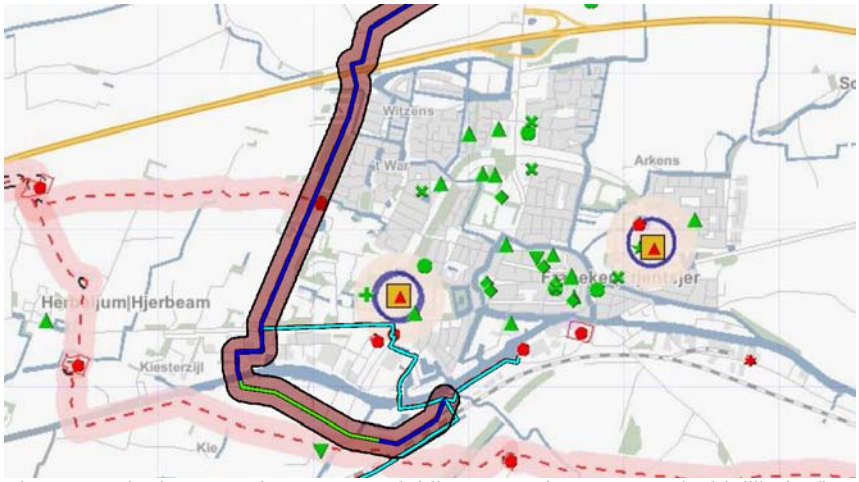

Figuur 14: deel van aardgastransportleiding Gasunie N-502-49 (zuidelijk deel) waar een GR is waar te nemen

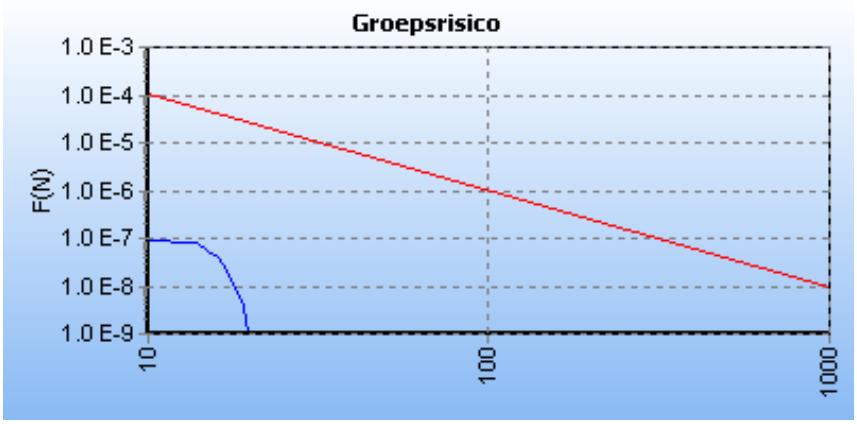

Figuur 15: bijbehorende FN curve

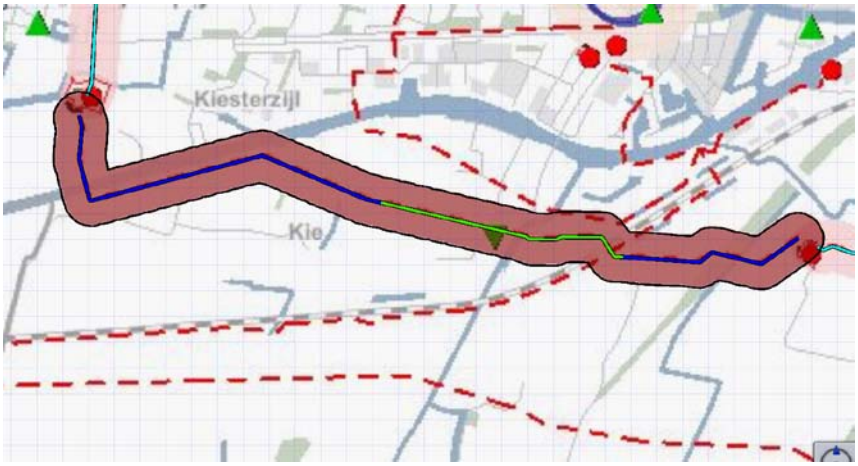

Figuur 16: deel van aardgastransportleiding Vermilion 24-HRL5-6-S-4300 waar GR is waar te nemen

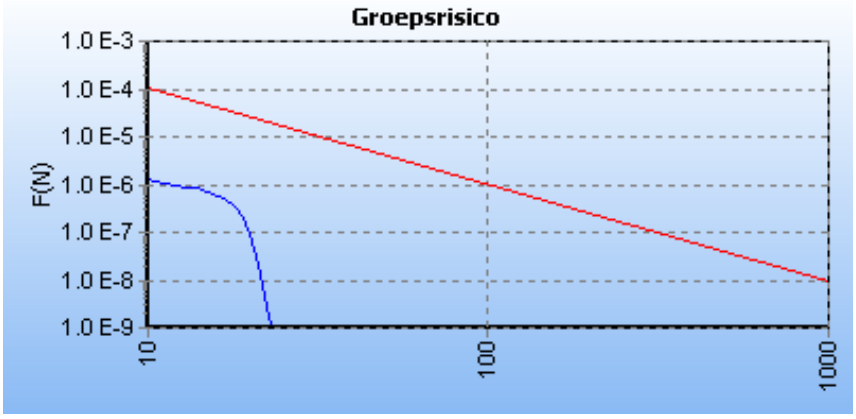

Figuur 17: bijbehorende FN curve

Toekomstige situatie

GR t.o.v. nulsituatie

Het bestemmingsplan voorziet in een actuele juridisch-planologische regeling voor dit gebied. Met dit bestemmingsplan worden de nu geldende (verouderde) planologische

regelingen integraal herzien, waarmee eenduidige plansystematiek voor dit gebied geboden wordt.

Het plangebied is voor een groot deel onbebouwd. Het bestemmingsplan biedt een conserverende regeling voor het bestaande gebied.

Het aantal personen binnen het invloedsgebied van de transportleidingen neemt conform dit bestemmingsplan niet toe. Ten opzichte van de nulsituatie treedt geen wijziging op.

Geconcludeerd kan worden dat de hogedruk aardgastransportleidingen geen belemmeringen vormen voor het GR van onderhavig plan.

Transport van gevaarlijke stoffen over wegen

Bronnen en afbakening

Door het plangebied loopt de Rijksweg A31 (Waadseewei). Deze weg is mogelijk relevant in verband met transport van gevaarlijke stoffen.

Toetsingskader bij beoordeling van risico's van vervoer van gevaarlijke stoffen bij ruimtelijke ordeningsbesluiten is de cRNVGS. In de cRNVGS is aangegeven dat berekeningen uitgevoerd dienen te worden overeenkomstig de conceptversie van de Handleiding Risicoanalyse Transport (hierna: HART). In HART staat uitvoerig beschreven op welke wijze de risicoberekening uitgevoerd moet worden. Daarbij wordt ook aangegeven welke gegevens (vervoer en populatie) daarbij ingevoerd moeten worden.

In de cRNVGS is aangegeven dat in sommige gevallen de berekening van het PR en het GR achterwege kan blijven. Hiervoor zijn vuistregels in de vorm van drempelwaarden voor vervoersaantallen opgesteld die de gebruiker een indicatie geven wanneer een risicoberekening zinvol is. Met de vuistregels kan ingeschat worden of de vervoersaantallen, bebouwingsafstanden en/of aanwezigheidsdichtheden te klein zijn om tot een overschrijding van grenswaarde of richtwaarde voor het PR dan wel een overschrijding van de oriëntatiewaarde of 0,1 maal de oriëntatiewaarde voor het GR te kunnen leiden.

De drempelwaarde voor 0,1 maal de oriëntatiewaarde voor het GR geeft een indicatie dat zeker een GR-berekening moet worden uitgevoerd.

In vrijwel alle gevallen wordt het GR bepaald door GF3 (LPG). Voor de uitkomst van de GR-berekening is het dan voldoende nauwkeurig om de bevolkingsdichtheid te inventariseren tot 300 meter van de as van de weg.

De A31 heeft grotendeels eenzijdige bebouwing. Voorts betreft het een autosnelweg waar maximaal 100 km/uur of hoger gereden mag worden. De dichtstbijzijnde bebouwing ligt op een afstand van circa 40 meter van de A31. De maximale dichtheid is 25 p/ha. Het aantal GF3 transporten is in de cRNVGS gesteld op 1000.

PR

Volgens HART heeft een autosnelweg geen 10^{-6} contour wanneer het aantal GF3 transporten per jaar lager is dan 4000. In casu zijn 1000 transporten per jaar vastgesteld. Er is geen sprake van een 10^{-6} contour.

GR

Wanneer de vervoersstroom gevaarlijke stoffen in tankwagens stoffen bevat uit de categorieën LT3[3], GT4[4] of GT5[5], dan zal een RBM-II berekening uitgevoerd moeten worden. Hiervan is geen sprake. Wanneer GF3 minder is dan 10 maal de drempelwaarde uit tabel 3 van HART, wordt de oriëntatiewaarde van het GR niet overschreden. Het aantal GF3 transporten bedraagt 1000. De minimale afstand is 40 meter, de maximale dichtheid is 25 p/ha. In tabel 3 staat beschreven dat meer dan twee maal het maximaal waargenomen aantal vervoerseenheden per jaar nodig is om tot een overschrijding van 10% van de oriëntatiewaarde te komen. Zoals gezegd is het aantal transporten gesteld op 1000. Dit betekent dat 2000 transporten GF3 nodig zijn om 10% van de oriëntatiewaarde te overschrijden en 20.000 transporten om de oriëntatiewaarde te overschrijden. Het aantal GF3 transporten is minder dan de drempelwaarde uit tabel 3 van HART. De 10% van de oriëntatiewaarde wordt niet overschreden.

Geconcludeerd kan worden dat het transport van gevaarlijke stoffen over de A31 geen belemmering vormt voor het bestemmingsplan.

[3] Toxische vloeistoffen, bijvoorbeeld acroleïne
[4] Toxische gassen, bijvoorbeeld zwaveldioxide
[5] Toxische gassen, bijvoorbeeld chloor of stikstofdioxide

Transport van gevaarlijke stoffen over water

Bronnen en afbakening

Door het plangebied loopt het Van Harinxmakanaal. Volgens de cRNVGS is het Van Harinxmakanaal een groene vaarweg. Op groene vaarwegen bevindt zich scheepvaart zonder frequent vervoer. Hier vindt weinig of geen transport van gevaarlijke stoffen plaats.

PR

Voor groene vaarwegen geldt dat geen sprake is van een PR 10^{-6} contour. Ook niet op het water zelf.

GR

Bij ruimtelijke ontwikkelingen rond groene routes is een verantwoording van het GR niet nodig.

Plasbrandaandachtsgebied (PAG)

Voor groene vaarwegen geldt geen (toekomstig) PAG. Er gelden dan ook geen beperkingen voor bebouwing. Een verantwoording van het GR kan achterwege blijven.

Geconcludeerd kan worden dat het transport van gevaarlijke stoffen over het water geen belemmering vormt voor het bestemmingsplan.

Advies Brandweer Fryslân
Brandweer Fryslân zal zich, zoals gezegd, nog moeten uitlaten over de aspecten bestrijding en beperking van rampen, bereikbaarheid en zelfredzaamheid van personen, zodat vervolgens een volledige verantwoording van het GR kan plaatsvinden.

Conclusie
Ondanks maatregelen ter verhoging van de veiligheid kunnen risico's nooit voor 100% worden weggenomen. Ook na het nemen van veiligheidsverhogende maatregelen zal een restrisico blijven bestaan.

Met behulp van het uitvoeren van de verantwoordingsplicht voor het GR en het advies van Brandweer Fryslân, dient het bevoegd gezag zich uit te spreken over de aanvaardbaarheid van het restrisico. Voor wat betreft de acceptatie van het restrisico dient ook het belang van de ontwikkeling meegewogen te worden.

Geconcludeerd kan worden dat het aspect externe veiligheid (vooralsnog) geen belemmering vormt voor de haalbaarheid van voorliggend plan. Geadviseerd wordt om:

- in het bestemmingsplan te borgen dat geen (beperkt) kwetsbare objecten binnen de PR 10^{-6} contouren worden gevestigd;
- in het bestemmingsplan te borgen dat niet zonder meer kwetsbare objecten binnen de invloedsgebieden worden gevestigd;
- te voorkomen dat een (grote) toename van personen mogelijk wordt gemaakt binnen de invloedsgebieden van de risicobronnen.

Bijlage 1 Detailsituaties mijnbouwlocaties

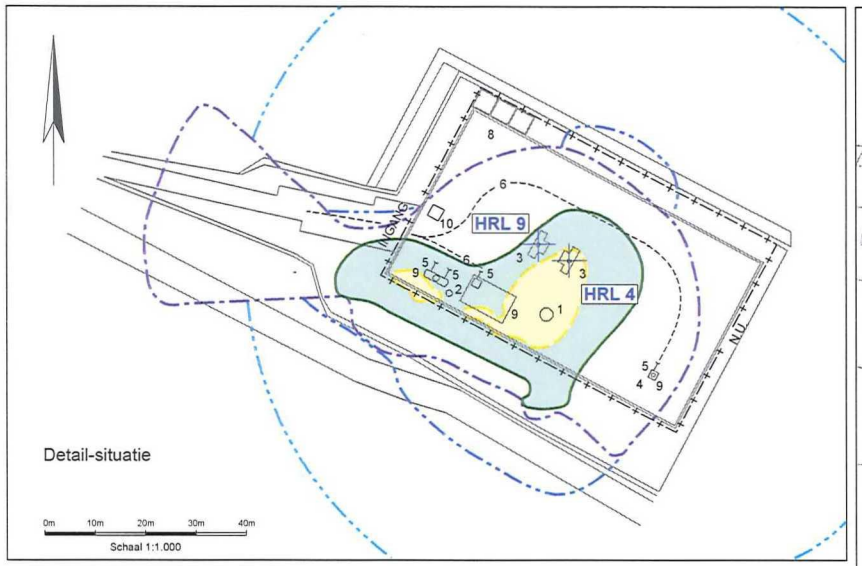

Referentie-tekeningen		Verklaring			Opmerkingen
1-30-HL004-4-22-001	Kadastrale situatie voor aanvraag milieuvergunning	Plaatsgebonden risico contouren	1 :	Vat	R.D. Coördinaten:
1-30-HL004-4-22-002	Topografische situatie voor aanvraag milieuvergunning	= ≥1.0e-3	2 :	Glycolpomp	- Boorput Harlingen 4 x = 164 014.9 y = 578 291.9
		= ≥1.0e-4	3 :	Productieput	
		= ≥1.0e-5	4 :	Afblaaspijp	- Boorput Harlingen 9 x = 164 010.4 y = 578 299.6
		= ≥1.0e-6	5 :	Tankwagenaansluiting	
		= ≥1.0e-7	6 :	Tankwagenroute	
		= ≥1.0e-8	7 :	Luchtcompressor	
		= ≥1.0e-9	8 :	Regenwaterput	
			9 :	Formatiewaterput / tank	
			10 :	Electriciteitsgebouw	
			N.U. :	Nooduitgang	

0m 50m 100m 150m 200m
Schaal 1:5.000

WIJZ.	DATUM	Omschrijving	GET.	GEC.	GDK.
0	DEC.'03	Eerste uitgave	S.S.	H.J.	

TOTAL E&P NEDERLAND B.V.

LOCATIE: HARLINGEN 4/9

TITEL: PLAATSGEBONDEN RISICO-CONTOUREN

SCHAAL:	TEKENING NR.	WIJZ.
1:5.000	1-30-HL004-3-32-103	0

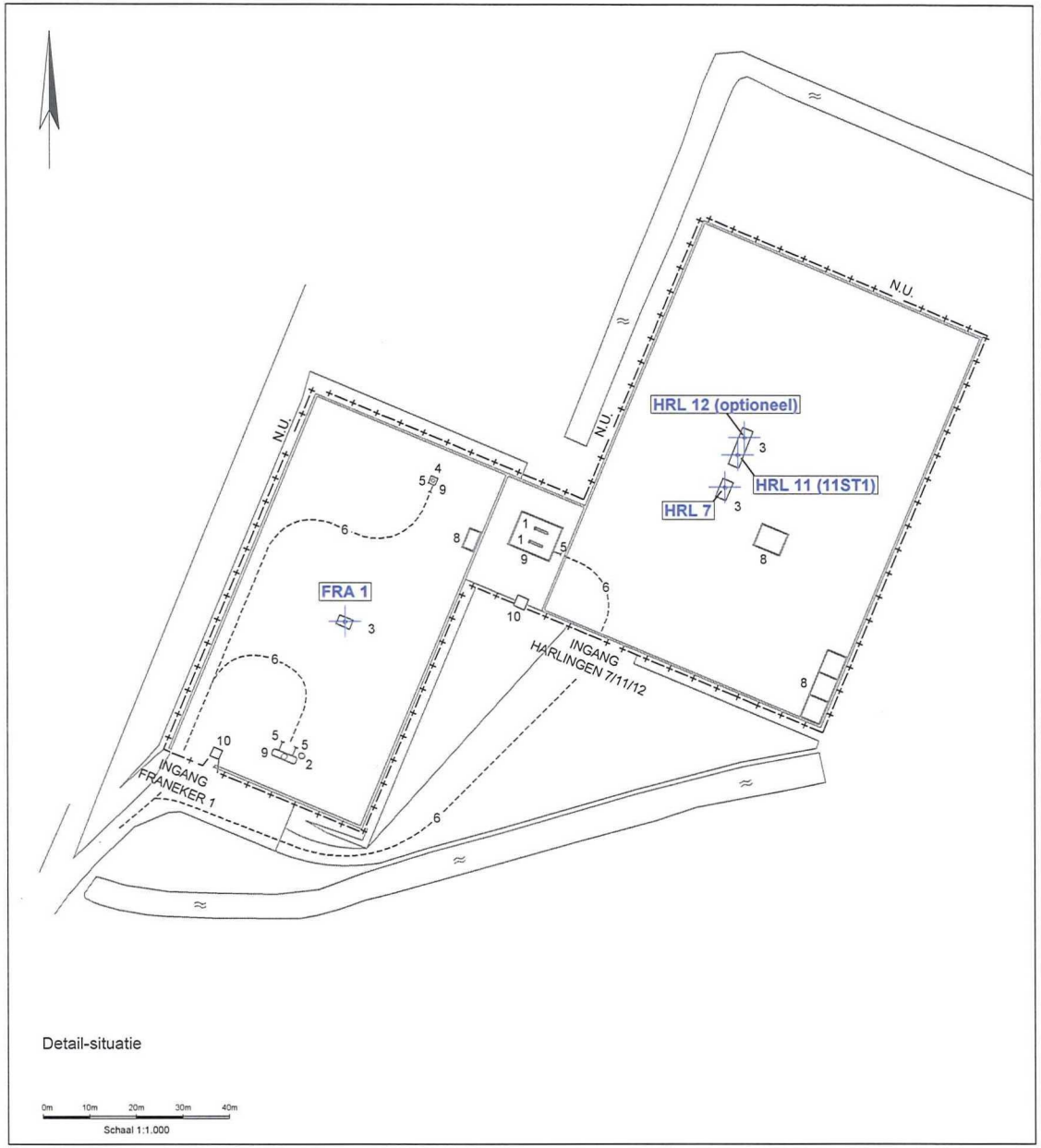

Detail-situatie

0m 10m 20m 30m 40m
Schaal 1:1.000

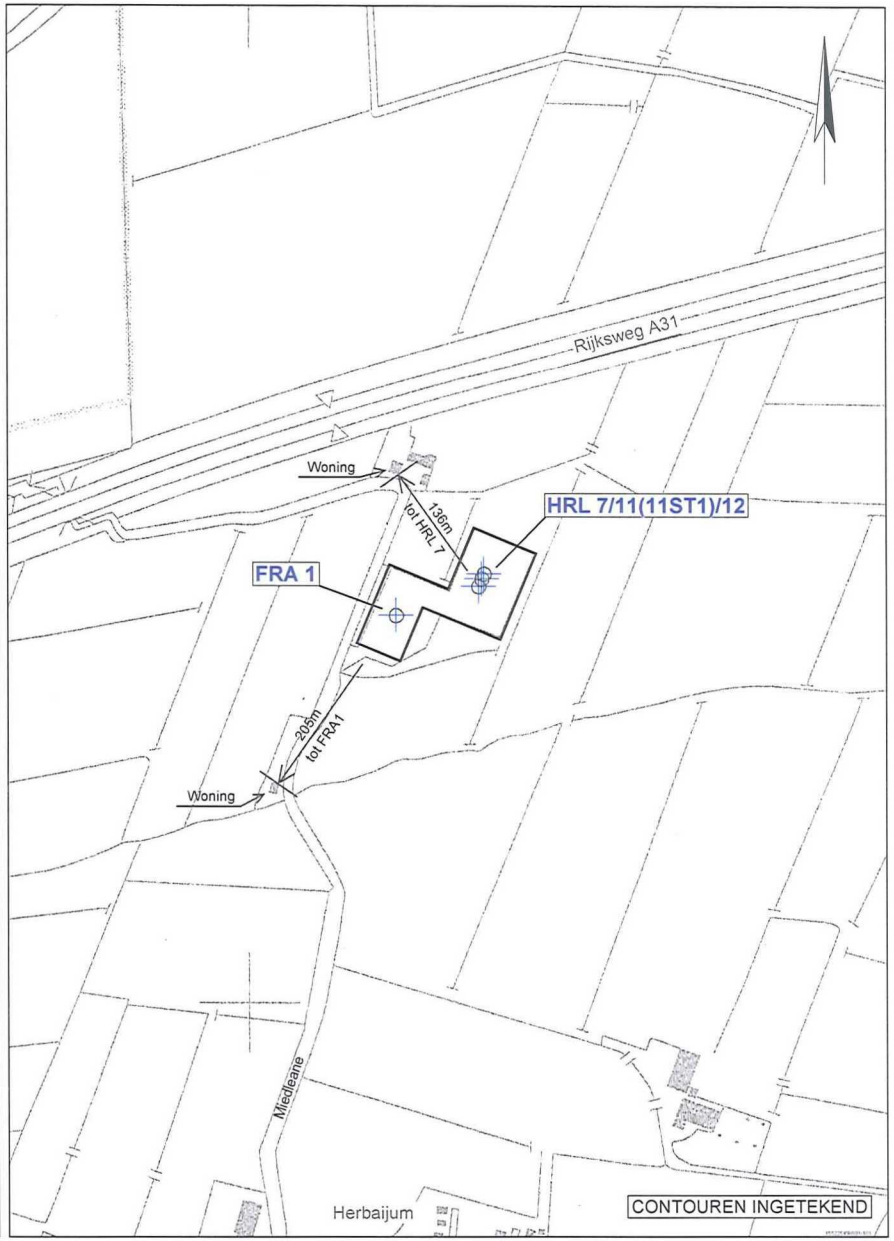

Referentie-tekeningen		Verklaring			Opmerkingen	
1-30-FR001-4-22-001	Kadastrale situatie voor aanvraag milieuvergunning	Plaatsgebonden risico contouren	1 :	Vat	R.D. Coördinaten:	
1-30-FR001-4-22-002	Topografische situatie voor aanvraag milieuvergunning	= ≥ 1.0e-3	2 :	Glycolpomp	- Boorput Franeker 1	x = 162 147.8 y = 578 387.1
		= ≥ 1.0e-4	3 :	Productieput	- Boorput Harlingen 7	x = 162 230.4 y = 578 416.9
		= ≥ 1.0e-5	4 :	Afblaaspijp	- Boorput Harlingen 11 (11ST1)	x = 162 233.3 y = 578 423.8
		= ≥ 1.0e-6	5 :	Tankwagenaansluiting	- Boorput Harlingen 12	x = 162 234.7 y = 578 427.3
		= ≥ 1.0e-7	6 :	Tankwagenroute		
		= ≥ 1.0e-8	7 :	Luchtcompressor		
		= ≥ 1.0e-9	8 :	Regenwaterput		
			9 :	Formatiewaterput / tank		
			10 :	Electriciteitsgebouw		
			N.U.:	Nooduitgang		

0m 50m 100m 150m 200m
Schaal 1:5.000

WIJZ.	DATUM	Omschrijving	GET.	GEC.	GDK.
1	MRT'06	Boorput Harlingen 11(11ST1)/12 toegevoegd	S.S.	T.J.	
0	05-12-'03	Eerste uitgave	S.S.	H.J.	

VERMILION OIL & GAS NETHERLANDS B.V.

LOCATIE: FRANEKER 1 & HARLINGEN 7/11(11ST1)/12

TITEL: PLAATSGEBONDEN RISICO-CONTOUREN

SCHAAL:	TEKENING NR.:	WIJZ.
1:5.000	1-30-FR001-3-32-103	1

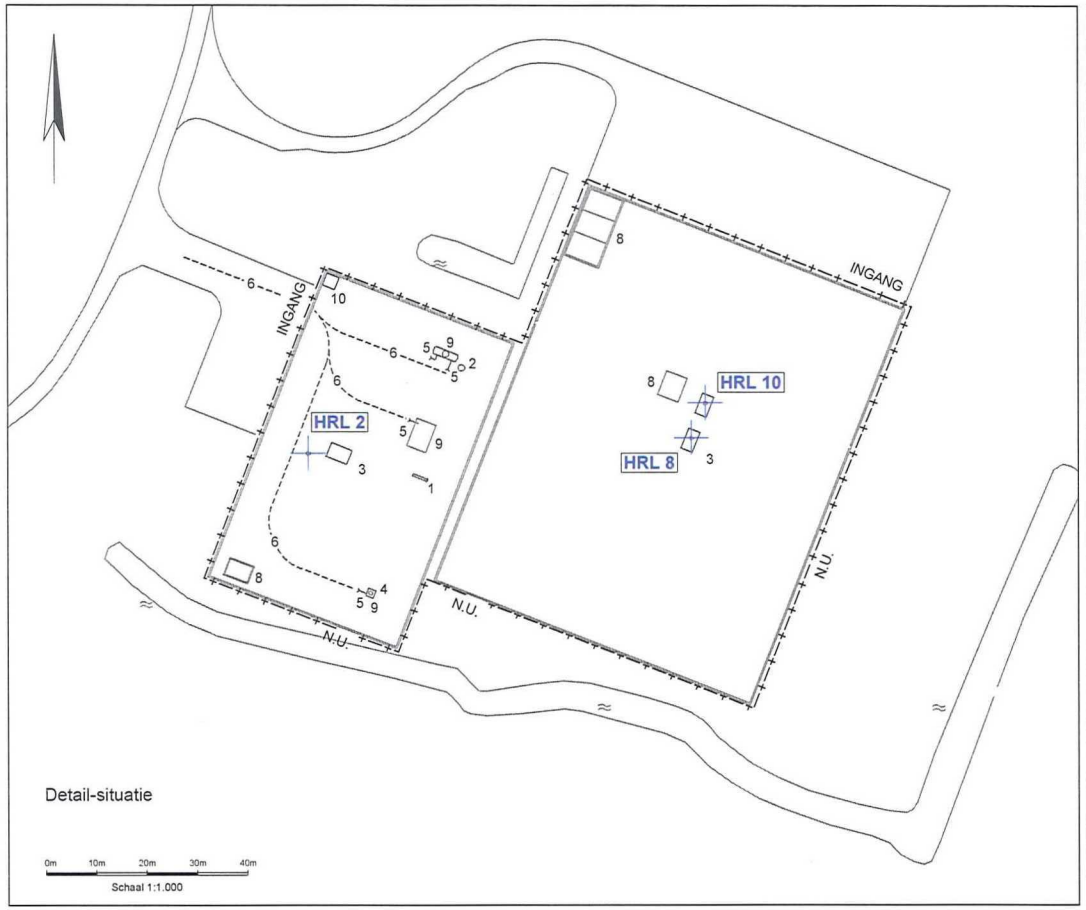

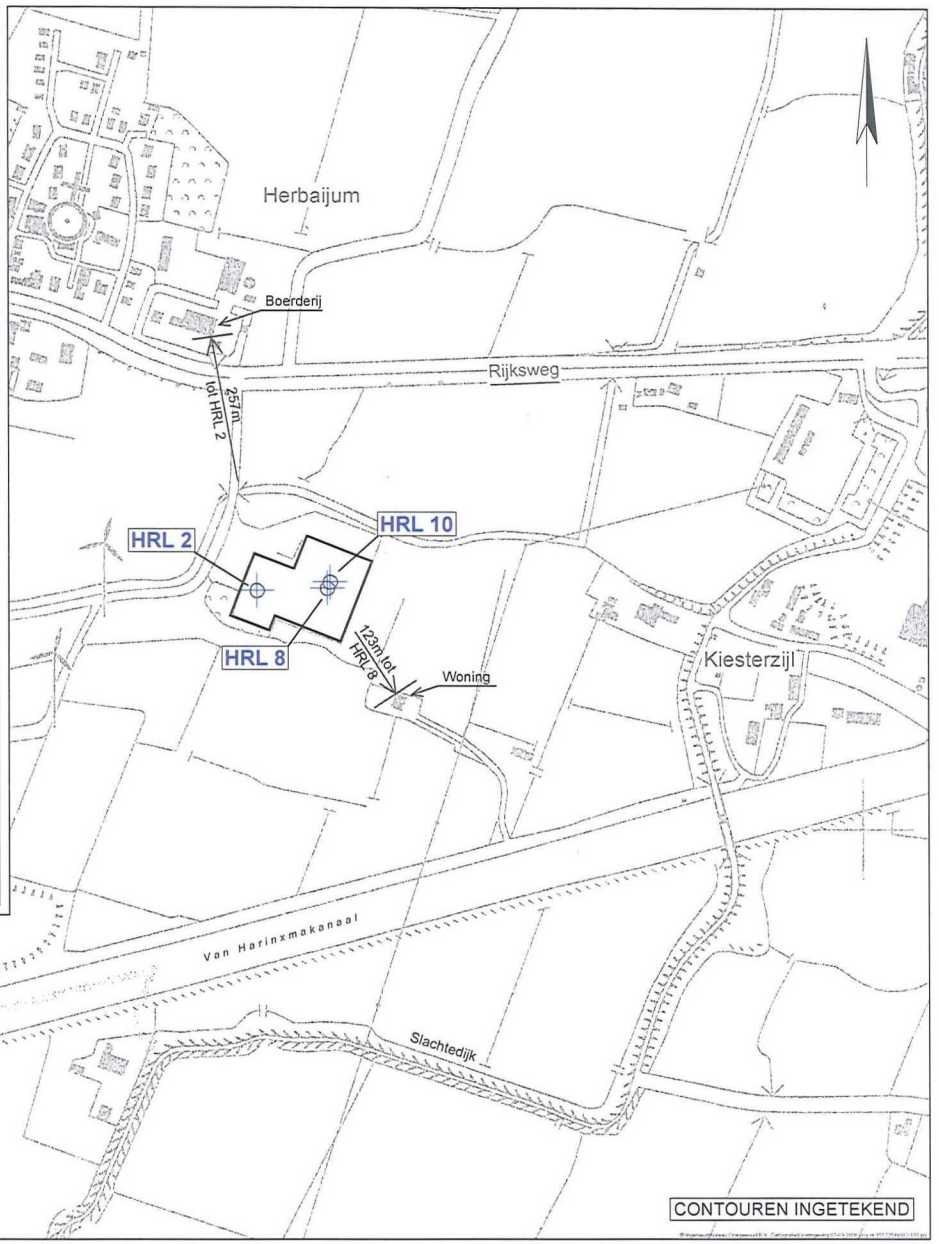

Referentie-tekeningen		Verklaring			Opmerkingen
1-30-HL002-4-22-001	Kadastrale situatie voor aanvraag milieuvergunning	Plaatsgebonden risico contouren	1 :	Vat	R.D. Coördinaten:
1-30-HL002-4-22-002	Topografische situatie voor aanvraag milieuvergunning	= ≥ 1.0e-3	2 :	Glycolpomp	- Boorput Harlingen 2 x = 162 403.0 y = 577 233.9
		= ≥ 1.0e-4	3 :	Productieput	
		= ≥ 1.0e-5	4 :	Afblaaspijp	- Boorput Harlingen 8 x = 162 473.2 y = 577 236.3
		= ≥ 1.0e-6	5 :	Tankwagenaansluiting	
		= ≥ 1.0e-7	6 :	Tankwagenroute	- Boorput Harlingen 10 x = 162 476.0 y = 577 244.2
		= ≥ 1.0e-8	7 :	Luchtcompressor	
		= ≥ 1.0e-9	8 :	Regenwaterput	
			9 :	Formatiewaterput / tank	
			10 :	Electriciteitsgebouw	
			N.U. :	Nooduitgang	

0m 50m 100m 150m 200m
Schaal 1:5.000

WIJZ.	DATUM	Omschrijving	GET.	GEC.	GDK.
1	MRT.'06	Boorput Harlingen 10 toegevoegd	S.S.	T.J.	
0	DEC.'03	Eerste uitgave	S.S.	H.J.	

VERMILION OIL & GAS NETHERLANDS B.V.

LOCATIE: HARLINGEN 2/8/10

TITEL: PLAATSGEBONDEN RISICO-CONTOUREN

SCHAAL:	TEKENING NR.:	WIJZ.
1:5.000	1-30-HL002-3-32-103	1

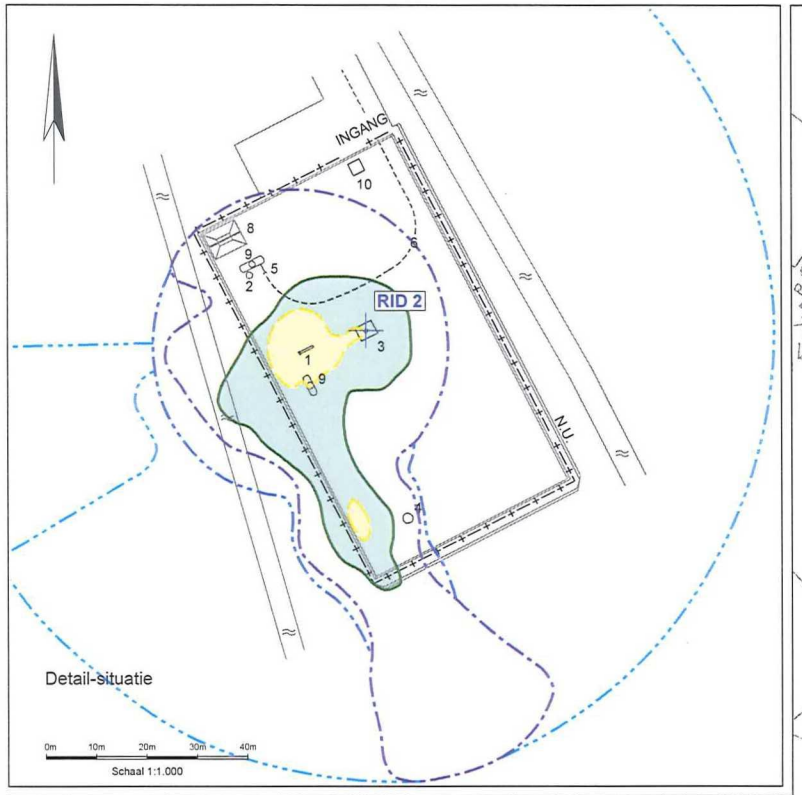

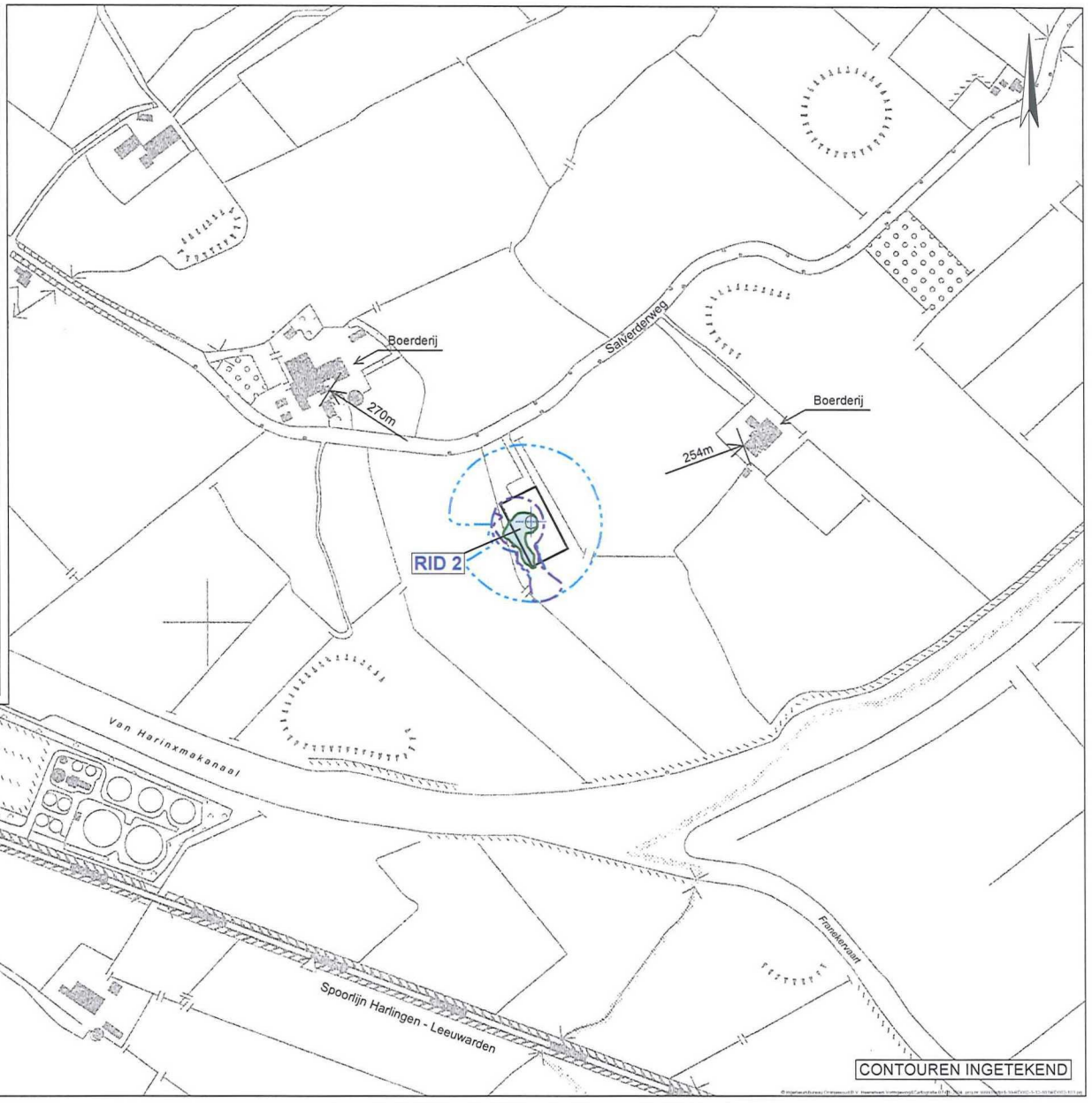

Referentie-tekeningen		Verklaring			Opmerkingen
1-30-RD002-4-22-001	Kadastrale situatie voor aanvraag milieuvergunning	Plaatsgebonden risico contouren	1 :	Vat	R.D. Coördinaten:
1-30-RD002-4-22-002	Topografische situatie voor aanvraag milieuvergunning	= ≥1.0e-3	2 :	Glycolpomp	- Boorput Ried 2 x = 168 364.8
		= ≥1.0e-4	3 :	Productieput	y = 577 112.9
		= ≥1.0e-5	4 :	Afblaaspijp	
		= ≥1.0e-6	5 :	Tankwagenaansluiting	
		= ≥1.0e-7	6 :	Tankwagenroute	
		= ≥1.0e-8	7 :	Luchtcompressor	
		= ≥1.0e-9	8 :	Regenwaterput	
			9 :	Formatiewaterput / tank	
			10 :	Electriciteitsgebouw	
			N.U.:	Nooduitgang	

0m 50m 100m 150m 200m
Schaal 1:5.000

WIJZ.	DATUM	Omschrijving	GET.	GEC.	GDK.
0	JAN.'04	Eerste uitgave	S.S.	H.J.	

TOTAL E&P NEDERLAND B.V.

LOCATIE: RIED 2

TITEL: PLAATSGEBONDEN RISICO-CONTOUREN

SCHAAL:	TEKENING NR.:	WIJZ.
1:5.000	1-30-RD002-3-32-103	0

Bijlage 2 Invloedsgebieden aardgastransportleidingen

Overzicht invloedsgebieden hogedruk aardgastransportleidingen van Gasunie:

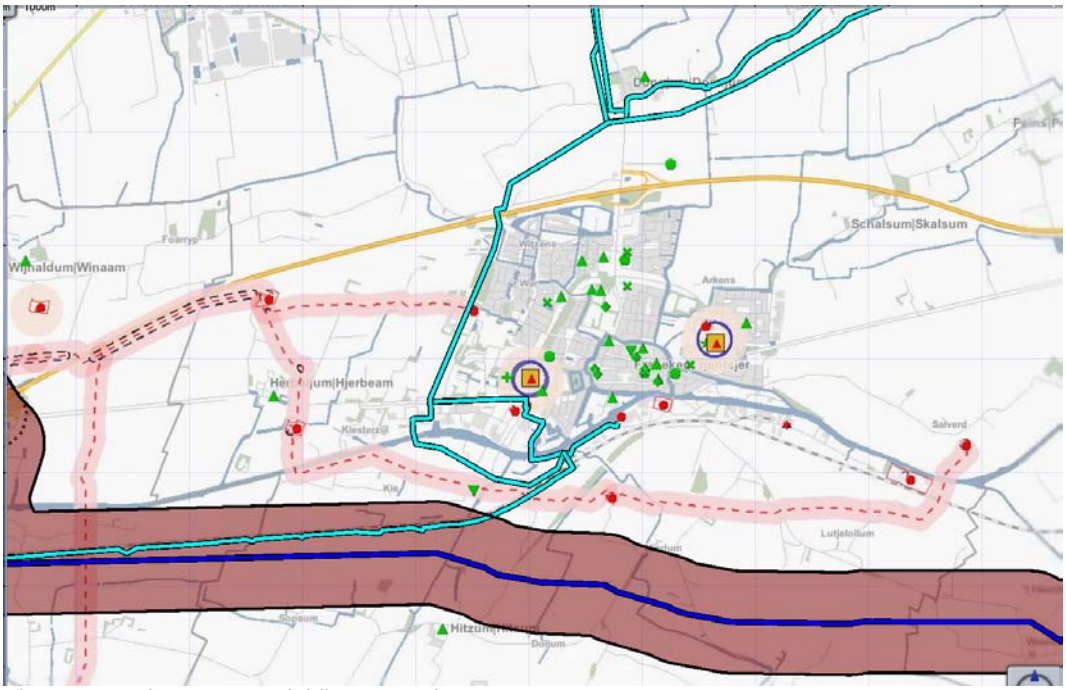

Figuur 1: aardgastransportleiding Gasunie A-601

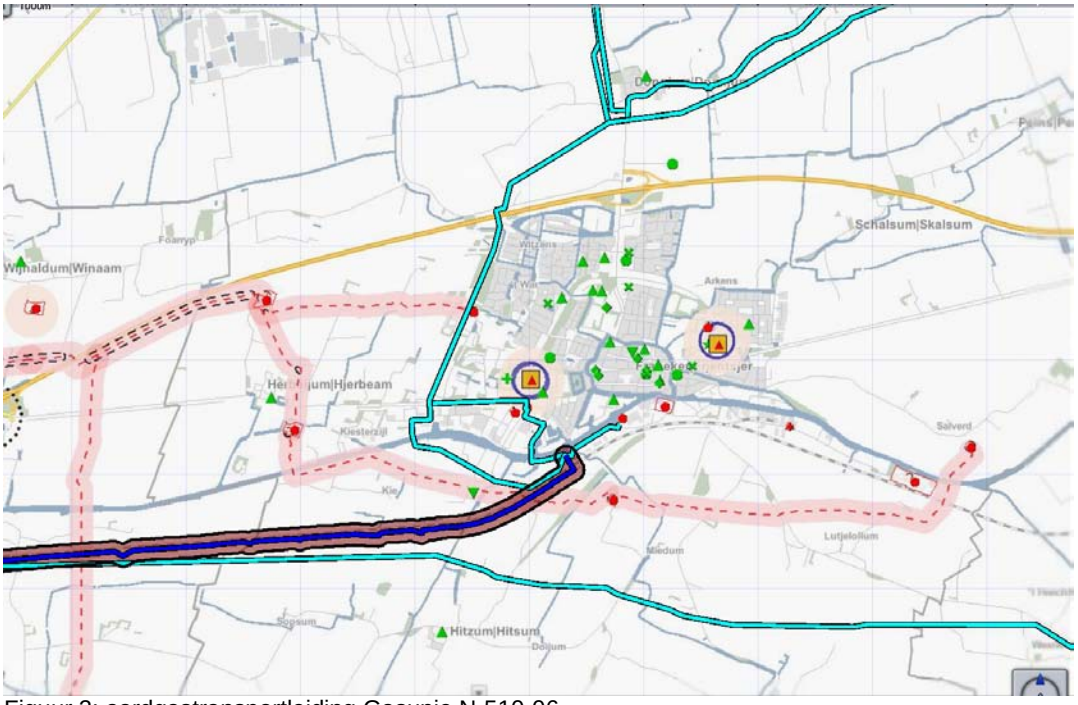

Figuur 2: aardgastransportleiding Gasunie N-510-06

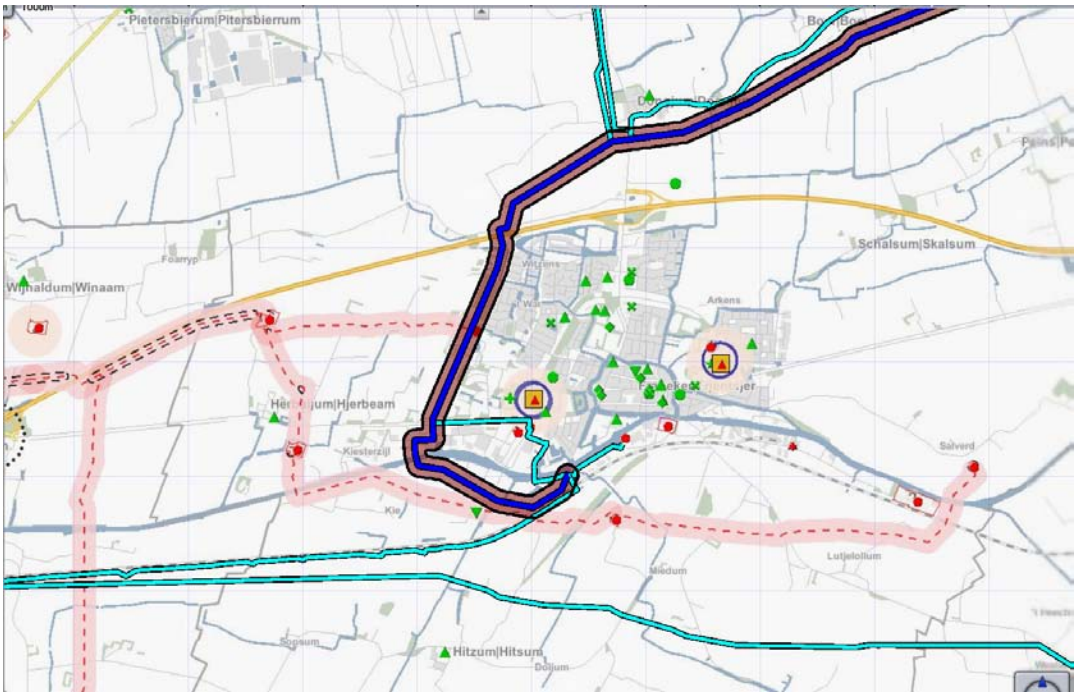

Figuur 3: aardgastransportleiding Gasunie N-502-49

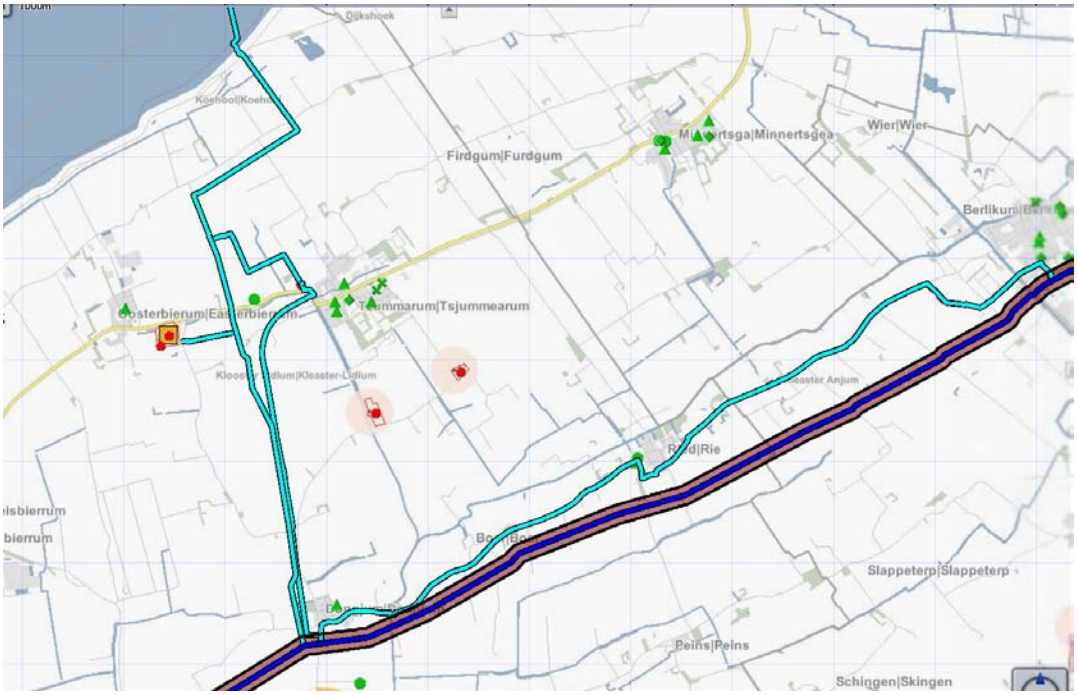

Figuur 4: aardgastransportleiding Gasunie N-502-49

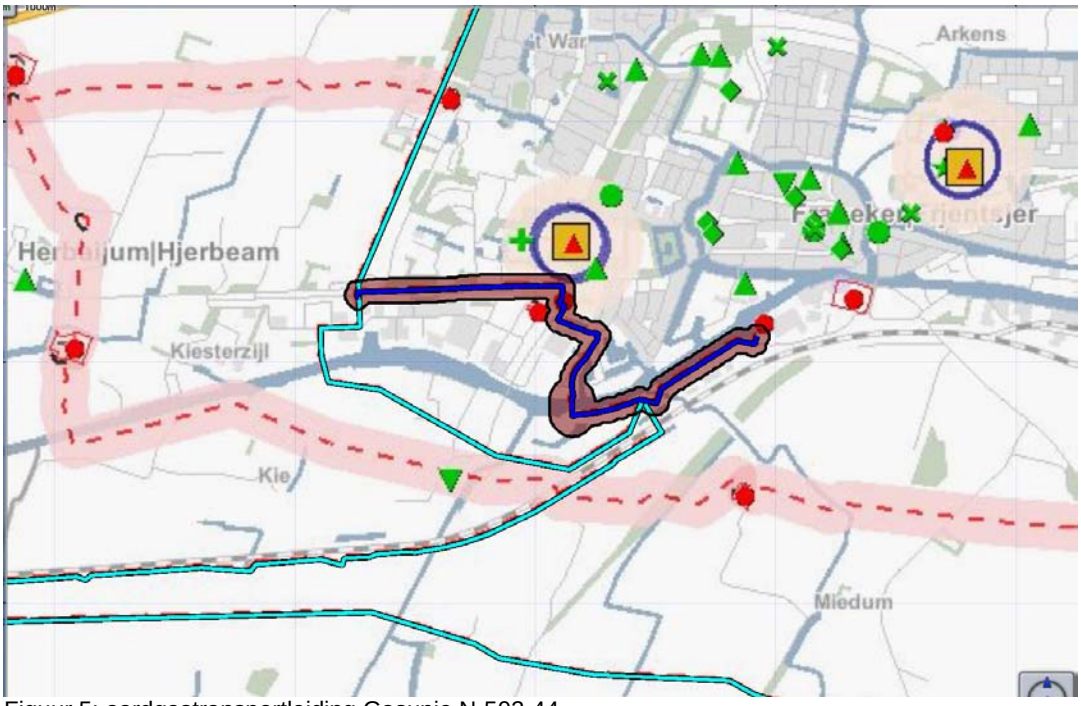

Figuur 5: aardgastransportleiding Gasunie N-502-44

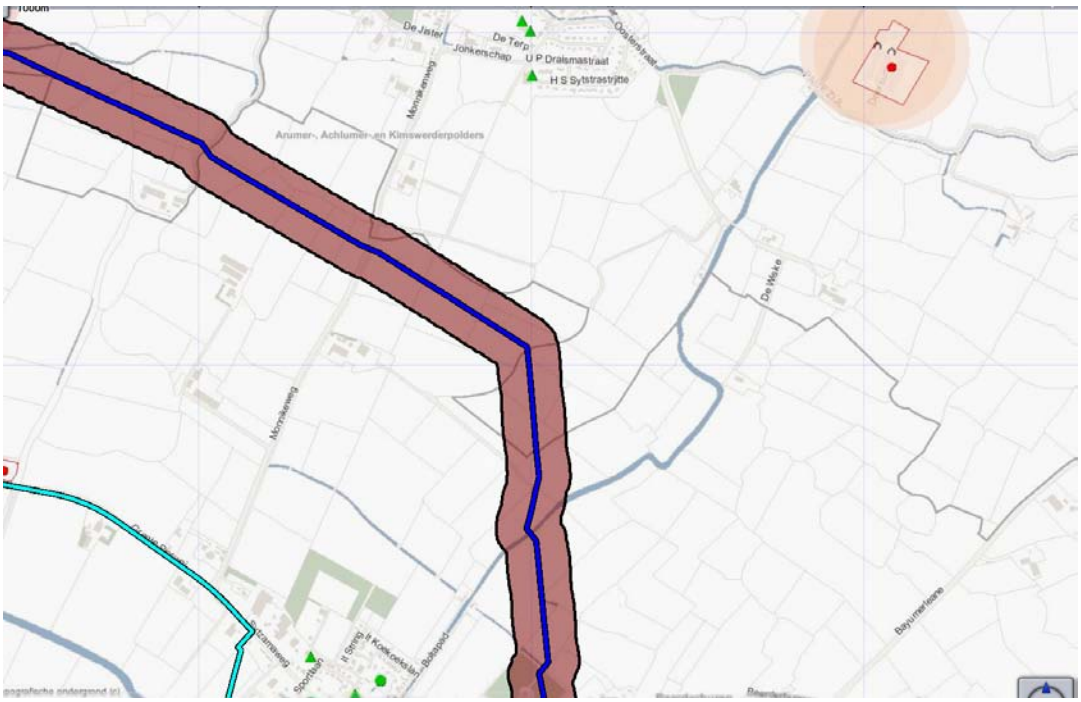
Figuur 6: aardgastransportleiding Gasunie N-510-03

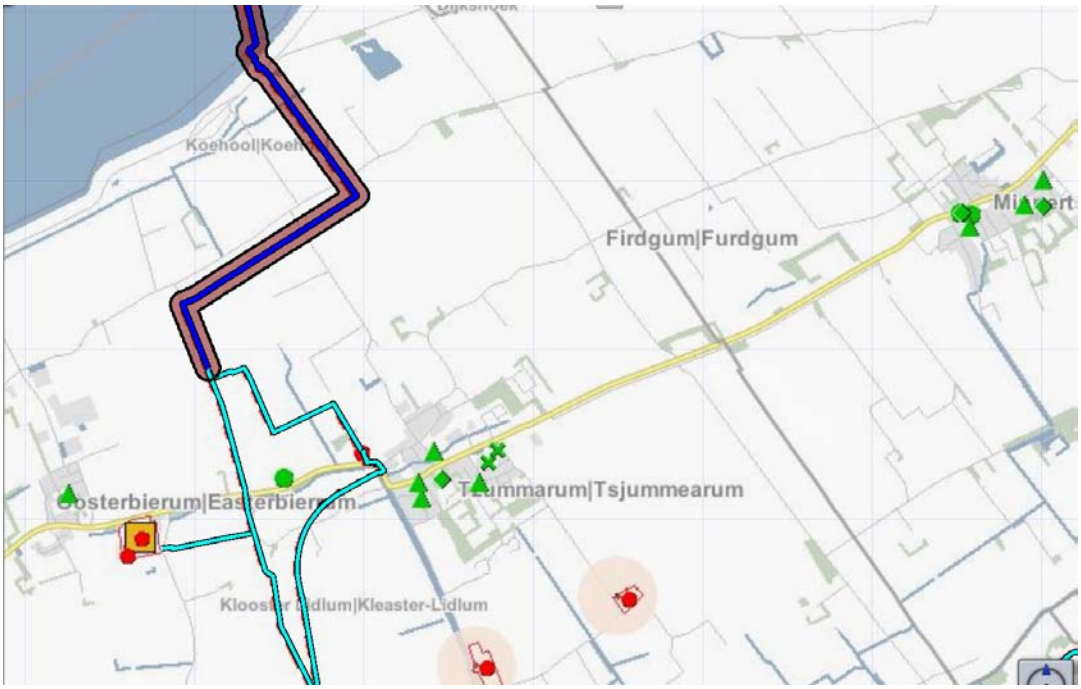

Figuur 7: aardgastransportleiding Gasunie N-502-35

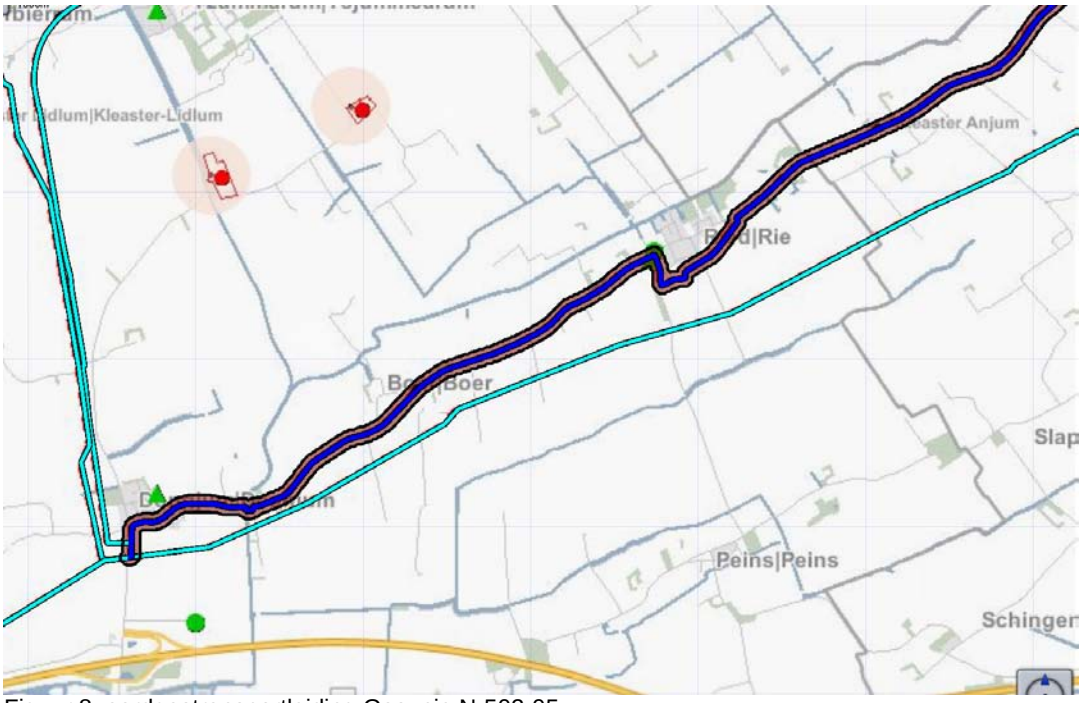

Figuur 8: aardgastransportleiding Gasunie N-502-05

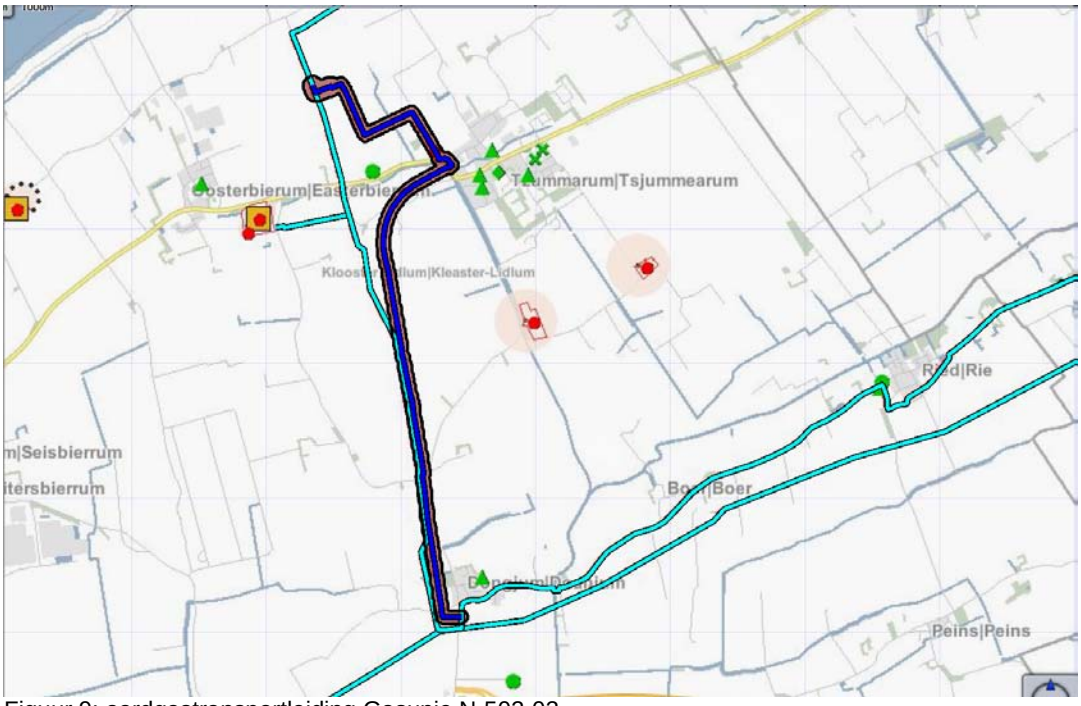

Figuur 9: aardgastransportleiding Gasunie N-502-03

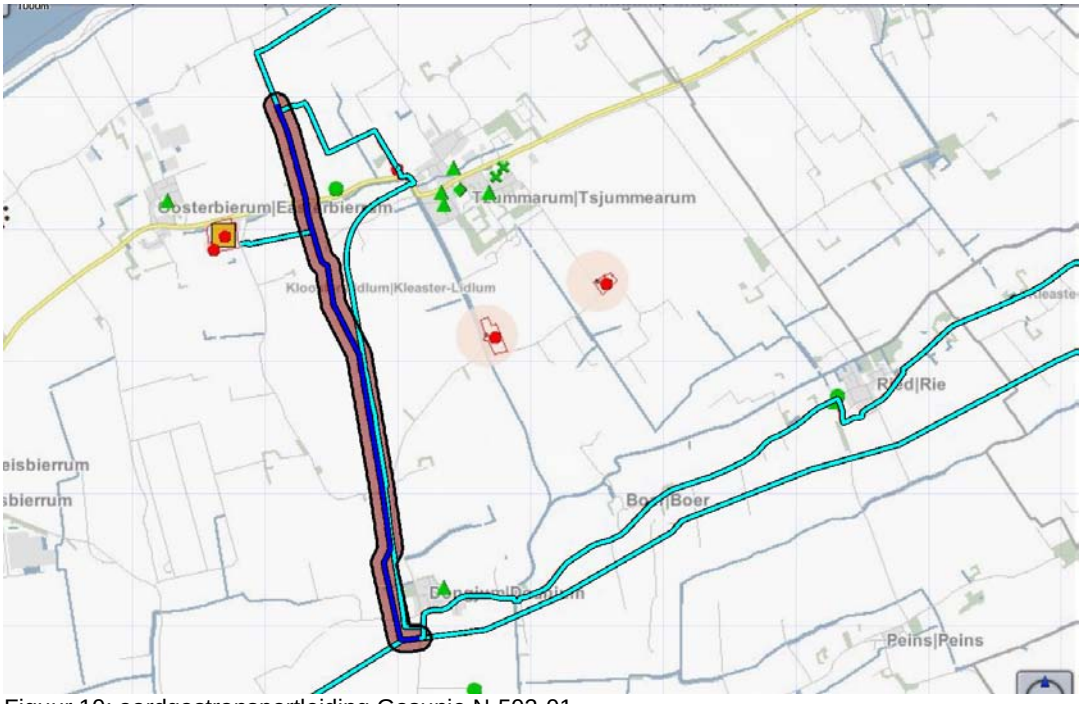

Figuur 10: aardgastransportleiding Gasunie N-502-01

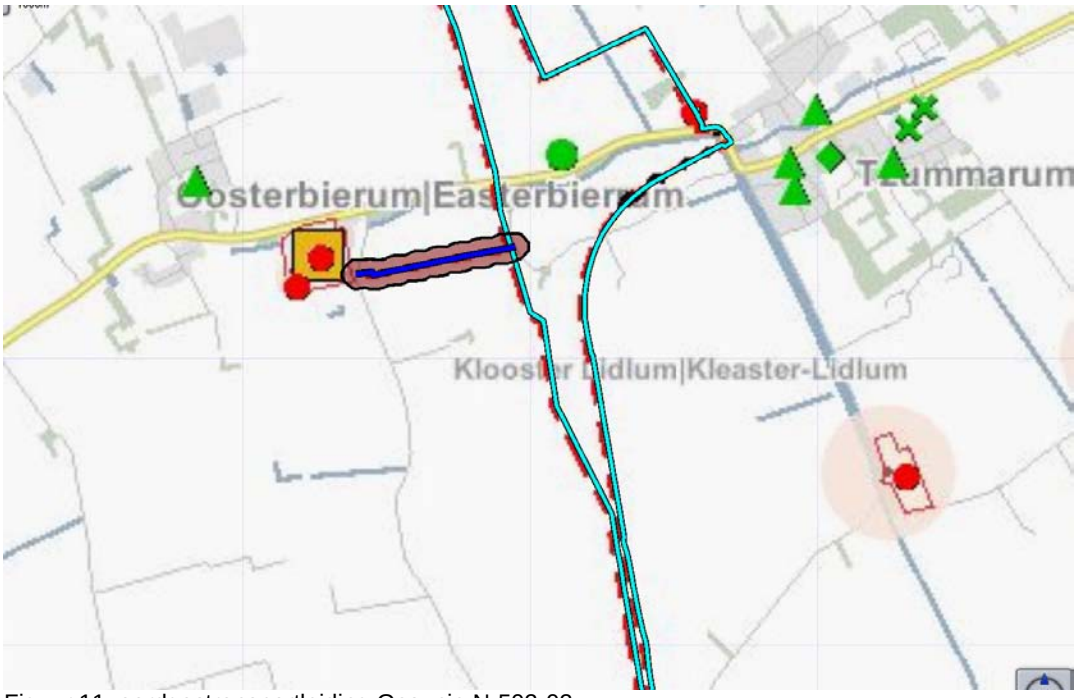

Figuur 11: aardgastransportleiding Gasunie N-502-02

Figuur 12: aardgastransportleiding Gasunie N-502-48

Overzicht invloedsgebieden hogedruk aardgastransportleidingen van Vermilion Oil & Gas:

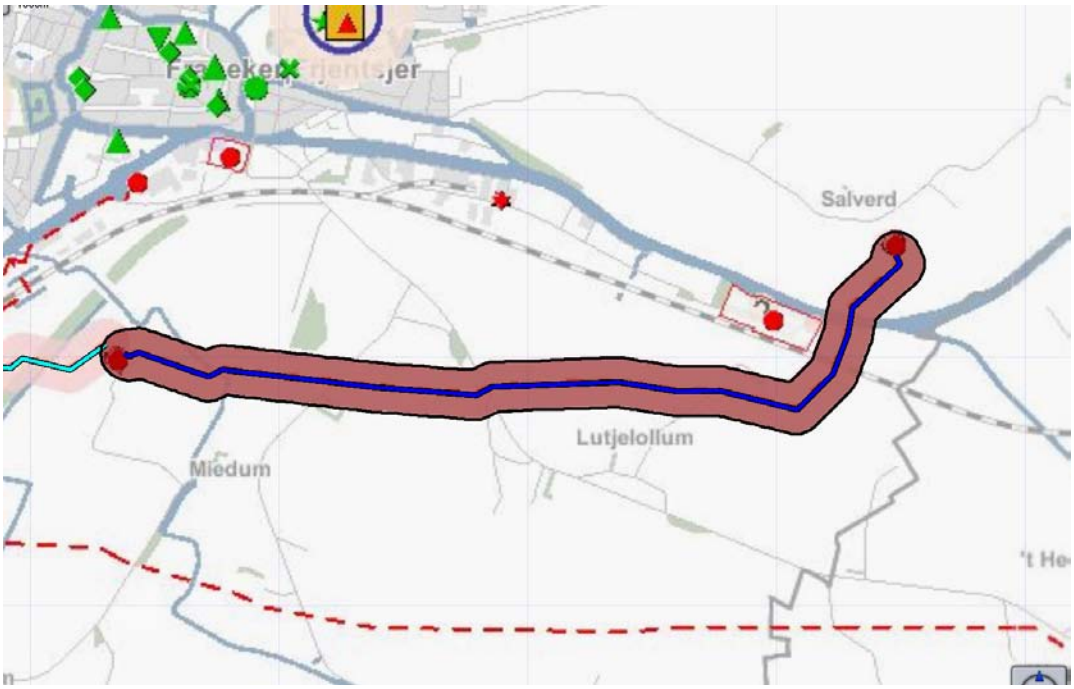

Figuur 13: aardgastransportleiding Vermilion 25-RIED2-6-S-4400

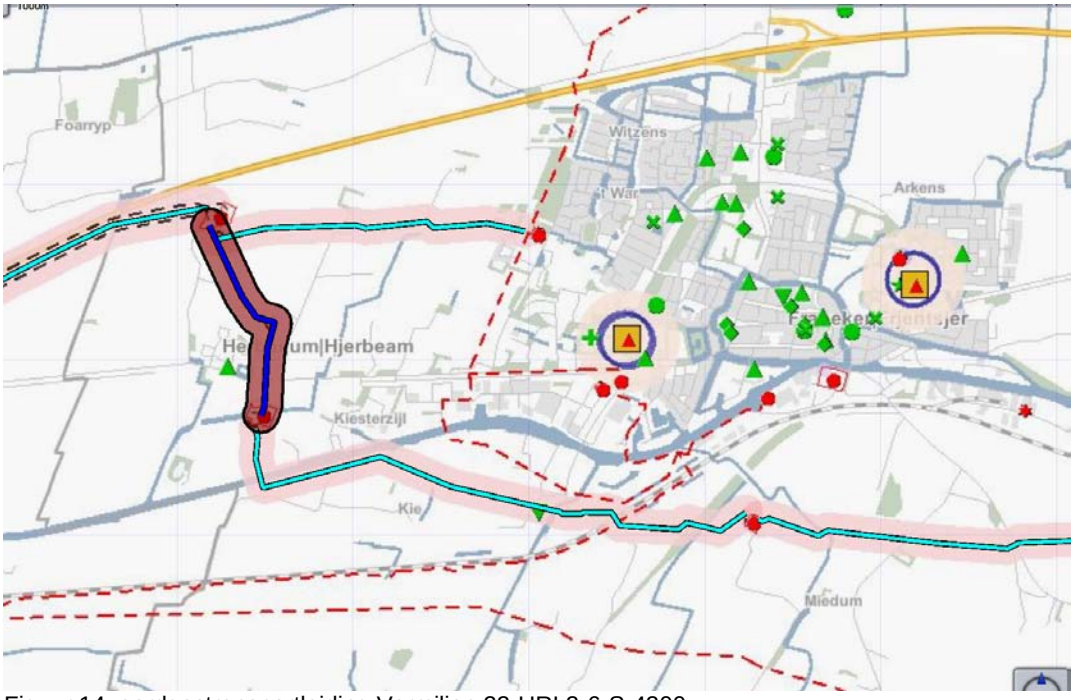

Figuur 14: aardgastransportleiding Vermilion 22-HRL2-6-S-4200

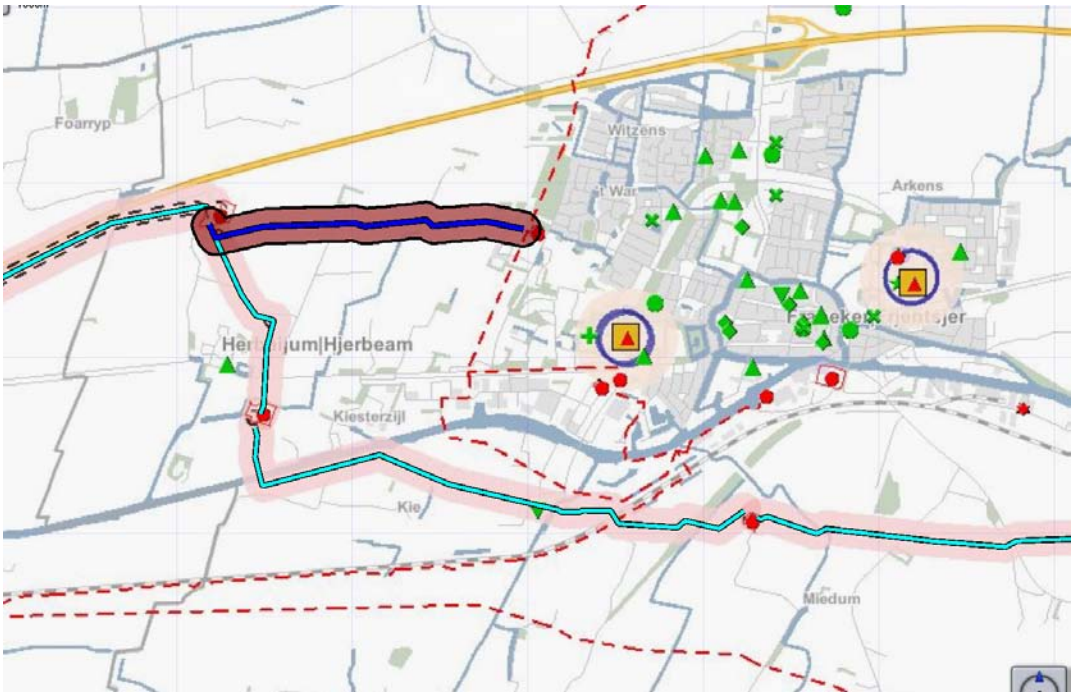

Figuur 15: aardgastransportleiding Vermilion 23-HRL4-6-S-4100

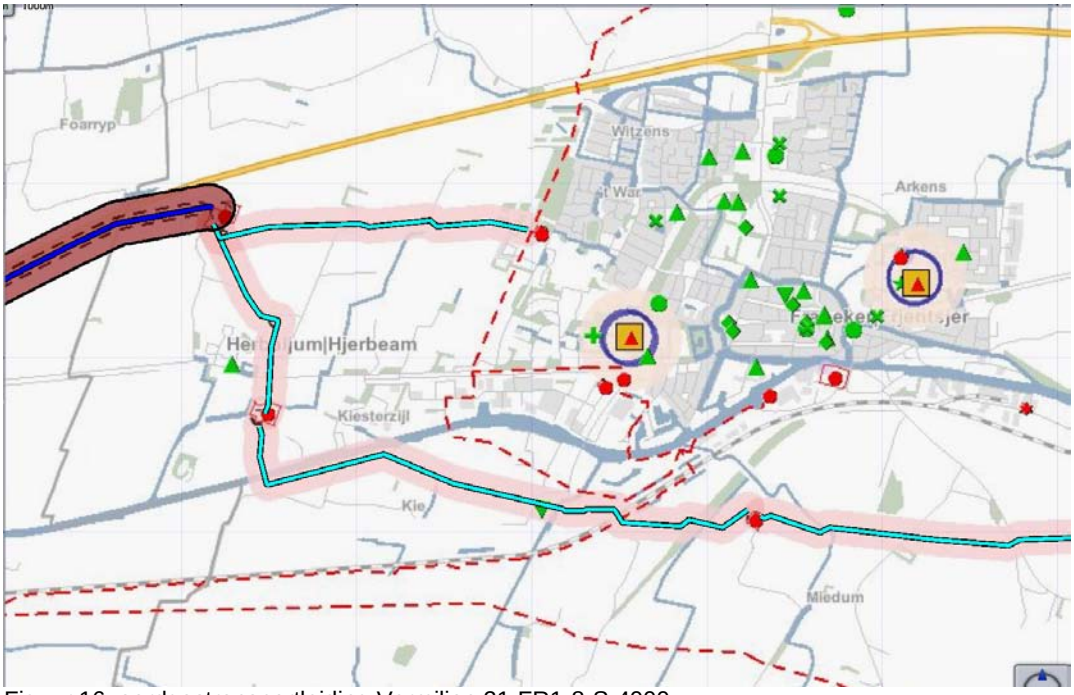

Figuur 16: aardgastransportleiding Vermilion 21-FR1-8-S-4000

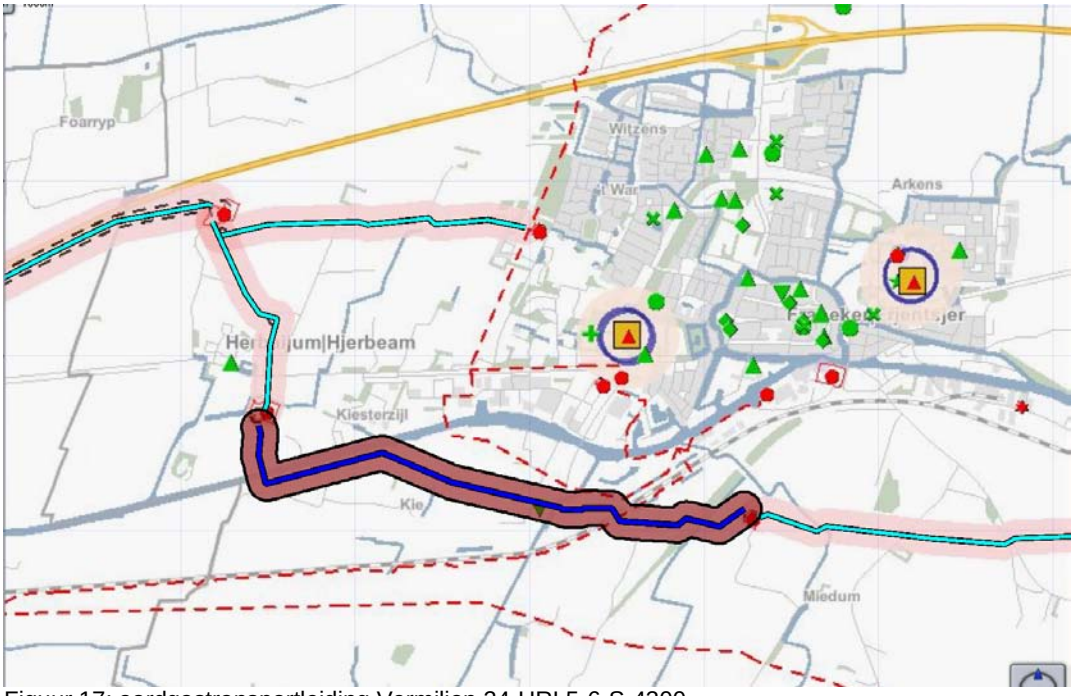

Figuur 17: aardgastransportleiding Vermilion 24-HRL5-6-S-4300

Bijlage 3 PR contouren aardgastransportleidingen

Overzicht PR contouren hogedruk aardgastransportleidingen van Gasunie:

De PR 10^{-6} contouren worden visueel met een gele contour weergegeven. De transportleidingen worden met een aqua kleur weergegeven. De blauw gekleurde transportleiding betreft de leiding waar het om gaat. In figuur 1 is de legenda weergegeven.

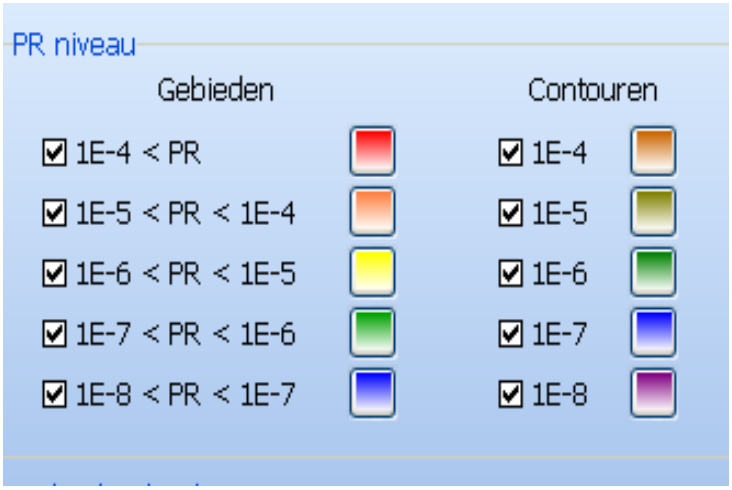

Figuur 1: legenda

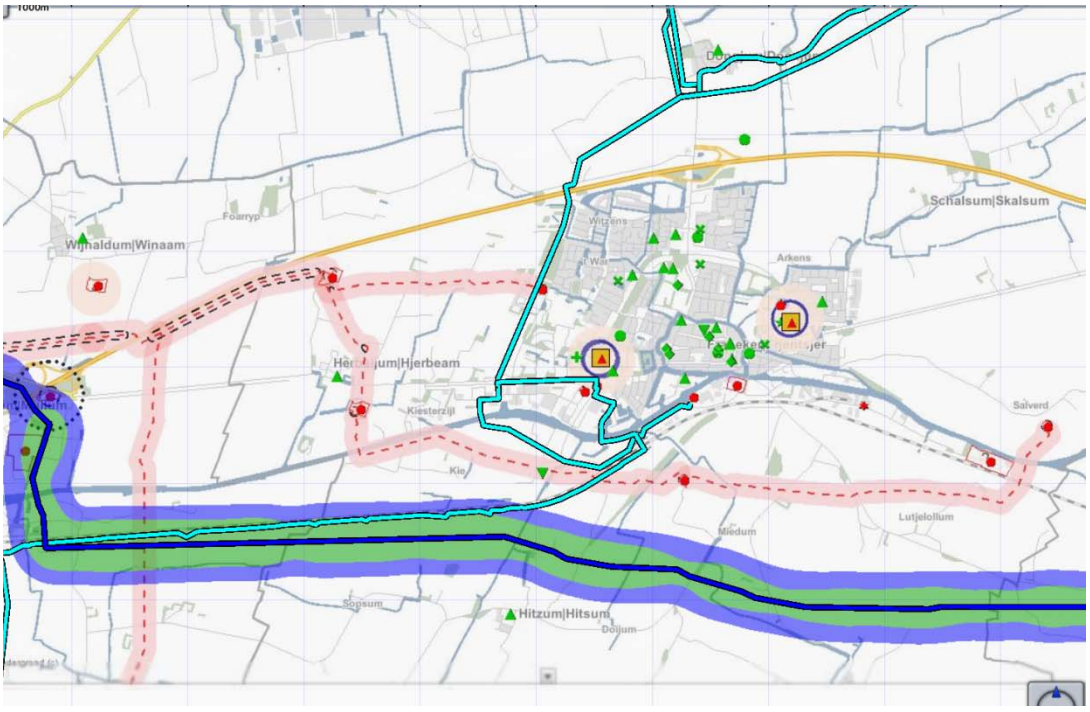

Figuur 2: aardgastransportleiding A-601

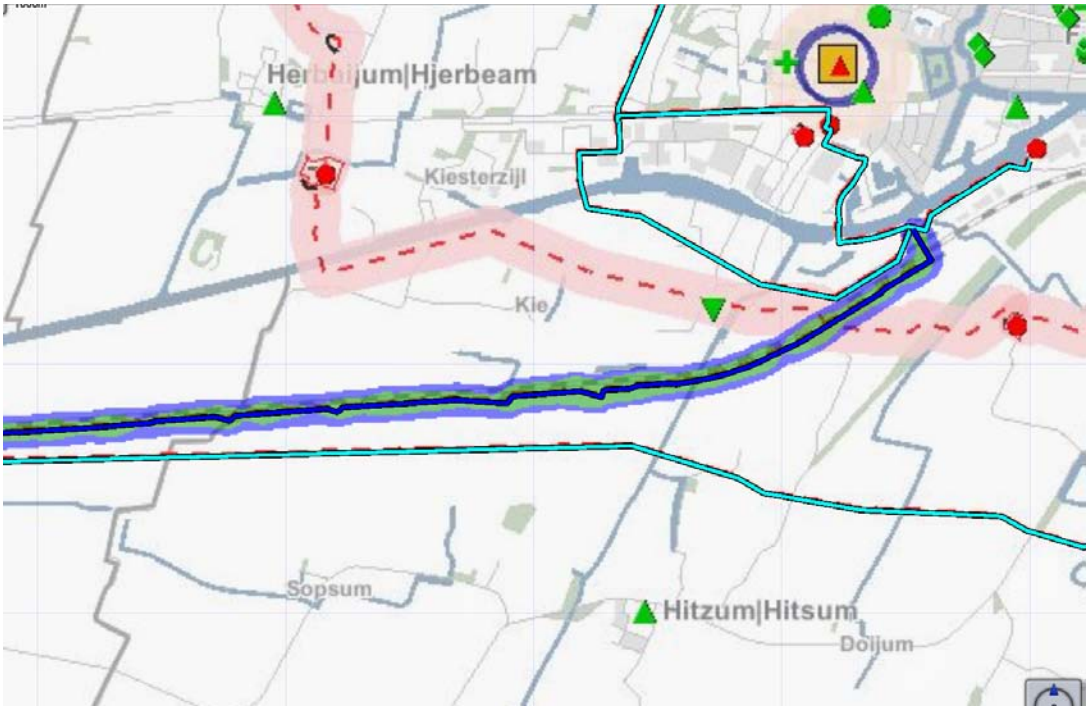

Figuur 3: aardgastransportleiding N-510-06

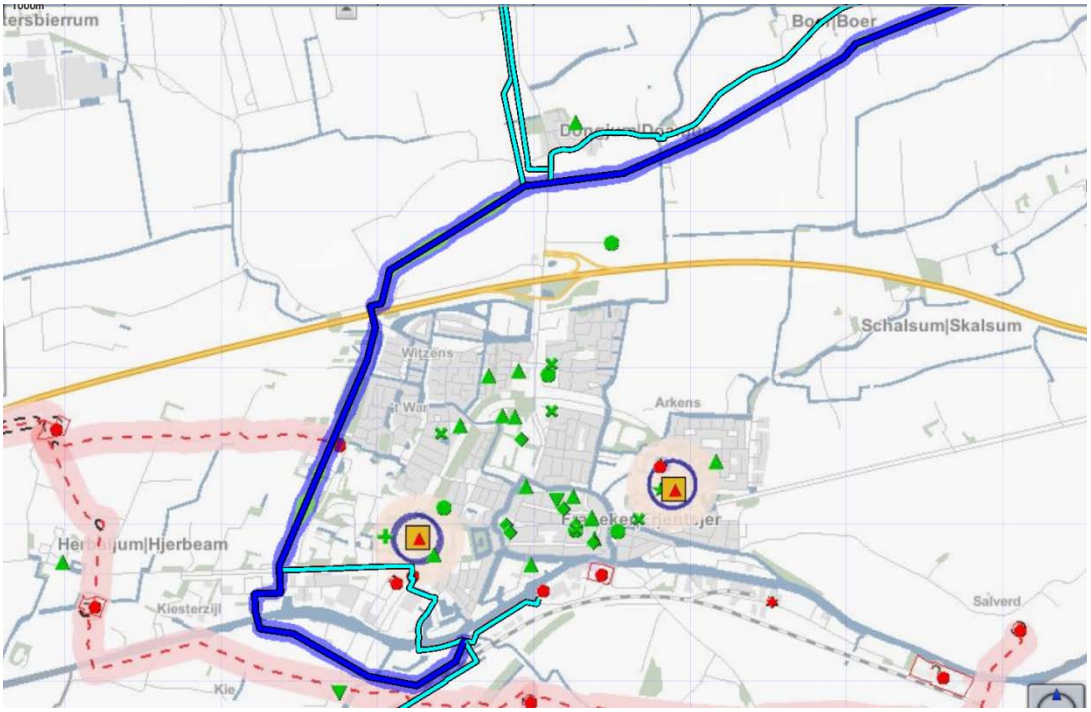

Figuur 4: aardgastransportleiding N-502-49

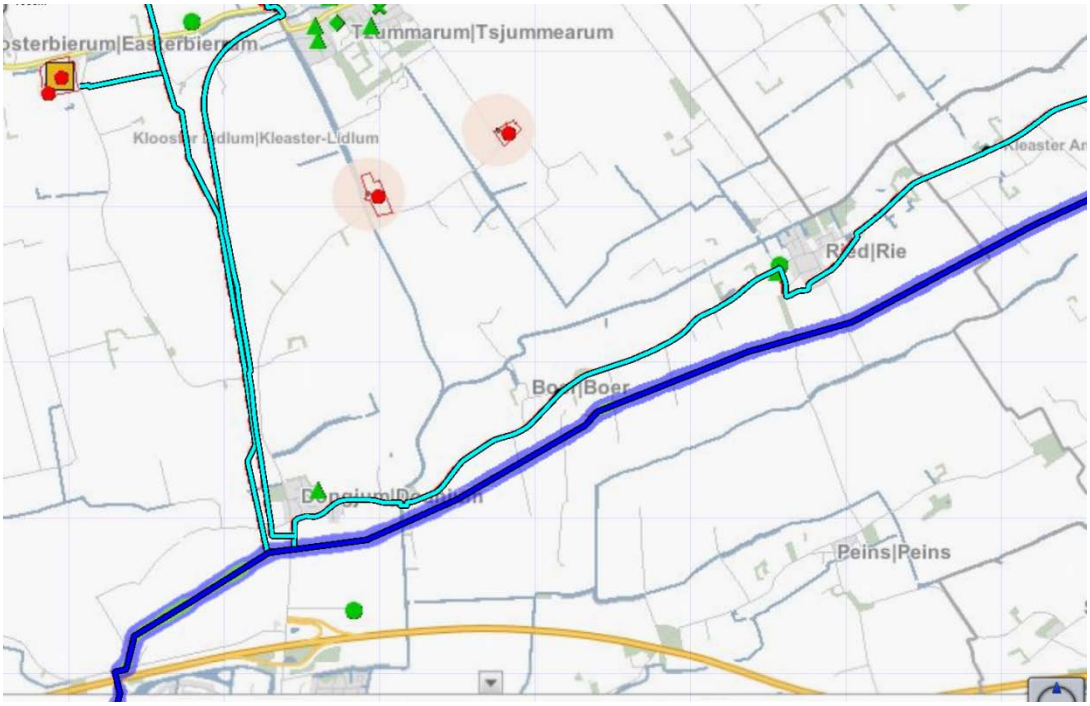

Figuur 5: aardgastransportleiding N-502-49

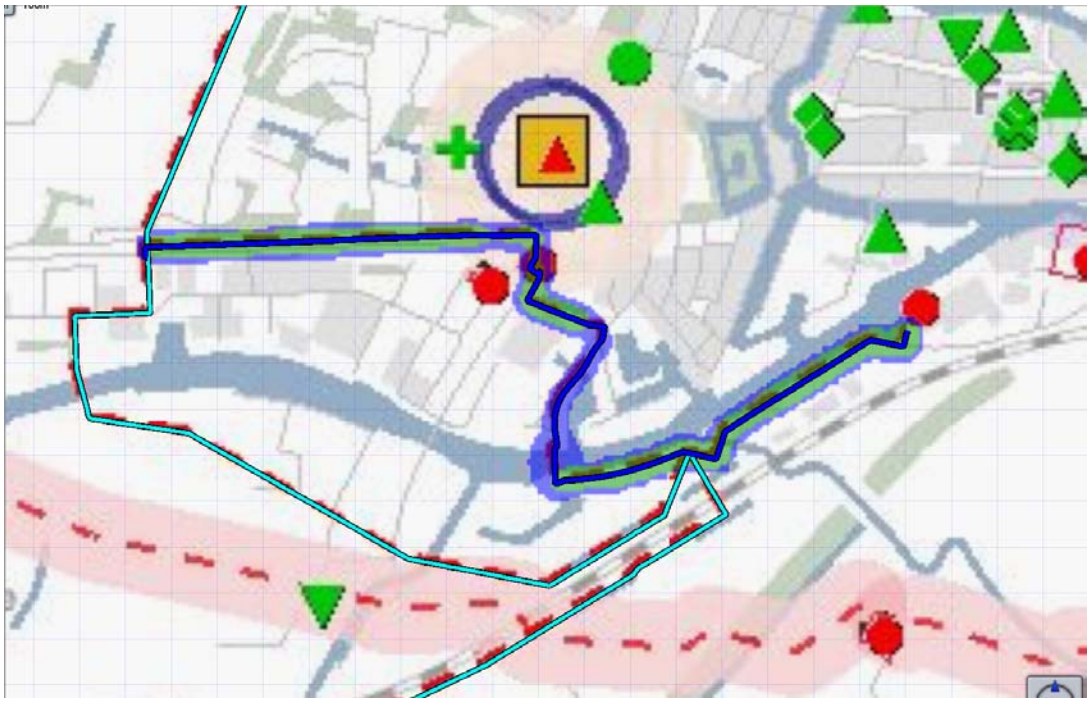
Figuur 6: aardgastransportleiding N-502-44

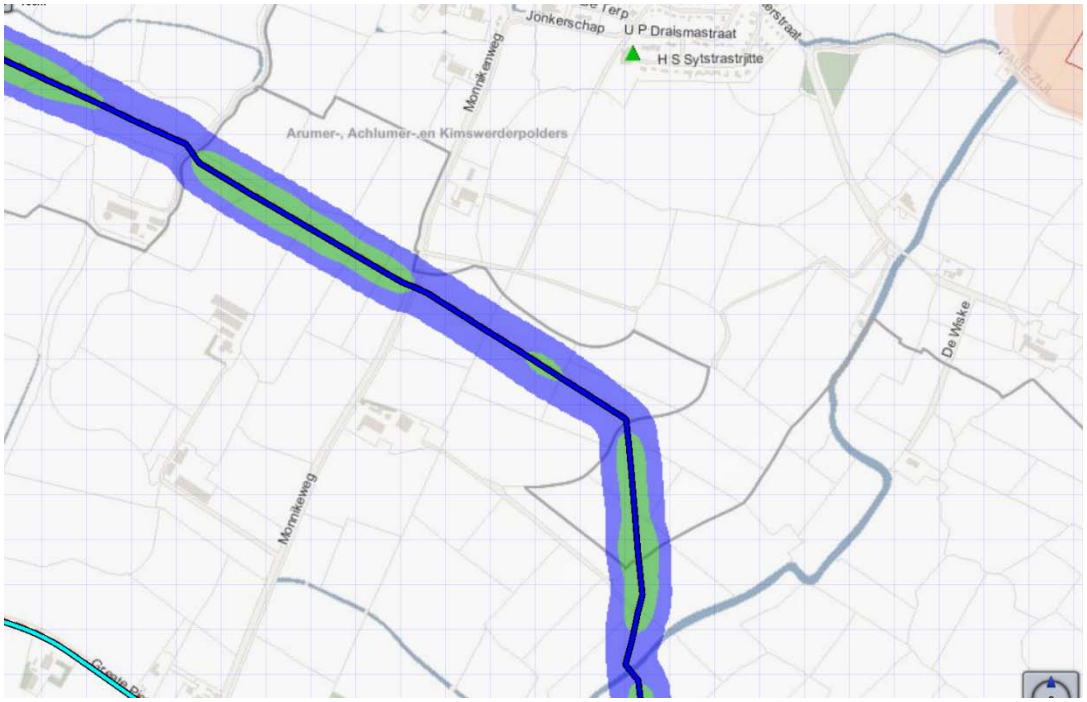

Figuur 7: aardgastransportleiding N-510-03

Figuur 8: aardgastransportleiding N-502-35

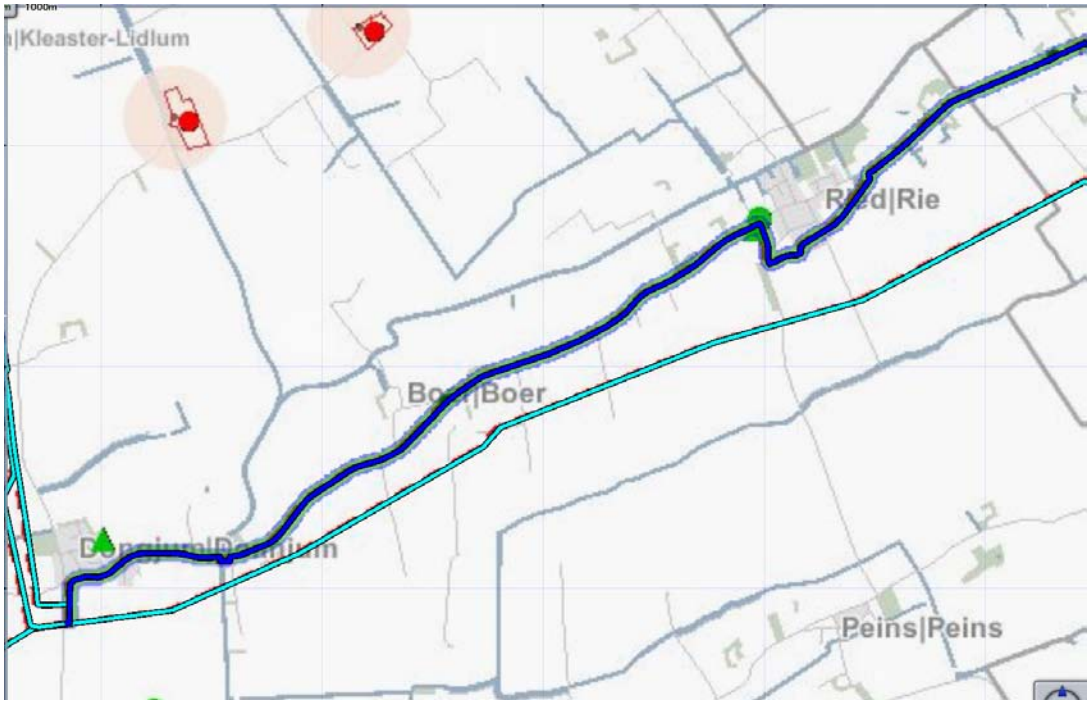

Figuur 9: aardgastransportleiding N-502-05

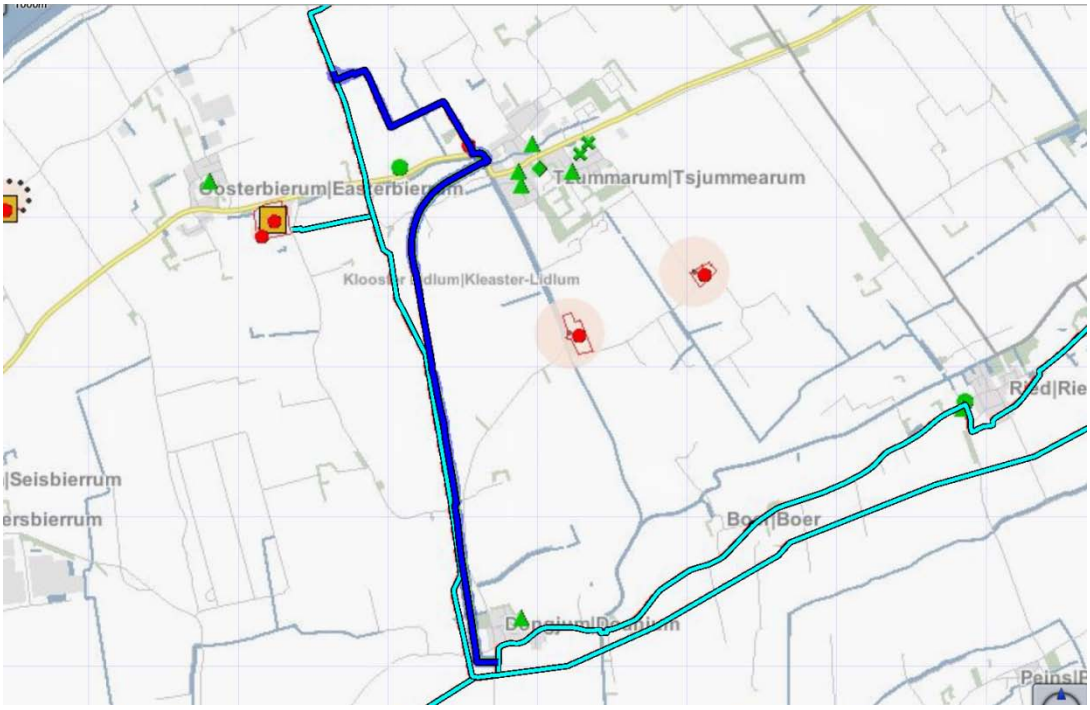

Figuur 10: aardgastransportleiding N-502-03

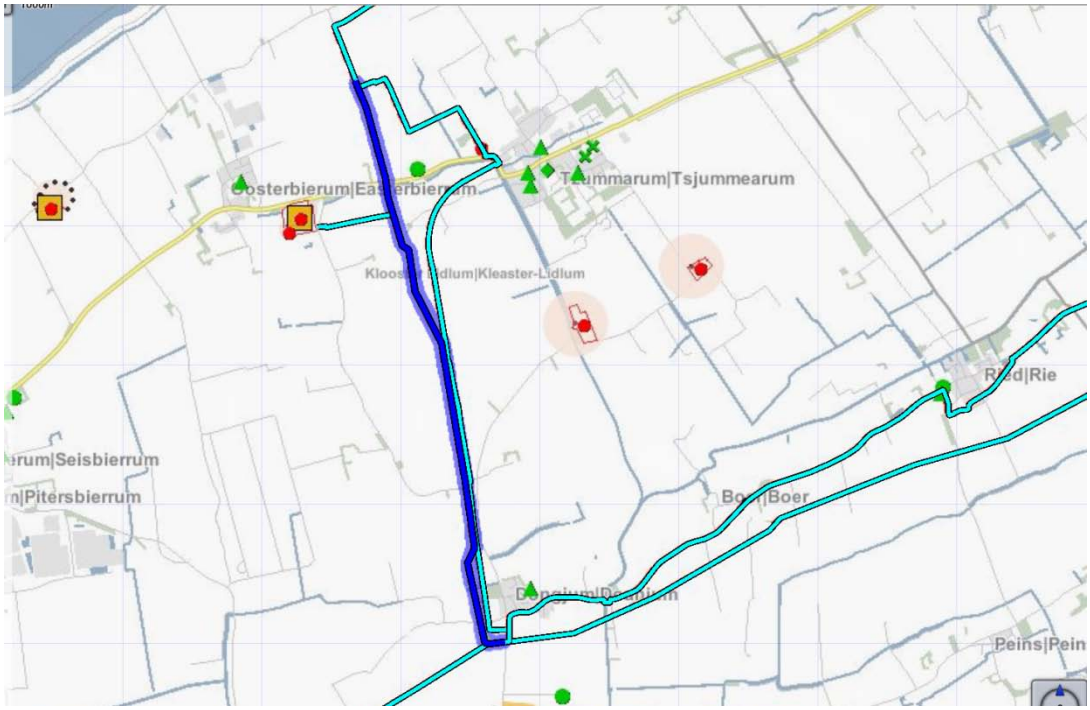

Figuur 11: aardgastransportleiding N-502-01

Figuur 12: aardgastransportleiding N-502-02

Figuur 13: aardgastransportleiding N-502-48

Overzicht PR contouren hogedruk aardgastransportleidingen van Vermilion Oil & Gas:

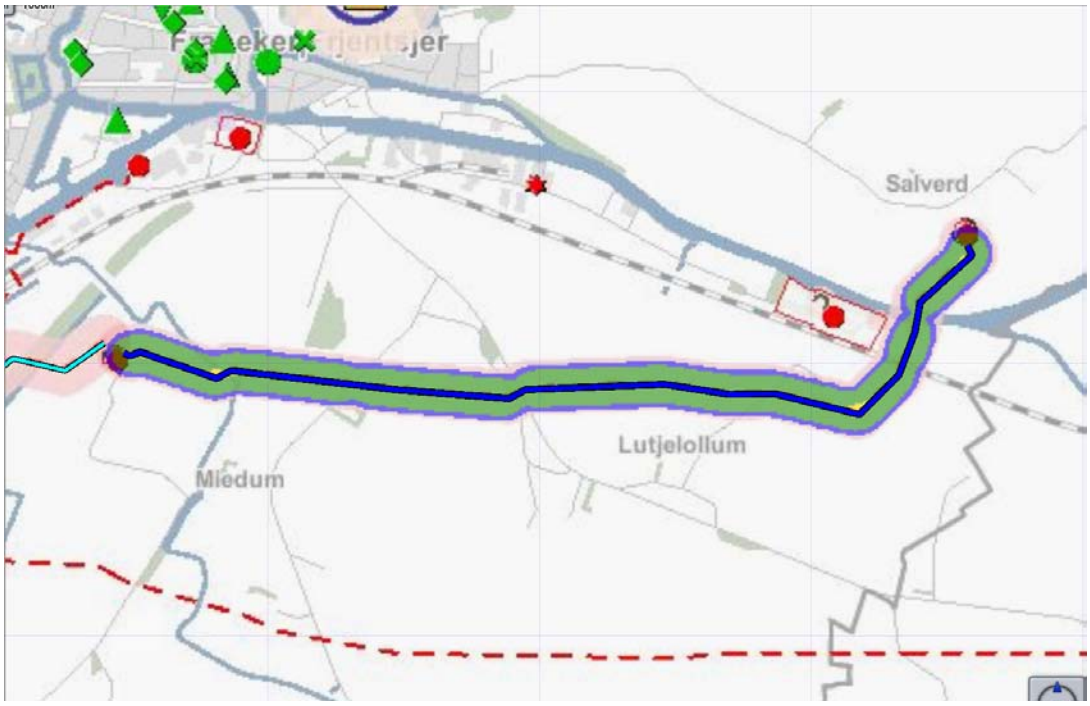

Figuur 14: aardgastransportleiding 25-RIED2-6-S-4400

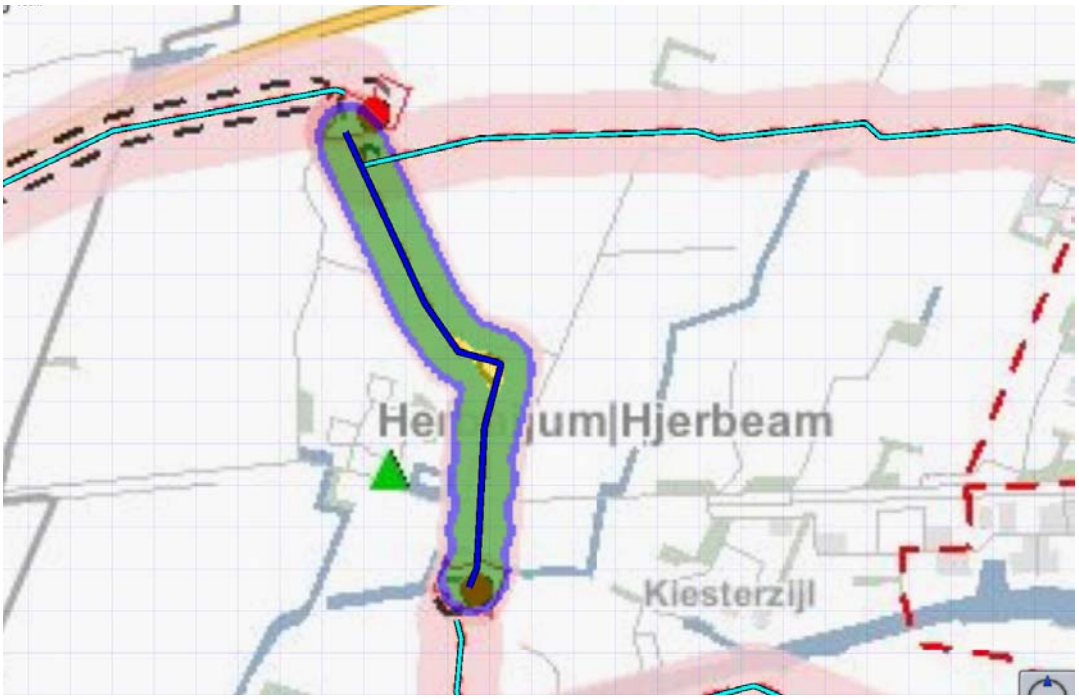

Figuur 15: aardgastransportleiding 22-HRL2-6-S-4200

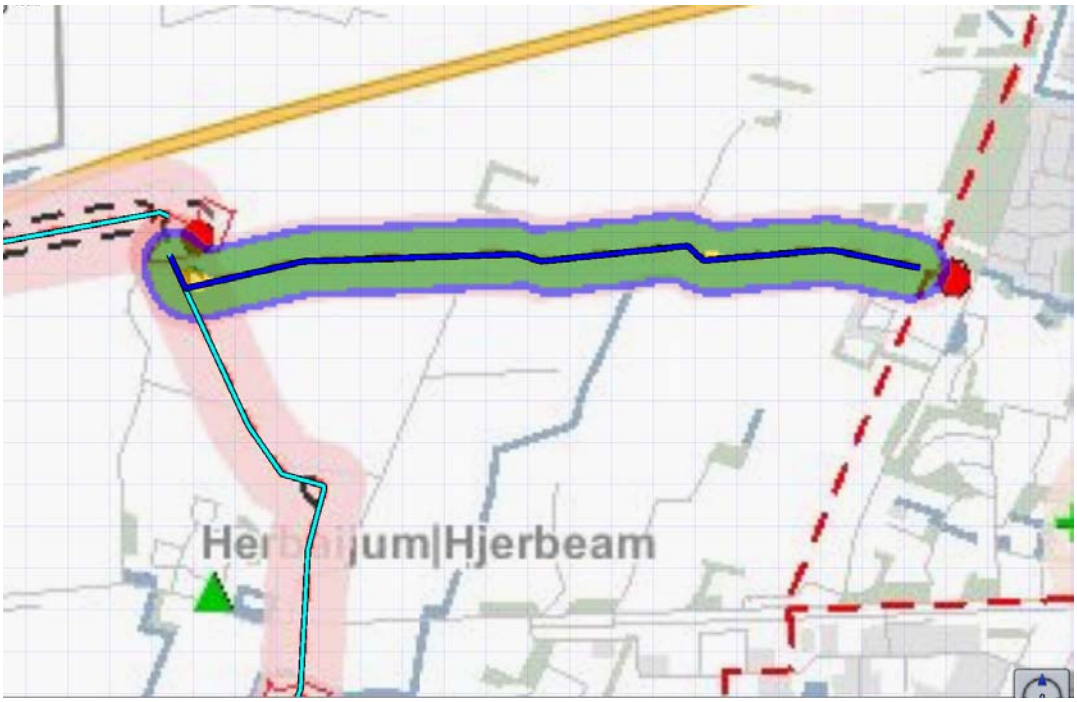

Figuur 16: aardgastransportleiding 23-HRL4-6-S-4100

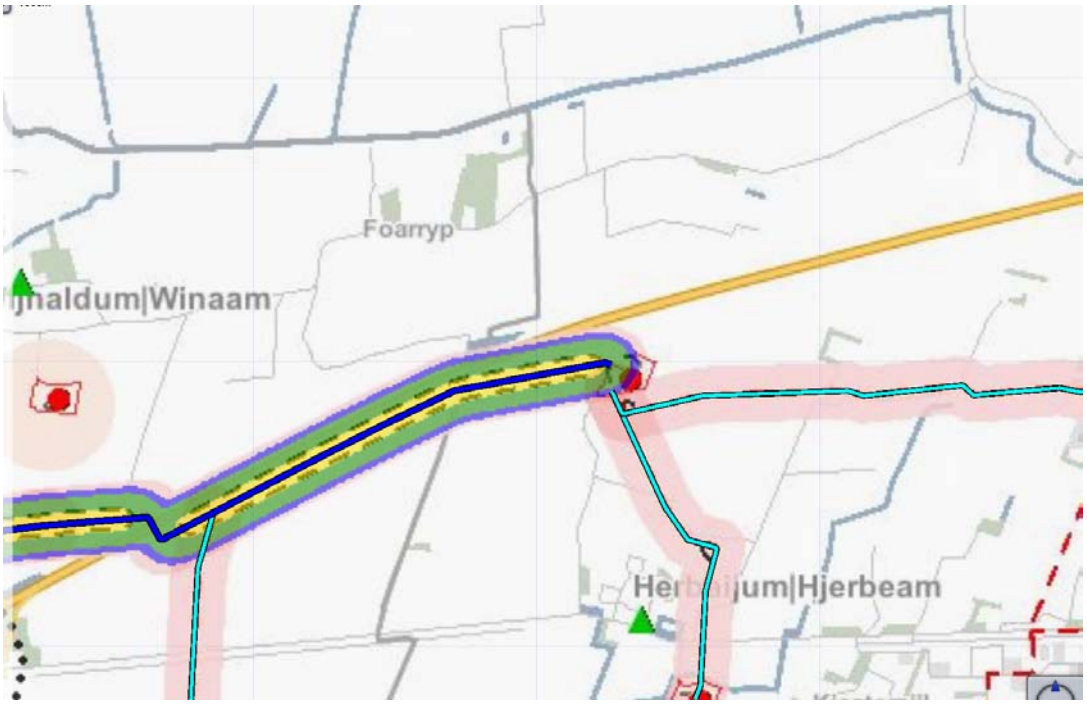

Figuur 17: aardgastransportleiding 21-FR1-8-S-4000

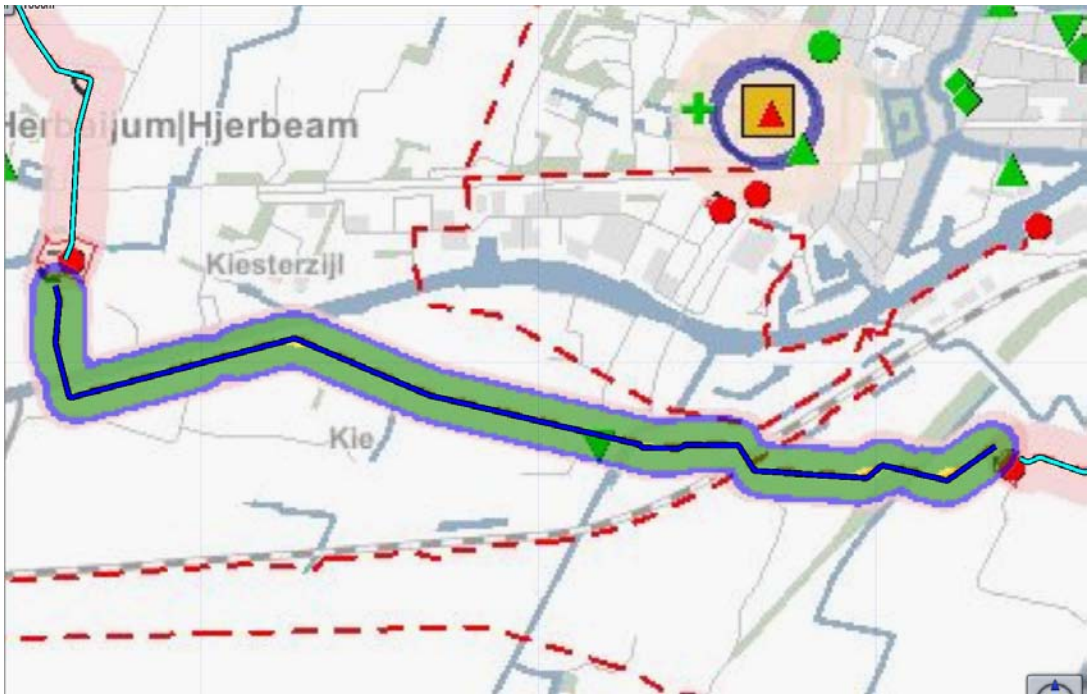

Figuur 18: aardgastransportleiding 24-HRL5-6-S-4300

Bijlage 4 Populatiegegevens aardgastransportleidingen

Gasunie:

Voor de populatie is, voor wat betreft transportleiding A-601, rekening gehouden met:

- 1 persoon per hectare voor het buitengebied;
- 2,4 personen voor een boerderij aan de Koetille;
- 2,4 personen voor een woning aan de Koetille;
- 2,4 personen voor een boerderij aan de Slachtedyk;
- 7,2 personen[1] voor drie woningen aan de Molenweg;
- 2,4 personen voor een boerderij aan het Hitzumer Binnenpad;
- 9,6 personen[2] voor vier woningen aan het Hitzumer Binnenpad;
- 4,8 personen[3] voor twee boerderijen aan de Hitzumerweg;
- 7,2 personen[4] voor drie boerderijen aan de Franekerweg;
- 2,4 personen voor een woning aan de Franekerweg;
- 2,4 personen voor een boerderij aan 't Noord;
- 7,2 personen[5] voor drie boerderijen aan het Westerein;
- 4,8 personen[6] voor twee woningen aan het Westerein;
- 2,4 personen voor een bedrijf aan de Suderpolderwei.

Voor de populatie is, voor wat betreft transportleiding N-510-06, rekening gehouden met:

- 1 persoon per hectare voor het buitengebied;
- 2,4 personen voor een boerderij aan de Harlingervaart;
- 40 personen per hectare voor industrieterrein De Wieken;
- 2,4 personen voor een boerderij aan de Slachtedyk.

Voor de populatie is, voor wat betreft transportleiding N-502-49 (noordelijk deel), rekening gehouden met:

- 1 persoon per hectare voor het buitengebied;
- 4,8 personen[7] voor twee woningen aan de Zevenhuisterweg;
- 2,4 personen voor een woning aan de Dongjumerweg;
- 2,4 personen voor een boerderij aan de Dongjumerweg;
- 2,4 personen voor een woning aan de Riedsterweg;
- 2,4 personen voor een boerderij aan de Getswerderdyk;
- 4,8 personen[8] voor twee woningen aan de Sexbierumerweg;
- 7,2 personen[9] voor drie woningen aan de Franekerweg.

[1] 3 woningen x 2,4 personen per woning
[2] 4 woningen x 2,4 personen per woning
[3] 2 woningen x 2,4 personen per boerderij
[4] 3 woningen x 2,4 personen per boerderij
[5] 3 boerderijen x 2,4 personen per boerderij
[6] 2 woningen x 2,4 personen per woning
[7] 2 woningen x 2,4 personen per woning
[8] 2 woningen x 2,4 personen per woning
[9] 3 woningen x 2,4 personen per woning

Voor de populatie is, voor wat betreft transportleiding N-502-49 (zuidelijk deel), rekening gehouden met:

- 1 persoon per hectare voor het buitengebied;
- 2,4 personen voor een boerderij aan de Dongjumerweg;
- 2,4 personen voor een woning aan de Riedsterweg;
- 7,2 personen[10] voor drie woningen aan de Franekerweg;
- 2,4 personen voor een boerderij aan de Getswerderdyk;
- 4,8 personen[11] voor twee woningen aan de Sexbierumerweg;
- 25 personen per hectare voor lintbebouwing in Franeker;
- 4,8 personen[12] voor twee woningen aan het Filosofenpad;
- 40 personen per hectare voor industrieterrein Harlingerweg;
- 40 personen per hectare voor industrieterrein De Vang;
- 2,4 personen voor een boerderij aan de Harlingervaart.

Voor de populatie is, voor wat betreft transportleiding N-502-44, rekening gehouden met:

- 1 persoon per hectare voor het buitengebied;
- 40 personen per hectare voor industrieterrein Harlingerweg;
- 2,4 personen voor een woning aan het Filosofenpad;
- 2,4 personen voor een boerderij aan de Harlingerweg;
- 20 personen voor twee bedrijven aan de Burgemeester J. Dijkstraweg;
- 25 personen per hectare voor lintbebouwing aan de Harlingerweg;
- 25 personen per hectare voor lintbebouwing aan Het Hoochhout;
- 2,4 personen voor een woning aan de Frisia;
- 40 personen per hectare voor industrieterrein Zuidelijke Industrieweg;
- 2,4 personen voor een boerderij aan de Harlingervaart.

Voor de populatie is, voor wat betreft transportleiding N-510-03, rekening gehouden met:

- 1 persoon per hectare voor het buitengebied.

Voor de populatie is, voor wat betreft transportleiding N-502-35, rekening gehouden met:

- 1 persoon per hectare voor het buitengebied;
- 2,4 personen voor een woning aan de Sedyk.

Voor de populatie is, voor wat betreft transportleiding N-502-05, rekening gehouden met:

- 1 persoon per hectare voor het buitengebied;
- 7,2 personen[13] voor drie woningen aan de Franekerweg;
- 4,8 personen[14] voor twee woningen aan de Franekerweg;
- 2,4 personen voor een woning aan de Tzummarumerweg;

[10] 3 woningen x 2,4 personen per woning
[11] 2 woningen x 2,4 personen per woning
[12] 2 woningen x 2,4 personen per woning
[13] 3 woningen x 2,4 personen per woning
[14] 2 woningen x 2,4 personen per woning

- 2,4 personen voor een boerderij aan de Dorpsstraat;
- 50 personen voor een kerk aan de Dorpsstraat;
- 25 personen per hectare voor lintbebouwing in de Dorpsstraat te Donjum;
- 25 personen per hectare voor lintbebouwing aan de noordzijde van de Dorpsstraat te Donjum;
- 4,8 personen[15] voor twee boerderijen aan de Dongjumerweg;
- 4,8 personen[16] voor twee woningen aan de Dongjumerweg;
- 9,6 personen[17] voor vier boerderijen aan de Dongjumerweg;
- 4,8 personen[18] voor twee woningen aan de Dongjumerweg;
- 25 personen per hectare voor lintbebouwing te Ried;
- 60 personen voor een onderwijsinstelling te Ried;
- 10 personen voor restaurant The Ranch;
- 9,6 personen[19] voor vier woningen aan de Berlikumerweg;
- 7,2 personen[20] voor drie boerderijen aan de Berlikumerweg;
- 5 personen voor B&B De Rozenstelp.

Voor de populatie is, voor wat betreft transportleiding N-502-03, rekening gehouden met:
- 1 persoon per hectare voor het buitengebied;
- 10 personen voor bedrijf Select Windows BHT aan de Kleasterwei;
- 4,8 personen[21] voor twee woningen aan Om it Oaljelân;
- 2,4 personen voor een boerderij aan de Kleasterwei;
- 50 personen voor het clubhuis van de ijsvereniging;
- 2,4 personen voor een woning aan de Westerbuorren;
- 2,4 personen voor een boerderij aan de Roordamaleane;
- 4,8 personen[22] voor twee woningen aan de Roordamaleane;
- 2,4 personen voor een woning aan de Hovensreed;
- 7,2 personen[23] voor drie woningen aan de Franekerweg.

Voor de populatie is, voor wat betreft transportleiding N-502-01, rekening gehouden met:
- 1 persoon per hectare voor het buitengebied;
- 2,4 personen voor een woning aan de Roordamaleane;
- 2,4 personen voor een woning aan de Hovensreed;
- 2,4 personen voor een boerderij aan de Hovensreed;
- 7,2 personen[24] voor drie woningen aan de Franekerweg.

[15] 2 boerderijen x 2,4 personen per boerderij
[16] 2 woningen x 2,4 personen per woning
[17] 4 boerderijen x 2,4 personen per boerderij
[18] 2 woningen x 2,4 personen per woning
[19] 4 woningen x 2,4 personen per woning
[20] 3 boerderijen x 2,4 personen per boerderij
[21] 2 woningen x 2,4 personen per woning
[22] 2 woningen x 2,4 personen per woning
[23] 3 woningen x 2,4 personen per woning
[24] 3 woningen x 2,4 personen per woning

Voor de populatie is, voor wat betreft transportleiding N-502-02, rekening gehouden met:

- 1 persoon per hectare voor het buitengebied;
- 10 personen voor bedrijf Lamb Weston / Meijer VOF aan de Lidlumerwei.

Voor de populatie is, voor wat betreft transportleiding N-502-48, rekening gehouden met:

- 1 persoon per hectare voor het buitengebied;
- 10 personen voor bedrijf Select Windows BHT aan de Kleasterwei;
- 4,8 personen[25] voor twee woningen aan Om it Oaljelân.

Voor de populatie is, voor wat betreft transportleiding 25-RIED2-6-S-4400, rekening gehouden met:

- 1 persoon per hectare voor het buitengebied;
- 2,4 personen voor een boerderij aan de Lutje Lollum.

Voor de populatie is, voor wat betreft transportleiding 22-HRL2-6-S-4200, rekening gehouden met:

- 1 persoon per hectare voor het buitengebied;
- 2,4 personen voor een boerderij aan de Miedleane.

Voor de populatie is, voor wat betreft transportleiding 23-HRL4-6-S-4100, rekening gehouden met:

- 1 persoon per hectare voor het buitengebied;
- 2,4 personen voor een boerderij aan de Leane.

Voor de populatie is, voor wat betreft transportleiding 21-FR1-8-S-4000, rekening gehouden met:

- 1 persoon per hectare voor het buitengebied;
- 2,4 personen voor een woning aan de Miedleane.

Voor de populatie is, voor wat betreft transportleiding 24-HRL5-6-S-4300, rekening gehouden met:

- 1 persoon per hectare voor het buitengebied;
- 40 personen per hectare voor industrieterrein De Vang.

[25] 2 woningen x 2,4 personen per woning

Bijlage 5 GR-curven aardgastransportleidingen

Overzicht GR-curve hogedruk aardgastransportleidingen van Gasunie:

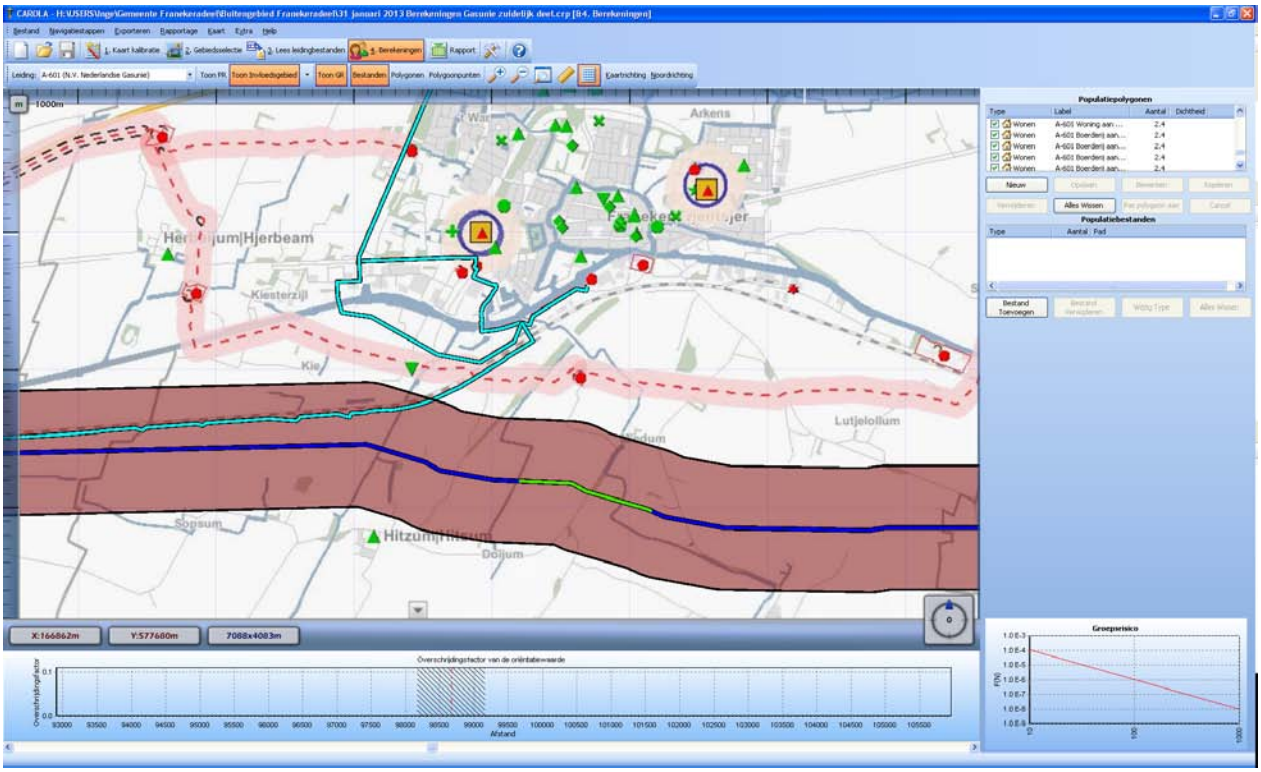

Figuur 1: aardgastransportleiding Gasunie A-601

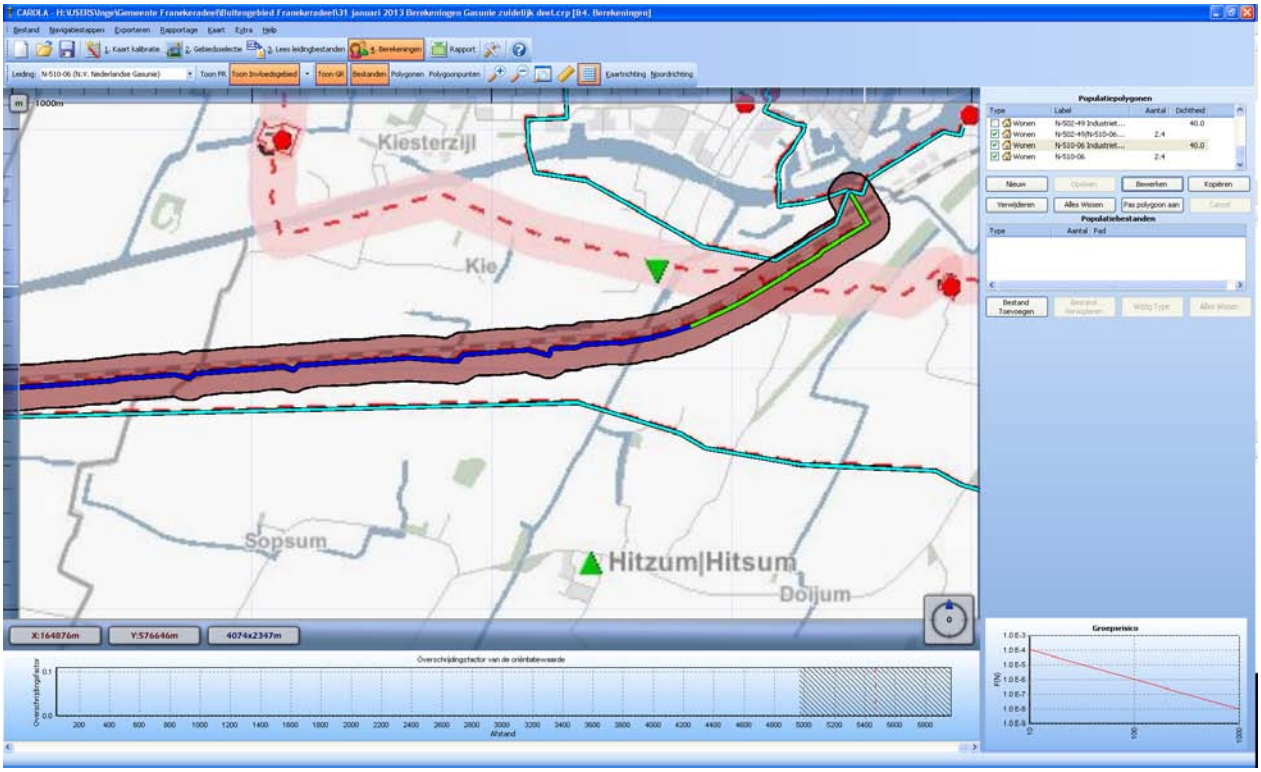

Figuur 2: aardgastransportleiding Gasunie N-510-06

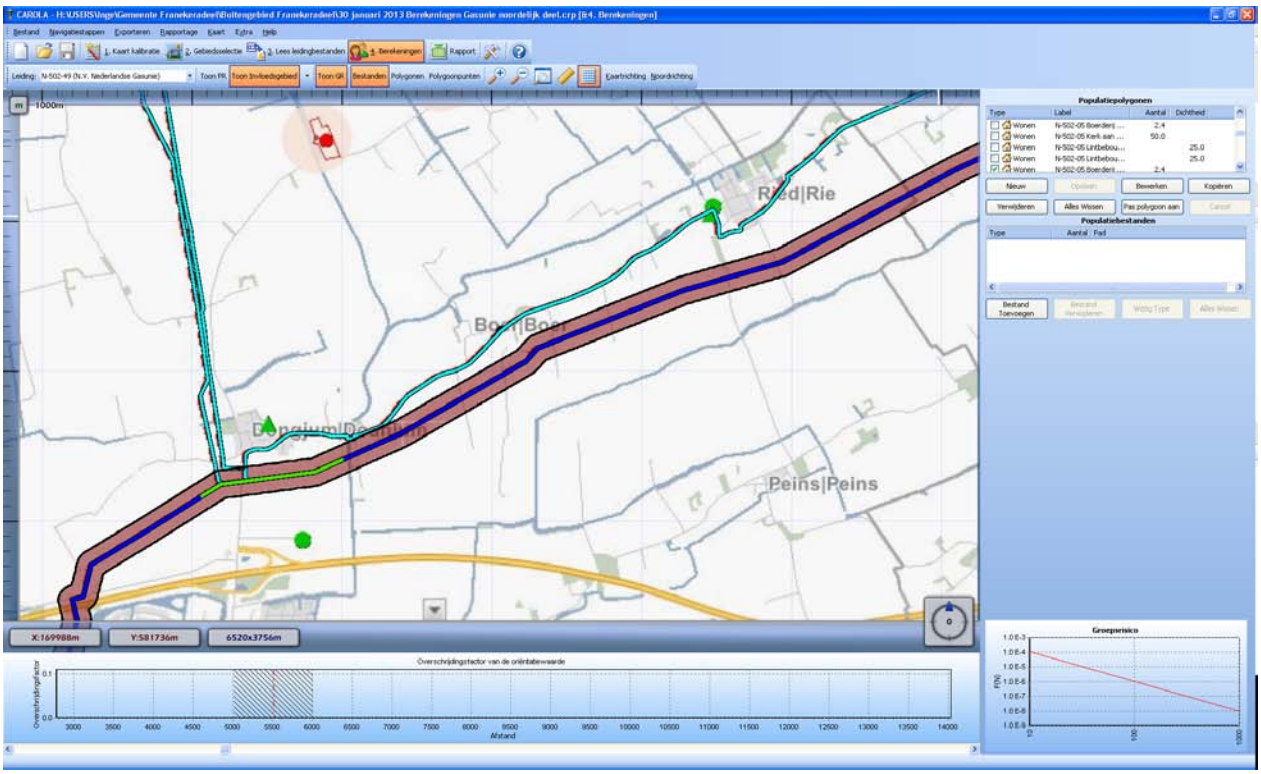

Figuur 3: aardgastransportleiding Gasunie N-502-49 (noordelijk deel)

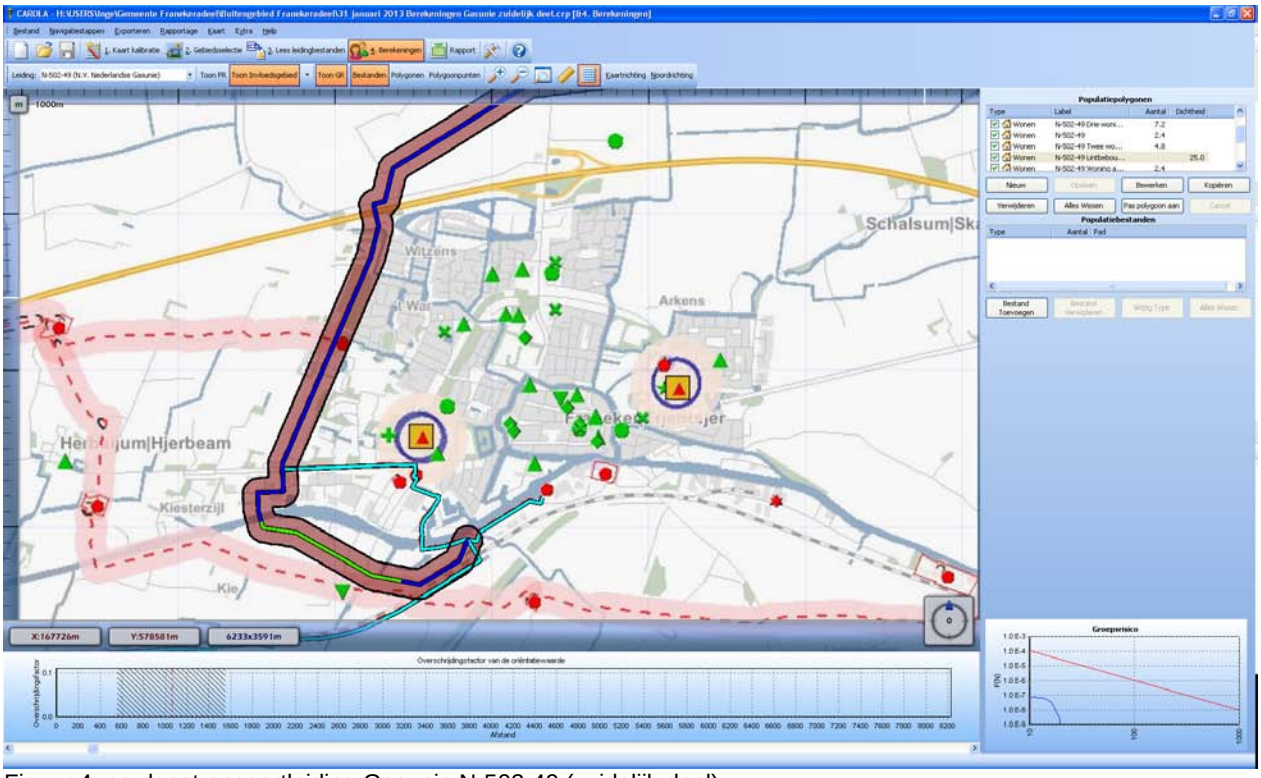

Figuur 4: aardgastransportleiding Gasunie N-502-49 (zuidelijk deel)

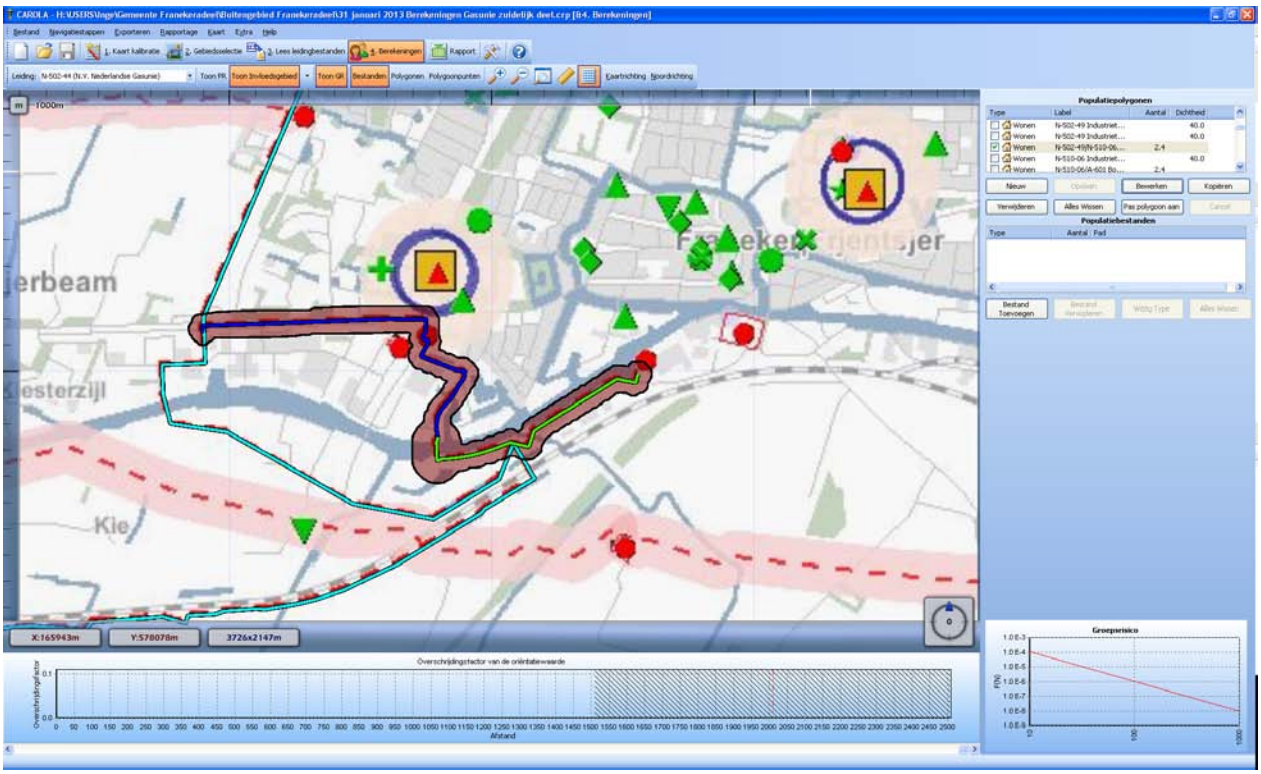

Figuur 5: aardgastransportleiding Gasunie N-502-44

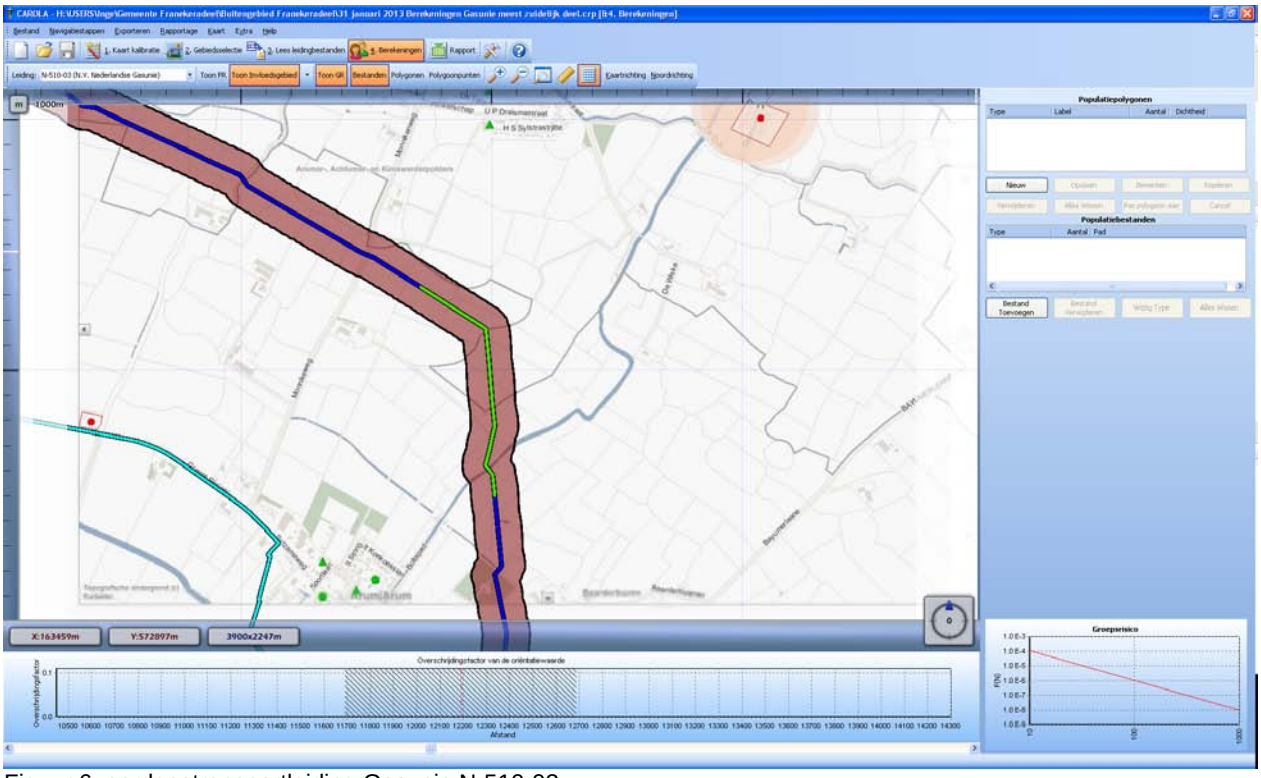

Figuur 6: aardgastransportleiding Gasunie N-510-03

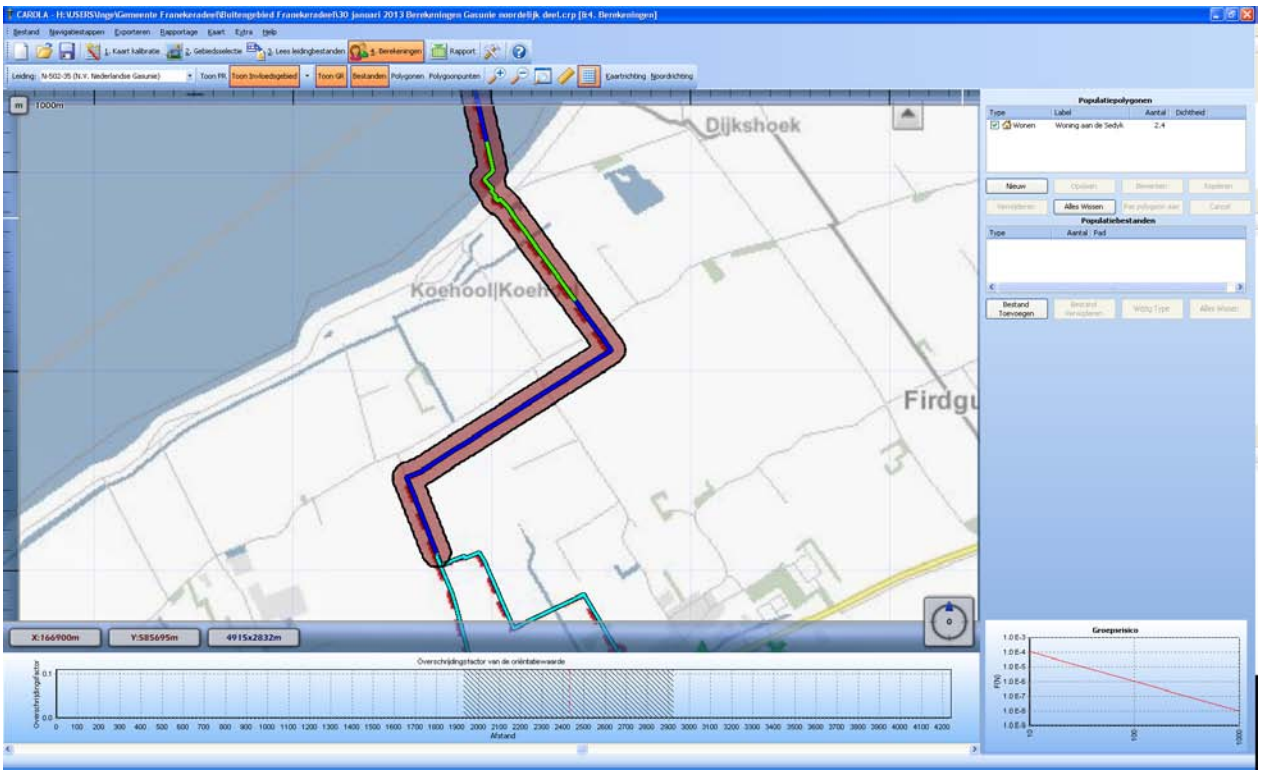

Figuur 7: aardgastransportleiding Gasunie N-502-35

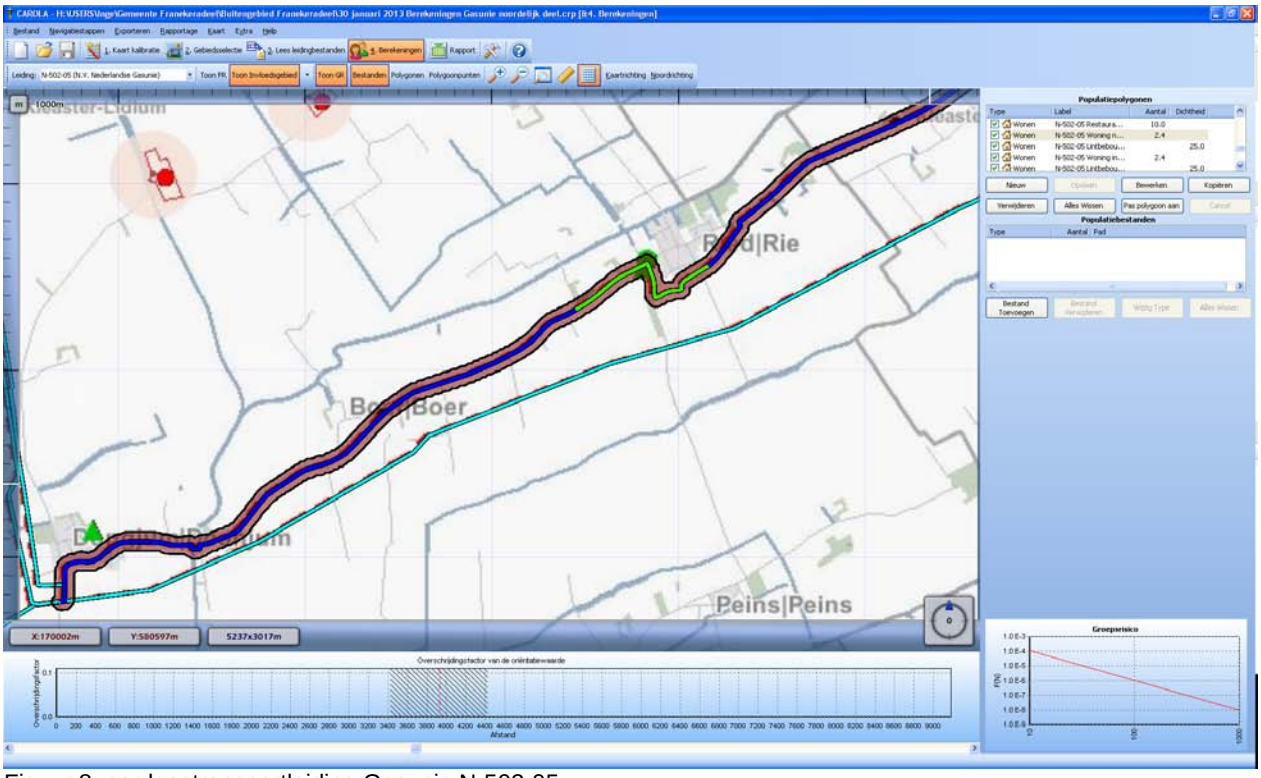

Figuur 8: aardgastransportleiding Gasunie N-502-05

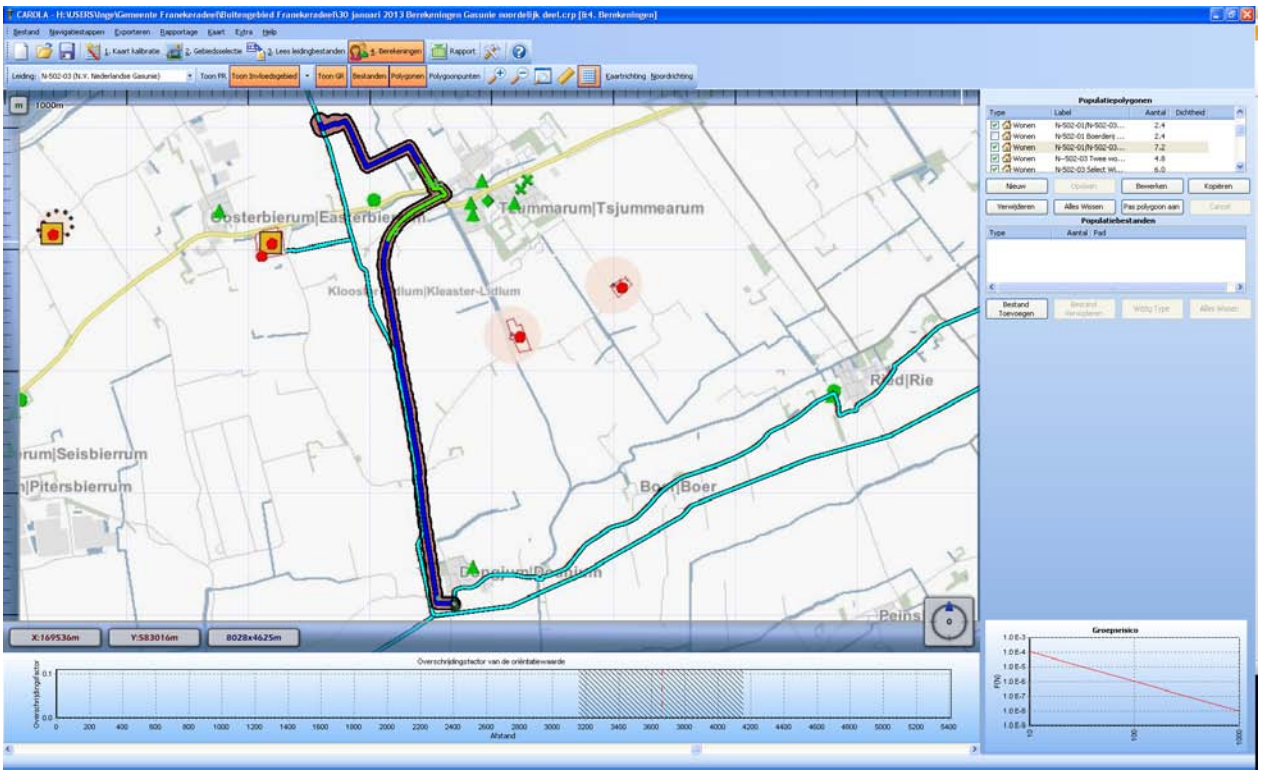

Figuur 9: aardgastransportleiding Gasunie N-502-03

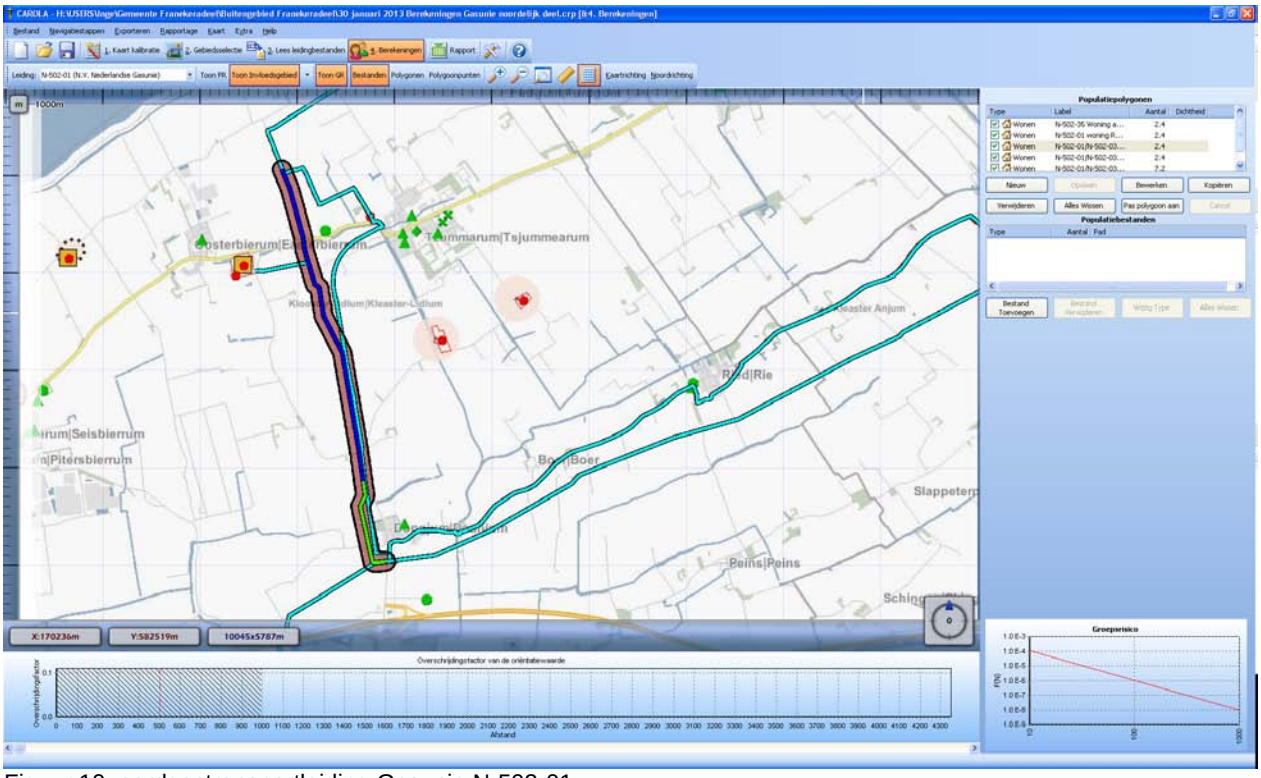

Figuur 10: aardgastransportleiding Gasunie N-502-01

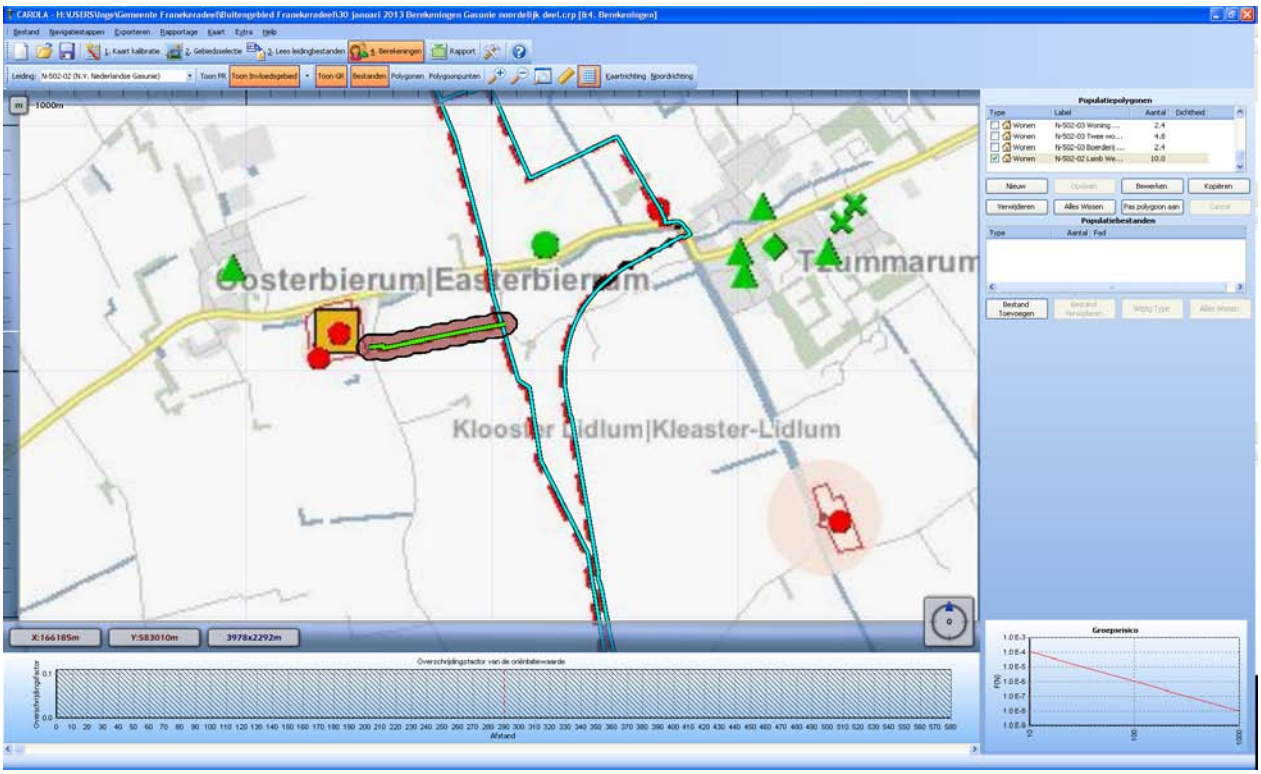

Figuur 11: aardgastransportleiding Gasunie N-502-02

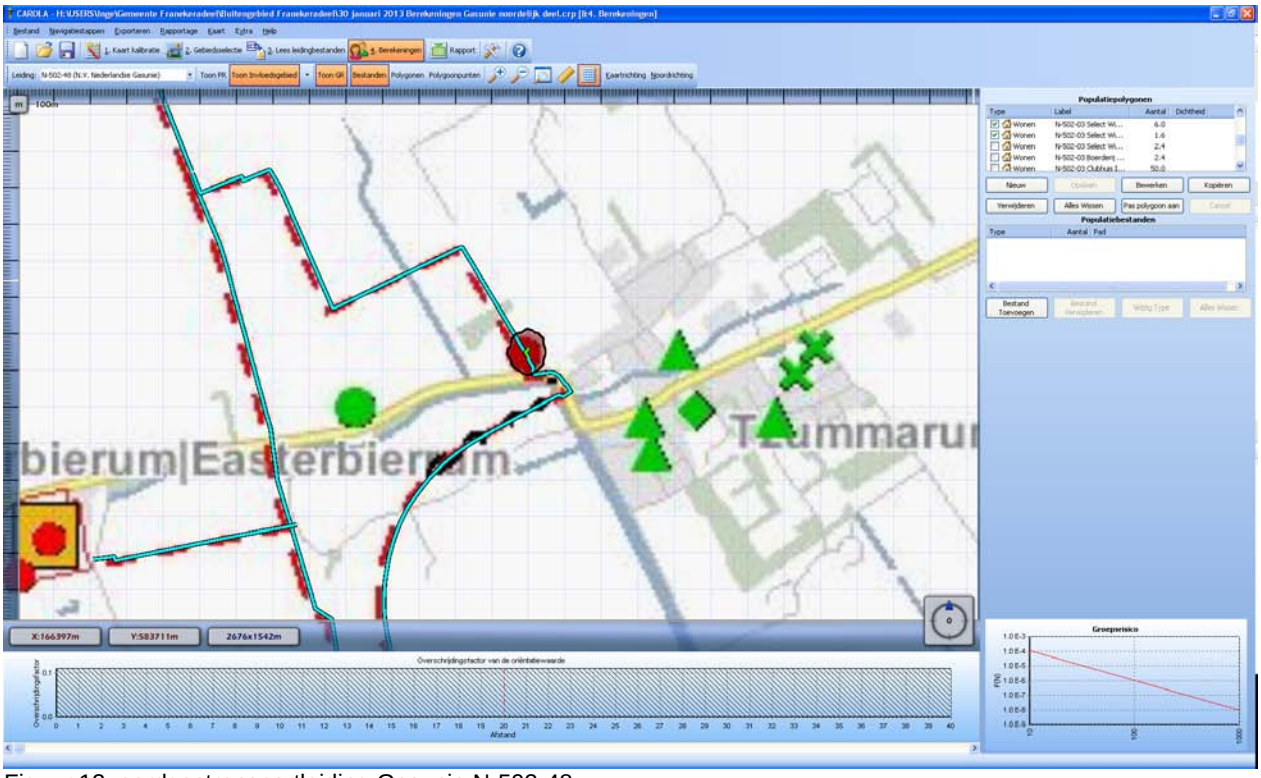

Figuur 12: aardgastransportleiding Gasunie N-502-48

Overzicht GR-curve hogedruk aardgastransportleidingen van Vermilion Oil & Gas:

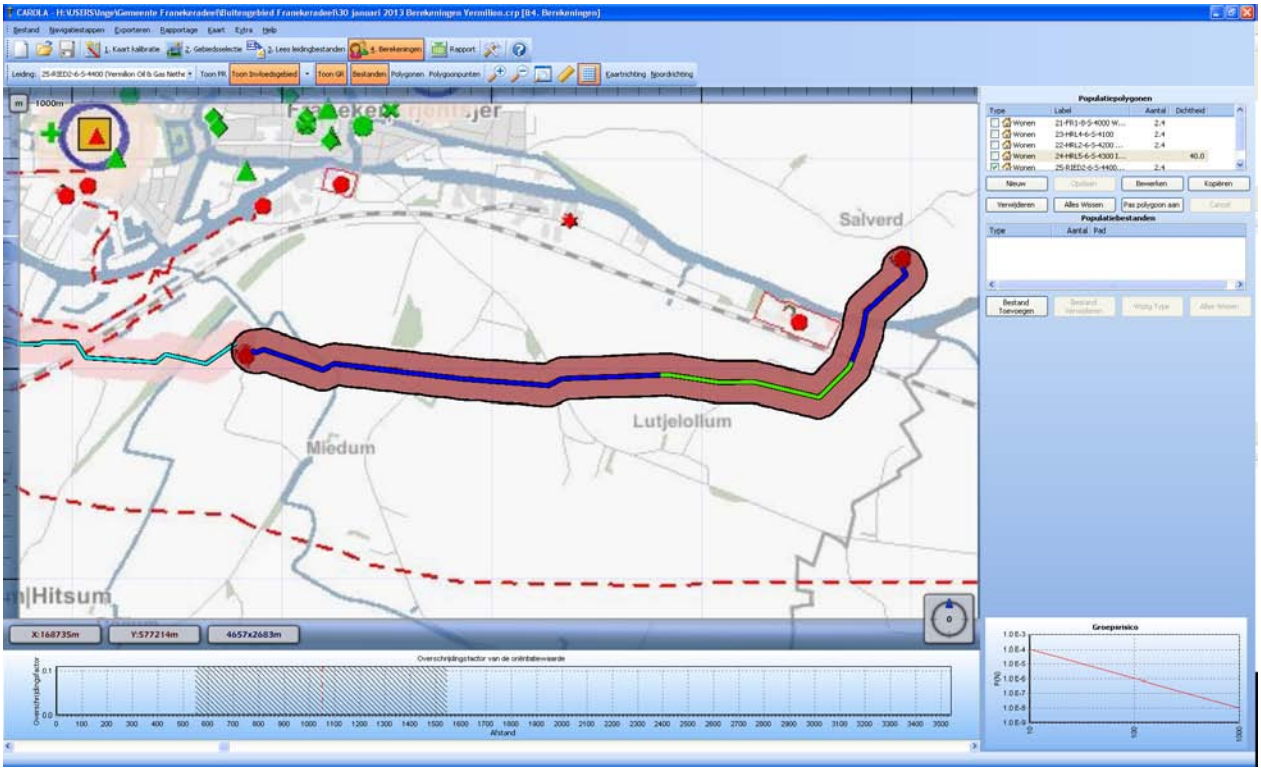

Figuur 13: aardgastransportleiding Vermilion 25-RIED2-6-S-4400

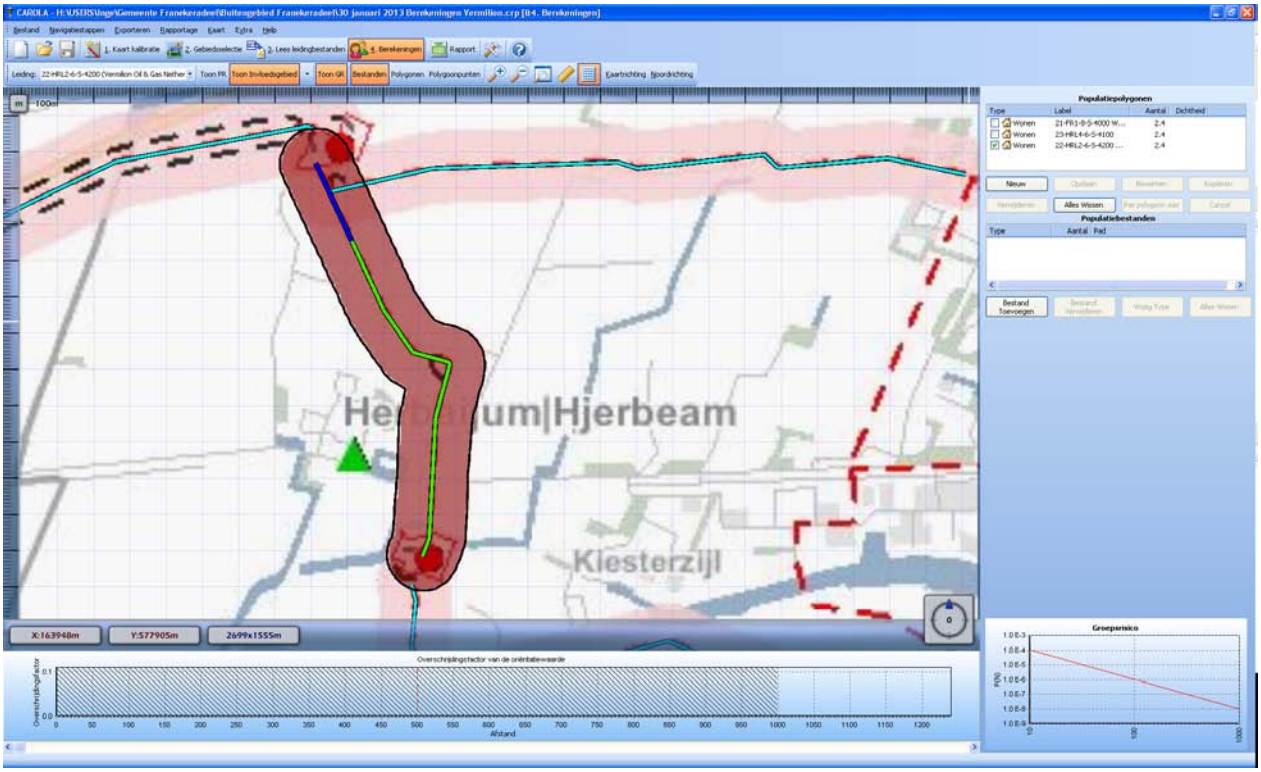

Figuur 14: aardgastransportleiding Vermilion 22-HRL2-6-S-4200

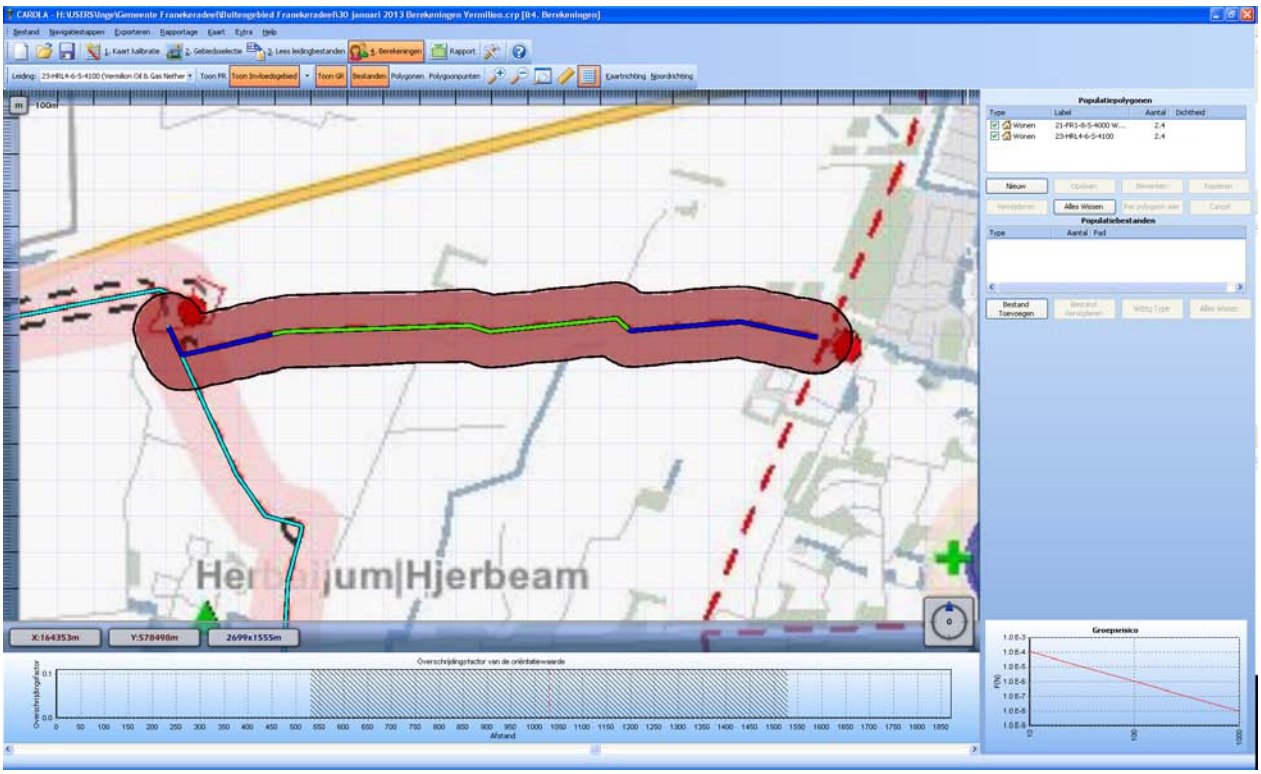

Figuur 15: aardgastransportleiding Vermilion 23-HRL4-6-S-4100

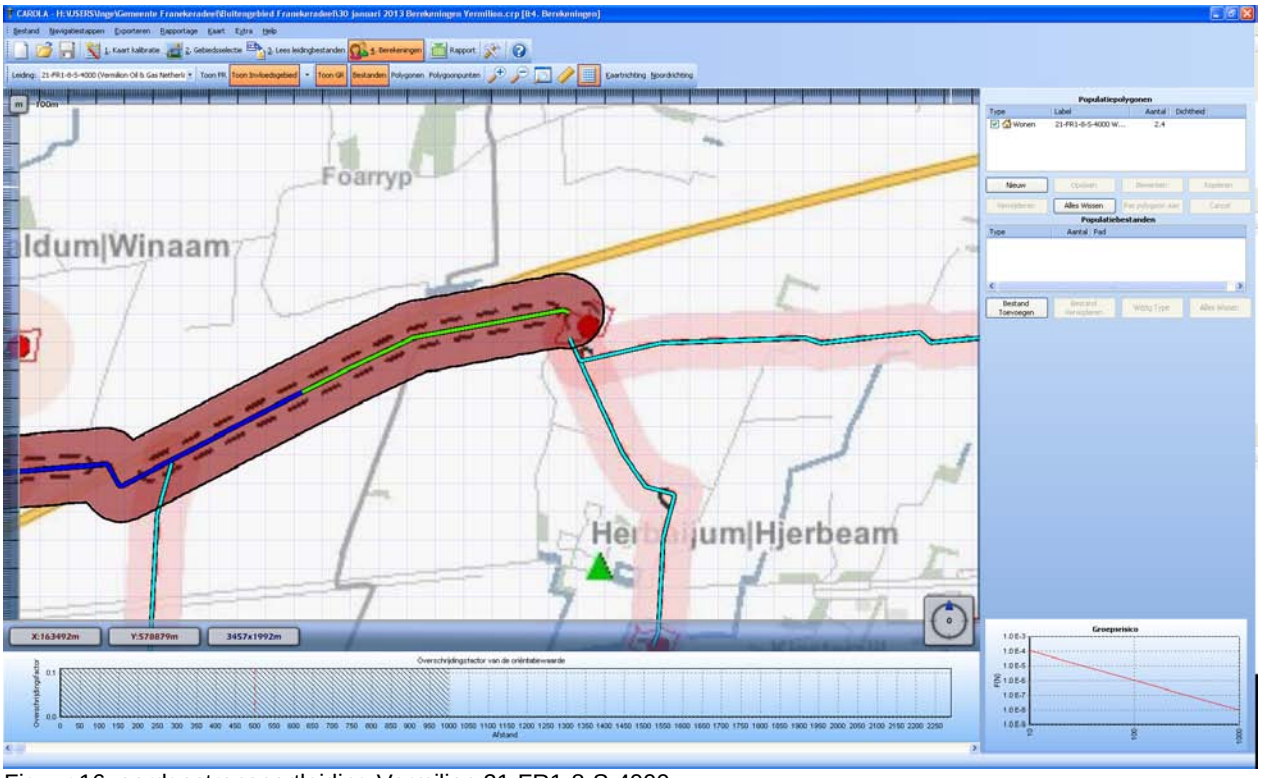

Figuur 16: aardgastransportleiding Vermilion 21-FR1-8-S-4000

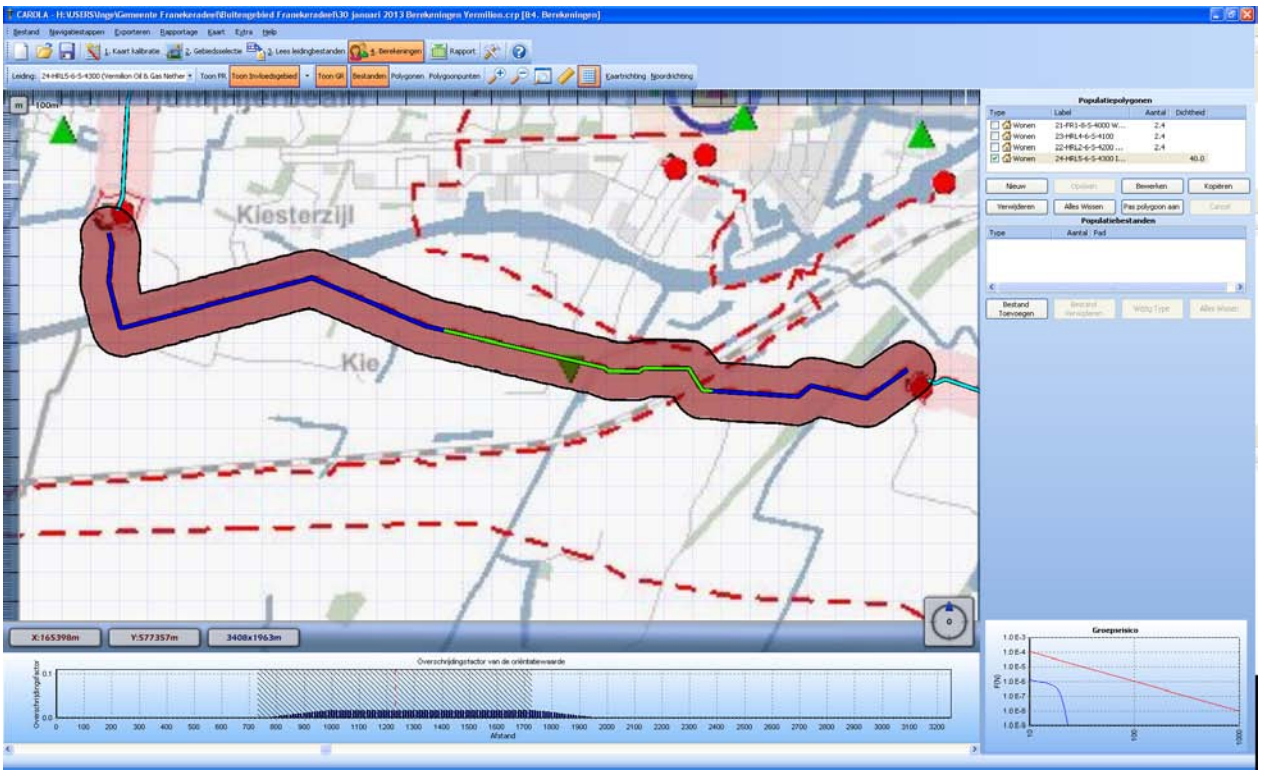

Figuur 17: aardgastransportleiding Vermilion 24-HRL5-6-S-4300

Aan het college van Burgemeester en Wethouders
van de gemeente Franekeradeel
Ter attentie van J. Mulder
Postbus 58
8800 AB FRANEKER

Postbus 612
8901 BK LEEUWARDEN
Reviusstraat 1
T 088 22 99 666
F 088 22 99 661
I www.brandweerfryslan.nl
E info@brandweerfryslan.nl

Datum	5 februari 2013	Behandeld door	R. de Groot
Onze referentie		Doorkiesnummer	088 - 22 99 602
Uw referentie		E-mail	r.degroot@brandweerfryslan.nl
Uw brief van	20 december 2012	Bijlagen	1

Onderwerp: Advies externe veiligheid met betrekking tot het bestemmingsplan "Buitengebied 2013"

Geacht college,

Op 20 december 2012 heeft u aan ons ter advisering het bestemmingsplan Buitengebied 2013 toegezonden, met de vraag eventuele opmerkingen aan u te richten.

In deze brief worden onze bevindingen en ons advies in hoofdlijnen weergegeven. Een nadere onderbouwing vindt u in de bijgevoegde bijlage. In ons advies richten wij ons op het optimaliseren van de veiligheidssituatie; wij gaan niet in op de vraag of het groepsrisico aanvaardbaar is.

Conclusies
In het plangebied zijn een aantal risicovolle inrichtingen aanwezig. Daarnaast vindt vervoer van gevaarlijke stoffen plaats en zijn er een aantal hogedruk aardgasleidingen aanwezig.

De brandweer heeft in haar advies gekeken naar een aantal aspecten voor deze risicobron:
- plaatsgebonden risico
- groepsrisico
- nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen
- bestrijdbaarheid
- zelfredzaamheid

Onderstaand zijn de conclusies opgenomen.

Algemene bevindingen
In de toelichting wordt gesteld dat binnen de 1% letaliteitsgrens van de aanwezige buisleidingen geen toename is toegestaan van (beperkt) kwetsbare objecten. Dit kan het beste geborgd worden in de in het plan door het invloedsgebied op de verbeelding op te nemen en hier enkele planregels aan te verbinden.

Risicovolle inrichtingen
Binnen dit bestemmingsplan zijn twee risicovolle inrichtingen relevant in het kader van het Bevi. Het gaat om een LPG tankstation en een ammoniak koelinstallatie.

Ten aanzien van Bevi risicobronnen geldt dat er een verantwoording van het groepsrisico plaats moet vinden. Dat is in het voorliggende bestemmingsplan nog niet gedaan.
Daarnaast merkt Brandweer Fryslân op dat ten aanzien van de ammoniak koelinstallatie de PR contouren ontbreken op de risicokaart. Geadviseerd wordt om deze alsnog toe te (laten) voegen.

Buisleidingen
In het plangebied zijn een aantal aardgasleidingen aanwezig. Deze leidingen vallen onder de werkingsfeer van het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb).
Daarom zal voor deze leidingen een verantwoording van het groepsrisico plaats moeten vinden. Desondanks ziet Brandweer Fryslân geen meerwaarde in het exact berekenen van het groepsrisico voor alle leidingen. Immers, het merendeel van de leidingen ligt in relatief open gebied waardoor op voorhand al gesteld kan worden dat het groepsrisico erg laag is.

De toelichting van het bestemmingsplan meldt dat enkele leidingen een plaatsgebonden risicocontour hebben die niet alleen op de leiding valt. Dit is echter niet op de maken uit het overzicht in het bestemmingsplan. Geadviseerd wordt om dit aan te passen.

Vervoer van gevaarlijke stoffen
De aanwezige transportassen voor vervoer van gevaarlijke stoffen zijn voor dit bestemmingsplan niet relevant. Door de conserverende aard van dit plan neemt het groepsrisico niet toe waardoor verdere verantwoording niet aan de orde is. Brandweer Fryslân ziet dan ook geen meerwaarde in het berekenen van de hoogte van het groepsrisico.

Advies
In overeenstemming met bovengenoemde opmerkingen en de bijgevoegde bijlage adviseert Brandweer Fryslân om:

- Een verantwoording van het groepsrisico op te stellen. De in dit advies benoemde aspecten dienen hierin te worden meegenomen;
- Te borgen dat er geen nieuwe verminderd zelfredzame objecten worden toegestaan binnen de invloedsgebieden van risicobronnen (bijvoorbeeld zorgboerderijen);
- Te voorkomen dat er een (grote) toename van personen wordt mogelijk gemaakt binnen de invloedsgebieden van de LPG tankstations;
- Na te gaan of de brandweervoertuigen noodplannen voor gaslocaties aan boord hebben.
- Te zorgen dat het open water (op meerdere plaatsen) in het plangebied tot op 8 meter te benaderen is door een brandweervoertuig;
- De PR Contouren voor zowel Lamb Weston als voor enkele buisleidingen op te nemen op de verbeelding/ risicokaart.

Mocht u naar aanleiding van bovenstaande nog vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met R. de Groot van het onderdeel Risicobeheersing, te bereiken via 088 – 22 99 602.

Graag willen wij van u vernemen hoe ons advies binnen uw organisatie wordt verwerkt. Deze informatie willen wij gebruiken bij de verdere ontwikkeling van onze adviestaak. Tevens kan, om te beoordelen of een plan ter advisering aan Brandweer Fryslân moet worden voorgelegd, gebruik worden gemaakt van de digitale veiligheidstoets (www.veiligheidstoets.nl).

Een afschrift van deze brief zenden wij ter kennisname aan dhr. D. de Vries, commandant van Brandweer Noord West Fryslân.

Wij gaan ervan uit hiermee te hebben voldaan aan uw adviesaanvraag.

Hoogachtend,
namens het dagelijks bestuur van Veiligheidsregio Fryslân,

ir. E. Boetes MCDM
Clusterhoofd Brandweer Fryslân

Bijlage advies van Brandweer Fryslân

met betrekking tot de externe veiligheid in
relatie tot het Bestemmingsplan
"Buitengebied 2013"

R. de Groot

Inhoudsopgave

1 Inleiding 3
1.1 Beschrijving plangebied 3
1.2 Proces 4
1.3 Achtergrond 4
1.4 Algemene aandachtspunten voor het ruimtelijk plan 4

2 De risicobronnen 5
2.1 Inleiding 5
2.2 Risicovolle inrichtingen 5
2.2.1 LPG tankstation 5
2.2.2. Lamb Weston 9
2.2.3 Gaswinning 11
2.2.4 Overige risicovolle inrichtingen 11
2.3 Buisleidingen 12
2.4 Vervoer van gevaarlijke stoffen 15

3 Samenvatting maatregelen en aandachtspunten 16
3.1 Maatregelen en aandachtspunten 16
3.2 Restrisico 16

1 Inleiding

1.1 Beschrijving plangebied

De gemeente Franekeradeel heeft Brandweer Fryslân gevraagd advies uit te brengen over de externe veiligheid aangaande het ruimtelijke plan "Buitengebied 2013". Het plan bevat het gehele buitengebied van de gemeente. De (grotere) kernen als Franeker zijn niet in dit plan opgenomen. Het plan is conserverend van aard.

Onderstaande afbeelding is een uitsnede van de professionele risicokaart voor het plangebied. Hierop staan de relevante risicobronnen weergegeven.

Afbeelding 1: Uitsnede risicokaart plangebied Franekeradeel

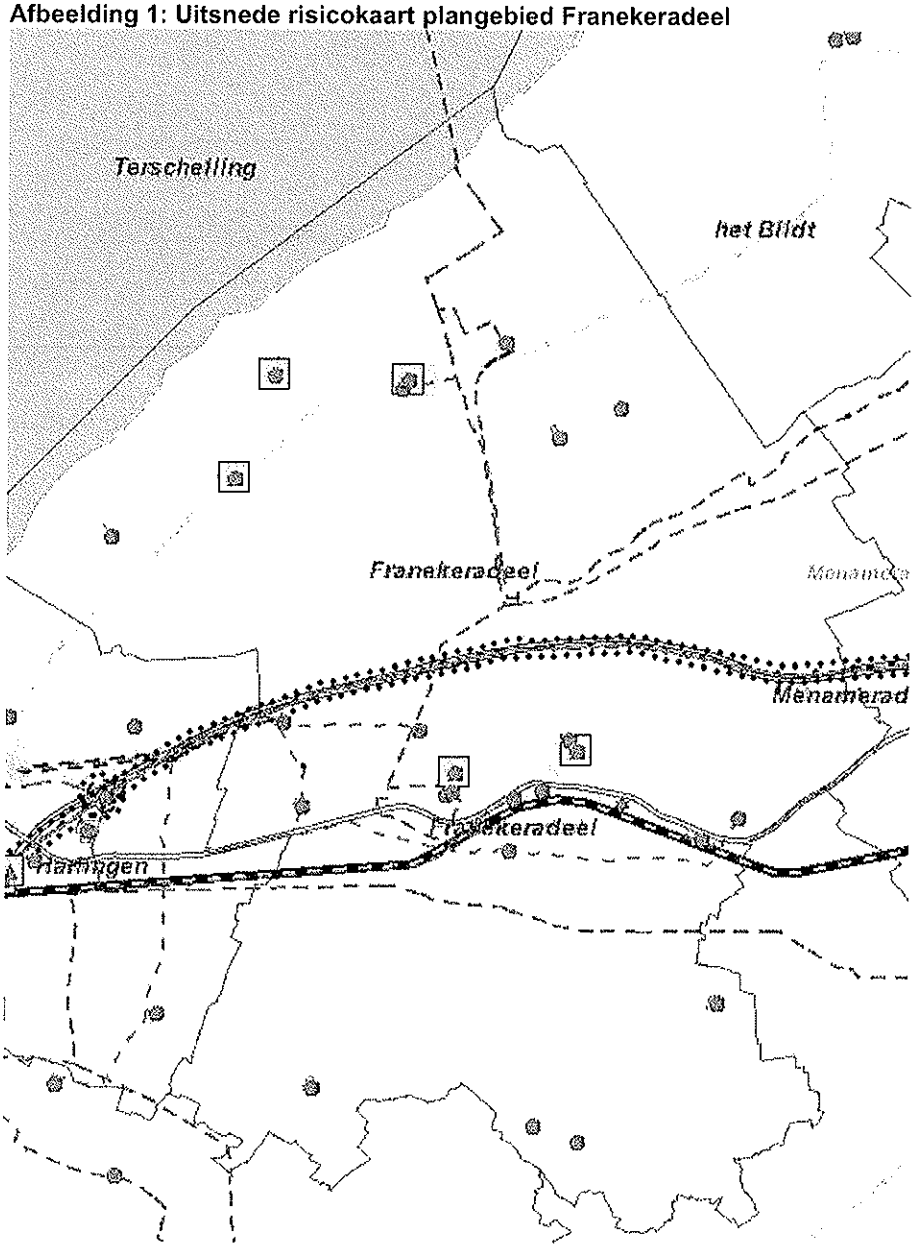

Bron: Professionele risicokaart, 25 januari 2013

1.2 Proces

Brandweer Fryslân is bij het voorontwerp gevraagd om een advies te geven. Bij het opstellen van dit advies heeft overleg plaatsgevonden met Brandweer Noord West Fryslân (dhr. J. Cnossen). De resultaten van dit overleg zijn in dit advies meegenomen. Bij het ontwerpbestemmingsplan zal de borging van de voorgestelde maatregelen worden gecontroleerd.

1.3 Achtergrond

De veiligheidsregio[1] adviseert over het groepsrisico, de mogelijkheden tot risicovermindering, de mogelijkheden om de omvang en de effecten van de ramp te bestrijden en ten aanzien van de zelfredzaamheid.
Met de vaststelling van het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) is het bevoegd gezag verplicht gesteld het bestuur van de veiligheidsregio als adviseur te betrekken bij ruimtelijke besluiten op grond van artikel 13, lid 3. In het Bevi is opgenomen dat o.a. bij ruimtelijke procedures binnen het 1% letaliteitgebied (invloedsgebied) verplicht advies aan de veiligheidsregio gevraagd moet worden.
In de Circulaire Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen (CRvgs) is ook opgenomen, dat de veiligheidsregio in de gelegenheid dient te worden gesteld advies uit te brengen over het groepsrisico, de zelfredzaamheid en de mogelijkheden tot voorbereiding van bestrijding en beperking van de omvang van een ramp of zwaar ongeval. De Circulaire wordt naar verwachting begin 2013 omgezet in een AMvB externe veiligheid transport, waarmee de risiconormering wettelijk zal zijn verankerd. In deze toekomstige AMvB is de adviesrol van de veiligheidsregio ook verankerd.
In 2011 is het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) in werking getreden. In dit Besluit is tevens opgenomen dat de veiligheidsregio om advies moet worden gevraagd bij ruimtelijke plannen binnen het invloedsgebied.

1.4 Algemene aandachtspunten voor het ruimtelijk plan

Bij het opstellen van het bestemmingsplan voor dit plan zijn de onderstaande aspecten belangrijk om mee te nemen en indien nodig te borgen.

In de toelichting wordt gesteld dat binnen de 1% letaliteitsgrens van de aanwezige buisleidingen geen toename is toegestaan van (beperkt) kwetsbare objecten. Dit kan het beste geborgd worden in de in het plan door het invloedsgebied op de verbeelding op te nemen en hier enkele planregels aan te verbinden.

[1] Brandweer Fryslân is een onderdeel van de Veiligheidsregio Fryslân

2 De risicobronnen

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de relevante risicobronnen in beeld gebracht, waarbij vooral wordt ingezoomd op de mogelijke effecten voor het plangebied, de bestrijdbaarheid en de zelfredzaamheid.

In het onderstaande overzicht zijn de relevante risicobronnen in het kader van de externe veiligheid weergegeven.

Aanwezige risicobronnen		
Inrichtingen	**Buisleidingen**	**Vervoer van gevaarlijke stoffen**
5 Gaswininstallaties	Meerdere hogedruk aardgasleidingen	Van Harinxmakanaal
V.O.F. Gerbrandastate		Rijksweg A31
LPG Tankstation Texaco		
Lamb Weston		
Van der Burg		
Postma		
Atsma en Atsma Kooistra		
Vollema		
Viëtor		
Rioolwaterzuivering Franeker		
Bleeker		

2.2 Risicovolle inrichtingen

2.2.1 LPG tankstation

In het plangebied bevindt zich één LPG tankstation:

- Texaco Terpstra

Kansen

Hieronder wordt kort ingegaan op het plaatsgebonden risico en het groepsrisico.

Plaatsgebonden risico

De Nederlandse overheid heeft middels het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) bepaald dat men in Nederland in principe geen groter plaatsgebonden risico mag lopen dan 10^{-6} per jaar. Dit komt neer op een kans van 1 op een miljoen per jaar.

Voor LPG tankstations gelden voor dit plan de volgende plaatsgebonden risico's:

- 35 meter vanaf het vulpunt
- 25 meter vanaf de ondergrondse tank
- 15 meter vanaf de afleverzuil

Deze contouren gelden als absolute norm als het gaat om kwetsbare objecten en als een richtwaarde voor wat betreft beperkt kwetsbare objecten. Dit betekent dat kwetsbare objecten niet zijn toegestaan binnen deze contouren en dat beperkt kwetsbare objecten alleen zijn toegestaan mits het bevoegd gezag hier gewichtige redenen voor heeft geformuleerd.
Het plaatsgebonden risico levert binnen dit plangebied geen problemen op, doordat de risicocontouren van dit tankstations in relatief open terrein gelegen zijn en voor het grootste gedeelte uit de buurt van kwetsbare objecten

Groepsrisico
Het groepsrisico is de kans per jaar dat een groep personen tegelijkertijd slachtoffer zal worden van een ongeval met gevaarlijke stoffen. Hiermee is het groepsrisico de indicatie voor de maatschappelijke ontwrichting die ontstaat door een dergelijk ongeval.

Het groepsrisico van het tankstation is op het moment van schrijven nog niet bekend bij Brandweer Fryslân. Gezien de omgeving van het tankstation is het voor het bevoegd gezag mogelijk dit te berekenen met de online LPG tool[2].

Scenario's en effecten
In het geval van een ongeval bij een LPG tankstation is een explosie van LPG relevant, ook wel een BLEVE[3] genoemd. De kans op dit incident is klein, maar de impact van zo'n incident kan zeer groot zijn. Dit scenario kan voorkomen indien de tankwagen wordt blootgesteld aan vuur van buitenaf. Hierdoor wordt de vloeistof in de tank verwarmd, waardoor het gaat verdampen. Deze damp zal op haar beurt de druk in de tank doen toenemen tot de tank explosief openscheurt. De effecten, wat betreft doden en gewonden staan in onderstaande tabel nader uitgewerkt.

Effecten van een BLEVE

EFFECTEN [E]											
Hittestraling is, in combinatie met de blootstellingsduur (12 seconden), bepalend voor de gevolgen voor mensen en objecten. De optredende drukeffecten zijn secundair. De effecten zijn doden (†), gewonden (zeer zwaargewond T1 tot lichtgewond T3), schade aan objecten en brandoverslag (secundaire branden). De effectafstanden zijn berekend vanaf de tankwagen.											
	Afstand (meter)	**Hittestraling (kW/m^2)**	**Mensen buiten**				**Mensen binnen**				**Objecten [J]**
			†	T1	T2	T3	†	T1	T2	T3	
1e ring	≤90 meter	≥46 kW/m^2	100%	0%	0%	0%	10%	6%	14%	70%	Onherstelbare schade en branden
2e ring	≤140 meter	≥34 kW/m^2	20%	24%	56%	0%	1%	3%	7%	20%	Zware schade en secundaire branden
3e ring	≤230 meter	≥19 kW/m^2	2%	6%	14%	30%	0%	0,6%	1,4%	5%	Secundaire branden treden op
4e ring	≤400 meter	≥7,5 kW/m^2	0%	0,6%	1,4%	15%	0%	0%	0%	1%	Lichte schade

Binnen de eerste ring van dit tankstation zijn enkel woningen aanwezig. Ditzelfde geldt voor de tweede en derde ring. Aan de rand van deze derde ring bevindt zich echter wel een object voor verminderd zelfredzame personen (Aeolus). De hier aanwezige personen zijn binnen in principe voldoende beschermd tegen de effecten van een BLEVE. Hierbij moet worden aangetekend dat de personen niet in de buurt van glas moeten verblijven, ramen en gevels kunnen op deze afstand nog beschadigd raken.
De in de eerste drie ringen aanwezige personen zullen moeten vluchten tot een afstand van minimaal 230 meter. Vluchten wordt als reële optie gezien indien de te overbruggen afstand maximaal 200 meter is.

Bestrijdbaarheid
Onder bestrijdbaarheid van een (dreigende) calamiteit vallen alle maatregelen die invloed hebben op de bestrijdbaarheid van een calamiteit ten gevolge van een risicovolle activiteit.

Bestrijdbaarheid EV incidenten en relevant voor de verantwoording
Vooralsnog kan geen rekening worden gehouden met de hittewerende bekleding uit het 'convenant LPG autogas' (2005)[4]. Tot die tijd heeft de brandweer tussen het ontstaan van het incident en de daadwerkelijk BLEVE ongeveer 10 tot 30 minuten afhankelijk van de inhoud van de tank (zie ook onderstaande tabel 3. Over het algemeen is die tijd te kort om op te treden. Indien er wel voldoende

[2] Deze tool is terug te vinden op: http://www.groepsrisico.nl/lpgtool2007/
[3] Boiling liquid expanding vapour explosion.
[4] Uit testen met de hittewerende bekleding op LPG tankwagens blijkt dat de tijd die de hulpverlening heeft om de tankwagen te blussen of koelen toeneemt tot minstens 90 minuten. Hierdoor zou de kans op het ontstaan van een warme BLEVE met nog eens 95% afnemen

tijd is om op te treden is het belangrijk om voldoende bluswater voor handen te hebben om de tankwagen te koelen.

Tijd (min.)	Incidentontwikkeling	Hulpverlening	Zelfredzaamheid
T=0	Brand bij tankwagen	Ontdekkingstijd	Ontdekkingstijd
T=1	Ontwikkelingstijd	Meldtijd	
T=2		Opkomsttijd	Alarmeringstijd
T=3			Ontvluchtingstijd
T=4			
T=5			
T=6	(kritieke fase)		
T=7			
T=8			
T=9			
T=10	BLEVE	Inzettijd	
T=11			
T=12			
T=13			
T=14			
T=15			
T=16		Redtijd/ blustijd	
T=17			
T=18			
T=19			
T=20			
T=xx			
T=25			

Voorbeeld normatief incidentverloop bij een BLEVE van een LPG-tankwagen (IPO 08, 2007).

- Bluswatervoorzieningen effectgebied en risicobron

Schuin tegenover het tankstation bevinden zich een brandkraan. Primaire bluswatervoorziening is daarmee voldoende geregeld.
De eveneens aan de overkant gelegen sloot zou wellicht dienst kunnen doen als secundair bluswater. Ervan uitgaande dat deze sloot altijd gevuld is, en voldoende capaciteit kan leveren.

- Opkomsttijden effectgebied en risicobron

Gezien de afstanden die overbrugd dienen te worden in het buitengebied zijn de opkomsttijden in dit buitengebied (te) hoog. Het is daarom van belang dat de hier aanwezige personen voldoende zelfredzaam zijn.

- Bereikbaarheid effectgebied en risicobron

Het tankstation is voldoende bereikbaar. Hulpdiensten kunnen het tankstation van twee zijden benaderen. Dit zal daarom verder niet tot knelpunten leiden.

Op basis van bovenstaande analyse komt naar voren in het kader van de bestrijdbaarheid wat betreft dit tankstation niet tot directe knelpunten zal leiden. Wel zijn de hoge opkomsttijden een aandachtspunt.

Zelfredzaamheid
Zelfredzaamheid is het zichzelf kunnen onttrekken aan een dreigend gevaar, zonder daadwerkelijke hulp van hulpdiensten. Dit kan door schuilen en indien nog mogelijk, vluchten uit het bedreigde gebied. De functies binnen het invloedsgebied zijn bestemd voor zelfredzame personen.

Ruimtelijke inrichting		**ja/nee/nvt**
Functie-indeling	Bebouwing met personen met lage zelfredzaamheid?	Nee
	Is er hoogbouw aanwezig?	Nee
Infrastructuur	Zijn er voldoende vluchtwegen?	Ja
	Is de capaciteit van de aanwezige vluchtwegen voldoende?	Ja
	Hebben de vluchtwegen een juiste oriëntatie?	Ja
Bebouwing	Voldoet de bebouwing aan het bouwbesluit?	Verplicht
	Zijn de aanwezige vluchtwegen tegengesteld aan de risicobron?	Ja
	Luchtdicht afsluiten i.v.m. toxische wolk?	Nvt
Dekking WAS	Is de dekking van het waarschuwings- en alarmeringssysteem voldoende?	Nvt[5]

Op basis van bovenstaande analyse komen geen directe knelpunten/ aandachtspunten naar voren in het kader van de zelfredzaamheid. Hiervoor is alleen het plangebied beoordeeld en niet het gehele invloedsgebied van de risicobron.

Maatregelen
Maatregelen ten aanzien van het effectgebied en bij de risicobron worden op basis van de huidige beschikbare gegevens niet voorgesteld.

Verantwoording
Op basis van het Bevi is verantwoording van het groepsrisico verplicht. Ten aanzien van de verantwoording van het groepsrisico zijn wat betreft de LPG tankstations o.a. de volgende aspecten van belang:

- de hoogte van het groepsrisico;
- de voor- en nadelen van andere mogelijkheden voor ruimtelijke ontwikkelingen met een lager groepsrisico;
- de mogelijkheden en de voorgenomen maatregelen tot beperking van het groepsrisico;
- de mogelijkheden tot voorbereiden van bestrijding en beperking van rampen;
- de mogelijkheden tot zelfredzaamheid van personen binnen het plangebied.

[5] Een Waarschuwings- en alarmeringsstelsel is alleen van toepassing indien de actie binnen blijven en ramen en deuren gesloten houden geldt. In geval van een dreigende BLEVE zal juist iedereen het (invloeds)gebied zo snel mogelijk moeten verlaten.

2.2.2. Lamb Weston

Kansen
Hieronder wordt kort ingegaan op het plaatsgebonden risico en het groepsrisico.

Plaatsgebonden risico
De Nederlandse overheid heeft middels het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) bepaald dat men in Nederland in principe geen groter plaatsgebonden risico mag lopen dan 10^{-6} per jaar. Dit komt neer op een kans van 1 op een miljoen per jaar.

Voor deze ammoniakinstallatie gelden voor dit plan de volgende plaatsgebonden risico's:
- 75 meter vanaf de machinekamer
- 70 meter vanaf de leidingen

Deze contouren gelden als absolute norm als het gaat om kwetsbare objecten en als een richtwaarde voor wat betreft beperkt kwetsbare objecten. Dit betekent dat kwetsbare objecten niet zijn toegestaan binnen deze contouren en dat beperkt kwetsbare objecten alleen zijn toegestaan mits het bevoegd gezag hier gewichtige redenen voor heeft geformuleerd.

Het plaatsgebonden risico levert binnen dit plangebied geen problemen op, doordat de risicocontouren van de installatie in relatief open terrein gelegen zijn en voor het grootste gedeelte uit de buurt van kwetsbare objecten. Daarbij geldt wel dat de PR contouren niet op de risicokaart zijn opgenomen. Geadviseerd wordt om dit als nog te (laten) doen. Op de verbeelding zijn de contouren wel opgenomen.

Groepsrisico
Het groepsrisico is de kans per jaar dat een groep personen tegelijkertijd slachtoffer zal worden van een ongeval met gevaarlijke stoffen. Hiermee is het groepsrisico de indicatie voor de maatschappelijke ontwrichting die ontstaat door een dergelijk ongeval.

Het groepsrisico van de inrichting is op het moment van schrijven nog niet bekend bij Brandweer Fryslân.

Scenario's en effecten
In het geval van een ongeval bij een ammoniak koelinstallatie is het vrijkomen van een wolk ammoniak relevant. De kans op dit incident is klein, maar de impact van zo'n incident kan zeer groot zijn. De effecten, wat betreft doden en gewonden staan in onderstaande tabel nader uitgewerkt.

Effecten van Ammoniak

	Afstand (meter)[D]	EA: Relatieve effectafstand	Mensen buiten				Mensen binnen				Hulpverlening [M]
			†	T1	T2	T3	†	T1	T2	T3	
1e ring	0 of 15-50 meter	EA/.8	100%	0%	0%	0%	1%	3%	7%	40%	
2e ring	0 of 30-100 meter	EA / 4	70%	9%	21%	0%	0%	0%	1%	10%	
3e ring	0 of 60-200 meter	EA / 2	20%	9%	21%	50%	0%	0%	0%	5%	
4e ring	0 of 120-400 meter [D]	EA	1%	3%	7%	40%	0%	0%	0%	0%	LBW = EA
5e ring	0 of180-600 meter	EA x 1,5	0%	0%	0%	10%	0%	0%	0%	0%	AGW = EA x 1,5

Uit analyse van de risicokaart blijkt dat binnen de eerste twee ringen geen andere objecten aanwezig zijn. Wel is in de derde ring een agrarisch bedrijf aanwezig. De hier aanwezige personen zijn, indien binnenshuis, voldoende beschermd tegen een incident met ammoniak. De in de wolk aanwezige personen kunnen de ammoniak opmerken door de herkenbare geur en zullen vervolgens moeten schuiven voor de toxische effecten van dit scenario.

Bestrijdbaarheid
Onder bestrijdbaarheid van een (dreigende) calamiteit vallen alle maatregelen die invloed hebben op de bestrijdbaarheid van een calamiteit ten gevolge van een risicovolle activiteit.

- Bluswatervoorzieningen effectgebied en risicobron

In de nabijheid van de inrichting zijn brandkranen en in beperkte mate open water aanwezig (slootjes). Deze kunnen door de brandweer gebruikt worden voor het eventueel opzetten van een waterscherm om de ammoniak daarmee neer te slaan.

- Opkomsttijden effectgebied en risicobron

Gezien de afstanden die overbrugd dienen te worden in het buitengebied zijn de opkomsttijden in dit buitengebied (te) hoog. Het is daarom van belang dat de hier aanwezige personen voldoende zelfredzaam zijn.

- Bereikbaarheid effectgebied en risicobron

De inrichting is voldoende bereikbaar. Hulpdiensten kunnen van twee zijden benaderen. Dit zal daarom verder niet tot knelpunten leiden.

Op basis van bovenstaande analyse komt naar voren in het kader van de bestrijdbaarheid wat betreft deze inrichting niet tot directe knelpunten zal leiden. Wel zijn de hoge opkomsttijden een aandachtspunt.

Zelfredzaamheid
Zelfredzaamheid is het zichzelf kunnen onttrekken aan een dreigend gevaar, zonder daadwerkelijke hulp van hulpdiensten. Dit kan door schuilen en indien nog mogelijk, vluchten uit het bedreigde gebied. De functies binnen het invloedsgebied zijn bestemd voor zelfredzame personen.

Ruimtelijke inrichting		**ja/nee/nvt**
Functie-indeling	Bebouwing met personen met lage zelfredzaamheid?	Nee
	Is er hoogbouw aanwezig?	Nee
Infrastructuur	Zijn er voldoende vluchtwegen?	Ja
	Is de capaciteit van de aanwezige vluchtwegen voldoende?	Ja
	Hebben de vluchtwegen een juiste oriëntatie?	Ja
Bebouwing	Voldoet de bebouwing aan het bouwbesluit?	Verplicht
	Zijn de aanwezige vluchtwegen tegengesteld aan de risicobron?	Ja
	Luchtdicht afsluiten i.v.m. toxische wolk?	Onbekend
Dekking WAS	Is de dekking van het waarschuwings- en alarmeringssysteem voldoende?	Ja

Op basis van bovenstaande analyse komen geen directe knelpunten/ aandachtspunten naar voren in het kader van de zelfredzaamheid. Hiervoor is alleen het plangebied beoordeeld en niet het gehele invloedsgebied van de risicobron.

Maatregelen
Maatregelen ten aanzien van het effectgebied en bij de risicobron worden op basis van de huidige beschikbare gegevens niet voorgesteld.

Verantwoording
Op basis van het Bevi is verantwoording van het groepsrisico verplicht. Ten aanzien van de verantwoording van het groepsrisico zijn o.a. de volgende aspecten van belang:

- de hoogte van het groepsrisico;
- de voor- en nadelen van andere mogelijkheden voor ruimtelijke ontwikkelingen met een lager groepsrisico;
- de mogelijkheden en de voorgenomen maatregelen tot beperking van het groepsrisico;
- de mogelijkheden tot voorbereiden van bestrijding en beperking van rampen;
- de mogelijkheden tot zelfredzaamheid van personen binnen het plangebied.

2.2.3 Gaswinning

Binnen het plangebied zijn een aantal gaswinninginstallaties aanwezig waar aardgas uit de grond gewonnen wordt. Het gaat in dit geval om de volgende locaties:

Locatie	PR Contour
Ried 2	42 meter
Harlingen 5	37 meter
Harlingen 4	34 meter
Harlingen 2	60 meter
Franeker 1	43 meter

Plaatsgebonden risico
Rondom alle boorlocaties is een plaatsgebonden risicocontour geldig. Deze contouren lopen uiteen van 34 meter tot in het grootste geval 60 meter (zie hiervoor bovenstaande tabel). Binnen deze contouren zijn geen objecten aanwezig waar mensen aanwezig kunnen zijn.

Groepsrisico
Voor de hierboven genoemde installaties zijn, voor zover bekend, geen groepsrisicoberekeningen uitgevoerd. Gezien de afgelegen/ landelijk ligging van de installaties ziet Brandweer Fryslân ook geen meerwaarde in het alsnog uitvoeren van dergelijke berekeningen.

Bestrijdbaarheid
Voor de bestrijdbaarheid van een incident bij een van de gasinstallaties binnen de gemeente is de lokale brandweer afhankelijk van de drijver van de inrichting. Alleen de beheerder is in staat grote lekken te dichten en leidingen af te sluiten.
Voor overige scenario's heeft de lokale brandweer de beschikking over zogenaamde noodplannen voor deze locaties. Het is echter onbekend of de eerst uitrukkende voertuigen deze plannen ook daadwerkelijk aan boord hebben. Het is dan ook aan te bevelen dit na te gaan.

Maatregelen
Maatregelen ten aanzien van het effectgebied en bij de risicobron worden op basis van de huidige beschikbare gegevens (en het conserverende karakter van het plan) niet voorgesteld.

Verantwoording
De gaswinninginstallaties vallen niet onder de werkingssfeer van het Bevi. Verantwoording van het groepsrisico is dan ook niet relevant voor deze installaties.

2.2.4 Overige risicovolle inrichtingen

Naast de bovengenoemde inrichtingen zijn er nog een aantal overige inrichtingen aanwezig in de nabijheid van het plangebied. Het gaat dan om:

- VOF Gerbrandastate
- Van der Burg
- Bleeker
- Rioolwaterzuiveringsinstallatie
- Postma
- Atsma
- Vollema
- Viëtor

Deze inrichtingen worden verder niet inhoudelijk behandeld in dit advies omdat ze van zeer beperkte invloed zijn op het plangebied of niet onder de werkingssfeer van het Bevi vallen. Slechts (kleine) delen van de invloedsgebieden/ effectgebieden lopen over het plangebied en leiden verder niet tot knelpunten.

2.3 Buisleidingen

In het plangebied liggen diverse buisleidingen. Het gaat om de volgende leidingen:

Leidingnummer
N-502-35
N-502-01
N-502-03
N-502-02
N-502-05
N-502-49
25-RIED2-6-S-4400
24-HRL5-6-S-4300
N-502-44
N-510-06
23-HRL4-6-S-4100
21-FR1-8-S-4000-1
22-HRL2-6-S-4200
A-601-KR
N-510-KR

Kansen
In het kader van het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) dient rekening te worden gehouden met het plaatsgebonden risico en het groepsrisico.

Plaatsgebonden risico
Op basis van het bestemmingsplan blijkt dat de leidingen in dit plangebied in enkele gevallen een plaatsgebonden risicocontour 10^{-6} hebben buiten de leiding. Dit komt in de tabel met leidingen in de toelichting echter niet naar voren. Geadviseerd wordt om dit aan te passen.

Groepsrisico
Het groepsrisico is de kans per jaar dat een groep personen tegelijkertijd slachtoffer zal worden van een ongeval met gevaarlijke stoffen. Hiermee is het groepsrisico de indicatie voor de maatschappelijke ontwrichting die ontstaat door een dergelijk ongeval.

Het groepsrisico van de aanwezige leidingen is op het moment van schrijven nog niet bekend bij Brandweer Fryslân. Gezien de landelijke en open omgeving van veel van de aanwezige buisleidingen(tracés) is een groepsrisicoberekening niet overal noodzakelijk. Brandweer Fryslân ziet geen meerwaarde in het exact bepalen van het groepsrisico voor alle leidingen.

Scenario's en effecten
De mogelijke gevaren die horen bij ondergrondse aardgasleidingen zijn incidenten die te maken hebben met het ontbranden van brandbaar gas. Hierbij valt te denken aan brand, een explosie en de bijkomende hitte die wordt veroorzaakt door deze brand of explosie.

Een groot deel van de incidenten met buisleidingen, die jaarlijks in Nederland plaatsvinden, worden veroorzaakt door grondwerkzaamheden zoals graaf- of heiwerkzaamheden. De mogelijke schade die er bij een geraakte leiding kan ontstaan wordt onderverdeeld in:
- Ponsgat (tot circa 10 mm), ontstaat vaak door corrosie van de leiding;
- Gat (tot circa 20 mm), ontstaat vaak door graafwerkzaamheden;
- Guillotinebreuk, ontstaat als gevolg van lasfouten en als gevolg van een explosie.

Effecten aardgas

EFFECTEN [E] [H] [I]											
Hittestraling is, in combinatie met de blootstellingsduur (20 seconden), bepalend voor de gevolgen voor mensen en objecten. De effecten zijn doden (†), gewonden (zeer zwaargewond T1 tot lichtgewond T3), schade aan objecten en brandoverslag (secundaire branden). Groepsrisicoberekeningen worden door Gasunie uitgevoerd [H].											
	Afstand (meter)	**Hittestraling (kW/m^2)**	**Mensen buiten**				**Mensen binnen**				**Objecten [J]**
			†	T1	T2	T3	†	T1	T2	T3	
1e ring	Zie onderstaande tabel	≥35 kW/m^2	100%	0%	0%	0%	10%	6%	14%	70%	Onherstelbare schade en branden
2e ring		≥12,5 kW/m^2	2%	6%	14%	30%	0%	0,6%	1,4%	5%	Secundaire branden treden op
3e ring		≥1 kW/m^2	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	Geen of lichte schade
De effectafstanden aangegeven in meters vanaf het midden van de buisleiding, zijn afhankelijk van diameter en druk.											

Bestrijdbaarheid

Onder bestrijdbaarheid van een (dreigende) calamiteit vallen alle maatregelen die invloed hebben op de bestrijdbaarheid van een calamiteit ten gevolge van een risicovolle activiteit.

Bestrijdbaarheid EV incidenten en relevant voor de verantwoording

Bij een dreiging van een incident met een hogedruk aardgasleiding zal het effectgebied indien nodig geëvacueerd moeten worden. Bij een daadwerkelijk incident met een dergelijke leiding zal het optreden van de brandweer zich toespitsen op het blussen van secundaire branden en het redden van getroffen personen in het gebied.

- Bluswatervoorzieningen

In de nabijheid van de buisleidingen in het buitengebied varieert de beschikbaarheid van bluswater (vaak geen brandkranen) en is ten aanzien van open water sterk afhankelijk van de waterhuishouding in het gebied. Dit hoeft echter niet direct tot knelpunten te leiden gezien het open en landelijke karakter van de omgeving van deze leidingen.

- Opkomsttijden

Gezien de afstanden die overbrugd dienen te worden in het buitengebied zijn de opkomsttijden in dit buitengebied (te) hoog. Ook hier geldt echter dat dit nauwelijks tot daadwerkelijke knelpunten zal leiden gezien de lage bebouwingsgraad rondom de leidingen.

- Bereikbaarheid

Veel (delen) van de leidingen lopen onder uitgestrekte weilanden, dit betekent dat de leidingen zelf over het algemeen niet altijd goed bereikbaar zijn. De aanwezige bebouwing in de nabijheid van de leidingen wordt over het algemeen als voldoende bereikbaar beoordeeld.

- Aanvalsplannen/ bereikbaarheidskaarten/ rampbestrijdingsplannen

Voor zover bekend zijn er geen bereikbaarheidskaarten of rampbestrijdingsplannen van kracht voor de aardgasleidingen of daarmee samenhangende functies en objecten. Wel gelden er afspraken met de leidingbeheerders in het geval van een calamiteit.

Zelfredzaamheid
Zelfredzaamheid is het 'zichzelf kunnen onttrekken aan een dreigend gevaar, zonder daadwerkelijke hulp van hulpdiensten'. Dit kan door schuilen en, indien nog mogelijk, vluchten uit het bedreigde gebied.

De functies binnen de invloedsgebieden zijn (voor zover te beoordelen) voornamelijk bestemd voor zelfredzame personen.

Ruimtelijke inrichting		**ja/nee/nvt**
Functie-indeling	Bebouwing met personen met lage zelfredzaamheid?	Soms
	Is er hoogbouw aanwezig?	Nee
Infrastructuur	Zijn er voldoende vluchtwegen?	Ja
	Is de capaciteit van de aanwezige vluchtwegen voldoende?	Ja
	Hebben de vluchtwegen een juiste oriëntatie?	Onbekend
Bebouwing	Voldoet de bebouwing aan het bouwbesluit?	Verplicht
	Zijn de aanwezige vluchtwegen tegengesteld aan de risicobron?	Onbekend
	Luchtdicht afsluiten i.v.m. toxische wolk?	Nvt
Dekking WAS	Is de dekking van het waarschuwings- en alarmeringssysteem voldoende?	Niet 100% dekkend

Op basis van bovenstaande analyse komen geen directe knelpunten naar voren in de zelfredzaamheid. Hiervoor is alleen het plangebied beoordeeld en niet het gehele invloedsgebied van de risicobron.

Maatregelen
Maatregelen ten aanzien van het effectgebied en bij de risicobron worden op basis van de huidige beschikbare gegevens niet voorgesteld. Wel is het aan te raden om in het bestemmingsplan te borgen dat zich binnen de invloedsgebieden van de aanwezige leidingen geen functies kunnen vestigen bedoeld voor verminderd zelfredzame personen (bijvoorbeeld zorgboerderijen).

Verantwoording
Op basis van het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) dient het bevoegd gezag zich uit te spreken over het groepsrisico. Op grond van het Bevb hoeft er bij een beperkte toename/ geen toename (minder dan 10%) van het aantal personen alleen gekeken te worden naar de volgende aspecten:

- de aanwezige en de op grond van het besluit te verwachten dichtheid van personen in het invloedsgebied
- het groepsrisico per kilometer buisleiding
- zelfredzaamheid
- bestrijdbaarheid

Deze verantwoording van het groepsrisico heeft nog niet plaatsgevonden.

2.4 Vervoer van gevaarlijke stoffen

In het plangebied liggen diverse vervoersaders waarover vervoer van gevaarlijke stoffen plaatsvindt. Hieronder zijn alle relevante vervoersaders naar soort gerangschikt.

Vervoer van gevaarlijke stoffen			
Weg	**Stoffen**	**Waterweg**	**Stoffen**
A31	Brandbare/ explosieve en toxische stoffen	Van Harinxmakanaal	Brandbare vloeistoffen

Kansen
Om het vervoer van gevaarlijke stoffen in goede banen te leiden hebben de Rijksoverheid, gemeenten, provincies en het bedrijfsleven samen het Basisnet ontwikkeld. Binnen dit netwerk van wegen (geldt ook voor spoor- en waterwegen) zijn de hoofdroutes voor gevaarlijke stoffen benoemd.

De in het plangebied gelegen A31 en Van Harinxmakanaal maken deel uit van het Basisnet.

De aanwezige spoorlijn is in dit kader niet relevant. Hier vindt geen vervoer van gevaarlijke stoffen over plaats. De spoorlijn hoeft in het kader van de verantwoording van het groepsrisico dan ook niet verder te worden behandeld.

Plaatsgebonden risico
Uit stukken behorend bij het Basisnet en het tellingenrapport (Royal Haskoning 2010), uitgevoerd in het kader van het Fries Uitvoeringsprogramma Externe Veiligheid (FUEV), blijkt dat voor geen van de in de tabel genoemde wegen een plaatsgebonden risico geldt.

Groepsrisico
Wel geldt rond de auto-/ en vaarweg een invloedsgebied als gevolg van het vervoer van gevaarlijke stoffen. Dit invloedsgebied bedraagt maximaal 880 meter, als gevolg van het vervoer van toxische stoffen over de A31.

Langs het van Harinxmakanaal geldt dit niet. Ten aanzien van dit kanaal is geen verantwoording van het groepsrisico noodzakelijk.

Maatregelen
Maatregelen ten aanzien van het effectgebied en bij de risicobron worden op basis van de huidige beschikbare gegevens niet voorgesteld.

Wel is het aan te raden om in het bestemmingsplan te borgen dat zich geen functies bedoeld voor verminderd zelfredzame personen (bijvoorbeeld zorgboerderijen) kunnen vestigen binnen het invloedsgebied.

Verantwoording
Het vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg hoeft niet nader te worden verantwoord in het kader van dit bestemmingsplan. Vanuit de circulaire geldt de verantwoordingsplicht alleen als er door een plan een toename van het groepsrisico is binnen het invloedsgebied of als de oriëntatiewaarde wordt overschreden. Beiden is hier niet het geval.

Dit kan echter veranderen indien zich toch ontwikkelingen voordoen binnen het plangebied. Het gaat dan specifiek om ontwikkelingen waarbij een duidelijke toename van personen plaatsvindt binnen het invloedsgebied van een van de aanwezige wegen (waar vervoer van gevaarlijke stoffen over plaatsvindt).

3 Samenvatting maatregelen en aandachtspunten

3.1 Maatregelen en aandachtspunten

Hieronder worden de relevante maatregelen en aandachtspunten voor het ruimtelijk plan Buitengebied 2013 van de gemeente Franekeradeel weergegeven.

Maatregelen en aandachtspunten	Relevant voor verantwoording/ EV	Hoe verwerken?
Verantwoording opstellen van het groepsrisico.	Ja	In de toelichting van het bestemmingsplan verwerken.
Borgen dat er geen nieuwe verminderd zelfredzame objecten worden toegestaan binnen de invloedsgebieden van risicobronnen (bijvoorbeeld zorgboerderijen).	Ja	Dit kan door het opnemen van een zone of te zorgen dat er geen bestemmingen binnen de invloedsgebieden worden toegestaan waarbinnen nieuwe verminderd zelfredzame objecten mogelijk worden gemaakt.
Voorkomen dat er een (grote) toename van personen wordt mogelijk gemaakt binnen de invloedsgebieden van de LPG tankstations.	Ja	Nieuwe ontwikkelingen niet zondermeer toestaan in het bestemmingsplan. Juist binnen deze gebieden het plan conserverend houden.
Na te gaan of de brandweervoertuigen noodplannen voor gaslocaties aan boord hebben.	Nee	In overleg treden met lokale brandweer.
Zorgen dat het open water (op meerdere plaatsen) in het plangebied tot op 8 meter te benaderen is door een brandweervoertuig.	Ja (effectbestrijding)	Zorgen voor verharding (kan ook een weg zijn) en meenemen in de planvorming.
PR Contouren voor zowel Lamb Weston als voor enkele buisleidingen op te nemen op de verbeelding/ risicokaart.	Ja	Risicokaart/ verbeelding.

3.2 Restrisico

Ondanks de maatregelen ter verhoging van de veiligheid kunnen risico's nooit voor 100% weggenomen worden. Ook na het nemen van veiligheidsverhogende maatregelen zal een restrisico blijven bestaan. Het bevoegd gezag dient verantwoording te nemen voor dit restrisico.

Het bevoegd gezag maakt deze afweging voor het restrisico d.m.v. de verantwoordingplicht voor het groepsrisico bij dit bestemmingsplan en dit brandweeradvies. De essentie is dat een bevoegd gezag zich uitspreekt over de aanvaardbaarheid van het restrisico. Daartoe moet in de afweging van het bevoegd gezag, naast de rekenkundige hoogte van het GR (en de ontwikkeling ten opzichte van de oriëntatiewaarde), tevens rekening te worden gehouden met een aantal kwalitatieve aspecten. Hiertoe behoren met name de aspecten 'zelfredzaamheid' (ruimtelijke ordening) en 'bestrijdbaarheid' (hulpverlening).

Het is aan het bevoegd gezag om op basis van de verantwoordingplicht en het brandweeradvies een integrale afweging te maken tussen ruimtelijke, economische en sociale aspecten t.o.v. beperkingen en mogelijkheden vanuit de externe veiligheid.

BIJLAGE 5

Overzicht karakteristieke panden en objecten bestemmingsplan buitengebied

adres	MIP-nr	oorsp.functie	score	catag.	opmerking en aanvulling
Achlum	(opname maart 2012)				
Nabij Hitzumerweg 2	geen	trambrug	15	KP	Eigendom Wetterskip
Deersum 4 (is Kerbuurt 32 in Hitzum)	geen	boerderij	17	KP	stelp
Herbayumerweg 1	geen	boerderij	15	KP	Monikebild
De Wiske 4	FR-FRA-28	dijkshuis	17	KP	
Boer	(opname mei 2012)				
Dongjumerweg 1	geen	boerderij	15	KP	kop-hals-romp
Dongjum	(opname mei 2012)				
Hovensreed 1	FR-FRA-35	station	15	KP	
Hovensreed 3	FR-FRA-36	boerderij	18	KP	stelp
Hovensreed 10	FR-FRA-37	boerderij	17	KP	kop-hals-romp / dwarshuis
Riedsterweg 2	geen	boerderij	15	KP	
Firdgum	(opname april 2012)				
Camstrawei 18	FR-FRA-60	school	17	KP	
Camstrawei 9	geen	schoolmeesters	16	KP	
Camstrawei 41	geen	boerderij	16	KP	dubbele bijschuur
Franeker	(opname april 2012)				
Kie 3	geen	boerderij	16	KP	type kop-hals-romp
Harlingerweg 80	geen	woonhuis	19	KP	huize Bloemhof
Arkens 9	geen	boerderij	16	KP	kop-hals-romp
Lutje Lollum 6	geen	boerderij	16	KP	kop-hals-romp
Oosterbierum	(opname mei 2012)				
Konkelswei 4	geen	boerderij	18	KP	Kop-hals-romp
Konkelswei 2 (valt onder Klooster Lidlum)	geen	boerderij	16	KP	ingebouwd dwarshuis
Nabij Lidlumerwei	geen	spoorbrug	15	KP	
Stasjonsreed 1	geen	woning	15	KP	kzsteen en cementpannen
Peins	(opname april 2012)				
Slapperterpsterweg 10	FR-FRA-16	boerderij	18	KP	
Schalsumerweg 8	FR-FRA-14	boerderij	15	KP	
Zweinserweg 9	FR-FRA-15	woning	16	KP	
Pietersbierum	(opname maart 2012)				
Hoarnestreek 2	FR-FRA-43	boerderij	18	KP	type Kop-Hals-Romp
Ried	(opname april 2012)				
Dongjumerweg 10	FR-FRA-32	boerderij	19	KP	Andla State (dwarshuis)
Donjumerweg 12	geen	boerderij	17	KP	
Berlikumerweg 16	FR-FRA-33	boerderij	17	KP	
Schalsum	(opname april 2012)				
Rijksstraatweg 2	FR-FRA-30	boerderij	19	KP	Stelp
Nabij Franekerweg	FR-FRA-8	brug	19	KP	eigendom Wetterskip
Sexbierum	(opname maart 2012)				
Hoarnestreek 1	geen	boerderij	17	KP	type Dwarshuis
Latsmaleane 3	FR-FRA-42	boerderij	18	KP	type Dwarshuis
Frjentsjerterdyk 7	geen	boerderij	18	KP	
Waltaleane 1	geen	boerderij	17	KP	oude boerderij "groot Walta"
Pastorijreed 1	geen	boerderij	18	KP	
Nabij Sexbierum	geen	spoorbrug	16	KP	deels in eigendom bij de gemeente
Tzum	(opname maart / mei 2012)				
Franekerweg 3	geen	boerderij	16	KP	Type Kop-Hals-Romp (welgelegen)
Franekerweg 4	FR-FRA-19	Gemaal	20	KP	in eigendom bij Wetterskip Fryslân
Holprijp 1	geen	boerderij	15	KP	type Stelp (Gallinga State)
Holprijp 5	geen	boerderij	16	KP	type kop-hals-romp
Lollumerweg 8	FR-FRA-18	boerderij	20	KP	type Stelp

	adres	MIP-nr	oorsp.functie	score	catag.	opmerking en aanvulling
	Laakwerd 3	FR-FRA-17	boerderij	19	KP	type Stelp
	Tritzum 3 /4	geen	dubbel woonhuis	17	KP	
	Tritzum 2	FR-FRA-26	boerderij	18	KP	type stelp
	Wommelserweg 81	geen	boerderij	19	KP	type stelp
	Wommelserweg 85	FR-FRA-25	boerderij	18	KP	type stelp
	Wommelserweg 86	FR-FRA-23	boerderij	18	KP	Type Kop-Hals-Romp
	Tzummarum	(opname april / mei 2012)				
	Roordamaleane 25	FR-FRA-39	boerdeij	16	KP	
	Nabij Klooster Lidlum en Roordamaleane	geen	brug	15	KP	
	Swaerderwei 28	geen	boerderij	16	KP	
	Hegesylsterwei 16	FR-FRA-38	boerderij	19	KP	
	Hegesylsterwei 9	geen	boerderij	19	KP	
	Zweins	(opname april 2012)				
	Rijksstraatweg 9	geen	boerderij	15	KP	technisch slecht / vervallen

Overzicht waardevolle hoofdvormen panden en objecten i.v.m. bestemmingsplan buitengebied

adres	MIP-nr	oorsp.functie	score	catag.	opmerking en aanvulling
Achlum	(opname maart 2012)				
Hitzumerweg 2	geen	boerderij	13		
Firdgum	(opname april 2012)				
Hearewei 1 - 5	FR-FRA-59	woonhuizen	13		
Hitzum	(opname maart 2012)				
Achlumerweg 1	geen	woningen	12		oorspronkelijk 3 woningen
Sopsum 5 (valt onder Achlum)	geen	schuur	14		stelp
Sexbierum	(opname maart 2012)				
Hoarnestreek 34 - 42	geen	woningen	12		achterzijde veel aanbouwen
Latsmaleane 10	FR-FRA-44	state	14		
Tzummarum	(opname maart / mei 2012)				
Hearewei 49	geen	woning	13		arch. Monument en boerderijplaats
Hoarnestreek 35	geen	boerderij	12		Syringgastate

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	trambrug	Gemeentelijk monument
Plaats:	Achlum	Huidige functie:	geen	Karakteristiek pand
Adres:	Nabij Hitzumerweg 2	MIP-code:	geen	Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	relevant	specifiek	toelichting
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		in het traject van de verdwenen tramweg
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld			
waarde van het object in een groter geheel / ensemble	■		in relatie tot meerdere gelijksoortige (nog vier bruggen in stoomtram traject)
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving			invloed van de omgeving is niet meer bepalend (trambaan is weg)
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		ca. 1,5 m boven maaiveld in open ruimte
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		compositorische samenstelling van de twee brughoofden
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal/ verhouding van de hoofdafmeting; relatief kleine brughoofden
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige en thematische vorm op rechthoekig samengesteld grondplan
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid			vanaf de publieke ruimte moeilijk waarneembaar, in oude tramweg
specifieke eigenschappen van de geleding			
gehalte van de gevelcompositie			
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		kruisverband metselwerk en natuursteen onderdelen
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		roodbruine baksteen, grijze natuursteen en gele plavuizen
karakteristieke detaillering / ornamenten	■		de natuursteen blokken als verrijking en gemetselde bogen
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid	■		kwetsbare authentieke brughoofden door functieverlies
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		op het verdwenen stoomtram traject Arum - Franeker
typerende kunsthistorische stroming of stijl			
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden	■		expressie van technische en typologische waarde, standaard model
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object	■		aangetast, maar wel duidelijk herkenbaar als brug restant
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling		■	oorspronkelijke functie als spoorbrug van de NTM
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	x 2	TOTAALSCORE: 15

relevant: als het aspect concreet in beeld is. specifiek: als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: 1902
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen: spoorbrug van De Nederlandsche Tramweg Maatschappij, opgericht in 1880
het traject Arum - Franeker is van 1902. in 1939 is dit traject opgeheven.

datum opname: maart 2012

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	boerderij		Gemeentelijk monument
Plaats:	Achlum	Huidige functie:	boerderij		Karakteristiek pand
Adres:	Deersum 4 (is Kerkbuurt 32 in Hitzum)	MIP-code:	geen		Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	relevant	specifiek	toelichting
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		vrijstaande stelpboerderij in het veld
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld			
waarde van het object in een groter geheel / ensemble	■		in relatie tot meerdere gelijksoortige
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving	■		invloed van de landelijke omgeving is mede bepalend
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		een bouwlaag hoog pand met hoge zolder onder schilddak
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling van de hoofdvolumes: homogeen
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal/ verhouding van de hoofdafmeting; middelgrote stelpboerderij
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige of thematische vorm op rechthoekig grondplan
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid			te ver van de openbare weg
specifieke eigenschappen van de geleding			
gehalte van de gevelcompositie	■		evenwichtige gevelindeling en juiste maatverhoudingen
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		kruisverband metselwerk, gegolfde Friese pannen, riet en houten vensters
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		witte kozijnen, groene ramen, bruinrode baksteen, zwarte pannen
karakteristieke detaillering / ornamenten	■		profilering lijstgoot, segmentbogen en uilebord als verrijking
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid	■		kwetsbare authentieke detaillering en materialen; kap en metselwerk
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		in de oorspronkelijke structuur op oude boerderijplaats
typerende kunsthistorische stroming of stijl	■		onder invloeden van / in de trant van de overgangsarchitectuur
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden	■		expressie van technische en typologische waarde
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object	■		beeldwaarde en intrinsieke waarden zijn in redelijke mate authentiek
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	x 2	TOTAALSCORE: 17

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: ca. 1910
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen:
datum opname: maart 2012

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	boerderij	Monikebild	Gemeentelijk monument
Plaats:	Achlum	Huidige functie:	boerderij		Karakteristiek pand
Adres:	Herbayumerweg 1	MIP-code:	geen		Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	relevant	specifiek	toelichting
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		vrijstaande stelpboerderij aan de Herbayumerweg
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld			
waarde van het object in een groter geheel / ensemble			
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving	■		invloed van de landelijke omgeving is mede bepalend
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		twee bouwlagen hoge stelp met zolder onder schilddak
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling van de hoofdvolumes: homogeen
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal/ verhouding van de hoofdafmeting; grote stelpboerderij
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige of thematische vorm op rechthoekig grondplan
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		duidelijk waarneembaar vanaf de openbare weg
specifieke eigenschappen van de geleding			
gehalte van de gevelcompositie	■		symmetrische gevelindeling (helaas iets aangetast)
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		noordsverband metselwerk, Romaanse pannen, riet en houten vensters
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		witte kozijnen, groene ramen, gele baksteen, zwarte pannen
karakteristieke detaillering / ornamenten	■		de erker centraal voor de voorgevel als verrijking
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid	■		kwetsbare authentieke detaillering en materialen; kap en metselwerk
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		in de oorspronkelijke structuur op oude boerderijplaats
typerende kunsthistorische stroming of stijl			
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden			
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object	■		beeldwaarde en intrinsieke waarden zijn in redelijke mate authentiek
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	x 2	TOTAALSCORE: 15

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: ca. 1940
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen:

datum opname: maart 2012

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	dubbel woonhuis		Gemeentelijk monument
Plaats:	**Achlum**	Huidige functie	**woonhuis**		Karakteristiek pand
Adres:	**De Wiske 4**	MIP-code:	FR-FRA-28		Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	**relevant**	**specifiek**	**toelichting**
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		vrijstaand woonhuis aan de Slachtedijk bij de Arumervaart
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld	■		pand is markant aanwezig in zijn directe omgeving
waarde van het object in een groter geheel / ensemble			
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving	■		invloed van de directe omgeving is mede bepalend
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		een bouwlaag hoog pand met zolder onder verlaagd zadeldak
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling van de hoofdvolumes: homogeen met achteraanbouw
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal/ verhouding van de hoofdafmeting; oorspr. kleine dubbele woning
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige vorm op rechthoekig grondplan / L-vormig
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		vanaf de publieke ruimte duidelijk waarneembaar, gericht op Slachtedijk
specifieke eigenschappen van de geleding	■		belijning als accent van de gevelindeling
gehalte van de gevelcompositie	■		evenwichtige gevelindeling en juiste maatverhoudingen
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing		■	kruisverband metselwerk, Lucas IJsbrand pan, houten vensters
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		witte vensters, groene deur, gele en bruine baksteen, zwarte pannen
karakteristieke detaillering / ornamenten			
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid	■		kwetsbare authentieke detaillering en materialen; de kap en het metselwerk
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		aan de Slachtedijk bij brug over Achlumervaart
typerende kunsthistorische stroming of stijl			
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden			
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object	■		beeldwaarde en intrinsieke waarden zijn in redelijke mate authentiek
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie als Dijkhuisje
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	**x 2**	**TOTAALSCORE: 17**

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: ca. 1890
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen: de aan-/uitbouw is van latere datum

datum opname: maart 2012

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	boerderij	Gemeentelijk monument
Plaats:	**Boer**	Huidige functie	**boerderij**	Karakteristiek pand
Adres:	**Dongjumerweg 1**	MIP-code:	geen	Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	**relevant**	**specifiek**	**toelichting**
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		vrijstaand aan de Dongjumerweg
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld	■		pand is markant aanwezig in zijn directe omgeving
waarde van het object in een groter geheel / ensemble			
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving			
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		twee bouwlagen hoog voorhuis met verdieping onder schilddak, schuur
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samengesteld door dwarshuis, hals en schuur
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal/ verhouding van de hoofdafmeting; middelgrote boerderij
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige en thematische vorm op samengesteld grondplan
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		vanaf de publieke ruimte duidelijk waarneembaar, gericht op straat
specifieke eigenschappen van de geleding	■		belijning door risaliet als (hoofd)accent van de gevelindeling
gehalte van de gevelcompositie	■		symmetrische gevelindeling en juiste maatverhoudingen
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		kruisverband metselwerk, pannen, houten en beton vensters
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		witte vensters, bruine en gele baksteen, grijze pannen en riet
karakteristieke detaillering / ornamenten	■		profilering lijstgoot, getoogde vensters element in bovenlicht als verrijking
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid			niet meer
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		in de oorspronkelijke structuur op oude boerderijplaats
typerende kunsthistorische stroming of stijl			
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden	■		expressie van typologische waarde
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object			beeldwaarde en intrinsieke waarden zijn aangetast
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	**x 2**	**TOTAALSCORE: 15**

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: ca. 1890
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen:

datum opname: maart 2012

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	Station	Gemeentelijk monument
Plaats:	**Dongjum**	Huidige functie	**woonhuis**	Karakteristiek pand
Adres:	**Hovensreed 1**	MIP-code:	FR-FRA-35	Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	**relevant**	**specifiek**	**toelichting**
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		vrijstaand pand, haaks aan de Hovensreed
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld	■		pand is markant aanwezig in zijn directe omgeving
waarde van het object in een groter geheel / ensemble			oorspronkelijke setting is verdwenen
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving			
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		een bouwlaag hoog pand met zolderverdieping onder zadeldak
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling van de hoofdvolumes: homogeen met uitspringend deel
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal/ verhouding van de hoofdafmeting; standaard stationsgebouw
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige en thematische vorm op rechthoekig grondplan
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		vanaf de publieke ruimte waarneembaar, gericht op verdwenen spoor
specifieke eigenschappen van de geleding	■		belijning als accent van de gevelindeling
gehalte van de gevelcompositie			aangetast
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		kruisverband metselwerk (nieuwe pannen en vensters)
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		witte kozijnen, bruinrode baksteen, zwarte pannen
karakteristieke detaillering / ornamenten	■		profilering goot als verrijking
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid			
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		langs de oorspronkelijke structuur van het spoor
typerende kunsthistorische stroming of stijl	■		onder invloeden van de overgangsarchitectuur
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden	■		expressie van technische en typologische waarde
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object			teveel aangetast
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie als stationsgebouw
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	**x 2**	**TOTAALSCORE: 15**

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: ca. 1903
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen:

datum opname: maart 2012

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	boerderij	Gemeentelijk monument
Plaats:	**Dongjum**	Huidige functie	**boerderij**	Karakteristiek pand
Adres:	**Hovensreed 3**	MIP-code:	FR-FRA-36	Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	**relevant**	**specifiek**	**toelichting**
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		vrijstaande stelpboerderij aan Hovensreed op kwelderrug
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld	■		door de ligging markant aanwezig
waarde van het object in een groter geheel / ensemble	■		in relatie tot meerdere gelijksoortige
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving			
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		een bouwlaag hoge stelp met hoge zolder onder schilddak
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling van de hoofdvolumes: homogeen met risaliet
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal/ verhouding van de hoofdafmeting; grote stelp boerderij
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige of thematische vorm op rechthoekig grondplan
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		duidelijk zichtbaar vanaf de openbare weg
specifieke eigenschappen van de geleding	■		verticale geleding door risaliet
gehalte van de gevelcompositie	■		evenwichtige gevelindeling en juiste maatverhoudingen
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		kruisverband metselwerk, riet, houten en stalen vensters
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		witte vensters, bruine baksteen en riet
karakteristieke detaillering / ornamenten	■		profilering lijstgoot, dakkapellen en timpaan als verrijking
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid			veel vernieuwd
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		in de oorspronkelijke structuur op oude boerderijplaats
typerende kunsthistorische stroming of stijl	■		onder invloeden van / in de trant van het eclecticisme
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden	■		expressie van technische en typologische waarde
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object	■		beeldwaarde in redelijke mate authentiek
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	**x 2**	**TOTAALSCORE: 18**

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: ca. 1890
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen:

datum opname: maart 2012

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	boerderij	Gemeentelijk monument
Plaats:	**Dongjum**	Huidige functie	**boerderij**	Karakteristiek pand
Adres:	**Hovensreed 10**	MIP-code:	FR-FRA-37	Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	**relevant**	**specifiek**	**toelichting**
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		vrijstaande boerderij aan Hovensreed op kwelderrug
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld	■		door de ligging markant aanwezig
waarde van het object in een groter geheel / ensemble	■		in relatie tot meerdere gelijksoortige
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving			
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		een bouwlaag hoge dwarshuis en schuur onder schilddak
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling van de hoofdvolumes: samengesteld schuur met woonhuis
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal/ verhouding van de hoofdafmeting; grote boerderij
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige vormen op twee rechthoekige plattegronden, middenrisaliet
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		duidelijk zichtbaar vanaf de openbare weg
specifieke eigenschappen van de geleding	■		verticale geleding door risaliet
gehalte van de gevelcompositie	■		evenwichtige gevelindeling en juiste maatverhoudingen
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		kruisverband metselwerk, houten en stalen vensters
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		witte kozijnen met groene ramen, bruine baksteen
karakteristieke detaillering / ornamenten	■		het middenrisaliet als verrijking
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid			veel vernieuwd
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		in de oorspronkelijke structuur op oude boerderijplaats
typerende kunsthistorische stroming of stijl	■		onder invloeden van / in de trant van het eclecticisme
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden	■		expressie van technische en typologische waarde
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object			beeldwaarde en intrinsieke waarden teveel aangetast
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	**x 2**	**TOTAALSCORE: 17**

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: 1883
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen:

datum opname: maart 2012

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	boerderij		Gemeentelijk monument
Plaats:	Dongjum	Huidige functie:	boerderij en woonhuis		Karakteristiek pand
Adres:	Riedsterweg 2	MIP-code:	geen		Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	relevant	specifiek	toelichting
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		vrijstaande stelpboerderij in het veld
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld			
waarde van het object in een groter geheel / ensemble			
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving	■		invloed van de landelijke omgeving is mede bepalend
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		een bouwlaag hoog pand met hoge zolder onder schilddak
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling van de hoofdvolumes: homogeen
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal/ verhouding van de hoofdafmeting; grote stelpboerderij
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige en thematische vorm op rechthoekig grondplan
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		duidelijk zichtbaar vanaf de openbare weg, gericht op de straat
specifieke eigenschappen van de geleding			
gehalte van de gevelcompositie	■		evenwichtige gevelindeling en juiste maatverhoudingen
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		halfsteens metselwerk verband, vh pannen, riet en houten vensters
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		witte kozijnen, donkere en rode baksteen, bruine pannen
karakteristieke detaillering / ornamenten			
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid	■		kwetsbare authentieke detaillering en materialen; kap en metselwerk
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		in de oorspronkelijke structuur op oude boerderijplaats
typerende kunsthistorische stroming of stijl			
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden	■		expressie van technische en typologische waarde
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object	■		beeldwaarde en intrinsieke waarden zijn in redelijke mate authentiek
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	x 2	TOTAALSCORE: 15

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: ca. 1935
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen:

datum opname: maart 2012

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	lagere school		Gemeentelijk monument
Plaats:	**Firdgum**	Huidige functie	**museum**		Karakteristiek pand
Adres:	**Camstrawei 18**	MIP-code:	FR-FRA-60		Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	**relevant**	**specifiek**	**toelichting**
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		achter de rooilijn / bebouwing van de Camstrawei
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld			
waarde van het object in een groter geheel / ensemble	■		in relatie tot gelijksoortige scholen
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving			
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		een bouwlaag hoog pand met zolder onder zadeldak
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling van de hoofdvolumes: homogeen
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal/ verhouding van de hoofdafmeting; kleine woonhuis
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige vorm op rechthoekig grondplan met verspringing
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid			vanaf de publieke ruimte moeilijk waarneembaar
specifieke eigenschappen van de geleding	■		belijning als accent van de gevelindeling
gehalte van de gevelcompositie	■		symmetrische gevelindeling en juiste maatverhoudingen
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		kruisverband metselwerk, Lucas IJsbrand pannen en houten vensters
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		witte kozijnen, groene ramen, bruinrode baksteen, grijze pannen
karakteristieke detaillering / ornamenten		■	siermetselwerk, segmentboog / trommelveld en makelaars als verrijking
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid	■		kwetsbare authentieke detaillering en materialen; gehele casco
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		in de oorspronkelijke rooilijn en / of structuur van het dorp
typerende kunsthistorische stroming of stijl	■		onder invloeden van / in de trant van de overgangsarchitectuur
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden			
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object	■		beeldwaarde en intrinsieke waarden zijn in redelijke mate authentiek
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie als lagere school
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	**x 2**	**TOTAALSCORE: 17**

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: 1902
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen:

datum opname: maart 2012

ca. 1930

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	schoolmeesterswoning	Gemeentelijk monument
Plaats:	**Firdgum**	Huidige functie	**woonhuis**	Karakteristiek pand
Adres:	**Camstrawei 9**	MIP-code:	geen	Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	**relevant**	**specifiek**	**toelichting**
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		iets achter de rooilijn van de Camstrawei
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld	■		pand is door de ligging markant aanwezig in zijn directe omgeving
waarde van het object in een groter geheel / ensemble			
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving			
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		een bouwlaag hoog pand met zolderverdiepimg onder kap (U-vorm)
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling van de hoofdvolumes: samengesteld met achteraanbouwen
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal/ verhouding van de hoofdafmeting; groot woonhuis
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige vorm op samengesteld rechthoekig grondplan
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		vanaf de publieke ruimte duidelijk waarneembaar, gericht op straat
specifieke eigenschappen van de geleding			
gehalte van de gevelcompositie	■		symmetrische gevelindeling en juiste maatverhoudingen
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		kruisverband metselwerk, platte fr. pannen en houten vensters
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		witte vensters, geschilderde gevel en zwarte pannen
karakteristieke detaillering / ornamenten	■		gevelsteen en gemetselde wenkbrauwen boven vensters als verrijking
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid	■		kwetsbare authentieke detaillering en materialen; de kap
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		in de oorspronkelijke structuur van Firdgum naast entree begraafplaats
typerende kunsthistorische stroming of stijl	■		onder invloeden van / in de trant van het eclecticisme
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden			
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object	■		beeldwaarde en intrinsieke waarden zijn in redelijke mate authentiek
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	**x 2**	**TOTAALSCORE: 16**

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: 1867
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen:

datum opname: maart 2012

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	boerderij	Gemeentelijk monument
Plaats:	**Firdgum**	Huidige functie	**boerderij**	Karakteristiek pand
Adres:	**Camstrawei 41**	MIP-code:	geen	Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	**relevant**	**specifiek**	**toelichting**
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		een vrijstaand boerderijcomplex aan de Camstrawei/ Hoarnestreek
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld	■		boerderij is markant aanwezig in de directe omgeving
waarde van het object in een groter geheel / ensemble	■		in relatie tot meerdere gelijksoortige
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving			
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		een bouwlaag met zolder onder schilddak, woondeel onder zadeldak
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling van de hoofdvolumes: vier zelfstandige eenheden
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal/ verhouding van de hoofdafmeting; groot boerderijcomplex
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige vormen op rechthoekige plattegronden / winkelhaak
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		vanaf de publieke ruimte duidelijk waarneembaar, gericht op straat
specifieke eigenschappen van de geleding			
gehalte van de gevelcompositie	■		evenwichtige gevelindeling en juiste maatverhoudingen
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		kruisverband metselwerk, houten en stalen vensters, pannen/ dakplaten
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		witte kozijnen, groene ramen, bruinrode baksteen, zwarte pannen
karakteristieke detaillering / ornamenten	■		profilering vensters, lijstgoot en uileborden als verrijking
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid	■		de samenstelling van de boerderij en schuren als geheel
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		op oude boerderijplaats gelegen
typerende kunsthistorische stroming of stijl			
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden	■		expressie van typologische, innovatieve waarde
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object			beeldwaarde en intrinsieke waarden zijn teveel aangetast
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	**x 2**	**TOTAALSCORE: 16**

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: ca. 1890 / divers
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen:

datum opname: april 2012

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	boerderij	Gemeentelijk monument
Plaats:	**Franeker**	Huidige functie	**boerderij**	Karakteristiek pand
Adres:	**Kie 3**	MIP-code:	geen	Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	relevant	specifiek	toelichting
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		in de structuur van Kie
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld			
waarde van het object in een groter geheel / ensemble			
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving			
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		voorhuis is onderkelderd en voorzien van zadeldak, schuur met schilddak
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling van de hoofdvolumes: samengesteld kop-hals-romp
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal/ verhouding van de hoofdafmeting; grote boerderij
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige en thematische vorm op samengesteld grondplan
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		vanaf de publieke ruimte duidelijk waarneembaar, gericht op straat
specifieke eigenschappen van de geleding	■		belijning door rollaag en keldervensters als accent van de gevelindeling
gehalte van de gevelcompositie	■		symmetrische voorgevel (kop) met juiste maatverhoudingen
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		kruisverband metselwerk, oude holle pannen en houten vensters
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		witte vensters, bruine baksteen, zwarte pannen
karakteristieke detaillering / ornamenten	■		profilering keldervensters en venster in de topgevel als verrijking
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid	■		kwetsbare authentieke detaillering en materialen; indeling gevels voorhuis
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		in de oorspronkelijke structuur op oude boerderijplaats
typerende kunsthistorische stroming of stijl			
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden	■		expressie van technische en typologische waarde
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object	■		beeldwaarde en intrinsieke waarden zijn in redelijke mate authentiek
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	**x 2**	**TOTAALSCORE: 16**

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: ca. 1880
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen: voorgevel schuur gemetseld in staand verband en indeling niet authentiek

datum opname: maart 2012

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	woonhuis (De Bloemhof)		Gemeentelijk monument
Plaats:	Franeker	Huidige functie:	woonhuis		Karakteristiek pand
Adres:	Harlingerweg 80	MIP-code:	geen		Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	relevant	specifiek	toelichting
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		vrijstaand aan de Harlingerweg bij Groot Lankum
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld	■		woning is markant aanwezig in zijn directe omgeving
waarde van het object in een groter geheel / ensemble	■		in relatie tot meerdere gelijksoortige
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving			
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		een bouwlaag hoog pand met verdieping onder mansardedak
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling van de hoofdvolumes: homogeen, samengesteld
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal/ verhouding van de hoofdafmeting; middelgroot woonhuis
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige vormen op rechthoekig grondplan
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		vanaf de publieke ruimte duidelijk waarneembaar, gericht op straat
specifieke eigenschappen van de geleding	■		belijning door speklagen als accent van de gevelindeling
gehalte van de gevelcompositie	■		evenwichtige gevelindeling en juiste maatverhoudingen
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		kruisverband metselwerk, gegolfde fr. pannen en houten vensters
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		witte kozijnen met donkere ramen, lichtbruine baksteen, zwarte pannen
karakteristieke detaillering / ornamenten	■		dakoverstek, segmentbogen en gedenksteen (stuc) als verrijking
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid	■		kwetsbare authentieke detaillering en materialen; gehele casco
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		in de oorspronkelijke structuur van Groot Lankum (onderdeel van)
typerende kunsthistorische stroming of stijl	■		onder invloeden van / in de trant van het eclecticisme / Chaletstijl
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden	■		expressie van technische en innovatieve waarde
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object	■		beeldwaarde en intrinsieke waarden zijn in redelijke mate authentiek
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	x 2	TOTAALSCORE: 19

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: 1902
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen: balkon met deur is een aantasting van de zijgevel

datum opname: maart 2012

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	boerderij	Gemeentelijk monument
Plaats:	**Franeker**	Huidige functie	**boerderij**	Karakteristiek pand
Adres:	**Arkens 9**	MIP-code:	geen	Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	**relevant**	**specifiek**	**toelichting**
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		vrij in het veld ten noordoosten van Franeker
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld	■		door de ligging markant aanwezig in het landschap
waarde van het object in een groter geheel / ensemble			
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving			
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		voorhuis is onderkelderd en voorzien van zadeldak, schuur met schilddak
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling van de hoofdvolumes: kop-hals-romp en koetshuis
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal/ verhouding van de hoofdafmeting; grote boerderij
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige en thematische vorm op samengesteld grondplan
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		vanaf de publieke ruimte waarneembaar, west-oost georiënteerd
specifieke eigenschappen van de geleding	■		belijning door keldervensters als accent van de gevelindeling
gehalte van de gevelcompositie	■		symmetrische voorgevel (kop) met juiste maatverhoudingen
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		kruisverband metselwerk, gegolfde Friese pannen en houten vensters
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		witte vensters, bruine baksteen, zwarte pannen
karakteristieke detaillering / ornamenten	■		profilering keldervensters en afwerking topgevels als verrijking
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid	■		kwetsbare authentieke detaillering en materialen; gehele casco
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		in de oorspronkelijke structuur op oude boerderijplaats
typerende kunsthistorische stroming of stijl			
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden	■		expressie van technische en typologische waarde
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object			beeldwaarde en intrinsieke waarden zijn aangetast
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	**x 2**	**TOTAALSCORE: 16**

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: ca. 1880
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand: matig tot slecht?
Opmerkingen: de golfplaten zijn nadrukkelijk aanwezig.

datum opname: maart 2012

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	boerderij (Zathe Hettinga)	Gemeentelijk monument
Plaats:	**Franeker**	Huidige functie	**boerderij**	Karakteristiek pand
Adres:	**Lutje Lollum 6**	MIP-code:	geen	Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	**relevant**	**specifiek**	**toelichting**
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		vrij in het veld ten zuiden van Franeker langs de Welsrijperweg
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld	■		door de ligging en vorm markant aanwezig in het landschap
waarde van het object in een groter geheel / ensemble			
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving			
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		lang voorhuis onder zadeldak, schuur met schilddak
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling van de hoofdvolumes: kop-hals-romp
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal/ verhouding van de hoofdafmeting; grote boerderij
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige en thematische vorm op samengesteld grondplan
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		vanaf de publieke ruimte waarneembaar
specifieke eigenschappen van de geleding			
gehalte van de gevelcompositie	■		klassieke voorgevel (kop) met juiste maatverhoudingen
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		kruisverband metselwerk, holle pan, riet (deels platen), houten vensters
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		witte kozijnen met donkere ramen, gele baksteen, zwarte pannen
karakteristieke detaillering / ornamenten	■		profilering vensters en afwerking topgevel en uileborden
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid	■		kwetsbare authentieke detaillering en materialen; gehele casco
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		in de oorspronkelijke structuur op oude boerderijplaats
typerende kunsthistorische stroming of stijl			
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden	■		expressie van technische en typologische waarde
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object	■		beeldwaarde en intrinsieke waarden zijn in redelijke mate authentiek
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	**x 2**	**TOTAALSCORE: 16**

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: XIX
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen: door stal en bomen deels aan het zicht onttrokken

datum opname: maart 2012

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	boerderij		Gemeentelijk monument
Plaats:	**Oosterbierum**	Huidige functie	**woonhuis**		Karakteristiek pand
Adres:	**Konkelswei 4**	MIP-code:	geen		Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	**relevant**	**specifiek**	**toelichting**
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		vrijstaande boerderij aan de Hegesylsterwei ten zuiden van Tzummarum
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld	■		door de ligging markant aanwezig
waarde van het object in een groter geheel / ensemble			
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving			
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		een bouwlaag hoog dwarshuis en schuur onder schilddak
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling van de hoofdvolumes: samengesteld schuur met woonhuis
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal/ verhouding van de hoofdafmeting; grote boerderij
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige vormen op twee rechthoekige plattegronden, middenrisaliet
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		duidelijk zichtbaar vanaf de openbare weg
specifieke eigenschappen van de geleding	■		verticale geleding door risaliet, horizontaal door dorpels
gehalte van de gevelcompositie	■		symmetrische gevelindeling en juiste maatverhoudingen
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		kruisverband metselwerk, houten/ stalen vensters, gegolfde Friese pan
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		witte kozijnen met donkere ramen, bruine en gele baksteen, grijze pan
karakteristieke detaillering / ornamenten		■	het middenrisaliet, gootlijst melkmeisje in achtergevel en stalraampjes
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid	■		de authentieke ramen en metselwerk zijn kwetsbaar
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		in de oorspronkelijke structuur op oude boerderijplaats
typerende kunsthistorische stroming of stijl	■		onder invloeden van / in de trant van het eclecticisme
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden	■		expressie van technische en typologische waarde
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object			beeldwaarde en intrinsieke waarden aangetast
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	**x 2**	**TOTAALSCORE: 18**

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: ca. 1880
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen: de golfplaten zijn uiteindelijk reversibel

datum opname: maart 2012

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	boerderij		Gemeentelijk monument
Plaats:	Oosterbierum	Huidige functie:	woonhuis		Karakteristiek pand
Adres:	Konkelswei 2 (valt onder Klooster Lidlum)	MIP-code:	geen		Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	relevant	specifiek	toelichting
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		vrijstaand op hoeklocatie
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld	■		pand is markant aanwezig in zijn directe omgeving
waarde van het object in een groter geheel / ensemble			
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving			
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		een bouwlaag hoog woonhuis onder dwarskap en schuur onder schilddak
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling van de hoofdvolumes: schuur met dwarsblokje
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal/ verhouding van de hoofdafmeting; middelgrote boerderij
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige thematische vorm, ingebouwd dwarshuis met portiek
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		vanaf de publieke ruimte duidelijk waarneembaar, gericht op straat
specifieke eigenschappen van de geleding	■		belijning door speklaag als accent van de gevelindeling
gehalte van de gevelcompositie	■		evenwichtige gevelindeling en juiste maatverhoudingen
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		kruisverband metselwerk, gegolfde Friese pan, riet en houten vensters
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		witte kozijnen, donkere ramen, bruine baksteen, zwarte pannen
karakteristieke detaillering / ornamenten	■		profilering lijstgoot, portiek hoekpilasters en schoorstenen als verrijking
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid	■		kwetsbare authentieke detaillering en materialen; gehele casco
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context			
typerende kunsthistorische stroming of stijl			
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden	■		expressie van technische en typologische waarde
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object	■		beeldwaarde en intrinsieke waarden zijn in redelijke mate authentiek
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	x 2	TOTAALSCORE: 16

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: ca. 1900
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen: aanbouw is aantasting

datum opname: maart 2012

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	spoorbrug		Gemeentelijk monument
Plaats:	Oosterbierum	Huidige functie:	geen		Karakteristiek pand
Adres:	Nabij Lidlumerwei	MIP-code:	geen		Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	relevant	specifiek	toelichting
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		in het traject van de verdwenen spoorbaan
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld			
waarde van het object in een groter geheel / ensemble	■		in relatie tot meerdere gelijksoortige
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving			invloed van de omgeving is niet meer bepalend (spoorbaan is weg)
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		ca. 1,5 m boven maaiveld in open ruimte
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		compositorische samenstelling van de twee brughoofden
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal/ verhouding van de hoofdafmeting; relatief kleine brughoofden
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige en thematische vorm op rechthoekig samengesteld grondplan
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		vanaf de publieke ruimte waarneembaar, in oude spoortraject
specifieke eigenschappen van de geleding			
gehalte van de gevelcompositie			
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		kruisverband metselwerk en natuursteen onderdelen
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		gele baksteen en grijze natuursteen
karakteristieke detaillering / ornamenten	■		de natuursteen blokken als verrijking en gemetselde bogen
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid	■		kwetsbare authentieke brughoofden door functieverlies
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		op het verdwenen spoortraject Stiens - Tzummarum - Harlingen
typerende kunsthistorische stroming of stijl			
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden	■		expressie van technische en typologische waarde, standaard model
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object			zwaar aangetast, maar wel duidelijk herkenbaar als spoorbrugrestant
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling		■	oorspronkelijke functie als spoorbrug van de NFLS
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	x 2	TOTAALSCORE: 15

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: 1904
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen: spoorbrug van De Noord-Friesche Locaal Spoorwegmaatschappij, opgericht in 1899
traject Stiens - Harlingen / Franeker is van 1904. vanaf 1935 bij NS en einde van dit traject.

datum opname: mei 2012

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	woonhuis		Gemeentelijk monument
Plaats:	**Oosterbierum**	Huidige functie	**woonhuis**		Karakteristiek pand
Adres:	**Stasjonsreed 1**	MIP-code:	geen		Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	**relevant**	**specifiek**	**toelichting**
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		vrijstaand aan de Stasjonsreed
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld			
waarde van het object in een groter geheel / ensemble			
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving			
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		een bouwlaag met verdieping onder de kap
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling van de hoofdvolumes: homogeen met erker
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal/ verhouding van de hoofdafmeting; klein woonhuis
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige vorm op rechthoekig grondplan, voorgevel over twee bouwlagen
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		vanaf de publieke ruimte waarneembaar, gericht op Stasjonsreed
specifieke eigenschappen van de geleding	■		belijning als accent van de gevelindeling
gehalte van de gevelcompositie	■		evenwichtige gevelindeling en juiste maatverhoudingen
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		kruisverband metselwerk, mulden pannen (cement) en houten vensters
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		donkere vensters, geschilderde kalkzandsteen, grijze cementpannen
karakteristieke detaillering / ornamenten	■		de erker en topgevel met bekroning als verrijking
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid	■		kwetsbare authentieke materialen; de kalkzandsteen en cementpannen
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		in de oorspronkelijke structuur langs het verdwenen spoor
typerende kunsthistorische stroming of stijl			
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden	■		expressie van technische materiaalkeuze en waarde
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object	■		beeldwaarde en intrinsieke waarden zijn in redelijke mate authentiek
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling			
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	**x 2**	**TOTAALSCORE: 15**

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: ca. 1920
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen:

datum opname: maart 2012

situatie 1990 MIP

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	boerderij	Gemeentelijk monument
Plaats:	Peins	Huidige functie:	boerderij	Karakteristiek pand
Adres:	Slappeterpsterweg 10	MIP-code:	FR-FRA-16	Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	relevant	specifiek	toelichting
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		vrijstaand langs de Slapperterpweg
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld	■		boerderij is markant aanwezig in zijn directe omgeving
waarde van het object in een groter geheel / ensemble			
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving			
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		woonhuis (type villa) onder wolfdak, schuur onder schilddak
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling van de hoofdvolumes: samengesteld woonhuis en schuur
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal/ verhouding van de hoofdafmeting; grote boerderij
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige vormen op winkelhaak plattegronden (woning nagenoeg vierkant)
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		vanaf de publieke ruimte duidelijk waarneembaar, gericht langs de weg
specifieke eigenschappen van de geleding	■		belijning rollagen in het metselwerk van de woning
gehalte van de gevelcompositie	■		evenwichtige gevelindeling woning met juiste maatverhoudingen
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		kruisverband metselwerk, Friese pannen en houten vensters
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		donkere kozijnen witte ramen, bruinrode baksteen, zwarte pannen
karakteristieke detaillering / ornamenten		■	siermetselwerk in woning, erker en glas-in-lood
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid	■		kwetsbare authentieke detaillering en materialen; woning casco
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		in de oorspronkelijke structuur op oude boerderijplaats
typerende kunsthistorische stroming of stijl			
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden	■		expressie van technische en typologischewaarde
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object	■		beeldwaarde en intrinsieke van de woning redelijk authentiek
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	x 2	TOTAALSCORE: 18

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: ca. 1890
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen: de schuur is met name door de dakplaten aangetast.

datum opname: maart 2012

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	boerderij	Gemeentelijk monument
Plaats:	**Peins**	Huidige functie	**boerderij**	Karakteristiek pand
Adres:	**Schalsumerweg 8**	MIP-code:	FR-FRA-14	Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	**relevant**	**specifiek**	**toelichting**
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		vrijstaande stelpboerderij aan de Schalsumerweg
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld	■		door de ligging en volume markant aanwezig
waarde van het object in een groter geheel / ensemble			
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving			
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		een bouwlaag hoge stelp met hoge zolder onder schilddak
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling van de hoofdvolumes: homogeen met latere aanbouw
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal/ verhouding van de hoofdafmeting; grote stelp boerderij
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige of thematische vorm op rechthoekig grondplan
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		duidelijk zichtbaar vanaf de openbare weg
specifieke eigenschappen van de geleding	■		vertikale geleding door pilasters naast entree in voorgevel
gehalte van de gevelcompositie	■		evenwichtige gevelindeling en juiste maatverhoudingen
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		kruisverband metselwerk, gegolfde Friese pannen en houten vensters
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		witte vensters, bruine baksteen en meest zwarte/grijze pannen
karakteristieke detaillering / ornamenten	■		profilering lijstgoot en pilasters naast entree als verrijking
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid			veel vernieuwd
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		in de oorspronkelijke structuur op oude boerderijplaats
typerende kunsthistorische stroming of stijl			
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden	■		expressie van technische en typologische waarde
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object			teveel vervangen
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	**x 2**	**TOTAALSCORE: 15**

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: ca. 1890
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen:

datum opname: maart 2012

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	woning (Vylgepolle)	Gemeentelijk monument
Plaats:	**Peins**	Huidige functie	**woning**	Karakteristiek pand
Adres:	**Zweinserweg 9**	MIP-code:	FR-FRA-15	Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	**relevant**	**specifiek**	**toelichting**
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		vrijstaand op hoeklocatie met de Alddyk ten zuiden van Peins
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld	■		pand is markant aanwezig in zijn directe omgeving
waarde van het object in een groter geheel / ensemble			
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving			
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		twee bouwlagen hoog pand met zolder onder kap
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling van de hoofdvolumes: homogeen bouwvolume
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal/ verhouding van de hoofdafmeting; groot woonhuis
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige vorm op nagenoeg vierkant grondplan, portiek
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		vanaf de publieke ruimte duidelijk waarneembaar, gericht op straat
specifieke eigenschappen van de geleding	■		vertikale splitsing als (hoofd)accent van de gevelindeling
gehalte van de gevelcompositie	■		evenwichtige gevelindeling en juiste maatverhoudingen
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		halfsteens verband metselwerk, oude holle pannen en houten vensters
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		witte kozijnen, groene ramen, bruinrode baksteen, natuurrode pannen
karakteristieke detaillering / ornamenten	■		profilering in het portiek als verrijking
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid	■		kwetsbare authentieke detaillering en materialen; gehele casco
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context			
typerende kunsthistorische stroming of stijl			
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden	■		expressie van technische en innovatieve waarde
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object	■		beeldwaarde en intrinsieke waarden zijn in redelijke mate authentiek
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie als "herenhuis'
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	**x 2**	**TOTAALSCORE: 16**

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: ca. 1915
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen:

datum opname: maart 2012

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	boerderij		Gemeentelijk monument
Plaats:	**Pietersbierum**	Huidige functie	**boerderij**		Karakteristiek pand
Adres:	**Hoarnestreek 2**	MIP-code:	FR-FRA-43		Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	**relevant**	**specifiek**	**toelichting**
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		vrijstaand ten noordwesten van Pietersbierum aan de Hoarnestreek
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld	■		door de ligging markant aanwezig in het landschap
waarde van het object in een groter geheel / ensemble			
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving	■		de landelijke omgeving heeft een positieve invloed op de boerderij
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		voorhuis is voorzien van zadeldak, schuur met schilddak
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling van de hoofdvolumes: kop-hals-romp en bakhuisje
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal/ verhouding van de hoofdafmeting; grote boerderij
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige en thematische vorm op samengesteld grondplan
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		vanaf de publieke ruimte waarneembaar, gericht op de straat
specifieke eigenschappen van de geleding	■		belijning door gemetselde lijst als accent van de gevelindeling
gehalte van de gevelcompositie	■		evenwichtige gevelindeling met juiste maatverhoudingen
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		kruisverband metselwerk, gegolfde Friese pannen en houten vensters, riet
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		witte kozijnen met groene ramen, bruine baksteen, grijze pannen
karakteristieke detaillering / ornamenten	■		profilering vensters en afwerking topgevels als verrijking
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid	■		kwetsbare authentieke onderdelen; metselwerk en kap schuur
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		in de oorspronkelijke structuur op oude boerderijplaats
typerende kunsthistorische stroming of stijl			
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden	■		expressie van technische en typologische waarde
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object	■		beeldwaarde en intrinsieke waarden in voldoende mate authentiek
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	**x 2**	**TOTAALSCORE: 18**

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: ca. 1875
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen:

datum opname: maart 2012

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	boerderij	Gemeentelijk monument
Plaats:	**Ried**	Huidige functie	**(woon)boerderij**	Karakteristiek pand
Adres:	**Dongjumerweg 10**	MIP-code:	FR-FRA-32	Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	**relevant**	**specifiek**	**toelichting**
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		vrijstaande boerderij aan de Dongjumerweg ten westen van Ried
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld	■		door de ligging en volume markant aanwezig
waarde van het object in een groter geheel / ensemble			
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving			
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		een bouwlaag hoge dwarshuis en schuur onder schilddak
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling van de hoofdvolumes: samengesteld schuur met woonhuis
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal/ verhouding van de hoofdafmeting; grote boerderij
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige vormen op twee rechthoekige plattegronden, middenrisaliet
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		duidelijk zichtbaar vanaf de openbare weg
specifieke eigenschappen van de geleding	■		vertikale geleding door risaliet, horizontaal door dorpels
gehalte van de gevelcompositie	■		symmetrische gevelindeling en juiste maatverhoudingen
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		kruisverband metselwerk, houten/ stalen vensters, holle pannen en riet
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		witte kozijnen met donkere ramen, bruine baksteen, zwarte pan
karakteristieke detaillering / ornamenten		■	het middenrisaliet, gootlijst en basement en vensteromlijsting
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid	■		de kap van de schuur en het metselwerk woning zijn kwetsbaar
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		in de oorspronkelijke structuur op oude boerderijplaats
typerende kunsthistorische stroming of stijl	■		onder invloeden van / in de trant van het eclecticisme
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden	■		expressie van technische en typologische waarde
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object	■		beeldwaarde en intrinsieke waarde in redelijke mate authentiek
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	**x 2**	**TOTAALSCORE: 19**

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: 1873
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen:

datum opname: maart 2012

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	boerderij	Gemeentelijk monument
Plaats:	**Ried**	Huidige functie	**boerderij**	Karakteristiek pand
Adres:	**Dongjumerweg 12**	MIP-code:	geen	Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	**relevant**	**specifiek**	**toelichting**
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		vrij in het veld aan de noordzijde van de Rie gelegen
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld	■		boerderij is markant aanwezig in zijn landelijke omgeving
waarde van het object in een groter geheel / ensemble			
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving	■		invloed van de landelijke omgeving en linden is mede bepalend
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		een bouwlaag en zolder onder zadeldak, schuur onder schilddak
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling van de hoofdvolumes: samengestelde kop-hals-romp
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal/ verhouding van de hoofdafmeting; grote boerderij
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige en thematische vorm op samengesteld grondplan
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		vanaf de publieke ruimte waarneembaar, oost-west georienteerd
specifieke eigenschappen van de geleding			
gehalte van de gevelcompositie	■		evenwichtige gevelindeling en juiste maatverhoudingen
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		kruisverband metselwerk, oude holle pannen, riet en houten vensters
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		witte vensters, bruine baksteen, grijze en natuurrode pannen
karakteristieke detaillering / ornamenten	■		uileborden als verrijking
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid	■		kwetsbare authentieke onderdelen; kap en authentiek metselwerk
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		in de oorspronkelijke structuur op oude boerderijplaats
typerende kunsthistorische stroming of stijl			
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden	■		expressie van typologische waarde
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object	■		beeldwaarde en intrinsieke waarden zijn in redelijke mate authentiek
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	**x 2**	**TOTAALSCORE: 17**

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: XIX
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen:

datum opname: maart 2012

situatie 1990 MIP

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	boerderij	Gemeentelijk monument
Plaats:	**Ried**	Huidige functie	**boerderij**	Karakteristiek pand
Adres:	**Berlikumerweg 16**	MIP-code:	FR-FRA-33	Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	**relevant**	**specifiek**	**toelichting**
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		vrijstaand langs de Berlikumerweg ten oosten van Ried
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld	■		boerderij is markant aanwezig in zijn directe omgeving
waarde van het object in een groter geheel / ensemble			
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving			
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		woonhuis (type villa) onder wolfdak, schuur onder schilddak
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling van de hoofdvolumes: samengesteld woonhuis en schuur
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal/ verhouding van de hoofdafmeting; grote boerderij
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige vormen; schuur met rechthoekig grondplan, woning L-vorm
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		vanaf de publieke ruimte duidelijk waarneembaar, gericht langs de weg
specifieke eigenschappen van de geleding	■		belijning (speklaag) in het metselwerk van de woning
gehalte van de gevelcompositie	■		evenwichtige gevelindeling woning met juiste maatverhoudingen
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		kruisverband metselwerk, Lucas IJsbrand pannen en houten vensters
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		witte kozijnen donkere ramen, bruinre baksteen, zwarte pannen
karakteristieke detaillering / ornamenten	■		sierlatei boven vensters, erker en dakpiron
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid	■		kwetsbare authentieke detaillering en materialen; woning casco
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		in de oorspronkelijke structuur op oude boerderijplaats
typerende kunsthistorische stroming of stijl			
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden	■		expressie van technische en typologischewaarde
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object	■		beeldwaarde en intrinsieke van de woning redelijk authentiek
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	**x 2**	**TOTAALSCORE: 17**

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: ca. 1910
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen: de dakplaten op de schuur is een aantasting van de beeldwaarde

datum opname: maart 2012

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	boerderij (klein Molswerd)	Gemeentelijk monument
Plaats:	**Schalsum**	Huidige functie	**woonboerderij**	Karakteristiek pand
Adres:	**Rijksstraatweg 2**	MIP-code:	FR-FRA-30	Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	**relevant**	**specifiek**	**toelichting**
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		vrijstaande boerderij aan de Rijksstraatweg
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld	■		door de ligging en volume markant aanwezig
waarde van het object in een groter geheel / ensemble			
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving			
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		een bouwlaag hoge stelp onder schilddak
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling van de hoofdvolumes: homogeen stelpboerderij
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal/ verhouding van de hoofdafmeting; grote boerderij
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige vorm op rechthoekige plattegrond, middenrisaliet over twee lagen
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		duidelijk zichtbaar vanaf de openbare weg
specifieke eigenschappen van de geleding	■		vertikale geleding door middenrisaliet, horizontaal door vensters en gootlijst
gehalte van de gevelcompositie	■		symmetrische gevelindeling en juiste maatverhoudingen
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		kruisverband metselwerk, houten vensters, gegolfde fr. pan en riet
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		witte kozijnen met donkere ramen, bruine baksteen, zwarte pan
karakteristieke detaillering / ornamenten		■	het middenrisaliet, gootlijst en gevelbeeindiging
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid	■		de kap van de schuur en het metselwerk zijn kwetsbaar
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		in de oorspronkelijke structuur op oude boerderijplaats
typerende kunsthistorische stroming of stijl	■		onder invloeden van / in de trant van de overgangsarchitectuur
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden	■		expressie van technische en typologische waarde
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object	■		beeldwaarde en intrinsieke waarde in redelijke mate authentiek
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	**x 2**	**TOTAALSCORE: 19**

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: 1907
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen: het rechter venster in de voorgevel is niet authentiek

datum opname: maart 2012

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	brug		Gemeentelijk monument
Plaats:	Schalsum	Huidige functie:	brug		Karakteristiek pand
Adres:	Nabij Franekerweg	MIP-code:	FR-FRA-8		Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	relevant	specifiek	toelichting
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		aan de Franekerweg ten westen van Schalsum over de Skalsumer Feart
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld	■		brug is markant aanwezig in zijn directe omgeving
waarde van het object in een groter geheel / ensemble	■		ten opzichte van meer gelijksoortige bruggen
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving			
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		brug ligt vlak met het wegdek
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		vaste brug met opstand en leuning tussen kantelen
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal/ verhouding van de hoofdafmeting; lage brug met smalle doorgang
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige en strake belijning
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		vanaf de publieke ruimte waarneembaar, over de vaart
specifieke eigenschappen van de geleding	■		sprong in brugdek met brughoofden
gehalte van de gevelcompositie	■		evenwichtige symmetrische brug met verbreding aan zuidoostzijde
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		beton met ijzeren leuning
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		betonkleur en roodbruine leuning
karakteristieke detaillering / ornamenten			
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid	■		kwetsbare authentieke detaillering en materialen; gehele brug
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		in oorspronkelijke oude weg van Schalsum naar de Rijksstraatweg
typerende kunsthistorische stroming of stijl	■		in de trant van het expresionisme
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden	■		expressie van technische en typologische waarde
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object		■	beeldwaarde en intrinsieke waarden zijn in hoge mate authentiek
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	x 2	TOTAALSCORE: 19

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: ca. 1930
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen:

datum opname: maart 2012

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	boerderij (Doniastate)	Gemeentelijk monument
Plaats:	**Sexbierum**	Huidige functie	**boerderij**	Karakteristiek pand
Adres:	**Hoarnestreek 1**	MIP-code:	geen	Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	**relevant**	**specifiek**	**toelichting**
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		vrijstaande boerderij op kruispunt Hoarnestreek / Slachte
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld	■		door de ligging markant aanwezig
waarde van het object in een groter geheel / ensemble			
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving			
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		een bouwlaag hoge dwarshuis en schuur onder schilddak
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling van de hoofdvolumes: samengesteld schuur met woonhuis
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal / verhouding van de hoofdafmeting; grote boerderij
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige vormen op twee rechthoekige plattegronden, middenrisaliet
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		duidelijk zichtbaar vanaf de openbare weg
specifieke eigenschappen van de geleding	■		vertikale geleding door risaliet en hoekpilasters
gehalte van de gevelcompositie	■		symmetrische gevelindeling en juiste maatverhoudingen
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		kruisverband metselwerk, houten/ beton vensters, platte Friese pan en riet
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		witte kozijnen met donkere ramen, bruine / gele baksteen, zwarte pan
karakteristieke detaillering / ornamenten	■		het middenrisaliet / hoekpilasters, gootlijst en basement
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid	■		de kap van de woning en het metselwerk zijn kwetsbaar
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		in de oorspronkelijke structuur op oude boerderijplaats
typerende kunsthistorische stroming of stijl			
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden	■		expressie van technische en typologische waarde
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object	■		beeldwaarde en intrinsieke waarde in redelijke mate authentiek
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	**x 2**	**TOTAALSCORE: 17**

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: ca. 1880
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen:

datum opname: maart 2012

foto 1990 (MIP)

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	boerderij (Vredenoord)	Gemeentelijk monument
Plaats:	**Sexbierum**	Huidige functie	**boerderij**	Karakteristiek pand
Adres:	**Latsmaleane 3**	MIP-code:	FR-FRA-42	Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	**relevant**	**specifiek**	**toelichting**
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		vrijstaande boerderij op kruispunt Hoarnestreek / Slachte
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld	■		door de ligging markant aanwezig
waarde van het object in een groter geheel / ensemble			
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving			
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		een bouwlaag hoge dwarshuis en schuur onder schilddak
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling van de hoofdvolumes: samengesteld schuur met woonhuis
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal / verhouding van de hoofdafmeting; grote boerderij
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige vormen op rechthoekige plattegronden, middenrisaliet met kapel
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		duidelijk zichtbaar vanaf de openbare weg
specifieke eigenschappen van de geleding	■		vertikale geleding door risaliet en hoekpilasters
gehalte van de gevelcompositie	■		symmetrische gevelindeling en juiste maatverhoudingen
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		stucwerk gevel, houten/ stalen vensters, (nieuwe) Pan en oude holle
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		witte kozijnen, donkere ramen, wit stucwerk, gele baksteen, zwarte pan
karakteristieke detaillering / ornamenten		■	het middenrisaliet / hoekpilasters, gootlijst met attiek
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid	■		het metselwerk van de schuur is kwetsbaar
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		in de oorspronkelijke structuur op hoeklocatie
typerende kunsthistorische stroming of stijl			
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden	■		expressie van technische en typologische waarde
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object	■		beeldwaarde en intrinsieke waarde in redelijke mate authentiek
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	**x 2**	**TOTAALSCORE: 18**

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: ca. 1875
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen: De oorspronkelijke pannen van het woonhuis zijn vervangen door nieuwe (ander type)

datum opname: maart 2012

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	boerderij	Gemeentelijk monument
Plaats:	**Sexbierum**	Huidige functie	**boerderij**	Karakteristiek pand
Adres:	**Frjentsjerterdyk 7**	MIP-code:	geen	Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	**relevant**	**specifiek**	**toelichting**
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		vrijstaande stelpboerderij aan Frjentsjerterdyk nabij Sexbierum
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld	■		door de ligging markant aanwezig
waarde van het object in een groter geheel / ensemble			
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving			
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		een bouwlaag hoge stelp met zolder onder schilddak
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling van hoofdvolume: homogeen met risalerende voorkamer
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal/ verhouding van de hoofdafmeting; grote stelp boerderij
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige of thematische vorm op rechthoekig grondplan
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		duidelijk zichtbaar vanaf de openbare weg
specifieke eigenschappen van de geleding	■		vertikale geleding door middenpartij, horizontaal door rollaag
gehalte van de gevelcompositie	■		symmetrische gevelindeling en juiste maatverhoudingen
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		halfsteens verband metselwerk, gegolfde fr. pannen en houten vensters
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		witte kozijnen, bruin genuanceerde baksteen, zwarte pannen
karakteristieke detaillering / ornamenten	■		profilering middenpartij, entreepartij met glas-in-lood als verrijking
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid	■		de kap en het metselwerk zijn kwetsbaar
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		in de oorspronkelijke structuur op oude boerderijplaats
typerende kunsthistorische stroming of stijl	■		onder invloeden van het expressionisme
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden	■		expressie van technische en typologische waarde
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object	■		beeldwaarde in voldoende mate authentiek
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	**x 2**	**TOTAALSCORE: 18**

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: ca. 1930
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen: onder de golfplaten is het riet nog aanwezig

datum opname: maart 2012

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	boerderij (Groot Walta)		Gemeentelijk monument
Plaats:	Sexbierum	Huidige functie:	boerderij		Karakteristiek pand
Adres:	Waltaleane 1	MIP-code:	geen		Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	relevant	specifiek	toelichting
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		vrij in het veld aan de zuidzijde van Sexbierum
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld	■		boerderij is markant aanwezig in zijn directe omgeving
waarde van het object in een groter geheel / ensemble			
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving			door de aanwezige tuinkassen aangetast
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		een bouwlaag hoog voorhuis onder zadeldak, schuur onder schilddak
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling van de hoofdvolumes: samengesteld, kop-hals-romp
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal / verhouding van de hoofdafmeting; grote boerderij woonhuis
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		lang voorhuis en grote schuur op rechthoekig grondplan
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		vanaf de publieke ruimte duidelijk waarneembaar, gericht op straat
specifieke eigenschappen van de geleding	■		belijning in topgevel als accent van de gevelindeling
gehalte van de gevelcompositie	■		evenwichtige gevelindeling en juiste maatverhoudingen
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		stucwerk, kruisverband metselwerk, gegolfde Fr. pan en houten vensters
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		witte vensters en stucwerk, gele baksteen, zwarte pannen
karakteristieke detaillering / ornamenten	■		uiterlijk voorgevel (kop), jaartalankers en uilebord als verrijking
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid	■		kwetsbare authentieke materialen; gesloten kap, pannen en metselwerk
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		in de oorspronkelijke structuur en op oude boerderijplaats
typerende kunsthistorische stroming of stijl			
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden	■		expressie van typologische waarde
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object	■		beeldwaarde en intrinsieke waarden zijn in redelijke mate authentiek
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	x 2	TOTAALSCORE: 17

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: 1714 (gevelankers) / divers
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen: golfplaten op schuur

datum opname: maart 2012

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	boerderij	Gemeentelijk monument
Plaats:	Sexbierum	Huidige functie:	boerderij	Karakteristiek pand
Adres:	Pastorijreed 1	MIP-code:	geen	Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	relevant	specifiek	toelichting
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		vrijstaande boerderij ten oosten van Sexbierum
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld	■		door de ruime ligging en volume markant aanwezig
waarde van het object in een groter geheel / ensemble			
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving			
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		een bouwlaag hoge stelp onder schilddak
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling van de hoofdvolumes: homogeen stelpboerderij
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal / verhouding van de hoofdafmeting; grote boerderij
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige vorm op rechthoekige plattegrond, middenrisaliet met kapel
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		duidelijk zichtbaar vanaf de openbare weg
specifieke eigenschappen van de geleding	■		vertikale geleding door middenrisaliet, horizontaal door vensters en gootlijst
gehalte van de gevelcompositie	■		symmetrische gevelindeling en juiste maatverhoudingen
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		kruisverband metselwerk, houten vensters, (nieuwe pannen en platen)
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		witte kozijnen met roodbruine ramen, bruine en gele baksteen, zwarte pan
karakteristieke detaillering / ornamenten	■		het middenrisaliet, gootlijst en gevelbeëindiging en siermetselwerk
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid	■		het metselwerk is kwetsbaar
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		in de oorspronkelijke structuur op oude boerderijplaats
typerende kunsthistorische stroming of stijl	■		onder invloeden van / in de trant van de overgangsarchitectuur
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden	■		expressie van technische en typologische waarde
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object	■		beeldwaarde en intrinsieke waarde in redelijke mate authentiek
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	x 2	TOTAALSCORE: 18

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: ca. 1910
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen: de golfplaten zijn duidelijk aanwezig en doen afbreuk aan de beeldwaarde

datum opname: maart 2012

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	spoorbrug		Gemeentelijk monument
Plaats:	Sexbierum	Huidige functie:	voetgangersbrug		Karakteristiek pand
Adres:	Nabij Sexbierum	MIP-code:	geen		Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	relevant	specifiek	toelichting
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		in het traject van de verdwenen spoorbaan; nu in wandelpad
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld			
waarde van het object in een groter geheel / ensemble	■		in relatie tot meerdere gelijksoortige bruggen
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving			invloed van de omgeving is niet meer bepalend (spoorbaan is weg)
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		ca. 1,5 m boven maaiveld in open ruimte
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		compositorische samenstelling van de twee brughoofden
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal / verhouding van de hoofdafmeting; relatief kleine brughoofden
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige en thematische vorm op rechthoekig samengesteld grondplan
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		vanaf de publieke ruimte waarneembaar, in richting oude spoortraject
specifieke eigenschappen van de geleding			
gehalte van de gevelcompositie			
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		kruisverband metselwerk en natuursteen onderdelen
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		gele baksteen en grijze natuursteen
karakteristieke detaillering / ornamenten	■		de natuursteen blokken als verrijking en gemetselde bogen
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid	■		kwetsbare authentieke brughoofden
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		op het verdwenen spoortjaject Stiens - Tzummarum - Harlingen
typerende kunsthistorische stroming of stijl			
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden	■		expressie van technische en typologische waarde, standaard model
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object	■		brughoofden technisch goed door nieuwe functie.
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling		■	oorspronkelijke functie als spoorbrug van de NFLS
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	x 2	TOTAALSCORE: 16

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: 1904
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen: spoorbrug van De Noord-Friesche Locaal Spoorwegmaatschappij, opgericht in 1899
traject Stiens - Harlingen / Franeker is van 1904. vanaf 1935 bij NS en einde dit traject
datum opname: april 2012

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	boerderij	Gemeentelijk monument
Plaats:	**Tzum**	Huidige functie	**boerderij**	Karakteristiek pand
Adres:	**Franekerweg 3**	MIP-code:	geen	Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	**relevant**	**specifiek**	**toelichting**
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		vrij in het veld, ten noorden van Tzum aan de Franekerweg
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld	■		boerderij is markant aanwezig in zijn directe omgeving
waarde van het object in een groter geheel / ensemble			
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving	■		invloed van de landelijke omgeving is mede bepalend
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		een bouwlaag hoge woning onder zadeldak, schuur onder schilddak
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling van de hoofdvolumes: samengesteld, kop-hals-romp
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal / verhouding van de hoofdafmeting; grote boerderij
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige en thematische vorm op samengesteld grondplan
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		vanaf de publieke ruimte duidelijk waarneembaar
specifieke eigenschappen van de geleding			
gehalte van de gevelcompositie	■		evenwichtige gevelindeling en juiste maatverhoudingen
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		kruisverband metselwerk, oude holle pannen, riet en houten vensters
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		witte kozijnen en gevel, donkere ramen, gele bakst. nat.rode / zwarte pan
karakteristieke detaillering / ornamenten			
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid	■		kwetsbare authentieke detaillering en materialen; gehele casco
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		in de oorspronkelijke structuur op oude boerderijplaats
typerende kunsthistorische stroming of stijl			
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden	■		expressie van technische en typologische waarde
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object	■		beeldwaarde en intrinsieke waarden zijn in redelijke mate authentiek
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	**x 2**	**TOTAALSCORE: 16**

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: ca. 1860
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen:

datum opname: maart 2012

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	gemaal met woning		Gemeentelijk monument
Plaats:	**Tzum**	Huidige functie	**gemaal met woning**		Karakteristiek pand
Adres:	**Franekerweg 4**	MIP-code:	FR-FRA-19		Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	**relevant**	**specifiek**	**toelichting**
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		vrijstaand aan de Franekerweg ten noordwesten van Tzum
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld	■		gemaal en woning zijn markant aanwezig in de directe omgeving
waarde van het object in een groter geheel / ensemble			
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving			
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		twee zelfstandige objecten, gemaal onder zadeldak , woning onder wolfdak
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling van de hoofdvolumes: samengesteld eenheid in architectuur
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal / verhouding van de hoofdafmeting; groot gemaal
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige vormen op rechthoekig grondplan,
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		vanaf de publieke ruimte duidelijk waarneembaar
specifieke eigenschappen van de geleding	■		gemetselde belijning in stucwerkals als accent van de gevelindeling
gehalte van de gevelcompositie	■		evenwichtige / symmetrische gevelindelingen in juiste maatverhoudingen
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		stucwerk gevels, deels gegolfde Friese pan en houten vensters
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		witte kozijnen, donkere ramen, wite gevels en natuurrode pannen
karakteristieke detaillering / ornamenten		■	profilering, goot en vensters als verrijking
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid	■		kwetsbare authentieke detaillering en materialen; gehele casco
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		in de zuiderpolder nabij de Tzummervaart
typerende kunsthistorische stroming of stijl	■		onder invloeden van / in de trant van de overgangsarchitectuur
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden	■		expressie van technische, typologische en innovatieve waarde
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object	■		beeldwaarde en intrinsieke waarden zijn in redelijke mate authentiek
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling		■	oorspronkelijke functie
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	**x 2**	**TOTAALSCORE: 20**

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: 1905
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen:

datum opname: maart 2012

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	boerderij (Gallinga State)		Gemeentelijk monument
Plaats:	Tzum	Huidige functie:	boerderij		Karakteristiek pand
Adres:	Holprijp 1	MIP-code:	geen		Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	relevant	specifiek	toelichting
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		in het veld vrijstaande boerderij aan de Holpryp
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld	■		door de ligging en volume markant aanwezig
waarde van het object in een groter geheel / ensemble			
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving			
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		een bouwlaag hoge stelp onder schilddak
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling van de hoofdvolumes: homogene stelpboerderij
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal / verhouding van de hoofdafmeting; grote boerderij
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige vorm op rechthoekige plattegrond, woondeel iets smaller
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		duidelijk zichtbaar vanaf de openbare weg
specifieke eigenschappen van de geleding			
gehalte van de gevelcompositie	■		evenwichtige gevelindeling, deels hersteld
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		kruisverband metselwerk, houten vensters, holle pannen
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		witte kozijnen met donkere ramen, gele baksteen, zwarte en nat.rode pan
karakteristieke detaillering / ornamenten			
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid	■		de kap van de schuur en het metselwerk (deels) zijn kwetsbaar
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		in de oorspronkelijke structuur op oude boerderijplaats
typerende kunsthistorische stroming of stijl			
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden	■		expressie van technische en typologische waarde
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object	■		beeldwaarde en intrinsieke waarde in redelijke mate authentiek
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	x 2	TOTAALSCORE: 15

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: ca. 1890
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen:

datum opname: maart 2012

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	boerderij		Gemeentelijk monument
Plaats:	Tzum	Huidige functie:	boerderij		Karakteristiek pand
Adres:	Holprijp 5	MIP-code:	geen		Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	relevant	specifiek	toelichting
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		vrij in het veld, ten westen van Tzum aan de Holpryp gelegen
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld	■		boerderij is markant aanwezig in zijn directe omgeving
waarde van het object in een groter geheel / ensemble			
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving	■		invloed van de landelijke omgeving is mede bepalend
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		voorhuis is onderkelderd en heeft een zadeldak, schuur onder schilddak
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling van de hoofdvolumes: samengesteld, kop-hals-romp
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal/ verhouding van de hoofdafmeting; grote boerderij
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige en thematische vorm op samengesteld grondplan
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		vanaf de publieke ruimte duidelijk waarneembaar
specifieke eigenschappen van de geleding	■		horizontale geleding door keldervensters
gehalte van de gevelcompositie	■		symmetrische kopgevel en juiste maatverhoudingen
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		kruisverband metselwerk, oude holle pannen, riet en houten vensters
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		witte kozijnen, rode baksteen natuurrode pannen
karakteristieke detaillering / ornamenten			
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid	■		kwetsbare authentieke detaillering en materialen; de gesloten kap en kop
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		in de oorspronkelijke structuur op oude boerderijplaats
typerende kunsthistorische stroming of stijl			
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden	■		expressie van technische en typologische waarde
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object			teveel gewijzigd
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	x 2	TOTAALSCORE: 16

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: ca.
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen:

datum opname: maart 2012

situatie 1990 MIP

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	boerderij	Gemeentelijk monument
Plaats:	**Tzum**	Huidige functie	**boerderij**	Karakteristiek pand
Adres:	**Lollumerweg 8**	MIP-code:	FR-FRA-18	Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	**relevant**	**specifiek**	**toelichting**
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		vrijstaande boerderij aan de Lollumerweg
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld	■		door de ligging en volume markant aanwezig
waarde van het object in een groter geheel / ensemble			
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving	■		de landelijke omgeving / het open veld, geeft de boerderij meerwaarde
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		een bouwlaag hoge stelp onder schilddak
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling van de hoofdvolumes: homogene stelpboerderij
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal / verhouding van de hoofdafmeting; grote boerderij
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige vorm op rechthoekige plattegrond, iets risalerend woongedeelte
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		duidelijk zichtbaar vanaf de openbare weg
specifieke eigenschappen van de geleding	■		vertikale geleding door de hoekpilasters van het woondeel
gehalte van de gevelcompositie	■		symmetrisch middenstuk, geheel evenwichtig, goede maatverhoudingen
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		kruisverband metselwerk, houten vensters, gegolfde fr. pan en riet
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		witte kozijnen met donkere ramen, bruine baksteen, zwarte pan
karakteristieke detaillering / ornamenten		■	het middenrisaliet, gootlijst, keldervensters en dakkapel
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid	■		het gehele casco is door de authenticiteit kwetsbaar
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		in de oorspronkelijke landelijke structuur aangebracht
typerende kunsthistorische stroming of stijl	■		onder invloeden van / in de trant van het eclecticisme
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden	■		expressie van technische en typologische waarde
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object	■		beeldwaarde en intrinsieke waarde in redelijke mate authentiek
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	**x 2**	**TOTAALSCORE: 20**

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: 1894
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen:

datum opname: maart 2012

situatie 1990 MIP

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	boerderij (Gr. Laakwerd)	Gemeentelijk monument
Plaats:	**Tzum**	Huidige functie:	**boerderij**	Karakteristiek pand
Adres:	**Laakwerd 3**	MIP-code:	FR-FRA-17	Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	**relevant**	**specifiek**	**toelichting**
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		vrijstaande boerderij aan Laakwerd
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld	■		door de ligging en volume markant aanwezig
waarde van het object in een groter geheel / ensemble			
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving	■		de landelijke omgeving / het open veld, geeft de boerderij meerwaarde
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		een bouwlaag met zolder onder schilddak
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling van de hoofdvolumes: homogene stelpboerderij
afstemming van het object naar relatieve omvang		■	schaal / verhouding van de hoofdafmeting; grote boerderij
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige vorm op rechthoekige plattegrond, lange stelp
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		duidelijk zichtbaar vanaf de openbare weg
specifieke eigenschappen van de geleding	■		horizontale geleding door de vensters
gehalte van de gevelcompositie	■		geheel evenwichtig, goede maatverhoudingen, stal ritmiek
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		kruisverband metselwerk, houten / beton vensters, holle pan en riet
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		witte kozijnen met donkere ramen, bruine baksteen, zwarte pan
karakteristieke detaillering / ornamenten	■		gootlijst, metselwerkdetails en keldervensters
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid	■		het gehele casco is door de authenticiteit kwetsbaar
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		in de oorspronkelijke structuur op oude boerderijplaats
typerende kunsthistorische stroming of stijl			
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden	■		expressie van technische en typologische waarde
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object	■		beeldwaarde en intrinsieke waarde in redelijke mate authentiek
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	**x 2**	**TOTAALSCORE: 19**

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: 1912
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen: dakkapel is een kleine verstoring

datum opname: maart 2012

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	dubbel woonhuis		Gemeentelijk monument
Plaats:	Tzum	Huidige functie:	dubbel woonhuis		Karakteristiek pand
Adres:	Tritsum 3 en 4	MIP-code:	geen		Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	relevant	specifiek	toelichting
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		langs de straat gelegen
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld	■		pand is markant aanwezig in zijn directe omgeving
waarde van het object in een groter geheel / ensemble			
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving			
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		een bouwlaag hoog pand met zolderverdieping onder zadeldak
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling van de hoofdvolumes: homogeen dubbel woonhuis
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal / verhouding van de hoofdafmeting; kleine woningen
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige vorm op rechthoekig grondplan, achteraanbouw (later)
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		vanaf de publieke ruimte duidelijk waarneembaar, gericht op de straat
specifieke eigenschappen van de geleding	■		belijning in metselwerk als accent van de gevelindeling
gehalte van de gevelcompositie	■		symmetrische gevelindeling en juiste maatverhoudingen
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		kruisverband metselwerk, gegolfde Friese pannen en houten vensters
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		witte kozijnen, donkere ramen, bruine en gele baksteen, grijze pannen
karakteristieke detaillering / ornamenten	■		profilering segmentbogen en persiennes als verrijking
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid	■		kwetsbare authentieke detaillering en materialen; gehele casco
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		in de oorspronkelijke structuur van Tritsum
typerende kunsthistorische stroming of stijl	■		onder invloeden van de overgangsarchitectuur
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden	■		expressie van technische en innovatieve waarde
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object	■		beeldwaarde en intrinsieke waarden zijn in redelijke mate authentiek
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling			oorspronkelijke functie
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	x 2	TOTAALSCORE: 17

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: ca. 1915
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen:

datum opname: maart 2012

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	boerderij		Gemeentelijk monument
Plaats:	Tzum	Huidige functie:	boerderij		Karakteristiek pand
Adres:	Tritzum 2	MIP-code:	FR-FRA-26		Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	relevant	specifiek	toelichting
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		vrijstaande boerderij aan de straat Tritsum gelegen
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld	■		door de ligging en volume markant aanwezig
waarde van het object in een groter geheel / ensemble			
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving	■		de landelijke omgeving / het open veld, geeft de boerderij meerwaarde
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		een bouwlaag met zolder onder schilddak
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling van de hoofdvolumes: homogene stelpboerderij
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal / verhouding van de hoofdafmeting; grote boerderij
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige vorm op rechthoekige plattegrond, woondeel iets smaller
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		duidelijk zichtbaar vanaf de openbare weg
specifieke eigenschappen van de geleding	■		horizontale geleding door de vensters
gehalte van de gevelcompositie	■		geheel evenwichtig, goede maatverhoudingen
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		kruisverband metselwerk, houten vensters, gegolfde Friese pan en riet
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		witte kozijnen met donkere ramen, bruine en gele baksteen, zwarte pan
karakteristieke detaillering / ornamenten	■		entree met luifel, stalvensters en dubbele schoorsteen
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid	■		het gehele casco is door de authenticiteit kwetsbaar
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		in de oorspronkelijke structuur op oude boerderijplaats
typerende kunsthistorische stroming of stijl			
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden	■		expressie van technische en typologische waarde
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object	■		beeldwaarde en intrinsieke waarde in redelijke mate authentiek
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	x 2	TOTAALSCORE: 18

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: ca. 1900
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen:

datum opname: maart 2012

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	boerderij (Tot Fatum)		Gemeentelijk monument
Plaats:	**Tzum**	Huidige functie	**boerderij**		Karakteristiek pand
Adres:	**Wommelserweg 81**	MIP-code:	geen		Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	**relevant**	**specifiek**	**toelichting**
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		vrijstaande boerderij aan de Wommelserweg
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld	■		door de ligging en volume markant aanwezig
waarde van het object in een groter geheel / ensemble			
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving	■		de landelijke omgeving / het open veld, geeft de boerderij meerwaarde
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		een bouwlaag met zolder onder schilddak
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling van de hoofdvolumes: homogeen met 'skuntsje'
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal / verhouding van de hoofdafmeting; grote boerderij
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige vorm op rechthoekige plattegrond, stelp
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		duidelijk zichtbaar vanaf de openbare weg
specifieke eigenschappen van de geleding	■		horizontale geleding door de vensters
gehalte van de gevelcompositie	■		symmetrische voorgevel, evenwichtig en goede maatverhoudingen
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		noordsverband metselwerk, hout, beton en stalen vensters, oude holle pan
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		witte kozijnen met donkere ramen, bruine baksteen, natuurrode pan
karakteristieke detaillering / ornamenten	■		het 'skuntsje' en de raamdetails als verrijking
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid	■		het gehele casco is door de authenticiteit kwetsbaar
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		in de oorspronkelijke structuur op oude boerderijplaats
typerende kunsthistorische stroming of stijl	■		onder invloed van het expressionisme
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden	■		expressie van technische en typologische waarde
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object	■		beeldwaarde en intrinsieke waarde in redelijke mate authentiek
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	**x 2**	**TOTAALSCORE: 19**

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: ca. 1935
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen:

datum opname: maart 2012

situatie 1990 MIP

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	boerderij	Gemeentelijk monument
Plaats:	**Tzum**	Huidige functie	**boerderij**	Karakteristiek pand
Adres:	**Wommelserweg 85**	MIP-code:	FR-FRA-25	Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	relevant	specifiek	toelichting
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		vrijstaande boerderij aan de Wommelserweg
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld	■		door de ligging en volume markant aanwezig
waarde van het object in een groter geheel / ensemble			
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving	■		de landelijke omgeving / het open veld, geeft de boerderij meerwaarde
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		een bouwlaag met zolder onder schilddak
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling van de hoofdvolumes: homogeen
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal/ verhouding van de hoofdafmeting; grote boerderij
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige vorm op rechthoekige plattegrond, iets smaller woongedeelte
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		duidelijk zichtbaar vanaf de openbare weg
specifieke eigenschappen van de geleding	■		horizontale geleding door rollaag trasraam
gehalte van de gevelcompositie	■		evenwichtig voorgevel en goede maatverhoudingen, zijgevel ritmiek
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		kruisverband metselwerk, houten / stalen vensters, deels gegolfdeFfr. pan
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		witte kozijnen met donkere ramen, bruine baksteen, zwarte /nat.rode pan
karakteristieke detaillering / ornamenten	■		entreepui met glas-in-lood en de dakkapel
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid	■		de kap en de stalgevels is door de authenticiteit kwetsbaar
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		in de oorspronkelijke structuur
typerende kunsthistorische stroming of stijl			
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden	■		expressie van technische en typologische waarde
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object	■		beeldwaarde en intrinsieke waarde in redelijke mate authentiek
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	**x 2**	**TOTAALSCORE: 18**

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: 1914
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen: het voegwerk en pannen van het woondeel zijn geheel nieuw (doet afbreuk aan de authenticiteit)

datum opname: maart 2012

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	boerderij (Skul-Pleats)	Gemeentelijk monument
Plaats:	**Tzum**	Huidige functie	**boerderij**	Karakteristiek pand
Adres:	**Wommelserweg 86**	MIP-code:	FR-FRA-23	Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	**relevant**	**specifiek**	**toelichting**
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		vrijstaand bij T-splitsing in het uiterste zuidoosten van Franekeradeel
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld	■		door de ligging markant aanwezig in het landschap
waarde van het object in een groter geheel / ensemble			
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving	■		de landelijke omgeving heeft een positieve invloed op de boerderij
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		voorhuis is voorzien van zadeldak, schuur met schilddak
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling van de hoofdvolumes: kop-hals-romp en bijgebouwtje
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal / verhouding van de hoofdafmeting; middelgrote boerderij
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige en thematische vorm op samengesteld grondplan
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		vanaf de publieke ruimte waarneembaar, gericht op de straat
specifieke eigenschappen van de geleding	■		belijning door trasraam als accent van de gevelindeling
gehalte van de gevelcompositie	■		symmetrische voorgevelindeling met juiste maatverhoudingen
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		kruisverband metselwerk, gegolfde fr. pannen en houten vensters
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		witte kozijnen met donkere ramen, gele baksteen, grijze/ nat.rode pannen
karakteristieke detaillering / ornamenten	■		profilering venster in top en keldervensters met spijlen
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid	■		kwetsbare authentieke onderdelen; metselwerk en kap schuur
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		in de oorspronkelijke structuur op oude boerderijplaats
typerende kunsthistorische stroming of stijl			
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden	■		expressie van technische en typologische waarde
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object	■		beeldwaarde en intrinsieke waarden in voldoende mate authentiek
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	**x 2**	**TOTAALSCORE: 18**

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: ca. 1870
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen: De gevels van het voorhuis zijn in een lichte kleur geschilderd.

datum opname: maart 2012

situatie 1990 MIP en 2012

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	boerderij	Gemeentelijk monument
Plaats:	**Tzummarum**	Huidige functie	**boerderij**	Karakteristiek pand
Adres:	**Roordamaleane 25**	MIP-code:	FR-FRA-39	Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	relevant	specifiek	toelichting
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		vrijstaand aan de Roordamaleane
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld	■		boerderij is markant aanwezig in zijn directe omgeving
waarde van het object in een groter geheel / ensemble			
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving			
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		voorhuis voorzien van zadeldak, schuur met schilddak
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling van de hoofdvolumes: samengesteld kop-hals-romp
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal/ verhouding van de hoofdafmeting; grote boerderij
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige en thematische vorm op samengesteld grondplan
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		vanaf de publieke ruimte duidelijk waarneembaar, gericht op straat
specifieke eigenschappen van de geleding	■		belijning door rollaag en keldervensters als accent van de gevelindeling
gehalte van de gevelcompositie	■		evenwichtige zijgevel en voorgevel (kop) met juiste maatverhoudingen
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		kruisverband metselwerk, nieuwe pannen en houten vensters
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		witte vensters, bruine baksteen, zwarte pannen
karakteristieke detaillering / ornamenten	■		profilering venster, glas-in-lood, uilebord en persiennes als verrijking
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid	■		kwetsbare authentieke detaillering en materialen; indeling gevels en rietdek
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		in de oorspronkelijke structuur op oude boerderijplaats
typerende kunsthistorische stroming of stijl			
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden	■		expressie van technische en typologische waarde
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object			beeldwaarde en intrinsieke waarden zijn aangetast (pannen en platen)
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	**x 2**	**TOTAALSCORE: 16**

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: 1882
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen:

datum opname: maart 2012

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	brug	Gemeentelijk monument
Plaats:	Tzummarum	Huidige functie:	brug	Karakteristiek pand
Adres:	Nabij Klooster Lidlum en Roordamaleane	MIP-code:	geen	Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	relevant	specifiek	toelichting
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		in de Roordamaleane over de Easterbierrumer feart
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld	■		brug is markant aanwezig in zijn directe omgeving
waarde van het object in een groter geheel / ensemble			
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving			
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		iets verhoogd in het wegdek
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		vaste brug met opstand en leuning tussen kantelen
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal/ verhouding van de hoofdafmeting; lage brug
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige en strakke belijning
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		vanaf de publieke ruimte duidelijk waarneembaar, over de vaart
specifieke eigenschappen van de geleding			
gehalte van de gevelcompositie	■		evenwichtige symmetrische brug
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		beton en gewassen beton met ijzeren leuning
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		betonkleur en groene leuning
karakteristieke detaillering / ornamenten			
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid	■		kwetsbare authentieke detaillering en materialen; gehele casco
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		in de oorspronkelijke weg over de vaart
typerende kunsthistorische stroming of stijl			
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden	■		expressie van technische en typologische waarde
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object	■		beeldwaarde en intrinsieke waarden zijn in redelijke mate authentiek
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	x 2	TOTAALSCORE: 15

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek**: als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: XXB
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen:
datum opname: maart 2012

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	boerderij	Gemeentelijk monument
Plaats:	**Tzummarum**	Huidige functie	**boerderij**	Karakteristiek pand
Adres:	**Swaerderwei 28**	MIP-code:	geen	Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	**relevant**	**specifiek**	**toelichting**
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		vrijstaand aan de Swaerderwei
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld	■		markant aanwezig door vorm, volume en ligging
waarde van het object in een groter geheel / ensemble			
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving			
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		voorhuis dwars op schuur, voorzien van zadeldak, schuur met schilddak
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling kop-hals-romp boerderij, type winkelhaak
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal/ verhouding van de hoofdafmeting; grote boerderij
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige en thematische vorm op L-vormig grondplan
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		vanaf de publieke ruimte duidelijk waarneembaar, gericht op straat
specifieke eigenschappen van de geleding	■		belijning door stalvensters en ankers als accent van de gevelindeling
gehalte van de gevelcompositie			aangetast
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		kruisverband metselwerk, gegolfde Friese pannen, riet en houten vensters
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		witte kozijnen, donkere ramen, gele baksteen, zwarte en grijze pannen
karakteristieke detaillering / ornamenten	■		profilering ankers en uilebord als verrijking
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid	■		kwetsbare authentieke detaillering en materialen; gesloten kap
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		in de oorspronkelijke structuur op oude boerderijplaats
typerende kunsthistorische stroming of stijl			
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden	■		expressie van technische en typologische waarde
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object	■		beeldwaarde en intrinsieke waarden zijn in redelijke mate authentiek
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	**x 2**	**TOTAALSCORE: 16**

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: 1860
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen:

datum opname: maart 2012

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	boerderij	Gemeentelijk monument
Plaats:	**Tzummarum**	Huidige functie	**boerderij**	Karakteristiek pand
Adres:	**Hegesylsterwei 16**	MIP-code:	FR-FRA-38	Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	**relevant**	**specifiek**	**toelichting**
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		vrijstaande boerderij aan de Hegesylsterwei ten zuiden van Tzummarum
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld	■		door de ligging markant aanwezig
waarde van het object in een groter geheel / ensemble			
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving			
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		een bouwlaag hoog dwarshuis en schuur onder schilddak
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling van de hoofdvolumes: samengesteld schuur met woonhuis
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal/ verhouding van de hoofdafmeting; grote boerderij
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige vormen op twee rechthoekige plattegronden, middenrisaliet
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		duidelijk zichtbaar vanaf de openbare weg
specifieke eigenschappen van de geleding	■		verticale geleding door risaliet, horizontaal door speklaag
gehalte van de gevelcompositie	■		symmetrische gevelindeling en juiste maatverhoudingen
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		kruisverband metselwerk, houten vensters, gegolfde Fr. pan / (golfplaten)
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		witte vensters en gootlijst, bruinrode baksteen, zwarte pan
karakteristieke detaillering / ornamenten		■	het middenrisaliet met portiek en bekroning, gootlijst
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid	■		beeldwaarde en intrinsieke waarde in redelijke mate authentiek
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		in de oorspronkelijke structuur van de landerijen
typerende kunsthistorische stroming of stijl	■		onder invloeden van / in de trant van het eclecticisme
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden	■		expressie van technische en typologische waarde
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object	■		beeldwaarde en intrinsieke waarden in redelijke mate authentiek
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	**x 2**	**TOTAALSCORE: 19**

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: ca. 1885
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen:

datum opname: maart 2012

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	boerderij	Gemeentelijk monument
Plaats:	**Tzummarum**	Huidige functie:	**woonhuis met schuur**	Karakteristiek pand
Adres:	**Hegesylsterwei 9**	MIP-code:	geen	Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	relevant	specifiek	toelichting
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		vrijstaande boerderij aan de Hegesylsterwei ten zuiden van Tzummarum
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld	■		door de ligging markant aanwezig
waarde van het object in een groter geheel / ensemble			
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving			
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		een bouwlaag hoog dwarshuis en schuur onder schilddak
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling van de hoofdvolumes: samengesteld schuur met woonhuis
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal/ verhouding van de hoofdafmeting; grote boerderij
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige vormen op twee rechthoekige plattegronden, middenrisaliet
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		duidelijk zichtbaar vanaf de openbare weg
specifieke eigenschappen van de geleding	■		verticale geleding door risaliet, horizontaal door dorpels
gehalte van de gevelcompositie	■		symmetrische gevelindeling en juiste maatverhoudingen
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		kruisverband metselwerk, houten/ stalen vensters, gegolfde Fr. pan en riet
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		witte kozijnen met donkere ramen, bruine baksteen, zwarte pan
karakteristieke detaillering / ornamenten		■	het middenrisaliet met portiek, gootlijst en basement en vensteromlijsting
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid	■		de kap van de schuur en het metselwerk woning zijn kwetsbaar
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		in de oorspronkelijke structuur op oude boerderijplaats
typerende kunsthistorische stroming of stijl	■		onder invloeden van / in de trant van het eclecticisme
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden	■		expressie van technische en typologische waarde
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object	■		beeldwaarde en intrinsieke waarde in redelijke mate authentiek
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
S C O	**x 1**	**x 2**	**TOTAALSCORE: 19**

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: ca. 1880
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen:

datum opname: maart 2012

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	boerderij	Gemeentelijk monument
Plaats:	**Zweins**	Huidige functie	**boerderij / geen**	Karakteristiek pand
Adres:	**Rijksstraatweg 9**	MIP-code:	geen	Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	**relevant**	**specifiek**	**toelichting**
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		vrijstaand aan de Rijksstraatweg in Zweins
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld			
waarde van het object in een groter geheel / ensemble			
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving			
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		een bouwlaag met zolder onder schilddak en schuur onder schilddak
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling van de hoofdvolumes: woning met schuur
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal/ verhouding van de hoofdafmeting; middelgrote boerderij
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige vormen op samengesteld grondplan
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		vanaf de publieke ruimte duidelijk waarneembaar, gericht op straat
specifieke eigenschappen van de geleding	■		belijning door rollaag en vensters als accent van de gevelindeling
gehalte van de gevelcompositie	■		symmetrische gevelindeling woning, verspringende schuur
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		kruisverband metselwerk, platte en gegolfde Friese pan, houten vensters
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		witte kozijnen, groene ramen, bruine baksteen, grijze pannen
karakteristieke detaillering / ornamenten	■		glas-in-lood ramen en voordeur als verrijking
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid	■		kwetsbare authentieke detaillering en materialen; gehele casco
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context			
typerende kunsthistorische stroming of stijl			
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden	■		expressie van technische en typologische waarde
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object	■		beeldwaarde en intrinsieke waarden zijn in redelijke mate authentiek
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	**x 2**	**TOTAALSCORE: 15**

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: ca. 1890
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand: technisch slecht.
Opmerkingen:

datum opname: maart 2012

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	boerderij	Gemeentelijk monument
Plaats:	**Achlum**	Huidige functie	**boerderij**	Karakteristiek pand
Adres:	**Hitzumerweg 2**	MIP-code:	geen	Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	**relevant**	**specifiek**	**toelichting**
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		vrijstaande stelpboerderij in het veld bij Arumervaart
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld			
waarde van het object in een groter geheel / ensemble			
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving	■		invloed van de landelijke omgeving is mede bepalend
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		een bouwlaag hoog pand met hoge zolder onder schilddak
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling van de hoofdvolumes: homogeen met bijgebouw
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal/ verhouding van de hoofdafmeting; kleine stelpboerderij
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige of thematische vorm op rechthoekig grondplan
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid			te ver van de openbare weg
specifieke eigenschappen van de geleding	■		belijning als (hoofd)accent van de gevelindeling
gehalte van de gevelcompositie			
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		kruisverband metselwerk, gegolfde fr pannen, riet en houten vensters
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		witte kozijnen, groene ramen, bruinrode baksteen, grijze pannen
karakteristieke detaillering / ornamenten	■		profilering lijstgoot en uilebord als verrijking
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid	■		kwetsbare authentieke detaillering en materialen; de kap
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context			
typerende kunsthistorische stroming of stijl			
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden	■		expressie van technische en typologische waarde
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object			
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	**x 2**	**TOTAALSCORE: 13**

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: ca. 1910
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen:

datum opname: maart 2012

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	woonhuizen	Gemeentelijk monument
Plaats:	**Firdgum**	Huidige functie	**woonhuizen**	Karakteristiek pand
Adres:	**Hearewei 1 - 5**	MIP-code:	FR-FRA-59	Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	**relevant**	**specifiek**	**toelichting**
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		vormt de rooilijn van de Hearewei
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld	■		woonblokje is markant aanwezig in zijn directe omgeving
waarde van het object in een groter geheel / ensemble			
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving			
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		een bouwlaag hoge woningen met zolder onder groot zadeldak
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling van de hoofdvolumes: homogeen woonblokje
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal/ verhouding van de hoofdafmeting; kleine woonhuizen
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		bouwblok met kantige vorm op rechthoekig grondplan
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		vanaf de publieke ruimte duidelijk waarneembaar, gericht op straat
specifieke eigenschappen van de geleding	■		belijning als accent van de gevelindeling
gehalte van de gevelcompositie			aangetast door extra venster en dakkapellen
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		kruisverband metselwerk, gegolfde Friese pannen en houten vensters
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		witte kozijnen, bruinrode baksteen, natuurrode pannen
karakteristieke detaillering / ornamenten			
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid	■		kwetsbare authentieke detaillering en materialen; pannen en metselwerk
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		in de oorspronkelijke rooilijn en / of structuur van Firdgum
typerende kunsthistorische stroming of stijl			
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden			
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object			beeldwaarde en intrinsieke waarden teveel aangetast
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie (vorm van sociale woningbouw)
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	**x 2**	**TOTAALSCORE: 13**

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: ca. 1910
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen:

datum opname: maart 2012

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	woonhuizen	Gemeentelijk monument
Plaats:	**Hitzum**	Huidige functie	**woonhuizen**	Karakteristiek pand
Adres:	**Achlumerweg 1**	MIP-code:	geen	Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	**relevant**	**specifiek**	**toelichting**
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		vrijstaand op hoeklocatie aan de Achlumerweg ten westen van Hitzum
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld	■		woningen zijn markant aanwezig in zijn directe omgeving
waarde van het object in een groter geheel / ensemble			
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving			
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		een bouwlaag hoog pand met zolder onder schilddak
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling van de hoofdvolumes: homogeen bouwblokje
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal/ verhouding van de hoofdafmeting; kleine woningen
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige vorm op rechthoekig grondplan
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		vanaf de publieke ruimte duidelijk waarneembaar
specifieke eigenschappen van de geleding	■		door de vensters ontstaat een geleding
gehalte van de gevelcompositie	■		evenwichtige gevelindeling en goede vlakhoudingen
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		kruisverband metselwerk, gegolfde pannen en houten vensters
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		witte kozijnen, grijze ramen, gele baksteen, grijze pannen
karakteristieke detaillering / ornamenten			
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid			niet meer
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context			
typerende kunsthistorische stroming of stijl			
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden			
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object			met name door dakkapellen verstoord
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	**x 2**	**TOTAALSCORE: 12**

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: ca. 1870
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen:

datum opname: maart 2012

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	schuur		Gemeentelijk monument
Plaats:	Hitzum	Huidige functie:	schuur		Karakteristiek pand
Adres:	Sopsum 5 (valt onder Achlum)	MIP-code:	geen		Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	relevant	specifiek	toelichting
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		vrijstaand in het land in de Achlumer Noorderpolder gelegen schuur
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld	■		schuur is door ligging en formaat markant aanwezig
waarde van het object in een groter geheel / ensemble			
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving			
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		een bouwlaag hoge schuur met zolder onder schilddak met wolfseind
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling van de hoofdvolumes: homogeen
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal/ verhouding van de hoofdafmeting; grote schuur
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige vorm op rechthoekig grondplan, wolfseind ventilatie kappen
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		vanaf de publieke ruimte duidelijk waarneembaar
specifieke eigenschappen van de geleding	■		belijning door stalramen als (hoofd)accent van de gevelindeling
gehalte van de gevelcompositie	■		evenwichtige gevelindeling en juiste maatverhoudingen
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		klezoorverband metselwerk, oude holle pannen en betonramen
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		roodbruine baksteen, natuurrode pannen
karakteristieke detaillering / ornamenten			
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid	■		kwetsbare authentieke detaillering en materialen; gehele casco
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context			
typerende kunsthistorische stroming of stijl			
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden			
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object	■		beeldwaarde en intrinsieke waarden zijn in redelijke mate authentiek
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	x 2	TOTAALSCORE: 14

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: XXA
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen:

datum opname: maart 2012

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	vijf woningen	Gemeentelijk monument
Plaats:	**Sexbierum**	Huidige functie	**vier woningen**	Karakteristiek pand
Adres:	**Hoarnestreek 34 - 42**	MIP-code:	geen	Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	**relevant**	**specifiek**	**toelichting**
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		vrij in het veld staand bouwblok
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld	■		woningen zijn markant aanwezig in zijn directe omgeving
waarde van het object in een groter geheel / ensemble			
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving			
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		een bouwlaag hoog pand met zolderverdieping onder kap
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling hoofdvolume: homogeen met inmiddels vele aanbouwen
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal / verhouding van de hoofdafmeting; kleine woningen
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige vorm op lang rechthoekig grondplan
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		vanaf de publieke ruimte duidelijk waarneembaar
specifieke eigenschappen van de geleding			
gehalte van de gevelcompositie			verstoord
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		kruisverband metselwerk, oude holle pannen en houten vensters
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		witte kozijnen, donkere ramen, gele baksteen, natuurrode pannen
karakteristieke detaillering / ornamenten			
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid			niet meer
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		in de oorspronkelijke structuur op oude boerderijplaats
typerende kunsthistorische stroming of stijl			
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden	■		expressie typologische woningbouw
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object			beeldwaarde en intrinsieke waarden zijn teveel aangetast
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	**x 2**	**TOTAALSCORE: 12**

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: ca. 1880
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen:

datum opname: maart 2012

situatie 1968 (RCE)

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	state (Vredenoord)	Gemeentelijk monument
Plaats:	**Sexbierum**	Huidige functie	**woonhuis**	Karakteristiek pand
Adres:	**Latsmaleane 10**	MIP-code:	FR-FRA-42	Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	**relevant**	**specifiek**	**toelichting**
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		vrijstaand pand op verhoogde oude buitenplaats
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld	■		door de verhoogde ligging markant aanwezig
waarde van het object in een groter geheel / ensemble	■		in relatie met Latsma Stale (de boerderij)
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving			
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		een bouwlaag hoog pand met verdieping onder schilddak
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling van de hoofdvolumes: samengesteld schuur met woonhuis
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal / verhouding van de hoofdafmeting; grote boerderij
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige vormen op rechthoekige plattegronden, middenrisaliet met kapel
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		zichtbaar vanaf de openbare weg
specifieke eigenschappen van de geleding			
gehalte van de gevelcompositie	■		symmetrische gevelindeling en juiste maatverhoudingen
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		stucwerk en gele baksteen, houten vensters, (nieuwe) pan
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		witte kozijnen, donkere ramen, wit stucwerk, gele baksteen, zwarte pan
karakteristieke detaillering / ornamenten	■		de vensteromlijstingen, hoge schoorstenen en attiek
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid			niet meer
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		op de locatie van de oorspronkelijke state / buitenplaats
typerende kunsthistorische stroming of stijl			
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden			teveel aangetast
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object			beeldwaarde en intrinsieke waarde teveel aangetast in de authentiek
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	**x 2**	**TOTAALSCORE: 14**

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: ca. 1860
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen: De oorspronkelijke pannen van het woonhuis zijn vervangen door nieuwe (ander type)
het achterste schildak is gewijzigd / samengevoegd met voorste kap, dit is een grote aantasting

datum opname: mei 2012

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	woningen		Gemeentelijk monument
Plaats:	Tzummarum	Huidige functie:	recreatiewoning		Karakteristiek pand
Adres:	Hearewei 49	MIP-code:	geen		Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	relevant	specifiek	toelichting
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		vrijstaand aan de Hearewei op terp gelegen
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld		■	pand is markant aanwezig in zijn directe omgeving
waarde van het object in een groter geheel / ensemble			
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving	■		invloed van de directe omgeving is mede bepalend
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		een bouwlaag hoog pand met zolder onder schilddak
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling van de hoofdvolumes: samengesteld tot een volume
afstemming van het object naar relatieve omvang			
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		op lang rechthoekig grondplan
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		vanaf de publieke ruimte duidelijk waarneembaar
specifieke eigenschappen van de geleding			
gehalte van de gevelcompositie			verstoord
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		kruisverband metselwerk, oude holle pannen en houten vensters
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		witte vensters, gele baksteen, natuurrode pannen
karakteristieke detaillering / ornamenten			
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid	■		kwetsbare authentieke detaillering en materialen; gesloten kap
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		in de oorspronkelijke structuur op oude boerderijplaats en arch. monument
typerende kunsthistorische stroming of stijl			
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden			
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object			
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	x 2	TOTAALSCORE: 13

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: XIX
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen:

datum opname: maart 2012

Gemeente:	Franekeradeel	Oorspr. functie:	boerderij	Gemeentelijk monument
Plaats:	**Tzummarum**	Huidige functie	**boerderij**	Karakteristiek pand
Adres:	**Hoarnestreek 35**	MIP-code:	geen	Indifferent

Objectgericht waarderingskader: De waardebepaling van het afzonderlijk gebouwde object t.o.v. andere objecten.

Het doel van de waardestelling is niet om exact wetenschappelijk te bepalen wat beschermenswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge waardeverhouding is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

begrippenkader	**relevant**	**specifiek**	**toelichting**
Situatieve ruimtelijke beeldwaarde			
betekenis van het object t.a.v. ruimtelijke wandvorming	■		vrijstaand langs de Hoarnestreek en Kapellewei
specifiek accent in het directe omgevingsbeeld			
waarde van het object in een groter geheel / ensemble			
bijzonder waarden, inrichting / kwaliteit van de omgeving			
Architectonische beeldwaarde			
hoofdvorm: massa- of volumewerking van object			
betekenis van de contour m.b.t. het object als zodanig	■		schuur onder schilddak (woonhuis indifferent)
kenmerkende eigenschappen van de massa-opbouw	■		samenstelling van de hoofdvolumes: winkelhaak / schuur met woning
afstemming van het object naar relatieve omvang	■		schaal/ verhouding van de hoofdafmeting; grote boerderij
specifieke kenmerken in de vormbehandeling	■		kantige en thematische vorm op rechthoekig grondplan
aanzichten			
betekenis van de gerichtheid	■		vanaf de publieke ruimte waarneembaar, gericht langs de straat
specifieke eigenschappen van de geleding			
gehalte van de gevelcompositie			
opmaak			
kenmerkend / karakteristiek materiaalgebruik / - toepassing	■		kruisverband metselwerk en houten vensters, deels nog riet
betekenis van de kleurtoon / typerende kleurtoepassing	■		witte kozijnen, groene deuren, gele baksteen
karakteristieke detaillering / ornamenten			
betekenis van de gaafheid m.b.t. de kwetsbaarheid	■		kwetsbare authentieke detaillering en materialen; metselwerk schuur
Cultuurhistorische en monumentale waarde			
historisch stedenbouwkundige context	■		op oude boerderijplaats en archeologisch monument gelegen
typerende kunsthistorische stroming of stijl			
oorspronkelijke cultuurhistorische / *bouwhistorische* waarden	■		expressie van typologische waarde
authenticiteit (architectonische gaafheid) van het object			aangetast
Streekhistorische waarde			
weerspiegeling culturele, economische ontwikkeling	■		oorspronkelijke functie
representant architect / architectonisch oeuvre			
kenmerken regionale bouwwijze / -trant / ornament			
herinnering aan persoon / gebeurtenis / curiositeit			
	x 1	**x 2**	**TOTAALSCORE: 12**

relevant: als het aspect concreet in beeld is. **specifiek:** als er sprake is van bijzondere waarde.

Bouwjaar: XIX
Architect:
Huidige bouwtechnische toestand:
Opmerkingen:

datum opname: maart 2012

BIJLAGE 6

REACTIENOTA OVERLEG EN INSPRAAK BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED 2013

Reactienota Overleg en Inspraak
Bestemmingsplan Buitengebied 2013

Code 121704 / 17-04-13

GEMEENTE FRANEKERADEEL 121704 / 17-04-13
REACTIENOTA OVERLEG EN INSPRAAK
BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED 2013

TOELICHTING

INHOUDSOPGAVE **blz**

1. INLEIDING **1**

2. OVERLEG **2**

3. INSPRAAK **17**

1. INLEIDING

Het gemeentebestuur van Franekeradeel is bezig met het opstellen van het bestemmingsplan Buitengebied 2013. Het plan is in voorontwerp op 19 december 2012 in de inspraak en het wettelijk vooroverleg gebracht.

Vanaf 27 december 2012 zijn ingezetenen, belanghebbenden en vooroverlegpartners in de gelegenheid gesteld gedurende zes weken op het plan te reageren.

Dit heeft zowel schriftelijke als mondelinge reacties opgeleverd, zowel individueel als van de kant van de instanties en organisaties.

Alle reacties zijn beoordeeld, waarbij is nagegaan óf en hóe het plan bijgesteld moet worden.

Deze reactienota is het eindresultaat en wordt vastgesteld door het college. Vervolgens wordt het ontwerpbestemmingsplan opgesteld.

Leeswijzer:
In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de reacties van instanties en organisaties, die in het kader van het overleg hebben gereageerd. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de inspraakreacties. Per persoon, instantie of organisatie zijn de reacties afzonderlijk beantwoord. Daarbij is aangegeven of en op welke wijze het plan zal worden aangepast.
De naar voren gebrachte punten zijn in deze reactienota samengevat. Bij de gemeente zijn de volledige reacties in te zien, zodat waar nodig ook op de integrale tekst in de reacties kan worden teruggevallen

2. OVERLEG

In het kader van het wettelijk verplichte overleg als bedoeld in artikel 3.1.1. van het Besluit op de ruimtelijke ordening, is de kennisgeving van de terinzagelegging van het voorontwerpbestemmingsplan op 19 december 2012 verstuurd naar de overlegpartners met het verzoek om binnen zes weken een reactie in te dienen.

Van 8 instanties zijn schriftelijke reacties ontvangen. De ontvangen reacties met inhoudelijke opmerkingen worden hierna beoordeeld.

1. Provincie Fryslân te Leeuwarden;
2. Wetterskip Fryslân te Leeuwarden;
3. Dienst Vastgoed Defensie, Directie Noord, Ruimtelijke Ordening en Milieu te Zwolle;
4. N.V. Nederlandse Gasunie te Groningen;
5. Brandweer Fryslân te Leeuwarden;
6. Bureau Externe Veiligheid te Leeuwarden;
7. It Fryske Gea te Olterterp;
8. LTO Noord te Drachten.

1. Provincie Fryslân

Vooroverleg reactie agrarisch
Binnen de wijzigingsbevoegdheden voor het vergroten van agrarische bedrijfskavels dient de daadwerkelijke uitvoering van de erfinrichtingsplannen juridisch te worden geborgd.
Voor het vergroten van niet-grondgebonden bedrijven moet als extra criterium worden toegevoegd dat de bedrijven niet groter mogen worden dan 300 Nge.
Opslag van mest buiten het bouwvlak is alleen toegestaan als daarmee het denkbeeldige bouwvlak niet groter wordt dan 3 hectare.
De afwijking voor opslag van baggerspecie is zeer ongebruikelijk. De provincie veronderstelt een vergissing.
Bij de ruimte-voor-ruimte regeling dient nog als criterium te worden toegevoegd dat er sprake is van verbetering van de kwaliteit.
Productiegebonden detailhandel moet worden beperkt tot een oppervlakte van maximaal 100 m².
De provincie vraagt zich af waarom inwoning specifiek wordt genoemd als dit geen zelfstandige woning kan worden. Als de regeling behouden wordt, dan moet worden toegevoegd dat inwoning alleen in het hoofdgebouw plaats moet vinden.

Reactie
De juridische borging dient plaats te vinden in de wijzigingsplannen die na toepassing van de wijzigingsbevoegdheid worden opgesteld. Daarenboven is de borging al verzekerd doordat het toepassen van de wijziging afhankelijk is van de inpassing. De inpassing geldt als voorwaarde voor de toepassing en is om die reden juridisch handhaafbaar. In de criteria zal desalniet-

temin aanvullend nog worden opgenomen dat een erfinrichtingsplan in het wijzigingsplan juridisch zal worden geborgd.
Het criterium van 300 Nge zal worden toegevoegd.
Bij het toestaan van mest buiten de bouwvlakken zal als criterium worden toegevoegd dat het denkbeeldige bouwvlak dan nooit groter mag zijn dan 3 hectare.
De afwijking voor opslag van baggerspecie is geen vergissing, maar is een planologische regeling die overgenomen is uit het geldende bestemmingsplan. Deze problematiek is inmiddels weer actueel, om welke reden de gemeente de afwijking wil handhaven.
Een criterium gericht op het verbeteren van de kwaliteit zal worden toegevoegd.
De oppervlakte voor productiegebonden detailhandel zal worden aangepast naar 100 m².
Binnen bedrijfswoningen is slechts het huishouden van één persoon toegestaan. Inwoning door een tweede huishouden of een tweede persoon zou daarmee in strijd zijn met de definitie van een bedrijfswoning. Om die reden is een afwijking nodig om dit te kunnen toestaan. De bedrijfswoning is binnen de betreffende bestemmingen niet het hoofdgebouw. Binnen die bestemmingen wordt overigens niet gesproken van hoofd- en bijgebouwen. In ieder geval is inwoning gekoppeld aan de bedrijfswoning en om die reden kan er geen ongeoorloofde bewoning van niet voor bewoning bestemde gebouwen plaats hebben. Voor wonen geldt wat anders. Hier is de opmerking van de provincie terecht gemaakt. Een woonhuis mag voor één woning worden gebruikt. Zoals inwoning niet leidt tot meer dan één woning kan inwoning zonder meer plaatsvinden en is een afwijking niet nodig. In de woonbestemmingen zal inwoning dan ook als afwijking worden geschrapt.

Standpunt
Het bestemmingsplan wordt op de volgende wijze aangepast:
- In de wijzigingsbevoegdheid voor vergroten van een bouwvlak wordt opgenomen dat een erfinrichtingsplan in het wijzigingsplan juridisch zal worden geborgd.
- In de wijzigingsbevoegdheid voor het vergroten van niet-grondgebonden agrarische bedrijven zal worden toegevoegd dat de omvang nooit meer dan 300 Nge mag bedragen;
- Bij het toestaan van mest buiten het bouwvlak zal worden toegevoegd dat het denkbeeldige bouwvlak niet meer dan 3 hectare mag bedragen.
- In de wijzigingsbevoegdheid voor compensatie van sanering van agrarische bedrijfsgebouwen zal worden toegevoegd dat hiermee de ruimtelijke kwaliteit moet worden verbeterd.
- De oppervlakte voor productiegebonden detailhandel zal worden verlaagd van 120 m² naar 100 m².
- Binnen de woonbestemmingen zal de afwijking voor inwoning worden geschrapt.

Voor het overige geeft de overlegreactie geen aanleiding tot aanpassing van het bestemmingsplan.

Vooroverleg reactie niet-agrarische bedrijven

De provincie constateert dat de oppervlakteregeling voor niet-agrarische bedrijven niet overeenstemt met de Verordening Romte. De provincie stelt voor de Verordening te volgen, dan wel exact het bestaande planologische recht over te nemen. Een combinatie van beide is niet haalbaar omdat deze in strijd zou kunnen zijn met de Verordening.

Reactie
De gemeente heeft geen combinatie van beide gezocht. Geconstateerd is dat het geldende bestemmingsplan ruimer is dan de verordening om welke reden de regeling uit het geldende bestemmingsplan is overgenomen. Dit zal nogmaals op juistheid binnen iedere bestemming worden nagelopen.

Standpunt
De overlegreactie geeft geen aanleiding tot aanpassing van het bestemmingsplan.

Vooroverleg reactie klein kamperen
Op basis van de Verordening is klein kamperen alleen toegestaan op percelen die qua oppervlakte en uitstraling vergelijkbaar zijn met een agrarisch perceel. Voorgesteld wordt de regeling dan ook alleen te beperken tot de voormalige boerderijpanden. Binnen de overige bestemmingen dient de omvang beperkt te worden tot 15 plaatsen. Tevens moet de beperking tot het toeristisch seizoen nog worden toegevoegd.

Reactie
Deze beperking zal worden doorgevoerd. Het kan voorkomen dat binnen bijvoorbeeld de bestemming ‘Bedrijf’ ook sprake is van een voormalig boerderijpand in welk geval ook 25 plaatsen zouden kunnen worden toegestaan. Er zal dan ook de restrictie worden gemaakt dat in beginsel 15 plaatsen zijn toegestaan, tenzij sprake is van een oppervlakte en uitstraling vergelijkbaar met een agrarisch perceel, in welk geval er 25 plaatsen zijn toegestaan.
De restrictie tot het toeristisch seizoen maakt deel uit van de criteria.

Standpunt
De regeling voor kleinschalig kamperen zal worden aangepast zodanig dat 15 plaatsen zijn toegestaan, tenzij sprake is van een oppervlakte en uitstraling vergelijkbaar met een agrarisch perceel, in welk geval er 25 plaatsen zijn toegestaan.

Vooroverleg reactie mantelzorg
De provincie wijst er op dat bij het toestaan van mantelzorg geen zelfstandige woning mag ontstaan. Gebruik van een bijgebouw is wel toegestaan.

Reactie
In de afwijkingen zal nadrukkelijk worden opgenomen dat dit een functie is behorende bij de woonfunctie en dat er geen zelfstandige woonfunctie mag ontstaan.

Standpunt

Aan de afwijking zal worden toegevoegd dat het om een nevenfunctie gaat bij het wonen.

Vooroverleg reactie toevoeging woning
De mogelijkheden in het plan om een nieuwe woning toe te voegen kan alleen als dit gekoppeld is aan een door de provincie geaccordeerd woningbouwprogramma. Dat moet als criterium worden toegevoegd.

Reactie
In het plan is reeds opgenomen dat een nieuwe woning alleen is toegestaan als dat past binnen het geldende volkshuisvestingsbeleid. Dit beleid kan niet zonder instemming van de provincie worden vastgesteld. Er is geen aanleiding om het plan hierop te wijzigen.

Standpunt
De overlegreactie geeft geen aanleiding tot aanpassing van het bestemmingsplan.

Vooroverleg reactie planMER en Passende Beoordeling
De provincie gaat er vanuit dat deze documenten aan het ontwerpplan worden toegevoegd.

Reactie
Dit is gezien de inhoud van het bestemmingsplan niet minder dan een wettelijke verplichting.

Standpunt
De vooroverlegreactie geeft geen aanleiding tot aanpassing van het bestemmingsplan.

Vooroverleg reactie plaatsgebondenheid
Het begrip dat hiervoor is opgenomen, levert geen problemen op. Gewezen wordt op de uitkomsten van de Statenvergadering, die naar de gemeente toegestuurd zullen worden.

Reactie
Inmiddels is de uitkomst van de Statenvergadering bekend. In het bestemmingsplan zal het begrip grondgebonden agrarisch bedrijf worden aangevuld met een omschrijving in de toelichting, welke is gebaseerd op de provinciale stukken hieromtrent. Wil een agrarisch bedrijf grondgebonden zijn en blijven, dan zal dat bedrijf altijd moeten voldoen aan de begripsbepaling en de omschrijving die daarvan is gegeven in de toelichting.

Standpunt
Het begrip grondgebonden agrarische bedrijfsvoering en de toelichting aanpassen en aanscherpen op basis van de uitkomsten van de Statenvergadering.

Vooroverleg reactie agrarisch - glastuinbouw

Niet alle glastuinbouwbedrijven staan op de verbeelding. Gevraagd wordt dit te corrigeren.

Reactie
Dit zal worden nagelopen. Daar waar een bedrijf ontbreekt, zal die alsnog worden aangebracht.

Standpunt
Het plan zal worden nagelopen.

Vooroverleg reactie windturbinepark
De provincie constateert dat de opwaarderingswens niet past binnen het windbeleid. Dit beleid is niet in de regels vertaald. De bestaande hoogtes en rotordiameters moeten worden opgenomen. Het aantal turbines op de verbeelding komt niet overeen met de regels. Verzocht wordt hier duidelijkheid over te geven en aan te geven wat de hoogte van de turbines nu is.

Reactie
In het bestemmingsplan is geen opwaarderingswens opgenomen. De beide windturbineparken zijn vastgelegd op de bestaande en vergunde situatie. Er kunnen niet meer en niet hogere windturbines worden geplaatst dan is bestemd en vergund. Op de verbeelding is geen aantal opgenomen. Het aantal is vastgelegd in de regels. Het kan zijn dat het aantal op de ondergrond herkenbare turbines wordt bedoeld. Het verschil kan dan worden verklaard dat een vergunning tot aanpassing van het park onlangs is verleend en nog niet op de ondergrond zichtbaar is.

Standpunt
De vooroverlegreactie geeft geen aanleiding tot aanpassing van het bestemmingsplan.

Vooroverleg reactie sport - manege
Bij de wijziging van een manege naar een gebruiksgerichte paardenhouderij moeten als criteria worden toegevoegd dat een en ander landschappelijk en verkeerskundig wordt ingepast.

Reactie
Er is geen bezwaar om beide criteria aan de wijziging toe te voegen.

Standpunt
Aan de wijzigingsbevoegdheid toevoegen dat de gebruiksgerichte paardenhouderij landschappelijk en verkeerskundige inpasbaar is.

Vooroverleg reactie wonen - landgoed
De provincie stemt in met de gegeven bestemming overeenkomstig het eerder voor het landgoed opgestelde bestemmingsplan. Wel moeten de ruimtelijke kwaliteitsparagraaf en de welstandscriteria uit dat plan in dit plan worden meegenomen.

Reactie

De ruimtelijke kwaliteitsparagraaf en de welstandscriteria zullen in de toelichting worden overgenomen.

Standpunt
De toelichting aanvullen met de ruimtelijke kwaliteitsparagraaf en de welstandscriteria uit het eerder opgestelde postzegelplan.

Vooroverleg reactie vrijwaringszone - dijk
In de regeling in het bestemmingsplan is binnen de woonbestemmingen binnen de vrijwaringszone ruimte gegeven tot 200 m². Dit kan meer zijn dan de toegestane 10% van de bestaande omvang. Er moet gekozen worden voor de bestaande rechten of de 10% regeling, maar niet voor een combinatie van beide.

Reactie
Er is niet gekozen voor een combinatie van beide regelingen. In het geldende bestemmingsplan bestaat bij recht de mogelijkheid om een gezamenlijke omvang van hoofd- en bijgebouwen van 200 m² te bouwen. Die bestaande omvang is in de regeling opgenomen.

Standpunt
De vooroverlegreactie geeft geen aanleiding tot aanpassing van het bestemmingsplan.

Vooroverleg reactie algemene wijzigingsregels
Bij de diverse wijzigingsmogelijkheden wil de provincie dat de algemeen geformuleerde waarden aan het toetsingskader worden toegevoegd.

Reactie
Aan de wijzigingsbevoegdheden zullend e algemene criteria, voor zover per geval van toepassing, worden toegevoegd.

Standpunt
Aan de diverse wijzigingsbevoegdheden zullen algemene criteria worden toegevoegd.

2. Wetterskip Fryslân

Vooroverleg reactie
Wetterskip Fryslân heeft kennis genomen van het voorontwerpbestemmingsplan. Het plan geeft geen aanleiding tot het maken van opmerkingen die moeten leiden tot wijzigingen.

Reactie
De reactie wordt voor kennisgeving aangenomen.

Standpunt
De vooroverlegreactie geeft geen aanleiding tot aanpassing van het bestemmingsplan.

3. Dienst Vastgoed Defensie, Directie Noord, Ruimtelijke Ordening en Milieu

Zendercomplex Ried
In het plangebied ligt het militaire zendercomplex Ried. Conform het Barro moet de bestemming “Maatschappelijk-Militair” worden gewijzigd in “Maatschappelijk-militaire zend- en ontvangstinstallatie”.

Reactie
De bestemmingsnaam zal worden aangepast.

Belemmeringszone zendercomplex Ried
De zone rondom het zendercomplex in Ried is aangeduid als “Straalpad”. In artikel 45.5 van de planregels staat dat er geldende bouwbeperkingen gelden en dat de hoogtebeperking terug moet keren op de verbeelding. Deze ontbreekt echter. Verzocht wordt om conform het gestelde in artikel 2.6.8 lid 2 van het Barro een bouwhoogtebeperking van 22 meter op te nemen.

Reactie
De bouwhoogtebeperking van 22 m zal alsnog op de verbeelding worden aangebracht.

Straalverbinding zendercomplex Ried – kampement de Vliehors
Voor het dataverkeer tussen de schietrange (Kampement) de Vliehors op Vlieland en het zendercomplex Ried wordt een militaire straalverbinding gebruikt. Onder het 200 meter brede straalpad gelden beperkingen voor de bouw van hoge obstakels. Binnen het plangebied loopt de toegelaten maximale bouwhoogte op van 55 meter (bij de Waddendijk) tot 85 meter (op de rand van de belemmeringszone van het zendercomplex Ried. Op de bijgevoegde kaart zijn de geldende beperkingen aangegeven. In het voorontwerpbestemmingsplan is de straalverbinding op de Verbeelding aangeduid als "Vrijwaringszone straalpad". Daarnaast is in artikel 45.5 van de planregels een regeling van de geldende bouwbeperkingen opgenomen. Daarbij wordt verwezen naar de op de verbeelding aangegeven hoogtebeperkingen. Deze ontbreekt echter. Verzocht wordt dit op te nemen.

Reactie
De bouwhoogtebeperkingen zullen conform de aangeleverde kaart op de verbeelding worden aangebracht.

Beperkingengebied vliegbasis Leeuwarden
Dit is voldoende opgenomen in het plan.

Reactie
De reactie wordt voor kennisgeving aangenomen.

Radarverstoringsgebieden radarpost Wier en vliegbasis Leeuwarden

Het plangebied van het bestemmingsplan Franekeradeel is in zijn geheel gelegen binnen het verstoringsgebied van de radarpost Wier en de radar van de vliegbasis Leeuwarden. De regelgeving betreffende de bouwbeperkingen binnen het radarverstoringsgebied is recentelijk gewijzigd. Volgens de nieuwe regeling vastgelegd in het wijzigingsbesluit op het Barro en het Rarro geldt rondom de radarverstoringszones een hellend vlak met toetsingshoogtes oplopend met 0,25 graden tot een afstand van 15 kilometer vanaf de radarantenne. Vanaf 15 kilometer tot 60 kilometer vanaf de antenne geldt vervolgens een horizontaal vlak. Binnen de gemeente Franekeradeel zijn de beperkingen van de radarpost Wier bepalend. Uit de bijgevoegde kaart blijkt dat de geldende toetsingshoogten oplopen van 25 meter nabij het radarstation tot 89 meter op 15 kilometer afstand. Vanaf 15 tot 60 kilometer geldt een toetsingshoogte van 89 meter. Daarbij dient overeenkomstig de nieuwe regeling voor windturbines uitgegaan te worden van de tiphoogte. In het voorontwerpbestemmingsplan Buitengebied is uitsluitend in paragraaf 4.13 kort aandacht besteed aan de radarverstoringszones. Er is enkel aangegeven dat: "de *toegestane bouwhoogtes in dit bestemmingsplan niet dusdanig zijn dat dit een gevaar oplevert voor (...) de radar".* Dit is onjuist en derhalve onvoldoende voor een adequate bescherming van het belang van het ongestoord functioneren van de radarinstallaties. In dat verband wordt gewezen op de in het bestemmingsplan opgenomen mogelijkheden om de bestaande windturbineparken de Bjirmen en Herbaijum op te schalen met windmolens met ashoogten van respectievelijk 40 en 45 meter. Uitgaande van deze ashoogten zijn tiphoogten tot 75 meter denkbaar, waardoor de ter plaatse geldende toetsingshoogten overschreden zouden kunnen worden. Dat geldt zeker indien in de toekomst, al dan niet op basis van een omgevingsvergunning met uitgebreide voorbereidingsprocedure, conform het besluit van de raadscommissie van 20 november 2008 opschaling tot ashoogten van 60 tot 100 meter mogelijk wordt gemaakt. In verband hiermee wordt het noodzakelijk geacht dat conform het gestelde in het Barro de nieuwe toetsingszones worden aangeduid op de verbeelding met een adequate regeling van de beperkingen in de regels.

Reactie

Het voorbeeld van de windturbineparken dat wordt aangehaald, is een situatie die is afgestemd op het geldende bestemmingsplan en een reeds verleende vergunning. In die zin is er geen aanleiding om hier nog iets in te veranderen. De gevraagde regeling zal in het bestemmingsplan worden opgenomen met de bijbehorende zonering op de verbeelding. Van de daarin opgenomen bouwhoogtebeperkende regeling zullen bestaande situaties, waaronder de bestaande vergunde situaties worden uitgesloten.

Standpunt

- De bestemming ‘Maatschappelijk – Militair’ wijzigen in ‘Maatschappelijk - Militaire zend- en ontvangstinstallatie’.
- In de gebiedsaanduiding voor het straalpad rondom het zendercomplex te Ried een bouwhoogte van 22 m op de verbeelding aanbrengen.
- In de gebiedsaanduiding voor het straalpad dat ziet op de straalverbinding zendercomplex Ried – kampement de Vliehors de bouwhoogtes conform de aangeleverde kaart op de verbeelding aanbrengen.

- Een regeling voor het radarverstoringsgebied opnemen met bijbehorende zonering op de verbeelding;
- De regeling voor windturbines afstemmen op de tiphoogte, waarbij afwijkende bestaande hoogtes eveneens worden toegestaan.

4. N.V. Nederlandse Gasunie

Vooroverleg reactie
De Gasunie verzoekt om de verbeelding op een aantal plaatsen aan te passen ten aanzien van de ligging van hun gasleidingen conform een bijgevoegde kaart.

Reactie
De verbeelding zal worden aangepast conform de kaart.

Vooroverleg reactie
De plaatsgebonden risicocontour van een aantal aardgastransportleidingen is aan wijzigingen onderhevig. Verzocht wordt om de plantoelichting aan te passen en de verbreding van de belemmeringenstrook terug te brengen naar de benodigde 4 meter ter weerzijden van de gastransportleiding. Daarnaast wordt verzocht om geen koppeling meer te maken met de verbeelding.

Reactie
Op de gronden die vallen binnen de plaatsgebonden risicocontour, mogen geen kwetsbare objecten worden gerealiseerd. Om dit te voorkomen hebben de gronden de bestemming “Leiding-Gas” gekregen. Er vanuit gaande dat wanneer het plaatsgebonden risico verandert, er sprake is van een afname. De zone wordt daarmee kleiner wordt. Het is niet direct nodig dat het bestemmingsplan moet worden aangepast.

Vooroverleg reactie
In het kader van het Besluit externe veiligheid buisleidingen wordt verzocht om artikel 33.5.1. zodanig aan te vullen dat er een omgevingsvergunning voor de activiteit ‘aanleg’ nodig zijn voor: het aanleggen, vergraven, verruimen of dempen van sloten, vijvers en andere werken en het rooien van bomen en andere beplantingen die diep wortelen of kunnen wortelen.
Verzocht wordt om in artikel 33.5.3 van de planregels het woord ‘onevenredig’ te schrappen.

Reactie
De regeling in 33.5.1. zal worden aangevuld met hetgeen wordt voorgesteld. Omdat het belang van de leiding binnen de strook primair is, is het woord ‘onevenredig’ niet passend. Dit zal worden verwijderd.

Standpunt
- De verbeelding aanpassen aan de meegezonden kaart;
- Aan 33.5.1. onder e ‘het rooien’ en in ‘f. het aanleggen, vergraven, verruimen of dempen van sloten, vijvers en naar de aard daarmee gelijk te stellen werken’ toevoegen;

- In 33.5.3. het woord ‘onevenredig’ verwijderen.

5. Brandweer Fryslân

Vooroverleg reactie
Brandweer Fryslân adviseert om met gebruikmaking van een opgesteld advies:

a. Een verantwoording van het groepsrisico op te stellen.
b. Te borgen dat er geen nieuwe verminderd zelfredzame objecten worden toegestaan binnen de invloedsgebieden van risicobronnen (zoals bijvoorbeeld zorgboerderijen).
c. Te voorkomen dat er een (grote) toename van personen wordt mogelijk gemaakt binnen de invloedsgebieden van de LPG-tankstations.
d. Na te gaan of de brandweervoertuigen noodplannen voor gaslocaties aan boord hebben.
e. Te zorgen dat het open water (op meerdere plaatsen) in het plangebied tot op 8 meter te benaderen is door een brandweervoertuig door te zorgen voor verharding.
f. De PR Contouren voor zowel Lamb Weston Meijer als voor enkele buisleidingen op te nemen op de verbeelding/risicokaart.

Reactie

a. Op basis van het advies van de Brandweer zal het groepsrisico verantwoord worden in het ontwerpbestemmingsplan;
b. Nieuwe ontwikkelingen kunnen worden toegestaan met een omgevingsvergunning waarin afgeweken wordt van het bestemmingsplan of een wijzigingsplan. Eén van de toetsingscriteria is de milieusituatie. Bij de aanvraag voor een nieuw verminderd zelfredzaam object binnen het invloedsgebied van een risicobron zal beoordeeld worden of dit verantwoord wordt bevonden;
c. Hiervoor geldt hetzelfde als gesteld onder b:
d. De gemeente zal in overleg treden met de lokale brandweer ten aanzien van het hebben van noodplannen voor gaslocaties in de brandweervoertuigen;
e. Binnen de bestemming Agrarisch zijn de bestaande ontsluitingswegen en paden toegelaten, alsmede bestaande verhardingen voor opslagdoeleinden. Van die bestaande verhardingen kan gebruik worden gemaakt. Het is ondoenlijk om nu te bepalen waar in gevallen verharding noodzakelijk is ten behoeve van de brandweer. In die zin kan het bestemmingsplan daar niet op inspelen.
f. Zoals geconstateerd in het advies is de PR contour van Lamb Weston die over de bestemmingen vallen die niet bij de inrichting horen, op de kaart aangeduid. De contouren staan ook op de Risicokaart (niet professioneel) aangegeven. De PR-contouren die buiten de leiding vallen, zijn bestemd als “Leiding - Gas”. Op deze plaatsen is de bestemming ‘Leiding-Gas” breder dan 10 meter.

Standpunt

De toelichting op het bestemmingsplan aanpassen voor wat betreft het groepsrisico.

6. Bureau Externe Veiligheid

Vooroverleg reactie

Het Bureau Externe Veiligheid Fryslân heeft advies uitgebracht ten aanzien van Externe veiligheid.

Reactie
Het advies zal verwerkt wordt in het ontwerpbestemmingsplan.

Standpunt
Het advies zal verwerkt wordt in het ontwerpbestemmingsplan.

7. It Fryske Gea

Vooroverleg reactie
De Slachtedyk is niet goed bestemd. De cultuurhistorisch waardevolle dijk is weliswaar op de verbeelding bestemd als “Waarde – cultuurhistorisch waardevolle lijnen”, maar zou ook een bestemming “Natuur” moeten worden gegeven. Dit omdat de Slachtedyk is opgenomen in het Natuurbeheerplan van de provincie Fryslân en de gronden zijn beoogd voor behoud, herstel en ontwikkeling van de natuurlijke en landschappelijke waarden van natuurgronden.

Reactie
De gronden zijn in eigendom en beheer bij It Fryske Gea. In het verlengde van de wijze waarop andere natuurgebieden in die gevallen van een natuurbestemming worden voorzien, zal ook de Slachtedyk een natuurbestemming krijgen. Hiervan worden kruisingen met wegen en vaarwegen uitgesloten.

Vooroverleg reactie
In de Notitie Reikweidte en Detailniveau planMER is aangegeven dat in het plangebied geen Natura2000 gebieden zijn gelegen. Het plangebied voor de planMER en het bestemmingsplan beslaan echter wel een deel van de Waddenzee, en daarmee een Natura2000 gebied. Dit moet worden meegenomen.

Reactie
De teksten van de planMER en de Passende Beoordeling zullen hierop worden aangepast.

Standpunt
- De Slachtedyk voorzien van een natuurbestemming, met uitzondering van de kruisingen met wegen en vaarwegen;
- De planMER en Passende Beoordeling aanpassen in verband met de aanwezigheid van de Waddenzee als Natura 2000 gebied.

8. LTO Noord

Archeologie
Uit het verdrag van Malta vloeit voort dat er meer gelden beschikbaar moeten komen voor archeologisch onderzoek. Wordt dat voor de archeologische regelingen voortvloeiend uit dit bestemmingsplan ook geregeld voor diverse vormen van archeologische onderzoeken?

Reactie
Op het moment dat een particulier bouwplannen heeft of plannen voor werkzaamheden in archeologisch waardevolle gebieden en daarbij de in de dubbelbestemmingen aangegeven waarden overschrijdt, zal een particulier zelf het archeologisch onderzoek moeten financieren. Gelden die beschikbaar komen, zijn niet bedoeld voor dergelijke particuliere initiatieven, maar zijn met name bedoeld om gebiedsgericht de waarden in beeld te brengen. De gemeente is FAMKE gevolgd en heeft alleen de gebieden met hoge verwachtingswaarden op de verbeelding aangegeven.

Waarde – Reliëf terpen en kruinige percelen
Met een omgevingsvergunning kan binnen deze dubbelbestemming worden afgeweken voor grondbewerkingen en aanleg en dempen van sloten. Onduidelijk is onder welke voorwaarden die vergunning verleend kan worden als er geen sprake mag zijn van een onevenredige afbreuk aan de gaafheid van het gebied. Dit is te subjectief.

Reactie
Bij de toetsing zal telkens een landschapsdeskundige kijken in hoeverre een vergunning verleend kan worden. Die deskundige kan een goede beoordeling geven in welke gevallen geen sprake is van onevenredige afbreuk. Dat kan per gebied verschillen, zodat een kwalitatief toetsingscriterium noodzakelijk is.

Neventak intensieve veehouderij
In het bestaande bestemmingsplan is de mogelijkheid opgenomen dat een grondgebonden agrarisch bedrijf bij recht een veredelingstak kan realiseren van 2000m², met uitbreiding tot 3000m². Het lijkt erop dat deze regeling in het nieuwe plan wordt geschrapt. De toelichting is hier echter niet duidelijk over.

Reactie
In de toelichting is duidelijk aangegeven dat deze regeling is geschrapt. De reden hiervoor is dat het in zijn algemeenheid toestaan op alle agrarische bouwpercelen leidt tot een omvangrijke onderzoeksplicht in het kader van de planMER en tot een zeer negatief beeld voor wat betreft de gevolgen van het plan voor nabij gelegen Natura 2000-gebieden. De gemeente heeft gekeken naar het aantal keren dat de afgelopen tien jaar gebruik is gemaakt van deze planologische mogelijkheid. Dat is vrijwel nihil. Om die reden heeft de gemeente geconcludeerd dat er geen grote behoefte is naar deze tak en dat een algemene regeling in het bestemmingsplan niet nood-

zakelijk is, terwijl die wel grote gevolgen heeft met betrekking tot de totstandkoming van het bestemmingsplan. De gemeente heeft besloten om de regeling te schrappen, maar wel uit te spreken dat de gemeente niet negatief staat tegenover de komst van dergelijke takken. Echter op het moment dat iemand een dergelijke tak wil realiseren, acht de gemeente het reëel om de onderzoeksplicht op dat moment bij de initiatiefnemer neer te leggen om vervolgens met een aparte planologische procedure medewerking af te wegen.

Noodzaak ruimtere bouwmogelijkheden
Het is te kort door de bocht geredeneerd dat er in de toekomst geen noodzaak tot meer m² zal komen voor intensieve veredelingstakken omdat dit de afgelopen 10 jaar ook niet het geval was. Door acties van maatschappelijke groeperingen en meer eisen op het gebied van dierenwelzijn en huisvesting kan meer stalruimte nodig zijn, zonder dat het aantal dieren toeneemt.

Reactie
Zie de reactie hiervoor. De bestaande bedrijven zijn allemaal op een goede wijze bestemd. Die bestaande bedrijven hebben ook nog steeds de mogelijkheid om uit te breiden, dan wel de bedrijfsgebouwen uit te breiden als gevolg van dierenwelzijn en huisvestingseisen. Als de bestaande bedrijven de beleidsmatige toegestane ruimte nu reeds overschrijden, zal in die gevallen medewerking via een aparte planologische procedure plaats moeten vinden.

Lichtuitstraling stallen
LTO adviseert de gemeente om aan te sluiten bij de uitkomsten van het interprovinciaal lichtonderzoek waar LTO Noord, de milieufederaties Groningen en Fryslân en de provincies Groningen en Fryslân momenteel mee bezig zijn, mede ter voorkoming van een verscheidenheid aan gemeentelijke beleidsregels.

Reactie
Dit is een onderzoek waar momenteel nog aan wordt gewerkt. De definitieve uitkomsten hiervan zijn nog niet bekend. Vanuit de gemeente heeft om die reden ook nog geen besluitvorming hieromtrent plaatsgehad. De gemeente acht het te prematuur om dit nu al mee te nemen in het plan.

Bouwvlak
Voor de meeste grondgebonden en niet-grondgebonden agrarische bedrijven geldt dat een bouwvlak van 1,5 hectare voldoende ontwikkelingsruimte biedt. Waarom hebben niet alle agrarische bedrijven op de verbeelding ‘bij recht’ een bouwvlak van 1,5 hectare gekregen?

Reactie
Er is in beginsel aangesloten bij de omvang zoals die ook in het geldende bestemmingsplan aan de bedrijven is toegekend. Daar waar die bedrijven de afgelopen planperiode geen enkele uitbreiding hebben gepleegd of in gevallen waar binnen die gegeven ruimte nog meer dan voldoende ontwikkelingsmogelijkheden bestaan, is er geen enkele reden om het ruimtebe-

slag voor die bedrijven te vergroten. Er is voldoende aanleiding te veronderstellen dat op het gros van die percelen de komende planperiode ook geen verdere ontwikkeling van de bedrijvigheid meer plaats zal vinden. Het bestemmingsplan biedt voor die bedrijven eventueel de mogelijkheid om bij wijziging door te groeien naar 1,5 hectare, indien zich daar toch nog concrete plannen voor aandienen. De ruimtelijke kwaliteit en het maatwerk garanderen dat op een zorgvuldige wijze met het ruimtebeslag wordt omgegaan.

Vergrote bouwvlak niet-grondgebonden agrarisch bedrijf
Niet-grondgebonden agrarische bedrijven kunnen tot 1,5 hectare groeien, maar gezien de ruimtelijke en milieu-impact van het niet-grondgebonden bedrijf moet de noodzaak hiervan worden aangetoond. Dit gaat te ver. De ondernemer heeft altijd een economische noodzaak voor uitbreiding.

Reactie
Als die noodzaak er is en aan alle andere voorwaarden kan eveneens worden voldaan, kan in dat geval aan de wijziging worden meegewerkt. Het criterium staat de ondernemer, waarop inspreker doelt, dus niet in de weg. Het biedt de gemeente echter wel een garantie om de vergrotingen ook alleen in die gevallen toe te kunnen passen

Grootte bedrijfsgebouw
Een bedrijfsgebouw mag 'bij recht' niet groter zijn dan 1000m². Hiermee wordt voorkomen dat er grootschalige bedrijfsgebouwen worden gerealiseerd zonder dat de landschappelijke inpassing goed wordt geborgd. 1000m² is echter een schrale oppervlakte, agrarische gebouwen zijn vaak veel groter dan 1000m². LTO ziet niet in dat er een grote vrees zou moeten zijn voor vanuit landschappelijk oogpunt ontsierende gebouwen.

Reactie
De gemeente wil voorkomen dat er grote 'mega' stallen worden gebouwd zonder dat daarover afspraken zijn gemaakt voor de inpassing op een erf en in relatie tot het landschap. Dat is de reden waarom er bij recht een drempel op is geworpen, zodat pas na afwijking meegewerkt kan worden aan de bouw van grotere stallen, mits die op een goede wijze worden ingepast. De gemeente is bereid de oppervlakte te verruimen tot 1.600 m². Daarmee kunnen grondgebonden en niet-grondgebonden bedrijven de komende jaren voldoende uit de voeten, terwijl dat tegelijkertijd de bouw van grote stallen zonder nadere inpassing voorkomt.

Aantonen wegbelasting
LTO vraagt zich af hoe de wegbelasting aangetoond moet worden.

Reactie
Deze hoeft niet aangetoond te worden. Er is enkel als criterium gesteld dat een ontwikkeling geen onevenredig negatieve gevolgen voor het bestaande wegennet mag hebben. Het is de gemeente zelf die dit beoordeeld. Dat kan per ontwikkeling en per weg verschillen. Daarvoor zijn op voorhand geen

objectieve grenzen vast te leggen, zodat ook hier wordt volstaan met een kwalitatief criterium.

Standpunt
- De oppervlakte bij recht voor agrarische bedrijfsgebouwen verruimen tot 1.600 m²;

De overlegreactie geeft voorts geen aanleiding tot aanpassing van het bestemmingsplan.

9. Gemeente Harlingen

Vooroverleg reactie
De gemeente Harlingen heeft kennis genomen van het voorontwerpbestemmingsplan. Het plan geeft geen aanleiding tot het maken van opmerkingen die moeten leiden tot wijzigingen.

Reactie
De reactie wordt voor kennisgeving aangenomen.

Standpunt
De vooroverlegreactie geeft geen aanleiding tot aanpassing van het bestemmingsplan.

10. Gemeente Het Bildt

Vooroverleg reactie
De gemeente Het Bildt heeft kennis genomen van het voorontwerpbestemmingsplan. Het plan geeft geen aanleiding tot het maken van opmerkingen die moeten leiden tot wijzigingen.

Reactie
De reactie wordt voor kennisgeving aangenomen.

Standpunt
De vooroverlegreactie geeft geen aanleiding tot aanpassing van het bestemmingsplan.

3. INSPRAAK

Het voorontwerpbestemmingsplan heeft vanaf 27 december 2012 zes weken ter inzage gelegen. Gedurende deze periode konden ingezetenen en belanghebbenden hun inspraakreacties schriftelijk naar voren brengen.

De volgende insprekers hebben een inspraakreactie ingediend:
1. Inspreker 1, Berlikumerweg 19 te Ried,
2. Inspreker 2, Hoarpaed 4 te Pietersbierum;
3. Inspreker 3, betreffende Stasjonsreed 1 te Oosterbierum;
4. Inspreker 4, Kingmatille 14 te Zweins;
5. Inspreker 5, Riedsterweg 1 te Dongjum;
6. Inspreker 6, Hovensreed 27 te Dongjum;
7. Inspreker 7, Hearewei 9 te Pietersbierum;
8. Inspreker 8, Zweinserweg 11 te Peins;
9. Inspreker 9, Ds. Dijkstraweg 8 te Hitzum;
10. Inspreker 10, Kie 1 te Franeker;
11. Inspreker 11, Franekerweg 6 te Dongjum;
12. Inspreker 12, Hoarnestreek 2 te Pietersbierum;
13. Inspreker 13, Sopsum 1 te Achlum;
14. Inspreker 14, Kerkbuurt 32 te Hitzum;
15. Inspreker 15, Achlumerweg 4 te Hitzum;
16. Inspreker 16, Latsmaleane 3 te Sexbierum;
17. Inspreker 17, Zevenhuisterweg 14 te Ried;
18. Inspreker 18, betreffende Camstrawei 27 te Firdgum;
19. Inspreker 19, betreffende Deersum 2 en Lolummerweg 3-4 te Achlum en Lollum
20. Inspreker 20, Kleasterwei 8 te Tzummarum;
21. Inspreker 21, betreffende Hearwei 19 te Pietersbierum;
22. Inspreker 22, Sytzamaleane 26 te Tzummarum;
23. Inspreker 23, NBvH betreffende schuilstallen;
24. Inspreker 24, Herbaijumerweg 1 te Achlum;
25. Inspreker 25, betreffende Hoarnestreek 10 te Tzummarum;
26. Inspreker 26, betreffende Pastorijreed 1 te Sexbierum;
27. Inspreker 27, betreffende Rijksstraatweg 8 te Schalsum;
28. Inspreker 28, betreffende Deersum 1 te Achlum;
29. Inspreker 29, betreffende Ds. Dijkstraweg 8 te Hitzum;
30. Inspreker 30, Ottemaleane 1 te Sexbierum;
31. Inspreker 31, Harlingerweg 82 te Franeker;
32. Inspreker 32, Kleasterwei 6a te Tzummarum;
33. Inspreker 33, betreffende het plangebied Franeker Zuid;
34. Inspreker 34, Wester Hitzum 1 te Hitzum;
35. Inspreker 35, Riedsterweg 3 te Peins;
36. Inspreker 36, Salverderweg 63 te Franeker;
37. Inspreker 37, Plattedyk 5 te Tzum;
38. Inspreker 38, Wommelserweg 83 te Tzum;
39. Inspreker 39, Lutjelollum 3 te Franeker;
40. Inspreker 40, Binnenpad 2 te Hitzum;
41. Inspreker 41, Nieuwbuurtsterweg 42 te Tzum;
42. Inspreker 42, Lollumerweg 3 te Tzum;

43. Inspreker 43, Sytzamaleane 33 te Tzummarum;
44. Inspreker 44, Salverderweg 66 te Franeker;
45. Inspreker 45, Deersum 2 te Achlum.

1. Inspreker 1

Inspraak
Verzocht wordt om op de verbeelding op het perceel Berlikumerweg 19 te Ried binnen de woonbestemming de aanduidingen ‘kantoor’, ‘specifieke vorm van recreatie – minicamping’ en ‘specifieke vorm van recreatie – logies met ontbijt’ op te nemen.

Reactie
Deze aanduidingen zijn binnen de regels alleen van toepassing daar waar de genoemde functies ook daadwerkelijk aanwezig zijn. Op het perceel van reclamant is geen sprake van in het verleden toegelaten functies, zodat het perceel niet is voorzien van een specifieke aanduiding. De bestemming biedt na afwijking onder voorwaarden de mogelijkheid om functies aan het wonen toe te voegen. De aanvaardbaarheid moet per geval worden afgewogen. Inspreker kan van deze mogelijkheden gebruik maken op het moment dat er daadwerkelijk sprake is van een concreet plan om een specifieke functie aan het wonen toe te voegen.

Standpunt
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassing van het bestemmingsplan.

2. Inspreker 2

Inspraak
Inspreker verzoekt om het bouwvlak op het perceel Hoarpaed 4 te Pietersbierum anders in te tekenen, zodat het agrarische bedrijf in de toekomst op een efficiënte wijze kan worden uitgebreid op grotere afstand van bestaande woningen van derden. Een voorstel voor aanpassing van het bouwvlak is bijgevoegd.

Reactie
De voorgestelde aanpassing stuit niet op bezwaren vanuit landschap, natuur, milieu en omgeving. Met een gelijkblijvende omvang kan het bouwvlak/bouwperceel worden aangepast.

Standpunt
De bedrijfskavel/het bouwvlak aan Hoarpaed 4 bij gelijkblijvende omvang aanpassen.

3. Inspreker 3

Inspraak
Inspreker beschikt over een sloopvergunning voor het pand Stasjonsreed 1 in Oosterbierum. Dit pand is echter aangewezen als ‘karakteristiek pand’ en

mag daarom in beginsel niet worden gesloopt. Verzocht wordt om het pand van de lijst met karakteristieke panden te halen en de aanduiding op de verbeelding te verwijderen.

Reactie
Naar aanleiding van deze inspraakreactie heeft de gemeente contact gezocht met inspreker. Resultaat hiervan is dat inspreker per email kenbaar heeft gemaakt dat geen gebruik meer zal worden gemaakt van de sloopvergunning. Daarmee is er geen reden meer om de aanduiding “karakteristiek” van het pand te verwijderen.

Standpunt
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassing van het bestemmingsplan.

4. Inspreker 4

Inspraak
Het voorontwerp wijkt af van het geldende bestemmingsplan door een verkleining van de woonbestemming op het perceel Kingmatille 14 te Zweins. Ten oosten van de woningen Kingmatille 14 en 15 liggen gronden die in gebruik zijn als toegang en tuin. Verzocht wordt om de woonbestemming zoals opgenomen in het geldende bestemmingsplan over te nemen in het nieuwe plan.

Reactie
Het bestemmingsvlak zal worden verruimd. Het voor tuin in gebruik zijnde deel naast de woning zal binnen de woonbestemming mee worden genomen.

Standpunt
Het bestemmingsvlak Kingmatille 14/15 aan de oostzijde verruimen.

5. Inspreker 5

Inspraak
Inspreker verzoekt om de in het geldende bestemmingsplan geregelde opslag en overslag van agrarische goederen ook op te nemen in het nieuwe plan voor Riedsterweg 1 te Dongjum. Verder wordt verzocht of er in de nabije toekomst op het perceel activiteiten als een galerie/theetuin met enige horeca-activiteiten en een B&B ontwikkeld mogen worden.

Reactie
Het perceel Riedsterweg 1 is overeenkomstig het geldende bestemmingsplan bestemd voor wonen. In het geldende bestemmingsplan is opslag en overslag van agrarische goederen toegelaten. Deze mogelijkheid zal ook in het nieuwe bestemmingsplan worden opgenomen.
Na afwijking is het onder voorwaarden mogelijk om de door inspreker genoemde functies aan het wonen toe te voegen. Inspreker kan hiervoor na het in werking treden van het bestemmingsplan een verzoek indienen.

Standpunt
- Het perceel Riedsterweg 1 voorzien van de aanduiding “opslag” ten behoeve van de stalling van agrarisch materieel en landbouwproducten.

De inspraakreactie geeft voorts geen aanleiding tot aanpassing van het bestemmingsplan.

6. Inspreker 6

Inspraak
Inspreker verzoekt om het bouwvlak aan de Hovensreed 27 te Dongjum anders in te tekenen, zodat het agrarische bedrijf beter ontsloten kan worden door beoogde nieuwbouw. Een voorstel voor aanpassing van het bouwvlak is bijgevoegd.

Reactie
De bedrijfskavel/het bouwvlak is nu in landschappelijke zin minder fraai ingetekend dan inspreker voorstelt. De voorgestelde aanpassing stuit niet op bezwaren vanuit landschap, natuur, milieu en omgeving. Met een gelijkblijvende omvang kan het bouwvlak/bouwperceel worden aangepast.

Standpunt
De bedrijfskavel/het bouwvlak aan Hovensreed 27 bij gelijkblijvende omvang aanpassen.

7. Inspreker 7

Inspraak
Inspreker verzoekt om het bouwvlak aan de Hearewei 9 te Pietersbierum dat is opgenomen in het geldende bestemmingsplan hetzelfde in te tekenen in het nieuwe plan.

Reactie
De bedrijfskavel/het bouwvlak zal opnieuw conform de oude situatie worden ingetekend.

Standpunt
De bedrijfskavel/het bouwvlak aan de Hearewei 9 aanpassen en in overeenstemming brengen met het geldende bestemmingsplan.

8. Inspreker 8

Inspraak
Verzocht wordt om het bouwvlak Zweinserweg 11 te Peins anders in te tekenen, zodat het vlak overeenkomt met de eigendomssituatie ter plaatse. Een voorstel voor aanpassing van het bouwvlak is bijgevoegd.

Reactie

De voorgestelde aanpassing stuit niet op bezwaren vanuit landschap, natuur, milieu en omgeving. Met een gelijkblijvende omvang kan het bouwvlak/bouwperceel worden aangepast.

Standpunt
De bedrijfskavel/het bouwvlak aan de Zweinserweg 11 bij gelijkblijvende omvang aanpassen.

9. Inspreker 9

Inspraak
Inspreker verzoekt om schuilstallen in het buitengebied toe te staan voor het hobbymatig houden van dieren. Dit bevordert het dierenwelzijn en de leefbaarheid van het buitengebied.

Reactie
In het gemeentelijk beleid is door de jaren heen telkens nadrukkelijk de landschappelijke en cultuurhistorisch waardevolle openheid van het landschap benadrukt en beschermd. In het geldende bestemmingsplan voor het buitengebied is om die reden ook geen mogelijkheid opgenomen om kleine gebouwen voor particulieren buiten de bebouwde percelen in het open landschap toe te staan. Ditzelfde uitgangspunt is opnieuw overgenomen in het nieuwe bestemmingsplan.
Dat betekent niet dat het hobbymatig houden van dieren niet mogelijk is. Alle bestemmingen bieden ruimte om binnen de toegekende bestemmingsvlakken of bouwpercelen bijgebouwen op te richten ten behoeve van het uitoefenen van hobby's, waaronder het houden van dieren. Daar waar behoefte bestaat om schuilgelegenheid te creëren voor dieren, kan dit op de bebouwde percelen gerealiseerd worden. Dat dit fysiek enige aanpassingen in het houden van dieren inhoudt, is een gevolg van de afweging die de gemeente heeft gemaakt tussen de noodzakelijke aanwezigheid van schuilgelegenheden op percelen zelf en het behoud van de waardevolle openheid van het landschap en het tegengaan van verrommeling van het open landschap. Schuilgelegenheden moeten om die reden in de directe nabijheid van de percelen waar de dieren worden gehouden op bebouwde percelen opgericht worden. Er is geen aanleiding om in afwijking van bestendig beleid hiervoor een andere regeling op te nemen.

Standpunt
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassing van het bestemmingsplan.

10. Inspreker 10

Inspraak
Verzocht wordt om de bestemming "Wonen – kleine woonhuizen" op het perceel Kie 1 te Franeker te wijzigen in de bestemming "Wonen 2".

Reactie

De bestemming voor kleine woonhuizen komt te vervallen. Alle percelen met die bestemming krijgen nu de bestemming 'Wonen – 2'. Daarmee wordt aan de wens van inspreker voldaan.

Standpunt
De bestemming van het perceel Kie 1 wijzigen in 'Wonen – 2'.

11. Inspreker 11

Inspraak
Naast een hotel-pension aan de Franekerweg 6 te Dongjum worden ook landbouwactiviteiten bedreven op het perceel. Tot 2001 lag er naast een recreatieve bestemming ook een agrarische bedrijfsbestemming op de locatie. Verzocht wordt om de bestemming zo aan te passen, dat er ook agrarische activiteiten uitgeoefend kunnen worden.

Reactie
In het geldende bestemmingsplan is aan het perceel een woonbestemming toegekend met een aanduiding voor logiesverstrekking en een minicamping. In het voorontwerpbestemmingsplan is een woonbestemming toegekend met een aanduiding voor logies en ontbijt. De mogelijkheid voor de minicamping zal opnieuw worden opgenomen. Daarmee zijn de mogelijkheden identiek aan het geldende bestemmingsplan.
Er is volgens inspreker eveneens sprake van enige agrarische activiteiten. Die activiteiten hebben evenwel geen bedrijfsmatig karakter. Binnen de woonbestemming is het mogelijk om agrarische hobbymatige activiteiten uit te oefenen. Er is geen aanleiding om de bestemming hierop aan te passen.

Standpunt
Aan het perceel Franekerweg 6 de aanduiding "specifieke vorm van recreatie – minicamping" toevoegen.

12. Inspreker 12

Inspraak
Inspreker heeft bezwaar tegen het aanbrengen van de aanduiding 'karakteristiek' op het boerderijpand op het perceel Hoarnestreek 2 te Pietersbierum. De aanduiding brengt veel (financiële) beperkingen met zich mee, zoals een sloopverbod en weinig verbouw- en nieuwbouwmogelijkheden. Hier staan geen voordelen tegenover, zoals bredere gebruiksmogelijkheden.

Reactie
De beperking is enkel gelegen in het feit dat niet zonder meer vrij besloten kan worden over het behoud of verwijderen van het als karakteristiek aangemerkte pand. Omdat de gebruiksmogelijkheden binnen de bestemming ten opzichte van het geldende bestemmingsplan in zijn algemeenheid al behoorlijk zijn verruimd, biedt dat geen extra mogelijkheden voor karakteristieke panden. Het voordeel van de aanduiding is een voordeel dat zich boven het individuele belang uitstrekt. Het behoud van karakteristieke panden met een hoge waardering is gelegen in de waarde die de panden heb-

ben voor het landschap en de cultuurhistorie en de beleving daarvan. Daar maken agrariërs en de agrarische bebouwing onderdeel van uit. Ook in stadscentra en dorpen komt bebouwing voor dat monumentaal of karakteristiek is. Voor de gemeente is het in zijn algemeenheid van belang om dergelijke panden te beschermen en te behouden. Op basis van een onafhankelijke deskundigenbeoordeling is het pand aangewezen. Er is geen aanleiding om deze aanduiding alsnog te verwijderen.

Standpunt
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassing van het bestemmingsplan.

13. Inspreker 13

Inspraak
Inspreker verzoekt om het bouwvlak Sopsum 1 te Achlum van het agrarische bedrijf aan te passen, zodat een logische en efficiënte bedrijfsuitoefening mogelijk is. Een voorstel voor aanpassing van het bouwvlak is bijgevoegd.

Reactie
De reden voor de gekozen uitbreidingsrichting is gelegen in het feit dat de naast het bedrijf gelegen gronden als archeologisch waardevol gebied zijn aangemerkt. Hier kan niet eerder worden gebouwd dan nadat archeologisch onderzoek is gedaan en er rekening is gehouden met eventuele aanwezige archeologische waarden. Inspreker verzoekt de bedrijfskavel/het bouwvlak toch volledig over het archeologisch waardevol gebied te leggen. Op zich bestaan daartegen geen bezwaren, omdat de waarden voldoende beschermd zijn middels de dubbelbestemming.

Standpunt
De bedrijfskavel/het bouwvlak aan de Sopsum 1 aanpassen.

14. Inspreker 14

Inspraak
Inspreker verzoekt om het bouwvlak Kerkbuurt 32 te Hitzum van het agrarische bedrijf aan te passen, zodat een logische en efficiënte bedrijfsuitoefening mogelijk is. Een voorstel voor aanpassing van het bouwvlak is bijgevoegd.

Reactie
De reden voor de gekozen uitbreidingsrichting is gelegen in het feit dat de naast het bedrijf gelegen gronden als archeologisch waardevol gebied zijn aangemerkt. Hier kan niet eerder worden gebouwd dan nadat archeologisch onderzoek is gedaan en er rekening is gehouden met eventuele aanwezige archeologische waarden. Inspreker verzoekt de bedrijfskavel/het bouwvlak toch volledig over het archeologisch waardevol gebied te leggen. Op zich bestaan daartegen geen bezwaren, omdat de waarden voldoende beschermd zijn middels de dubbelbestemming.

Standpunt
De bedrijfskavel/het bouwvlak aan de Kerkbuurt 32 aanpassen.

15. Inspreker 15

Inspraak
Inspreker opteert voor meer recreatieve mogelijkheden in het buitengebied, om – naast de agrarische hoofdfunctie van het buitengebied - de omgeving aantrekkelijker te maken. Hier moet gedacht worden aan het mogelijk maken van picknickplekken, theetuinen, kinderboerderijtjes en schuilstallen.

Reactie
Het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied heeft de intentie om de gebruiksmogelijkheden in het buitengebied sterk te verruimen. Die verruiming is niet alleen geboden in de agrarische bestemming. In alle bestemmingen waarin het wonen is toegestaan, is na afwijking en onder voorwaarden een ruim scala aan recreatieve functies aan huis mogelijk gemaakt. Dit komt tegemoet aan de wens van inspreker.
Daarnaast biedt het bestemmingsplan mogelijkheden voor de aanleg van voorzieningen voor dagrecreatief medegebruik en de aanleg van paden. Dit alles is pas mogelijk na een planologische afweging, omdat de gemeente het belangrijk acht de waarden van het landschap, de cultuurhistorie en de natuur in het oog te houden en rekening te houden met de belangen van derden.
Voor een reactie met betrekking tot schuilstallen wordt verwezen naar de reactie onder inspreker 9.

Standpunt
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassing van het bestemmingsplan.

16. Inspreker 16

Inspraak
Inspreker geeft aan dat zijn bouwvlak Latsmaleane 3 te Sexbierum niet praktisch is ingetekend, en verzoekt om het bouwvlak dichter naar de Hoarnestreek in te tekenen. Op deze wijze kan een praktische invulling worden gegeven aan het biologische akkerbouwbedrijf.

Reactie
De bedrijfskavel/het bouwvlak zal overeenkomstig het geldende bestemmingsplan worden opgenomen. In het nieuwe plan is wel een systematiek gehanteerd waarbij het niet is toegestaan om bebouwing vóór de voorgevel van de bedrijfswoning op te richten. In die zin wijken de mogelijkheden iets af van het geldende bestemmingsplan.

Inspraak
Bij bedrijfsbeëindiging moeten er ruimere mogelijkheden komen voor andere functies van het perceel, zodat de bestemming van het karakteristieke pand en andere bedrijfsgebouwen niet beperkt blijft tot landbouw.

Reactie
Als het huidige agrarische bedrijf stopt biedt het bestemmingsplan de mogelijkheid om de bestemming te wijzigen in meerdere functies, zoals een bedrijf, een agrarisch loonbedrijf, een paardenhouderij, een maatschappelijke voorziening, een logiesverstrekkend bedrijf of het wonen. Het wel of niet karakteristiek zijn van het pand maakt geen verschil. De nieuwe functie moet evenwel opnieuw de karakteristieke waarde van het pand in acht nemen. Met de wijzigingsbevoegdheid wordt tegemoet gekomen aan de wensen van inspreker.

Inspraak
Het boerderijpand is aangeduid als 'karakteristiek pand' en mag daarom in beginsel niet worden gesloopt. Dit is niet gunstig en brengt alleen beperkingen met zich mee voor de bedrijfsuitoefening. Daarnaast moet er in geval van brand een soortgelijk pand terugkeren op de plaats waar ooit het karakteristieke pand stond. Dit is ongewenst en zorgt voor financieel nadeel. Verzocht wordt om de karakteristieke aanduiding te verwijderen.

Reactie
Zie hieromtrent de gemeentelijke reactie onder inspreker 12.

Standpunt
- De bedrijfskavel/het bouwvlak aan de Latsmaleane 3 aanpassen conform het geldende bestemmingsplan.

De inspraakreactie geeft voorts geen aanleiding tot aanpassing van het bestemmingsplan.

17. Inspreker 17

Inspraak
Inspreker verzoekt om het hele bebouwingslint Zevenhuisterweg 13, 14 en 15 te Ried en de percelen die rondom deze woningen in gebruik zijn als tuin een woonbestemming toe te kennen. Een voorstel voor het aanpassen van de bestemmingen is bijgevoegd.

Reactie
De percelen zijn op exact dezelfde wijze bestemd als in het geldende bestemmingsplan. De Zevenhuisterweg had tot aan woonperceel 16 in dat plan nog een verkeersbestemming. Die verkeersbestemming eindigt nu ter plaatse van de volkstuinen. Op zich bestaan er geen bezwaren om de percelen te verruimen overeenkomstig de kadastrale eigendom. De twee percelen ten zuiden van nr. 15 krijgen geen woonbestemming. Deze liggen gescheiden van het bijbehorende woonperceel en blijven overeenkomstig het geldende bestemmingsplan agrarisch bestemd.

Standpunt
De bestemmingsvlakken voor het wonen aan de Zevenhuisterweg 13, 14 en 15 vergroten overeenkomstig de kadastrale situatie.

18. Inspreker 18

Inspraak
Opgemerkt wordt dat de aanduiding “tweede tak intensieve veehouderij” op het perceel Camstrawei 27 te Firdgum niet klopt. Op het perceel zit een volwaardig pluimveebedrijf van 112.000 kippen (volgens richtlijnen van de LEI is er alleen sprake van een neventak tot max. 45.000 kippen), zodat de aanduiding gewijzigd moet worden naar “niet grondgebonden agrarisch bedrijf”.

Reactie
Inspreker heeft in een eerder ingediende, uitvoerige ruimtelijke onderbouwing gemotiveerd aangegeven dat de intensieve bedrijfsvoering binnen het bedrijf als tweede tak moet worden aangemerkt. Op basis van die ruimtelijke onderbouwing is medewerking verleend aan plannen op dit perceel. De inspraakreactie geeft geen aanleiding te veronderstellen dat die eerder opgestelde ruimtelijke onderbouwing onjuist is geweest en dat om die reden mogelijk ten onrechte aan de plannen is meegewerkt. De gemeente wil geen afbreuk doen aan eerdere besluitvorming op dit perceel en ziet om die reden geen aanleiding tot aanpassing van het bestemmingsplan.

Inspraak
Daarnaast is er sprake van een akkerbouwtak waarvoor twee schuren op het erf zijn opgericht. Een tweede aanduiding/dubbelbestemming voor de akkerbouwtak is hier op zijn plaats.

Reactie
Zie de reactie hiervoor. Het grondgebonden deel is en blijft voldoende bestemd.

Inspraak
Binnen de aanduiding “tweede tak intensieve veehouderij” is maximaal 2000m² aan staloppervlakte toegestaan. Op dit moment is er 6000m2 aan staloppervlakte voor het houden van pluimvee gerealiseerd. Hierdoor is geen enkele uitbreiding van stalvloeroppervlak mogelijk (zonder toename van dieren) en kan niet worden geanticipeerd op (toekomstige wetgeving over) dierenwelzijn en duurzaamheid

Reactie
Bij de mogelijkheid voor intensieve takken tot 2000 m² is de toevoeging gemaakt dat afwijkende grotere oppervlaktes als bestaand worden aangemerkt. Daarmee is de oppervlakte van inspreker positief bestemd.

Standpunt
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassing van het bestemmingsplan.

19. Inspreker 19

Inspraak
Op de locatie Deersum 2 te Achlum is de bedrijfskavel in vieren gesplitst. Dit is vanuit agrarisch oogpunt niet gewenst. Het is wenselijk om de bedrijfskavel te concentreren tussen het zuiden, zuidwesten of westen van de hoofdgebouwen binnen de gracht.

Reactie
De pachter/ gemeenschappelijke eigenaar heeft ook reeds een mondelinge inspraakreactie gegeven. Het bouwvlak zal op een efficiëntere/logischere manier worden ingetekend binnen een maximum van 1,5 hectare.

Inspraak
Op de locatie Lollumerweg 3-4 te Lollum is een tweeledige bedrijfskavel gerealiseerd, hetgeen ten koste gaat van de hoofdbedrijfskavel op de Lollumerweg 3-4. De omvang van de bedrijfskavel is hier te gering. Daarnaast heeft de bedrijfskavel de aanduiding 'bedrijfswoning uitgesloten' gekregen, hetgeen onder het geldende bestemmingsplan niet het geval was. Hoewel de huidige pachter op nummer 3 woont is er geen reden om een bedrijfswoning op nummer 4 strijdig te achten.

Reactie
De gemeenschappelijke eigenaar/pachter heeft verzocht of de bedrijfskavels Lollumerweg 2 en 4 aan elkaar gekoppeld kunnen worden. Het bouwvlak Lollumerweg 4 biedt echter nog voldoende uitbreidingsmogelijkheden, waardoor er geen nadelige situatie ontstaat voor de bedrijfsvoering. Verder is er – mede gezien de eigendomssituatie ter plaatse - geen noodzaak om op het perceel Lollumerweg 4 een bedrijfswoning uit te sluiten. De aanduiding 'bedrijfswoning uitgesloten' zal daarom worden verwijderd.

Standpunt
Op de verbeelding wordt de bedrijfskavel Deersum 2 aangepast.
Op de verbeelding zal de aanduiding 'bedrijfswoning uitgesloten' van het perceel Lollumerweg 4 worden verwijderd.

20. Inspreker 20

Inspraak
Inspreker is het niet eens met de bestemming van het perceel Kleasterwei 7 in Tzummarum. Op dit perceel rust thans een bedrijfsbestemming. Hier wordt echter zonder de benodigde vergunningen een volledig loonbedrijf uitgeoefend. Er ligt momenteel een verzoek om handhaving. Inspreker plaatst vraagtekens bij de situatie dat het bedrijf zonder het volgen van het juiste traject een andere bestemming krijgt. Verzocht wordt om de bestemming "Bedrijf - Agrarisch Loonbedrijf" niet toe te kennen.

Reactie

In het geldende bestemmingsplan heeft het perceel een bedrijfsbestemming. Op het perceel zijn tot dusver vergunningen verleend voor een schapenhouderij en een loonbedrijf/kraanbedrijf. Inmiddels is er een nieuwe omgevingsvergunning aangevraagd om alle bedrijfsaspecten opnieuw vergund te krijgen.
Gebleken is dat de schapenhouderij het hoofdgebruik is op het perceel. Het ondergeschikte loon- en kraanbedrijf, dat past binnen de regels van het geldende bestemmingsplan, is daaraan ondergeschikt. In planologische zin is het om die reden wenselijk het perceel een agrarische bestemming te geven en de ondergeschikte loon- en kraanbedrijfsactiviteiten als aanduiding aan het perceel toe te voegen.

Standpunt
De bestemming wijzigen naar 'Agrarisch' met een bedrijfskavel/bouwvlak en het perceel voorzien van de aanduiding "specifieke vorm van bedrijf – loon- en kraanbedrijf".

21. Inspreker 21

Inspraak

De huidige bestemming "Agrarisch – bedrijfskavel niet-grondgebonden agrarisch bedrijf" op het perceel Hearwei 19 te Pietersbierum dekt de lading niet volledig. Er wordt ter plaatse namelijk ook een akkerbouwbedrijf uitgeoefend waarvoor bestaande bebouwing aanwezig is. Verzocht wordt om tevens de aanduiding "Agrarisch – bedrijfskavel grondgebonden agrarisch bedrijf" op te nemen.

Reactie
Bedrijven met een hoofdtak intensief zijn bestemd voor 'in hoofdzaak' niet-grondgebonden bedrijfsvoering. In veel gevallen hebben intensieve bedrijven gronden in eigendom en bewerking, bijvoorbeeld ten behoeve van de eigen voedselbehoefte. In het noorden van Friesland hebben veel intensieve bedrijven ook nog akkerbouw als bedrijfsonderdeel. Daarmee is er in zekere zin sprake van gemengde bedrijven. De bestemmingsomschrijving spreekt om die reden van 'in hoofdzaak' zodat de omschrijving voldoende ruimte laat voor de akkerbouwtak binnen de algehele bedrijfsvoering op het perceel.

Standpunt
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassing van het bestemmingsplan.

22. Inspreker 22

Inspraak
Het perceel Sytzamaleane 31 te Tzummarum heeft de bestemming "Wonen – 2" gekregen. Er is echter nog geen sprake van bebouwing op dit perceel. Hoewel er momenteel een aanvraag ligt voor een vergunning, vinden insprekers dat daar niet op vooruit gelopen mag worden. In Tzummarum is

voldoende bouwgrond beschikbaar, waardoor er geen reden is om in het buitengebied te bouwen

Reactie
Er is een projectbesluit gestart voor dit perceel. Gedacht was dat dit eerder afgerond zou zijn dan het voorontwerpbestemmingsplan, zodat het perceel alvast is meegenomen. De procedure van het projectbesluit is echter nog niet afgerond. Het perceel zal om die reden eerst weer conform het geldende bestemmingsplan worden bestemd in afwachting van de uitkomsten van de procedure van het projectbesluit.

Standpunt
Het perceel Sytzamaleane 31 bestemmen overeenkomstig het geldende bestemmingsplan.

23. Inspreker 23

Inspraak
Inspreker vraagt om duidelijkheid te verschaffen over de passage in de toelichting van het bestemmingsplan, waarin staat dat hobbyhouders die op afstand een perceel in eigendom hebben voor het hobbymatig houden van dieren daarvoor in de omgeving zelf schuilgelegenheid mogelijk moeten maken.

Reactie
In de meeste gevallen houden mensen dieren op of aansluitend aan hun woon- of bedrijfsperceel. In die gevallen bieden de bouwmogelijkheden op het woon- of bedrijfsperceel ruimte om voorzieningen ten behoeve van de dieren te realiseren. Soms echter hebben mensen op afstand een perceel grond in eigendom en houden daarop dieren. Om te voorkomen dat op die percelen vervolgens bouwwerken worden gebouwd, is de gemeente van mening dat dan voorzieningen gerealiseerd moeten worden op aansluitende of nabijgelegen woon- of bedrijfspercelen van derden. Iemand moet dan bij een ander ruimte zoeken om voorzieningen ten behoeve van het houden van dieren te vinden.

Inspraak
Inspreker verzoekt om schuilstallen in het buitengebied toe te staan voor het hobbymatig houden van dieren. Dit bevordert het dierenwelzijn.

Reactie
Hieromtrent wordt verwezen naar de gemeentelijke reactie onder inspreker 9.

Standpunt
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassing van het bestemmingsplan.

24. Inspreker 24

Inspraak
Het boerderijpand op het perceel Herbaijumerweg 1 te Achlum is aangewezen als ‘karakteristiek pand’. Verzocht wordt om het pand van de lijst met karakteristieke panden te halen en de aanduiding op de verbeelding te verwijderen, omdat de aanduiding in de toekomst voor beperkingen van het bedrijf gaat zorgen. Het gebouw is niet meer zo karakteristiek is als het lijkt, omdat een deel van het voormalige boerderijpand reeds is gesloopt en inmiddels nieuwe stallen tegen het oude boerderijpand zijn aangebouwd.

Reactie
De gemeente heeft een deskundige gevraagd om het hele buitengebied van de gemeente te inventariseren op karakteristieke panden. Deze deskundige heeft het pand van een dusdanig waarde geacht dat het als karakteristiek pand is aangeduid. Er is vooralsnog geen aanleiding om deze aanduiding te verwijderen. Zie voorts de reactie onder inspreker 12.

Standpunt
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassing van het bestemmingsplan.

25. Inspreker 25

Inspraak
Het toegekende bouwvlak op het perceel Hoarnestreek 10 te Tzummarum is te klein. Inspreker heeft in principe groen licht gekregen voor de bouw van een nieuwe stal op de plaats van twee af te breken stallen. Echter, op de plaats van deze afgebroken stallen is inmiddels de uitbreiding van de mestvergistingsinstallatie gerealiseerd. Voor de nieuw te bouwen stal is derhalve geen ruimte in het bouwvlak, waardoor een uitbreiding van stalvloeroppervlak (zonder toename van dieren) onmogelijk is. Hierdoor kan niet worden geanticipeerd op (toekomstige wetgeving over) dierenwelzijn en duurzaamheid. Een voorstel voor vergroting van het bouwvlak is bijgevoegd.

Reactie
De bedrijfskavel/het bouwvlak zal worden aangepast. Hierover is inmiddels overeenstemming met de provincie.

Inspraak
Voorts is in de bebouwingsvoorschriften een maximum gesteld aan de oppervlakte van bouwwerken ten behoeve van een mestvergistingsinstallatie. De huidige oppervlakte bedraagt reeds circa 6500m², zodat het betreffende bebouwingsvoorschrift ontoereikend is.

Reactie
De regels zullen op deze bestaande situatie worden afgestemd door in het bouwschema de oppervlakte te wijzigen in 6500 m².

Standpunt

- In 3.2.1. onder h de gezamenlijke oppervlakte van gebouwen voor een mestvergistingsinstallatie wijzigen in 6500 m²;
- De bedrijfskavel/het bouwvlak op het perceel Hoarnestreek 10 vergroten overeenkomstig de bijgevoegde tekening.

26. Inspreker 26

Inspraak
Opgemerkt wordt dat de aanduiding “tweede tak intensieve veehouderij” niet klopt voor het perceel Patorijreed 1 te Sexbierum. Op het perceel zit een volwaardig pluimveebedrijf van 149.000 kippen (volgens richtlijnen van de LEI is er alleen sprake van een neventak tot max. 45.000 kippen), zodat de aanduiding gewijzigd moet worden naar “niet grondgebonden agrarisch bedrijf”.

Reactie
De aanduiding zal worden verwijderd. Het bedrijf zal worden aangemerkt als een volwaardig intensief veehouderijbedrijf.

Inspraak
Daarnaast is er sprake van een akkerbouwtak waarvoor twee schuren op het erf zijn opgericht. Een tweede aanduiding/dubbelbestemming voor de akkerbouwtak is hier op zijn plaats.

Reactie
Bedrijven met een hoofdtak intensief (na aanpassing als gevolg van de reactie hiervoor) zijn bestemd voor ‘in hoofdzaak’ niet-grondgebonden bedrijfsvoering. In veel gevallen hebben intensieve bedrijven gronden in eigendom en bewerking, bijvoorbeeld ten behoeve van de eigen voedselbehoefte. In het noorden van Friesland hebben veel intensieve bedrijven ook nog akkerbouw als bedrijfsonderdeel. Daarmee is er in zekere zin sprake van gemengde bedrijven. De bestemmingsomschrijving spreekt om die reden van ‘in hoofdzaak’ zodat de omschrijving voldoende ruimte laat voor de akkerbouwtak binnen de algehele bedrijfsvoering op het perceel.

Inspraak
Het bouwvlak ligt helemaal strak om de bestaande bebouwing heen. Hierdoor is geen enkele uitbreiding van stalvloeroppervlak mogelijk, zonder dat er sprake is van een toename van dieren. Hierdoor kan niet worden geanticipeerd op (toekomstige wetgeving over) dierenwelzijn. Een voorstel voor vergroting van het bouwvlak is bijgevoegd.

Reactie
Het provinciaal beleid beperkt vooralsnog de omvang van agrarische bedrijven tot ten hoogste 300 Nge. Het bedrijf van inspreker overstijgt in de bestaande situatie reeds die omvang. Er is in het bestemmingsplan geen mogelijkheid om meer ruimte toe te staan. Vooralsnog wil de gemeente dan ook vasthouden aan de huidige situatie en de wijze waarop deze is bestemd.

Op het moment dat inspreker een in de toekomst mogelijk aan te vragen uitbreiding bij een gelijkblijvende veestapel op basis van dierenwelzijnseisen wil realiseren, kan op dat moment middels een afzonderlijke planologische procedure worden bekeken in hoeverre die uitbreiding aanvaardbaar is.

Standpunt
De aanduiding op het perceel Pastorijreed 1 te Sexbierum wijzigen in “specifieke vorm van agrarisch - bedrijfskavel niet-grondgebonden agrarisch bedrijf”. Voor het overige geeft de inspraakreactie geen aanleiding tot aanpassing van het bestemmingsplan.

27. Inspreker 27

Inspraak
Opgemerkt wordt dat de aanduiding “tweede tak intensieve veehouderij” niet klopt voor het perceel Rijksstraatweg 8 te Schalsum. Op het perceel zit een volwaardig pluimveebedrijf van 60.000 kippen (volgens richtlijnen van de LEI is er alleen sprake van een neventak tot max. 45.000 kippen), zodat de aanduiding gewijzigd moet worden naar “niet grondgebonden agrarisch bedrijf”.

Reactie
De aanduiding blijft gehandhaafd. De benodigde oppervlakte aan stalruimte blijft binnen de maximale mogelijkheden van het geldende bestemmingsplan voor intensieve neventakken. Daarmee overstijgt de tak niet de omvang zoals die daarvoor in het geldende beleid is bepaald.

Inspraak
Daarnaast is er sprake van een akkerbouwtak waarvoor eveneens bebouwing op het erf is opgericht. Een tweede aanduiding/dubbelbestemming voor de akkerbouwtak is hier op zijn plaats.

Reactie
Zie de reactie hiervoor. Het grondgebonden deel is en blijft voldoende bestemd.

Inspraak
Het bouwvlak ligt helemaal strak om de bestaande bebouwing heen. Hierdoor is geen enkele uitbreiding van stalvloeroppervlak mogelijk, zonder dat er sprake is van een toename van dieren. Hierdoor kan niet worden geanticipeerd op (toekomstige wetgeving over) dierenwelzijn. Een voorstel voor vergroting van het bouwvlak is bijgevoegd.

Reactie
Er bestaan geen bezwaren tegen verruiming van het bouwvlak overeenkomstig het door inspreker ingediende kaartje. Als bovengrens zal wel de 1,5 hectare worden aangehouden.

Standpunt

- De bedrijfskavel/het bouwvlak op het perceel Rijksstraatweg 8 vergroten overeenkomstig de bijgevoegde tekening.

De inspraakreactie geeft voorts geen aanleiding tot aanpassing van het bestemmingsplan.

28. Inspreker 28

Inspraak
Opgemerkt wordt dat de aanduiding “tweede tak intensieve veehouderij” niet klopt voor het perceel Deersum 1 te Achlum. Op het perceel zit een volwaardig pluimveebedrijf met vier stallen, zodat de aanduiding gewijzigd moet worden naar “niet grondgebonden agrarisch bedrijf”.

Reactie
De aanduiding zal worden verwijderd. Het bedrijf zal worden aangemerkt als een volwaardig intensief veehouderijbedrijf.

Inspraak
Het bouwvlak ligt helemaal strak om de bestaande bebouwing heen. Hierdoor is geen enkele uitbreiding van stalvloeroppervlak mogelijk, zonder dat er sprake is van een toename van dieren. Hierdoor kan niet worden geanticipeerd op (toekomstige wetgeving over) dierenwelzijn. Een voorstel voor vergroting van het bouwvlak is bijgevoegd.

Reactie
Het provinciaal beleid beperkt vooralsnog de omvang van agrarische bedrijven tot ten hoogste 300 Nge. Het bedrijf van inspreker overstijgt in de bestaande situatie reeds die omvang. Er is in het bestemmingsplan geen mogelijkheid om meer ruimte toe te staan. Vooralsnog wil de gemeente dan ook vasthouden aan de huidige situatie en de wijze waarop deze is bestemd.
Op het moment dat inspreker een in de toekomst mogelijk aan te vragen uitbreiding bij een gelijkblijvende veestapel op basis van dierenwelzijnseisen wil realiseren, kan op dat moment middels een afzonderlijke planologische procedure worden bekeken in hoeverre die uitbreiding aanvaardbaar is.

Standpunt
De aanduiding op het perceel Deersum 1 te Achlum wijzigen in “specifieke vorm van agrarisch - bedrijfskavel niet-grondgebonden agrarisch bedrijf”.
Voor het overige geeft de inspraakreactie geen aanleiding tot aanpassing van het bestemmingsplan.

29. Inspreker 29

Inspraak
Inspreker verzoekt om – onder voorwaarden - nieuwe schuilstallen in het buitengebied toe te staan voor het hobbymatig houden van dieren. Dit bevordert het landschappelijke karakter van het buitengebied evenals het dierenwelzijn.

Reactie
Zie voor een gemeentelijke reactie de reactie onder inspreker 9.

Standpunt
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassing van het bestemmingsplan.

30. Inspreker 30

Inspraak
Inspreker verzoekt om het bouwvlak aan de Ottemaleane 1 te Sexbierum anders in te tekenen, zodat het agrarische bedrijf in de toekomst op een efficiënte wijze kan worden uitgebreid. Een voorstel voor aanpassing van het bouwvlak is bijgevoegd.

Reactie
De voorgestelde aanpassing stuit niet op bezwaren vanuit landschap, natuur, milieu en omgeving. Met een gelijkblijvende omvang kan het bouwvlak/bouwperceel worden aangepast.

Inspraak
De bestaande windturbine heeft een hoogte van 40 meter. Gezien de veranderingen in de mogelijkheden van windenergie (en het rendement daaruit), is het wenselijk om de masthoogte te verhogen naar 60 meter.

Reactie
Het beleid met betrekking tot windenergie laat geen opschaling van solitaire windturbines toe. Er is dan ook geen mogelijkheid hiervoor in het bestemmingsplan een passende regeling op te nemen. De regeling blijft afgestemd op de bestaande hoogtes.

Standpunt
De bedrijfskavel/het bouwvlak aan Ottemaleane 1 bij gelijkblijvende omvang aanpassen. Voor het overige geeft de inspraakreactie geen aanleiding tot aanpassing van het bestemmingsplan.

31. Inspreker 31

Inspraak
Inspreker verzoekt om het bouwvlak aan de Harlingerweg 82 te Franeker anders in te tekenen tot maximaal 1,5 hectare, rekening houdend met de afstandsnorm tot de nabijgelegen burgerwoning. Een voorstel voor aanpassing van het bouwvlak is bijgevoegd.

Reactie
De gemeente acht het in deze situatie van belang dat zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met de woonsituatie van het perceel nummer 86. Vandaar dat de gemeente het wenselijk vindt de uitbreiding van de bedrijfsactiviteiten zoveel mogelijk op de noordzijde van de bedrijfskavel te

realiseren. Om die reden kan niet worden ingestemd met de verruiming die inspreker voorstelt aan de zuidzijde in de directe nabijheid van het woonperceel. Die uitbreiding is niet noodzakelijk en kan in voldoende mate aan de noordzijde worden gerealiseerd. Het voorstel om aan de westzijde een reep toe te voegen is wel akkoord.

Standpunt
De bedrijfskavel/het bouwvlak op het perceel Harlingerweg 82 aanpassen zodanig dat de verruiming alleen aan de westzijde wordt toegekend.

32. Inspreker 32

Inspraak
Inspreker is het niet eens met de bestemming van het perceel Kleasterwei 7 in Tzummarum. Op dit perceel rust thans een bedrijfsbestemming. Hier wordt echter zonder de benodigde vergunningen een volledig loonbedrijf uitgeoefend. Er ligt momenteel een verzoek om handhaving. Inspreker plaatst vraagtekens bij de situatie dat het bedrijf zonder het volgen van het juiste traject een andere bestemming krijgt. Verzocht wordt om de bestemming “Bedrijf – Agrarisch Loonbedrijf” niet toe te kennen.

Reactie
In het geldende bestemmingsplan heeft het perceel een bedrijfsbestemming. Op het perceel zijn tot dusver vergunningen verleend voor een schapenhouderij en een loonbedrijf/kraanbedrijf. Inmiddels is er een nieuwe omgevingsvergunning aangevraagd om alle bedrijfsaspecten opnieuw vergund te krijgen.
Gebleken is dat de schapenhouderij het hoofdgebruik is op het perceel. Het ondergeschikte loon- en kraanbedrijf, dat past binnen de regels van het geldende bestemmingsplan, is daaraan ondergeschikt. In planologische zin is het om die reden wenselijk het perceel een agrarische bestemming te geven en de ondergeschikte loon- en kraanbedrijfsactiviteiten als aanduiding aan het perceel toe te voegen.

Standpunt
De bestemming wijzigen naar ‘Agrarisch’ met een bedrijfskavel/bouwvlak en het perceel voorzien van de aanduiding “specifieke vorm van bedrijf – loon- en kraanbedrijf”.

33. Inspreker 33

Inspraak
Verzocht wordt om bij de uitwerking van het bestemmingsplan buitengebied rekening te houden met de ontwikkeling en realisatie van het plan Franeker Zuid / Franeker Buiten. Het is voor de Franeker Zuid CV van belang dat dit bestemmingsplan zodanig wordt uitgewerkt dat er geen beperkingen zijn voor de ontwikkeling en realisatie van de wijk.

Reactie

Het plangebied Franeker Zuid maakt geen deel uit van dit bestemmingsplan. Er vloeien geen beperkingen voort uit dit bestemmingsplan voor de ontwikkeling van het plangebied Franeker Zuid.

Standpunt
De inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanpassing van het bestemmingsplan.

34. Inspreker 34

Inspraak
In verband met het plaatsen van een sleufsilo op het perceel Wester Hitzum 1 te Hitzum wordt verzocht het bouwvlak aan de westzijde van het bedrijfsperceel ietwat aan te passen. Een voorstel voor aanpassing van het bouwvlak is bijgevoegd.

Reactie
De voorgestelde aanpassing stuit niet op bezwaren vanuit landschap, natuur, milieu en omgeving. De omvang van het bouwvlak/bouwperceel wordt aangepast, waarbij de omvang de 1,5 hectare niet wordt overschreden.

Standpunt
De bedrijfskavel/het bouwvlak aan Wester Hitzum 1 aanpassen, waarbij de omvang van 1,5 hectare niet wordt overschreden.

35. Inspreker 35

Inspraak
In 2012 heeft inspreker een bouwvergunning gekregen voor het bouwen van een bedrijfswoning en een werktuigenberging op het perceel Riedsterweg 3 te Peins. Verzocht wordt om het bouwvlak zo aan te passen dat deze nog te realiseren gebouwen daarbinnen komen te liggen.

Reactie
De vergunde situatie zal op een goede wijze binnen het bouwvlak worden begrepen.

Standpunt
De bedrijfskavel/het bouwvlak aan de Riedsterweg 3 te Peins aanpassen aan de vergunde situatie, waarbij de omvang van 1,5 hectare niet wordt overschreden.

36. Inspreker 36

Inspraak
Inspreker verzoekt om het bouwvlak van het agrarische bedrijf op het perceel Salverderweg 63 te Franeker zodanig aan te passen dat ingespeeld kan worden op toekomstige nieuwbouwplannen. Een voorstel voor aanpassing van het bouwvlak is bijgevoegd.

Reactie
Er ligt een concrete vergunningaanvraag voor de uitbreiding van het bedrijf. Dit bouwplan wordt alvast meegenomen in het bestemmingsplan. De bedrijfskavel/het bouwvlak wordt hierop aangepast.

Standpunt
De bedrijfskavel/het bouwvlak op het perceel Salverderweg 63 aanpassen.

37. Inspreker 37

Inspraak
Verzocht wordt om het bouwvlak van het agrarische bedrijf op het perceel Plattedyk 5 te Tzum aan te passen conform het reeds doorlopen Nije Pleats traject. Een voorstel voor aanpassing van het bouwvlak is bijgevoegd.

Reactie
De uitkomst van het Nije Pleats traject zal op de verbeelding worden opgenomen. De gevraagd uitbreiding is vooralsnog niet noodzakelijk. Het bouwvlak kent een aanzienlijke uitbreidingsruimte. Mocht in de toekomst bij concrete planvorming blijken dat die ruimte onvoldoende is, dan kan alsnog met een wijzigingsbevoegdheid aan een verdere verruiming worden meegewerkt.

Standpunt
De bedrijfskavel/het bouwvlak aan de Plattedyk 5 te Tzum aanpassen aan de in het Nije Pleats traject afgesproken bouwvlak.

38. Inspreker 38

Inspraak
Inspreker verzoekt om het bouwvlak van het agrarische bedrijf op het perceel Wommelserweg 83 te Tzum aan te passen, zodat een logische en efficiënte bedrijfsuitoefening mogelijk is. Een voorstel voor aanpassing van het bouwvlak is bijgevoegd.

Reactie
De voorgestelde aanpassing stuit niet op bezwaren vanuit landschap, natuur, milieu en omgeving. Met een gelijkblijvende omvang kan het bouwvlak/bouwperceel worden aangepast.

Standpunt
De bedrijfskavel/het bouwvlak aan de Wommelserweg 83 te Tzum bij gelijkblijvende omvang aanpassen.

39. Inspreker 39

Inspraak
Het perceel Lutjelollum 3 te Franeker is nog altijd een agrarisch bedrijf. Daarom wordt verzocht om de woonbestemming te wijzigen naar een agra-

rische bestemming, waarbij het bouwvlak ook wat ruimer gelegd moet worden.

Reactie
Geconstateerd is dat er nog steeds agrarische bedrijfsactiviteiten worden uitgeoefend. De voorgestelde aanpassing stuit niet op bezwaren vanuit landschap, natuur, milieu en omgeving. Aan het perceel zal een agrarische bedrijfskavel/bouwvlak worden toegekend afgestemd op de feitelijke situatie en zoals door inspreker is voorgesteld.

Standpunt
De woonbestemming aan de Lutjelollum 3 te Franeker wijzigen in een agrarische bedrijfskavel/bouwvlak.

40. Inspreker 40

Inspraak
Verzocht wordt om de bestaande sleufsilo aan de oostzijde van het bedrijfsperceel Binnenpad 2 te Hitzum binnen de aanduiding “bedrijfskavel grondgebonden agrarisch bedrijf” te brengen, aan de noordzijde van het bedrijfsperceel het bouwvlak te verkleinen en deze oppervlakte aan de westzijde van het bestaande bouwvlak te voegen.

Reactie
De voorgestelde aanpassing stuit niet op bezwaren vanuit landschap, natuur, milieu en omgeving. Met een gelijkblijvende omvang kan het bouwvlak/bouwperceel worden aangepast.

Standpunt
De bedrijfskavel/het bouwvlak aan het Binnenpad 2 te Hitzum bij gelijkblijvende omvang aanpassen.

41. Inspreker 41

Inspraak
Inspreker verzoekt om het zuidwestelijke deel van het bedrijfsperceel Nieuwbuurtsterweg 42 te Tzum uit het geldende bestemmingsplan voor Tzum te halen en dit – conform het bestaande agrarische gebruik – op te nemen in het bestemmingsplan buitengebied. Daarnaast wordt verzocht om het bouwvlak aan de westzijde van het agrarische bedrijfsperceel weer precies zo te leggen als in het geldende plan (pal naast de bestaande buisleiding).

Reactie
De voorgestelde aanpassing stuit niet op bezwaren vanuit landschap, natuur, milieu en omgeving. Met een gelijkblijvende omvang kan het bouwvlak/bouwperceel worden aangepast. Daarbij zal het deel uit het bestemmingsplan Tzum mee worden genomen in het plan voor het buitengebied en zal afstemming worden gezocht bij het geldende bestemmingsvlak voor het agrarisch bedrijf.

Standpunt
De bedrijfskavel/het bouwvlak aan de Nieuwbuursterweg 42 te Tzum bij gelijkblijvende omvang aanpassen, waarbij tevens een aanpassing plaatsheeft van de plangrens.

42. Inspreker 42

Inspraak
Inspreker verzoekt om het bouwvlak van het agrarische bedrijf op het perceel Lollumerweg 3 te Tzum zodanig aan te passen dat ingespeeld kan worden op toekomstige nieuwbouwplannen.

Reactie
De voorgestelde aanpassing stuit niet op bezwaren vanuit landschap, natuur, milieu en omgeving. Met een gelijkblijvende omvang kan het bouwvlak/bouwperceel worden aangepast.

Standpunt
De bedrijfskavel/het bouwvlak aan de Lollumerweg 3 te Tzum bij gelijkblijvende omvang aanpassen.

43. Inspreker 43

Inspraak
Inspreker verzoekt om het bouwvlak van het agrarische bedrijf op het perceel Sytzamaleane 33 te Tzummarum aan te passen, zodat een logische en efficiënte bedrijfsuitoefening mogelijk is.

Reactie
Het bouwvlak is nu vastgelegd op een omvang van 1,5 hectare. Dit is in beginsel de maximaal toe te kennen oppervlakte. Ingestemd kan worden met de voorgestelde wijziging, waarbij met een vrijwel gelijkblijvende omvang het bouwvlak iets wordt aangepast.

Standpunt
De bedrijfskavel/het bouwvlak aan de Sytzamaleane 33 bij vrijwel gelijkblijvende omvang aanpassen.

44. Inspreker 44

Inspraak
Op de locatie Salverderweg 66 te Franeker ligt de boerderijwoning ruim achter een reeds bestaande loods, midden op het bouwvlak. Het perceel ligt vrij ver het land in. Hierdoor kan een groot deel van het bouwvlak niet worden ingevuld. Inspreker heeft mondeling verzocht om een regeling op te nemen zodat er – onder voorwaarden – ook voor de voorgevel van de boerderijwoning gebouwd kan worden.

Reactie

In de regels wordt gesproken over de voorgevel van de bedrijfswoning. Wat de voorgevel is, is afhankelijk van de feitelijke situatie. De voorgevel hoeft niet in alle gevallen de naar de weg gekeerde gevel te zijn. De voorgevel wordt feitelijk bepaald en is afhankelijk van de wijze waarop de woning is gebouwd en gesitueerd. In dit geval is het bouwvlak zodanig gelegd dat de voorgevel de naar het zuidoosten gekeerde gevel is. In dat geval kunnen bedrijfsgebouwen ook binnen dat deel van het bouwvlak worden gebouwd, waar inspreker denkt dat niet gebouwd mag worden. In die zin behoeft het bestemmingsplan geen aanpassing en kan inspreker op basis van de regels en de verbeelding het gehele toegekende bouwvlak benutten.

Standpunt
De bedrijfskavel/het bouwvlak aan de Salverderweg 66 nog wel zodanig aanpassen dat rekening wordt gehouden met de eigendomsituatie.

45. Inspreker 45

Inspraak
Op de locatie Deersum 2 te Achlum is de bedrijfskavel in vieren gesplitst. Dit is vanuit agrarisch oogpunt niet gewenst. Het is wenselijk om de bedrijfskavel te concentreren tussen het zuiden, zuidwesten of westen van de hoofdgebouwen binnen de gracht (zie in dit kader ook inspraakreactie 19).

Reactie
Zie de gemeentelijke reactie onder inspreker 19.

Standpunt
Zie het gemeentelijk standpunt onder inspreker 19.

===

REGELS

HOOFDSTUK 1 INLEIDENDE REGELS

Artikel 1 Begrippen

In deze regels wordt verstaan onder:

1.1 het plan:
het bestemmingsplan Buitengebied 2013 van de gemeente Franekeradeel;

1.2 het bestemmingsplan:
de geometrisch bepaalde planobjecten met bijbehorende regels als vervat in het GML-bestand NL.IMRO.0070.BPBUITENGEBIED2013-ONT1;

1.3 aan-huis-verbonden beroep:
de in bijlage 3 genoemde beroepen, waarvan de activiteiten in hoofdzaak niet publieksaantrekkend zijn en die op kleine schaal in een (bedrijfs)woning en/of de daarbij behorende bijgebouwen wordt uitgeoefend, waarbij de (bedrijfs)woning in overwegende mate haar woonfunctie behoudt en de desbetreffende activiteit een ruimtelijk uitstraling heeft die in overeenstemming is met de woonfunctie;

1.4 aanbouw:
een gebouw dat als afzonderlijke ruimte is gebouwd aan een hoofdgebouw waarmee het in directe verbinding staat, welk gebouw onderscheiden kan worden van het hoofdgebouw en dat in architectonisch opzicht ondergeschikt is aan het hoofdgebouw;

1.5 aanduiding:
een geometrisch bepaald vlak of figuur, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels, regels worden gesteld ten aanzien van het gebruik en/of het bebouwen van deze gronden;

1.6 aanduidingsgrens:
de grens van een aanduiding indien het een vlak betreft;

1.7 aangebouwd bijgebouw:
een met het (hoofd)gebouw verbonden en/of een aan het (hoofd)gebouw aanwezig gebouw, dat zowel ruimtelijk als functioneel ondergeschikt is aan het op hetzelfde bouwperceel gelegen (hoofd)gebouw en ten dienste staat van dat (hoofd)gebouw;

1.8 agrarisch bedrijf:
een bedrijf dat is gericht op het voortbrengen van producten door middel van het telen van gewassen en/of het houden van dieren, al dan niet in combinatie met volledig bedrijfseigen mestbewerking/-verwerking en mestraffinage in de vorm van minivergisters;

1.9 agrarische bedrijfskavel:
een op de verbeelding weergegeven aaneengesloten stuk grond, het agrarisch erf, waarop ingevolge de regels zelfstandige, bij elkaar behorende bebouwing en bijbehorende voorzieningen ten behoeve van een agrarisch bedrijf zijn toegelaten;

1.10 agrarisch grondgebruik:
grasland, akkerbouw- en tuinbouwgronden, die bedrijfsmatig en/of hobbymatig in gebruik zijn;

1.11 archeologisch monument:
een terrein dat op basis van de Monumentenwet 1988 door het Rijk is aangewezen als beschermd archeologisch monument;

1.12 archeologisch onderzoek:
een onderzoek (bureauonderzoek en/of boren en/of graven en/of begeleiden) verricht door een daartoe bevoegde instantie conform de kwaliteitsnorm Nederlandse archeologie;

1.13 archeologisch waardevol gebied:
een gebied met daaraan toegekende archeologische waarde vanwege de kennis en wetenschap van de in dat gebied voorkomende overblijfselen van menselijke aanwezigheid of activiteiten uit het verleden;

1.14 bassin:
een bouwwerk, geen gebouw zijnde, voor de opslag van mest of water ten behoeve van agrarische bedrijfsactiviteiten;

1.15 bebouwing:
één of meer gebouwen en/of bouwwerken geen gebouwen zijnde;

1.16 bebouwingsbeeld:
de waarde van een gebied in stedenbouwkundige zin, die wordt bepaald door de mate van samenhang in aanwezige bebouwing, daarbij in het bijzonder gelet op een goede verhouding tussen bouwmassa en open ruimte, een goede hoogte- en breedteverhouding tussen de bebouwing onderling en de samenhang in bouwvorm en ligging tussen bebouwing die ruimtelijk op elkaar is georiënteerd;

1.17 bebouwingspercentage:
een in de regels aangegeven percentage, dat de grootte van het deel van een terrein, bouwvlak of bestemmingsvlak aangeeft dat maximaal mag worden bebouwd;

1.18 (bedrijfseigen) mest- en/of organische (bij)productvergisting:
de verwerking van op het bedrijf zelf geproduceerde en van andere bedrijven aangevoerde mest, waaraan eigen en/of van derden afkomstige co-substraten (bijvoorbeeld maïs) worden toegevoegd. Het digestaat (restproduct) wordt op de tot het bedrijf behorende gronden gebruikt of naar derden afgevoerd;

1.19 bedrijfsgebouw:
een gebouw, dat dient voor de uitoefening van een bedrijf;

1.20 bedrijfsvloeroppervlakte:
de totale vloeroppervlakte van de ruimte binnen gebouwen of behorende bij een functie (deels) buiten gebouwen die wordt gebruikt voor een bedrijf, een aan-huis-verbonden beroep of een kleinschalige bedrijfsmatige activiteit, inclusief opslag- en administratieruimten en dergelijke;

1.21 bedrijfswoning:
een woning in of bij een gebouw of op een terrein, kennelijk slechts bedoeld voor (het huishouden van) een persoon, wiens huisvesting daar gelet op de bestemming van het gebouw of het terrein noodzakelijk is;

1.22 beperkt kwetsbaar object:
een object waarvoor ingevolge het Besluit externe veiligheid inrichtingen een richtwaarde voor het risico dan wel een risicoafstand is bepaald, waarmee rekening moet worden gehouden;

1.23 bestaand:
ten aanzien van de aanwezige bouwwerken en de werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden, en het overige gebruik:
- bestaand ten tijde van het inwerkingtreden van het bestemmingsplan;

1.24 bestemmingsgrens:
de grens van een bestemmingsvlak;

1.25 bestemmingsvlak:
een geometrisch bepaald vlak met eenzelfde bestemming;

1.26 bodemarchief:
de sporen van (vooral) menselijke bewoning en bewerking die in de bodem zijn achtergebleven;

1.27 boerderijpand:
het gebouw behorende tot het bestaande agrarisch bedrijf of het voormalige agrarisch bedrijf, waarin oorspronkelijk het woongedeelte en de stal was ondergebracht en dat oorspronkelijk als het hoofdgebouw van het agrarisch bedrijf is gebouwd;

1.28 bosbouw:
het geheel van bedrijfsmatig handelen en van activiteiten gericht op de instandhouding en ontwikkeling van bestaande respectievelijk nieuwe bossen ten behoeve van (de functies) natuur, houtproductie, landschap, milieu en recreatie;

1.29 bouwen:
het plaatsen, het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen en het vergroten van een bouwwerk, alsmede het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen van een standplaats;

1.30 bouwgrens:
de grens van een bouwvlak;

1.31 bouwperceel:
een aaneengesloten stuk grond, waarop ingevolge de regels een zelfstandige, bij elkaar behorende bebouwing is toegelaten;

1.32 bouwperceelgrens:
een grens van een bouwperceel;

1.33 bouwvlak:
een geometrisch bepaald vlak, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels bepaalde gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zijn toegelaten;

1.34 bouwwerk:
elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die hetzij direct hetzij indirect met de grond is verbonden, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond;

1.35 bijgebouw:
een op zichzelf staand, al dan niet vrijstaand gebouw, dat door de vorm onderscheiden kan worden van het hoofdgebouw en dat in architectonisch opzicht ondergeschikt is aan het hoofdgebouw;

1.36 bijzonder kwekerijbedrijf:
een bedrijf met een bedrijfsvoering die gericht is op gewasveredeling, waarbij de bedrijfsactiviteiten geheel of gedeeltelijk in kassen en/of warenhuizen plaatsvinden;

1.37 cultuurhistorische waarden:
de aan een bouwwerk of een gebied toegekende waarden, gekenmerkt door het beeld dat is ontstaan door het gebruik dat de mens in de loop van de geschiedenis van dat bouwwerk of dat gebied heeft gemaakt;

1.38 detailhandel:
het bedrijfsmatig te koop aanbieden, waaronder begrepen de uitstalling ten verkoop, het verkopen en/of leveren van goederen aan personen die die goederen kopen voor gebruik, verbruik of aanwending anders dan in de uitoefening van een beroeps- of bedrijfsactiviteit;

1.39 educatief medegebruik:
een gebruik van gronden en bouwwerken gericht op het overbrengen van kennis dat ondergeschikt is aan de functie van de bestemming waarbinnen dit educatieve gebruik is toegestaan;

1.40 erf:
al dan niet bebouwd perceel, of een gedeelte daarvan, dat direct is gelegen bij een woonhuis of een hoofdgebouw en dat in feitelijk opzicht is ingericht ten dienste van het gebruik van dat gebouw;

1.41 erfbeplanting:
opgaande beplanting, zijnde bomen en struiken, die een scherm vormt op of binnen de grens van een bouwperceel waarop bebouwing voorkomt of die verspreid over een dergelijk bouwperceel voorkomt, en welke beplanting mede bepalend is voor de inpassing van de betreffende bebouwing in het landschap;

1.42 erfinrichtingsplan:
een plan waarin inzichtelijk wordt gemaakt op welke wijze een ontwikkeling wordt ingepast op het betreffende perceel en in relatie tot de omgeving, waarbij paragraaf 5.1.4.2 van de toelichting leidraad is bij het maken van een erfinrichtingsplan;

1.43 erotisch getinte vermaaksfunctie:
een vermaaksfunctie, welke is gericht op het doen plaats vinden van voorstellingen en/of vertoningen van porno-erotische aard, waaronder begrepen een seksbioscoop, een seksclub en een seksautomatenhal;

1.44 evenement:
elke voor publiek buiten de daartoe ingerichte inrichtingen toegankelijke festiviteit, grootschalige sportwedstrijd, auto- of motorcrosswedstrijd, optocht, georganiseerd vuurwerk en alle overige tot vermaak en recreatie bedoelde activiteiten, met uitzondering van markten als bedoeld in de Gemeentewet, kansspelen als bedoeld in de Wet op de kansspelen en betogingen, samenkomsten en vergaderingen als bedoeld in de Wet openbare manifestaties;

1.45 extensief dagrecreatief medegebruik:
een extensief dagrecreatief medegebruik van gronden dat ondergeschikt is aan de functie van de bestemming waarbinnen dit recreatieve gebruik is toegestaan, zoals wandelen, fietsen, paardrijden, kanoën, vissen, picknicken, of een naar de aard daarmee gelijk te stellen medegebruik;

1.46 fruitteelt:
de teelt of het kweken van fruit aan houtige gewassen;

1.47 gebouw:
elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke, overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt;

1.48 gebruiksgerichte paardenhouderij:
een bedrijf dat in hoofdzaak is gericht op het africhten, het opleiden en het trainen, alsmede het opvangen en stallen van paarden en/of pony's in de vorm van een paardenpension, al dan niet in combinatie met elkaar;

1.49 gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden:
de mogelijkheden om gronden en daarop toegelaten bouwwerken overeenkomstig de daaraan toegekende bestemming te gebruiken;

1.50 geluidsbelasting:
de geluidsbelasting vanwege een weg, een industrieterrein en/of een spoorweg;

1.51 geluidsgevoelige objecten:
gebouwen welke dienen ter bewoning of andere geluidsgevoelige gebouwen, zoals bedoeld in de Wet geluidhinder en/of het Besluit geluidhinder;

1.52 geluidsgevoelige functies:
in een gebouw of op een terrein aanwezige functies die maken dat een gebouw of een terrein als geluidsgevoelig object wordt aangemerkt;

1.53 geluidszoneringsplichtige inrichting:
een inrichting, waarbij ingevolge de Wet geluidhinder rondom het terrein van vestiging in een bestemmingsplan een geluidszone moet worden vastgesteld;

1.54 grondgebonden agrarische bedrijfsvoering:
een agrarische bedrijfsvoering, waarbij het gebruik van agrarische gronden noodzakelijk is voor het functioneren van het bedrijf, op de wijze van een melkrundveehouderijbedrijf, een melkgeitenhouderijbedrijf, een schapenhouderijbedrijf, een akkerbouwbedrijf, een vollegronds tuinbouwbedrijf, een productiegericht paardenhouderijbedrijf, en naar de aard daarmee gelijk te stellen agrarische bedrijven, en zoals nader omschreven in paragraaf 5.3.3 van de toelichting;

1.55 hogere grenswaarde:
een bij een bestemmingsplan in acht te nemen maximale waarde voor de geluidsbelasting van geluidsgevoelige objecten, die hoger is dan de voorkeurgrenswaarde en die in een concreet geval kan worden vastgesteld op grond van de Wet geluidhinder en/of het Besluit geluidhinder;

1.56 hoofdgebouw:
een gebouw dat, gelet op de bestemming, als het belangrijkste bouwwerk op een bouwperceel kan worden aangemerkt;

1.57 horecabedrijf en/of -instelling:
een bedrijf of instelling waar bedrijfsmatig dranken en etenswaren voor gebruik ter plaatse worden verstrekt en/of waarin bedrijfsmatig logies wordt verstrekt, één en ander al dan niet in combinatie met een vermaaksfunctie, met uitzondering van een erotisch getinte vermaaksfunctie;

1.58 houtteelt:
de bedrijfsmatige uitoefening van uitsluitend het kweken van bomen ten behoeve van de houtproductie op gronden die in principe hiervoor tijdelijk worden gebruikt en waarvoor daartoe ontheffing is verleend van de meldings- en herplantplicht ex artikel 2 en 3 van de Boswet;

1.59 huishouden:
een zelfstandig(e) dan wel samenwonend persoon of groep van personen met een zekere mate van onderlinge verbondenheid die binnen een complex van ruimte gebruik maken van dezelfde voorzieningen zoals een keuken, sanitaire voorzieningen en de entree;

1.60 intensief kwekerijbedrijf:
een agrarisch bedrijf in de vorm van het telen of kweken van dieren en gewassen, op de wijze van een paddenstoelenkwekerij, een wormen- en/of madenkwekerij, een vis- schaaldier- en schelpdierkwekerij, een witlofkwekerij of een combinatie van deze bedrijfsvormen, alsmede naar de aard daarmee gelijk te stellen bedrijfsvormen met (nagenoeg) geen gebruik van daglicht;

1.61 intensief veehouderijbedrijf:
een agrarisch bedrijf in de vorm van het houden van dieren, op de wijze van een rundveemesterij (exclusief vetweiderij), een varkens-, vleeskalver-, pluimvee- of pelsdierhouderij, of een combinatie van deze bedrijfsvormen, alsmede naar de aard daarmee gelijk te stellen bedrijfsvormen, met uitzondering van bedrijfsvoeringen waarin dieren worden gehouden overeenkomstig de regels ten aanzien van de biologische productiemethoden;

1.62 inwoning:
het wonen, niet zijnde logeren, bij anderen;

1.63 kampeermiddel:
een tent, een tentwagen, een kampeerauto, een caravan of een stacaravan, dan wel enig ander daarmee vergelijkbaar voertuig of onderkomen, dat geheel of ten dele is bestemd of opgericht dan wel wordt of kan worden gebruikt voor recreatief nachtverblijf;

1.64 kampeerterrein:
een terrein of plaats, geheel of gedeeltelijk ingericht om daarop gelegenheid te geven tot het plaatsen dan wel geplaatst houden van kampeermiddelen ten behoeve van recreatief nachtverblijf;

1.65 kas:
een bouwwerk, niet zijnde een tunnelkas of een naar de aard daarmee vergelijkbaar bouwwerk, waarvan de wanden en het dak geheel of grotendeels bestaan uit glas of ander licht doorlatend materiaal, dienend tot het kweken van groente, vruchten, bloemen of planten;

1.66 kleinschalige bedrijfsmatige activiteiten:
de in bijlage 3 genoemde bedrijvigheid, dan wel naar de aard en invloed op de omgeving daarmee gelijk te stellen bedrijvigheid, die door zijn beperkte omvang in of bij een woonhuis met behoud van de woonfunctie kan worden uitgeoefend door de bewoner en de aan de bedrijvigheid bij woningen gebonden medewerkers;

1.67 kleinschalige duurzame energieopwekking:
winning van energie uit kleinschalige perceelsgebonden bronnen, waarbij weinig tot geen schadelijke milieueffecten optreden bij winning en omzetting en waarvan de bronnen in onuitputtelijke hoeveelheden beschikbaar zijn, zoals zon, wind, water, biomassa, aard- en omgevingswarmte;

1.68 kwekerijbedrijf:
een bedrijf met een bedrijfsvoering die in hoofdzaak is gericht op tuinbouw, waarbij de productie geheel of gedeeltelijk in kassen en/of warenhuizen plaatsvindt;

1.69 kwetsbaar object:
een object waarvoor ingevolge het Besluit externe veiligheid inrichtingen een grenswaarde voor het risico dan wel een risicoafstand tot een risicovolle inrichting is bepaald, die in achtgenomen moet worden;

1.70 landschappelijke waarden:
waarden in verband met de verschijningsvorm van een gebied en de aanwezigheid van waarneembare structuren en/of elementen in dat gebied. Bij de afweging van de landschappelijke waarden zal paragraaf 5.1.4.1 in de toelichting mede toetsingskader zijn;

1.71 lichtplan:
ontwerp, bestaande uit een lijst van diverse lichtstanden, om de lichtuitstraling vanuit bedrijfsgebouwen en kassen op de omgeving tot een minimum te beperken;

1.72 logies met ontbijt:
het bieden van de, ten opzichte van het wonen ondergeschikte, mogelijkheid tot recreatief nachtverblijf en ontbijt aan personen die hun hoofdverblijf elders hebben;

1.73 loonbedrijf:
een bedrijf waarbinnen arbeid wordt verricht ter productie of levering van goederen of diensten ten behoeve van agrarische bedrijven en cultuurtechnische en grondverzetwerkzaamheden, waaronder werken en maatregelen ter verbetering van de condities van grond-, weg- en watersystemen, inclusief de waterbeheersing wordt verstaan;

1.74 maatschappelijke voorzieningen:
educatieve, sociaal-medische, sociaal-culturele, levensbeschouwelijke voorzieningen en voorzieningen ten behoeve van openbare dienstverlening en opvang, alsook productiegebonden detailhandel en ondergeschikte horeca ten dienste van deze voorzieningen;

1.75 manege-activiteiten:
bedrijfsactiviteiten met een publieksgericht karakter, die zijn gericht op het bieden van gelegenheid tot het berijden en verzorgen van paarden en pony's (waaronder het lesgeven, de verhuur of het organiseren van wedstrijden en/of andere hippische evenementen);

1.76 mantelzorg:
het bieden van zorg aan een ieder die hulpbehoevend is op het fysieke, psychische en/of sociale vlak, op vrijwillige basis en buiten organisatorisch verband in de vorm van inwoning en/of afhankelijke woonruimte. Als afhankelijke woonruimte wordt aangemerkt een aan- of uitbouw of bijgebouw dat qua ligging een ruimtelijke eenheid vormt met de woning en waarin een gedeelte van de huishouding uit een oogpunt van mantelzorg is gehuisvest;

1.77 milieusituatie:
de situatie, waarbij milieuaspecten dienen te worden beoordeeld, zoals hinder voor omwonenden, externe veiligheid en een verkeersaantrekkende werking. In het bijzonder dient er bij de situering en omvang van milieubelastende functies (o.a. bedrijven) op te worden gelet dat de uitbreiding of nieuwvestiging van milieugevoelige functies (o.a. woningen) zo weinig mogelijk wordt beperkt. Omgekeerd dient er bij uitbreiding of nieuwvestiging van milieugevoelige functies op te worden gelet dat bestaande milieubelastende functies zo weinig mogelijk in hun functioneren worden beperkt;

1.78 minivergister:
bouwwerken ten behoeve van volledige bedrijfseigen mestvergisting en -verwerking;

1.79 molen:
een bouwwerk met wieken waarmee iets gemalen wordt of waarmee men water verplaatst;

1.80 natuurlijke waarden:
de aan een gebied toegekende waarden in verband met de geologische, bodemkundige en biologische elementen voorkomende in dat gebied. Onderdeel van de natuurlijke waarden vormt steeds een beoordeling van de soortbescherming op basis van de Flora- en faunawet;

1.81 niet-grondgebonden agrarische bedrijfsvoering:
een agrarische bedrijfsvoering op de wijze van een intensief veehouderijbedrijf of een intensief kwekerijbedrijf;

1.82 normaal agrarisch gebruik:
het gebruik, dat gelet op de bestemming regelmatig noodzakelijk is voor een goede grondgebonden agrarische bedrijfsvoering en grondgebonden agrarisch gebruik van de gronden;

1.83 normaal onderhoud:
het onderhoud, dat gelet op de bestemming regelmatig noodzakelijk is voor een goed beheer en gebruik van de gronden en gebouwen die tot de betreffende bestemming behoren;

1.84 normaal onderhoud (in het kader van archeologie):
onderhoudswerkzaamheden, als het vervangen van bestrating en dergelijke, die niet leiden tot verstoring van de ongeroerde bodem;

1.85 nutsvoorzieningen:
voorzieningen voor algemeen nut, zoals afvalinzameling, elektriciteit, gas, (tele)communicatie en dataverkeer, openbaar vervoer en water. Het gaat hierbij om andere bouwwerken zoals antennes, bakken, borden, containers, hekken, kastjes, palen, zuilen en wat met deze bouwwerken te vergelijken is. Onder nutsvoorziening wordt ook verstaan een schakelstation, een rioolwaterzuiveringsinstallatie, een telecommunicatiestation en een transformatorstation;

1.86 ondergeschikte lichte horeca:
horeca die ondergeschikt en gerelateerd is aan de bestemming en tot doel heeft het verstrekken van kleine etenswaren en dranken, niet zijnde alcoholische dranken. Tot ondergeschikte horeca worden mede gerekend mobiele horecastands, drankautomaten, en dergelijke;

1.87 ondergeschikte tweede tak:
een ondergeschikt bestanddeel van de totale bedrijfsomvang van een agrarisch bedrijf, zoals productiegebonden detailhandel of logiesverstrekking, niet zijnde een niet-grondgebonden agrarische ondergeschikte tweede tak;

1.88 opgaande meerjarige teelt:
de meerjarige teelt van opgaande sierbeplanting als heesters en struiken, het kweken van fruit aan houtige gewassen en naar de aard daarmee gelijk te stellen vormen van opgaande teelt van meerjarige gewassen;

1.89 overkapping:
een bouwwerk, geen gebouw zijnde, dat een overdekte ruimte vormt zonder wanden dan wel met ten hoogste één wand;

1.90 peil:
a. indien op het land wordt gebouwd:
   1. voor een bouwwerk op een perceel, waarvan de hoofdtoegang direct aan de weg grenst:
      - de hoogte van de weg ter plaatse van die hoofdtoegang;
   2. voor een bouwwerk op een perceel, waarvan de hoofdtoegang niet direct aan de weg grenst:
      - de hoogte van het terrein ter hoogte van die hoofdtoegang bij voltooiing van de bouw;
b. indien op of in het water wordt gebouwd:
   1. het Fries Zomerpeil;
c. in het geval de hoogte van het terrein op een perceel grote verschillen vertoont:
   1. de door Burgemeester en Wethouders bepaalde hoogte;

1.91 productiegebonden detailhandel:
detailhandel in goederen die ter plaatse worden vervaardigd, geteeld, gerepareerd en/of toegepast in het productieproces, waarbij de detailhandelsfunctie ondergeschikt is aan de productiefunctie;

1.92 reclamemast:
bouwwerk, geen gebouw zijnde, hoofdzakelijk ten behoeve van reclame-uitingen;

1.93 relatie:
een figuur dat twee afzonderlijk weergegeven delen van een bedrijfskavel met elkaar verbindt, zodanig dat voor toepassing van de regels sprake is van één bedrijfskavel;

1.94 recreatieappartement:
het geheel van bijbehorende vertrekken als afzonderlijk gemeubileerde woongelegenheid, bedoeld voor verblijfsrecreatie, als onderdeel van een (andere) hoofdfunctie;

1.95 recreatiewoning:
een gebouw dat naar de aard en de inrichting is bedoeld voor recreatieve bewoning en waarvan de gebruikers hun hoofdverblijf elders hebben;

1.96 risicogevoelig bouwwerk c.q. object
een bouwwerk c.q. object als bedoeld in het Besluit kwaliteitseisen externe veiligheid inrichtingen milieubeheer, dat kan worden aangemerkt in de zin van dat besluit als een kwetsbaar of beperkt kwetsbaar object;

1.97 risicovolle inrichting:
een inrichting, bij welke ingevolge het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen een grenswaarde, richtwaarde voor het risico c.q. een risico-afstand moet worden aangehouden bij het in het bestemmingsplan toelaten van kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten;

1.98 seksinrichting:
een voor het publiek toegankelijke besloten ruimte waarin bedrijfsmatig, of in een omvang alsof zij bedrijfsmatig was, seksuele handelingen worden verricht of vertoningen van erotisch/pornografische aard plaatsvinden.

Onder een seksinrichting wordt in ieder geval verstaan: een erotische massagesalon, een seksbioscoop, een sekstheater, een seksautomatenhal, of een parenclub, of een daarmee gelijk te stellen bedrijf, al dan niet in combinatie met elkaar;

1.99 silo:
een bouwwerk ten behoeve van opslagdoeleinden;

1.100 teeltondersteunende kassen:
kassen in, op of boven de grond die door agrarische bedrijven met plantaardige teelten worden gebruikt ter verbetering van de productie, onder meer door teeltvervroeging en -verlating, verbetering van de arbeidsomstandigheden, onder meer door gewassen verhoogd te telen of ten behoeve van het voorkomen van schade door vorst;

1.101 torensilo:
een gebouw ten behoeve van opslagdoeleinden;

1.102 trekkershut:
een gebouw met een eenvoudige constructie en beperkte omvang ten behoeve van een kortstondig recreatief nachtverblijf voor passanten;

1.103 tunnelkas:
elke constructie van hout, metaal of ander materiaal, welke met plastic of in gebruik daarmee overeenstemmend materiaal is afgedekt en dient als teeltondersteuning voor bedekte teelten;

1.104 uitbouw:
een gebouw dat als vergroting van een bestaande ruimte is gebouwd aan een hoofdgebouw, welk gebouw door de vorm onderscheiden kan worden van het hoofdgebouw en dat in architectonisch opzicht ondergeschikt is aan het hoofdgebouw;

1.105 veldschuur:
een vrij buiten een bedrijfskavel of bestemmingsvlak in het open veld staande schuur, die wordt gebruikt voor het bieden van schuilgelegenheid voor vee, de opslag van agrarisch materieel of agrarische producten en/of niet-agrarische opslag;

1.106 verkeersveiligheid:
de veiligheid voor het verkeer die wordt bepaald door de mate van overzichtelijkheid en vrij uitzicht (met name bij kruisingen van wegen en uitritten) en de (mogelijke) effecten van bebouwing en overige inrichtingselementen op de gedragingen van verkeersdeelnemers;

1.107 vetweiderij:
het in de wei vetmesten van vee voor de slacht;

1.108 vollegronds tuinbouwbedrijf:
een grondgebonden agrarisch bedrijf dat overwegend of uitsluitend is gericht op het telen van tuinbouwgewassen in de volle grond;

1.109 voorkeurgrenswaarde:
de bij een bestemmingsplan in acht te nemen maximale waarde voor de geluidsbelasting van geluidsgevoelige objecten, zoals deze rechtstreeks kan worden afgeleid uit de Wet geluidhinder en/of het Besluit Geluidhinder;

1.110 vrijstaand bijgebouw:
een niet met het (hoofd)gebouw verbonden gebouw, dat zowel ruimtelijk als functioneel ondergeschikt is aan het op hetzelfde bouwperceel gelegen (hoofd)gebouw en ten dienste staat van dat (hoofd)gebouw;

1.111 vuurwerkbedrijf:
een bedrijf dat in hoofdzaak is gericht op de vervaardiging of assemblage of de handel in vuurwerk, niet bedoeld periodieke verkoop in consumentenvuurwerk, c.q. de opslag van vuurwerk en/of de daarvoor benodigde stoffen;

1.112 windturbine:
een bouwwerk ten behoeve van de opwekking van windenergie;

1.113 woning:
een complex van ruimten, uitsluitend bedoeld voor de huisvesting van één afzonderlijk huishouden;

1.114 woonhuis:
een gebouw, dat één woning omvat, dan wel twee of meer naast elkaar en/of geheel of gedeeltelijk boven elkaar gelegen woningen omvat en dat qua uiterlijke verschijningsvorm als een eenheid beschouwd kan worden;

1.115 woonhuis met allure:
een huis met een indrukwekkende stijl en van bijzondere architectuur dat uitstraling heeft en dat de omgeving doet uitstralen;

1.116 woonschip:
een zich in het water bevindend, hoofdzakelijk niet voor varen maar voor wonen bedoeld object, waaronder tevens een woonark, een casco en naar de aard daarmee gelijk te stellen object wordt verstaan;

1.117 woonsituatie:
een situatie waarbij, mede door de situering van om de woonfunctie liggende functies en bebouwing, in ieder geval sprake is van een redelijke daglichttoetreding, een redelijke mate van uitzicht en voldoende privacy, alsmede van afwezigheid van hinder.

1.118 zilte teelt:
de teelt van zoutminnende gewassen;

1.119 zorgboerderij:
een zorgfunctie als hoofdtak waarbij de sociaal-medische opvang van personen, al dan niet in de vorm van het ter plaatse woonachtig zijn, gecombineerd wordt met agrarische activiteiten, in die zin dat de personen behulpzaam zijn bij de agrarische of natuurbeherende activiteiten;

1.120 zorgfunctie:
een zorgfunctie als tweede tak bij een agrarisch bedrijf waarbij een directe relatie bestaat tussen de sociaal-medische opvang van personen en de agrarische bedrijfsactiviteiten, in die zin dat de personen behulpzaam zijn bij de agrarische bedrijfsactiviteiten.

Artikel 2 Wijze van meten

Bij toepassing van deze regels wordt als volgt gemeten:

2.1 de dakhelling:
langs het dakvlak ten opzichte van het horizontale vlak;

2.2 de goothoogte van een bouwwerk:
vanaf het peil tot aan de bovenkant van de goot, c.q. de druiplijn, het boeibord, of een daarmee gelijk te stellen constructiedeel, ondergeschikte bouwdelen als goten van dakkapellen niet meegerekend;

2.3 de inhoud van een bouwwerk:
tussen de onderzijde van de begane grondvloer, de buitenzijde van de gevels (en/of het hart van de scheidingsmuren) en de buitenzijde van daken en dakkapellen;

2.4 de bouwhoogte van een bouwwerk:
vanaf het peil tot aan het hoogste punt van een gebouw of van een bouwwerk, geen gebouw zijnde, met uitzondering van ondergeschikte bouwonderdelen, zoals schoorstenen, antennes, en naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwonderdelen;

2.5 de oppervlakte van een bouwwerk:
tussen de buitenwerkse gevelvlakken en/of het hart van de scheidingsmuren, neerwaarts geprojecteerd op het gemiddelde niveau van het afgewerkte bouwterrein ter plaatse van het bouwwerk;

2.6 de oppervlakte van een overkapping:
tussen de buitenwerkse constructiedelen, neerwaarts geprojecteerd op het gemiddelde niveau van het afgewerkte bouwterrein ter plaatse van het bouwwerk.

2.7 de afstand tot de zijdelingse perceelgrens:
de kortste afstand vanaf enig punt van een (hoofd)gebouw tot de zijdelingse perceelgrens;

2.8 de tiphoogte van een molen/windturbine:
vanaf het peil tot aan het hoogste punt van de wieken van de molen/windturbine;

2.9 bedrijfsvloeroppervlak:
de totale vloeroppervlakte van kantoren, winkels of bedrijven met inbegrip van de daartoe behorende magazijnen, trappenhuizen, gangen en overige dienstruimten.

HOOFDSTUK 2 BESTEMMINGSREGELS

Artikel 3 Agrarisch

Zie voor de uitleg van de bestemming paragraaf 5.3 Agrarisch in de toelichting.

3.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Agrarisch' aangewezen gronden zijn bestemd voor:
a. het agrarisch grondgebruik;
b. de uitoefening van het agrarisch bedrijf met een grondgebonden agrarische bedrijfsvoering, ter plaatse van de aanduiding “specifieke vorm van agrarisch - bedrijfskavel grondgebonden agrarisch bedrijf”;
c. de uitoefening van het agrarisch bedrijf met een grondgebonden agrarische bedrijfsvoering in combinatie met een niet-grondgebonden agrarische bedrijfsvoering als tweede tak, uitsluitend ter plaatse van de beide aanduidingen “specifieke vorm van agrarisch - bedrijfskavel grondgebonden agrarisch bedrijf” en "specifieke vorm van agrarisch - tweede tak intensieve veehouderij";
d. de uitoefening van het agrarisch bedrijf met een in hoofdzaak niet-grondgebonden agrarische bedrijfsvoering, uitsluitend ter plaatse van de aanduiding “specifieke vorm van agrarisch - bedrijfskavel niet-grondgebonden agrarisch bedrijf”;
e. de uitoefening van een agrarisch bedrijf in de vorm van een kwekerijbedrijf, ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van agrarisch - bedrijfskavel kwekerijbedrijf";
f. de uitoefening van het agrarisch bedrijf als genoemd in 3.1 onder b, c of d in combinatie met:
    1. een pensionstalling met oefenhal voor paarden, ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van agrarisch - pensionstalling";
    2. een wormenkwekerij, ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van agrarisch - wormenkwekerij";
    3. een zorgfunctie, ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van maatschappelijk - zorgfunctie";
    4. een loonbedrijf, ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van bedrijf - loonbedrijf';
    5. een loon- en kraanbedrijf, ter plaatse van de aanduiding “specifieke vorm van bedrijf - loon- en kraanbedrijf”;
g. het wonen ten behoeve van de agrarische bedrijfsvoering, ter plaatse van een bedrijfskavel;
h. het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de landschappelijke, natuurlijke en cultuurhistorische waarden van het open landschap;
i. het behoud, het herstel en de ontwikkeling van kleine natuur- en landschapselementen;
j. volkstuinen zonder bijbehorende gebouwen en overkappingen, ter plaatse van de aanduiding "volkstuin";
k. een ijsbaan zonder bijbehorende gebouwen en overkappingen, ter plaatse van de aanduiding "ijsbaan";
l. een gronddepot, ter plaatse van de aanduiding "gronddepot";

met daaraan ondergeschikt:
m. een mestvergistingsinstallatie, ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van agrarisch - mestvergistingsinstallatie";
n. een paardrijbak met bijbehorende afscheiding, ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van agrarisch - paardrijbak";
o. een kleinschalig kampeerterrein, ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van recreatie - minicamping";
p. doeleinden van natuurontwikkeling en agrarisch natuurbeheer;
q. kleinschalige duurzame energieopwekking;
r. nutsvoorzieningen;
s. extensief dagrecreatief medegebruik;
t. ontsluitingswegen en agrarische kavelpaden;
u. openbare fiets- en wandelpaden;
v. waterhuishoudkundige voorzieningen, waaronder waterberging;
met de daarbijbehorende:
w. bedrijfsgebouwen en overkappingen;
x. bedrijfswoningen, al dan niet in combinatie met ruimte voor:
    1. een aan-huis-verbonden beroep;
    2. een kleinschalige bedrijfsmatige activiteit;
    3. logies met ontbijt ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van recreatie - logies met ontbijt";
y. bedrijfswoning ten behoeve van de huisvesting van derden, al dan niet in combinatie met ruimte voor een aan-huis-verbonden beroep dan wel een kleinschalige bedrijfsmatige activiteit, ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van wonen - plattelandswoning";
z. bestaande torensilo's;
aa. teeltondersteunende kassen;
bb. veldschuren, ter plaatse van de aanduiding “specifieke vorm van agrarisch - veldschuur”;
cc. aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen bij bedrijfswoningen;
dd. tuinen, erven en terreinen ter plaatse van een bedrijfskavel;
ee. bouwwerken, geen gebouwen zijnde;
waarbij:
    1. ter plaatse van de aanduiding "specifieke bouwaanduiding - waardevolle hoofdvorm", het behoud en het herstel van de bestaande hoofdvormen van de cultuurhistorisch waardevolle boerderijpanden wordt nagestreefd, zoals die zijn beschreven in bijlage 3 van de toelichting;
    2. ter plaatse van de aanduiding "karakteristiek", de instandhouding van de bestaande karakteristieke waarden van bouwwerken wordt nagestreefd, zoals die zijn beschreven in bijlage 3 van de toelichting.

3.2 Bouwregels

Deze bouwregels zijn eveneens van toepassing voor functies die na afwijken van de gebruiksregels aan de bestemming zijn toegevoegd.

3.2.1 Gebouwen en overkappingen

Voor het bouwen van de in 3.1. onder w t/m ab genoemde gebouwen en overkappingen gelden de volgende regels:

a. er zullen uitsluitend gebouwen en overkappingen ten behoeve van agrarische bedrijven, alsmede de in 3.1 onder f genoemde bedrijvigheid, met de daarbijbehorende bedrijfswoningen worden gebouwd. Dit geldt niet noodzakelijkerwijs voor veldschuren;
b. de gebouwen en overkappingen, met uitzondering van veldschuren, zullen uitsluitend binnen een bouwvlak worden gebouwd, ter plaatse van een bedrijfskavel;
c. binnen een bouwvlak mogen uitsluitend gebouwen en overkappingen ten behoeve van het ter plaatse gevestigde agrarisch bedrijf, alsmede de in 3.1 onder f genoemde bedrijvigheid, worden gebouwd;
d. het aantal bedrijfswoningen zal ten hoogste één per bouwvlak bedragen, tenzij het gronden betreft ter plaatse van de aanduiding “specifieke vorm van wonen - tweede bedrijfswoning” of “bedrijfswoning uitgesloten”, in welk geval respectievelijk het aantal bedrijfswoningen ten hoogste twee per bouwvlak zal bedragen dan wel geen bedrijfswoning is toegestaan;
e. de afstand van een bedrijfswoning ten opzichte van de weg zal ten minste de bestaande afstand bedragen;
f. de bedrijfsgebouwen en overkappingen zullen ten minste 3,00 m achter de voorgevel van de bedrijfswoning dan wel het verlengde daarvan worden gebouwd, tenzij de bestaande afstand minder bedraagt, in welke geval de afstand ten minste de in het verleden toegelaten bestaande afstand bedraagt;
g. de maatvoering van een gebouw of een overkapping zal voorts voldoen aan de eisen die in het volgende bouwschema zijn gesteld:

Functie van een gebouw	Maximale oppervlakte		Goothoogte in m.	Dakhelling in °		Bouwhoogte in m.
	per gebouw	gezamenlijk	max.	min.	max.	max.
Bedrijfsgebouw of overkapping t.b.v. het stallen van vee*	1.600 m²#	-	5,00	15	60	14,00
Overige bedrijfsgebouwen en overkappingen*	1.600 m²#	-	6,00	15	60	14,00
Bedrijfsgebouw of overkapping t.b.v. niet-grondgebonden agrarische bedrijfsvoering als tweede tak, ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van agrarisch - tweede tak intensieve veehouderij"	1.600 m²#	2.000 m²#	5,00	15	60	14,00
Bedrijfswoning*	200 m²#	-	5,50	15	60	9,00
Torensilo	bestaand	-	-	-	-	30,00
Teeltondersteunen-de kassen	bestaand	-	6,00	-	60	8,00
Veldschuur	bestaand	-	3,00	20	60	6,00
Mestvergistingsinstallatie	-	6.500 m²	-	-	-	8,00

tenzij de bestaande oppervlakte meer bedraagt, in welk geval de oppervlakte of de gezamenlijke oppervlakte van (een) bedrijfsgebouw(en), (een) overkapping(en) of een bedrijfswoning ten hoogste de bestaande oppervlakte zal bedragen

* tenzij de gronden zijn voorzien van de aanduiding "specifieke bouwaanduiding - waardevolle hoofdvorm", in welke geval de volgende bouwregels gelden:

- een waardevolle hoofdvorm zal binnen het gebied ter plaatse van de aanduiding "specifieke bouwaanduiding - waardevolle hoofdvorm" worden gebouwd;
- de oppervlakte, goothoogte en dakhelling van een waardevolle hoofdvorm zal ten minste en ten hoogste de bestaande oppervlakte, goothoogte en dakhelling bedragen.

3.2.2 Aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen

Voor het bouwen van de in 3.1. onder ac genoemde aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen bij bedrijfswoningen gelden de volgende regels:

a. aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen zullen ten minste 3,00 m achter de voorgevel van de bedrijfswoning c.q. het verlengde daarvan worden gebouwd;
b. de gezamenlijke oppervlakte van de aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen bij een bedrijfswoning zal ten hoogste 100 m² bedragen, met dien verstande dat:
    1. de gezamenlijke oppervlakte van de aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen ten hoogste 100% van de oppervlakte van de bedrijfswoning zal bedragen;

2. de gezamenlijke oppervlakte van de aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen bij een bedrijfswoning ten hoogste 50% van het erf zal bedragen;

c. de goothoogte van een aan- of uitbouw of een aangebouwd bijgebouw zal ten hoogste gelijk zijn aan de bouwhoogte van de eerste bouwlaag van de bedrijfswoning waaraan wordt gebouwd, plus 0,25 m, met dien verstande dat de goothoogte van een aan- of uitbouw of een aangebouwd bijgebouw niet meer mag bedragen dan 4,00 m;
d. de onderlinge afstand tussen een bedrijfswoning en een bijgebouw zal ten hoogste 25,00 m bedragen, tenzij de bestaande afstand groter is, in welk geval de bestaande afstand als maximum geldt;
e. de goothoogte van een vrijstaand bijgebouw zal ten hoogste 3,50 m bedragen;
f. de bouwhoogte van een bijgebouw zal ten hoogste 6,00 m bedragen;
g. de bouwhoogte van een overkapping zal ten hoogste 3,00 m bedragen.

3.2.3 Overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde

Voor het bouwen van overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, gelden de volgende regels:

a. er zullen uitsluitend bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, ten behoeve van agrarische bedrijven met de daarbijbehorende bedrijfswoningen worden gebouwd;
b. silo's, platen en bassins zullen uitsluitend worden gebouwd binnen het bouwvlak, met uitzondering van bestaande platen ten dienste van opslagdoeleinden;
c. de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen zal ten hoogste 1,00 m bedragen met dien verstande dat de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen achter de voorgevel van de bedrijfswoning(en) en/of bedrijfsgebouwen binnen de bouwvlakken ten hoogste 2,00 m zal bedragen;
d. de bouwhoogte van reclamemasten binnen het bouwvlak zal ten hoogste 6,00 m bedragen;
e. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, zal binnen het bouwvlak ten hoogste 10,00 m bedragen;
f. er zullen geen bouwwerken ten behoeve van de opwekking van windenergie en naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwwerken en paardrijbakken worden gebouwd, tenzij ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van agrarisch - paardrijbak";
g. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zal buiten het bouwvlak ten hoogste 2,00 m bedragen.

3.3 Afwijken van de bouwregels

3.3.1 Ondergeschikte tweede tak

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 3.2.1 onder a in die zin dat bouwwerken ten behoeve van een ondergeschikte tweede tak worden gebouwd, mits:

a. de gezamenlijke bedrijfsvloeroppervlakte ten behoeve van de ondergeschikte tweede takken per agrarisch bedrijf ten hoogste 500 m² zal bedragen;
b. met een erfinrichtingsplan wordt aangetoond dat de ontwikkeling op een zorgvuldige wijze landschappelijk wordt ingepast;

c. tevens de in 3.5.1 genoemde vergunning wordt verleend.

3.3.2 Trekkershutten

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 3.2.1 onder a in die zin dat bouwwerken ten behoeve van trekkershutten worden gebouwd, mits:

a. er ten hoogste 10 trekkershutten per agrarisch bedrijf per bouwvlak worden gebouwd;
b. de oppervlakte van een trekkershut ten hoogste 20 m² zal bedragen;
c. de goothoogte van een trekkershut ten hoogste 3,50 m zal bedragen;
d. met een erfinrichtingsplan wordt aangetoond dat de ontwikkeling op een zorgvuldige wijze landschappelijk wordt ingepast;
e. tevens de in 3.5.7 genoemde vergunning wordt verleend.
f. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het bebouwingsbeeld, de milieusituatie, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

3.3.3 Bedrijfswoning buiten bouwvlak

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 3.2.1 onder b in die zin dat een bedrijfswoning en/of de daarbijbehorende aan- of uitbouwen of aangebouwd bijgebouwen gedeeltelijk buiten een bouwvlak wordt gebouwd, mits:

a. er, in geval er sprake is van een bedrijfswoning in een waardevol boerderijpand, geen wijziging optreedt in de bestaande hoofdvorm van het waardevolle boerderijpand en de bestaande nokrichting wordt aangehouden;
b. de geluidsbelasting van de geluidsgevoelige objecten niet hoger is dan de daarvoor geldende voorkeursgrenswaarde of een vastgestelde hogere grenswaarde;
c. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het bebouwingsbeeld, de milieusituatie, de woonsituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

3.3.4 Afstand bedrijfswoning tot de weg

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 3.2.1 onder f in die zin dat de afstand van een bedrijfswoning ten opzichte van de weg wordt verkleind, mits:

a. de geluidsbelasting van de geluidsgevoelige objecten niet hoger is dan de daarvoor geldende voorkeursgrenswaarde of een vastgestelde hogere grenswaarde;
b. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het bebouwingsbeeld, de milieusituatie, de woonsituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

3.3.5 Afwijken maatvoeringen waardevolle hoofdvormen 1

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 3.2.1. onder g in die zin dat in ondergeschikte mate wordt afgeweken van de bestaande maatvoeringen en gevelindeling van de waardevolle hoofdvorm, mits:

- geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de bestaande hoofdvorm van het cultuurhistorisch waardevolle boerderijpand.

3.3.6 Afwijken maatvoeringen waardevolle hoofdvormen 2

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 3.2.1 onder g in die zin dat wordt afgeweken van de bestaande maatvoeringen van een waardevolle hoofdvorm, mits:

a. er vanuit architectonisch oogpunt een hoogwaardige versterking van de ruimtelijke kwaliteit en het omgevingsbeeld wordt bewerkstelligd;
b. de bouwhoogte van het gebouw ten hoogste 12,00 m zal bedragen en het woonhuis zal worden voorzien van een kap;
c. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de woonsituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

3.3.7 Oppervlakte bedrijfsgebouwen en overkappingen

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 3.2.1 onder g in die zin dat een bedrijfsgebouw of een overkapping wordt gebouwd met een oppervlakte groter dan 1.600 m², mits:

a. met een erfinrichtingsplan en een lichtplan wordt aangetoond dat de ontwikkeling op een zorgvuldige wijze landschappelijk wordt ingepast;
b. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het bebouwingsbeeld, de milieusituatie, de woonsituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

3.3.8 Teeltondersteunende kassen

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 3.2.1. onder g in die zin dat de oppervlakte van bestaande teeltondersteunende kassen bij agrarische bedrijven wordt vergroot, dan wel dat er binnen een bouwvlak nieuwe teeltondersteunende kassen bij agrarische bedrijven worden gebouwd, al dan niet ten behoeve van glastuinbouwactiviteiten, mits:

a. de gezamenlijke oppervlakte van de kassen per bouwvlak ten hoogste 1.500 m² zal bedragen;
b. de bouwhoogte van de kassen ten hoogste 8,00 m zal bedragen;
c. met een erfinrichtingsplan en een lichtplan wordt aangetoond dat de ontwikkeling op een zorgvuldige wijze landschappelijk wordt ingepast;
d. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het bebouwingsbeeld, de milieusituatie, de woonsituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

3.3.9 Afwijkende bouwvormen

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 3.2.1 onder g in die zin dat afgeweken wordt van de regels met betrekking tot de dakhelling en dat bedrijfsgebouwen worden gebouwd, zoals boogstallen, serrestallen of naar de aard daarmee gelijk te stellen bedrijfsgebouwen, mits:

a. met een erfinrichtingsplan en een lichtplan wordt aangetoond dat de ontwikkeling op een zorgvuldige wijze landschappelijk wordt ingepast;
b. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het bebouwingsbeeld, de milieusituatie, de woonsituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

3.3.10 Goothoogte bedrijfsgebouwen

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 3.2.1 onder g in die zin dat de goothoogte van bedrijfsgebouwen wordt vergroot tot ten hoogste 8,00 m, mits:

a. deze afwijking niet wordt toegepast ten behoeve van de bouw van een gestapelde stal voor het houden van vee;
b. met een erfinrichtingsplan wordt aangetoond dat de ontwikkeling op een zorgvuldige wijze landschappelijk wordt ingepast;
c. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het bebouwingsbeeld, de milieusituatie, de woonsituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

3.3.11 Situering aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 3.2.2 onder a in die zin dat een aan- of uitbouw, een bijgebouw of een overkapping minder dan 3,00 m achter de voorgevel van de bedrijfswoning dan wel het verlengde daarvan wordt gebouwd, mits:

- geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de woonsituatie en het straat- en bebouwingsbeeld.

3.3.12 Opslag mest buiten bouwvlak

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 3.2.3. onder b in die zin dat mestsilo's, -bassins en platen buiten het bouwvlak worden gebouwd, mits:

a. vanwege de milieusituatie opslag binnen het bouwvlak niet mogelijk is;
b. de mestsilo, het mestbassin of de plaat direct aansluitend aan de bedrijfskavel wordt gesitueerd;
c. de oppervlakte van een mestsilo, een mestbassin of een plaat, inclusief de al dan niet aanwezige opstaande randen, ten hoogste 500 m² zal bedragen;
d. de bouwhoogte van een mestsilo ten hoogste 4,00 m, exclusief afdekking, zal bedragen;
e. de bouwhoogte van de opstaande randen van een mestbassin of een plaat ten hoogste 2,00 m zal bedragen;
f. de omvang van het denkbeeldige bouwvlak van het agrarisch bedrijf ten hoogste 3 hectare zal bedragen;
g. met een erfinrichtingsplan wordt aangetoond dat de ontwikkeling op een zorgvuldige wijze landschappelijk wordt ingepast;
h. tevens de in 3.5.3. genoemde vergunning is verleend;
i. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de woonsituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

3.3.13 Paardrijbakken

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 3.2.3 onder f in die zin dat paardrijbakken worden toegestaan, mits:

- tevens de in 3.5.9 bedoelde vergunning is verleend.

3.4 Specifieke gebruiksregels

Tot een strijdig gebruik van gronden en bouwwerken met deze bestemming wordt in aanvulling op het gestelde in Artikel 44 in ieder geval gerekend:

a. het gebruik van de gronden en bouwwerken ten behoeve van de plaatsing van een mestvergistingsinstallatie of een daarmee gelijk te stellen bouwwerk, tenzij ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van agrarisch - mestvergistingsinstallatie";
b. het gebruik van de gronden en bouwwerken voor niet-agrarische bedrijvigheid en detailhandel anders dan genoemd in 3.1;
c. het opslaan van mest en/of andere landbouwproducten buiten het bouwvlak, tenzij het gronden ter plaatse van een specifieke aanduiding betreft, en met uitzondering van tijdelijke opslag van akkerbouwproducten, alsmede tijdelijke opslag van mest, onder voorwaarde dat de mestopslag niet langer dan zes maanden duurt en de mestopslag niet gedurende twee opeenvolgende jaren op dezelfde locatie plaats heeft;
d. het opslaan van agrarische producten binnen de bedrijfskavel voor zover het gronden betreft die gelegen zijn voor (het verlengde van) de voorgevel van een bedrijfswoning, of, indien geen bedrijfswoning aanwezig is, het dichtst bij de weg gelegen bedrijfsgebouw;
e. het aanbrengen van oppervlakteverhardingen en/of de aanleg van wegen en paden buiten de bedrijfskavel anders dan ten behoeve van het agrarisch gebruik of de noodzakelijke bereikbaarheid van bebouwde percelen;
f. het splitsen van een bedrijfswoning zodanig dat er meer dan één woning ontstaat;
g. het gebruik van gedeelten van een bedrijfswoning, inclusief aan- en uitbouwen bij de bedrijfswoning, voor de uitoefening van een aan-huis-verbonden beroep of een kleinschalige bedrijfsmatige activiteit, indien:
    1. het beroep of bedrijf niet wordt uitgeoefend door één van de bewoners van de bedrijfswoning, waarbij één andere arbeidskracht ter plekke werkzaam mag zijn;
    2. de beroeps-/bedrijfsvloeroppervlakte in de bedrijfswoning meer bedraagt dan 30% van het vloeroppervlak van de bedrijfswoning;
    3. de beroeps-/bedrijfsvloeroppervlakte meer dan 50 m² bedraagt;
    4. parkeren niet op eigen erf plaatsvindt;
    5. detailhandel plaatsvindt anders dan productiegebonden detailhandel;
h. het gebruik van een bedrijfswoning, inclusief aan- en uitbouwen, voor (mantel)zorg;
i. het gebruik van vrijstaande bijgebouwen bij een bedrijfswoning voor bewoning;
j. het gebruik van de gronden en bouwwerken ten behoeve van verblijfsrecreatieve doeleinden, tenzij ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van recreatie - logies met ontbijt" en "specifieke vorm van recreatie - kleinschalig kampeerterrein";
k. het gebruik van gronden ten behoeve van de houtteelt en de bosbouw;
l. het gebruik van gronden ten behoeve van de sierteelt, fruitteelt, boomteelt of overige opgaande meerjarige teeltvormen, tenzij ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van agrarisch - bedrijfskavel kwekerijbedrijf";

m. het gebruik van gronden voor het aanplanten van bebossing en/of opgaande beplanting anders dan ten behoeve van erfbeplanting, wegbeplanting, schuilgelegenheid voor vee of waarvoor een vergunning is verleend;
n. het gebruik van gronden buiten het bouwvlak ten behoeve van de aanleg van een paardrijbak met de daarbijbehorende bouwwerken, tenzij ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van agrarisch - paardrijbak";
o. het gebruik van bedrijfsgebouwen, niet zijnde kassen, zodanig dat, indien de lichtsterkte in de bedrijfsgebouwen meer dan 150 lux bedraagt, de lichtuitstraling vanuit de gevels van de bedrijfsgebouwen tussen 20.00 uur en 6.00 uur met minder dan 90% wordt gereduceerd;
p. het gebruik van bestaande kassen zodanig dat de lichtuitstraling vanuit de gevels van de kassen waarin assimilatiebelichting wordt toegepast, met minder dan 95% wordt gereduceerd;
q. de opslag van nucleair afval.

3.5 Afwijken van de gebruiksregels

3.5.1 Ondergeschikte tweede tak

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 3.4. onder b in die zin dat de uitoefening van een agrarisch bedrijf, al dan niet in combinatie met interne bouwactiviteiten, wordt gecombineerd met een ondergeschikte tweede tak in de vorm van de in bijlage 2 opgenomen bedrijvigheid dan wel met een naar de aard en invloed op de omgeving daarmee gelijk te stellen bedrijvigheid, mits:
a. de gronden ter plaatse zijn voorzien van een bedrijfskavel;
b. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
c. parkeren op het eigen erf plaatsvindt;
d. wordt voldaan aan de per ondergeschikte tweede tak in de tabel van bijlage 2 genoemde specifieke criteria;
e. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, natuurlijke en landschappelijke waarden, de verkeersveiligheid en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

3.5.2 Opslag van baggerspecie

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 3.4. onder b in die zin dat de gronden en bouwwerken worden gebruikt voor de opslag van baggerspecie, mits:
a. de hoogte van de stort van baggerspecie ten hoogste 2,50 m bedraagt;
b. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de natuurlijke, landschappelijke en cultuurhistorische waarden, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

3.5.3 Mestopslag

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 3.4. onder c in die zin dat gronden en bouwwerken buiten het bouwvlak worden gebruikt voor het opslaan van mest, mits;

a. dit om bedrijfseconomische, ontsluitings- of milieuredenen, bijvoorbeeld vanwege de nabijheid van woningen, noodzakelijk is;
b. de omvang van het denkbeeldige bouwvlak van het agrarisch bedrijf ten hoogste 3 hectare zal bedragen;
c. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de landschappelijk en natuurlijke waarden, de archeologische en cultuurhistorische waarden, de woonsituatie, de verkeersveiligheid en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

3.5.4 Inwoning

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 3.4 onder f en toestaan dat een bedrijfswoning al dan niet in combinatie met interne bouwactiviteiten wordt gebruikt voor meer dan één huishouden, mits:
a. deze afwijking uitsluitend wordt toegepast ten behoeve van de huisvesting van een tweede (huishouden van een) persoon;
b. er geen sprake is van een tweede bedrijfswoning;
c. de huisvesting van een tweede (huishouden van een) persoon noodzakelijk is voor het constante toezicht op het agrarisch bedrijf dan wel de huisvesting noodzakelijk is in verband met de continuïteit en duurzaamheid van het bedrijf als volwaardig meermansbedrijf;
d. de bestaande bouwmassa niet wordt vergroot;
e. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
f. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

3.5.5 (Mantel)zorg

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 3.4 onder h en i in die zin dat een bedrijfswoning, aan- of uitbouw en/of bijgebouw, al dan niet gepaard gaande met interne bouwactiviteiten, wordt gebruikt voor bewoning ten behoeve van mantelzorg, mits:
a. de bewoning uitsluitend plaatsvindt vanuit een oogpunt van (mantel)zorg voor personen;
b. er geen onevenredige aantasting plaatsvindt van de in geding zijnde belangen waaronder die van omwonenden en (agrarische) bedrijven;
c. de functie ondergeschikt aan de woonfunctie wordt toegevoegd en er geen sprake is van een zelfstandige woning;
d. de oppervlakte voor mantelzorg per bestemmingsvlak niet meer bedraagt dan 100 m².
e. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de verkeersveiligheid en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

3.5.6 Klein kamperen

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 3.4 onder j in die zin dat de gronden tevens worden gebruikt als standplaats voor kampeermiddelen, mits:

a. het kleinschalig kamperen kan worden toegestaan als ondergeschikte tweede tak bij een agrarisch bedrijf binnen en/of direct aansluitend op een bouwperceel, dan wel op gronden aansluitend aan bestemmingsvlakken waarbinnen het wonen is toegestaan, waarbij een deel van het kampeerterrein gelegen kan zijn binnen die bestemmingsvlakken;
b. het maximum aantal kampeerterreinen binnen het plangebied ten hoogste 30 zal bedragen;
c. het aantal te plaatsen kampeermiddelen per kampeerterrein ten hoogste 25 bedraagt;
d. er geen stacaravans worden geplaatst en/of seizoenplaatsen worden ingericht;
e. het kamperen uitsluitend plaatsvindt in de periode van 15 maart tot 1 november;
f. sanitaire voorzieningen in bestaande gebouwen wordt ondergebracht;
g. de afstand tussen de kampeermiddelen en de aanwezige bebouwing op het perceel ten hoogste 100,00 m bedraagt;
h. de afstand van de gronden waar het kampeerterrein feitelijk gevestigd wordt tot de dichtstbijzijnde gevel van een naastgelegen woonhuis ten minste 50,00 m bedraagt;
i. de afstand van de gronden waar het kampeerterrein feitelijk gevestigd wordt tot de buitengrenzen van een bestaand kampeerterrein ten minste 100,00 m bedraagt;
j. met een erfinrichtingsplan wordt aangetoond dat de ontwikkeling op een zorgvuldige wijze landschappelijk wordt ingepast;
k. aangetoond wordt dat de realisatie van een kleinschalig kampeerterrein niet in strijd is met de ecologische en archeologische waarden en de externe veiligheid;
l. voorafgaande aan de realisatie van een kleinschalig kampeerterrein wordt overlegd met het waterschap;
m. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
n. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

3.5.7 Trekkershutten

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 3.4 onder j in die zin dat trekkershutten worden toegestaan, mits:

- tevens de in 3.3.2 bedoelde vergunning is verleend.

3.5.8 Fruitteelt

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 3.4 onder l in die zin dat gronden ten behoeve van fruitteelt als ondergeschikte tweede tak bij een agrarisch bedrijf worden gebruikt, mits:

a. deze afwijking uitsluitend wordt toegepast in aansluiting op bestaande opgaande landschapselementen en/of geclusterde, dicht bij elkaar staande bebouwing, waarbij de zichtlijnen op de dorpsranden worden behouden;
b. een minimale afstand van 10,00 m wordt aangehouden tot aangrenzende agrarische productiegronden in verband met schaduwwerking;

c. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan landschappelijke, natuurlijke en cultuurhistorische waarden en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

3.5.9 Paardrijbakken

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 3.4. onder n in die zin dat gronden worden gebruikt voor de aanleg van een paardrijbak ten behoeve van het eigen hobbymatige gebruik met de daarbijbehorende bouwwerken, mits:

a. de paardrijbak bij een agrarisch bedrijf op een afstand van ten hoogste 100 m uit de dichtstbijzijnde gevel van de bedrijfswoning ten behoeve van het eigen gebruik wordt aangelegd;
b. de paardrijbak anders dan bij een agrarisch bedrijf wordt aangelegd op een afstand van ten hoogste 100 m uit de dichtstbijzijnde gevel van de bedrijfswoning of het woonhuis, ten behoeve waarvan de paardrijbak voor het eigen gebruik wordt aangelegd;
c. de paardrijbak zoveel mogelijk uit het zicht van de openbare weg wordt gesitueerd ten behoeve van een goede landschappelijke inpassing;
d. er vanwege de paardrijbak geen onevenredige hinder (geur, geluid, licht en stof) wordt veroorzaakt voor nabijgelegen woningen van derden (minimale afstand 50 m tot de woonbestemmingsgrens);
e. er geen onevenredige verstoring van het bodemarchief wordt veroorzaakt
f. de oppervlakte van een paardrijbak ten hoogste 1.200 m² bedraagt;
g. de bouwhoogte van lichtmasten of naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwwerken ten behoeve van de verlichting van paardrijbakken ten hoogste 5,00 m zal bedragen;
h. de lichtmasten uitsluitend gericht zijn op de paardrijbak;
i. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, ten hoogste 3,00 m zal bedragen.

3.6 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

3.6.1 Vergunningplicht

Voor de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden is een omgevingsvergunning vereist:

a. het verharden van perceel- en/of kavelontsluitingswegen buiten de bedrijfskavel met een grotere breedte dan 4,00 m;
b. het afgraven, ophogen of egaliseren van gronden buiten de bedrijfskavel, zodanig dat er een verschil in hoogte c.q. diepte ten opzichte van het bestaande maaiveld ontstaat van meer dan 30 cm;
c. het aanleggen van voorzieningen ten behoeve van het extensief dagrecreatief medegebruik en/of het educatief medegebruik;
d. het aanleggen van ondergrondse of bovengrondse transport-, energie- en/of telecommunicatiekabels en/of -leidingen;
e. het (gedeeltelijk) verwijderen van de waardevolle hoofdvorm, ter plaatse van de aanduiding "specifieke bouwaanduiding - waardevolle hoofdvorm";
f. het (gedeeltelijk) verwijderen van karakteristieke gebouwen, ter plaatse van de aanduiding "karakteristiek".

3.6.2 Uitzondering

Het bepaalde in 3.6.1. is niet van toepassing op werken en werkzaamheden welke:
a. het normale onderhoud en/of het normale agrarische gebruik betreffen;
b. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan met een daarvoor benodigde vergunning.

3.6.3 Toetsingscriteria a t/m d

De omgevingsvergunning kan slechts worden verleend indien geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de natuurlijke en landschappelijke waarden van het open landschap, de cultuurhistorische en archeologische waarden en de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden.

3.6.4 Toetsingscriteria e en f

De omgevingsvergunning kan worden verleend, mits:
a. de bouwtechnische kwaliteit dusdanig slecht is dat hergebruik in alle redelijkheid niet mogelijk is;
b. het delen van een pand betreft, die op zichzelf niet als waardevol zijn aan te merken, en door het verwijderen daarvan geen onevenredige aantasting van de waardevolle hoofdvorm of de karakteristieke waarden plaatsvindt;
c. toepassing wordt gegeven aan de afwijking genoemd in 3.3.6.

3.7 Wijzigingsbevoegdheid

3.7.1 Vergroten bouwvlak grondgebonden agrarisch bedrijf naar 1,50 hectare

Burgemeester en Wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de aan een bedrijfskavel grenzende gronden worden voorzien van de aanduiding “specifieke vorm van agrarisch - bedrijfskavel grondgebonden agrarisch bedrijf”, met inbegrip van een wijziging van het daarbinnen gelegen bouwvlak, mits:
a. de oppervlakte van het bouwvlak wordt vergroot tot ten hoogste 1,5 hectare;
b. er binnen het bestaande bouwvlak geen ruimte meer is voor de benodigde uitbreiding;
c. met de vormgeving en inrichting van het bouwvlak zoveel mogelijk wordt aangesloten bij de historisch gegroeide landschapsstructuur;
d. met een erfinrichtingsplan wordt aangetoond dat de ontwikkeling op een zorgvuldige wijze landschappelijk wordt ingepast. In het wijzigingsplan zal het erfinrichtingsplan juridisch worden geborgd;
e. er sprake is van een evenwichtige ordening, maatvoering en vormgeving van de bedrijfsgebouwen;
f. de vergroting van het agrarisch bedrijf geen onevenredig negatieve gevolgen heeft voor het bestaande wegennet;
g. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden, de archeologische waarden, de woonsituatie, het bebouwingsbeeld en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

3.7.2 Vergroten bouwvlak grondgebonden agrarisch bedrijf naar 3,00 hectare

Burgemeester en Wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat aan een bedrijfskavel grenzende gronden worden voorzien van de aanduiding "specifieke vorm van agrarisch - bedrijfskavel grondgebonden agrarisch bedrijf", met inbegrip van een wijziging van het daarbinnen gelegen bouwvlak, mits:

a. de oppervlakte van het bouwvak wordt vergroot tot ten hoogste 3,00 hectare;
b. er binnen het bestaande bouwvlak geen ruimte meer is voor de benodigde uitbreiding;
c. er zicht is op een langdurige vergroting van de productie omvang als gevolg van schaalvergroting of extensivering/verbreding van de bedrijfsactiviteiten en de noodzaak van de bedrijfsuitbreiding is aangetoond;
d. bij toepassing van deze wijzigingsbevoegdheid de methodiek uit het Werkboek De Nije Pleats in Fryslân 2009 zal worden toegepast;
e. de vergroting van het agrarisch bedrijf geen onevenredig negatieve gevolgen heeft voor het bestaande wegennet;
f. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden, de archeologische waarden, de woonsituatie, het bebouwingsbeeld en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

3.7.3 Vergroten bouwvlak niet-grondgebonden agrarisch bedrijf

Burgemeester en Wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat aan een bedrijfskavel grenzende gronden worden voorzien van de aanduiding "specifieke vorm van agrarisch - bedrijfskavel niet-grondgebonden agrarisch bedrijf", met inbegrip van een wijziging van het daarbinnen gelegen bouwvlak, mits:

a. de oppervlakte van het bouwvlak wordt vergroot tot ten hoogste 1,50 hectare, waarbij de omvang van de bedrijfsactiviteiten de 300 Nge niet mag overschrijden;
b. er zicht is op een langdurige vergroting van de productieomvang als gevolg van schaalvergroting of extensivering/verbreding van de bedrijfsactiviteiten en de noodzaak van de bedrijfsuitbreiding is aangetoond;
c. er binnen het bestaande bouwvlak geen ruimte meer is voor de benodigde uitbreiding;
d. met de vormgeving en inrichting van het bouwvlak zoveel mogelijk wordt aangesloten bij de historisch gegroeide landschapsstructuur;
e. met een erfinrichtingsplan wordt aangetoond dat de ontwikkeling op een zorgvuldige wijze landschappelijk wordt ingepast;
f. de vergroting van het agrarisch bedrijf geen onevenredig negatieve gevolgen heeft voor het bestaande wegennet;
g. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden, de archeologische waarden, de woonsituatie, het bebouwingsbeeld en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

3.7.4 Wijzigen situering bedrijfskavel

Burgemeester en Wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat een ter plaatse aangeduide bedrijfskavel, met inbegrip van een daarbinnen gelegen bouwvlak, bij gelijkblijvende oppervlakte, qua situering wordt gewijzigd, mits:

a. er een bedrijfstechnische noodzaak is om ten behoeve van de bouw van bedrijfsgebouwen of het opslaan van mest, hooibalen en/of andere agrarische producten de situering van de bedrijfskavel te wijzigen;
b. met een erfinrichtingsplan wordt aangetoond dat de ontwikkeling op een zorgvuldige wijze landschappelijk wordt ingepast;
c. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden, de archeologische waarden, de woonsituatie, het bebouwingsbeeld en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

3.7.5 Omzetting niet-grondgebonden naar grondgebonden agrarische bedrijfsvoering

Burgemeester en Wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de aanduiding "specifieke vorm van agrarisch - bedrijfskavel niet-grondgebonden agrarisch bedrijf" ter plaatse wordt verwijderd en wordt vervangen door de aanduiding "specifieke vorm van agrarisch - bedrijfskavel grondgebonden agrarisch bedrijf" al dan niet met inbegrip van een wijziging van het daarbinnen gelegen bouwvlak, mits:
a. de bedrijfsactiviteiten van het niet-grondgebonden agrarisch bedrijf zijn beëindigd en ter plaatse de agrarische bedrijfsvoering grondgebonden wordt voortgezet;
b. in het geval daarbij ook een vergroting van de bedrijfskavel plaats heeft, de criteria van 3.7.2 van overeenkomstige toepassing zijn.

3.7.6 Wijziging tweede bedrijfswoning

Burgemeester en Wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat daar waar ten hoogste één bedrijfswoning aanwezig is, ter plaatse de aanduiding "specifieke vorm van wonen - tweede bedrijfswoning" wordt aangebracht, mits:
a. sprake is van een bedrijfsomvang van ten minste 100 NGE en de bedrijfswoning noodzakelijk is in verband met permanent toezicht en de continuïteit en duurzaamheid van het bedrijf als volwaardig meermansbedrijf;
b. ter plaatse niet al sprake is van inwoning door een tweede huishouden;
c. met een erfinrichtingsplan wordt aangetoond dat de ontwikkeling op een zorgvuldige wijze landschappelijk wordt ingepast;
d. de tweede bedrijfswoning aan de wegzijde binnen het bouwvlak in de directe omgeving van de bedrijfsgebouwen wordt gesitueerd;
e. voor de bedrijfswoning de relevante bouwregels uit 3.2.1 van overeenkomstige toepassing zijn;
f. geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende bedrijven, in dié zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
g. nog niet eerder bij het agrarisch bedrijf een tweede bedrijfswoning is gebouwd;
h. de geluidsbelasting niet hoger zal zijn dan de daarvoor geldende voorkeursgrenswaarde of een vastgestelde hogere waarde;
i. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

3.7.7 Verwijderen aanduiding veldschuren

Burgemeester en Wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de aanduiding “specifieke vorm van agrarisch - veldschuur” ter plaatse wordt verwijderd, mits:

- de veldschuur ter plaatse is of wordt afgebroken/verwijderd.

3.7.8 Wijzigen naar natuur

Burgemeester en Wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de bestemming 'Agrarisch' wordt gewijzigd in de bestemming 'Natuur', mits:

a. na toepassing van deze wijzigingsbevoegdheid de regels van artikel 19 van overeenkomstige toepassing zijn;
b. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
c. de wijzigingsbevoegdheid niet eerder wordt toegepast dan nadat de betreffende gronden in zijn geheel voor de daadwerkelijke natuurontwikkeling zijn verworven of aangewezen;
d. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de natuurlijke en landschappelijke waarden, de archeologische en cultuurhistorische waarden en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

3.7.9 Wijzigen bedrijfskavel naar wonen met compensatie

Burgemeester en Wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de bestemming 'Agrarisch' wordt gewijzigd in de bestemming 'Wonen - 2' of 'Wonen - Voormalige boerderijpanden' ten behoeve van een functieverandering in combinatie met de sloop van voormalige bedrijfsgebouwen en/of overkappingen van een bedrijfskavel, mits:

a. na toepassing van deze wijzigingsbevoegdheid de regels van artikel 29 of 31 van overeenkomstige toepassing zijn;
b. de bedrijfskavel en het bouwvlak ter plaatse van de bedrijfsbeëindiging worden verwijderd;
c. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in dié zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
d. op de betreffende voormalige bedrijfskavel ter verbetering van de ruimtelijke kwaliteit ten minste 1.500 m² aan voormalige agrarische bedrijfsgebouwen, wordt gesloopt, dan wel gezamenlijk op meerdere voormalige bouwpercelen ten minste 1.500 m² aan voormalige agrarische bedrijfsgebouwen, wordt gesloopt, waarbij per bedrijfskavel minimaal 250 m² moet worden gesloopt;
e. er geen panden worden gesloopt die als rijksmonument zijn aangewezen of die als karakteristiek of waardevol pand zijn aangemerkt;
f. ter compensatie van de sloop ten hoogste één nieuw woonhuis wordt gebouwd;
g. de wijziging in overeenstemming is met het geldende volkshuisvestingsbeleid;
h. het ter compensatie van de sloop nieuw te bouwen woonhuis direct achter of naast de voormalige bedrijfswoning of het voormalig boerderijpand wordt gebouwd, zodat er ten hoogste twee bestemmingsvlakken met de bestemming 'Wonen - 2' of 'Wonen - Voormalige boerderijpanden' worden gerealiseerd;

i. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden, de cultuurhistorische en archeologische waarden, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

3.7.10 Wijzigen naar wonen met compensatie in relatie tot bestemming 'Wonen - Voormalige boerderijen'

Burgemeester en Wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de bestemming 'Agrarisch' wordt gewijzigd in de bestemming 'Wonen - 2' ten behoeve van de bouw van een woonhuis ter compensatie van de sloop van voormalige bedrijfsgebouwen en/of overkappingen binnen en/of behorende bij de bestemming 'Wonen - Voormalige boerderijpanden', mits:

a. na toepassing van deze wijzigingsbevoegdheid de regels van artikel 29 van overeenkomstige toepassing zijn;
b. de oppervlakte van het woonhuis ten hoogste 150 m² zal bedragen;
c. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in dié zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
d. er binnen het bestemmingsvlak 'Wonen - Voormalige boerderijpanden' ter verbetering van de ruimtelijke kwaliteit ten minste 1.500 m² aan voormalige agrarische bedrijfsgebouwen en/of overkappingen, wordt gesloopt;
e. er geen panden worden gesloopt die als rijksmonument zijn aangewezen of die als karakteristiek zijn aangemerkt;
f. ter compensatie van de sloop ten hoogste één nieuw woonhuis wordt gebouwd;
g. de wijziging in overeenstemming is met het geldende volkshuisvestingsbeleid;
h. het ter compensatie van de sloop nieuw te bouwen woonhuis direct achter of naast het bestaande woonhuis wordt gebouwd, zodat er ten hoogste één bestemmingsvlak met de bestemming 'Wonen - 2' wordt gerealiseerd;
i. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden, de cultuurhistorische en archeologische waarden, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

3.7.11 Wijzigen ten behoeve van functieverandering

Burgemeester en Wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de bestemming 'Agrarisch' wordt gewijzigd in de bestemming 'Bedrijf', 'Bedrijf - Loonbedrijf', 'Agrarisch - Paardenhouderijbedrijf', 'Horeca', 'Maatschappelijk', 'Maatschappelijk - Zorgboerderij, 'Sport - Manege', 'Wonen - 2' of 'Wonen - Voormalige boerderijpanden', ten behoeve van een functieverandering van een bouwperceel, mits:

a. na toepassing van deze wijzigingsbevoegdheid respectievelijk de regels van de artikelen 6, 8, 5, 14, 15, 18, 21, 29 of 31 van overeenkomstige toepassing zijn;
b. deze wijzigingsbevoegdheid uitsluitend wordt toegepast ter plaatse van een bedrijfskavel;
c. de bedrijfskavel en het bouwvlak ter plaatse van de bedrijfsbeëindiging worden verwijderd;

d. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in dié zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
e. de functie ondergebracht wordt in de bestaande gebouwen, die aanwezig zijn op het moment van toepassing van deze wijziging, waarbij de woonfunctie gehandhaafd moet blijven en waarbij in ondergeschikte mate aanvullende nieuwbouw gepleegd mag worden;
f. de woonfunctie ondergebracht wordt in de voormalige bedrijfswoning, dan wel het voormalige boerderijpand;
g. met een erfinrichtingsplan wordt aangetoond dat de ontwikkeling op een zorgvuldige wijze landschappelijk wordt ingepast;
h. bij wijziging naar een gebruiksgerichte paardenhouderij of een manege wordt aangesloten bij bestaand stedelijk gebied;
i. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de woonsituatie, de verkeersveiligheid en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

3.7.12 Wijzigen naar wonen ten behoeve van het vergroten van bestemmingsvlakken voor het wonen

Burgemeester en Wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de bestemming 'Agrarisch' wordt gewijzigd in de bestemming(en) 'Wonen - 2' en/of 'Wonen - Voormalige boerderijpanden' ten behoeve van het vergroten van de bestemmingsvlakken 'Wonen - 2' of 'Wonen - Voormalige boerderijpanden', mits:
a. na toepassing van deze wijzigingsbevoegdheid de regels van artikel 29 of 31 van overeenkomstige toepassing zijn;
b. de oppervlakte van het betreffende bestemmingsvlak voor het wonen na toepassing van de wijzigingsbevoegdheid ten hoogste 3.000 m² zal bedragen;
c. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
d. met een erfinrichtingsplan wordt aangetoond dat de ontwikkeling op een zorgvuldige wijze landschappelijk wordt ingepast;
e. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de natuurlijke en landschappelijke waarden, de archeologische en cultuurhistorische waarden en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Artikel 4 Agrarisch - Glastuinbouw

Zie voor de uitleg van de bestemming paragraaf 5.4 Agrarisch - Glastuinbouw in de toelichting.

4.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Agrarisch - Glastuinbouw' aangewezen gronden zijn bestemd voor:
a. bedrijfsgebouwen en overkappingen, waaronder kassen, schuurkassen, warenhuizen en naar de aard daarmee gelijk te stellen bedrijfsgebouwen, ten behoeve van glastuinbouwbedrijven;

met daaraan ondergeschikt:
b. kleinschalige duurzame energieopwekking;
c. nutsvoorzieningen;
d. wegen en paden;
e. water;

met de daarbijbehorende:
f. bedrijfswoningen, al dan niet in combinatie met ruimte voor een aan-huis-verbonden beroep dan wel een kleinschalige bedrijfsmatige activiteit;
g. aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen bij bedrijfswoningen;
h. tuinen, erven en terreinen;
i. bouwwerken, geen gebouwen zijnde, waaronder bouwwerken, geen gebouwen zijnde ten behoeve van waterbassins.

4.2 Bouwregels

Deze bouwregels zijn eveneens van toepassing voor functies die na afwijken van de gebruiksregels aan de bestemming zijn toegevoegd.

4.2.1 Gebouwen en overkappingen

Voor het bouwen van de in 4.1 onder a en f bedoelde bouwwerken gelden de volgende regels:
a. per bestemmingsvlak mogen uitsluitend gebouwen en overkappingen ten behoeve van het ter plaatse gevestigde glastuinbouwbedrijf worden gebouwd;
b. de gezamenlijke oppervlakte van de bedrijfsgebouwen en overkappingen, waaronder kassen, schuurkassen, warenhuizen en naar de aard daarmee gelijk te stellen bedrijfsgebouwen, zal per bestemmingsvlak niet meer bedragen dan 70% van de oppervlakte van het bestemmingsvlak, waarbij de gezamenlijke oppervlakte van de glasopstanden ten hoogste 120% van de bestaande gezamenlijke oppervlakte van de glasopstanden zal bedragen;
c. het aantal bedrijfswoningen zal ten hoogste één per bestemmingsvlak bedragen, tenzij het gronden betreft ter plaatse van de aanduiding “bedrijfswoning uitgesloten”, in welk geval geen bedrijfswoning is toegestaan;
d. de bedrijfsgebouwen en overkappingen zullen tenminste 3,00 m achter de voorgevel van de bedrijfswoning dan wel het verlengde daarvan worden gebouwd, tenzij de bestaande afstand minder bedraagt, in welke geval de afstand ten minste de in het verleden toegelaten bestaande afstand bedraagt;
e. de afstand van een bedrijfswoning ten opzichte van de weg zal ten minste de bestaande afstand bedragen;

f. de maatvoering van een gebouw of een overkapping zal voorts voldoen aan de eisen die in het volgende bouwschema zijn gesteld:

Functie van een gebouw	Oppervlakte per gebouw	Goothoogte in m.	Dakhelling in °		Bouwhoogte in m.
	max.	max.	min.	max.	max.
Bedrijfsgebouw of overkapping	zie 4.2.1 onder b	6,00	20	60	14,00
kassen, schuurkassen, warenhuizen en naar de aard daarmee gelijk te stellen bedrijfsgebouwen	zie 4.2.1 onder b	6,00	-	60	8,00
Bedrijfswoning	200 m²	5,50	15	60	9,00

4.2.2 Aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen

Voor het bouwen van de in 4.1. onder g genoemde aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen bij bedrijfswoningen gelden de volgende regels:

a. aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen zullen ten minste 3,00 m achter de voorgevel van de bedrijfswoning c.q. het verlengde daarvan worden gebouwd;
b. de gezamenlijke oppervlakte van de aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen bij een bedrijfswoning zal ten hoogste 100 m² bedragen, met dien verstande dat:
    1. de gezamenlijke oppervlakte van de aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen ten hoogste 100 % van de oppervlakte van de bedrijfswoning zal bedragen;
    2. de gezamenlijke oppervlakte van de aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen bij een bedrijfswoning ten hoogste 50% van het erf zal bedragen;
c. de goothoogte van een aan- of uitbouw of een aangebouwd bijgebouw zal ten hoogste gelijk zijn aan de bouwhoogte van de eerste bouwlaag van de bedrijfswoning waaraan wordt gebouwd, plus 0,25 m, met dien verstande dat de goothoogte van een aan- of uitbouw of een aangebouwd bijgebouw niet meer mag bedragen dan 4,00 m;
d. de onderlinge afstand tussen een bedrijfswoning en een bijgebouw zal ten hoogste 25,00 m bedragen, tenzij de bestaande afstand groter is, in welk geval de bestaande afstand als maximum geldt;
e. de goothoogte van een vrijstaand bijgebouw zal ten hoogste 3,50 m bedragen;
f. de bouwhoogte van een bijgebouw zal ten hoogste 6,00 m bedragen;
g. de bouwhoogte van een overkapping zal ten hoogste 3,00 m bedragen.

4.2.3 Overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde

Voor het bouwen van overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, gelden de volgende regels:

a. de bouwhoogte van een waterbassin zal ten hoogste 7,00 m bedragen;
b. de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen zal ten hoogste 1,00 m bedragen, met dien verstande dat de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen binnen de bouwpercelen achter de voorgevel van de bedrijfswoning(en) of de bedrijfsgebouw(en) ten hoogste 2,00 m zal bedragen;

c. de bouwhoogte van reclamemasten zal ten hoogste 6,00 m bedragen;
d. er zullen geen bouwwerken ten behoeve van de opwekking van windenergie en naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwwerken en paardrijbakken worden gebouwd;
e. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, zal ten hoogste 10,00 m bedragen.

4.3 Afwijken van de bouwregels

4.3.1 Ondergeschikte tweede tak

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 4.2.1 onder a in die zin dat bouwwerken ten behoeve van een ondergeschikte tweede tak worden gebouwd, mits:
a. de gezamenlijke bedrijfsvloeroppervlakte ten behoeve van de ondergeschikte tweede takken per glastuinbouwbedrijf ten hoogste 500 m² zal bedragen;
b. met een erfinrichtingsplan wordt aangetoond dat de ontwikkeling op een zorgvuldige wijze landschappelijk wordt ingepast;
c. tevens de in 4.5.1genoemde vergunning wordt verleend.

4.3.2 Afstand bedrijfswoning tot de weg

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 4.2.1 onder e in die zin dat de afstand van een bedrijfswoning ten opzichte van de weg wordt verkleind, mits:
a. de geluidsbelasting van de geluidsgevoelige objecten niet hoger is dan de daarvoor geldende voorkeursgrenswaarde of een vastgestelde hogere grenswaarde;
b. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het bebouwingsbeeld, de milieusituatie, de woonsituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

4.3.3 Situering aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 4.2.2 onder a in die zin dat een aan- of uitbouw, een bijgebouw of een overkapping minder dan 3,00 m achter de voorgevel van de bedrijfswoning dan wel het verlengde daarvan wordt gebouwd, mits:
- geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de woonsituatie en het straat- en bebouwingsbeeld.

4.3.4 Paardrijbakken

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 4.2.3 onder d in die zin dat paardrijbakken worden toegestaan, mits:
- tevens de in 4.5.5 bedoelde vergunning is verleend.

4.4 Specifieke gebruiksregels

Tot een strijdig gebruik van gronden en bouwwerken met deze bestemming wordt in aanvulling op het gestelde in Artikel 44 in ieder geval gerekend:
a. het gebruik van de gronden en bouwwerken voor bedrijvigheid anders dan genoemd in 4.1 onder a en f;

b. het splitsen van een bedrijfswoning zodanig dat er meer dan één woning ontstaat;
c. het opslaan van agrarische producten binnen het bestemmingsvlak voor zover het gronden betreft die zijn gelegen buiten de gebouwen;
d. het gebruik van gedeelten van een bedrijfswoning, inclusief aan- en uitbouwen bij de bedrijfswoning, voor de uitoefening van een aan-huis-verbonden beroep of een kleinschalige bedrijfsmatige activiteit, indien:
    1. het beroep of bedrijf niet wordt uitgeoefend door één van de bewoners van de bedrijfswoning, waarbij één andere arbeidskracht ter plekke werkzaam mag zijn;
    2. de beroeps-/bedrijfsvloeroppervlakte in de bedrijfswoning meer bedraagt dan 30% van het vloeroppervlak van de bedrijfswoning;
    3. de beroeps-/bedrijfsvloeroppervlakte meer dan 50 m² bedraagt;
    4. parkeren niet op eigen erf plaatsvindt;
    5. detailhandel plaatsvindt anders dan productiegebonden detailhandel;
e. het gebruik van een bedrijfswoning, inclusief aan- en uitbouwen, voor (mantel)zorg;
f. het gebruik van vrijstaande bijgebouwen voor bewoning;
g. het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van verblijfsrecreatieve doeleinden;
h. het gebruik van de gronden ten behoeve van de aanleg van een paardrijbak;
i. het gebruik van bedrijfsgebouwen, niet zijnde kassen, zodanig dat, indien de lichtsterkte in de bedrijfsgebouwen meer dan 150 lux bedraagt, de lichtuitstraling vanuit de gevels van de bedrijfsgebouwen tussen 20.00 uur en 6.00 uur met minder dan 90% wordt gereduceerd;
j. het gebruik van bestaande kassen zodanig dat de lichtuitstraling vanuit de gevels van de kassen waarin assimilatiebelichting wordt toegepast, met minder dan 95% wordt gereduceerd.

4.5 Afwijken van de gebruiksregels

4.5.1 Ondergeschikte tweede tak

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 4.4. onder a in die zin dat de uitoefening van een glastuinbouwbedrijf, al dan niet in combinatie met interne bouwactiviteiten, wordt gecombineerd met een ondergeschikte tweede tak in de vorm van de in bijlage 2 opgenomen bedrijvigheid dan wel met een naar de aard en invloed op de omgeving daarmee gelijk te stellen bedrijvigheid, mits:
a. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
b. parkeren op het eigen erf plaatsvindt;
c. wordt voldaan aan de per ondergeschikte tweede tak in de tabel van bijlage 2 genoemde specifieke criteria;
d. tevens de in 4.3.1 genoemde vergunning wordt verleend;
e. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, natuurlijke en landschappelijke waarden, de verkeersveiligheid en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

4.5.2 Inwoning

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 4.4 onder b en toestaan dat een bedrijfswoning al dan niet in combinatie met interne bouwactiviteiten wordt gebruikt voor meer dan één huishouden, mits:

a. deze afwijking uitsluitend wordt toegepast ten behoeve van de huisvesting van een tweede (huishouden van een) persoon;
b. er geen sprake is van een tweede bedrijfswoning;
c. de huisvesting van een tweede (huishouden van een) persoon noodzakelijk is voor het constante toezicht op het agrarisch glastuinbouwbedrijf dan wel de huisvesting noodzakelijk is in verband met de continuïteit en duurzaamheid van het bedrijf als volwaardig meermansbedrijf;
d. de bestaande bouwmassa niet wordt vergroot;
e. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
f. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

4.5.3 (Mantel)zorg

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 4.4 onder e en f in die zin dat een bedrijfswoning, aan- of uitbouw en/of bijgebouw, al dan niet gepaard gaande met interne bouwactiviteiten, wordt gebruikt voor bewoning ten behoeve van mantelzorg, mits:

a. de bewoning uitsluitend plaatsvindt vanuit een oogpunt van (mantel)zorg voor personen;
b. er geen onevenredige aantasting plaatsvindt van de in geding zijnde belangen waaronder die van omwonenden en (agrarische) bedrijven;
c. de functie ondergeschikt aan de woonfunctie wordt toegevoegd en er geen sprake is van een zelfstandige woning;
d. de oppervlakte voor mantelzorg per bestemmingsvlak niet meer bedraagt dan 100 m².
e. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de verkeersveiligheid en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

4.5.4 Klein kamperen

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 4.4 onder g in die zin dat de gronden tevens worden gebruikt als standplaats voor kampeermiddelen, mits:

a. het maximum aantal kampeerterreinen binnen het plangebied ten hoogste 30 zal bedragen;
b. het aantal te plaatsen kampeermiddelen per kampeerterrein ten hoogste 25 bedraagt;
c. er geen stacaravans worden geplaatst en/of seizoenplaatsen worden ingericht;
d. het kamperen uitsluitend plaatsvindt in de periode van 15 maart tot 1 november;
e. sanitaire voorzieningen in bestaande gebouwen wordt ondergebracht;
f. de afstand tussen de kampeermiddelen en de aanwezige bebouwing op het perceel ten hoogste 100,00 m bedraagt;

g. de afstand van de gronden waar het kampeerterrein feitelijk gevestigd wordt tot de dichtstbijzijnde gevel van een naastgelegen woonhuis ten minste 50,00 m bedraagt;
h. de afstand van de gronden waar het kampeerterrein feitelijk gevestigd wordt tot de buitengrenzen van een bestaand kampeerterrein ten minste 100,00 m bedraagt;
i. met een erfinrichtingsplan wordt aangetoond dat de ontwikkeling op een zorgvuldige wijze landschappelijk wordt ingepast;
j. parkeren op eigen erf plaatsvindt;
k. aangetoond wordt dat de realisatie van een kleinschalig kampeerterrein niet in strijd is met de ecologische en archeologische waarden en de externe veiligheid;
l. voorafgaande aan de realisatie van een kleinschalig kampeerterrein wordt overlegd met het waterschap;
m. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
n. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

4.5.5 Paardrijbakken

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 4.4. onder h in die zin dat gronden, voorzover gelegen binnen het bestemmingsvlak, worden gebruikt voor de aanleg van een paardrijbak ten behoeve van het eigen hobbymatige gebruik met de daarbijbehorende bouwwerken, mits:
a. de paardrijbak zoveel mogelijk uit het zicht van de openbare weg wordt gesitueerd ten behoeve van een goede landschappelijke inpassing;
b. er vanwege de paardrijbak geen onevenredige hinder (geur, geluid, licht en stof) wordt veroorzaakt voor nabijgelegen woningen van derden (minimale afstand 50 m tot de woonbestemmingsgrens);
c. er geen onevenredige verstoring van het bodemarchief wordt veroorzaakt
d. de oppervlakte van een paardrijbak ten hoogste 1.200 m² bedraagt;
e. de bouwhoogte van lichtmasten of naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwwerken ten behoeve van de verlichting van paardrijbakken ten hoogste 5,00 m zal bedragen;
f. de lichtmasten uitsluitend gericht zijn op de paardrijbak;
g. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, ten hoogste 3,00 m zal bedragen.

4.6 Wijzigingsbevoegdheid

4.6.1 Wijzigen naar agrarisch

Burgemeester en Wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de bestemming 'Agrarisch - Glastuinbouw' ten behoeve van de vestiging van een grondgebonden agrarisch bedrijf wordt gewijzigd in de bestemming 'Agrarisch', mits:
a. na toepassing van deze wijzigingsbevoegdheid de regels van de artikel 3 van overeenkomstige toepassing zijn;

b. de aanduiding “specifieke vorm van agrarisch - bedrijfskavel grondgebonden agrarisch bedrijf” met inbegrip van een daarbinnen gelegen bouwvlak ter plaatse wordt aangebracht;
c. de omvang van het bouwvlak maximaal 1,50 dan wel 3,00 hectare zal bedragen, waarbij de criteria van 3.7.1 respectievelijk 3.7.2 bij de toepassing van deze wijzigingsbevoegdheid van overeenkomstige toepassing zijn;
d. de mest- en milieuwetgeving het nieuwe bedrijf mogelijk maken;
e. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden, de cultuurhistorische en archeologische waarden, de woonsituatie, de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

4.6.2 Wijzigen ten behoeve van functieverandering

Burgemeester en Wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de bestemming 'Agrarisch - Glastuinbouw' wordt gewijzigd in de bestemming 'Bedrijf', 'Wonen - 2' of 'Wonen - Voormalige boerderijpanden', ten behoeve van een functieverandering van een bestemmingsvlak, mits:
a. na toepassing van deze wijzigingsbevoegdheid respectievelijk de regels van de artikelen 6, 29 of 31 van overeenkomstige toepassing zijn;
b. de glastuinbouwfunctie ter plaatse is beëindigd;
c. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
d. de functie ondergebracht wordt in de bestaande gebouwen, niet zijnde kassen en naar de aard daarmee gelijk te stellen bedrijfsgebouwen, die aanwezig zijn op het moment van toepassing van deze wijziging, waarbij de woonfunctie gehandhaafd moet blijven en waarbij in ondergeschikte mate aanvullende nieuwbouw gepleegd mag worden;
e. de kassen en naar de aard daarmee gelijk te stellen bedrijfsgebouwen worden gesaneerd;
f. de woonfunctie ondergebracht wordt in de voormalige bedrijfswoning;
g. beeldbepalende bouwvormen als landschappelijk waardevolle verschijningsvorm worden gehandhaafd;
h. met een erfinrichtingsplan wordt aangetoond dat de ontwikkeling op een zorgvuldige wijze landschappelijk wordt ingepast;
i. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de woonsituatie, de verkeersveiligheid en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Artikel 5 Agrarisch - Paardenhouderijbedrijf

Zie voor de uitleg van de bestemming paragraaf 5.5 Agrarisch - Paardenhouderijbedrijf in de toelichting.

5.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Agrarisch - Paardenhouderijbedrijf' aangewezen gronden zijn bestemd voor:
a. bedrijfsgebouwen en overkappingen ten behoeve van gebruiksgerichte paardenhouderijbedrijven;
b. bedrijfsgebouwen en overkappingen ten behoeve van gebruiksgerichte paardenhouderijbedrijven in combinatie met manege-activiteiten, ter plaatse van de aanduiding "manege";

met daaraan ondergeschikt:
c. kleinschalige duurzame energieopwekking;
d. grondgebonden agrarische bedrijfsvoering;
e. nutsvoorzieningen;
f. wegen en paden;
g. water;

met de daarbijbehorende:
h. bedrijfswoningen, al dan niet in combinatie met ruimte voor een aan-huis-verbonden beroep dan wel een kleinschalige bedrijfsmatige activiteit;
i. aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen bij een bedrijfswoning;
j. tuinen, erven en terreinen;
k. bouwwerken, geen gebouwen zijnde;

waarbij, ter plaatse van de aanduiding "karakteristiek", de instandhouding van de bestaande karakteristieke waarden van gebouwen wordt nagestreefd, zoals die zijn beschreven in bijlage 3 van de toelichting.

5.2 Bouwregels

5.2.1 Gebouwen en overkappingen

Voor het bouwen van de in 5.1 onder a, b en h bedoelde bouwwerken gelden de volgende regels:
a. per bestemmingsvlak mogen uitsluitend gebouwen en overkappingen ten behoeve van de ter plaatse gevestigde gebruiksgerichte paardenhouderijbedrijf worden gebouwd;
b. de gezamenlijke oppervlakte van de gebouwen en overkappingen zal per bestemmingsvlak niet meer bedragen dan 50% van de oppervlakte van het bestemmingsvlak;
c. het aantal bedrijfswoningen zal ten hoogste één per bestemmingsvlak bedragen;
d. de bedrijfsgebouwen en overkappingen zullen tenminste 3,00 m achter de voorgevel van de bedrijfswoning dan wel het verlengde daarvan worden gebouwd, tenzij de bestaande afstand minder bedraagt, in welke geval de afstand ten minste de in het verleden toegelaten bestaande afstand bedraagt;
e. de afstand van een bedrijfswoning ten opzichte van de weg zal ten minste de bestaande afstand bedragen;

f. de maatvoering van een gebouw of een overkapping zal voorts voldoen aan de eisen die in het volgende bouwschema zijn gesteld:

Functie van een gebouw	Oppervlakte in m²		Goothoogte in m.	Dakhelling in °		Bouwhoogte in m.
	max. per gebouw	max. gezamenlijk	max.	min.	max.	max.
Bedrijfsgebouw of overkapping	1.600	zie 5.2.1 onder b	6,00	15	60	14,00
Bedrijfswoning	200	-	5,50	15	60	9,00

5.2.2 Aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen

Voor het bouwen van de in 5.1 onder i genoemde aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen gelden de volgende regels:

a. aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen zullen ten minste 3,00 m achter de voorgevel van de bedrijfswoning c.q. het verlengde daarvan worden gebouwd;
b. de gezamenlijke oppervlakte van de aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen bij een bedrijfswoning zal ten hoogste 100 m² bedragen, met dien verstande dat:
    1. de gezamenlijke oppervlakte van de aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen ten hoogste 100% van de oppervlakte van de bedrijfswoning zal bedragen;
    2. de gezamenlijke oppervlakte van de aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen bij een bedrijfswoning ten hoogste 50% van het erf zal bedragen;
c. de goothoogte van een aan- of uitbouw of een aangebouwd bijgebouw zal ten hoogste gelijk zijn aan de bouwhoogte van de eerste bouwlaag van de bedrijfswoning waaraan wordt gebouwd, plus 0,25 m, met dien verstande dat de goothoogte van een aan- of uitbouw of een aangebouwd bijgebouw niet meer mag bedragen dan 4,00 m;
d. de onderlinge afstand tussen een bedrijfswoning en een bijgebouw zal ten hoogste 25,00 m bedragen, tenzij de bestaande afstand groter is, in welk geval de bestaande afstand als maximum geldt;
e. de goothoogte van een vrijstaand bijgebouw zal ten hoogste 3,50 m bedragen;
f. de bouwhoogte van een bijgebouw zal ten hoogste 6,00 m bedragen;
g. de bouwhoogte van een overkapping zal ten hoogste 3,00 m bedragen.

5.2.3 Overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde

Voor het bouwen van overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, gelden de volgende regels:

a. de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen zal ten hoogste 1,00 m bedragen, met dien verstande dat de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen achter de voorgevel van de bedrijfswoning(en) of de bedrijfsgebouw(en) ten hoogste 2,00 m zal bedragen;
b. de bouwhoogte van reclamemasten zal ten hoogste 6,00 m bedragen;
c. er zullen geen bouwwerken ten behoeve van de opwekking van windenergie worden gebouwd;

d. de bouwhoogte van lichtmasten of naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwwerken ten behoeve van de verlichting van paardrijbakken zal ten hoogste 5,00 m bedragen;
e. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, zal ten hoogste 10,00 m bedragen.

5.3 Afwijken van de bouwregels

5.3.1 Ondergeschikte tweede tak

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 5.2.1 onder a in die zin dat bouwwerken ten behoeve van een ondergeschikte tweede tak worden gebouwd, mits:
a. de gezamenlijke bedrijfsvloeroppervlakte ten behoeve van de ondergeschikte tweede takken per paardenhouderijbedrijf ten hoogste 500 m² zal bedragen;
b. met een erfinrichtingsplan wordt aangetoond dat de ontwikkeling op een zorgvuldige wijze landschappelijk wordt ingepast;
c. tevens de in 5.5.1 genoemde vergunning wordt verleend.

5.3.2 Trekkershutten

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 5.2.1 onder a in die zin dat bouwwerken ten behoeve van trekkershutten worden gebouwd, mits:
a. er ten hoogste 10 trekkershutten per paardenhouderijbedrijf per bestemmingsvlak worden gebouwd;
b. de oppervlakte van een trekkershut ten hoogste 20 m² zal bedragen;
c. de goothoogte van een trekkershut ten hoogste 3,50 m zal bedragen;
d. met een erfinrichtingsplan wordt aangetoond dat de ontwikkeling op een zorgvuldige wijze landschappelijk wordt ingepast;
e. tevens de in 5.5.2 genoemde vergunning wordt verleend;
f. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het bebouwingsbeeld, de milieusituatie, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

5.3.3 Afstand bedrijfswoning tot de weg

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 5.2.1 onder e in die zin dat de afstand van een bedrijfswoning ten opzichte van de weg wordt verkleind, mits:
a. de geluidsbelasting van de geluidsgevoelige objecten niet hoger is dan de daarvoor geldende voorkeursgrenswaarde of een vastgestelde hogere grenswaarde;
b. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het bebouwingsbeeld, de milieusituatie, de woonsituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

5.3.4 Oppervlakte bedrijfsgebouwen en overkappingen

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 5.2.1 onder f in die zin dat een bedrijfsgebouw of een overkapping wordt gebouwd met een oppervlakte groter dan 1.600 m², mits:

a. met een erfinrichtingsplan en een lichtplan wordt aangetoond dat de ontwikkeling op een zorgvuldige wijze landschappelijk wordt ingepast;
b. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het bebouwingsbeeld, de milieusituatie, de woonsituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

5.3.5 Situering aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 5.2.2 onder a in die zin dat een aan- of uitbouw, een bijgebouw of een overkapping minder dan 3,00 m achter de voorgevel van de bedrijfswoning dan wel het verlengde daarvan wordt gebouwd, mits:

- geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de woonsituatie en het straat- en bebouwingsbeeld.

5.4 Specifieke gebruiksregels

Tot een strijdig gebruik van gronden en bouwwerken met deze bestemming wordt in aanvulling op het gestelde in Artikel 44 in ieder geval gerekend:

a. het gebruik van de gronden en bouwwerken voor bedrijvigheid anders dan genoemd in 5.1 onder a, b en h;
b. het gebruik van de gronden en gebouwen voor verblijfsrecreatieve doeleinden;
c. het gebruik van de gronden en bouwwerken ten behoeve van manegeactiviteiten, anders dan ter plaatse van de aanduiding "manege";
d. het splitsen van een bedrijfswoning zodanig dat er meer dan één woning ontstaat;
e. het gebruik van de gronden en gebouwen voor detailhandel;
f. het gebruik van gedeelten van een bedrijfswoning, inclusief aan- en uitbouwen bij de bedrijfswoning, voor de uitoefening van een aan-huis-verbonden beroep of een kleinschalige bedrijfsmatige activiteit, indien:
    1. het beroep of bedrijf niet wordt uitgeoefend door één van de bewoners van de bedrijfswoning, waarbij één andere arbeidskracht ter plekke werkzaam mag zijn;
    2. de beroeps-/bedrijfsvloeroppervlakte in de bedrijfswoning meer bedraagt dan 30% van het vloeroppervlak van de bedrijfswoning;
    3. de beroeps-/bedrijfsvloeroppervlakte meer dan 50 m² bedraagt;
    4. parkeren niet op eigen erf plaatsvindt;
    5. detailhandel plaatsvindt anders dan productiegebonden detailhandel;
g. het gebruik van een bedrijfswoning, inclusief aan- en uitbouwen, voor (mantel)zorg;
h. het gebruik van vrijstaande bijgebouwen voor bewoning;
i. het gebruik van lichtmasten ten behoeve van een paardrijbak anders dan gericht op de paardrijbak.

5.5 Afwijken van de gebruiksregels

5.5.1 Ondergeschikte tweede tak

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 5.4. onder a in die zin dat de uitoefening van een paardenhouderijbedrijf, al dan niet in combinatie met interne bouwactiviteiten, wordt gecombineerd met een ondergeschikte tweede tak in de vorm van de in bijlage 2 opgenomen bedrijvigheid dan wel met een naar de aard en invloed op de omgeving daarmee gelijk te stellen bedrijvigheid, mits:

a. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
b. parkeren op het eigen erf plaatsvindt;
c. wordt voldaan aan de per ondergeschikte tweede tak in de tabel van bijlage 2 genoemde specifieke criteria;
d. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, natuurlijke en landschappelijke waarden, de verkeersveiligheid en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

5.5.2 Trekkershutten

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 5.4 onder b in die zin dat trekkershutten worden toegestaan, mits:

- tevens de in 5.3.2 bedoelde vergunning is verleend.

5.5.3 Klein kamperen

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 5.4 onder b in die zin dat de gronden tevens worden gebruikt als standplaats voor kampeermiddelen, mits:

a. het maximum aantal kampeerterreinen binnen het plangebied ten hoogste 30 zal bedragen;
b. het aantal te plaatsen kampeermiddelen per kampeerterrein ten hoogste 25 bedraagt;
c. er geen stacaravans worden geplaatst en/of seizoenplaatsen worden ingericht;
d. het kamperen uitsluitend plaatsvindt in de periode van 15 maart tot 1 november;
e. sanitaire voorzieningen in bestaande gebouwen wordt ondergebracht;
f. de afstand tussen de kampeermiddelen en de aanwezige bebouwing op het perceel ten hoogste 100 m bedraagt;
g. de afstand van de gronden waar het kampeerterrein feitelijk gevestigd wordt tot de dichtstbijzijnde gevel van een naastgelegen woonhuis ten minste 50,00 m bedraagt;
h. de afstand van de gronden waar het kampeerterrein feitelijk gevestigd wordt tot de buitengrenzen van een bestaand kampeerterrein ten minste 100,00 m bedraagt;
i. met een erfinrichtingsplan wordt aangetoond dat de ontwikkeling op een zorgvuldige wijze landschappelijk wordt ingepast;
j. parkeren op eigen erf plaatsvindt;

k. aangetoond wordt dat de realisatie van een kleinschalig kampeerterrein niet in strijd is met de ecologische en archeologische waarden en de externe veiligheid;
l. voorafgaande aan de realisatie van een kleinschalig kampeerterrein wordt overlegd met het waterschap;
m. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
n. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

5.5.4 Inwoning

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 5.4 onder d en toestaan dat een bedrijfswoning al dan niet in combinatie met interne bouwactiviteiten wordt gebruikt voor meer dan één huishouden, mits:
a. deze afwijking uitsluitend wordt toegepast ten behoeve van de huisvesting van een tweede (huishouden van een) persoon;
b. er geen sprake is van een tweede bedrijfswoning;
c. de huisvesting van een tweede (huishouden van een) persoon noodzakelijk is voor het constante toezicht op het agrarisch paardenhouderijbedrijf dan wel de huisvesting noodzakelijk is in verband met de continuïteit en duurzaamheid van het bedrijf als volwaardig meermansbedrijf;
d. de bestaande bouwmassa niet wordt vergroot;
e. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
f. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

5.5.5 (Mantel)zorg

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 5.4 onder g en h in die zin dat een bedrijfswoning, aan- of uitbouw en/of bijgebouw, al dan niet gepaard gaande met interne bouwactiviteiten, wordt gebruikt voor bewoning ten behoeve van mantelzorg, mits:
a. de bewoning uitsluitend plaatsvindt vanuit een oogpunt van (mantel)zorg voor personen;
b. er geen onevenredige aantasting plaatsvindt van de in geding zijnde belangen waaronder die van omwonenden en (agrarische) bedrijven;
c. de functie ondergeschikt aan de woonfunctie wordt toegevoegd en er geen sprake is van een zelfstandige woning;
d. de oppervlakte voor mantelzorg per bestemmingsvlak niet meer bedraagt dan 100 m².
e. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de verkeersveiligheid en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

5.6 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden

5.6.1 Vergunningplicht

Voor de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden is een omgevingsvergunning vereist:

- het (gedeeltelijk) verwijderen van karakteristieke gebouwen, ter plaatse van de aanduiding "karakteristiek".

5.6.2 Uitzondering

Het bepaalde in lid 5.6.1 is niet van toepassing op werken en werkzaamheden welke:

a. het normale onderhoud betreffen;
b. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan.

5.6.3 Toetsingscriteria

De omgevingsvergunningen kunnen slechts worden verleend, indien:

a. de bouwtechnische kwaliteit dusdanig slecht is dat hergebruik in alle redelijkheid niet mogelijk is;
b. het delen van een gebouw betreft die op zichzelf niet karakteristiek zijn en waarbij door verwijdering daarvan de karakteristieke waarden van het gebouw niet onevenredig wordt aangetast.

5.7 Wijzigingsbevoegdheid

5.7.1 Manege activiteiten

Burgemeester en Wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de aanduiding "manege" wordt aangebracht ten behoeve van de vestiging van de aan de paardenhouderij ondergeschikte manege-activiteiten, mits:

a. de aanduiding "manege" wordt aangebracht;
b. parkeren op eigen erf plaatsvindt;
c. er sprake is van een ligging aan een doorgaande verkeersroute;
d. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden, de cultuurhistorische en archeologische waarden, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

5.7.2 Wijzigen naar agrarisch

Burgemeester en Wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de bestemming 'Agrarisch - Paardenhouderijbedrijf' ten behoeve van de vestiging van een grondgebonden agrarisch bedrijf wordt gewijzigd in de bestemming 'Agrarisch', mits:

a. na toepassing van deze wijzigingsbevoegdheid de regels van artikel 3 van overeenkomstige toepassing zijn;
b. de aanduiding “specifieke vorm van agrarisch - bedrijfskavel grondgebonden agrarisch bedrijf” met inbegrip van een daarbinnen gelegen bouwvlak ter plaatse wordt aangebracht;

c. de omvang van het bouwvlak maximaal 1,50 dan wel 3,00 hectare zal bedragen, waarbij de criteria van lid 3.7.1 respectievelijk lid 3.7.2 bij de toepassing van deze wijzigingsbevoegdheid van overeenkomstige toepassing zijn;
d. de mest- en milieuwetgeving het nieuwe bedrijf mogelijk maken;
e. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden, de cultuurhistorische en archeologische waarden, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

5.7.3 Wijzigen ten behoeve van functieverandering

Burgemeester en Wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de bestemming 'Agrarisch - Paardenhouderijbedrijf' wordt gewijzigd in de bestemming 'Bedrijf', 'Bedrijf - Loonbedrijf', 'Wonen - 2' of 'Wonen - Voormalige boerderijpanden', ten behoeve van een functieverandering van een bestemmingsvlak, mits:

a. na toepassing van deze wijzigingsbevoegdheid respectievelijk de regels van de artikelen 6, 8, 29 of 31 van overeenkomstige toepassing zijn;
b. de paardenhouderijfunctie ter plaatse is beëindigd;
c. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in dié zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
d. de functie ondergebracht wordt in de bestaande gebouwen, die aanwezig zijn op het moment van toepassing van deze wijziging, waarbij de woonfunctie gehandhaafd moet blijven en waarbij in ondergeschikte mate aanvullende nieuwbouw gepleegd mag worden;
e. de woonfunctie ondergebracht wordt in de voormalige bedrijfswoning, dan wel het voormalige boerderijpand;
f. met een erfinrichtingsplan wordt aangetoond dat de ontwikkeling op een zorgvuldige wijze landschappelijk wordt ingepast;
g. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de woonsituatie, de verkeersveiligheid en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Artikel 6 Bedrijf

Zie voor de uitleg van de bestemming paragraaf 5.6 Bedrijf in de toelichting.

6.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Bedrijf' aangewezen gronden zijn bestemd voor:
a. bedrijfsgebouwen en overkappingen, ten behoeve van bedrijven, welke zijn genoemd in Bijlage 1 onder de categorieën 1 en 2, alsmede":
   1. een schoonmaak- en gevelreinigingsbedrijf, ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van bedrijf - schoonmaak- en gevelreinigingsbedrijf";
   2. een timmer- en onderhoudsbedrijf, ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van bedrijf - timmer- en onderhoudsbedrijf";
   3. een verkooppunt van motorbrandstoffen zonder lpg, ter plaatse van de aanduiding "verkooppunt motorbrandstoffen zonder lpg";

   niet zijnde geluidzoneringsplichtige inrichtingen, risicovolle inrichtingen en vuurwerkbedrijven;

met daaraan ondergeschikt:
b. kleinschalige duurzame energieopwekking;
c. nutsvoorzieningen;
d. wegen en paden;
e. water;

met de daarbijbehorende:
f. bedrijfswoningen, al dan niet in combinatie met ruimte voor een aan-huis-verbonden beroep dan wel een kleinschalige bedrijfsmatige activiteit;
g. aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen bij bedrijfswoningen;
h. tuinen, erven en terreinen;
i. bouwwerken, geen gebouwen zijnde;

waarbij, ter plaatse van de aanduiding "karakteristiek", de instandhouding van de bestaande karakteristieke waarden van gebouwen wordt nagestreefd, zoals die zijn beschreven in bijlage 3 van de toelichting.

6.2 Bouwregels

6.2.1 Gebouwen en overkappingen

Voor het bouwen van de in 6.1. onder a en f bedoelde bouwwerken gelden de volgende regels:
a. per bestemmingsvlak mogen uitsluitend gebouwen en overkappingen ten behoeve van het ter plaatse gevestigde bedrijf worden gebouwd;
b. de gezamenlijke oppervlakte van de gebouwen en overkappingen zal per bestemmingsvlak niet meer bedragen dan 50% van de oppervlakte van het bestemmingsvlak;
c. het aantal bedrijfswoningen zal ten hoogste één per bestemmingsvlak bedragen;
d. de bedrijfsgebouwen en overkappingen zullen tenminste 3,00 m achter de voorgevel van de bedrijfswoning dan wel het verlengde daarvan worden gebouwd, tenzij de bestaande afstand minder bedraagt, in welke geval de afstand ten minste de in het verleden toegelaten bestaande afstand bedraagt;

e. de afstand van een bedrijfswoning ten opzichte van de weg zal ten minste de bestaande afstand bedragen;
f. de maatvoering van een gebouw of een overkapping zal voorts voldoen aan de eisen die in het volgende bouwschema zijn gesteld:

Functie van een gebouw	Oppervlakte in m²		Goothoogte in m.	Dakhelling in °		Bouwhoogte in m.
	max. per gebouw	max. gezamenlijk	max.	min.	max.	max.
Bedrijfsgebouw of overkapping	-	500* (zie tevens 6.2.1 onder b)	5,50	15	60	14,00
Bedrijfswoning	200	-	5,50	15	60	9,00

* tenzij de bestaande gezamenlijke oppervlakte meer bedraagt in welk geval de maximale gezamenlijke oppervlakte ten hoogste de bestaande gezamenlijke oppervlakte zal bedragen

6.2.2 Aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen

Voor het bouwen van de in 6.1 onder g genoemde aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen gelden de volgende regels:

a. aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen zullen ten minste 3,00 m achter de voorgevel van de bedrijfswoning c.q. het verlengde daarvan worden gebouwd;
b. de gezamenlijke oppervlakte van de aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen bij een bedrijfswoning zal ten hoogste 100 m² bedragen, met dien verstande dat:
    1. de gezamenlijke oppervlakte van de aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen ten hoogste 100% van de oppervlakte van de bedrijfswoning zal bedragen;
    2. de gezamenlijke oppervlakte van de aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen bij een bedrijfswoning ten hoogste 50% van het erf zal bedragen;
c. de goothoogte van een aan- of uitbouw of een aangebouwd bijgebouw zal ten hoogste gelijk zijn aan de bouwhoogte van de eerste bouwlaag van de bedrijfswoning waaraan wordt gebouwd, plus 0,25 m, met dien verstande dat de goothoogte van een aan- of uitbouw of een aangebouwd bijgebouw niet meer mag bedragen dan 4,00 m;
d. de onderlinge afstand tussen een bedrijfswoning en een bijgebouw zal ten hoogste 25,00 m bedragen, tenzij de bestaande afstand groter is, in welk geval de bestaande afstand als maximum geldt;
e. de goothoogte van een vrijstaand bijgebouw zal ten hoogste 3,50 m bedragen;
f. de bouwhoogte van een bijgebouw zal ten hoogste 6,00 m bedragen;
g. de bouwhoogte van een overkapping zal ten hoogste 3,00 m bedragen.

6.2.3 Overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde

Voor het bouwen van overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, gelden de volgende regels:

a. de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen zal ten hoogste 1,00 m bedragen, met dien verstande dat de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen achter de voorgevel van de bedrijfswoning(en) of de bedrijfsgebouw(en) ten hoogste 2,00 m zal bedragen;
b. de bouwhoogte van reclamemasten zal ten hoogste 6,00 m bedragen;
c. er zullen geen bouwwerken ten behoeve van de opwekking van windenergie en paardrijbakken worden gebouwd;
d. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, zal ten hoogste 10,00 m bedragen.

6.3 Afwijken van de bouwregels

6.3.1 Trekkershutten

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 6.2.1 onder a in die zin dat bouwwerken ten behoeve van trekkershutten worden gebouwd, mits:
a. er ten hoogste 10 trekkershutten per bedrijf per bestemmingsvlak worden gebouwd;
b. de oppervlakte van een trekkershut ten hoogste 20 m² zal bedragen;
c. de goothoogte van een trekkershut ten hoogste 3,50 m zal bedragen;
d. met een erfinrichtingsplan wordt aangetoond dat de ontwikkeling op een zorgvuldige wijze landschappelijk wordt ingepast;
e. tevens de in 6.5.3 genoemde vergunning wordt verleend;
f. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het bebouwingsbeeld, de milieusituatie, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

6.3.2 Afstand bedrijfswoning tot de weg

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 6.2.1 onder e in die zin dat de afstand van een bedrijfswoning ten opzichte van de weg wordt verkleind, mits:
a. de geluidsbelasting van de geluidsgevoelige objecten niet hoger is dan de daarvoor geldende voorkeursgrenswaarde of een vastgestelde hogere grenswaarde;
b. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het bebouwingsbeeld, de milieusituatie, de woonsituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

6.3.3 Vergroten oppervlakte bedrijfsgebouwen en overkappingen

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 6.2.1 onder f in die zin dat de gezamenlijke oppervlakte van de bedrijfsgebouwen en overkappingen met 20% wordt vergroot, mits:
a. met een erfinrichtingsplan wordt aangetoond dat de ontwikkeling op een zorgvuldige wijze landschappelijk wordt ingepast;
b. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden, het bebouwingsbeeld, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

6.3.4 Situering aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 6.2.2 onder a in die zin dat een aan- of uitbouw, een bijgebouw of een overkapping minder dan 3,00 m achter de voorgevel van de bedrijfswoning dan wel het verlengde daarvan wordt gebouwd, mits:

- geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de woonsituatie en het straat- en bebouwingsbeeld.

6.3.5 Paardrijbakken

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 6.2.3 onder c in die zin dat paardrijbakken worden toegestaan, mits:

- tevens de in 6.5.10 bedoelde vergunning is verleend.

6.4 Specifieke gebruiksregels

Tot een strijdig gebruik van gronden en bouwwerken met deze bestemming wordt in aanvulling op het gestelde in Artikel 44 in ieder geval gerekend:

a. het gebruik van de gronden en bouwwerken voor andere bedrijvigheid dan bedoeld in 6.1 onder a;
b. het gebruik van de gronden en gebouwen voor verblijfsrecreatieve doeleinden;
c. het splitsen van een bedrijfswoning zodanig dat er meer dan één woning ontstaat;
d. het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van detailhandel, anders dan de verkoop van motorbrandstoffen met bijbehorende accessoires ter plaatse van de aanduiding "verkooppunt motorbrandstoffen zonder lpg";
e. het gebruik van gedeelten van een bedrijfswoning, inclusief aan- en uitbouwen bij de bedrijfswoning, voor de uitoefening van een aan-huis-verbonden beroep of een kleinschalige bedrijfsmatige activiteit, indien:
    1. het beroep of bedrijf niet wordt uitgeoefend door één van de bewoners van de bedrijfswoning, waarbij één andere arbeidskracht ter plekke werkzaam mag zijn;
    2. de beroeps-/bedrijfsvloeroppervlakte in de bedrijfswoning meer bedraagt dan 30% van het vloeroppervlak van de bedrijfswoning;
    3. de beroeps-/bedrijfsvloeroppervlakte meer dan 50 m² bedraagt;
    4. parkeren niet op eigen erf plaatsvindt;
    5. detailhandel plaatsvindt anders dan productiegebonden detailhandel;
f. het gebruik van een bedrijfswoning, inclusief aan- en uitbouwen, voor (mantel)zorg;
g. het gebruik van vrijstaande bijgebouwen voor bewoning;
h. het gebruik van gronden ten behoeve van de aanleg van een paardrijbak met de daarbijbehorende bouwwerken.

6.5 Afwijken van de gebruiksregels

6.5.1 Vergelijkbare bedrijvigheid

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 6.4 onder a in die zin dat de gronden en bouwwerken worden gebruikt voor bedrijven, welke naar de aard en de invloed op de omgeving vergelijkbaar zijn met de genoemde bedrijven, mits:

a. het niet betreft detailhandelsbedrijven, geluidzoneringsplichtige inrichtingen, risicovolle inrichtingen en/of vuurwerkbedrijven;
b. zwaar verkeer of veel verkeer aantrekkende bedrijvigheid uitsluitend aan wegen, die daarop zijn berekend, gevestigd wordt;
c. de aanwezige woonfunctie bij het bedrijf wordt gehandhaafd;
d. de bedrijfsvestiging plaatsvindt binnen de bestaande oppervlakte aan gebouwen;
e. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

6.5.2 Theeschenkerij

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 6.4 onder a in die zin dat bij een bedrijfswoning een theeschenkerij wordt gevestigd, mits:
a. de schenkerij binnen de bestaande bebouwing wordt gevestigd;
b. een klein buitenterras ten behoeve van de theeschenkerij mag worden aangelegd;
c. de bedrijfsvloeroppervlakte ten behoeve van de theeschenkerij maximaal 50 m² mag bedragen;
d. parkeren op eigen erf plaatsvindt;
e. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de woonsituatie, de verkeersveiligheid en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

6.5.3 Trekkershutten

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 6.4 onder b in die zin dat trekkershutten worden toegestaan, mits:
- tevens de in 6.3.1 bedoelde vergunning is verleend.

6.5.4 Recreatieappartementen

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 6.4 onder b in die zin dat de gronden en bouwwerken in combinatie met het wonen, al dan niet in samenhang met inpandige bouwactiviteiten, worden gebruikt voor recreatieappartementen ten behoeve van recreatieve bewoning in de bedrijfswoning, inclusief de aan- en uitbouwen, en de bijgebouwen, mits:
a. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
b. de oppervlakte van het permanente woongedeelte van de bedrijfswoning niet minder mag bedragen dan 75 m²;
c. parkeren op eigen erf plaatsvindt;
d. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
e. er vanwege de logiesverstrekking geen onevenredige hinder wordt veroorzaakt voor nabijgelegen woningen van derden (minimale afstand 50 m tot de woonbestemmingsgrens);
f. de gezamenlijke oppervlakte die bij een bedrijfswoning wordt gebruikt ten behoeve van nevenfuncties ten hoogste 100 m² bedraagt;

g. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de natuurlijke en landschappelijke waarden, de woonsituatie, de verkeersveiligheid en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

6.5.5 Logies met ontbijt

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 6.4 onder b in die zin dat de gronden en bouwwerken in combinatie met het wonen, al dan niet in samenhang met inpandige bouwactiviteiten, worden gebruikt voor logiesverstrekking ten behoeve van recreatieve bewoning in de vorm van logies met ontbijt, mits:

a. de logiesverstrekking plaatsvindt binnen de bedrijfswoning, een aan- of uitbouw of een aangebouwd bijgebouw. Er wordt uitgegaan van een bestaande entree (deur);
b. de oppervlakte van het permanente woongedeelte van de bedrijfswoning niet minder mag bedragen dan 75 m²;
c. er maximaal drie kamers met in totaal 10 slaapplaatsen gerealiseerd worden;
d. er geen keukenblok in de kamers wordt gemaakt;
e. parkeren op eigen erf plaatsvindt;
f. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
g. er vanwege de logiesverstrekking geen onevenredige hinder wordt veroorzaakt voor nabijgelegen woningen van derden (minimale afstand 50 m tot de woonbestemmingsgrens);
h. de gezamenlijke oppervlakte die bij een bedrijfswoning wordt gebruikt ten behoeve van nevenfuncties ten hoogste 100 m² bedraagt;
i. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de verkeersveiligheid en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

6.5.6 Klein kamperen

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 6.4 onder b in die zin dat de gronden tevens worden gebruikt als standplaats voor kampeermiddelen, mits:

a. het maximum aantal kampeerterreinen binnen het plangebied ten hoogste 30 zal bedragen;
b. het aantal te plaatsen kampeermiddelen per kampeerterrein ten hoogste 25 bedraagt;
c. er geen stacaravans worden geplaatst en/of seizoenplaatsen worden ingericht;
d. het kamperen uitsluitend plaatsvindt in de periode van 15 maart tot 1 november;
e. sanitaire voorzieningen in bestaande gebouwen wordt ondergebracht;
f. de afstand tussen de kampeermiddelen en de aanwezige bebouwing op het perceel ten hoogste 100,00 m bedraagt;
g. de afstand van de gronden waar het kampeerterrein feitelijk gevestigd wordt tot de dichtstbijzijnde gevel van een naastgelegen woonhuis ten minste 50,00 m bedraagt;
h. de afstand van de gronden waar het kampeerterrein feitelijk gevestigd wordt tot de buitengrenzen van een bestaand kampeerterrein ten minste 100,00 m bedraagt;

i. met een erfinrichtingsplan wordt aangetoond dat de ontwikkeling op een zorgvuldige wijze landschappelijk wordt ingepast;
j. parkeren op eigen erf plaatsvindt;
k. aangetoond wordt dat de realisatie van een kleinschalig kampeerterrein niet in strijd is met de ecologische en archeologische waarden en de externe veiligheid;
l. voorafgaande aan de realisatie van een kleinschalig kampeerterrein wordt overlegd met het waterschap;
m. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
n. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

6.5.7 Inwoning

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 6.4 onder c en toestaan dat een bedrijfswoning al dan niet in combinatie met interne bouwactiviteiten wordt gebruikt voor meer dan één huishouden, mits:
a. deze afwijking uitsluitend wordt toegepast ten behoeve van de huisvesting van een tweede (huishouden van een) persoon;
b. er geen sprake is van een tweede bedrijfswoning;
c. de huisvesting van een tweede (huishouden van een) persoon noodzakelijk is voor het constante toezicht op het bedrijf dan wel de huisvesting noodzakelijk is in verband met de continuïteit en duurzaamheid van het bedrijf als volwaardig meermansbedrijf;
d. de bestaande bouwmassa niet wordt vergroot;
e. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
f. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

6.5.8 Productiegebonden detailhandel

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 6.4 onder d in die zin dat de gronden en gebouwen worden gebruikt voor de uitoefening van productiegebonden detailhandel, mits:
a. de bruto verkoopvloeroppervlakte ten hoogste 10% van de gezamenlijke oppervlakte aan bedrijfsgebouwen, met een maximum van 50 m², mag bedragen;
b. de functie vanuit de bestaande bebouwing moet worden uitgeoefend;
c. er sprake is van verkoop van ter plaatse bereide, verwerkte en/of toegepaste producten;
d. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de woonsituatie, de verkeersveiligheid en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

6.5.9 (Mantel)zorg

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 6.4 onder f en g in die zin dat een bedrijfswoning, aan- of uitbouw en/of bijgebouw, al dan niet gepaard gaande met interne bouwactiviteiten, wordt gebruikt voor bewoning ten behoeve van mantelzorg, mits:

a. de bewoning uitsluitend plaatsvindt vanuit een oogpunt van (mantel)zorg voor personen;
b. er geen onevenredige aantasting plaatsvindt van de in geding zijnde belangen waaronder die van omwonenden en (agrarische) bedrijven;
c. de functie ondergeschikt aan de woonfunctie wordt toegevoegd en er geen sprake is van een zelfstandige woning;
d. de oppervlakte voor mantelzorg per bestemmingsvlak niet meer bedraagt dan 100 m².
e. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de verkeersveiligheid en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

6.5.10 Paardrijbakken

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 6.4 onder h in die zin dat gronden, voorzover gelegen binnen het bestemmingsvlak, worden gebruikt voor de aanleg van een paardrijbak ten behoeve van het eigen hobbymatige gebruik met de daarbijbehorende bouwwerken, mits:

a. de paardrijbak zoveel mogelijk uit het zicht van de openbare weg wordt gesitueerd ten behoeve van een goede landschappelijke inpassing;
b. er vanwege de paardrijbak geen onevenredige hinder (geur, geluid, licht en stof) wordt veroorzaakt voor nabijgelegen woningen van derden (minimale afstand 50,00 m tot de woonbestemmingsgrens).
c. er geen onevenredige verstoring van het bodemarchief wordt veroorzaakt
d. de oppervlakte van een paardrijbak ten hoogste 1.200 m² bedraagt;
e. de bouwhoogte van lichtmasten of naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwwerken ten behoeve van de verlichting van paardrijbakken ten hoogste 5,00 m zal bedragen;
f. de lichtmasten uitsluitend gericht zijn op de paardrijbak;
g. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, ten hoogste 3,00 m zal bedragen.

6.6 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden

6.6.1 Vergunningplicht

Voor de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden is een omgevingsvergunning vereist:

- het (gedeeltelijk) verwijderen van karakteristieke gebouwen, ter plaatse van de aanduiding "karakteristiek".

6.6.2 Uitzondering

Het bepaalde in lid 6.6.1 is niet van toepassing op werken en werkzaamheden welke:

a. het normale onderhoud betreffen;
b. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan.

6.6.3 Toetsingscriteria

De omgevingsvergunningen kunnen slechts worden verleend, indien:
a. de bouwtechnische kwaliteit dusdanig slecht is dat hergebruik in alle redelijkheid niet mogelijk is;
b. het delen van een gebouw betreft die op zichzelf niet karakteristiek zijn en waarbij door verwijdering daarvan de karakteristieke waarden van het gebouw niet onevenredig wordt aangetast.

6.7 Wijzigingsbevoegdheid

6.7.1 Wijzigen naar agrarisch

Burgemeester en Wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de bestemming 'Bedrijf' ten behoeve van de vestiging van een grondgebonden agrarisch bedrijf wordt gewijzigd in de bestemming 'Agrarisch', mits:
a. na toepassing van deze wijzigingsbevoegdheid de regels van de artikel 3 van overeenkomstige toepassing zijn;
b. de aanduiding “specifieke vorm van agrarisch - bedrijfskavel grondgebonden agrarisch bedrijf” met inbegrip van een daarbinnen gelegen bouwvlak ter plaatse wordt aangebracht;
c. de omvang van het bouwvlak maximaal 1,50 dan wel 3,00 hectare zal bedragen, waarbij de criteria van 3.7.1 respectievelijk 3.7.2 bij de toepassing van deze wijzigingsbevoegdheid van overeenkomstige toepassing zijn;
d. de mest- en milieuwetgeving het nieuwe bedrijf mogelijk maken;
e. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden, de cultuurhistorische en archeologische waarden, de woonsituatie, de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

6.7.2 Wijziging naar wonen

Burgemeester en Wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de bestemming 'Bedrijf' wordt, gewijzigd in de bestemming 'Wonen - 2' of 'Wonen - Voormalige boerderijpanden', ten behoeve van een functieverandering van een bestemmingsvlak, mits:
a. na toepassing van deze wijzigingsbevoegdheid de regels van respectievelijk artikel 29 of 31 van overeenkomstige toepassing zijn;
b. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in dié zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
c. de woonfunctie ondergebracht wordt in de voormalige bedrijfswoning, dan wel een aanwezig voormalig boerderijpand;
d. het geen gronden betreft ter plaatse van de aanduiding "bedrijfswoning uitgesloten";
e. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Artikel 7 Bedrijf - Delfstof-/energiewinning

Zie voor de uitleg van de bestemming paragraaf 5.7 Bedrijf - Delfstof-/energiewinning in de toelichting.

7.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Bedrijf - Delfstof-/energiewinning' aangewezen gronden zijn bestemd voor:
a. terreinen ten behoeve van delfstoffenonderzoek en -winning, niet zijnde geluidszoneringsplichtige inrichtingen en/of risicovolle inrichtingen;

met daaraan ondergeschikt:
b. ontsluitingswegen en verhardingen;
c. nutsvoorzieningen;
d. water;

met de daarbijbehorende:
e. gebouwen en overkappingen;
f. terreinen;
g. bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

7.2 Bouwregels

7.2.1 Gebouwen en overkappingen

Voor het bouwen van gebouwen en overkappingen gelden de volgende regels:
a. de gezamenlijke oppervlakte van de gebouwen en overkappingen zal per bestemmingsvlak niet meer bedragen dan 10% van de oppervlakte van het bestemmingsvlak;
b. de bouwhoogte van een gebouw of een overkapping zal ten hoogste 6,00 m bedragen.

7.2.2 Overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde

Voor het bouwen van overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, gelden de volgende regels:
a. de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen zal ten hoogste 2,50 m bedragen;
b. de bouwhoogte van een boortoren zal ten hoogste 50,00 m bedragen;
c. de bouwhoogte van reclamemasten zal ten hoogste 6,00 m bedragen;
d. er zullen geen bouwwerken ten behoeve van de opwekking van windenergie worden gebouwd;
e. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, zal ten hoogste 10,00 m bedragen.

Artikel 8 Bedrijf - Loonbedrijf

Zie voor de uitleg van de bestemming paragraaf 5.8 Bedrijf - Loonbedrijf in de toelichting.

8.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Bedrijf - Loonbedrijf' aangewezen gronden zijn bestemd voor:
a. bedrijfsgebouwen en overkappingen, ten behoeve van agrarische loonbedrijven, al dan niet in combinatie een grondgebonden agrarische bedrijfsvoering;

met daaraan ondergeschikt:
b. kleinschalige duurzame energieopwekking;
c. nutsvoorzieningen;
d. wegen en paden;
e. water;

met de daarbijbehorende:
f. bedrijfswoningen, al dan niet in combinatie met ruimte voor een aan-huis-verbonden beroep dan wel een kleinschalige bedrijfsmatige activiteit;
g. aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen bij een bedrijfswoning;
h. tuinen, erven en terreinen;
i. bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

8.2 Bouwregels

8.2.1 Gebouwen en overkappingen

Voor het bouwen van de in 8.1 onder a en f bedoelde bouwwerken gelden de volgende regels:
a. per bestemmingsvlak mogen uitsluitend gebouwen en overkappingen ten behoeve van het ter plaatse gevestigde agrarisch loonbedrijf worden gebouwd;
b. de gezamenlijke oppervlakte van de gebouwen en overkappingen zal per bestemmingsvlak niet meer bedragen dan 50% van de oppervlakte van het bestemmingsvlak;
c. het aantal bedrijfswoningen zal ten hoogste één per bestemmingsvlak bedragen;
d. de bedrijfsgebouwen en overkappingen zullen tenminste 3,00 m achter de voorgevel van de bedrijfswoning dan wel het verlengde daarvan worden gebouwd, tenzij de bestaande afstand minder bedraagt, in welke geval de afstand ten minste de in het verleden toegelaten bestaande afstand bedraagt;
e. de afstand van een bedrijfswoning ten opzichte van de weg zal ten minste de bestaande afstand bedragen;
f. de maatvoering van een gebouw of een overkapping zal voorts voldoen aan de eisen die in het volgende bouwschema zijn gesteld:

Functie van een gebouw	Oppervlakte in m²		Goothoogte in m.	Dakhelling in °		Bouwhoogte in m.
	max. per gebouw	max. gezamenlijk	max.	min.	max.	max.
Bedrijfsgebouw of overkapping	1.600*	2.500*	5,50	15	60	14,00
Bedrijfswoning	200	-	5,50	15	60	9,00

* tenzij de bestaande gezamenlijke oppervlakte meer bedraagt in welk geval de maximale gezamenlijke oppervlakte ten hoogste de bestaande gezamenlijke oppervlakte zal bedragen

8.2.2 Aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen

Voor het bouwen van de in 8.1 onder g genoemde aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen gelden de volgende regels:

a. aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen zullen ten minste 3,00 m achter de voorgevel van de bedrijfswoning c.q. het verlengde daarvan worden gebouwd;
b. de gezamenlijke oppervlakte van de aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen bij een bedrijfswoning zal ten hoogste 100 m² bedragen, met dien verstande dat:
    1. de gezamenlijke oppervlakte van de aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen ten hoogste 100% van de oppervlakte van de bedrijfswoning zal bedragen;
    2. de gezamenlijke oppervlakte van de aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen bij een bedrijfswoning ten hoogste 50% van het erf zal bedragen;
c. de goothoogte van een aan- of uitbouw of een aangebouwd bijgebouw zal ten hoogste gelijk zijn aan de bouwhoogte van de eerste bouwlaag van de bedrijfswoning waaraan wordt gebouwd, plus 0,25 m, met dien verstande dat de goothoogte van een aan- of uitbouw of een aangebouwd bijgebouw niet meer mag bedragen dan 4,00 m;
d. de onderlinge afstand tussen een bedrijfswoning en een bijgebouw zal ten hoogste 25,00 m bedragen, tenzij de bestaande afstand groter is, in welk geval de bestaande afstand als maximum geldt;
e. de goothoogte van een vrijstaand bijgebouw zal ten hoogste 3,50 m bedragen;
f. de bouwhoogte van een bijgebouw zal ten hoogste 6,00 m bedragen;
g. de bouwhoogte van een overkapping zal ten hoogste 3,00 m bedragen.

8.2.3 Overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde

Voor het bouwen van overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, gelden de volgende regels:

a. de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen zal ten hoogste 1,00 m bedragen, met dien verstande dat de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen achter de voorgevel van de bedrijfswoning(en) of de bedrijfsgebouw(en) ten hoogste 2,00 m zal bedragen;
b. de bouwhoogte van reclamemasten zal ten hoogste 6,00 m bedragen;
c. er zullen geen bouwwerken ten behoeve van de opwekking van windenergie en paardrijbakken worden gebouwd;

d. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, zal ten hoogste 10,00 m bedragen.

8.3 Afwijken van de bouwregels

8.3.1 Trekkershutten

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 8.2.1 onder a in die zin dat bouwwerken ten behoeve van trekkershutten worden gebouwd, mits:

a. er ten hoogste 10 trekkershutten per loonbedrijf per bestemmingsvlak worden gebouwd;
b. de oppervlakte van een trekkershut ten hoogste 20 m² zal bedragen;
c. de goothoogte van een trekkershut ten hoogste 3,50 m zal bedragen;
d. met een erfinrichtingsplan wordt aangetoond dat de ontwikkeling op een zorgvuldige wijze landschappelijk wordt ingepast;
e. tevens de in 8.5.2 genoemde vergunning wordt verleend;
f. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het bebouwingsbeeld, de milieusituatie, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

8.3.2 Afstand bedrijfswoning tot de weg

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 8.2.1 onder e in die zin dat de afstand van een bedrijfswoning ten opzichte van de weg wordt verkleind, mits:

a. de geluidsbelasting van de geluidsgevoelige objecten niet hoger is dan de daarvoor geldende voorkeursgrenswaarde of een vastgestelde hogere grenswaarde;
b. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het bebouwingsbeeld, de milieusituatie, de woonsituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

8.3.3 Oppervlakte bedrijfsgebouwen en overkappingen

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 8.2.1 onder f in die zin dat een bedrijfsgebouw of een overkapping wordt gebouwd met een oppervlakte groter dan 1.600 m², mits:

a. met een erfinrichtingsplan en een lichtplan wordt aangetoond dat de ontwikkeling op een zorgvuldige wijze landschappelijk wordt ingepast;
b. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het bebouwingsbeeld, de milieusituatie, de woonsituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

8.3.4 Situering aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 8.2.2 onder a in die zin dat een aan- of uitbouw, een bijgebouw of een overkapping minder dan 3,00 m achter de voorgevel van de bedrijfswoning dan wel het verlengde daarvan wordt gebouwd, mits:

- geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de woonsituatie en het straat- en bebouwingsbeeld.

8.3.5 Paardrijbakken

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 8.2.3 onder c in die zin dat paardrijbakken worden toegestaan, mits:

- tevens de in 8.5.9 bedoelde vergunning is verleend.

8.4 Specifieke gebruiksregels

Tot een strijdig gebruik van gronden en bouwwerken met deze bestemming wordt in aanvulling op het gestelde in Artikel 44 in ieder geval gerekend:

a. het gebruik van de gronden en bouwwerken voor andere bedrijvigheid dan bedoeld in 8.1 onder a;
b. het gebruik van de gronden en gebouwen voor verblijfsrecreatieve doeleinden;
c. het splitsen van een bedrijfswoning zodanig dat er meer dan één woning ontstaat;
d. het gebruik van de gronden en gebouwen voor detailhandel;
e. het gebruik van gedeelten van een bedrijfswoning, inclusief aan- en uitbouwen bij de bedrijfswoning, voor de uitoefening van een aan-huis-verbonden beroep of een kleinschalige bedrijfsmatige activiteit, indien:
    1. het beroep of bedrijf niet wordt uitgeoefend door één van de bewoners van de bedrijfswoning, waarbij één andere arbeidskracht ter plekke werkzaam mag zijn;
    2. de beroeps-/bedrijfsvloeroppervlakte in de bedrijfswoning meer bedraagt dan 30% van het vloeroppervlak van de bedrijfswoning;
    3. de beroeps-/bedrijfsvloeroppervlakte meer dan 50 m² bedraagt;
    4. parkeren niet op eigen erf plaatsvindt;
    5. detailhandel plaatsvindt anders dan productiegebonden detailhandel;
f. het gebruik van een bedrijfswoning, inclusief aan- en uitbouwen, voor (mantel)zorg;
g. het gebruik van vrijstaande bijgebouwen voor bewoning;
h. het gebruik van gronden ten behoeve van de aanleg van een paardrijbak met de daarbijbehorende bouwwerken**.**

8.5 Afwijken van de gebruiksregels

8.5.1 Theeschenkerij

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 8.4 onder a in die zin dat bij een bedrijfswoning een theeschenkerij wordt gevestigd, mits:

a. de schenkerij binnen de bestaande bebouwing wordt gevestigd;
b. een klein buitenterras ten behoeve van de theeschenkerij mag worden aangelegd;
c. de bedrijfsvloeroppervlakte ten behoeve van de theeschenkerij maximaal 50 m² mag bedragen;
d. parkeren op eigen erf plaatsvindt;
e. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de woonsituatie, de verkeersveiligheid en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

8.5.2 Trekkershutten

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 8.4 onder b in die zin dat trekkershutten worden toegestaan, mits:

- tevens de in 8.3.1 bedoelde vergunning is verleend.

8.5.3 Recreatieappartementen

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 8.4 onder b in die zin dat de gronden en bouwwerken in combinatie met het wonen, al dan niet in samenhang met inpandige bouwactiviteiten, worden gebruikt voor recreatieappartementen ten behoeve van recreatieve bewoning in de bedrijfswoning, inclusief de aan- en uitbouwen, en de bijgebouwen, mits:

a. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
b. de oppervlakte van het permanente woongedeelte van de bedrijfswoning niet minder mag bedragen dan 75 m²;
c. parkeren op eigen erf plaatsvindt;
d. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
e. er vanwege de logiesverstrekking geen onevenredige hinder wordt veroorzaakt voor nabijgelegen woningen van derden (minimale afstand 50 m tot de woonbestemmingsgrens);
f. de gezamenlijke oppervlakte die bij een bedrijfswoning wordt gebruikt ten behoeve van nevenfuncties ten hoogste 100 m² bedraagt;
g. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de natuurlijke en landschappelijke waarden, de woonsituatie, de verkeersveiligheid en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

8.5.4 Logies met ontbijt

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 8.4 onder b in die zin dat de gronden en bouwwerken in combinatie met het wonen, al dan niet in samenhang met inpandige bouwactiviteiten, worden gebruikt voor logiesverstrekking ten behoeve van recreatieve bewoning in de vorm van logies met ontbijt, mits:

a. de logiesverstrekking plaatsvindt binnen de bedrijfswoning, een aan- of uitbouw of een aangebouwd bijgebouw. Er wordt uitgegaan van een bestaande entree (deur);
b. de oppervlakte van het permanente woongedeelte van de bedrijfswoning niet minder mag bedragen dan 75 m²;
c. er maximaal drie kamers met in totaal 10 slaapplaatsen gerealiseerd worden;
d. er geen keukenblok in de kamers wordt gemaakt;
e. parkeren op eigen erf plaatsvindt;
f. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
g. er vanwege de logiesverstrekking geen onevenredige hinder wordt veroorzaakt voor nabijgelegen woningen van derden (minimale afstand 50 m tot de woonbestemmingsgrens);

h. de gezamenlijke oppervlakte die bij een bedrijfswoning wordt gebruikt ten behoeve van nevenfuncties ten hoogste 100 m² bedraagt;
i. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de verkeersveiligheid en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

8.5.5 Klein kamperen

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 8.4 onder b in die zin dat de gronden tevens worden gebruikt als standplaats voor kampeermiddelen, mits:
a. het maximum aantal kampeerterreinen binnen het plangebied ten hoogste 30 zal bedragen;
b. het aantal te plaatsen kampeermiddelen per kampeerterrein ten hoogste 25 bedraagt;
c. er geen stacaravans worden geplaatst en/of seizoenplaatsen worden ingericht;
d. het kamperen uitsluitend plaatsvindt in de periode van 15 maart tot 1 november;
e. sanitaire voorzieningen in bestaande gebouwen wordt ondergebracht;
f. de afstand tussen de kampeermiddelen en de aanwezige bebouwing op het perceel ten hoogste 100,00 m bedraagt;
g. de afstand van de gronden waar het kampeerterrein feitelijk gevestigd wordt tot de dichtstbijzijnde gevel van een naastgelegen woonhuis ten minste 50,00 m bedraagt;
h. de afstand van de gronden waar het kampeerterrein feitelijk gevestigd wordt tot de buitengrenzen van een bestaand kampeerterrein ten minste 100,00 m bedraagt;
i. met een erfinrichtingsplan wordt aangetoond dat de ontwikkeling op een zorgvuldige wijze landschappelijk wordt ingepast;
j. parkeren op eigen erf plaatsvindt;
k. aangetoond wordt dat de realisatie van een kleinschalig kampeerterrein niet in strijd is met de ecologische en archeologische waarden en de externe veiligheid;
l. voorafgaande aan de realisatie van een kleinschalig kampeerterrein wordt overlegd met het waterschap;
m. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
n. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

8.5.6 Inwoning

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 8.4 onder c en toestaan dat een bedrijfswoning al dan niet in combinatie met interne bouwactiviteiten wordt gebruikt voor meer dan één huishouden, mits:
a. deze afwijking uitsluitend wordt toegepast ten behoeve van de huisvesting van een tweede (huishouden van een) persoon;
b. er geen sprake is van een tweede bedrijfswoning;

c. de huisvesting van een tweede (huishouden van een) persoon noodzakelijk is voor het constante toezicht op het agrarisch loonbedrijf dan wel de huisvesting noodzakelijk is in verband met de continuïteit en duurzaamheid van het bedrijf als volwaardig meermansbedrijf;
d. de bestaande bouwmassa niet wordt vergroot;
e. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
f. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

8.5.7 Productiegebonden detailhandel

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 8.4 onder d in die zin dat de gronden en gebouwen worden gebruikt voor de uitoefening van productiegebonden detailhandel, mits:
a. de bruto verkoopvloeroppervlakte ten hoogste 10% van de gezamenlijke oppervlakte aan bedrijfsgebouwen, met een maximum van 50 m², mag bedragen;
b. de functie vanuit de bestaande bebouwing moet worden uitgeoefend;
c. er sprake is van verkoop van ter plaatse bereide, verwerkte en/of toegepaste producten;
d. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de woonsituatie, de verkeersveiligheid en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

8.5.8 (Mantel)zorg

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 8.4 onder f en g in die zin dat een bedrijfswoning, aan- of uitbouw en/of bijgebouw, al dan niet gepaard gaande met interne bouwactiviteiten, wordt gebruikt voor bewoning ten behoeve van mantelzorg, mits:
a. de bewoning uitsluitend plaatsvindt vanuit een oogpunt van (mantel)zorg voor personen;
b. er geen onevenredige aantasting plaatsvindt van de in geding zijnde belangen waaronder die van omwonenden en (agrarische) bedrijven;
c. de functie ondergeschikt aan de woonfunctie wordt toegevoegd en er geen sprake is van een zelfstandige woning;
d. de oppervlakte voor mantelzorg per bestemmingsvlak niet meer bedraagt dan 100 m².
e. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de verkeersveiligheid en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

8.5.9 Paardrijbakken

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 8.4 onder h in die zin dat gronden, voorzover gelegen binnen het bestemmingsvlak, worden gebruikt voor de aanleg van een paardrijbak ten behoeve van het eigen hobbymatige gebruik met de daarbijbehorende bouwwerken, mits:
a. de paardrijbak zoveel mogelijk uit het zicht van de openbare weg wordt gesitueerd ten behoeve van een goede landschappelijke inpassing;

b. er vanwege de paardrijbak geen onevenredige hinder (geur, geluid, licht en stof) wordt veroorzaakt voor nabijgelegen woningen van derden (minimale afstand 50 m tot de woonbestemmingsgrens).
c. er geen onevenredige verstoring van het bodemarchief wordt veroorzaakt
d. de oppervlakte van een paardrijbak ten hoogste 1.200 m² bedraagt;
e. de bouwhoogte van lichtmasten of naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwwerken ten behoeve van de verlichting van paardrijbakken ten hoogste 5,00 m zal bedragen;
f. de lichtmasten uitsluitend gericht zijn op de paardrijbak;
g. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, ten hoogste 3,00 m zal bedragen.

8.6 Wijzigingsbevoegdheid

8.6.1 Wijzigen naar agrarisch

Burgemeester en Wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de bestemming 'Bedrijf - Loonbedrijf' ten behoeve van de vestiging van een grondgebonden agrarisch bedrijf wordt gewijzigd in de bestemming 'Agrarisch', mits:

a. na toepassing van deze wijzigingsbevoegdheid de regels van de artikel 3 van overeenkomstige toepassing zijn;
b. de aanduiding “specifieke vorm van agrarisch - bedrijfskavel grondgebonden agrarisch bedrijf” met inbegrip van een daarbinnen gelegen bouwvlak ter plaatse wordt aangebracht;
c. de omvang van het bouwvlak maximaal 1,50 dan wel 3,00 hectare zal bedragen, waarbij de criteria van 3.7.1 respectievelijk 3.7.2 bij de toepassing van deze wijzigingsbevoegdheid van overeenkomstige toepassing zijn;
d. de mest- en milieuwetgeving het nieuwe bedrijf mogelijk maken;
e. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden, de cultuurhistorische en archeologische waarden, de woonsituatie, de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

8.6.2 Wijziging naar wonen

Burgemeester en Wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de bestemming 'Bedrijf - Loonbedrijf' wordt gewijzigd in de bestemming 'Wonen - 2' of 'Wonen - Voormalige boerderijpanden', ten behoeve van een functieverandering van een bestemmingsvlak, mits:

a. na toepassing van deze wijzigingsbevoegdheid de regels van respectievelijk artikel 29 of 31 van overeenkomstige toepassing zijn;
b. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
c. de woonfunctie ondergebracht wordt in de voormalige bedrijfswoning, dan wel een aanwezig voormalig boerderijpand;
d. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Artikel 9 Bedrijf - Molen

Zie voor de uitleg van de bestemming paragraaf 5.9 Bedrijf - Molen in de toelichting.

9.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Bedrijf - Molen' aangewezen gronden zijn bestemd voor:
a. molens;
met daaraan ondergeschikt:
b. kleinschalige duurzame energieopwekking;
c. nutsvoorzieningen;
d. wegen en paden;
e. water;
met de daarbijbehorende:
f. terreinen;
g. bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

9.2 Bouwregels

9.2.1 Gebouwen en overkappingen

Voor het bouwen van molens gelden de volgende regels:
a. per bestemmingsvlak zal ten hoogste één molen worden gebouwd;
b. het bebouwingspercentage zal per bestemmingsvlak niet meer bedragen dan 70% van de oppervlakte van het bestemmingsvlak;
c. de bouwhoogte van een molen zal ten hoogste 20,00 m bedragen.

9.2.2 Overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde

Voor het bouwen van overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, gelden de volgende regels:
a. de bouwhoogte van terreinafscheidingen zal ten hoogste 2,00 m bedragen;
b. de bouwhoogte van reclamemasten zal ten hoogste 6,00 m bedragen;
c. er zullen geen paardrijbakken worden gebouwd;
d. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, zal ten hoogste 10,00 m bedragen.

9.3 Specifieke gebruiksregels

Tot een strijdig gebruik van gronden en bouwwerken met deze bestemming wordt in aanvulling op het gestelde in Artikel 44 in ieder geval gerekend:
a. het gebruik van de gronden en bouwwerken voor verblijfsrecreatieve doeleinden;
b. het gebruik van gebouwen en overkappingen voor bewoning;
c. het gebruik van de gronden en bouwwerken ten behoeve van detailhandel**.**

9.4 Afwijken van de gebruiksregels

9.4.1 Productiegebonden detailhandel

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 9.3 onder c in die zin dat de gronden en gebouwen worden gebruikt voor de uitoefening van productiegebonden detailhandel, mits:

a. de bruto verkoopvloeroppervlakte ten hoogste 10% van de gezamenlijke oppervlakte aan bedrijfsgebouwen, met een maximum van 50 m², mag bedragen;
b. de functie vanuit de bestaande bebouwing moet worden uitgeoefend;
c. er sprake is van verkoop van ter plaatse bereide, verwerkte en/of toegepaste producten;
d. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de woonsituatie, de verkeersveiligheid en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Artikel 10 Bedrijf - Nutsvoorziening

Zie voor de uitleg van de bestemming paragraaf 5.10 Bedrijf - Nutsvoorziening in de toelichting.

10.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Bedrijf - Nutsvoorziening' aangewezen gronden zijn bestemd voor:
a. terreinen en gebouwen en overkappingen ten behoeve van de waterhuishouding en de energievoorziening en naar de aard daarmee gelijk te stellen openbare nutsvoorzieningen, niet zijnde geluidszoneringsplichtige inrichtingen, risicovolle inrichtingen en/of vuurwerkbedrijven;

met de daarbijbehorende:
b. bouwwerken, geen gebouwen zijnde;

waarbij, ter plaatse van de aanduiding "karakteristiek", de instandhouding van de bestaande karakteristieke waarden van gebouwen wordt nagestreefd, zoals die zijn beschreven in bijlage 3 van de toelichting.

10.2 Bouwregels

10.2.1 Gebouwen en overkappingen

Voor het bouwen van gebouwen en overkappingen gelden de volgende regels:
a. het bebouwingspercentage zal per bestemmingsvlak niet meer bedragen dan 70% van de oppervlakte van het bestemmingsvlak;
b. de bouwhoogte van een gebouw of een overkapping zal ten hoogste 10,00 m bedragen.

10.2.2 Overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde

Voor het bouwen van overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, gelden de volgende regels:
a. de bouwhoogte van terreinafscheidingen zal ten hoogste 2,00 m bedragen;
b. de bouwhoogte van reclamemasten zal ten hoogste 6,00 m bedragen;
c. er zullen geen bouwwerken ten behoeve van de opwekking van windenergie worden gebouwd;
d. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, zal ten hoogste 10,00 m bedragen.

10.3 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden

10.3.1 Vergunningplicht

Voor de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden is een omgevingsvergunning vereist:
- het (gedeeltelijk) verwijderen van karakteristieke gebouwen, ter plaatse van de aanduiding "karakteristiek".

10.3.2 Uitzondering

Het bepaalde in lid 10.3.1 is niet van toepassing op werken en werkzaamheden welke:

a. het normale onderhoud betreffen;
b. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan.

10.3.3 Toetsingscriteria

De omgevingsvergunningen kunnen slechts worden verleend, indien:
a. de bouwtechnische kwaliteit dusdanig slecht is dat hergebruik in alle redelijkheid niet mogelijk is;
b. het delen van een gebouw betreft die op zichzelf niet karakteristiek zijn en waarbij door verwijdering daarvan de karakteristieke waarden van het gebouw niet onevenredig wordt aangetast.

Artikel 11 Bedrijf - Rioolwaterzuivering

Zie voor de uitleg van de bestemming paragraaf 5.11 Bedrijf - Rioolwaterzuivering in de toelichting.

11.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Bedrijf - Rioolwaterzuivering' aangewezen gronden zijn bestemd voor:
a. gebouwen en overkappingen ten behoeve van een rioolwaterzuiveringsinstallatie, niet zijnde een risicovolle inrichting en/of een vuurwerkbedrijf;

waarbij een goede inpassing in het omringende landschap wordt nagestreefd;
met de daarbijbehorende:
b. terreinen;
c. wegen en paden;
d. bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

11.2 Bouwregels

11.2.1 Gebouwen en overkappingen

Voor het bouwen van de in lid 11.1 onder a bedoelde gebouwen en overkappingen gelden de volgende regels:
a. er mogen uitsluitend gebouwen en overkappingen, niet zijnde bedrijfswoningen, ten behoeve van het ter plaatse gevestigde rioolwaterzuiveringsbedrijf worden gebouwd;
b. de gezamenlijke oppervlakte van de gebouwen en overkappingen zal ten hoogste de bestaande oppervlakte bedragen;
c. de goothoogte van een gebouw of een overkapping zal ten hoogste 7,50 m bedragen;
d. de bouwhoogte van een gebouw of overkapping zal ten hoogste 9,00 m bedragen.

11.2.2 Overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde

Voor het bouwen van de overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende regels:
a. de bouwhoogte van terreinafscheidingen zal ten hoogste 2,00 m bedragen;
b. de bouwhoogte van reclamemasten zal ten hoogste 6,00 m bedragen;
c. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, zal ten hoogste 10,00 m bedragen.

11.3 Afwijken van de bouwregels

11.3.1 Vergroten bebouwingspercentage

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in lid 11.2.1 onder b in die zin dat de gezamenlijke oppervlakte van de gebouwen en overkappingen ten hoogste 115% van de bestaande oppervlakte zal bedragen, mits:

- geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de woonsituatie in het omringende gebied, het bebouwingsbeeld, de landschappelijke inpassing en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

11.3.2 Vergroten bouwhoogte bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in lid 11.2.2 onder c in die zin dat de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, wordt vergroot tot ten hoogste 20,00 m, mits:

- geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de woonsituatie in het omringende gebied, het bebouwingsbeeld, de landschappelijke inpassing en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

11.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, en van werkzaamheden

11.4.1 Vergunningplicht

Voor de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden is een omgevingsvergunning vereist:

- het planten en/of rooien van beplanting en houtgewas.

11.4.2 Uitzondering

Het bepaalde in lid 11.4.1 is niet van toepassing op werken en werkzaamheden welke:

a. het normale onderhoud betreffen;
b. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan.

11.4.3 Toetsingscriteria

De omgevingsvergunning kan slechts worden verleend indien geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de landschappelijke inpassing in de omgeving.

Artikel 12 Bedrijf - Windturbinepark

Zie voor de uitleg van de bestemming paragraaf 5.12 Bedrijf - Windturbinepark in de toelichting.

12.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Bedrijf - Windturbinepark' aangewezen gronden zijn bestemd voor:
a. windturbines;
b. sport- en recreatieve doeleinden, zoals een hondendressuurterrein, met de daarbijbehorende gebouwen en overkappingen, ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van sport - sport en recreatiedoeleinden";

met daaraan ondergeschikt:
c. het agrarisch medegebruik;
d. het dagrecreatief medegebruik;
e. nutsvoorzieningen;
f. ontsluitingswegen en paden;
g. water;

met de daarbijbehorende:
h. gebouwen en overkappingen ten behoeve van windenergiewinning;
i. transformatorgebouwtjes;
j. terreinen;
k. bouwwerken, geen gebouwen zijnde, waaronder windmeetmasten.

12.2 Bouwregels

12.2.1 Gebouwen en overkappingen ten behoeve van sport en recreatie

Voor het bouwen van de in 12.1 onder b bedoelde gebouwen en overkappingen gelden de volgende regels:
a. per aanduidingsvlak mogen uitsluitend gebouwen en overkappingen ten behoeve van de ter plaatse gevestigde sport- en recreatieve voorziening worden gebouwd;
b. de gezamenlijke oppervlakte van de gebouwen en/of overkappingen zal ten hoogste 100 m² bedragen;
c. de goothoogte van een gebouw of een overkapping zal ten hoogste 3,00 m bedragen;
d. de dakhelling van een gebouw of een overkapping zal ten hoogste 60º bedragen.

12.2.2 Gebouwen en overkappingen

Voor het bouwen van de in 12.1 onder h bedoelde gebouwen en overkappingen gelden de volgende regels:
a. per bestemmingsvlak mogen uitsluitend gebouwen en overkappingen ten behoeve van het ter plaatse aanwezige windturbinepark worden gebouwd;
b. de oppervlakte per gebouw of overkapping zal ten hoogste 400 m² bedragen;
c. de goothoogte van een gebouw of een overkapping zal ten hoogste 3,00 m bedragen;
d. de bouwhoogte van een gebouw of een overkapping zal ten hoogste 8,00 m bedragen.

12.2.3 Transformatorgebouwtjes

Voor het bouwen van de in 12.1 onder i genoemde transformatorgebouwtjes gelden de volgende regels:

a. per windturbine zal ten hoogste één gebouw worden gebouwd;
b. de oppervlakte van een gebouw zal ten hoogste 15 m² bedragen;
c. de bouwhoogte van een gebouw zal ten hoogste 4,00 m bedragen.

12.2.4 Overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde

Voor het bouwen van overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, gelden de volgende regels:

a. het aantal windturbines zal in het windturbinepark de Bjirmen, ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van bedrijf - windturbinepark de Bjirmen", ten hoogste 12 en in het windturbinepark Herbaijum ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van bedrijf - windturbinepark Herbaijum", ten hoogste 4 bedragen;
b. de bouwhoogte van een windturbine zal in het windturbinepark de Bjirmen, ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van bedrijf - windturbinepark de Bjirmen", ten hoogste 40,00 m bedragen en in het windturbinepark Herbaijum, ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van bedrijf - windturbinepark Herbaijum", ten hoogste 45,00 m bedragen;
c. de bouwhoogte van de windturbines zal per windturbinepark steeds gelijk zijn;
d. de onderlinge afstand tussen de windturbines zal per windturbinepark steeds gelijk zijn;
e. de afstand van een windturbine tot een weg zal ten minste 35,00 m bedragen;
f. het aantal windmeetmasten zal per bestemmingsvlak ten hoogste twee bedragen;
g. de bouwhoogte van een windmeetmast zal ten hoogste 50,00 m bedragen;
h. de bouwhoogte van reclamemasten zal ten hoogste 6,00 m bedragen;
i. er zullen geen bouwwerken ten behoeve van paardrijbakken worden gebouwd;
j. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, zal ten hoogste 10,00 m bedragen.

12.3 Afwijken van de bouwregels

12.3.1 Afstand windturbine tot de weg

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 12.2.4 onder e in die zin dat de afstand van een windturbine tot een weg wordt verkleind tot ten minste 30,00 m, mits:

- geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de verkeersveiligheid, het bebouwingsbeeld en de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden.

12.4 Specifieke gebruiksregels

Tot een strijdig gebruik van gronden en bouwwerken met deze bestemming wordt in aanvulling op het gestelde in Artikel 44 in ieder geval gerekend:

a. het gebruik van de gronden en gebouwen voor verblijfsrecreatieve doeleinden;
b. het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van detailhandel;
c. het gebruik van gebouwen en overkappingen voor bewoning;

d. het gebruik van gronden ten behoeve van de aanleg van een paardrijbak met de daarbijbehorende bouwwerken.

Artikel 13 Bos

Zie voor de uitleg van de bestemming paragraaf 5.13 Bos in de toelichting.

13.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Bos' aangewezen gronden zijn bestemd voor:
a. bosbeheer en houtproductie;
b. een ontsluitingsweg, ter plaatse van de aanduiding “ontsluiting”;
c. het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de cultuurhistorische, natuurlijke en landschappelijke waarden van de bosgebieden;

met daaraan ondergeschikt:
d. het dagrecreatief medegebruik en het educatief medegebruik;
e. paden;
f. nutsvoorzieningen;
g. water;

met de daarbijbehorende:
h. bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

13.2 Bouwregels

13.2.1 Gebouwen en overkappingen

Op of in deze gronden zullen geen gebouwen en overkappingen worden gebouwd.

13.2.2 Overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde

Voor het bouwen van overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, geldt de volgende regel:
- de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, zal ten hoogste 5,00 m bedragen.

13.3 Specifieke gebruiksregels

Tot een strijdig gebruik van gronden en bouwwerken met deze bestemming wordt in aanvulling op het gestelde in Artikel 44 in ieder geval gerekend:
a. het opslaan van mest en/of andere landbouwproducten;
b. het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van verblijfsrecreatieve doeleinden**.**

13.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

13.4.1 Vergunningplicht

Voor de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden is een omgevingsvergunning vereist:
a. het verwijderen van bomen en/of houtgewas, voorzover de Boswet niet van toepassing is;
b. het aanbrengen van oppervlakteverhardingen;
c. het dempen, graven, baggeren en/of verbreden van sloten, poelen en/of andere waterlopen en/of -partijen;

d. het aanleggen van voorzieningen ten behoeve van het dagrecreatief medegebruik en/of het educatief medegebruik;
e. het aanleggen van ondergrondse of bovengrondse energie-, transport- en/of communicatieleidingen.

13.4.2 Uitzondering

Het bepaalde in 13.4.1 is niet van toepassing op werken en werkzaamheden welke:
a. het normale onderhoud en/of het normale bosbeheer betreffen;
b. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan.

13.4.3 Toetsingscriteria

De omgevingsvergunning kan slechts worden verleend, mits geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de cultuurhistorische, natuurlijke en landschappelijke waarden van de bosgebieden.

13.5 Wijzigingsbevoegdheid

Burgemeester en Wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de aanduiding “ontsluiting” wordt verplaatst, mits:
- geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de cultuurhistorische, natuurlijke en landschappelijke waarden van de bosgebieden.

Artikel 14 Horeca

Zie voor de uitleg van de bestemming paragraaf 5.14 Horeca in de toelichting.

14.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Horeca' aangewezen gronden zijn bestemd voor:
a. bedrijfsgebouwen en overkappingen ten behoeve van horecabedrijven in de vorm van maaltijd- en/of drankverstrekkers, niet zijnde een bar-/dancing;
b. bedrijfsgebouwen en overkappingen ten behoeve van horecabedrijven in de vorm van logiesverstrekkende bedrijven, zoals hotels en pensions;

met daaraan ondergeschikt:
c. kleinschalige duurzame energieopwekking;
d. nutsvoorzieningen;
e. wegen en paden;
f. water;
g. terrassen;

met de daarbijbehorende:
h. bedrijfswoningen, al dan niet in combinatie met ruimte voor een aan-huis-verbonden beroep dan wel een kleinschalige bedrijfsmatige activiteit;
i. aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen bij bedrijfswoningen;
j. tuinen, erven en terreinen;
k. bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

14.2 Bouwregels

14.2.1 Gebouwen en overkappingen

Voor het bouwen van de in 14.1 onder a, b en h bedoelde bouwwerken gelden de volgende regels:
a. per bestemmingsvlak mogen uitsluitend gebouwen en overkappingen ten behoeve van het ter plaatse gevestigde horecabedrijf worden gebouwd;
b. de gezamenlijke oppervlakte van de gebouwen en overkappingen zal per bestemmingsvlak niet meer bedragen dan 60% van de oppervlakte van het bestemmingsvlak;
c. het aantal bedrijfswoningen zal ten hoogste één per bestemmingsvlak bedragen;
d. de bedrijfsgebouwen en overkappingen zullen tenminste 3,00 m achter de voorgevel van de bedrijfswoning dan wel het verlengde daarvan worden gebouwd, tenzij de bestaande afstand minder bedraagt, in welke geval de afstand ten minste de in het verleden toegelaten bestaande afstand bedraagt;
e. de maatvoering van een gebouw of een overkapping zal voorts voldoen aan de eisen die in het volgende bouwschema zijn gesteld:

Functie van een gebouw	Oppervlakte in m²		Goothoogte in m.	Dakhelling in °		Bouwhoogte in m.
	max. per gebouw	max. gezamenlijk	max.	min.	max.	max.
Bedrijfsgebouw of overkapping	-	zie 14.2.1 onder b	5,50	15	60	14,00
Bedrijfswoning	200	-	5,50	15	60	9,00

14.2.2 Aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen

Voor het bouwen van de in 14.1 onder i genoemde aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen gelden de volgende regels:

a. aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen zullen ten minste 3,00 m achter de voorgevel van de bedrijfswoning c.q. het verlengde daarvan worden gebouwd;
b. de gezamenlijke oppervlakte van de aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen bij een bedrijfswoning zal ten hoogste 100 m² bedragen, met dien verstande dat:
    1. de gezamenlijke oppervlakte van de aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen ten hoogste 100% van de oppervlakte van de bedrijfswoning zal bedragen;
    2. de gezamenlijke oppervlakte van de aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen bij een bedrijfswoning ten hoogste 50% van het erf zal bedragen;
c. de goothoogte van een aan- of uitbouw of een aangebouwd bijgebouw zal ten hoogste gelijk zijn aan de bouwhoogte van de eerste bouwlaag van de bedrijfswoning waaraan wordt gebouwd, plus 0,25 m, met dien verstande dat de goothoogte van een aan- of uitbouw of een aangebouwd bijgebouw niet meer mag bedragen dan 4,00 m;
d. de onderlinge afstand tussen een bedrijfswoning en een bijgebouw zal ten hoogste 25,00 m bedragen, tenzij de bestaande afstand groter is, in welk geval de bestaande afstand als maximum geldt;
e. de goothoogte van een vrijstaand bijgebouw zal ten hoogste 3,50 m bedragen;
f. de bouwhoogte van een bijgebouw zal ten hoogste 6,00 m bedragen;
g. de bouwhoogte van een overkapping zal ten hoogste 3,00 m bedragen.

14.2.3 Overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde

Voor het bouwen van overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, gelden de volgende regels:

a. de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen zal ten hoogste 1,00 m bedragen, met dien verstande dat de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen achter de voorgevel van de bedrijfswoning(en) en het verlengde daarvan ten hoogste 2,00 m zal bedragen;
b. de bouwhoogte van reclamemasten zal ten hoogste 6,00 m bedragen;
c. er zullen geen bouwwerken ten behoeve van de opwekking van windenergie en paardrijbakken worden gebouwd;
d. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, zal ten hoogste 10,00 m bedragen.

14.3 Afwijken van de bouwregels

14.3.1 Paardrijbakken

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 14.2.3 onder c in die zin dat paardrijbakken worden toegestaan, mits:

- tevens de in 14.5.3 bedoelde vergunning is verleend.

14.4 Specifieke gebruiksregels

Tot een strijdig gebruik van gronden en bouwwerken met deze bestemming wordt in aanvulling op het gestelde in Artikel 44 in ieder geval gerekend:

a. het gebruik van de gronden en bouwwerken ten behoeve van detailhandel;
b. het splitsen van een bedrijfswoning zodanig dat er meer dan één woning ontstaat;
c. het gebruik van gedeelten van een bedrijfswoning, inclusief aan- en uitbouwen bij de bedrijfswoning, voor de uitoefening van een aan-huis-verbonden beroep of een kleinschalige bedrijfsmatige activiteit, indien:
    1. het beroep of bedrijf niet wordt uitgeoefend door één van de bewoners van de bedrijfswoning, waarbij één andere arbeidskracht ter plekke werkzaam mag zijn;
    2. de beroeps-/bedrijfsvloeroppervlakte in de bedrijfswoning meer bedraagt dan 30% van het vloeroppervlak van de bedrijfswoning;
    3. de beroeps-/bedrijfsvloeroppervlakte meer dan 50 m² bedraagt;
    4. parkeren niet op eigen erf plaatsvindt;
    5. detailhandel plaatsvindt anders dan productiegebonden detailhandel;
d. het gebruik van een bedrijfswoning, inclusief aan- en uitbouwen, voor (mantel)zorg;
e. het gebruik van vrijstaande bijgebouwen voor bewoning;
f. het gebruik van gronden ten behoeve van de aanleg van een paardrijbak met de daarbijbehorende bouwwerken;
g. het gebruik van de gronden en bouwwerken voor verblijfsrecreatieve doeleinden**.**

14.5 Afwijken van de gebruiksregels

14.5.1 Inwoning

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 14.4 onder b en toestaan dat een bedrijfswoning al dan niet in combinatie met interne bouwactiviteiten wordt gebruikt voor meer dan één huishouden, mits:

a. deze afwijking uitsluitend wordt toegepast ten behoeve van de huisvesting van een tweede (huishouden van een) persoon;
b. er geen sprake is van een tweede bedrijfswoning;
c. de huisvesting van een tweede (huishouden van een) persoon noodzakelijk is voor het constante toezicht op het horecabedrijf dan wel de huisvesting noodzakelijk is in verband met de continuïteit en duurzaamheid van het bedrijf als volwaardig meermansbedrijf;
d. de bestaande bouwmassa niet wordt vergroot;
e. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
f. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

14.5.2 (Mantel)zorg

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 14.4 onder d en e in die zin dat een bedrijfswoning, aan- of uitbouw en/of bijgebouw, al dan niet gepaard gaande met interne bouwactiviteiten, wordt gebruikt voor bewoning ten behoeve van mantelzorg, mits:

a. de bewoning uitsluitend plaatsvindt vanuit een oogpunt van (mantel)zorg voor personen;
b. er geen onevenredige aantasting plaatsvindt van de in geding zijnde belangen waaronder die van omwonenden en (agrarische) bedrijven;
c. de functie ondergeschikt aan de woonfunctie wordt toegevoegd en er geen sprake is van een zelfstandige woning;
d. de oppervlakte voor mantelzorg per bestemmingsvlak niet meer bedraagt dan 100 m².
e. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de verkeersveiligheid en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

14.5.3 Paardrijbakken

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 14.4 onder f in die zin dat gronden, voorzover gelegen binnen het bestemmingsvlak, worden gebruikt voor de aanleg van een paardrijbak ten behoeve van het eigen hobbymatige gebruik met de daarbijbehorende bouwwerken, mits:

a. de paardrijbak zoveel mogelijk uit het zicht van de openbare weg wordt gesitueerd ten behoeve van een goede landschappelijke inpassing;
b. er vanwege de paardrijbak geen onevenredige hinder (geur, geluid, licht en stof) wordt veroorzaakt voor nabijgelegen woningen van derden (minimale afstand 50,00 m tot de woonbestemmingsgrens).
c. er geen onevenredige verstoring van het bodemarchief wordt veroorzaakt
d. de oppervlakte van een paardrijbak ten hoogste 1.200 m² bedraagt;
e. de bouwhoogte van lichtmasten of naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwwerken ten behoeve van de verlichting van paardrijbakken ten hoogste 5,00 m zal bedragen;
f. de lichtmasten uitsluitend gericht zijn op de paardrijbak;
g. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, ten hoogste 3,00 m zal bedragen.

14.5.4 Klein kamperen

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 14.4 onder g in die zin dat de gronden tevens worden gebruikt als standplaats voor kampeermiddelen, mits:

a. het maximum aantal kampeerterreinen binnen het plangebied ten hoogste 30 zal bedragen;
b. het aantal te plaatsen kampeermiddelen per kampeerterrein ten hoogste 25 bedraagt;
c. er geen stacaravans worden geplaatst en/of seizoenplaatsen worden ingericht;
d. het kamperen uitsluitend plaatsvindt in de periode van 15 maart tot 1 november;
e. sanitaire voorzieningen in bestaande gebouwen wordt ondergebracht;
f. de afstand tussen de kampeermiddelen en de aanwezige bebouwing op het perceel ten hoogste 100,00 m bedraagt;

g. de afstand van de gronden waar het kampeerterrein feitelijk gevestigd wordt tot de dichtstbijzijnde gevel van een naastgelegen woonhuis ten minste 50,00 m bedraagt;
h. de afstand van de gronden waar het kampeerterrein feitelijk gevestigd wordt tot de buitengrenzen van een bestaand kampeerterrein ten minste 100,00 m bedraagt;
i. met een erfinrichtingsplan wordt aangetoond dat de ontwikkeling op een zorgvuldige wijze landschappelijk wordt ingepast;
j. parkeren op eigen erf plaatsvindt;
k. aangetoond wordt dat de realisatie van een kleinschalig kampeerterrein niet in strijd is met de ecologische en archeologische waarden en de externe veiligheid;
l. voorafgaande aan de realisatie van een kleinschalig kampeerterrein wordt overlegd met het waterschap;
m. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
n. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

14.6 Wijzigingsbevoegdheid

14.6.1 Wijziging naar wonen

Burgemeester en Wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de bestemming 'Horeca' wordt gewijzigd in de bestemming 'Wonen - 2' of 'Wonen - Voormalige boerderijpanden', ten behoeve van een functieverandering van een bestemmingsvlak, mits:
a. na toepassing van deze wijzigingsbevoegdheid de regels van artikel 29 en 31 van overeenkomstige toepassing zijn;
b. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in dié zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
c. de woonfunctie ondergebracht wordt in de voormalige bedrijfswoning, dan wel een aanwezig voormalig boerderijpand;
d. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Artikel 15 Maatschappelijk

Zie voor de uitleg van de bestemming paragraaf 5.15 Maatschappelijk in de toelichting.

15.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Maatschappelijk' aangewezen gronden zijn bestemd voor:
a. gebouwen en overkappingen ten behoeve van een maatschappelijke voorziening;
met daaraan ondergeschikt:
b. kleinschalige duurzame energieopwekking;
c. nutsvoorzieningen;
d. wegen en paden;
e. water;
met de daarbijbehorende:
f. kerktoren, ter plaatse van de aanduiding "specifieke bouwaanduiding - toren";
g. terreinen;
h. bouwwerken, geen gebouwen zijnde;
waarbij, ter plaatse van de aanduiding "karakteristiek", de instandhouding van de bestaande karakteristieke waarden van gebouwen wordt nagestreefd, zoals die zijn beschreven in bijlage 3 van de toelichting.

15.2 Bouwregels

15.2.1 Gebouwen en overkappingen

Voor het bouwen van gebouwen en overkappingen gelden de volgende regels:
a. per bestemmingsvlak mogen uitsluitend gebouwen en overkappingen ten behoeve van de ter plaatse gevestigde maatschappelijke voorziening worden gebouwd;
b. de gezamenlijke oppervlakte van de gebouwen en overkappingen zal per bestemmingsvlak niet meer bedragen dan 60% van de oppervlakte van het bestemmingsvlak;
c. de maatvoering van een gebouw of een overkapping zal voorts voldoen aan de eisen die in het volgende bouwschema zijn gesteld:

Functie van een gebouw	Oppervlakte per gebouw	Goothoogte in m.	Dakhelling in °		Bouwhoogte in m.
	max.	max.	min.	max.	max.
Gebouw of overkapping	-	6,00	30	60	-
Kerktoren, ter plaatse van de aanduiding "specifieke bouwaanduiding - toren"	-	-	-	-	40,00

15.2.2 Overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde

Voor het bouwen van overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, gelden de volgende regels:
a. de bouwhoogte van terreinafscheidingen zal ten hoogste 2,00 m bedragen;
b. de bouwhoogte van reclamemasten zal ten hoogste 6,00 m bedragen;

c. er zullen geen bouwwerken ten behoeve van de opwekking van windenergie en paardrijbakken worden gebouwd;
d. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, zal ten hoogste 10,00 m bedragen.

15.3 Specifieke gebruiksregels

Tot een strijdig gebruik van gronden en bouwwerken met deze bestemming wordt in aanvulling op het gestelde in Artikel 44 in ieder geval gerekend:
a. het gebruik van de gronden en gebouwen voor verblijfsrecreatieve doeleinden;
b. het gebruik van de gronden en bouwwerken ten behoeve van detailhandel;
c. het gebruik van de gronden en bouwwerken ten behoeve van horecadoeleinden;
d. het gebruik van gebouwen en overkappingen voor bewoning;
e. het gebruik van gronden ten behoeve van de aanleg van een paardrijbak met de daarbijbehorende bouwwerken.

15.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden

15.4.1 Vergunningplicht

Voor de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden is een omgevingsvergunning vereist:
- het (gedeeltelijk) verwijderen van karakteristieke gebouwen, ter plaatse van de aanduiding "karakteristiek".

15.4.2 Uitzondering

Het bepaalde in lid 15.4.1 is niet van toepassing op werken en werkzaamheden welke:
a. het normale onderhoud betreffen;
b. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan.

15.4.3 Toetsingscriteria

De omgevingsvergunningen kunnen slechts worden verleend, indien:
a. de bouwtechnische kwaliteit dusdanig slecht is dat hergebruik in alle redelijkheid niet mogelijk is;
b. het delen van een gebouw betreft die op zichzelf niet karakteristiek zijn en waarbij door verwijdering daarvan de karakteristieke waarden van het gebouw niet onevenredig wordt aangetast.

Artikel 16 Maatschappelijk - Begraafplaats

Zie voor de uitleg van de bestemming paragraaf 5.16 Maatschappelijk - Begraafplaats in de toelichting.

16.1 Bestemmingsomschrijving

De voor "Maatschappelijk - Begraafplaats" aangewezen gronden zijn bestemd voor:
a. een begraafplaats;
b. groenvoorzieningen;
met de daarbijbehorende:
c. toren, ter plaatse van de aanduiding "specifieke bouwaanduiding - toren";
d. nutsvoorzieningen;
e. terreinen;
f. paden;
g. water;
h. bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

16.2 Bouwregels

16.2.1 Toren

Voor het bouwen van een toren gelden de volgende regels:
a. een toren zal uitsluitend worden gebouwd ter plaatse van de aanduiding "specifieke bouwaanduiding - toren";
b. de bouwhoogte van een toren zal ten hoogste 25,00 m bedragen.

16.2.2 Overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde

Voor het bouwen van overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, geldt de volgende regel:
a. de bouwhoogte van terreinafscheidingen zal ten hoogste 2,00 m bedragen;
b. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, zal ten hoogste 5,00 m bedragen.

Artikel 17 Maatschappelijk - Militaire zend- en ontvangstinstallatie

Zie voor de uitleg van de bestemming paragraaf 5.17 Maatschappelijk - Militaire zend- en ontvangstinstallatie in de toelichting.

17.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Maatschappelijk - Militaire zend- en ontvangstinstallatie' aangewezen gronden zijn bestemd voor:
a. gebouwen en overkappingen ten behoeve van militaire installaties;
met daaraan ondergeschikt:
b. kleinschalige duurzame energieopwekking;
c. nutsvoorzieningen;
d. wegen en paden;
e. water;
met de daarbijbehorende:
f. terreinen;
g. parkeervoorzieningen;
h. beplanting en bebossing;
i. sloten en naar de aard daarmee gelijk te stellen waterlopen;
j. bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

17.2 Bouwregels

17.2.1 Gebouwen en overkappingen

Voor het bouwen van gebouwen en overkappingen gelden de volgende regels:
a. per bestemmingsvlak mogen uitsluitend gebouwen en overkappingen ten behoeve van het ter plaatse gevestigde militaire installaties worden gebouwd;
b. het bebouwingspercentage zal ten hoogste 25% van het bestemmingsvlak bedragen;
c. de goothoogte van een gebouw of een overkapping zal ten hoogste 5,50 m bedragen;
d. de dakhelling van een gebouw of een overkapping zal ten hoogste 60° bedragen.

17.2.2 Overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde

Voor het bouwen van overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, geldt de volgende regel:
- de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zal ten hoogste 50,00 m bedragen.

17.3 Afwijken van de bouwregels

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 17.2.2 in die zin dat de bouwhoogte van overigen bouwwerken, geen gebouwen zijnde, wordt vergroot tot ten hoogste 100,00 m, mits:
- geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de natuurlijke en landschappelijke waarden, het bebouwingsbeeld en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Artikel 18 Maatschappelijk - Zorgboerderij

Zie voor de uitleg van de bestemming paragraaf 5.18 Maatschappelijk - Zorgboerderij in de toelichting.

18.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Maatschappelijk - Zorgboerderij' aangewezen gronden zijn bestemd voor:
a. bedrijfsgebouwen en overkappingen ten behoeve van een zorgboerderij, al dan niet in combinatie met een grondgebonden agrarische bedrijfsvoering;

met daaraan ondergeschikt:
b. kleinschalige duurzame energieopwekking;
c. wegen en paden;
d. water;

met de daarbijbehorende:
e. bedrijfswoningen, al dan niet in combinatie met ruimte voor een aan-huis-verbonden beroep dan wel een kleinschalige bedrijfsmatige activiteit;
f. aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen bij bedrijfswoningen;
g. tuinen, erven en terreinen;
h. bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

18.2 Bouwregels

18.2.1 Gebouwen en overkappingen

Voor het bouwen van de in 18.1 onder a en e bedoelde bouwwerken gelden de volgende regels:
a. per bestemmingsvlak mogen uitsluitend gebouwen en overkappingen ten behoeve van de ter plaatse gevestigde zorgboerderij worden gebouwd;
b. de gezamenlijke oppervlakte van de gebouwen en overkappingen zal per bestemmingsvlak niet meer bedragen dan 50% van de oppervlakte van het bestemmingsvlak;
c. het aantal bedrijfswoningen zal ten hoogste één per bestemmingsvlak bedragen;
d. de bedrijfsgebouwen en overkappingen zullen tenminste 3,00 m achter de voorgevel van de bedrijfswoning dan wel het verlengde daarvan worden gebouwd, tenzij de bestaande afstand minder bedraagt, in welke geval de afstand ten minste de in het verleden toegelaten bestaande afstand bedraagt;
e. de afstand van een bedrijfswoning ten opzichte van de weg zal ten minste de bestaande afstand bedragen;
f. de maatvoering van een gebouw of een overkapping zal voorts voldoen aan de eisen die in het volgende bouwschema zijn gesteld:

Functie van een gebouw	Oppervlakte in m²		Goothoogte in m.	Dakhelling in °		Bouwhoogte in m.
	max. per gebouw	max. gezamenlijk	max.	min.	max.	max.
Bedrijfsgebouw of overkapping	1.600	zie 18.2.1 onder b	5,50	15	60	14,00
Bedrijfswoning	200	-	5,50	15	60	9,00

18.2.2 Aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen

Voor het bouwen van de in 18.1 onder f genoemde aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen gelden de volgende regels:

a. aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen zullen ten minste 3,00 m achter de voorgevel van de bedrijfswoning c.q. het verlengde daarvan worden gebouwd;
b. de gezamenlijke oppervlakte van de aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen bij een bedrijfswoning zal ten hoogste 100 m² bedragen, met dien verstande dat:
    1. de gezamenlijke oppervlakte van de aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen ten hoogste 100% van de oppervlakte van de bedrijfswoning zal bedragen;
    2. de gezamenlijke oppervlakte van de aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen bij een bedrijfswoning ten hoogste 50% van het erf zal bedragen;
c. de goothoogte van een aan- of uitbouw of een aangebouwd bijgebouw zal ten hoogste gelijk zijn aan de bouwhoogte van de eerste bouwlaag van de bedrijfswoning waaraan wordt gebouwd, plus 0,25 m, met dien verstande dat de goothoogte van een aan- of uitbouw of een aangebouwd bijgebouw niet meer mag bedragen dan 4,00 m;
d. de onderlinge afstand tussen een bedrijfswoning en een bijgebouw zal ten hoogste 25,00 m bedragen, tenzij de bestaande afstand groter is, in welk geval de bestaande afstand als maximum geldt;
e. de goothoogte van een vrijstaand bijgebouw zal ten hoogste 3,50 m bedragen;
f. de bouwhoogte van een bijgebouw zal ten hoogste 6,00 m bedragen;
g. de bouwhoogte van een overkapping zal ten hoogste 3,00 m bedragen.

18.2.3 Overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde

Voor het bouwen van de overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, gelden de volgende regels:

a. de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen zal ten hoogste 1,00 m bedragen, met dien verstande dat de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen achter de voorgevel van de bedrijfswoning(en) of de bedrijfsgebouw(en) ten hoogste 2,00 m zal bedragen;
b. de bouwhoogte van reclamemasten zal ten hoogste 6,00 m bedragen;
c. er zullen geen bouwwerken ten behoeve van de opwekking van windenergie en paardrijbakken worden gebouwd;
d. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, zal ten hoogste 10,00 m bedragen.

18.3 Afwijken van de bouwregels

18.3.1 Trekkershutten

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 18.2.1 onder a in die zin dat bouwwerken ten behoeve van trekkershutten worden gebouwd, mits:

a. er ten hoogste 10 trekkershutten per zorgboerderij per bestemmingsvlak worden gebouwd;
b. de oppervlakte van een trekkershut ten hoogste 20 m² zal bedragen;

c. de goothoogte van een trekkershut ten hoogste 3,50 m zal bedragen;
d. met een erfinrichtingsplan wordt aangetoond dat de ontwikkeling op een zorgvuldige wijze landschappelijk wordt ingepast;
e. tevens de in 18.5.2 genoemde vergunning wordt verleend;
f. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het bebouwingsbeeld, de milieusituatie, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

18.3.2 Afstand bedrijfswoning tot de weg

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 18.2.1 onder e in die zin dat de afstand van een bedrijfswoning ten opzichte van de weg wordt verkleind, mits:
a. de geluidsbelasting van de geluidsgevoelige objecten niet hoger is dan de daarvoor geldende voorkeursgrenswaarde of een vastgestelde hogere grenswaarde;
b. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het bebouwingsbeeld, de milieusituatie, de woonsituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

18.3.3 Oppervlakte bedrijfsgebouwen en overkappingen

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 18.2.1 onder f in die zin dat een bedrijfsgebouw of een overkapping wordt gebouwd met een oppervlakte groter dan 1.600 m², mits:
a. met een erfinrichtingsplan en een lichtplan wordt aangetoond dat de ontwikkeling op een zorgvuldige wijze landschappelijk wordt ingepast;
b. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het bebouwingsbeeld, de milieusituatie, de woonsituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

18.3.4 Situering aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 18.2.2 onder a in die zin dat een aan- of uitbouw, een bijgebouw of een overkapping minder dan 3,00 m achter de voorgevel van de bedrijfswoning dan wel het verlengde daarvan wordt gebouwd, mits:
- geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de woonsituatie en het straat- en bebouwingsbeeld.

18.3.5 Paardrijdbakken

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 18.2.3 onder c in die zin dat paardrijdbakken worden toegestaan, mits:
- tevens de in lid 18.5.9 bedoelde vergunning is verleend.

18.4 Specifieke gebruiksregels

Tot een strijdig gebruik van gronden en bouwwerken met deze bestemming wordt in aanvulling op het gestelde in Artikel 44 in ieder geval gerekend:
a. het gebruik van de gronden en bouwwerken voor andere bedrijvigheid dan bedoeld in 18.1 onder a;

b. het gebruik van de gronden en gebouwen voor verblijfsrecreatieve doeleinden;
c. het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van detailhandel;
d. het splitsen van een bedrijfswoning zodanig dat er meer dan één woning ontstaat;
e. het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van horecadoeleinden, indien de horecavloeroppervlakte in de vorm van een kantine ten behoeve van de ter plaatse gevestigde manege groter is dan 50 m²;
f. het gebruik van gedeelten van een bedrijfswoning, inclusief aan- en uitbouwen bij de bedrijfswoning, voor de uitoefening van een aan-huis-verbonden beroep of een kleinschalige bedrijfsmatige activiteit, indien:
    1. het beroep of bedrijf niet wordt uitgeoefend door één van de bewoners van de bedrijfswoning, waarbij één andere arbeidskracht ter plekke werkzaam mag zijn;
    2. de beroeps-/bedrijfsvloeroppervlakte in de bedrijfswoning meer bedraagt dan 30% van het vloeroppervlak van de bedrijfswoning;
    3. de beroeps-/bedrijfsvloeroppervlakte meer dan 50 m² bedraagt;
    4. parkeren niet op eigen erf plaatsvindt;
    5. detailhandel plaatsvindt anders dan productiegebonden detailhandel;
g. het gebruik van een bedrijfswoning, inclusief aan- en uitbouwen, voor (mantel)zorg;
h. het gebruik van vrijstaande bijgebouwen voor bewoning;
i. het gebruik van gronden ten behoeve van de aanleg van een paardrijbak met de daarbijbehorende bouwwerken.

18.5 Afwijken van de gebruiksregels

18.5.1 Theeschenkerij

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 18.4 onder a in die zin dat bij een bedrijfswoning een theeschenkerij wordt gevestigd, mits:

a. de schenkerij binnen de bestaande bebouwing wordt gevestigd;
b. een klein buitenterras ten behoeve van de theeschenkerij mag worden aangelegd;
c. de bedrijfsvloeroppervlakte ten behoeve van de theeschenkerij maximaal 50 m² mag bedragen;
d. parkeren op eigen erf plaatsvindt;
e. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de woonsituatie, de verkeersveiligheid en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

18.5.2 Trekkershutten

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 18.4 onder b in die zin dat trekkershutten worden toegestaan, mits:

- tevens de in 18.3.1 bedoelde vergunning is verleend.

18.5.3 Recreatieappartementen

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 18.4 onder b in die zin dat de gronden en bouwwerken in combinatie met het wonen, al dan niet in samenhang met inpandige bouwactiviteiten, worden gebruikt voor recreatieappartementen ten behoeve van recreatieve bewoning in de bedrijfswoning, inclusief de aan- en uitbouwen, en de bijgebouwen, mits:

a. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
b. de oppervlakte van het permanente woongedeelte van de bedrijfswoning niet minder mag bedragen dan 75 m²;
c. parkeren op eigen erf plaatsvindt;
d. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
e. er vanwege de logiesverstrekking geen onevenredige hinder wordt veroorzaakt voor nabijgelegen woningen van derden (minimale afstand 50 m tot de woonbestemmingsgrens);
f. de gezamenlijke oppervlakte die bij een bedrijfswoning wordt gebruikt ten behoeve van nevenfuncties ten hoogste 100 m² bedraagt;
g. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de natuurlijke en landschappelijke waarden, de woonsituatie, de verkeersveiligheid en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

18.5.4 Logies met ontbijt

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 18.4 onder b in die zin dat de gronden en bouwwerken in combinatie met het wonen, al dan niet in samenhang met inpandige bouwactiviteiten, worden gebruikt voor logiesverstrekking ten behoeve van recreatieve bewoning in de vorm van logies met ontbijt, mits:

a. de logiesverstrekking plaatsvindt binnen de bedrijfswoning, een aan- of uitbouw of een aangebouwd bijgebouw. Er wordt uitgegaan van een bestaande entree (deur);
b. de oppervlakte van het permanente woongedeelte van de bedrijfswoning niet minder mag bedragen dan 75 m²;
c. er maximaal drie kamers met in totaal 10 slaapplaatsen gerealiseerd worden;
d. er geen keukenblok in de kamers wordt gemaakt;
e. parkeren op eigen erf plaatsvindt;
f. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
g. er vanwege de logiesverstrekking geen onevenredige hinder wordt veroorzaakt voor nabijgelegen woningen van derden (minimale afstand 50 m tot de woonbestemmingsgrens);
h. de gezamenlijke oppervlakte die bij een bedrijfswoning wordt gebruikt ten behoeve van nevenfuncties ten hoogste 100 m² bedraagt;
i. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de verkeersveiligheid en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

18.5.5 Klein kamperen

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 18.4 onder b in die zin dat de gronden tevens worden gebruikt als standplaats voor kampeermiddelen, mits:

a. het maximum aantal kampeerterreinen binnen het plangebied ten hoogste 30 zal bedragen;
b. het aantal te plaatsen kampeermiddelen per kampeerterrein ten hoogste 25 bedraagt;
c. er geen stacaravans worden geplaatst en/of seizoenplaatsen worden ingericht;
d. het kamperen uitsluitend plaatsvindt in de periode van 15 maart tot 1 november;
e. sanitaire voorzieningen in bestaande gebouwen wordt ondergebracht;
f. de afstand tussen de kampeermiddelen en de aanwezige bebouwing op het perceel ten hoogste 100,00 m bedraagt;
g. de afstand van de gronden waar het kampeerterrein feitelijk gevestigd wordt tot de dichtstbijzijnde gevel van een naastgelegen woonhuis ten minste 50,00 m bedraagt;
h. de afstand van de gronden waar het kampeerterrein feitelijk gevestigd wordt tot de buitengrenzen van een bestaand kampeerterrein ten minste 100,00 m bedraagt;
i. met een erfinrichtingsplan wordt aangetoond dat de ontwikkeling op een zorgvuldige wijze landschappelijk wordt ingepast;
j. parkeren op eigen erf plaatsvindt;
k. aangetoond wordt dat de realisatie van een kleinschalig kampeerterrein niet in strijd is met de ecologische en archeologische waarden en de externe veiligheid;
l. voorafgaande aan de realisatie van een kleinschalig kampeerterrein wordt overlegd met het waterschap;
m. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
n. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

18.5.6 Productiegebonden detailhandel

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 18.4 onder c in die zin dat de gronden en gebouwen worden gebruikt voor de uitoefening van productiegebonden detailhandel, mits:

a. de bruto verkoopvloeroppervlakte ten hoogste 10% van de gezamenlijke oppervlakte aan bedrijfsgebouwen, met een maximum van 50 m², mag bedragen;
b. de functie vanuit de bestaande bebouwing moet worden uitgeoefend;
c. er sprake is van verkoop van ter plaatse bereide, verwerkte en/of toegepaste producten;
d. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de woonsituatie, de verkeersveiligheid en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

18.5.7 Inwoning

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 18.4 onder d en toestaan dat een bedrijfswoning al dan niet in combinatie met interne bouwactiviteiten wordt gebruikt voor meer dan één huishouden, mits:

a. deze afwijking uitsluitend wordt toegepast ten behoeve van de huisvesting van een tweede (huishouden van een) persoon;
b. er geen sprake is van een tweede bedrijfswoning;
c. de huisvesting van een tweede (huishouden van een) persoon noodzakelijk is voor het constante toezicht op de zorgboerderij dan wel de huisvesting noodzakelijk is in verband met de continuïteit en duurzaamheid van het bedrijf als volwaardig meermansbedrijf;
d. de bestaande bouwmassa niet wordt vergroot;
e. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
f. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

18.5.8 (Mantel)zorg

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 18.4 onder g en h in die zin dat een bedrijfswoning, aan- of uitbouw en/of bijgebouw, al dan niet gepaard gaande met interne bouwactiviteiten, wordt gebruikt voor bewoning ten behoeve van mantelzorg, mits:

a. de bewoning uitsluitend plaatsvindt vanuit een oogpunt van (mantel)zorg voor personen;
b. er geen onevenredige aantasting plaatsvindt van de in geding zijnde belangen waaronder die van omwonenden en (agrarische) bedrijven;
c. de functie ondergeschikt aan de woonfunctie wordt toegevoegd en er geen sprake is van een zelfstandige woning;
d. de oppervlakte voor mantelzorg per bestemmingsvlak niet meer bedraagt dan 100 m².
e. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de verkeersveiligheid en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

18.5.9 Paardrijbakken

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 18.4 onder i in die zin dat gronden, voorzover gelegen binnen het bestemmingsvlak, worden gebruikt voor de aanleg van een paardrijbak ten behoeve van het eigen hobbymatige gebruik met de daarbijbehorende bouwwerken, mits:

a. de paardrijbak zoveel mogelijk uit het zicht van de openbare weg wordt gesitueerd ten behoeve van een goede landschappelijke inpassing;
b. er vanwege de paardrijbak geen onevenredige hinder (geur, geluid, licht en stof) wordt veroorzaakt voor nabijgelegen woningen van derden (minimale afstand 50 m tot de woonbestemmingsgrens).
c. er geen onevenredige verstoring van het bodemarchief wordt veroorzaakt
d. de oppervlakte van een paardrijbak ten hoogste 1.200 m² bedraagt;
e. de bouwhoogte van lichtmasten of naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwwerken ten behoeve van de verlichting van paardrijbakken ten hoogste 5,00 m zal bedragen;

f. de lichtmasten uitsluitend gericht zijn op de paardrijbak;
g. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, ten hoogste 3,00 m zal bedragen.

18.6 Wijzigingsbevoegdheid

18.6.1 Wijzigen naar agrarisch

Burgemeester en Wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de bestemming 'Maatschappelijk - Zorgboerderij' ten behoeve van de vestiging van een grondgebonden agrarisch bedrijf wordt gewijzigd in de bestemming 'Agrarisch', mits:
a. na toepassing van deze wijzigingsbevoegdheid de regels van de artikel 3 van overeenkomstige toepassing zijn;
b. de aanduiding “specifieke vorm van agrarisch - bedrijfskavel grondgebonden agrarisch bedrijf” met inbegrip van een daarbinnen gelegen bouwvlak ter plaatse wordt aangebracht;
c. de omvang van het bouwvlak maximaal 1,50 dan wel 3,00 hectare zal bedragen, waarbij de criteria van 3.7.1 respectievelijk 3.7.2 bij de toepassing van deze wijzigingsbevoegdheid van overeenkomstige toepassing zijn;
d. de mest- en milieuwetgeving het nieuwe bedrijf mogelijk maken;
e. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden, de cultuurhistorische en archeologische waarden, de woonsituatie, de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

18.6.2 Wijziging naar wonen

Burgemeester en Wethouders kunnen het plan wijzigen in dié zin dat de bestemming 'Maatschappelijk - Zorgboerderij' wordt gewijzigd in de bestemming 'Wonen - 2' of 'Wonen - Voormalige boerderijpanden', ten behoeve van een functieverandering van een bestemmingsvlak, mits:
a. na toepassing van deze wijzigingsbevoegdheid de regels van respectievelijk artikel 29 of 31 van overeenkomstige toepassing zijn;
b. de bedrijfsmatige manege-activiteiten zijn beëindigd;
c. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in dié zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
d. de woonfunctie ondergebracht wordt in de voormalige bedrijfswoning, dan wel een aanwezig voormalig boerderijpand;
e. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Artikel 19 Natuur

Zie voor de uitleg van de bestemming paragraaf 5.19 Natuur in de toelichting.

19.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Natuur' aangewezen gronden zijn bestemd voor:
a. het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de natuurlijke en de landschappelijke waarden van de natuurgronden;
b. een recreatiewoning, ter plaatse van de aanduiding "recreatiewoning";
c. sloten, poelen, en daarmee gelijk te stellen water;
met daaraan ondergeschikt:
d. het extensief agrarisch medegebruik;
e. het recreatief medegebruik en het educatief medegebruik;
f. kleinschalige duurzame energieopwekking;
g. nutsvoorzieningen;
met de daarbijbehorende:
h. bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

19.2 Bouwregels

19.2.1 Gebouwen en overkappingen

Op of in deze gronden mogen, behoudens een recreatiewoning, geen gebouwen en overkappingen worden gebouwd.

19.2.2 Recreatiewoning

Voor het bouwen van een recreatiewoning gelden de volgende regels:
a. een recreatiewoning zal uitsluitend worden gebouwd ter plaatse van de aanduiding "recreatiewoning";
b. per aangeduid gebied zal ten hoogste één recreatiewoning worden gebouwd;
c. de oppervlakte van een recreatiewoning zal ten hoogste 65 m² bedragen;
d. de bouwhoogte van een recreatiewoning zal ten hoogste 3,00 m bedragen.

19.2.3 Overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde

Voor het bouwen van overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, geldt de volgende regel:
- de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, zal ten hoogste 5,00 m bedragen.

19.3 Afwijken van de gebruiksregels

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 19.2.1 in die zin dat gebouwen worden gebouwd ten behoeve van het natuurbeheer, mits:
a. de inhoud van een gebouw ten hoogste 100 m³ zal bedragen;
b. de bouwhoogte van een gebouw ten hoogste 3,00 m zal bedragen;
c. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de natuurlijke en landschappelijke waarden en de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden.

19.4 Specifieke gebruiksregels

Tot een strijdig gebruik van gronden en bouwwerken met deze bestemming wordt in aanvulling op het gestelde in Artikel 44 in ieder geval gerekend:
a. het gebruik van gronden voor de opslag van mest en/of andere landbouwproducten;
b. het scheuren, het omzetten en/of anderszins ingrijpend wijzigen van gronden ten behoeve van een permanent ander gebruik;
c. het aanleggen van drainage;
d. het verrichten van exploratie- en/of exploitatieboringen, alsmede het verrichten van seismologisch onderzoek;
e. het gebruik van een recreatiewoning anders dan voor recreatief verblijf.

19.5 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

19.5.1 Vergunningplicht

Voor de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden is een omgevingsvergunning vereist:
a. het ontginnen, ontgronden, egaliseren, af- en/of vergraven van gronden;
b. het aanplanten en/of verwijderen van bomen en/of houtgewas, alsmede de verwijdering van bodem- en oervegetaties;
c. het dempen, graven, verdiepen, baggeren en/of verbreden van sloten, poelen en/of andere watergangen en/of -partijen;
d. het aanleggen van voorzieningen ten behoeve van het recreatief medegebruik en/of het educatief medegebruik;
e. het aanbrengen van oppervlakteverhardingen;
f. het aanleggen van ondergrondse of bovengrondse transport-, energie- en/of communicatieleidingen.

19.5.2 Uitzondering

Het bepaalde in 19.5.1 is niet van toepassing op werken en werkzaamheden die:
a. het normale onderhoud betreffen;
b. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan met een daarvoor benodigde vergunning.

19.5.3 Toetsingscriteria

De omgevingsvergunning kan slechts worden verleend, mits geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de landschappelijke en de natuurlijke waarden.
Voor de in 19.5.1 onder a tot en met c genoemde activiteiten zullen uitsluitend vergunningen worden verleend als de activiteiten worden uitgevoerd in het kader van natuurbeheer dat niet tot het normale onderhoud kan worden gerekend.

Artikel 20 Natuur - Waddenzee

Zie voor de uitleg van de bestemming paragraaf 5.20 Natuur-Waddenzee in de toelichting.

20.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Natuur - Waddenzee' aangewezen gronden zijn bestemd voor:
a. het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de natuurlijke en landschappelijke waarden en de waarden van het stiltegebied Waddenzee;
b. het kustbeheer;
met daaraan ondergeschikt:
c. de visserij;
d. dagrecreatief medegebruik;
met de daarbijbehorende:
e. bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

20.2 Bouwregels

20.2.1 Gebouwen en overkappingen

Op of in deze gronden mogen geen gebouwen en overkappingen worden gebouwd.

20.2.2 Overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde

Voor het bouwen van overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, geldt de volgende regel:
- de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, zal ten hoogste 5,00 m bedragen.

20.3 Specifieke gebruiksregels

Tot een strijdig gebruik van gronden en bouwwerken met deze bestemming wordt in aanvulling op het gestelde in Artikel 44 in ieder geval gerekend:
- het verrichten van exploratie- en/of exploitatieboringen, alsmede het verrichten van seismologisch onderzoek.

20.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

20.4.1 Vergunningplicht

Voor de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden is een omgevingsvergunning vereist:
a. het graven, dempen en verleggen van geulen;
b. het aanleggen van mosselpercelen en kweekplaatsen voor vissen;
c. het verzwaren en verhogen van dijken;
d. het aanleggen van voorzieningen ten behoeve van het dagrecreatief medegebruik;
e. het aanleggen van strekdammen;

f. het aanleggen van ondergrondse of bovengrondse transport-, energie- en/of communicatieleidingen.

20.4.2 Uitzondering

Het bepaalde in 20.4.1 is niet van toepassing op werken en werkzaamheden die:
a. het normale onderhoud betreffen;
b. ingevolge de Natuurbeschermingswet reeds vergunningplichtig zijn;
c. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan met een daarvoor benodigde vergunning.

20.4.3 Toetsingscriteria

De omgevingsvergunning kan slechts worden verleend, mits geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de natuurlijke en landschappelijke en de waarden van het stiltegebied Waddenzee.

Artikel 21 Sport - Manege

Zie voor de uitleg van de bestemming paragraaf 5.21 Sport - Manege in de toelichting.

21.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Sport - Manege' aangewezen gronden zijn bestemd voor:
a. bedrijfsgebouwen en overkappingen ten behoeve van een manege;
met daaraan ondergeschikt:
b. kleinschalige duurzame energieopwekking;
c. nutsvoorzieningen;
d. wegen en paden;
e. water;
met de daarbijbehorende:
f. bedrijfswoningen, al dan niet in combinatie met ruimte voor een aan-huis-verbonden beroep dan wel een kleinschalige bedrijfsmatige activiteit;
g. aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen bij bedrijfswoningen;
h. tuinen, erven en terreinen;
i. bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

21.2 Bouwregels

21.2.1 Gebouwen en overkappingen

Voor het bouwen van de in 21.1 onder a en f bedoelde bouwwerken gelden de volgende regels:
a. per bestemmingsvlak mogen uitsluitend gebouwen en overkappingen ten behoeve van de ter plaatse gevestigde manege worden gebouwd;
b. de gezamenlijke oppervlakte van de gebouwen en overkappingen zal per bestemmingsvlak niet meer bedragen dan 60% van de oppervlakte van het bestemmingsvlak;
c. het aantal bedrijfswoningen zal ten hoogste één per bestemmingsvlak bedragen;
d. de bedrijfsgebouwen en overkappingen zullen tenminste 3,00 m achter de voorgevel van de bedrijfswoning dan wel het verlengde daarvan worden gebouwd, tenzij de bestaande afstand minder bedraagt, in welke geval de afstand ten minste de in het verleden toegelaten bestaande afstand bedraagt;
e. de afstand van een bedrijfswoning ten opzichte van de weg zal ten minste de bestaande afstand bedragen;
f. de maatvoering van een gebouw of een overkapping zal voorts voldoen aan de eisen die in het volgende bouwschema zijn gesteld:

Functie van een gebouw	Oppervlakte in m²		Goothoogte in m.	Dakhelling in °		Bouwhoogte in m.
	max. per gebouw	max. gezamenlijk	max.	min.	max.	max.
Bedrijfsgebouw of overkapping	1.600	zie 21.2.1 onder b	5,50	15	60	14,00
Bedrijfswoning	200	-	5,50	15	60	9,00

21.2.2 Aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen

Voor het bouwen van de in 21.1 onder g genoemde aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen gelden de volgende regels:

a. aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen zullen ten minste 3,00 m achter de voorgevel van de bedrijfswoning c.q. het verlengde daarvan worden gebouwd;
b. de gezamenlijke oppervlakte van de aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen bij een bedrijfswoning zal ten hoogste 100 m² bedragen, met dien verstande dat:
    1. de gezamenlijke oppervlakte van de aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen ten hoogste 100% van de oppervlakte van de bedrijfswoning zal bedragen;
    2. de gezamenlijke oppervlakte van de aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen bij een bedrijfswoning ten hoogste 50% van het erf zal bedragen;
c. de goothoogte van een aan- of uitbouw of een aangebouwd bijgebouw zal ten hoogste gelijk zijn aan de bouwhoogte van de eerste bouwlaag van de bedrijfswoning waaraan wordt gebouwd, plus 0,25 m, met dien verstande dat de goothoogte van een aan- of uitbouw of een aangebouwd bijgebouw niet meer mag bedragen dan 4,00 m;
d. de onderlinge afstand tussen een bedrijfswoning en een bijgebouw zal ten hoogste 25,00 m bedragen, tenzij de bestaande afstand groter is, in welk geval de bestaande afstand als maximum geldt;
e. de goothoogte van een vrijstaand bijgebouw zal ten hoogste 3,50 m bedragen;
f. de bouwhoogte van een bijgebouw zal ten hoogste 6,00 m bedragen;
g. de bouwhoogte van een overkapping zal ten hoogste 3,00 m bedragen.

21.2.3 Overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde

Voor het bouwen van overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, gelden de volgende regels:

a. de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen zal ten hoogste 1,00 m bedragen, met dien verstande dat de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen achter de voorgevel van de bedrijfswoning(en) of de bedrijfsgebouw(en) ten hoogste 2,00 m zal bedragen;
b. de bouwhoogte van reclamemasten zal ten hoogste 6,00 m bedragen;
c. er zullen geen bouwwerken ten behoeve van de opwekking van windenergie worden gebouwd;
d. de bouwhoogte van lichtmasten of naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwwerken ten behoeve van de verlichting van paardrijbakken zal ten hoogste 5,00 m bedragen;
e. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, zal ten hoogste 10,00 m bedragen.

21.3 Afwijken van de bouwregels

21.3.1 Trekkershutten

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 21.2.1 onder a in die zin dat bouwwerken ten behoeve van trekkershutten worden gebouwd, mits:

a. er ten hoogste 10 trekkershutten per manege per bestemmingsvlak worden gebouwd;
b. de oppervlakte van een trekkershut ten hoogste 20 m² zal bedragen;
c. de goothoogte van een trekkershut ten hoogste 3,50 m zal bedragen;
d. met een erfinrichtingsplan wordt aangetoond dat de ontwikkeling op een zorgvuldige wijze landschappelijk wordt ingepast;
e. tevens de in 21.5.1 genoemde vergunning wordt verleend;
f. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het bebouwingsbeeld, de milieusituatie, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

21.3.2 Afstand bedrijfswoning tot de weg

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 21.2.1 onder e in die zin dat de afstand van een bedrijfswoning ten opzichte van de weg wordt verkleind, mits:
a. de geluidsbelasting van de geluidsgevoelige objecten niet hoger is dan de daarvoor geldende voorkeursgrenswaarde of een vastgestelde hogere grenswaarde;
b. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het bebouwingsbeeld, de milieusituatie, de woonsituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

21.3.3 Oppervlakte bedrijfsgebouwen en overkappingen

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 21.2.1 onder f in die zin dat een bedrijfsgebouw of een overkapping wordt gebouwd met een oppervlakte groter dan 1.600 m², mits:
a. met een erfinrichtingsplan en een lichtplan wordt aangetoond dat de ontwikkeling op een zorgvuldige wijze landschappelijk wordt ingepast;
b. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het bebouwingsbeeld, de milieusituatie, de woonsituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden van de gronden en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

21.3.4 Situering aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 21.2.2 onder a in die zin dat een aan- of uitbouw, een bijgebouw of een overkapping minder dan 3,00 m achter de voorgevel van de bedrijfswoning dan wel het verlengde daarvan wordt gebouwd, mits:
- geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de woonsituatie en het straat- en bebouwingsbeeld.

21.4 Specifieke gebruiksregels

Tot een strijdig gebruik van gronden en bouwwerken met deze bestemming wordt in aanvulling op het gestelde in Artikel 44 in ieder geval gerekend:
a. het gebruik van de gronden en gebouwen voor verblijfsrecreatieve doeleinden;
b. het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van detailhandel;
c. het splitsen van een bedrijfswoning zodanig dat er meer dan één woning ontstaat;

d. het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van horecadoeleinden, indien de horecavloeroppervlakte in de vorm van een kantine ten behoeve van de ter plaatse gevestigde manege groter is dan 50 m²;
e. het gebruik van gedeelten van een bedrijfswoning, inclusief aan- en uitbouwen bij de bedrijfswoning, voor de uitoefening van een aan-huis-verbonden beroep of een kleinschalige bedrijfsmatige activiteit, indien:
    1. het beroep of bedrijf niet wordt uitgeoefend door één van de bewoners van de bedrijfswoning, waarbij één andere arbeidskracht ter plekke werkzaam mag zijn;
    2. de beroeps-/bedrijfsvloeroppervlakte in de bedrijfswoning meer bedraagt dan 30% van het vloeroppervlak van de bedrijfswoning;
    3. de beroeps-/bedrijfsvloeroppervlakte meer dan 50 m² bedraagt;
    4. parkeren niet op eigen erf plaatsvindt;
    5. detailhandel plaatsvindt anders dan productiegebonden detailhandel;
f. het gebruik van een bedrijfswoning, inclusief aan- en uitbouwen, voor (mantel)zorg;
g. het gebruik van vrijstaande bijgebouwen voor bewoning;
h. het gebruik van lichtmasten ten behoeve van een paardrijbak anders dan gericht op de paardrijbak.

21.5 Afwijken van de gebruiksregels

21.5.1 Trekkershutten

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 21.4 onder a in die zin dat trekkershutten worden toegestaan, mits:

- tevens de in 21.3.1 bedoelde vergunning is verleend.

21.5.2 Recreatieappartementen

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 21.4 onder a in die zin dat de gronden en bouwwerken in combinatie met het wonen, al dan niet in samenhang met inpandige bouwactiviteiten, worden gebruikt voor recreatieappartementen ten behoeve van recreatieve bewoning in de bedrijfswoning, inclusief de aan- en uitbouwen, en de bijgebouwen, mits:

a. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
b. de oppervlakte van het permanente woongedeelte van de bedrijfswoning niet minder mag bedragen dan 75 m²;
c. parkeren op eigen erf plaatsvindt;
d. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
e. er vanwege de logiesverstrekking geen onevenredige hinder wordt veroorzaakt voor nabijgelegen woningen van derden (minimale afstand 50 m tot de woonbestemmingsgrens);
f. de gezamenlijke oppervlakte die bij een bedrijfswoning wordt gebruikt ten behoeve van nevenfuncties ten hoogste 100 m² bedraagt;

g. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de natuurlijke en landschappelijke waarden, de woonsituatie, de verkeersveiligheid en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

21.5.3 Logies met ontbijt

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 21.4 onder a in die zin dat de gronden en bouwwerken in combinatie met het wonen, al dan niet in samenhang met inpandige bouwactiviteiten, worden gebruikt voor logiesverstrekking ten behoeve van recreatieve bewoning in de vorm van logies met ontbijt, mits:

a. de logiesverstrekking plaatsvindt binnen de bedrijfswoning, een aan- of uitbouw of een aangebouwd bijgebouw. Er wordt uitgegaan van een bestaande entree (deur);
b. de oppervlakte van het permanente woongedeelte van de bedrijfswoning niet minder mag bedragen dan 75 m²;
c. er maximaal drie kamers met in totaal 10 slaapplaatsen gerealiseerd worden;
d. er geen keukenblok in de kamers wordt gemaakt;
e. parkeren op eigen erf plaatsvindt;
f. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
g. er vanwege de logiesverstrekking geen onevenredige hinder wordt veroorzaakt voor nabijgelegen woningen van derden (minimale afstand 50 m tot de woonbestemmingsgrens);
h. de gezamenlijke oppervlakte die bij een bedrijfswoning wordt gebruikt ten behoeve van nevenfuncties ten hoogste 100 m² bedraagt;
i. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de verkeersveiligheid en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

21.5.4 Klein kamperen

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 21.4 onder a in die zin dat de gronden tevens worden gebruikt als standplaats voor kampeermiddelen, mits:

a. het maximum aantal kampeerterreinen binnen het plangebied ten hoogste 30 zal bedragen;
b. het aantal te plaatsen kampeermiddelen per kampeerterrein ten hoogste 25 bedraagt;
c. er geen stacaravans worden geplaatst en/of seizoenplaatsen worden ingericht;
d. het kamperen uitsluitend plaatsvindt in de periode van 15 maart tot 1 november;
e. sanitaire voorzieningen in bestaande gebouwen wordt ondergebracht;
f. de afstand tussen de kampeermiddelen en de aanwezige bebouwing op het perceel ten hoogste 100,00 m bedraagt;
g. de afstand van de gronden waar het kampeerterrein feitelijk gevestigd wordt tot de dichtstbijzijnde gevel van een naastgelegen woonhuis ten minste 50,00 m bedraagt;
h. de afstand van de gronden waar het kampeerterrein feitelijk gevestigd wordt tot de buitengrenzen van een bestaand kampeerterrein ten minste 100,00 m bedraagt;

i. parkeren op eigen erf plaatsvindt;
j. met een erfinrichtingsplan wordt aangetoond dat de ontwikkeling op een zorgvuldige wijze landschappelijk wordt ingepast;
k. aangetoond wordt dat de realisatie van een kleinschalig kampeerterrein niet in strijd is met de ecologische en archeologische waarden en de externe veiligheid;
l. voorafgaande aan de realisatie van een kleinschalig kampeerterrein wordt overlegd met het waterschap;
m. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
n. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

21.5.5 Productiegebonden detailhandel

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 21.4 onder b in die zin dat de gronden en gebouwen worden gebruikt voor de uitoefening van productiegebonden detailhandel, mits:
a. de bruto verkoopvloeroppervlakte ten hoogste 10% van de gezamenlijke oppervlakte aan bedrijfsgebouwen, met een maximum van 50 m², mag bedragen;
b. de functie vanuit de bestaande bebouwing moet worden uitgeoefend;
c. er sprake is van verkoop van ter plaatse bereide, verwerkte en/of toegepaste producten;
d. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de woonsituatie, de verkeersveiligheid en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

21.5.6 Inwoning

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 21.4 onder c en toestaan dat een bedrijfswoning al dan niet in combinatie met interne bouwactiviteiten wordt gebruikt voor meer dan één huishouden, mits:
a. deze afwijking uitsluitend wordt toegepast ten behoeve van de huisvesting van een tweede (huishouden van een) persoon;
b. er geen sprake is van een tweede bedrijfswoning;
c. de huisvesting van een tweede (huishouden van een) persoon noodzakelijk is voor het constante toezicht op het manegebedrijf dan wel de huisvesting noodzakelijk is in verband met de continuïteit en duurzaamheid van het bedrijf als volwaardig meermansbedrijf;
d. de bestaande bouwmassa niet wordt vergroot;
e. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
f. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

21.5.7 (Mantel)zorg

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 21.4 onder f en g in die zin dat een bedrijfswoning, aan- of uitbouw en/of bijgebouw, al dan niet gepaard gaande met interne bouwactiviteiten, wordt gebruikt voor bewoning ten behoeve van mantelzorg, mits:

a. de bewoning uitsluitend plaatsvindt vanuit een oogpunt van (mantel)zorg voor personen;
b. er geen onevenredige aantasting plaatsvindt van de in geding zijnde belangen waaronder die van omwonenden en (agrarische) bedrijven;
c. de functie ondergeschikt aan de woonfunctie wordt toegevoegd en er geen sprake is van een zelfstandige woning;
d. de oppervlakte voor mantelzorg per bestemmingsvlak niet meer bedraagt dan 100 m².
e. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de verkeersveiligheid en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

21.6 Wijzigingsbevoegdheid

21.6.1 Wijzigen naar agrarisch

Burgemeester en Wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de bestemming 'Sport - Manege' ten behoeve van de vestiging van een grondgebonden agrarisch bedrijf wordt gewijzigd in de bestemming 'Agrarisch', mits:

a. na toepassing van deze wijzigingsbevoegdheid de regels van de artikel 3 van overeenkomstige toepassing zijn;
b. de aanduiding “specifieke vorm van agrarisch - bedrijfskavel grondgebonden agrarisch bedrijf” met inbegrip van een daarbinnen gelegen bouwvlak ter plaatse wordt aangebracht;
c. de omvang van het bouwvlak maximaal 1,50 dan wel 3,00 hectare zal bedragen, waarbij de criteria van 3.7.1 respectievelijk 3.7.2 bij de toepassing van deze wijzigingsbevoegdheid van overeenkomstige toepassing zijn;
d. de mest- en milieuwetgeving het nieuwe bedrijf mogelijk maken;
e. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden, de cultuurhistorische en archeologische waarden, de woonsituatie, de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

21.6.2 Wijziging naar gebruiksgerichte paardenhouderij

Burgemeester en Wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de bestemming 'Sport - Manege' wordt gewijzigd in de bestemming 'Agrarisch - Paardenhouderijbedrijf', ten behoeve van een functieverandering van een bestemmingsvlak, mits:

a. na toepassing van deze wijzigingsbevoegdheid de regels van artikel 5 van overeenkomstige toepassing zijn;
b. de bedrijfsmatige manege-activiteiten zijn beëindigd en het bedrijf als gebruiksgerichte paardenhouderij wordt voortgezet;
c. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;

d. de woonfunctie ondergebracht wordt in de voormalige bedrijfswoning, dan wel een aanwezig voormalig boerderijpand;
e. er wordt aangesloten bij bestaand stedelijk gebied;
f. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

21.6.3 Wijziging naar wonen

Burgemeester en Wethouders kunnen het plan wijzigen in dié zin dat de bestemming 'Sport - Manege' wordt gewijzigd in de bestemming 'Wonen - 2' of 'Wonen - Voormalige boerderijpanden', ten behoeve van een functieverandering van een bestemmingsvlak, mits:

a. na toepassing van deze wijzigingsbevoegdheid de regels van respectievelijk artikel 29 of 31 van overeenkomstige toepassing zijn;
b. de bedrijfsmatige manege-activiteiten zijn beëindigd;
c. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in dié zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
d. de woonfunctie ondergebracht wordt in de voormalige bedrijfswoning, dan wel een aanwezig voormalig boerderijpand;
e. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Artikel 22 Sport - Sportvelden

Zie voor de uitleg van de bestemming paragraaf 5.22 Sport - Sportvelden in de toelichting.

22.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Sport - Sportvelden' aangewezen gronden zijn bestemd voor:
a. sportvelden, waarbij een goede landschappelijke inpassing wordt nagestreefd;
met daaraan ondergeschikt:
b. kleinschalige duurzame energieopwekking;
c. nutsvoorzieningen;
d. wegen en paden;
e. water;
met de daarbijbehorende:
f. terreinen;
g. parkeervoorzieningen;
h. bouwwerken, geen gebouwen zijnde, waaronder lichtmasten en ballenvangers.

22.2 Bouwregels

22.2.1 Gebouwen en overkappingen

Op of in deze gronden zullen geen gebouwen en overkappingen worden gebouwd.

22.2.2 Overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde

Voor het bouwen van overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, gelden de volgende regels:
a. de bouwhoogte van lichtmasten en ballenvangers zal ten hoogste 15,00 m bedragen;
b. de bouwhoogte van reclamemasten zal ten hoogste 6,00 m bedragen;
c. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, zal ten hoogste 10,00 m bedragen.

22.3 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

22.3.1 Vergunningplicht

Voor de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden is een omgevingsvergunning vereist:
a. het graven en dempen van sloten;
b. het aanbrengen van oppervlakteverhardingen;
c. het ontgronden, egaliseren en/of afgraven van gronden;
d. het aanplanten, kappen en/of rooien van bomen en/of houtgewas.

22.3.2 Uitzondering

Het bepaalde in 22.3.1 is niet van toepassing op werken en werkzaamheden, die:
a. het normale onderhoud betreffen;
b. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan.

22.3.3 Toetsingscriteria

De omgevingsvergunning kan slechts worden verleend indien geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de landschappelijke inpassing van de voorzieningen.

Artikel 23 Verkeer

Zie voor de uitleg van de bestemming paragraaf 5.23 Verkeer in de toelichting.

23.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Verkeer' aangewezen gronden zijn bestemd voor:
a. (ontsluitings)wegen;
b. paden;
met daaraan ondergeschikt:
c. het behoud en het herstel van waardevolle laan- en wegbeplanting, ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van waarde - laan- en wegbeplanting";
d. sloten, bermen en beplanting;
e. parkeervoorzieningen;
f. nutsvoorzieningen;
g. kleinschalige duurzame energieopwekking;
met de daarbijbehorende;
h. bouwwerken, geen gebouwen zijnde, waaronder bruggen, dammen en duikers;
waarbij, ter plaatse van de aanduiding "karakteristiek", de instandhouding van de bestaande karakteristieke waarden van bouwwerken wordt nagestreefd, zoals die zijn beschreven in bijlage 3 van de toelichting;

met dien verstande dat:
1. behoudens verbeteringen met het oog op de verkeersveiligheid en/of vermindering van geluidsoverlast het wegprofiel wat betreft de ligging, de breedte van rijbanen en het aantal rijstroken gehandhaafd blijft;
2. in de bestemming de bij het wegverkeer gebruikelijke voorzieningen zoals bermbeplanting, bushaltes en dergelijke zijn begrepen.

23.2 Bouwregels

23.2.1 Gebouwen en overkappingen

Op of in deze gronden zullen geen gebouwen en overkappingen worden gebouwd.

23.2.2 Overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, geldt de volgende regel:
- de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, anders dan rechtstreeks ten behoeve van de geleiding, beveiliging en regeling van het verkeer, waaronder bruggen ten behoeve van de ontsluiting van erven, zal ten hoogste 5,00 m bedragen.

23.3 Afwijken van de bouwregels

23.3.1 Bouwhoogte bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 23.2.2 in die zin dat de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, wordt vergroot tot ten hoogste 15,00 m, mits:

- geen onevenredige aantasting plaatsvindt van de verkeersveiligheid, de landschappelijke waarden en de gebruiksmogelijkheden van nabijgelegen gronden.

23.4 Specifieke gebruiksregels

Tot een strijdig gebruik van gronden en bouwwerken met deze bestemming wordt in aanvulling op het gestelde in Artikel 44 in ieder geval gerekend:
- het verwijderen en/of onherstelbaar beschadigen van laan- en wegbeplanting, ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van waarde - laan- en wegbeplanting".

23.5 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden

23.5.1 Vergunningplicht

Voor de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden is een omgevingsvergunning vereist:
- het (gedeeltelijk) verwijderen van karakteristieke bouwwerken, ter plaatse van de aanduiding "karakteristiek".

23.5.2 Uitzondering

Het bepaalde in lid 23.5.1 is niet van toepassing op werken en werkzaamheden welke:
a. het normale onderhoud betreffen;
b. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan.

23.5.3 Toetsingscriteria

De omgevingsvergunningen kunnen slechts worden verleend, indien:
a. de bouwtechnische kwaliteit dusdanig slecht is dat hergebruik in alle redelijkheid niet mogelijk is;
b. het delen van een bouwwerk betreft die op zichzelf niet karakteristiek zijn en waarbij door verwijdering daarvan de karakteristieke waarden van het bouwwerk niet onevenredig wordt aangetast.

Artikel 24 Verkeer - Fiets- en voetpaden

Zie voor de uitleg van de bestemming paragraaf 5.24 Verkeer - Fiets- en voetpaden in de toelichting.

24.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Verkeer - Fiets- en voetpaden' aangewezen gronden zijn bestemd voor:
a. fiets- en voetpaden;
met daaraan ondergeschikt:
b. een gebouw ten behoeve van een fiets- en voetveer, ter plaatse van de aanduiding "specifieke bouwaanduiding - gebouw";
c. kaden en dijken;
d. sloten, bermen en beplanting;
e. dagrecreatief medegebruik;
f. kleinschalige duurzame energieopwekking;
g. nutsvoorzieningen;
met de daarbijbehorende:
h. bouwwerken, geen gebouwen zijnde, waaronder bruggen, dammen en duikers.

24.2 Bouwregels

24.2.1 Gebouwen en overkappingen

Op of in deze gronden mogen, behoudens een gebouw ten behoeve van een fiets- en voetveer, geen gebouwen en overkappingen worden gebouwd.

24.2.2 Gebouw ten behoeve van een fiets- en voetveer

Voor het bouwen van een gebouw ten behoeve van een fiets- en voetveer gelden de volgende regels:
a. een gebouw zal uitsluitend worden gebouwd, ter plaatse van de aanduiding "specifieke bouwaanduiding - gebouw";
b. de bouwhoogte van een gebouw zal ten hoogste 3,50 m bedragen.

24.2.3 Overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, geldt de volgende regel:
- de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, anders dan rechtstreeks ten behoeve van de geleiding, beveiliging en regeling van het verkeer, zal ten hoogste 5,00 m bedragen.

Artikel 25 Verkeer - Railverkeer

Zie voor de uitleg van de bestemming paragraaf 5.25 Verkeer - Railverkeer in de toelichting.

25.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Verkeer - Railverkeer' aangewezen gronden zijn bestemd voor:
a. spoorwegen;
met de daarbijbehorende:
b. paden;
c. bruggen, dammen en/of duikers;
d. sloten, bermen en beplanting;
e. spoorwegovergangen;
f. bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

25.2 Bouwregels

25.2.1 Gebouwen en overkappingen

Op of in deze gronden zullen geen gebouwen en overkappingen worden gebouwd.

25.2.2 Overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, geldt de volgende regel:

- de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, anders dan rechtstreeks ten behoeve van de geleiding, beveiliging en regeling van het spoorwegverkeer, zal ten hoogste 10,00 m bedragen.

Artikel 26 Water

Zie voor de uitleg van de bestemming paragraaf 5.26 Water in de toelichting.

26.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Water' aangewezen gronden zijn bestemd voor:
a. sloten, vaarten en daarmee gelijk te stellen waterlopen ten behoeve van de wateraanvoer en -afvoer, de waterberging, het behoud van de natuurlijke en landschappelijke waarden en de recreatievaart;
b. sloten, grachten en daarmee gelijk te stellen waterlopen ten behoeve van het behoud van de natuurlijke, landschappelijke en cultuurhistorische waarden, de wateraanvoer en -afvoer en de waterberging, indien het gronden betreft ter plaatse van de aanduiding “specifieke vorm van water - waardevolle waterloop”;
c. recreatief medegebruik van het water en de oevers;

met de daarbijbehorende:
d. kaden, dijken en oeverstroken;
e. bruggen, dammen, gemalen en duikers;
f. nutsvoorzieningen;
g. kleinschalige duurzame energieopwekking;
h. paden;
i. bestaande aanleggelegenheden, steigers, walbeschoeiingen en naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwwerken;
j. bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde;

waarbij, ter plaatse van de aanduiding "karakteristiek", de instandhouding van de bestaande karakteristieke waarden van bouwwerken wordt nagestreefd, zoals die zijn beschreven in bijlage 3 van de toelichting.

26.2 Bouwregels

26.2.1 Gebouwen en overkappingen

Op of in deze gronden mogen geen gebouwen en overkappingen worden gebouwd.

26.2.2 Overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, gelden de volgende regels:
a. de doorvaarthoogte van bruggen zal ten hoogste 2,50 m bedragen;
b. de bouwhoogte, breedte en lengte van de aanleggelegenheden, steigers, walbeschoeiingen en naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwwerken zullen ten hoogste de bestaande afmetingen bedragen;
c. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, zal ten hoogste 5,00 m bedragen.

26.3 Afwijken van de bouwregels

26.3.1 Aanleggelegenheden, steigers, walbeschoeiingen en naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwwerken

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 26.2.2 onder b in die zin dat de bestaande afmetingen van de aanleggelegenheden, steigers, walbeschoeiingen en naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwwerken worden gewijzigd dan wel dat nieuwe aanleggelegenheden, steigers, walbeschoeiingen en naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwwerken worden gebouwd, mits:

a. de bouwhoogte van een aanleggelegenheid, steiger, walbeschoeiing of een naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwwerk ten hoogste 2,00 m zal bedragen gerekend vanaf het waterpeil;
b. de breedte van een steiger of een naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwwerk ten hoogste 1,50 m zal bedragen;
c. de lengte van een aanleggelegenheid, steiger of een naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwwerk ten hoogste 10,00 m zal bedragen;
d. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de functie van het water ten behoeve van de recreatievaart, de natuurlijke en landschappelijke waarden, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden.

26.4 Specifieke gebruiksregels

Tot een strijdig gebruik van gronden en bouwwerken met deze bestemming wordt in aanvulling op het gestelde in Artikel 44 in ieder geval gerekend:

- het gebruik van de gronden als permanente ligplaats voor vaartuigen en/of woonschepen.

26.5 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden

26.5.1 Vergunningplicht

Voor de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden is een omgevingsvergunning vereist:

- het (gedeeltelijk) verwijderen van karakteristieke bouwwerken, ter plaatse van de aanduiding "karakteristiek".

26.5.2 Uitzondering

Het bepaalde in lid 26.5.1 is niet van toepassing op werken en werkzaamheden welke:

a. het normale onderhoud betreffen;
b. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan.

26.5.3 Toetsingscriteria

De omgevingsvergunningen kunnen slechts worden verleend, indien:

a. de bouwtechnische kwaliteit dusdanig slecht is dat hergebruik in alle redelijkheid niet mogelijk is;

b. het delen van een bouwwerk betreft die op zichzelf niet karakteristiek zijn en waarbij door verwijdering daarvan de karakteristieke waarden van het bouwwerk niet onevenredig wordt aangetast.

Artikel 27 Water - Waterkering

Zie voor de uitleg van de bestemming paragraaf 5.27 Water - Waterkering in de toelichting.

27.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Water - Waterkering'aangewezen gronden zijn bestemd voor:
a. werken ten behoeve van de primaire waterkering;
b. het behoud van de landschappelijke, natuurlijke en cultuurhistorische waarden van de dijken;
c. het agrarisch en recreatief medegebruik;

met daaraan ondergeschikt:
d. kleinschalige duurzame energieopwekking;
e. nutsvoorzieningen;
f. wegen en paden;
g. water;
h. een bunker, ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van cultuur en ontspanning - bunker";

met de daarbijbehorende:
i. bouwwerken, geen gebouwen zijnde, waaronder dammen en/of duikers.

27.2 Bouwregels

27.2.1 Gebouwen en overkappingen

Op of in deze gronden zullen, behoudens een bunker, geen gebouwen en overkappingen worden gebouwd.

27.2.2 Bunker

Voor het bouwen van een bunker gelden de volgende regels:
a. een bunker zal uitsluitend worden gebouwd ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van cultuur en ontspanning - bunker";
b. de oppervlakte en bouwhoogte zullen ten hoogste de bestaande oppervlakte en bouwhoogte bedragen.

27.2.3 Overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde

Voor het bouwen van overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, geldt de volgende regel:
- de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, zal ten hoogste 5,00 m bedragen.

27.3 Specifieke gebruiksregels

Tot een strijdig gebruik van gronden en bouwwerken met deze bestemming wordt in aanvulling op het gestelde in Artikel 44 in ieder geval gerekend:
a. het ophogen, afgraven, ontgronden en/of egaliseren van gronden, voorzover deze werkzaamheden niet de aanpassing/verbetering van bestaande dijkovergangen en dijkdoorgangen tot doel hebben;

b. het diepploegen van gronden;
c. het gebruik van gronden anders dan als grasland.

Artikel 28 Wonen - 1

Zie voor de uitleg van de bestemming paragraaf 5.28 Wonen - 1 in de toelichting.

28.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Wonen - 1' aangewezen gronden zijn bestemd voor:
a. woonhuizen, al dan niet in combinatie met ruimte voor een aan-huis-verbonden beroep c.q. kleinschalige bedrijfsmatige activiteiten;
b. woonhuizen, al dan niet in combinatie met ruimte voor een aan-huis-verbonden beroep c.q. kleinschalige bedrijfsmatige activiteiten, alsmede:
    1. stalling van agrarisch materieel en landbouwproducten, ter plaatse van de aanduiding "opslag";
c. aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen;

met daaraan ondergeschikt:
d. wegen, woonstraten en paden;
e. parkeervoorzieningen;
f. groenvoorzieningen;
g. speelvoorzieningen;
h. kleinschalige duurzame energieopwekking;
i. nutsvoorzieningen;
j. water;

met de daarbijbehorende:
k. tuinen, erven en terreinen;
l. bouwwerken, geen gebouwen en geen overkappingen zijnde;

waarbij:
1. ter plaatse van de aanduiding "specifieke bouwaanduiding - waardevolle hoofdvorm", het behoud en het herstel van de bestaande hoofdvormen van de cultuurhistorisch waardevolle woonhuizen wordt nagestreefd, zoals die zijn beschreven in bijlage 3 van de toelichting;
2. ter plaatse van de aanduiding "karakteristiek", de instandhouding van de bestaande karakteristieke waarden van gebouwen wordt nagestreefd, zoals die zijn beschreven in bijlage 3 van de toelichting.

28.2 Bouwregels

28.2.1 Hoofdgebouwen

Voor het bouwen van hoofdgebouwen gelden de volgende regels:
a. als hoofdgebouw mogen uitsluitend woonhuizen worden gebouwd;
b. een hoofdgebouw zal binnen een bouwvlak worden gebouwd;
c. de afstand van een hoofdgebouw c.q. blok van aaneen gebouwde hoofdgebouwen tot de zijdelingse perceelgrens zal ten minste 3,00 m bedragen, tenzij de bestaande afstand minder bedraagt, in welk geval de bestaande afstand als minimale afstand geldt;
d. de goothoogte van een hoofdgebouw zal ten hoogste 4,00 m bedragen;
e. de bouwhoogte van een hoofdgebouw zal ten hoogste 9,00 m bedragen;

f. in afwijking van het bepaalde onder b, d en e gelden ter plaatse van de aanduiding "specifieke bouwaanduiding - waardevolle hoofdvorm" de volgende bouwregels:
   1. een waardevolle hoofdvorm zal binnen het gebied ter plaatse van de aanduiding "specifieke bouwaanduiding - waardevolle hoofdvorm" worden gebouwd;
   2. de oppervlakte, goothoogte en dakhelling van een waardevolle hoofdvorm zal ten minste en ten hoogste de bestaande oppervlakte, goothoogte, nokrichting en dakhelling bedragen.

28.2.2 Aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen

Voor het bouwen van aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen gelden de volgende regels:

a. aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen zullen ten minste 3,00 m achter de voorgevel van het hoofdgebouw c.q. het verlengde daarvan worden gebouwd;
b. de gezamenlijke oppervlakte van de aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen bij een hoofdgebouw zal ten hoogste 100 m² bedragen, met dien verstande dat:
   1. de gezamenlijke oppervlakte van de aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen ten hoogste 100% van de oppervlakte van het hoofdgebouw zal bedragen;
   2. de gezamenlijke oppervlakte van de aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen bij een hoofdgebouw ten hoogste 50% van het erf zal bedragen;
   3. ter plaatse van de aanduiding “specifieke bouwaanduiding - grotere oppervlakte bijgebouwen” de gezamenlijke oppervlakte van de aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen bij een hoofdgebouw ten hoogste 115 m² zal bedragen;
c. de goothoogte van een aan- of uitbouw of een aangebouwd bijgebouw zal ten hoogste gelijk zijn aan de bouwhoogte van de eerste bouwlaag van het hoofdgebouw waaraan wordt gebouwd, plus 0,25 m, met dien verstande dat de goothoogte van een aan- of uitbouw of een aangebouwd bijgebouw niet meer mag bedragen dan 4,00 m;
d. de onderlinge afstand tussen een hoofdgebouw en een bijgebouw zal ten hoogste 25,00 m bedragen, tenzij de bestaande afstand groter is, in welk geval de bestaande afstand als maximum geldt;
e. de goothoogte van een vrijstaand bijgebouw zal ten hoogste 3,50 m bedragen;
f. de bouwhoogte van een bijgebouw zal ten hoogste 6,00 m bedragen;
g. de bouwhoogte van een overkapping zal ten hoogste 3,00 m bedragen.

28.2.3 Bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, gelden de volgende regels:

a. de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen zal ten hoogste 2,00 m bedragen, met dien verstande dat de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen vóór de voorgevel van het hoofdgebouw en het verlengde daarvan ten hoogste 1,00 m zal bedragen;
b. de bouwhoogte van vlaggenmasten zal ten hoogste 8,00 m bedragen;

c. er zullen geen bouwwerken ten behoeve van de opwekking van windenergie en paardrijbakken worden gebouwd;
d. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen en geen overkappingen zijnde, zal ten hoogste 10,00 m bedragen.

28.3 Afwijken van de bouwregels

Mits geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het straat- en bebouwingsbeeld, de woonsituatie, de verkeersveiligheid, de sociale veiligheid, de milieusituatie en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden, kan met omgevingsvergunning worden afgeweken van:
a. het bepaalde in 28.2.1 sub b in die zin dat een hoofdgebouw gedeeltelijk buiten het bouwvlak wordt gebouwd, mits de geluidsbelasting van geluidsgevoelige objecten niet hoger zal zijn dan de daarvoor geldende voorkeurgrenswaarde of een vastgestelde hogere grenswaarde;
b. het bepaalde in 28.2.1 sub c in die zin dat de afstand van een hoofdgebouw c.q. een blok van aaneengebouwde hoofdgebouwen tot de zijdelingse perceelgrens wordt verkleind;
c. het bepaalde in 28.2.1 onder f in die zin dat in ondergeschikte mate wordt afgeweken van de bestaande maatvoeringen en gevelindeling van de waardevolle hoofdvorm, mits:
    1. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de bestaande hoofdvorm van het cultuurhistorisch waardevolle boerderijpand;
d. het bepaalde in 28.2.1 onder f in die zin dat wordt afgeweken van de bestaande maatvoeringen van een waardevolle hoofdvorm, mits:
    1. er vanuit architectonisch oogpunt een hoogwaardige versterking van de ruimtelijke kwaliteit en het omgevingsbeeld wordt bewerkstelligd;
    2. de bouwhoogte van het gebouw ten hoogste 12,00 m zal bedragen en het woonhuis zal worden voorzien van een kap;
    3. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de woonsituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.
e. het bepaalde in 28.2.2 sub a in die zin dat een aan- of uitbouw, bijgebouw of overkapping minder dan 3,00 m achter, dan wel vóór de voorgevel van het hoofdgebouw wordt gebouwd;
f. het bepaalde in 28.2.3 onder c in die zin dat paardrijbakken worden toegestaan, mits:
    1. tevens de in 28.5.5 bedoelde vergunning is verleend.

28.4 Specifieke gebruiksregels

Tot een strijdig gebruik van gronden en bouwwerken met deze bestemming wordt in aanvulling op het gestelde in Artikel 44 in ieder geval gerekend:
a. het gebruik van woonhuizen in combinatie met bedrijfsdoeleinden anders dan een aan-huis-verbonden beroep, een kleinschalige bedrijfsmatige activiteit of genoemd in 28.1 onder b;
b. het gebruik van de gronden en bouwwerken ten behoeve van een aan-huis-verbonden beroep c.q. kleinschalige bedrijfsmatige activiteiten, zodanig dat de bedrijfsvloeroppervlakte:

1. meer bedraagt dan 30% van de totale gezamenlijke begane vloeroppervlakte van de aanwezige bebouwing op een bouwperceel;
2. meer bedraagt dan 50 m²;

c. het gebruik van een woonhuis, inclusief aan- en uitbouwen, voor (mantel)zorg;
d. het gebruik van vrijstaande bijgebouwen voor bewoning;
e. het gebruik van een woonhuis voor meer dan één woning;
f. het gebruik van gronden en bouwwerken voor verblijfsrecreatieve doeleinden;
g. het gebruik van de gronden en bouwwerken ten behoeve van agrarische bedrijfsactiviteiten;
h. het gebruik van gronden ten behoeve van de aanleg van een paardrijbak met de daarbijbehorende bouwwerken.

28.5 Afwijken van de gebruiksregels

28.5.1 Theeschenkerij

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 28.4 onder a in die zin dat bij een woonhuis een theeschenkerij wordt gevestigd, mits:

a. de schenkerij binnen de bestaande bebouwing wordt gevestigd;
b. een klein buitenterras ten behoeve van de theeschenkerij mag worden aangelegd;
c. de bedrijfsvloeroppervlakte ten behoeve van de theeschenkerij maximaal 50 m² mag bedragen;
d. parkeren op eigen erf plaatsvindt;
e. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de woonsituatie, de verkeersveiligheid en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

28.5.2 (Mantel)zorg

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 28.4 onder c en d in die zin dat een woonhuis, aan- of uitbouw en/of bijgebouw, al dan niet gepaard gaande met interne bouwactiviteiten, wordt gebruikt voor bewoning ten behoeve van mantelzorg, mits:

a. de bewoning uitsluitend plaatsvindt vanuit een oogpunt van (mantel)zorg voor personen;
b. er geen onevenredige aantasting plaatsvindt van de in geding zijnde belangen waaronder die van omwonenden en (agrarische) bedrijven;
c. de functie ondergeschikt aan de woonfunctie wordt toegevoegd en er geen sprake is van een zelfstandige woning;
d. de oppervlakte voor mantelzorg per bestemmingsvlak niet meer bedraagt dan 100 m².
e. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de verkeersveiligheid en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

28.5.3 Recreatieappartementen

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 28.4 onder f in die zin dat de gronden en bouwwerken in combinatie met het wonen, al dan niet in samenhang met inpandige bouwactiviteiten, worden gebruikt voor recreatieappartementen ten behoeve van recreatieve bewoning in het hoofdgebouw, inclusief de aan- en uitbouwen, en de bijgebouwen, mits:

a. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
b. de oppervlakte van het permanente woongedeelte van het hoofdgebouw niet minder mag bedragen dan 75 m²;
c. parkeren op eigen erf plaatsvindt;
d. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
e. er vanwege de logiesverstrekking geen onevenredige hinder wordt veroorzaakt voor nabijgelegen woningen van derden (minimale afstand 50 m tot de woonbestemmingsgrens);
f. de gezamenlijke oppervlakte die bij een woonhuis wordt gebruikt ten behoeve van nevenfuncties ten hoogste 100 m² bedraagt;
g. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de natuurlijke en landschappelijke waarden, de woonsituatie, de verkeersveiligheid en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

28.5.4 Logies met ontbijt

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 28.4 onder f in die zin dat de gronden en bouwwerken in combinatie met het wonen, al dan niet in samenhang met inpandige bouwactiviteiten, worden gebruikt voor logiesverstrekking ten behoeve van recreatieve bewoning in de vorm van logies met ontbijt, mits:

a. de logiesverstrekking plaatsvindt binnen het woonhuis, een aan- of uitbouw of een aangebouwd bijgebouw. Er wordt uitgegaan van een bestaande entree (deur);
b. de oppervlakte van het permanente woongedeelte van het woonhuis niet minder mag bedragen dan 75 m²;
c. er maximaal drie kamers met in totaal 10 slaapplaatsen gerealiseerd worden;
d. er geen keukenblok in de kamers wordt gemaakt;
e. parkeren op eigen erf plaatsvindt;
f. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
g. er vanwege de logiesverstrekking geen onevenredige hinder wordt veroorzaakt voor nabijgelegen woningen van derden (minimale afstand 50 m tot de woonbestemmingsgrens);
h. de gezamenlijke oppervlakte die bij een woonhuis wordt gebruikt ten behoeve van nevenfuncties ten hoogste 100 m² bedraagt;
i. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de verkeersveiligheid en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

28.5.5 Paardrijbakken

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 28.4 onder h in die zin dat gronden, voorzover gelegen binnen het bestemmingsvlak, worden gebruikt voor de aanleg van een paardrijbak ten behoeve van het eigen hobbymatige gebruik met de daarbijbehorende bouwwerken, mits:

a. de paardrijbak zoveel mogelijk uit het zicht van de openbare weg wordt gesitueerd ten behoeve van een goede landschappelijke inpassing;
b. er vanwege de paardrijbak geen onevenredige hinder (geur, geluid, licht en stof) wordt veroorzaakt voor nabijgelegen woningen van derden (minimale afstand 50 m tot de woonbestemmingsgrens).
c. er geen onevenredige verstoring van het bodemarchief wordt veroorzaakt
d. de oppervlakte van een paardrijbak ten hoogste 1.200 m² bedraagt;
e. de bouwhoogte van lichtmasten of naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwwerken ten behoeve van de verlichting van paardrijbakken ten hoogste 5,00 m zal bedragen;
f. de lichtmasten uitsluitend gericht zijn op de paardrijbak;
g. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, ten hoogste 3,00 m zal bedragen.

28.6 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden

28.6.1 Vergunningplicht

Voor de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden is een omgevingsvergunning vereist:
a. het (gedeeltelijk) verwijderen van de waardevolle hoofdvorm, ter plaatse van de aanduiding "specifieke bouwaanduiding - waardevolle hoofdvorm";
b. het (gedeeltelijk) verwijderen van karakteristieke gebouwen, ter plaatse van de aanduiding "karakteristiek".

28.6.2 Uitzondering

Het bepaalde in lid 28.6.1 is niet van toepassing op werken en werkzaamheden welke:
a. het normale onderhoud betreffen;
b. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan.

28.6.3 Toetsingscriteria

De omgevingsvergunningen kunnen slechts worden verleend, indien:
a. de bouwtechnische kwaliteit dusdanig slecht is dat hergebruik in alle redelijkheid niet mogelijk is;
b. het delen van een gebouw betreft die op zichzelf niet karakteristiek zijn en waarbij door verwijdering daarvan de waardevolle hoofdvorm of de karakteristieke waarden van het gebouw niet onevenredig wordt aangetast;
c. toepassing wordt gegeven aan de afwijking genoemd in 28.3 onder d.

28.7 Wijzigingsbevoegdheid

28.7.1 Woningsplitsing

Burgemeester en Wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat een woonhuis wordt gebruikt voor meer dan één woning, mits:
a. deze wijziging uitsluitend wordt verleend in situaties waarin het hoofdgebouw vóór splitsing een omvang heeft van ten minste 300 m²;
b. de bestaande bouwmassa niet wordt vergroot en er niet meer dan twee woningen worden gevestigd;

c. de wijziging passend is in het geldende volkshuisvestingsbeleid;
d. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
e. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Artikel 29 Wonen - 2

Zie voor de uitleg van de bestemming paragraaf 5.29 Wonen - 2 in de toelichting.

29.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Wonen - 2' aangewezen gronden zijn bestemd voor:
a. woonhuizen, al dan niet in combinatie met ruimte voor een aan-huis-verbonden beroep c.q. kleinschalige bedrijfsmatige activiteiten;
b. woonhuizen, al dan niet in combinatie met ruimte voor een aan-huis-verbonden beroep c.q. kleinschalige bedrijfsmatige activiteiten, alsmede:
    1. een theeschenkerij, ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van horeca - theeschenkerij;
    2. een boerderijwinkel, ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van detailhandel - boerderijwinkel";
    3. een zorginstelling, ter plaatse van de aanduiding "zorginstelling";
    4. logies met ontbijt, ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van recreatie - logies met ontbijt";
    5. stalling van agrarisch materieel en landbouwproducten, ter plaatse van de aanduiding "opslag";
    6. een theeschenkerij en botenverhuur, ter plaatse van de aanduiding "gemengd";
    7. een gezinsvervangend tehuis, ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van maatschappelijk - gezinsvervangend tehuis";
c. aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen;

met daaraan ondergeschikt:
d. kleinschalige duurzame energieopwekking;
e. nutsvoorzieningen;
f. wegen en paden;
g. water;

met de daarbijbehorende:
h. tuinen, erven en terreinen;
i. bouwwerken geen gebouwen zijnde;

waarbij:
    1. ter plaatse van de aanduiding "specifieke bouwaanduiding - waardevolle hoofdvorm", het behoud en het herstel van de bestaande hoofdvormen van de cultuurhistorisch waardevolle woonhuizen wordt nagestreefd, zoals die zijn beschreven in bijlage 3 van de toelichting;
    2. ter plaatse van de aanduiding "karakteristiek", de instandhouding van de bestaande karakteristieke waarden van gebouwen wordt nagestreefd, zoals die zijn beschreven in bijlage 3 van de toelichting.

29.2 Bouwregels

29.2.1 Hoofdgebouwen

Voor het bouwen van hoofdgebouwen gelden de volgende regels:
a. als hoofdgebouw mogen uitsluitend woonhuizen worden gebouwd;
b. per bestemmingsvlak zal ten hoogste één woonhuis worden gebouwd;

c. de oppervlakte van een hoofdgebouw zal ten hoogste 200 m² bedragen;
d. de goothoogte van een woonhuis zal ten hoogste 4,00 m bedragen;
e. de dakhelling van een woonhuis zal ten minste 30° en ten hoogste 60° bedragen;
f. de bouwhoogte van een woonhuis zal ten hoogste 9,00 m bedragen;
g. in afwijking van het bepaalde onder c, d en e gelden ter plaatse van de aanduiding "specifieke bouwaanduiding - waardevolle hoofdvorm" de volgende bouwregels:
    1. een waardevolle hoofdvorm zal binnen het gebied ter plaatse van de aanduiding "specifieke bouwaanduiding - waardevolle hoofdvorm" worden gebouwd;
    2. de oppervlakte, goothoogte en dakhelling van een waardevolle hoofdvorm zal ten minste en ten hoogste de bestaande oppervlakte, goothoogte, nokrichting en dakhelling bedragen.

29.2.2 Aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen

Voor het bouwen van aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen gelden de volgende regels:

a. aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen zullen ten minste 3,00 m achter de voorgevel van het hoofdgebouw c.q. het verlengde daarvan worden gebouwd;
b. de gezamenlijke oppervlakte van de aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen bij een hoofdgebouw zal ten hoogste 100 m² bedragen, met dien verstande dat:
    1. de gezamenlijke oppervlakte van de aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen ten hoogste 100% van de oppervlakte van het hoofdgebouw zal bedragen;
    2. de gezamenlijke oppervlakte van de aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen bij een hoofdgebouw ten hoogste 50% van het erf zal bedragen;
c. de goothoogte van een aan- of uitbouw of een aangebouwd bijgebouw zal ten hoogste gelijk zijn aan de bouwhoogte van de eerste bouwlaag van het hoofdgebouw waaraan wordt gebouwd, plus 0,25 m, met dien verstande dat de goothoogte van een aan- of uitbouw of een aangebouwd bijgebouw niet meer mag bedragen dan 4,00 m;
d. de onderlinge afstand tussen een hoofdgebouw en een bijgebouw zal ten hoogste 25,00 m bedragen, tenzij de bestaande afstand groter is, in welk geval de bestaande afstand als maximum geldt;
e. de goothoogte van een vrijstaand bijgebouw zal ten hoogste 3,50 m bedragen;
f. de bouwhoogte van een bijgebouw zal ten hoogste 6,00 m bedragen;
g. de bouwhoogte van een overkapping zal ten hoogste 3,00 m bedragen.

29.2.3 Overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde

Voor het bouwen van overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, gelden de volgende regels:

a. de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen zal ten hoogste 1,00 m bedragen, met dien verstande dat de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen achter de voorgevel van het hoofdgebouw en het verlengde daarvan ten hoogste 2,00 m zal bedragen;

b. de bouwhoogte van vlaggenmasten zal ten hoogste 8,00 m bedragen;
c. de bouwhoogte van vrijstaande reclameobjecten, geen vlaggenmasten zijnde, zal ten hoogste 2,00 m bedragen;
d. er zullen geen bouwwerken ten behoeve van de opwekking van windenergie en paardrijbakken worden gebouwd;
e. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, zal ten hoogste 10,00 m bedragen.

29.3 Afwijken van de bouwregels

29.3.1 Afwijken maatvoeringen waardevolle hoofdvormen 1

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 29.2.1 onder g in die zin dat in ondergeschikte mate wordt afgeweken van de bestaande maatvoeringen en gevelindeling van de waardevolle hoofdvorm, mits:

- geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de bestaande hoofdvorm van het cultuurhistorisch waardevolle boerderijpand.

29.3.2 Afwijken maatvoeringen waardevolle hoofdvormen 2

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 29.2.1 onder g in die zin dat wordt afgeweken van de bestaande maatvoeringen van een waardevolle hoofdvorm, mits:

a. er vanuit architectonisch oogpunt een hoogwaardige versterking van de ruimtelijke kwaliteit en het omgevingsbeeld wordt bewerkstelligd;
b. de bouwhoogte van het gebouw ten hoogste 12,00 m zal bedragen en het woonhuis zal worden voorzien van een kap;
c. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de woonsituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

29.3.3 Afwijken maatvoeringen kleine woonhuizen

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in de leden 29.2.1 en 29.2.2 in die zin dat ten behoeve van het vergroten van de woonruimte met behoud van de waarde van het kleine woonhuis, afgeweken wordt van de vereiste ondergeschiktheid van aan- en uitbouwen en bijgebouwen qua afmetingen aan het hoofdgebouw, mits:

a. er sprake is van een architectonisch hoogwaardig bouwplan waarbij geen afbreuk wordt gedaan aan de waarden van het kleine woonhuis;
b. de gezamenlijke oppervlakte van het hoofdgebouw en de aanbouwen, uitbouwen, overkappingen en bijgebouwen ten hoogste 300 m² zal bedragen;
c. de goothoogte van een aan- of uitbouw of een bijgebouw ten hoogste 4,50 m zal bedragen;
d. de bouwhoogte van een aan- of uitbouw of een bijgebouw ten hoogste 9,00 m zal bedragen;
e. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de woonsituatie, de landschappelijke waarden en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

29.3.4 Situering aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 29.2.2 onder a in die zin dat een aan- of uitbouw, een bijgebouw of een overkapping minder dan 3,00 m achter de voorgevel van het hoofdgebouw dan wel het verlengde daarvan wordt gebouwd, mits:

- geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de woonsituatie en het straat- en bebouwingsbeeld.

29.3.5 Vergroten oppervlakte aan- of uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 29.2.2 onder b in die zin dat de gezamenlijke oppervlakte van de aan- en uitbouwen, de bijgebouwen en de overkappingen bij een hoofdgebouw wordt vergroot tot ten hoogste 10% van de oppervlakte van het erf, exclusief de oppervlakte van het hoofdgebouw, mits:

a. de gezamenlijke oppervlakte van het hoofdgebouw en de aanbouwen, uitbouwen, overkappingen en bijgebouwen ten hoogste 300 m² zal bedragen;
b. de oppervlakte van de aanbouwen, uitbouwen, overkappingen en bijgebouwen ten hoogste 100% van de oppervlakte van het hoofdgebouw zal bedragen;
c. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, het bebouwingsbeeld, de woonsituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

29.3.6 Paardrijbakken

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 29.2.3 onder d in die zin dat paardrijbakken worden toegestaan, mits:

- tevens de in 29.5.6 bedoelde vergunning is verleend.

29.4 Specifieke gebruiksregels

Tot een strijdig gebruik van gronden en bouwwerken met deze bestemming wordt in aanvulling op het gestelde in Artikel 44 in ieder geval gerekend:

a. het gebruik van woonhuizen in combinatie met bedrijfsdoeleinden anders dan een aan-huis-verbonden beroep, een kleinschalige bedrijfsmatige activiteit of genoemd in 29.1 onder b;
b. het gebruik van gedeelten van een hoofdgebouw, inclusief aan- en uitbouwen bij het woonhuis, voor de uitoefening van een aan-huis-verbonden beroep of een kleinschalige bedrijfsmatige activiteit, indien:
    1. het beroep of bedrijf niet wordt uitgeoefend door één van de bewoners van het woonhuis, waarbij één andere arbeidskracht ter plekke werkzaam mag zijn;
    2. de beroeps-/bedrijfsvloeroppervlakte in het hoofdgebouw meer bedraagt dan 30% van het vloeroppervlak van het hoofdgebouw;
    3. de beroeps-/bedrijfsvloeroppervlakte meer dan 50 m² bedraagt;
    4. parkeren niet op eigen erf plaatsvindt;
    5. detailhandel plaatsvindt anders dan productiegebonden detailhandel;
c. het gebruik van een woonhuis, inclusief aan- en uitbouwen, voor (mantel)zorg;
d. het gebruik van vrijstaande bijgebouwen voor bewoning;

e. het gebruik van een woonhuis voor meer dan één woning, anders dan ter plaatse van de aanduidingen "specifieke vorm van wonen - twee woningen" of "specifieke vorm van wonen - drie woningen" in welk geval een woonhuis gebruikt mag worden voor ten hoogste twee respectievelijk drie woningen;
f. het gebruik van gronden en bouwwerken voor verblijfsrecreatieve doeleinden, tenzij ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van recreatie - logies met ontbijt";
g. het gebruik van de gronden en bouwwerken ten behoeve van agrarische bedrijfsactiviteiten;
h. het gebruik van gronden ten behoeve van de aanleg van een paardrijbak met de daarbijbehorende bouwwerken;
i. het gebruik van de gronden als standplaats voor kampeermiddelen.

29.5 Afwijken van de gebruiksregels

29.5.1 Theeschenkerij

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 29.4 onder a in die zin dat bij een woonhuis een theeschenkerij wordt gevestigd, mits:
a. de schenkerij binnen de bestaande bebouwing wordt gevestigd;
b. een klein buitenterras ten behoeve van de theeschenkerij mag worden aangelegd;
c. de bedrijfsvloeroppervlakte ten behoeve van de theeschenkerij maximaal 50 m² mag bedragen;
d. parkeren op eigen erf plaatsvindt;
e. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de woonsituatie, de verkeersveiligheid en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

29.5.2 (Mantel)zorg

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 29.4 onder c en d in die zin dat een woonhuis, aan- of uitbouw en/of bijgebouw, al dan niet gepaard gaande met interne bouwactiviteiten, wordt gebruikt voor bewoning ten behoeve van mantelzorg, mits:
a. de bewoning uitsluitend plaatsvindt vanuit een oogpunt van (mantel)zorg voor personen;
b. er geen onevenredige aantasting plaatsvindt van de in geding zijnde belangen waaronder die van omwonenden en (agrarische) bedrijven;
c. de functie ondergeschikt aan de woonfunctie wordt toegevoegd en er geen sprake is van een zelfstandige woning;
d. de oppervlakte voor mantelzorg per bestemmingsvlak niet meer bedraagt dan 100 m².
e. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de verkeersveiligheid en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

29.5.3 Recreatieappartementen

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 29.4 onder f in die zin dat de gronden en bouwwerken in combinatie met het wonen, al dan niet in samenhang met inpandige bouwactiviteiten, worden gebruikt voor recreatieappartementen ten behoeve van recreatieve bewoning in het hoofdgebouw, inclusief de aan- en uitbouwen, en de bijgebouwen, mits:

a. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
b. de oppervlakte van het permanente woongedeelte van het hoofdgebouw niet minder mag bedragen dan 75 m²;
c. parkeren op eigen erf plaatsvindt;
d. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
e. er vanwege de logiesverstrekking geen onevenredige hinder wordt veroorzaakt voor nabijgelegen woningen van derden (minimale afstand 50 m tot de woonbestemmingsgrens);
f. de gezamenlijke oppervlakte die bij een woonhuis wordt gebruikt ten behoeve van nevenfuncties ten hoogste 100 m² bedraagt;
g. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de natuurlijke en landschappelijke waarden, de woonsituatie, de verkeersveiligheid en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

29.5.4 Logies met ontbijt

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 29.4 onder f in die zin dat de gronden en bouwwerken in combinatie met het wonen, al dan niet in samenhang met inpandige bouwactiviteiten, worden gebruikt voor logiesverstrekking ten behoeve van recreatieve bewoning in de vorm van logies met ontbijt, mits:

a. de logiesverstrekking plaatsvindt binnen het woonhuis, een aan- of uitbouw of een aangebouwd bijgebouw. Er wordt uitgegaan van een bestaande entree (deur);
b. de oppervlakte van het permanente woongedeelte van het woonhuis niet minder mag bedragen dan 75 m²;
c. er maximaal drie kamers met in totaal 10 slaapplaatsen gerealiseerd worden;
d. er geen keukenblok in de kamers wordt gemaakt;
e. parkeren op eigen erf plaatsvindt;
f. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
g. er vanwege de logiesverstrekking geen onevenredige hinder wordt veroorzaakt voor nabijgelegen woningen van derden (minimale afstand 50 m tot de woonbestemmingsgrens);
h. de gezamenlijke oppervlakte die bij een woonhuis wordt gebruikt ten behoeve van nevenfuncties ten hoogste 100 m² bedraagt;
i. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de verkeersveiligheid en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

29.5.5 Klein kamperen

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 29.4 onder f in die zin dat de gronden tevens worden gebruikt als standplaats voor kampeermiddelen, mits:

a. het maximum aantal kampeerterreinen binnen het plangebied ten hoogste 30 zal bedragen;
b. het aantal te plaatsen kampeermiddelen per kampeerterrein ten hoogste 15 bedraagt, tenzij het woonperceel een omvang en uitstraling heeft vergelijkbaar met een agrarisch bedrijfsperceel in welk geval het aantal te plaatsen kampeermiddelen per kampeerterrein ten hoogste 25 bedraagt;
c. er geen stacaravans worden geplaatst en/of seizoenplaatsen worden ingericht;
d. het kamperen uitsluitend plaatsvindt in de periode van 15 maart tot 1 november;
e. sanitaire voorzieningen in bestaande gebouwen wordt ondergebracht;
f. de afstand tussen de kampeermiddelen en de aanwezige bebouwing op het perceel ten hoogste 100,00 m bedraagt;
g. de afstand van de gronden waar het kampeerterrein feitelijk gevestigd wordt tot de dichtstbijzijnde gevel van een naastgelegen woonhuis ten minste 50,00 m bedraagt;
h. de afstand van de gronden waar het kampeerterrein feitelijk gevestigd wordt tot de buitengrenzen van een bestaand kampeerterrein ten minste 100,00 m bedraagt;
i. parkeren op eigen erf plaatsvindt;
j. met een erfinrichtingsplan wordt aangetoond dat de ontwikkeling op een zorgvuldige wijze landschappelijk wordt ingepast;
k. aangetoond wordt dat de realisatie van een kleinschalig kampeerterrein niet in strijd is met de ecologische en archeologische waarden en de externe veiligheid;
l. voorafgaande aan de realisatie van een kleinschalig kampeerterrein wordt overlegd met het waterschap;
m. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
n. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

29.5.6 Paardrijbakken

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 29.4 onder h in die zin dat gronden, voorzover gelegen binnen het bestemmingsvlak, worden gebruikt voor de aanleg van een paardrijbak ten behoeve van het eigen hobbymatige gebruik met de daarbijbehorende bouwwerken, mits:

a. de paardrijbak zoveel mogelijk uit het zicht van de openbare weg wordt gesitueerd ten behoeve van een goede landschappelijke inpassing;
b. er vanwege de paardrijbak geen onevenredige hinder (geur, geluid, licht en stof) wordt veroorzaakt voor nabijgelegen woningen van derden (minimale afstand 50 m tot de woonbestemmingsgrens).
c. er geen onevenredige verstoring van het bodemarchief wordt veroorzaakt
d. de oppervlakte van een paardrijbak ten hoogste 1.200 m² bedraagt;

e. de bouwhoogte van lichtmasten of naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwwerken ten behoeve van de verlichting van paardrijbakken ten hoogste 5,00 m zal bedragen;
f. de lichtmasten uitsluitend gericht zijn op de paardrijbak;
g. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, ten hoogste 3,00 m zal bedragen.

29.6 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden

29.6.1 Vergunningplicht

Voor de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden is een omgevingsvergunning vereist:
a. het (gedeeltelijk) verwijderen van de waardevolle hoofdvorm, ter plaatse van de aanduiding "specifieke bouwaanduiding - waardevolle hoofdvorm";
b. het (gedeeltelijk) verwijderen van karakteristieke gebouwen, ter plaatse van de aanduiding "karakteristiek".

29.6.2 Uitzondering

Het bepaalde in lid 29.6.1 is niet van toepassing op werken en werkzaamheden welke:
a. het normale onderhoud betreffen;
b. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan.

29.6.3 Toetsingscriteria

De omgevingsvergunningen kunnen slechts worden verleend, indien:
a. de bouwtechnische kwaliteit dusdanig slecht is dat hergebruik in alle redelijkheid niet mogelijk is;
b. het delen van een gebouw betreft die op zichzelf niet karakteristiek zijn en waarbij door verwijdering daarvan de waardevolle hoofdvorm of de karakteristieke waarden van het gebouw niet onevenredig wordt aangetast
c. toepassing wordt gegeven aan de afwijking genoemd in 29.3.2.

29.7 Wijzigingsbevoegdheid

29.7.1 Woningsplitsing

Burgemeester en Wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat een woonhuis wordt gebruikt voor meer dan één woning, mits:
a. deze wijziging uitsluitend wordt verleend in situaties waarin het hoofdgebouw vóór splitsing een omvang heeft van ten minste 300 m²;
b. de bestaande bouwmassa niet wordt vergroot en er niet meer dan twee woningen worden gevestigd;
c. de wijziging passend is in het geldende volkshuisvestingsbeleid;
d. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
e. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Artikel 30 Wonen - Landgoed

Zie voor de uitleg van de bestemming paragraaf 5.30 Wonen - Landgoed in de toelichting.

30.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Wonen - Landgoed' aangewezen gronden zijn bestemd voor:
a. een woonhuis met allure, al dan niet in combinatie met:
    1. ruimte voor een aan-huis-verbonden beroep c.q. kleinschalige bedrijfsmatige activiteiten, educatieve en/of sociaal-culturele doeleinden;
    2. ondergrondse parkeervoorzieningen;
b. bijgebouwen en overkappingen;
c. bos;
d. cultuurgrond;
e. water;

waarbij het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de cultuurhistorische, natuurlijke en landschappelijke waarden wordt nagestreefd;
met daaraan ondergeschikt:
f. dagrecreatief medegebruik;
g. agrarisch medegebruik;

met de daarbijbehorende:
h. parkeervoorzieningen;
i. tuinen, erven en terreinen;
j. bouwwerken, geen gebouwen en geen overkappingen zijnde.

30.2 Bouwregels

30.2.1 Bouwwerken

Voor het bouwen van bouwwerken geldt de volgende regel:
- het maximum bebouwingspercentage zal ten hoogste het ter plaatse van de aanduiding “maximum bebouwingspercentage (%)” aangegeven bebouwingspercentage bedragen.

30.2.2 Hoofdgebouwen

Voor het bouwen van hoofdgebouwen gelden de volgende regels:
a. als hoofdgebouw mag uitsluitend één woonhuis worden gebouwd;
b. het hoofdgebouw zal binnen een bouwvlak worden gebouwd;
c. het aantal woningen binnen het hoofdgebouw zal ten hoogste 10 bedragen;
d. de bouwhoogte van het hoofdgebouw zal ten hoogste 12,00 m bedragen.

30.2.3 Bijgebouwen en overkappingen

Voor het bouwen van bijgebouwen en overkappingen gelden de volgende regels:
a. de bijgebouwen en overkappingen zullen binnen een bouwvlak worden gebouwd;
b. de gezamenlijke oppervlakte van de bijgebouwen en overkappingen zal ten hoogste 300 m² bedragen, waarvan ten hoogste 250 m² buiten het bouwvlak gebouwd mogen worden;
c. de bouwhoogte van een bijgebouw zal ten hoogste 6,00 m bedragen;

d. de bouwhoogte van een overkapping zal ten hoogste 3,00 m bedragen;
e. in afwijking van het bepaalde onder a en b mogen bijgebouwen en/of overkappingen buiten het bouwvlak worden gebouwd, met inachtneming van de volgende regels:
f. de oppervlakte per bijgebouw c.q. overkapping zal ten hoogste 100 m² bedragen.

30.2.4 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen en geen overkappingen zijnde, gelden de volgende regels:
a. de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen zal ten hoogste 1,00 m bedragen, met dien verstande dat de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen achter de voorgevel van het hoofdgebouw en het verlengde daarvan ten hoogste 2,00 m zal bedragen;
b. de bouwhoogte van vlaggenmasten zal ten hoogste 8,00 m bedragen;
c. de bouwhoogte van vrijstaande reclameobjecten, geen vlaggenmasten zijnde, zal ten hoogste 2,00 m bedragen;
d. er zullen geen bouwwerken ten behoeve van de opwekking van windenergie en paardrijbakken worden gebouwd;
e. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen en geen overkappingen zijnde, zal ten hoogste 10,00 m bedragen.

30.3 Specifieke gebruiksregels

Tot een strijdig gebruik van gronden en bouwwerken met deze bestemming wordt in aanvulling op het gestelde in Artikel 44 in ieder geval gerekend:
a. het gebruik van bijgebouwen voor bewoning;
b. het gebruik van de gronden en bouwwerken ten behoeve van bedrijfsdoeleinden anders dan ten behoeve van een aan-huis-verbonden beroep c.q. kleinschalige bedrijfsmatige activiteiten;
c. het gebruik van gronden en bouwwerken voor de uitoefening van detailhandel;
d. het gebruik van de gronden in die zin dat:
    1. minder dan 5% van het bestemmingsvlak voor water wordt gebruikt;
    2. minder dan 15% van het bestemmingsvlak voor bos wordt gebruikt.

30.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

30.4.1 Vergunningplicht

Voor de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden is, buiten het bouwvlak, een omgevingsvergunning vereist:
a. het aanbrengen en/of verwijderen van beplanting;
b. het aanleggen van verharde kavel- en perceelontsluitingswegen;
c. het aanleggen van verharde en halfverharde parkeervoorzieningen;
d. het aanleggen van fiets-, voet- en ruiterpaden;
e. het graven en dempen van sloten en andere watergangen;
f. het aanleggen van recreatieve voorzieningen.

30.4.2 Uitzondering

Het in lid 30.4.1 vervatte verbod is niet van toepassing op werken en werkzaamheden, die:

a. het normale onderhoud betreffen;
b. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van het plan.

30.4.3 Toetsingscriteria

De omgevingsvergunning kan slechts worden verleend indien geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de cultuurhistorische, natuurlijke en landschappelijke waarden.

Artikel 31 Wonen - Voormalige boerderijpanden

Zie voor de uitleg van de bestemming paragraaf 5.31 Wonen - voormalige boerderijpanden in de toelichting.

31.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Wonen - Voormalige boerderijpanden' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. woonhuizen in de vorm van voormalige boerderijpanden, al dan niet in combinatie met ruimten voor een aan-huis-verbonden beroep c.q. kleinschalige bedrijfsmatige activiteiten, alsmede:
    1. een kantoor, ter plaatse van de aanduiding "kantoor";
    2. een kleinschalig kampeerterrein, ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van recreatie - minicamping";
    3. logies met ontbijt, ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van recreatie - logies met ontbijt";
    4. stalling van agrarisch materieel en landbouwproducten, ter plaatse van de aanduiding "opslag";
b. het behoud en het herstel van de waardevolle hoofdvormen van de voormalige boerderijpanden, alsmede de karakteristieke waarden, ter plaatse van de aanduiding "karakteristiek", zoals die zijn beschreven in bijlage 3 van de toelichting;
c. aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen;

met daaraan ondergeschikt:

d. kleinschalige duurzame energieopwekking;
e. nutsvoorzieningen;
f. wegen en paden;
g. water;

met de daarbijbehorende:

h. tuinen, erven en terreinen;
i. bouwwerken geen gebouwen zijnde.

31.2 Bouwregels

31.2.1 Gebouwen en overkappingen

Voor het bouwen van woonhuizen gelden de volgende regels:

a. per bestemmingsvlak zal ten hoogste één woonhuis worden gebouwd;
b. er zullen uitsluitend gebouwen ten behoeve van het wonen worden gebouwd;
c. een woonhuis zal binnen het bouwvlak worden gebouwd;
d. de afstand van een woonhuis ten opzichte van de weg zal ten minste de bestaande afstand bedragen;
e. de goothoogte en dakhelling van een boerderijpand zal ten minste en ten hoogste de bestaande goothoogte en dakhelling bedragen.

31.2.2 Aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen

Voor het bouwen van aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen gelden de volgende regels:

a. aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen zullen ten minste 3,00 m achter de voorgevel van het hoofdgebouw c.q. het verlengde daarvan worden gebouwd;
b. de gezamenlijke oppervlakte van de aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen bij een hoofdgebouw zal ten hoogste 100 m² bedragen, met dien verstande dat:
    1. de gezamenlijke oppervlakte van de aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen ten hoogste 100% van de oppervlakte van het hoofdgebouw zal bedragen;
    2. de gezamenlijke oppervlakte van de aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen bij een hoofdgebouw ten hoogste 50% van het erf zal bedragen;
c. de goothoogte van een aan- of uitbouw of een aangebouwd bijgebouw zal ten hoogste gelijk zijn aan de bouwhoogte van de eerste bouwlaag van het hoofdgebouw waaraan wordt gebouwd, plus 0,25 m, met dien verstande dat de goothoogte van een aan- of uitbouw of een aangebouwd bijgebouw niet meer mag bedragen dan 4,00 m;
d. de onderlinge afstand tussen een hoofdgebouw en een bijgebouw zal ten hoogste 25,00 m bedragen, tenzij de bestaande afstand groter is, in welk geval de bestaande afstand als maximum geldt;
e. de goothoogte van een vrijstaand bijgebouw zal ten hoogste 3,50 m bedragen;
f. de bouwhoogte van een bijgebouw zal ten hoogste 6,00 m bedragen;
g. de bouwhoogte van een overkapping zal ten hoogste 3,00 m bedragen.

31.2.3 Overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde

Voor het bouwen van overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, gelden de volgende regels:
a. de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen zal ten hoogste 1,00 m bedragen, met dien verstande dat de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen achter de voorgevel van het hoofdgebouw en het verlengde daarvan ten hoogste 2,00 m zal bedragen;
b. de bouwhoogte van vlaggenmasten zal ten hoogste 8,00 m bedragen;
c. de bouwhoogte van vrijstaande reclameobjecten, geen vlaggenmasten zijnde, zal ten hoogste 2,00 m bedragen;
d. er zullen geen bouwwerken ten behoeve van de opwekking van windenergie en paardrijbakken worden gebouwd;
e. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, zal ten hoogste 10,00 m bedragen.

31.3 Afwijken van de bouwregels

31.3.1 Ondergeschikte functie

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 31.2.1 onder b in die zin dat bouwwerken ten behoeve van een ondergeschikte functie worden gebouwd, mits:
a. de gezamenlijke bedrijfsvloeroppervlakte ten behoeve van een ondergeschikte functie per woonhuis ten hoogste 250 m² zal bedragen;
b. met een erfinrichtingsplan wordt aangetoond dat de ontwikkeling op een zorgvuldige wijze landschappelijk wordt ingepast;

c. tevens de in 31.5.1 genoemde vergunning wordt verleend.

31.3.2 Bouwen buiten bouwvlak

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 31.2.1 onder c in die zin dat een hoofdgebouw gedeeltelijk buiten het bouwvlak wordt gebouwd, mits:

a. er geen wijziging optreedt in de bestaande hoofdvorm van het hoofdgebouw en de bestaande nokrichting wordt aangehouden;
b. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, het bebouwingsbeeld, de woonsituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

31.3.3 Afwijken bestaande maatvoering 1

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 31.2.1 onder e in die zin dat wordt afgeweken van de bestaande maatvoeringen van een voormalig boerderijpand, mits:

a. er vanuit architectonisch oogpunt een hoogwaardige versterking van de ruimtelijke kwaliteit en het omgevingsbeeld wordt bewerkstelligd;
b. de bouwhoogte van het woonhuis ten hoogste 12,00 m zal bedragen en het woonhuis zal worden voorzien van een kap;
c. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de woonsituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

31.3.4 Afwijken bestaande maatvoering 2

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 31.2.1 onder e in die zin dat in ondergeschikte mate wordt afgeweken van de bestaande maatvoeringen van een voormalig boerderijpand, mits:

a. dit vanwege bouwtechnische vereisten noodzakelijk is;
b. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de hoofdvorm van het voormalige boerderijpand;
c. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de bebouwingskarakteristiek van het woonhuis en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

31.3.5 Situering aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 31.2.2 onder a in die zin dat een aan- of uitbouw, een bijgebouw of een overkapping minder dan 3,00 m achter de voorgevel van het hoofdgebouw dan wel het verlengde daarvan wordt gebouwd, mits:

- geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de woonsituatie en het straat- en bebouwingsbeeld.

31.3.6 Vergroten oppervlakte aan- of uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 31.2.2 onder b in die zin dat de gezamenlijke oppervlakte van de aan- en uitbouwen, de bijgebouwen en de overkappingen bij een hoofdgebouw wordt vergroot tot ten hoogste 10% van de oppervlakte van het erf, exclusief de oppervlakte van het hoofdgebouw, mits:

a. de gezamenlijke oppervlakte van het hoofdgebouw en de aanbouwen, uitbouwen, overkappingen en bijgebouwen ten hoogste 300 m² zal bedragen;
b. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, het bebouwingsbeeld, de woonsituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

31.3.7 Saneringsregeling aan- en uitbouwen bijgebouwen en overkappingen 1

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 31.2.2 onder b in die zin dat, in het geval van percelen waar reeds 250 m² tot 500 m² aan aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen aanwezig is, een per bestemmingsvlak eenmalige vervangende bouw en/of verbouw van aan- en uitbouwen en bijgebouwen plaats mag vinden tot een maximumoppervlak van 50% van het oppervlak aan aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen boven de 250 m², mits:

a. het verlenen van deze vergunning tot gevolg heeft dat er een afname van de bestaande hoeveelheid aan bebouwing bij woonhuizen plaatsvindt ten gunste van de landschappelijke waarden en de ruimtelijke kwaliteit van het bebouwingsbeeld;
b. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, het bebouwingsbeeld, de woonsituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

31.3.8 Saneringsregeling aan- en uitbouwen bijgebouwen en overkappingen 2

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 31.2.2 onder b in die zin dat, in het geval van percelen waar reeds meer dan 500 m² aan aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen aanwezig is, een per bestemmingsvlak eenmalige vervangende bouw en/of verbouw van aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen plaats mag vinden tot een maximumoppervlak van 20% van het oppervlak aan aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen boven de 500 m², mits:

a. het verlenen van deze vergunning tot gevolg heeft dat er een afname van de bestaande hoeveelheid aan bebouwing bij woonhuizen plaatsvindt ten gunste van de landschappelijke waarden en de ruimtelijke kwaliteit van het bebouwingsbeeld;
b. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, het bebouwingsbeeld, de woonsituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

31.3.9 Trekkershutten

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 31.2.1 en 31.2.2 in die zin dat bouwwerken ten behoeve van trekkershutten worden gebouwd, mits:

a. er ten hoogste 10 trekkershutten per woonhuis per bestemmingsvlak worden gebouwd;
b. de oppervlakte van een trekkershut ten hoogste 20 m² zal bedragen;
c. de goothoogte van een trekkershut ten hoogste 3,50 m zal bedragen;
d. met een erfinrichtingsplan wordt aangetoond dat de ontwikkeling op een zorgvuldige wijze landschappelijk wordt ingepast;

e. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het bebouwingsbeeld, de milieusituatie, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

31.3.10 Paardrijbakken

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 31.2.3 onder d in die zin dat paardrijbakken worden toegestaan, mits:

- tevens de in 31.5.4 bedoelde vergunning is verleend.

31.4 Specifieke gebruiksregels

Tot een strijdig gebruik van gronden en bouwwerken met deze bestemming wordt in aanvulling op het gestelde in Artikel 44 in ieder geval gerekend:

a. het gebruik van woonhuizen in combinatie met bedrijfsdoeleinden anders dan genoemd in 31.1 onder a en b;
b. het gebruik van gedeelten van een hoofdgebouw, inclusief aan- en uitbouwen bij het woonhuis, voor de uitoefening van een aan-huis-verbonden beroep of een kleinschalige bedrijfsmatige activiteit, indien:
    1. het beroep of bedrijf niet wordt uitgeoefend door één van de bewoners van het woonhuis, waarbij één andere arbeidskracht ter plekke werkzaam mag zijn;
    2. de beroeps-/bedrijfsvloeroppervlakte in het hoofdgebouw meer bedraagt dan 30% van het vloeroppervlak van het hoofdgebouw;
    3. de beroeps-/bedrijfsvloeroppervlakte meer dan 50 m² bedraagt;
    4. parkeren niet op eigen erf plaatsvindt;
    5. detailhandel plaatsvindt anders dan productiegebonden detailhandel;
c. het gebruik van een woonhuis, inclusief aan- en uitbouwen, voor (mantel)zorg;
d. het gebruik van vrijstaande bijgebouwen voor bewoning;
e. het gebruik van een woonhuis voor meer dan één woning;
f. het gebruik van gronden en bouwwerken voor verblijfsrecreatieve doeleinden, anders dan:
    1. trekkershutten;
    2. logies met ontbijt, ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van recreatie - logies met ontbijt";
    3. een kleinschalig kampeerterrein, ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van recreatie - minicamping";
g. het gebruik van de gronden en bouwwerken ten behoeve van agrarische bedrijfsactiviteiten;
h. het gebruik van gronden ten behoeve van de aanleg van een paardrijbak met de daarbijbehorende bouwwerken.

31.5 Afwijken van de gebruiksregels

31.5.1 Ondergeschikte functie

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 31.4 onder a in die zin dat de uitoefening van de woonfunctie wordt gecombineerd met een ondergeschikte functie in de vorm van de in bijlage 2 opgenomen bedrijvigheid dan wel met een naar de aard en invloed op de omgeving daarmee gelijk te stellen bedrijvigheid, mits:

a. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
b. niet meer dan 25% van de bestaande gebouwen ten tijde van de verleende vergunning, met een maximum van 250 m², wordt gebruikt ten behoeve van de ondergeschikte functie;
c. er sprake is van een ligging aan een weg, die geschikt is voor een eventuele toename van (zwaar) verkeer;
d. parkeren op het eigen erf plaatsvindt;
e. alle activiteiten ten behoeve van de uitoefening van de toegelaten bedrijvigheid binnen de bestaande bebouwing wordt ondergebracht;
f. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, natuurlijke en landschappelijke waarden, de verkeersveiligheid en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

31.5.2 (Mantel)zorg

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 31.4 onder c en d in die zin dat een woonhuis, aan- of uitbouw en/of bijgebouw, al dan niet gepaard gaande met interne bouwactiviteiten, wordt gebruikt voor bewoning ten behoeve van mantelzorg, mits:
a. de bewoning uitsluitend plaatsvindt vanuit een oogpunt van (mantel)zorg voor personen;
b. er geen onevenredige aantasting plaatsvindt van de in geding zijnde belangen waaronder die van omwonenden en (agrarische) bedrijven;
c. de functie ondergeschikt aan de woonfunctie wordt toegevoegd en er geen sprake is van een zelfstandige woning;
d. de oppervlakte voor mantelzorg per bestemmingsvlak niet meer bedraagt dan 100 m².
e. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de verkeersveiligheid en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

31.5.3 Klein kamperen

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 31.4 onder f in die zin dat de gronden tevens worden gebruikt als standplaats voor kampeermiddelen, mits:
a. het maximum aantal kampeerterreinen binnen het plangebied ten hoogste 30 zal bedragen;
b. het aantal te plaatsen kampeermiddelen per kampeerterrein ten hoogste 25 bedraagt;
c. er geen stacaravans worden geplaatst en/of seizoenplaatsen worden ingericht;
d. het kamperen uitsluitend plaatsvindt in de periode van 15 maart tot 1 november;
e. sanitaire voorzieningen in bestaande gebouwen wordt ondergebracht;
f. de afstand tussen de kampeermiddelen en de aanwezige bebouwing op het perceel ten hoogste 100,00 m bedraagt;
g. de afstand van de gronden waar het kampeerterrein feitelijk gevestigd wordt tot de dichtstbijzijnde gevel van een naastgelegen woonhuis ten minste 50,00 m bedraagt;

h. de afstand van de gronden waar het kampeerterrein feitelijk gevestigd wordt tot de buitengrenzen van een bestaand kampeerterrein ten minste 100,00 m bedraagt;
i. met een erfinrichtingsplan wordt aangetoond dat de ontwikkeling op een zorgvuldige wijze landschappelijk wordt ingepast;
j. parkeren op eigen erf plaatsvindt;
k. aangetoond wordt dat de realisatie van een kleinschalig kampeerterrein niet in strijd is met de ecologische en archeologische waarden en de externe veiligheid;
l. voorafgaande aan de realisatie van een kleinschalig kampeerterrein wordt overlegd met het waterschap;
m. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in die zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
n. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

31.5.4 Paardrijbakken

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 31.4 onder h in die zin dat gronden, voorzover gelegen binnen het bestemmingsvlak, worden gebruikt voor de aanleg van een paardrijbak ten behoeve van het eigen hobbymatige gebruik met de daarbijbehorende bouwwerken, mits:
a. de paardrijbak zoveel mogelijk uit het zicht van de openbare weg wordt gesitueerd ten behoeve van een goede landschappelijke inpassing;
b. er vanwege de paardrijbak geen onevenredige hinder (geur, geluid, licht en stof) wordt veroorzaakt voor nabijgelegen woningen van derden (minimale afstand 50 m tot de woonbestemmingsgrens);
c. er geen onevenredige verstoring van het bodemarchief wordt veroorzaakt
d. de oppervlakte van een paardrijbak ten hoogste 1.200 m² bedraagt;
e. de bouwhoogte van lichtmasten of naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwwerken ten behoeve van de verlichting van paardrijbakken ten hoogste 5,00 m zal bedragen;
f. de lichtmasten uitsluitend gericht zijn op de paardrijbak;
g. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, ten hoogste 3,00 m zal bedragen.

31.6 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

31.6.1 Vergunningplicht

Voor de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden is een omgevingsvergunning vereist:
a. het (gedeeltelijk) verwijderen van de waardevolle hoofdvorm;
b. het (gedeeltelijk) verwijderen van karakteristieke gebouwen, ter plaatse van de aanduiding "karakteristiek".

31.6.2 Uitzondering

Het bepaalde in 31.6.1. is niet van toepassing op werken en werkzaamheden welke:

a. het normale onderhoud en/of het normale agrarische gebruik betreffen;
b. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan met een daarvoor benodigde vergunning.

31.6.3 Toetsingscriteria

De omgevingsvergunning kan worden verleend, mits:
a. de bouwtechnische kwaliteit dusdanig slecht is dat hergebruik in alle redelijkheid niet mogelijk is;
b. het delen van een pand betreft, die op zichzelf niet als waardevol zijn aan te merken, en door het verwijderen daarvan geen onevenredige aantasting van de waardevolle hoofdvorm of de karakteristieke waarden plaatsvindt;
c. toepassing wordt gegeven aan de afwijking genoemd in 31.3.3.

31.7 Wijzigingsbevoegdheid

31.7.1 Woningsplitsing

Burgemeester en Wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat een woonhuis wordt gebruikt voor meer dan één woning, mits:
a. deze wijziging uitsluitend wordt verleend in situaties waarin het hoofdgebouw vóór splitsing een omvang heeft van ten minste 300 m²;
b. de bestaande bouwmassa niet wordt vergroot en er niet meer dan twee woningen worden gevestigd;
c. de wijziging passend is in het geldende volkshuisvestingsbeleid;
d. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in dié zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
e. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

31.7.2 Wijzigen met compensatie

Burgemeester en Wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat ter plaatse een bestemmingsvlak 'Wonen - 2' wordt aangebracht ten behoeve van de bouw van een woonhuis ter compensatie van de sloop van voormalige bedrijfsgebouwen en/of overkappingen, mits:
a. de oppervlakte van het woonhuis ten hoogste 150 m² zal bedragen;
b. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in dié zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
c. er binnen het bestemmingsvlak 'Wonen - Voormalige boerderijpanden' ter verbetering van de ruimtelijke kwaliteit ten minste 1.500 m² aan voormalige agrarische bedrijfsgebouwen en/of overkappingen, wordt gesloopt;
d. er geen panden worden gesloopt die als rijksmonument zijn aangewezen of die als karakteristiek zijn aangemerkt;
e. ter compensatie van de sloop ten hoogste één nieuw woonhuis wordt gebouwd;
f. de wijziging in overeenstemming is met het geldende volkshuisvestingsbeleid;
g. het ter compensatie van de sloop nieuw te bouwen woonhuis direct achter of naast het bestaande woonhuis wordt gebouwd, zodat er ten hoogste één bestemmingsvlak met de bestemming 'Wonen - 2' wordt gerealiseerd;

h. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden, de cultuurhistorische en archeologische waarden, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

31.7.3 Wijzigen naar agrarisch

Burgemeester en Wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de bestemming 'Wonen - Voormalige boerderijpanden' ten behoeve van de vestiging van een grondgebonden agrarisch bedrijf wordt gewijzigd in de bestemming 'Agrarisch', mits:

a. na toepassing van deze wijzigingsbevoegdheid de regels van de artikel 3 van overeenkomstige toepassing zijn;
b. de aanduiding “specifieke vorm van agrarisch - bedrijfskavel grondgebonden agrarisch bedrijf” met inbegrip van een daarbinnen gelegen bouwvlak ter plaatse wordt aangebracht;
c. de omvang van het bouwvlak maximaal 1,50 dan wel 3,00 hectare zal bedragen, waarbij de criteria van 3.7.1 respectievelijk 3.7.2 bij de toepassing van deze wijzigingsbevoegdheid van overeenkomstige toepassing zijn;
d. de mest- en milieuwetgeving het nieuwe bedrijf mogelijk maken;
e. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden, de cultuurhistorische en archeologische waarden, de woonsituatie, de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

31.7.4 Wijziging naar gebruiksgerichte paardenhouderij

Burgemeester en Wethouders kunnen het plan wijzigen in dié zin dat de bestemming 'Wonen - Voormalige boerderijpanden' wordt gewijzigd in de bestemming 'Agrarisch - Paardenhouderijbedrijf', ten behoeve van een functieverandering van een bestemmingsvlak, mits:

a. na toepassing van deze wijzigingsbevoegdheid de regels van artikel 5 van overeenkomstige toepassing zijn;
b. er geen sprake is van onevenredige schade voor de aangrenzende (agrarische) bedrijven, in dié zin dat de bedrijven in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden beperkt;
c. de woonfunctie ondergebracht wordt in het voormalig boerderijpand;
d. er wordt aangesloten bij bestaand stedelijk gebied;
e. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Artikel 32 Leiding - Gas

Zie voor de uitleg van de bestemming paragraaf 5.32 Leiding - Gas in de toelichting.

32.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Leiding - Gas' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor:
a. hoofdgastransportleidingen;
met de daarbijbehorende:
b. veiligheidszones;
c. bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

32.2 Bouwregels

32.2.1 Gebouwen en overkappingen

In afwijking van het bepaalde bij de andere ter plaatse aangewezen bestemmingen mogen op of in deze gronden geen gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, worden gebouwd, anders dan ten behoeve van deze dubbelbestemming.

32.2.2 Overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, geldt de volgende regel:
- de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, zal ten hoogste 5,00 m bedragen.

32.3 Afwijken van de bouwregels

32.3.1 Gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde

Mits de veiligheid met betrekking tot de gasleiding niet wordt geschaad en geen kwetsbaar object wordt toegelaten, kan met een vergunning worden afgeweken van het bepaalde in 32.2 in die zin dat de in de andere daar voorkomende bestemming(en) genoemde gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, worden gebouwd, mits:
a. met een vooraf ingewonnen advies van de betreffende leidingbeheerder wordt aangetoond dat de bouw mogelijk is;
b. een positief advies van de brandweer is verkregen.

32.4 Specifieke gebruiksregels

Tot een strijdig gebruik van gronden en bouwwerken met deze bestemming wordt in aanvulling op het gestelde in Artikel 44 in ieder geval gerekend:
a. het langdurig of permanent opslaan van goederen;
b. het gebruik van de gronden en bouwwerken als risicogevoelig object.

32.5 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

32.5.1 Vergunningplicht

Voor de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden is, ongeacht het bepaalde in de regels bij de andere op deze gronden van toepassing zijnde bestemmingen, een omgevingsvergunning vereist:

a. het egaliseren en ophogen van gronden en/of het anderszins ingrijpend wijzigen van de bodemstructuur;
b. het uitvoeren van graafwerkzaamheden;
c. het in de grond brengen van voorwerpen;
d. het aanleggen of verharden van andere oppervlakteverhardingen;
e. het rooien of planten van bomen en het aanbrengen van andere beplantingen die diep wortelen of kunnen wortelen;
f. het aanleggen, vergraven, verruimen of dempen van sloten, vijvers en naar de aard daarmee gelijk te stellen werken.

32.5.2 Uitzondering

Het bepaalde in 32.5.1 is niet van toepassing op werken en werkzaamheden, die:

a. het normale onderhoud betreffen;
b. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan.

32.5.3 Toetsingscriteria

De omgevingsvergunning kan slechts worden verleend indien met een vooraf ingewonnen advies van de betreffende leidingbeheerder wordt aangetoond dat de werken of werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd en er geen afbreuk wordt gedaan aan een doelmatig en veilig functioneren van de leidingen.

32.6 Wijzigingsbevoegdheid

32.6.1 Verwijderen dubbelbestemming

Burgemeester en Wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de bestemming 'Leiding - Gas' ter plaatse wordt verwijderd, mits:

a. deze wijzigingsbevoegdheid wordt toegepast, indien er sprake is van het verwijderen dan wel verleggen van een bestaande leiding;
b. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden, de bodemkundige, de cultuurhistorische en archeologische waarden, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Artikel 33 Leiding - Hoogspanningsverbinding

Zie voor de uitleg van de bestemming paragraaf 5.33 Leiding - Hoogspanningsverbinding in de toelichting.

33.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Leiding - Hoogspanningsverbinding' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor:
a. een bovengrondse hoogspanningsleiding;
met de daarbijbehorende:
b. veiligheidszones;
c. bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

33.2 Bouwregels

33.2.1 Gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde

In afwijking van het bepaalde bij de andere ter plaatse aangewezen bestemmingen mogen op of in deze gronden geen gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, worden gebouwd, anders dan ten behoeve van deze dubbelbestemming.

33.2.2 Geen gebouwen en overkappingen

Ten behoeve van deze dubbelbestemming mogen geen gebouwen en overkappingen worden gebouwd.

33.2.3 Overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde

Voor het bouwen van overige bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, geldt de volgende regel:
- de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zal ten hoogste 40,00 m bedragen.

33.3 Afwijken van de bouwregels

33.3.1 Gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Mits de veiligheid met betrekking tot de gasleiding niet wordt geschaad en geen kwetsbaar object wordt toegelaten, kan met een vergunning worden afgeweken van het bepaalde in 33.2 in die zin dat de in de andere daar voorkomende bestemming(en) genoemde gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen en overkappingen zijnde, worden gebouwd, mits:
a. met een vooraf ingewonnen advies van de betreffende leidingbeheerder wordt aangetoond dat de bouw mogelijk is;
b. een positief advies van de brandweer is verkregen.

33.4 Specifieke gebruiksregels

Tot een strijdig gebruik van gronden en bouwwerken met deze bestemming wordt in aanvulling op het gestelde in Artikel 44 in ieder geval gerekend:
- het gebruik van de gronden en bouwwerken als risicogevoelig object binnen een ter plaatse aangegeven veiligheidszone.

33.5 Wijzigingsbevoegdheid

33.5.1 Verwijderen dubbelbestemming

Burgemeester en Wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de bestemming 'Leiding - Hoogspanningsverbinding' wordt verwijderd, mits:

a. deze wijzigingsbevoegdheid wordt toegepast, indien er sprake is van het verwijderen dan wel verplaatsen van een bestaande leiding;
b. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden, de bodemkundige, de cultuurhistorische waarden, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Artikel 34 Leiding - Riool

Zie voor de uitleg van de bestemming paragraaf 5.34 Leiding - Riool in de toelichting.

34.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Leiding - Riool' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor:
a. een strook ten behoeve van een rioolpersleiding en het onderhoud en beheer daarvan;
met de daarbijbehorende:
b. bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

34.2 Bouwregels

34.2.1 Bouwwerken
In afwijking van het bepaalde bij de andere ter plaatse aangewezen bestemmingen mogen op of in deze gronden geen gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, worden gebouwd, anders dan ten behoeve van deze dubbelbestemming.

34.2.2 Gebouwen
Op of in deze gronden mogen geen gebouwen worden gebouwd.

34.2.3 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde
Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, geldt de volgende regel:
- de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zal ten hoogste 2,00 m bedragen.

34.3 Afwijken van de bouwregels

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 34.2 in die zin dat de in de andere daar voorkomende bestemming(en) genoemde gebouwen of bouwwerken, geen gebouwen zijnde, worden gebouwd, mits:
a. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het doelmatig en veilig functioneren van de betreffende nutsleiding;
b. met een vooraf ingewonnen advies van de betreffende leidingbeheerder wordt aangetoond dat de bouw mogelijk is.

34.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

34.4.1 Vergunningplichtige werken en werkzaamheden
Voor de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden is ongeacht het bepaalde in de regels bij de andere op de gronden van toepassing zijnde bestemmingen een omgevingsvergunning vereist:
a. het egaliseren en ophogen van gronden en/of het anderszins ingrijpend wijzigen van de bodemstructuur;

b. het uitvoeren van graafwerkzaamheden dieper dan 30 cm;
c. het in de grond drijven van voorwerpen dieper dan 30 cm;
d. het aanleggen van oppervlakteverhardingen;
e. het planten van bomen en het aanbrengen van andere beplantingen die dieper wortelen of kunnen wortelen dan 30 cm.

34.4.2 Uitzonderingen

Het bepaalde in lid 34.4.1 is niet van toepassing op werken en werkzaamheden welke:
a. het normale onderhoud betreffen;
b. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van het plan.

34.4.3 Toetsingscriteria

De omgevingsvergunning kan slechts worden verleend indien met een vooraf ingewonnen advies van de betreffende leidingbeheerder wordt aangetoond dat de werken of werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd en er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan een doelmatig en veilig functioneren van de leidingen.

34.5 Wijzigingsbevoegdheid

34.5.1 Verwijderen dubbelbestemming

Burgemeester en Wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de bestemming 'Leiding - Riool' wordt verwijderd, mits:
a. deze wijzigingsbevoegdheid wordt toegepast, indien er sprake is van het verwijderen dan wel verleggen van een bestaande leiding;
b. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden, de bodemkundige, de cultuurhistorische waarden, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Artikel 35 Leiding - Water

Zie voor de uitleg van de bestemming paragraaf 5.35 Leiding - Water in de toelichting.

35.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Leiding - Water' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor:
a. een hoofdwaterleiding;
met de daarbijbehorende:
b. bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

35.2 Bouwregels

35.2.1 Bouwwerken

In afwijking van het bepaalde bij de andere ter plaatse aangewezen bestemmingen mogen op of in deze gronden geen gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, worden gebouwd, anders dan ten behoeve van deze dubbelbestemming.

35.2.2 Gebouwen

Op of in deze gronden mogen geen gebouwen worden gebouwd.

35.2.3 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, geldt de volgende regel:
- de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zal ten hoogste 2,00 m bedragen.

35.3 Afwijken van de bouwregels

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 35.2 in die zin dat de in de andere daar voorkomende bestemming(en) genoemde gebouwen of bouwwerken, geen gebouwen zijnde, worden gebouwd, mits:
a. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het doelmatig en veilig functioneren van de betreffende nutsleiding;
b. met een vooraf ingewonnen advies van de betreffende leidingbeheerder wordt aangetoond dat de bouw mogelijk is.

35.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

35.4.1 Vergunningplicht

Voor de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden is ongeacht het bepaalde in de regels bij de andere op de gronden van toepassing zijnde bestemmingen een omgevingsvergunning vereist:
a. het egaliseren en ophogen van gronden en/of het anderszins ingrijpend wijzigen van de bodemstructuur;
b. het uitvoeren van graafwerkzaamheden dieper dan 30 cm;

c. het in de grond drijven van voorwerpen dieper dan 30 cm;
d. het aanleggen van oppervlakteverhardingen;
e. het planten van bomen en het aanbrengen van andere beplantingen die dieper wortelen of kunnen wortelen dan 30 cm.

35.4.2 Uitzondering

Het bepaalde in lid 35.4.1 is niet van toepassing op werken en werkzaamheden welke:
a. het normale onderhoud betreffen;
b. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van het plan.

35.4.3 Toetsingscriteria

De omgevingsvergunning kan slechts worden verleend indien met een vooraf ingewonnen advies van de betreffende leidingbeheerder wordt aangetoond dat de werken of werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd en er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan een doelmatig en veilig functioneren van de leidingen.

35.5 Wijzigingsbevoegdheid

35.5.1 Verwijderen dubbelbestemming

Burgemeester en Wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de bestemming 'Leiding - Water' wordt verwijderd, mits:
a. deze wijzigingsbevoegdheid wordt toegepast, indien er sprake is van het verwijderen dan wel verleggen van een bestaande leiding;
b. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden, de bodemkundige, de cultuurhistorische waarden, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Artikel 36 Leiding - Zouttransport

Zie voor de uitleg van de bestemming paragraaf 5.36 Leiding - Zouttransport in de toelichting.

36.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Leiding - Zouttransport' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor:
a. een strook ten behoeve van een zouttransportleiding en het onderhoud en beheer daarvan;
met de daarbijbehorende:
b. bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

36.2 Bouwregels

36.2.1 Bouwwerken
In afwijking van het bepaalde bij de andere ter plaatse aangewezen bestemmingen mogen op of in deze gronden geen gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, worden gebouwd, anders dan ten behoeve van deze dubbelbestemming.

36.2.2 Gebouwen
Op of in deze gronden mogen geen gebouwen worden gebouwd.

36.2.3 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde
Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, geldt de volgende regel:
- de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zal ten hoogste 2,00 m bedragen.

36.3 Afwijken van de bouwregels

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 36.2 in die zin dat de in de andere daar voorkomende bestemming(en) genoemde gebouwen of bouwwerken, geen gebouwen zijnde, worden gebouwd, mits:
a. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het doelmatig en veilig functioneren van de betreffende nutsleiding;
b. met een vooraf ingewonnen advies van de betreffende leidingbeheerder wordt aangetoond dat de bouw mogelijk is.

36.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

36.4.1 Vergunningplicht
Voor de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden is ongeacht het bepaalde in de regels bij de andere op de gronden van toepassing zijnde bestemmingen een omgevingsvergunning vereist:
a. het egaliseren en ophogen van gronden en/of het anderszins ingrijpend wijzigen van de bodemstructuur;

b. het uitvoeren van graafwerkzaamheden dieper dan 30 cm;
c. het in de grond drijven van voorwerpen dieper dan 30 cm;
d. het aanleggen van oppervlakteverhardingen;
e. het planten van bomen en het aanbrengen van andere beplantingen die dieper wortelen of kunnen wortelen dan 30 cm.

36.4.2 Uitzondering

Het bepaalde in lid 36.4.1 is niet van toepassing op werken en werkzaamheden welke:
a. het normale onderhoud betreffen;
b. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van het plan.

36.4.3 Toetsingscriteria

De omgevingsvergunning kan slechts worden verleend indien met een vooraf ingewonnen advies van de betreffende leidingbeheerder wordt aangetoond dat de werken of werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd en er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan een doelmatig en veilig functioneren van de leidingen.

36.5 Wijzigingsbevoegdheid

36.5.1 Verwijderen dubbelbestemming

Burgemeester en Wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de bestemming 'Leiding - Zouttransport' wordt verwijderd, mits:
a. deze wijzigingsbevoegdheid wordt toegepast, indien er sprake is van het verwijderen dan wel verleggen van een bestaande leiding;
b. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden, de bodemkundige, de cultuurhistorische waarden, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Artikel 37 Waarde - Archeologie 1

Zie voor de uitleg van de bestemming paragraaf 5.37 Waarde - Archeologie -1 in de toelichting.

37.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waarde - Archeologie 1' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor:
- het behoud van de aldaar in of op de grond aanwezige archeologische waarden.

37.2 Bouwregels

37.2.1 Omgevingsvergunning voor het bouwen

Voor bouwwerken waarbij grondroerende werkzaamheden plaatsvinden moet alvorens een omgevingsvergunning voor het bouwen wordt verleend, zijn aangetoond dat:
a. geen archeologische waarden aanwezig zijn; dan wel
b. dat de archeologische waarden door de bouwactiviteiten niet onevenredig worden geschaad; dan wel
c. dat de archeologische waarden door bouwactiviteiten kunnen worden verstoord.

37.2.2 Voorwaarden omgevingsvergunning voor het bouwen

Indien blijkt dat de archeologische waarden van de gronden door het verlenen van de omgevingsvergunning voor het bouwen kunnen worden verstoord, kunnen één of meerdere van de volgende voorwaarden worden verbonden aan de omgevingsvergunning voor het bouwen:
a. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen, waardoor de archeologische resten in de bodem kunnen worden behouden;
b. de verplichting tot het doen van opgravingen;
c. de verplichting de werken of werkzaamheden die leiden tot de bodemverstoring, te laten begeleiden door een deskundige op het terrein van archeologische monumentenzorg.

37.3 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

37.3.1 Vergunningplichtige werken en werkzaamheden

Voor de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden is ongeacht het bepaalde in de regels bij de andere op de gronden van toepassing zijnde bestemmingen een omgevingsvergunning vereist:
a. het aanbrengen van diepwortelende beplanting of bomen;
b. het rooien of vellen van houtopstanden;
c. de aanleg van verhardingen;
d. het afgraven, ophogen of egaliseren van gronden;
e. het graven, verbreden of dempen van sloten alsmede het aanleggen en intensiveren van drainage;

f. het in de grond brengen van voorwerpen;
g. het verrichten van graafwerkzaamheden;
h. het aanbrengen van ondergrondse of bovengrondse transport-, energie- of telecommunicatieleidingen en de daarmee verband houdende constructies, installaties of apparatuur.

37.3.2 Uitzondering

Het bepaalde in 37.3.1 is niet van toepassing op werken en werkzaamheden die:
a. het normale onderhoud, gebruik en beheer betreffen, waaronder begrepen het vervangen van drainagewerken;
b. reeds in uitvoering zijn ten tijde van het van kracht worden van het plan;
c. in het kader van archeologisch onderzoek en het doen van opgravingen worden uitgevoerd, mits verricht door een daartoe bevoegde instantie.

37.3.3 Toetsingscriteria

De 37.3.1 genoemde omgevingsvergunning wordt slechts verleend, mits:
a. is aangetoond dat geen archeologische waarden aanwezig zijn, dan wel;
b. is aangetoond dat de archeologische waarden door de werken, geen bouwwerken zijnde, en/of werkzaamheden niet onevenredig worden geschaad, dan wel;
c. is aangetoond dat de archeologische waarden door de werken, geen bouwwerken zijnde, en/of werkzaamheden kunnen worden verstoord.

37.3.4 Voorwaarden omgevingsvergunning

Indien blijkt dat de archeologische waarden van de gronden door het uitvoeren van werken, geen bouwwerken zijnde, en/of werkzaamheden kunnen worden verstoord, kunnen één of meerdere van de volgende voorwaarden worden verbonden aan de omgevingsvergunning:
a. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen, waardoor de archeologische resten in de bodem kunnen worden behouden;
b. de verplichting tot het doen van opgravingen;
c. de verplichting de werken of werkzaamheden die leiden tot de bodemverstoring, te laten begeleiden door een deskundige op het terrein van archeologische monumentenzorg.

37.4 Wijzigingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de bestemming 'Waarde - Archeologie 1' geheel of gedeeltelijk wordt verwijderd, indien op basis van archeologisch onderzoek door een archeologisch deskundige is aangetoond dat ter plaatse geen archeologische waarden (meer) aanwezig zijn.

Artikel 38 Waarde - Archeologie 2

Zie voor de uitleg van de bestemming paragraaf 5.38 Waarde - Archeologie -2 in de toelichting.

38.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waarde - Archeologie 2' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor:
- het behoud van de aldaar in of op de grond aanwezige archeologische waarden.

38.2 Bouwregels

38.2.1 Omgevingsvergunning voor het bouwen

Voor bouwwerken waarbij grondroerende werkzaamheden over een oppervlakte groter dan 50 m² en dieper dan 0,35 m onder het maaiveld plaatsvinden moet alvorens een omgevingsvergunning voor het bouwen wordt verleend, zijn aangetoond dat:
a. geen archeologische waarden aanwezig zijn; dan wel
b. dat de archeologische waarden door de bouwactiviteiten niet onevenredig worden geschaad; dan wel
c. dat de archeologische waarden door bouwactiviteiten kunnen worden verstoord.

38.2.2 Voorwaarden omgevingsvergunning voor het bouwen

Indien blijkt dat de archeologische waarden van de gronden door het verlenen van de omgevingsvergunning voor het bouwen kunnen worden verstoord, kunnen één of meerdere van de volgende voorwaarden worden verbonden aan de omgevingsvergunning voor het bouwen:
a. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen, waardoor de archeologische resten in de bodem kunnen worden behouden;
b. de verplichting tot het doen van opgravingen;
c. de verplichting de werken of werkzaamheden die leiden tot de bodemverstoring, te laten begeleiden door een deskundige op het terrein van archeologische monumentenzorg.

38.3 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

38.3.1 Vergunningplichtige werken en werkzaamheden

Voor de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden is ongeacht het bepaalde in de regels bij de andere op de gronden van toepassing zijnde bestemmingen een omgevingsvergunning vereist:
a. het aanbrengen van diepwortelende beplanting of bomen over een groter oppervlak dan 50 m²;
b. het rooien of vellen van houtopstanden over een groter oppervlak dan 50 m²;
c. de aanleg van verhardingen met een groter oppervlak dan 50 m² en op een grotere diepte dan 0,35 m;

d. het afgraven, ophogen of egaliseren van gronden met een groter oppervlak dan 50 m² en op een grotere diepte dan 0,35 m;
e. het graven, verbreden of dempen van sloten alsmede het aanleggen en intensiveren van drainage over of met een groter oppervlak dan 50 m² en op een grotere diepte dan 0,35 m;
f. het in de grond brengen van voorwerpen over een groter oppervlak dan 50 m² op een grotere diepte dan 0,35 m;
g. het verrichten van graafwerkzaamheden over een groter oppervlak dan 50 m² en dieper dan 0,35 m;
h. het aanbrengen van ondergrondse of bovengrondse transport-, energie- of telecommunicatieleidingen en de daarmee verband houdende constructies, installaties of apparatuur over een groter oppervlak dan 50 m² en op een grotere diepte dan 0,35 m.

38.3.2 Uitzondering

Het bepaalde in 38.3.1 is niet van toepassing op werken en werkzaamheden die:
a. het normale onderhoud, gebruik en beheer betreffen, waaronder begrepen het vervangen van drainagewerken;
b. reeds in uitvoering zijn ten tijde van het van kracht worden van het plan;
c. in het kader van archeologisch onderzoek en het doen van opgravingen worden uitgevoerd, mits verricht door een daartoe bevoegde instantie.

38.3.3 Toetsingscriteria

De in 38.3.1 genoemde omgevingsvergunning wordt slechts verleend, mits:
a. is aangetoond dat geen archeologische waarden aanwezig zijn, dan wel;
b. is aangetoond dat de archeologische waarden door de werken, geen bouwwerken zijnde, en/of werkzaamheden niet onevenredig worden geschaad, dan wel;
c. is aangetoond dat de archeologische waarden door de werken, geen bouwwerken zijnde, en/of werkzaamheden kunnen worden verstoord.

38.3.4 Voorwaarden omgevingsvergunning

Indien blijkt dat de archeologische waarden van de gronden door het uitvoeren van werken, geen bouwwerken zijnde, en/of werkzaamheden kunnen worden verstoord, kunnen één of meerdere van de volgende voorwaarden worden verbonden aan de omgevingsvergunning:
a. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen, waardoor de archeologische resten in de bodem kunnen worden behouden;
b. de verplichting tot het doen van opgravingen;
c. de verplichting de werken of werkzaamheden die leiden tot de bodemverstoring, te laten begeleiden door een deskundige op het terrein van archeologische monumentenzorg.

38.4 Wijzigingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de bestemming 'Waarde - Archeologie 2' geheel of gedeeltelijk wordt verwijderd, indien op basis van archeologisch onderzoek door een archeologisch deskundige is aangetoond dat ter plaatse geen archeologische waarden (meer) aanwezig zijn.

Artikel 39 Waarde - Cultuurhistorisch waardevolle lijnen

Zie voor de uitleg van de bestemming paragraaf 5.39 Waarde - Cultuurhistorisch waardevolle lijnen in de toelichting.

39.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waarde - Cultuurhistorisch waardevolle lijnen' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor:
a. dijken en voormalige tramlijnen;
b. het behoud van de landschappelijke en cultuurhistorische waarden van de dijken en voormalige tramlijnen;

met de daarbijbehorende:
c. bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

39.2 Bouwregels

In afwijking van het bepaalde bij de andere ter plaatse aangewezen bestemmingen mogen op of in deze gronden geen gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, worden gebouwd.

39.3 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

39.3.1 Vergunningplicht

Voor de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden is, ongeacht het bepaalde in de regels bij de andere op deze gronden van toepassing zijnde bestemmingen, een omgevingsvergunning vereist:
a. het wijzigen van het beloop en/of het profiel van de dijken;
b. het ontgronden, afgraven, egaliseren en/of ophogen van gronden en/of het anderszins ingrijpend wijzigen van de bodemstructuur.

39.3.2 Uitzondering

Het bepaalde in 39.3.1 is niet van toepassing op werken en werkzaamheden welke:
a. het normale onderhoud betreffen;
b. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan met een daarvoor benodigde vergunning.

39.3.3 Toetsingscriteria

De omgevingsvergunning kan slechts worden verleend indien geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de landschappelijke en cultuurhistorische waarden en na het verkrijgen van een ontheffing van de beheerder van de dijken.

Artikel 40 Waarde - Dobbe

Zie voor de uitleg van de bestemming paragraaf 5.40 Waarde - Dobbe in de toelichting.

40.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waarde - Dobbe' aangewezen gronden zijn, behalve voor de daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor:
- het behoud, het herstel en de uitbouw van de landschappelijke, natuurlijke en cultuurhistorische waarden van de dobbes.

40.2 Specifieke gebruiksregels

Tot een strijdig gebruik van gronden en bouwwerken met deze bestemming wordt in ieder geval gerekend:
- het dempen en/of anderszins aantasten van de dobbes.

40.3 Wijzigingsbevoegdheid

40.3.1 Verwijderen dubbelbestemming

Burgemeester en Wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de dubbelbestemming 'Waarde - Dobbe' ter plaatse wordt verwijderd, mits:
- deze wijzigingsbevoegdheid wordt toegepast, indien vanwege noodzakelijke ontwikkelingen de dobbe wordt gedempt.

Artikel 41 Waarde - Landschap verkaveling

Zie voor de uitleg van de bestemming paragraaf 5.41 Waarde - Landschap verkaveling in de toelichting

41.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waarde - Landschap verkaveling' aangewezen gronden zijn, behalve voor de daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor het behoud, het herstel en de uitbouw van de landschappelijke, natuurlijke en cultuurhistorische waarden van de bijzondere kavelstructuur en kavelsloten.

41.2 Specifieke gebruiksregels

Tot een strijdig gebruik van gronden en bouwwerken met deze bestemming wordt in ieder geval gerekend het dempen en/of graven van sloten en/of andere waterlopen en/of -partijen.

41.3 Afwijken van de gebruiksregels

41.3.1 Werken en werkzaamheden

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in lid 41.2 en toestaan dat sloten en/of andere waterlopen en/of -partijen worden gedempt en/of ge- of vergraven, mits:

a. het om een zeer beperkte ingreep gaat die wordt uitgevoerd ten behoeve van een landbouwkundige noodzaak;
b. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gaafheid van het gebied met de bijzondere kavelstructuur en kavelsloten zoals die zijn voorzien van de dubbelbestemming 'Waarde - Landschap verkaveling'.

41.4 Wijzigingsbevoegdheid

41.4.1 Verwijderen dubbelbestemming

Burgemeester en Wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de dubbelbestemming "Waarde - Landschap verkaveling" ter plaatse wordt verwijderd, mits vanwege maatschappelijk dringende redenen sloten en/of andere waterlopen en/of -partijen worden gedempt en/of gegraven waarbij de waarde van de verkavelingsstructuur niet langer aanwezig is.

Artikel 42 Waarde - Reliëf kwelderwal, terpen en kruinige percelen

Zie voor de uitleg van de bestemming paragraaf 5.42 Waarde - Reliëf kwelderwal, terpen en kruinige percelen in de toelichting.

42.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waarde - Reliëf kwelderwal, terpen en kruinige percelen' aangewezen gronden zijn, behalve voor de daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor:

- het behoud, het herstel en de uitbouw van de landschappelijke en cultuurhistorische waarden van de reliëfrijke gronden van de kwelderwal, terpen en kruinige percelen.

42.2 Specifieke gebruiksregels

Tot een strijdig gebruik van gronden en bouwwerken met deze bestemming wordt in aanvulling op het gestelde in Artikel 44 in ieder geval gerekend:

a. het diepploegen, egaliseren, afgraven, afschuiven en/of ophogen van gronden;
b. het dempen en/of graven van sloten en/of andere waterlopen en/of -partijen.

42.3 Afwijken van de gebruiksregels

42.3.1 Werken en werkzaamheden

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 42.2 onder b in die zin dat gronden worden afgegraven en/of worden opgehoogd, dan wel dat sloten en/of andere waterlopen en/of -partijen worden gedempt en/of gegraven, mits:

a. het om een zeer beperkte ingreep gaat die wordt uitgevoerd ten behoeve van een landbouwkundige noodzaak dan wel het om de aanleg van natuurvriendelijke oevers langs waterlopen gaat;
b. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gaafheid van het gebied zoals dat is voorzien van de dubbelbestemming 'Waarde - Reliëf kwelderwal, terpen en kruinige percelen'.

HOOFDSTUK 3 ALGEMENE REGELS

Artikel 43 Anti-dubbeltelbepaling

Grond welke eenmaal in aanmerking is genomen bij het toestaan van een bouwplan waaraan uitvoering is of alsnog kan worden gegeven, blijft bij de beoordeling van latere bouwplannen buiten beschouwing.

Een eenmaal als bedrijfswoning gerealiseerd bouwwerk blijft bij de toepassing van deze regels aangemerkt als bedrijfswoning.

Artikel 44 Algemene gebruiksregels

44.1 Strijdig gebruik

Tot een strijdig gebruik van gronden en bouwwerken met enige bestemming wordt in ieder geval gerekend:

a. het gebruik van de gronden en bouwwerken ten behoeve van een seksinrichting;
b. het gebruik van de gronden en bouwwerken ten behoeve van het huisvesten van tijdelijke werknemers;
c. het gebruik van de gronden voor de opslag van aan het oorspronkelijk verkeer onttrokken voer-, vaar- of vliegtuigen, anders dan in het kader van de bedrijfsvoering;
d. het gebruik van de gronden voor de opslag van schroot, afbraak- en bouwmaterialen, grond, bodemspecie en puin en voor het storten van vuil, anders dan in het kader van de bedrijfsvoering dan wel de uitvoering van krachtens de bestemming toegelaten bouwactiviteiten en werken en werkzaamheden;
e. het gebruik van de gronden voor het plaatsen en/of aanbrengen van niet-perceelsgebonden handelsreclame en/of reclame voor ideële doeleinden of overtuigingen, tenzij hiervoor anderszins vergunning is verleend en/of het gronden betreft ter plaatse van de bestemming 'Sport - Sportvelden';
f. het gebruik van gronden voor het plaatsen van meer dan één evenementenbord per dorp;
g. het gebruik van gronden en bouwwerken voor de plaatsing van zonnecollectoren anders dan op daken van bouwwerken;
h. het gebruik van gronden, gebouwen en/of overkappingen waarbij een toename plaatsvindt van de stikstofemissie als gevolg van een wijziging van dieraantallen, diersoorten en/of andere stalsystemen vanaf het betreffende agrarische bedrijf of de betreffende gronden, indien:
    1. dit leidt tot een toename van stikstofdepositie op het (de) maatgevende gevoelige Natura 2000-gebied(en); of
    2. toename van stikstofdepositie op het (de) maatgevende gevoelige Natura 2000-gebied(en) leidt tot een overschrijding van de kritische depositiewaarde van de habitats; of
    3. toename van stikstofdepositie op het (de) maatgevende gevoelige Natura 2000-gebied(en) niet wordt gesaldeerd door een minimaal gelijkwaardige afname van depositie uit andere bronnen.

Artikel 45 Algemene aanduidingsregels

45.1 geluidzone - industrie

Zie voor de uitleg van de aanduiding paragraaf 5.44.1 Geluidzone - industrie in de toelichting.

45.1.1 Aanduidingsomschrijving

De voor 'geluidzone - industrie' aangeduide gronden zijn mede bestemd voor het tegengaan van een te hoge geluidbelasting van geluidgevoelige objecten vanwege geluidzoneringsplichtige inrichtingen op de bedrijventerreinen Industrieterrein West, Industrieterrein Oost en Industrieterrein Zuid.

45.1.2 Bouwregels

Voor het bouwen van gebouwen geldt de volgende regel:

- een op grond van de daar voorkomende bestemming(en) toelaatbaar geluidsgevoelig gebouw, of de uitbreiding daarvan, mag slechts worden gebouwd indien de geluidsbelasting vanwege de gaswinlocatie of het industrieterrein van de gevel van dit geluidsgevoelige gebouw niet hoger zal zijn dan de daarvoor geldende voorkeursgrenswaarde of een vastgestelde hogere grenswaarde.

45.1.3 Specifieke gebruiksregels

Tot een strijdig gebruik van gronden en bouwwerken met deze bestemming wordt in aanvulling op het gestelde in Artikel 44 in ieder geval gerekend:

- het gebruik van niet-geluidsgevoelige gronden en bouwwerken als geluidsgevoelig object.

45.2 windturbine

Zie voor de uitleg van de aanduiding paragraaf 5.44.2 Windturbine in de toelichting.

45.2.1 Aanduidingsomschrijving

De voor 'windturbine' aangeduide gronden zijn mede bestemd voor solitaire windturbines.

45.2.2 Bouwregels

a. Voor het bouwen van solitaire windturbines gelden de volgende regels:
    1. een windturbine zal uitsluitend worden gebouwd, ter plaatse van de aanduiding “windturbine”;
    2. het aantal te bouwen windturbines, ter plaatse van de aanduiding “windturbine”, zal ten hoogste één bedragen;
    3. de tiphoogte van een windturbine zal ten hoogste de bestaande tiphoogte bedragen.

b. Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, geldt de volgende regel:
   1. de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zal ten hoogste 10,00 m bedragen.

45.2.3 Wijzigingsbevoegdheid

Burgemeester en Wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de aanduiding "windturbine" wordt verwijderd, mits:
- de windturbine ter plaatse blijvend is verwijderd.

45.3 veiligheidszone - bevi

Zie voor de uitleg van de aanduiding paragraaf 5.44.3 Veiligheidszone - bevi in de toelichting.

45.3.1 Aanduidingsomschrijving

De voor 'veiligheidszone - bevi' aangeduide gronden zijn mede bestemd voor het tegengaan van het bouwen en/of gebruiken van gebouwen als kwetsbaar of beperkt kwetsbaar object vanwege locaties voor risicovolle inrichtingen.

45.3.2 Bouwregels

In afwijking van het bepaalde bij de andere ter plaatse voorkomende bestemmingen mogen op of in deze gronden geen kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten worden gebouwd.

45.3.3 Afwijken van de bouwregels

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 45.3.2 in die zin dat beperkt kwetsbare objecten worden gebouwd, mits:
- hierdoor geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de veiligheid van personen.

45.3.4 Specifieke gebruiksregels

Tot een strijdig gebruik van gronden en bouwwerken met deze bestemming wordt in aanvulling op het gestelde in Artikel 44 in ieder geval gerekend:
- het gebruik van de gronden en bouwwerken als kwetsbaar of beperkt kwetsbaar object.

45.3.5 Afwijken van de gebruiksregels

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 45.3.4 in die zin dat de gronden en bouwwerken worden gebruikt als beperkt kwetsbare object, mits:
- hierdoor geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de veiligheid van personen.

45.4 vrijwaringszone - molenbiotoop

Zie voor de uitleg van de aanduiding paragraaf 5.44.4 Vrijwaringszone - molenbiotoop in de toelichting.

45.4.1 Aanduidingsomschrijving

De voor 'vrijwaringszone - molenbiotoop' aangeduide gronden zijn mede bestemd voor de bescherming van de functie van de in het aanliggende gebied gesitueerde molen als werktuig en zijn waarde als landschapsbepalend element.

45.4.2 Bouwregels

In afwijking van het bepaalde in de ter plaatse voorkomende bestemming(en) mag op of in deze gronden niet hoger worden gebouwd dan:

1. binnen een afstand van 100 m van de molen: de bouwhoogte die gelijk is aan de hoogte van de onderste punt van de verticaal staande wiek van de molen;
2. binnen een afstand van 100 m tot 400 m van de molen: de bouwhoogte genoemd onder a vermeerderd met 1/30 van de afstand tussen het bouwwerk en de molen.

45.4.3 Afwijken van de bouwregels

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van:

- het bepaalde in 45.4.2 in die zin dat de in de ter plaatse voorkomende bestemming(en) genoemde gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, worden gebouwd, mits:
  1. vooraf advies wordt ingewonnen van de beheerder van de molen.

45.4.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

a Vergunningplicht

Voor de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden is een omgevingsvergunning vereist:

1. het ophogen van gronden hoger dan de op grond van de in 45.4.2 maximaal toelaatbare bouwhoogte voor bouwwerken;
2. het beplanten met bomen, heesters en andere opgaande beplanting hoger dan de op grond van de in 45.4.2 maximaal toelaatbare bouwhoogte voor bouwwerken;
3. het aanbrengen van bovengrondse constructies, installaties en apparatuur hoger dan de op grond van de in 45.4.2 maximaal toelaatbare bouwhoogte voor bouwwerken.

b Uitzondering

Het bepaalde in a is niet van toepassing op werken en werkzaamheden, die:

1. het normale onderhoud betreffen;
2. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan met een daarvoor benodigde vergunning.

c Toetsingscriteria

De omgevingsvergunning kan slechts worden verleend indien geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het huidige en/of het toekomstig functioneren van de molen als werktuig door windbelemmering en/of de waarde van de molen als landschapselement, dan wel dat door het stellen van voorwaarden hieraan voldoende tegemoet gekomen kan worden. Voorafgaand moet advies worden ingewonnen bij de beheerder van de molen.

45.5 vrijwaringszone - straalpad

Zie voor de uitleg van de aanduiding paragraaf 5.44.5 Vrijwaringszone - straalpad in de toelichting.

45.5.1 Aanduidingsomschrijving

De voor 'vrijwaringszone - straalpad' aangeduide gronden zijn mede bestemd voor het tegengaan van te hoge bebouwing vanwege een straalpad.

45.5.2 Bouwregels

In afwijking van het bepaalde in de ter plaatse voorkomende bestemming(en) zal op of in de gronden, die zijn gelegen binnen het ter plaatse van als zodanig aangegeven straalpad, de bouwhoogte van gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, ten hoogste de op de verbeelding aangegeven bouwhoogte bedragen.

45.5.3 Wijzigingsbevoegdheid

Burgemeester en Wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de gebiedsaanduiding “vrijwaringszone - straalpad” ter plaatse wordt verwijderd, mits:

- het straalpad is komen te vervallen.

45.6 vrijwaringszone - dijk

Zie voor de uitleg van de aanduiding paragraaf 5.44.6 Vrijwaringszone - dijk in de toelichting.

45.6.1 Aanduidingsomschrijving

De voor 'vrijwaringszone - dijk' aangeduide gronden zijn mede bestemd voor de bescherming van de functie van de primaire waterkering.

45.6.2 Bouwregels

In afwijking van het bepaalde in de ter plaatse voorkomende bestemming(en) gelden ter plaatse van de aanduiding “vrijwaringszone - dijk” de volgende regels:

a. er mogen geen gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, anders dan ten behoeve van de waterkering worden gebouwd, met uitzondering van de bestemmingen 'Wonen - 2' en 'Wonen - Voormalige boerderijpanden' waar de gezamenlijke oppervlakte van het hoofdgebouw en de aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen ten hoogste 200 m² zal bedragen, tenzij de bestaande gezamenlijke oppervlakte meer bedraagt, in welk geval de gezamenlijke oppervlakte ten hoogste de bestaande gezamenlijke oppervlakte zal bedragen;
b. de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zal ten hoogste 2,00 m bedragen.

45.6.3 Afwijken van de bouwregels

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van:

a. het bepaalde in 45.6.2 onder a in die zin dat de gezamenlijke oppervlakte van de aan- en uitbouwen, de bijgebouwen en de overkappingen bij een hoofdgebouw in de bestemmingen 'Wonen - 2' en 'Wonen - Voormalige boerderijpanden' wordt vergroot tot ten hoogste 10% van de oppervlakte van het erf, exclusief de oppervlakte van het hoofdgebouw, mits:
   1. de gezamenlijke oppervlakte van het hoofdgebouw en de aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen ten hoogste 300 m² zal bedragen;
   2. vooraf advies wordt ingewonnen bij de beheerder van de waterkering;
   3. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de bescherming, ophoging,verbreding en verbetering van het doelmatig en veilig functioneren van de nabijgelegen waterkering;

b. het bepaalde in 45.6.2 onder a in die zin dat gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, anders dan ten behoeve van de waterkering worden gebouwd, mits:
   1. vooraf advies wordt ingewonnen bij de beheerder van de waterkering;
   2. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de bescherming, ophoging,verbreding en verbetering van het doelmatig en veilig functioneren van de nabijgelegen waterkering.

45.6.4 Wijzigingsbevoegdheid

Burgemeester en Wethouders kunnen het plan wijzigen in dié zin dat:
- de aanduiding "vrijwaringszone - dijk" wordt verwijderd, mits:
   1. het definitieve tracé van de reserveringszone is vastgesteld en de aanduiding aan dit tracé wordt aangepast.

45.7 vrijwaringszone - weg

Zie voor de uitleg van de aanduiding paragraaf 5.44.7 Vrijwaringszone - weg in de toelichting.

45.7.1 Aanduidingsomschrijving

De voor 'vrijwaringszone - weg' aangeduide gronden zijn mede bestemd voor het beschermen van een veilig en doelmatig functioneren van wegen.

45.7.2 Bouwregels

In afwijking van het bepaalde in de ter plaatse voorkomende bestemming(en) mogen op of in deze gronden geen gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, worden gebouwd, anders dan ten behoeve van het doelmatig en veilig functioneren van de weg.

Ten behoeve van het doelmatig en veilig functioneren van de weg mogen geen gebouwen worden gebouwd.

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, geldt de volgende regel:

- de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, ten behoeve van het doelmatig en veilig functioneren van de weg, anders dan rechtstreeks ten behoeve van de geleiding, beveiliging en regeling van het verkeer, zal ten hoogste 2,00 m bedragen.

45.7.3 Afwijken van de bouwregels

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in 45.7.2 in die zin dat de in de ter plaatse voorkomende bestemming(en) genoemde gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, worden gebouwd, mits:

a. vooraf advies wordt ingewonnen van de betreffende wegbeheerder;
b. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de bescherming van het doelmatig en veilig functioneren van de nabijgelegen weg.

45.7.4 Wijzigingsbevoegdheid

Burgemeester en Wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de gebiedsaanduiding “vrijwaringszone - weg” ter plaatse wordt verwijderd, mits:

a. dit voortvloeit uit de aanleg of het verleggen, verbreden of versmallen c.q. opheffen van wegen;
b. dit voortvloeit uit een verandering in de klassering van de betreffende weg in de Provinciale Wegenverordening.

Artikel 46 Algemene afwijkingsregels

Met een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van:

a. de bij recht in de regels gegeven maten, afmetingen en percentages, met uitzondering van de oppervlaktematen, tot ten hoogste 10% van die maten, afmetingen en percentages;
b. de bestemmingsregels in die zin dat de bouwhoogte van bouwwerken geen gebouwen zijnde, ten behoeve van zend-, ontvangst-, sirene- en antennemasten wordt vergroot, mits:
    1. de antenne niet geplaatst kan worden op een bestaand bouwwerk, zoals een hoogspanningsmast, een windturbine, een reclamemast, een torensilo, of een daarmee gelijk te stellen bouwwerk;
    2. de mast radiografisch noodzakelijk is;
    3. bij plaatsing binnen de grenzen van een bouwperceel of binnen grenzen van een woon- of bedrijfsbestemming de bouwhoogte van de mast ten hoogste 30,00 m mag bedragen;
    4. bij plaatsing binnen de grenzen van een bouwperceel of binnen grenzen van een woon- of bedrijfsbestemming gelegen aan een weg, een viaduct of een verkeersknooppunt, de bouwhoogte van de mast ten hoogste 15,00 m mag bedragen;
c. het bestemmingsplan ten aanzien van de voorgeschreven minimale en maximale dakhelling ten behoeve van het toestaan van afwijkingen in kapvormen;
d. de regels in die zin dat het beloop of profiel van wegen of de aansluiting van wegen onderling in geringe mate wordt aangepast, indien de verkeersveiligheid en/of -intensiteit daartoe aanleiding geeft;
e. de regels in die zin dat gebouwen ten behoeve van nutsvoorzieningen, openbaar vervoer, bediening van kunstwerken en naar de aard daarmee gelijk te stellen gebouwtjes worden gebouwd, mits:
    1. de oppervlakte per gebouwtje ten hoogste 50 m² mag bedragen;
    2. de bouwhoogte van een gebouwtje ten hoogste 3,00 m mag bedragen;
f. de regels, ten aanzien van de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, in die zin dat de bouwhoogte van de bouwwerken, geen gebouwen zijnde, wordt vergroot tot ten hoogste 10,00 m, waarbij de hoogte van reclamemasten ten hoogste 6,00 m zal bedragen;
g. de regels ten aanzien van de maximale (bouw)bouwhoogte van gebouwen in die zin dat de (bouw)bouwhoogte van de gebouwen ten behoeve van plaatselijke verhogingen, zoals schoorstenen, luchtkokers, liftkokers en lichtkappen wordt vergroot, mits:
    1. de maximale oppervlakte van de plaatselijke verhoging ten hoogste 10% van het betreffende bouwvlak mag bedragen;
    2. de vergroting ten hoogste 1,25 maal de maximale (bouw)hoogte van het betreffende gebouw bedraagt;
h. het bepaalde ten aanzien van het bouwen van gebouwen binnen het bouw- c.q. bestemmingsvlak in die zin dat de grenzen van het bouw- c.q. bestemmingsvlak naar de buitenzijde worden overschreden door:
    1. trappen, trappenhuizen en galerijen;
    2. entreeportalen, luifels, veranda's en balkons;
    3. overstekende daken;

mits de bouwgrens met niet meer dan 1,50 m overschrijdend;
4. andere ondergeschikte onderdelen van gebouwen, mits de bouwgrens met niet meer dan 1,00 m overschrijdend.

Artikel 47 Algemene wijzigingsregels

Burgemeester en Wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat:

a. enige bestemming wordt gewijzigd in de bestemming 'Verkeer' dan wel de bestemming 'Verkeer' wordt gewijzigd in enige bestemming, mits:
   1. na toepassing van deze wijzigingsbevoegdheid de regels van de artikel 23 dan wel de regels van enige bestemming van overeenkomstige toepassing zijn;
   2. deze wijziging uitsluitend wordt toegepast voor incidentele verbredingen, bochtafsnijdingen, e.d. van wegen en paden;
b. enige bestemming wordt gewijzigd in de bestemming 'Verkeer - Fiets- en voetpaden' dan wel de bestemming 'Verkeer - Fiets- en voetpaden' wordt gewijzigd in enige bestemming, mits:
   1. na toepassing van deze wijzigingsbevoegdheid de regels van de artikel 24 dan wel de regels van enige bestemming van overeenkomstige toepassing zijn;
   2. deze wijziging uitsluitend wordt toegepast voor de aanleg van nieuwe fiets- en voetpaden, het versterken en/of het verbinden van bestaande fiets- en voetpaden, en incidentele verbredingen, bochtafsnijdingen, e.d. van paden;
c. enige bestemming wordt gewijzigd in de bestemming 'Water' dan wel de bestemming 'Water' wordt gewijzigd in enige bestemming, mits:
   1. deze wijziging uitsluitend wordt toegepast voor de incidentele aanleg van opvaarten, verbredingen van waterlopen ten behoeve van waterberging en/of het bevorderen van vaarroutes en/of de aanleg van natuurvriendelijke oevers, bochtafsnijdingen, kleine verleggingen, e.d. van vaarwegen c.a.;
   2. na toepassing van deze wijzigingsbevoegdheid de regels van de artikel 26 dan wel de regels van enige bestemming van overeenkomstige toepassing zijn;
d. de gebiedsaanduiding “vrijwaringszone - straalpad” ter plaatse wordt aangebracht, mits:
   1. ter plaatse een straalpad wordt gerealiseerd;
e. de gebiedsaanduiding “vrijwaringszone - weg” ter plaatse wordt aangebracht, mits:
   1. dit voortvloeit uit de aanleg of het verleggen, verbreden of versmallen c.q. opheffen van wegen;
   2. dit voortvloeit uit een verandering in de klassering van de betreffende weg in de Provinciale Wegenverordening;
f. de bestemming 'Leiding - Gas' ter plaatse wordt aangebracht, mits:
   1. deze wijzigingsbevoegdheid uitsluitend wordt toegepast indien er sprake is van het verleggen van een bestaande leiding;
   2. geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, de natuurlijke en landschappelijke waarden, de bodemkundige, de cultuurhistorische en archeologische waarden, de woonsituatie en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden;
g. de bestemming 'Waarde - Archeologie 1' ter plaatse wordt aangebracht, mits:
   1. door aanvullend historisch en/of archeologisch onderzoek archeologische waarden van terreinen naar voren komen.

Artikel 48 Overige regels

48.1 Nadere eisen

Burgemeester en Wethouders kunnen ten behoeve van de milieusituatie, de landschappelijke waarden, de natuurlijke waarden, de geomorfologische waarden, de cultuurhistorische waarden, de archeologische waarden, het bebouwingsbeeld, de woonsituatie, de verkeersveiligheid, het voorkomen van lichthinder en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden nadere eisen stellen aan de plaats en de afmetingen van de bebouwing, zodanig dat er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de genoemde criteria.

48.2 Overschrijding bouwgrenzen

De bouwgrenzen mogen in afwijking van de verbeelding en de gebiedsbestemmingen en de overige bestemmingen in deze regels uitsluitend worden overschreden door:

a. tot gebouwen behorende stoepen, stoeptreden, trappen(huizen), galerijen, hellingbanen, funderingen, balkons, erkers, serres, entreeportalen, veranda's en afdaken, mits de overschrijding niet meer bedraagt dan 1,50 m;
b. andere ondergeschikte onderdelen van gebouwen, mits de overschrijding niet meer bedraagt dan 1,00 m.

48.3 Uitsluiting aanvullende werking Bouwverordening

De voorschriften van de Bouwverordening ten aanzien van onderwerpen van stedenbouwkundige aard blijven overeenkomstig het gestelde in artikel 9 lid 2 van de Woningwet buiten toepassing, behoudens ten aanzien van de volgende onderwerpen:

a. het bouwen bij hoogspanningsleidingen en ondergrondse hoofdtransportleidingen;
b. de parkeergelegenheid en laad- en losmogelijkheden;
c. de ruimte tussen bouwwerken.

HOOFDSTUK 4 OVERGANGS- EN SLOTREGELS

Artikel 49 Overgangsrecht

49.1 Overgangsrecht bouwwerken

a. Een bouwwerk dat op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan aanwezig of in uitvoering is, dan wel gebouwd kan worden krachtens een omgevingsvergunning voor het bouwen, en afwijkt van het plan, mag, mits deze afwijking naar aard en omvang niet wordt vergroot,
   1. gedeeltelijk worden vernieuwd of veranderd;
   2. na het teniet gaan ten gevolge van een calamiteit geheel worden vernieuwd of veranderd, mits de aanvraag van de omgevingsvergunning voor het bouwen wordt gedaan binnen twee jaar na de dag waarop het bouwwerk is teniet gegaan.

b. Het bevoegd gezag kan eenmalig in afwijking van het bepaalde in het eerste lid een omgevingsvergunning verlenen voor het vergroten van de inhoud van een bouwwerk als bedoeld in het eerste lid met maximaal 10%.

c. Het eerste lid is niet van toepassing op bouwwerken die weliswaar bestaan op het tijdstip van inwerkingtreding van het plan, maar zijn gebouwd zonder vergunning en in strijd met het daarvoor geldende plan, daaronder begrepen de overgangsbepaling van dat plan.

49.2 Overgangsrecht gebruik

a. Het gebruik van grond en bouwwerken dat bestond op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan en hiermee in strijd is, mag worden voortgezet, behoudens voor zover uit de Richtlijn 79/409/EEG en 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand onderscheidenlijk van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna beperkingen voortvloeien ten aanzien van ten tijde van de inwerkingtreding van het bestemmingsplan bestaand gebruik.

b. Het is verboden het met het bestemmingsplan strijdige gebruik, bedoeld in het eerste lid, te veranderen of te laten veranderen in een ander met dat plan strijdig gebruik, tenzij door deze verandering de afwijking naar aard en omvang wordt verkleind.

c. Indien het gebruik, bedoeld in het eerste lid, na het tijdstip van inwerkingtreding van het plan voor een periode langer dan een jaar wordt onderbroken, is het verboden dit gebruik daarna te hervatten of te laten hervatten.

d. Het eerste lid is niet van toepassing op het gebruik dat reeds in strijd was met het voorheen geldende bestemmingsplan, daaronder begrepen de overgangsbepalingen van dat plan.

Artikel 50 Slotregel

Deze regels worden aangehaald als:

Regels van het Bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Franekeradeel.

Behorend bij het besluit van.....2013.

===

BIJLAGE 1

SBI-CODE 1993	SBI-CODE 2008	OMSCHRIJVING	CAT
01	**01**	**LANDBOUW EN DIENSTVERLENING TEN BEHOEVE VAN DE LANDBOUW**	
014	016	Dienstverlening ten behoeve van de landbouw	
		1. plantsoenendiensten en hoveniersbedrijven: b.o. < 500 m^2	2
		2. plantsoenendiensten en hoveniersbedrijven: b.o.>= 500 m^2	3.1
0142	0162	KI-stations	2
02	**02**	**BOSBOUW EN DIENSTVERLENING TEN BEHOEVE VAN BOSBOUW**	
020	021, 022, 024	Bosbouwbedrijven	3.1
05	**03**	**VISSERIJ- EN VISTEELTBEDRIJVEN**	
0501.1	0311	Zeevisserijbedrijven	3.2
0501.2	0312	Binnenvisserijbedrijven	3.1
0502	032	Vis- en schaaldierkwekerijen:	
		1. oester-, mossel- en schelpenteeltbedrijven	3.2
		2. visteeltbedrijven	3.1
11	**06**	**AARDOLIE- EN AARDGASWINNING**	
111	061, 062	Aardolie- en aardgaswinning:	
	061	1. aardoliewinputten	4.1
	062	2. aardgaswinning inclusief gasbehandeling.instrumenten: < 100.000.000 N m^3/d	5.1
	062	3. aardgaswinning inclusief gasbehandeling instrumenten: >= 100.000.000 N m^3/d	5.2
15	**10, 11**	**VERVAARDIGING VAN VOEDINGSMIDDELEN EN DRANKEN**	
151	101, 102	Slachterijen en overige vleesverwerking:	
		1. slachterijen en pluimveeslachterijen	3.2
	101	2. vetsmelterijen	5.2
		3. bewerkingsinrichting van darmen en vleesafval	4.2
		4. vleeswaren- en vleesconservenfabrieken: p.o. > 1000 m^2	3.2
		5. vleeswaren- en vleesconservenfabrieken: p.o. <= 1000 m^2	3.1
		6. vleeswaren- en vleesconservenfabrieken: p.o. <= 200 m^2	3.1
	101, 102	5. loonslachterijen	3.1
152	102	Visverwerkingsbedrijven:	
		1. drogen	5.2
		2. conserveren	4.1
		3. roken	4.2
		4. verwerken anderszins: p.o. > 1000 m^2	4.2
		5. verwerken anderszins: p.o.<= 1000 m^2	3.2
		6. verwerken anderszins: p.o. <= 300 m^2	3.1
1531	1031	Aardappelproducten fabrieken	
		1. vervaardiging van aardappelproducten	4.2
		2. vervaardiging van snacks met p.o. < 2000 m^2	3.1
1532, 1533	1032, 1039	Groente- en fruitconservenfabrieken:	
		1. jam	3.2
		2. groente algemeen	3.2
		3. met koolsoorten	3.2
		4. met drogerijen	4.2
		5. met uienconservering (zoutinleggerij)	4.2
1541	104101	Vervaardiging van ruwe plantaardige en dierlijke oliën en vetten:	
		1. p.c. < 250.000 t/j	4.1
		2. p.c. >= 250.000 t/j	4.2
1542	104102	Raffinage van plantaardige en dierlijke oliën en vetten:	
		1. p.c. < 250.000 t/j	4.1
		2. p.c. >= 250.000 t/j	4.2
1543	1042	Margarinefabrieken:	
		1. p.c. < 250.000 t/j	4.1
		2. p.c. >= 250.000 t/j	4.2
1551	1051	Zuivelproductenfabrieken:	
		1. gedroogde producten p.c. >= 1,5 t/u	5.1
		2. geconcentreerde producten, verdampingscapaciteit >=20 t/u	5.1
		3. melkproductenfabrieken v.c. < 55.000 t/j	3.2
		4. melkproductenfabrieken v.c. >= 55.000 t/j	4.2
		5. overige zuivelproductenfabrieken	4.2

SBI-CODE 1993	SBI-CODE 2008	OMSCHRIJVING	CAT
1552	1052	1. consumptie-ijsfabrieken p.o. > 200 m^2	3.2
		2. consumptie-ijsfabrieken p.o. <= 200 m^2	2
1561	1061	Meelfabrieken:	
		1. p.c. < 500 t/u	4.2
		2. p.c. >= 500 t/u	4.1
		Grutterswarenfabrieken	4.1
1562	1062	Zetmeelfabrieken:	
		1. p.c. < 10 t/u	4.1
		2. p.c. >= 10 t/u	4.2
1571	1091	Veevoederfabrieken:	
		1. destructiebedrijven	5.2
		2. beender-, veren-, vis- en vleesmeelfabriek	5.2
		3. drogerijen (gras, pulp, groenvoeder, veevoeder) cap.<10 t/u water	4.2
		4. drogerijen (gras, pulp, groenvoeder, veevoeder cap.>=10 t/u water	5.2
		5. mengvoeder, p.c. < 100 t/u	4.1
		6. mengvoeder, p.c. >= 100 t/u	4.2
1572	1092	Vervaardiging van voer voor huisdieren	4.1
1581	1071	Broodfabrieken, brood- en banketbakkerijen:	
		1. v.c. < 7500 kg meel/week, bij gebruik van charge-ovens	2
		2. v.c.>= 7500 kg meel/week	3.2
1582	1072	Banket-, biscuit- en koekfabrieken	3.2
1583	1081	Suikerfabrieken:	
		1. v.c. < 2.500 t/j	5.1
		2. v.c. >= 2.500 t/j	5.2
1584	10821	Verwerking cacaobonen en vervaardiging chocolade- en suikerwerk:	
		1. cacao- en chocoladefabrieken: p.o. >2.000 m^2	5.1
		2. cacao- en chocoladefabrieken vervaardigen van chocoladewerken met p.o. < 2.000 m^2	3.2
		3. cacao- en chocoladefabrieken vervaardigen van chocoladewerken met p.o. <= 200 m^2	2
		4. Suikerwerkfabrieken met suiker branden	4.2
		5. Suikerwerkfabrieken zonder suiker branden p.o. > 200 m^2	3.2
		6. Suikerwerkfabrieken zonder suiker branden p.o. <= 200 m^2	2
1585	1073	Deegwarenfabrieken	3.1
1586	1083	Koffiebranderijen en theepakkerijen:	
		1. koffiebranderijen	5.1
		2. theepakkerijen	3.2
1587	108401	Vervaardiging van azijn, specerijen en kruiden	4.1
1589	1089	Vervaardiging van overige voedingsmiddelen	4.1
1589.1		Bakkerijgrondstoffenfabrieken	4.1
1589.2		Soep- en soeparomafabrieken:	
		1. zonder poederdrogen	4.1
		2. met poederdrogen	4.2
1591	110101	Destilleerderijen en likeurstokerijen	4.2
1592	110102	Vervaardiging van ethylalcohol door gisting:	
		1. p.c. < 5.000 t/j	4.1
		2. p.c. >= 5.000 t/j	4.2
1593 t/m 1595	1102 t/m 1104	Vervaardiging van wijn, cider, e.d.	2
1596	1105	Bierbrouwerijen	4.2
1597	1106	Mouterijen	4.2
1598	1107	Mineraalwater- en frisdrankfabrieken	3.2
16	**12**	**VERWERKING VAN TABAK**	
160	120	Tabaksverwerkende industrie	4.1
17	**13**	**VERVAARDIGING VAN TEXTIEL**	
171	131	Bewerken en spinnen van textielvezels	3.2
172	132	Weven van textiel:	
		1. aantal weefgetouwen < 50	3.2
		2. aantal weefgetouwen >= 50	4.2
173	133	Textielveredelingsbedrijven	3.1
174, 175	139	Vervaardiging van textielwaren	3.1
1751	1393	Tapijt-, kokos- en vloermattenfabrieken	4.1
176, 177	139, 143	Vervaardiging van gebreide en gehaakte stoffen en artikelen	3.1
18	**14**	**VERVAARDIGING VAN KLEDING: BEREIDEN EN VERVEN VAN BONT**	
181	141	Vervaardiging kleding van leer	3.1
182		Vervaardiging van kleding en -toebehoren (exclusief van leer)	2
183	142, 151	Bereiden en verven van bont, vervaardiging van artikelen van bont	3.1

SBI-CODE 1993	SBI-CODE 2008	OMSCHRIJVING	CAT
19	**15**	**VERVAARDIGING VAN LEER EN LEDERWAREN (EXCLUSIEF KLEDING)**	
191	151, 152	Lederfabrieken	4.2
192	151	Lederwarenfabrieken (exclusief kleding en schoeisel)	3.1
193	152	Schoenenfabrieken	3.1
20	**16**	**HOUTINDUSTRIE EN VERVAARDIGING ARTIKELEN VAN HOUT, RIET, KURK E.D.**	
2010.1	16101	Houtzagerijen	3.2
2010.2	16102	Houtconserveringsbedrijven:	
		1. met creosootolie	4.1
		2. met zoutoplossingen	3.1
202	1621	Fineer- en plaatmaterialenfabrieken	3.2
203, 204, 205	162	1. Timmerwerkfabrieken, vervaardiging overige artikelen van hout	3.2
203, 204, 205		2. Timmerwerkfabrieken, vervaardiging overige artikelen van hout, p.o. < 200 m^2	3.1
205	162902	Kurkwaren-, riet- en vlechtwerkfabrieken	2
21	**17**	**VERVAARDIGING VAN PAPIER, KARTON EN PAPIER- EN KARTONWAREN**	
2111	1711	Vervaardiging van pulp	4.1
2112	1712	Papier- en kartonfabrieken:	
		1. p.c. < 3 t/u	3.1
		2. p.c. 3 - 15 t/u	4.1
		3. p.c. >= 15 t/u	4.2
212	172	Papier- en kartonwarenfabrieken	3.2
2121.2	17212	Golfkartonfabrieken:	
		1. p.c. < 3 t/u	3.2
		2. p.c. >= 3 t/u	4.1
22	**58**	**UITGEVERIJEN, DRUKKERIJEN EN REPRODUCTIE VAN OPGENOMEN MEDIA**	
221	581	Uitgeverijen (kantoren)	1
2221	1811	Drukkerijen van dagbladen	3.2
2222	1812	Drukkerijen (vlak- en rotatie-diepdrukkerijen)	3.2
2222.6	18129	Kleine drukkerijen en kopieerinrichtingen	2
2223	1814	Grafische afwerking	1
		Binderijen	2
2224	1813	Grafische reproductie en zetten	2
2225	1814	Overige grafische activiteiten	2
223	182	Reproductiebedrijven opgenomen media	1
23	**19**	**AARDOLIE- EN STEENKOOLVERWERKINGSINDUSTRIE BEWERKING SPLIJT- EN KWEEKSTOFFEN**	
231	191	Cokesfabrieken	5.3
2320.1	19201	Aardolieraffinaderijen	6
2320.2	19202	Smeeroliën- en vettenfabrieken	3.2
		Recyclingbedrijven voor afgewerkte olie	4.2
		Aardolieproductenfabrieken niet eerder genoemd.	4.2
24	**20**	**VERVAARDIGING VAN CHEMISCHE PRODUCTEN**	
2411	2011	Vervaardiging van industriële gassen:	
		1. luchtscheidingsinstallatie v.c. >= 10 t/d lucht	5.2
		2. overige gassenfabrieken, niet explosief	5.1
		3. overige gassenfabrieken, explosief	5.1
2412	2012	Kleur- en verfstoffenfabrieken	4.1
2413		Anorganische chemische grondstoffenfabrieken:	
		1. niet vallend onder "post-Seveso-richtlijn"	4.2
		2. vallend onder "post-Seveso-richtlijn"	5.3
2414.1	20141	Organische chemische grondstoffenfabrieken:	
		1. niet vallend onder "post-Seveso-richtlijn"	4.2
		2. vallend onder "post-Seveso-richtlijn"	5.3
		Methanolfabrieken:	
		1. p.c. < 100.000 t/j	4.1
		2. p.c. >= 100.000 t/j	4.2
2414.2	20149	Vetzuren en alkanolenfabrieken (niet synthetisch):	
		1. p.c. < 50.000 t/j	4.2
		2. p.c. >= 50.000 t/j	5.1
2415	2015	Kunstmeststoffenfabrieken	5.1
2416	2016	Kunstharsenfabrieken e.d.	5.2

SBI-CODE 1993	SBI-CODE 2008	OMSCHRIJVING	CAT
242	202	Landbouwchemicaliënfabrieken:	
		1. fabricage	5.3
		2. formulering en afvullen	5.1
243	203	Verf,- lak- en vernisfabrieken	4.2
2441	2110	Farmaceutische grondstoffenfabrieken:	
		1. p.c. < 1.000 t/j	4.2
		2. p.c. >= 1.000 t/j	5.1
2442	2120	Farmaceutische productenfabrieken:	
		1. formulering en afvullen geneesmiddelen	3.1
		2. verbandmiddelenfabrieken	2
2451	2041	Zeep-, was- en reinigingsmiddelenfabrieken	4.2
2452	2042	Parfumerie- en cosmeticafabrieken	4.2
2461	2051	Kruit-, vuurwerk- en springstoffenfabrieken	5.3
2462	2052	Lijm- en plakmiddelenfabrieken:	
		1. zonder dierlijke grondstoffen	3.2
		2. met dierlijke grondstoffen	5.1
2464	205902	Fotochemische productenfabrieken	3.2
2466	205903	Chemische kantoorbenodigdhedenfabrieken	3.1
		Overige chemische productenfabrieken n.e.g.	4.1
247	2060	Kunstmatige synthetische garen- en vezelfabrieken	4.2
25	**22**	**VERVAARDIGING VAN PRODUCTEN VAN RUBBER EN KUNSTSTOF**	
2511	221101	Rubberbandenfabrieken	4.2
2512	221102	Loopvlakvernieuwingsbedrijven:	
		1. vloeroppervlakte < 100 m²	3.1
		2. vloeroppervlakte > 100 m²	4.1
2513	2219	Rubber-artikelenfabrieken	3.2
252	222	Kunststofverwerkende bedrijven:	
		1. zonder fenolharsen	4.1
		2. met fenolharsen	4.2
		3. productie van verpakkingsmaterialen en assemblage van kunststof bouwmaterialen	3.1
26	**23**	**VERVAARDIGING VAN GLAS, AARDEWERK, CEMENT-, KALK- EN GIPSPRODUCTEN**	
261	231	Glasfabrieken:	
		1. glas en glasproducten, p.c. < 5.000 t/j	3.2
		2. glas en glasproducten, p.c. >= 5.000 t/j	4.2
		3. glaswol en glasvezels, p.c. < 5.000 t/j	4.2
		4. glaswol en glasvezels, p.c. >= 5.000 t/j	5.1
2615	231	Glasbewerkingsbedrijven	3.1
262, 263	232, 234	Aardewerkfabrieken:	
		1. vermogen elektrische ovens totaal < 40 kW	2
		2. vermogen elektrische ovens totaal >= 40 kW	3.2
264	233	Baksteen- en baksteenelementenfabrieken	4.1
		Dakpannenfabrieken	4.1
2651	2351	Cementfabrieken:	
		1. p.c. < 100.000 t/j	5.1
		2. p.c. >= 100.000 t/j	5.3
2652	235201	Kalkfabrieken:	
		1. p.c. < 100.000 t/j	4.1
		2. p.c. >= 100.000 t/j	5.3
2653	235202	Gipsfabrieken:	
		1. p.c. < 100.000 t/j	4.1
		2. p.c. >= 100.000 t/j	5.1
2661.1	23611	Betonwarenfabrieken:	
		1. zonder persen, triltafels en bekistingstrillers	4.1
		2. met persen, triltafels of bekistingstrillers, p.c. < 100 t/d	4.2
		3. met persen, triltafels of bekistingstrillers, p.c. >= 100 t/d	5.2
2661.2	23612	Kalkzandsteenfabrieken:	
		1. p.c. < 100.000 t/j	3.2
		2. p.c. >= 100.000 t/j	4.2
2662	2362	Mineraalgebonden bouwplatenfabrieken	3.2
2663, 2664	2363, 2364	Betonmortelcentrales:	
		1. p.c. < 100 t/u	3.2
		2. p.c. >= 100 t/u	4.2
2665, 2666	2365, 2369	Vervaardiging van producten van beton, (vezel)cement en gips:	
		1. p.c. < 100 t/d	3.2
		2. p.c. >= 100 t/d	4.2

SBI-CODE 1993	SBI-CODE 2008	OMSCHRIJVING	CAT
267	237	Natuursteenbewerkingsbedrijven:	
		1. zonder breken, zeven en drogen p.o. > 2.000 m^2	3.2
		2. zonder breken, zeven en drogen p.o. <= 2.000 m^2	3.1
		3. met breken, zeven of drogen v.c. < 100.000 t/j	4.2
		4. met breken, zeven of drogen v.c. >= 100.000 t/j	5.2
2681	2391	Slijp- en polijstmiddelenfabrieken	3.1
2682	2399	Bitumineuze materialenfabrieken:	
		1. p.c. < 100 t/u	4.2
		2. p.c. >= 100 t/u	5.1
		Isolatiematerialenfabrieken (exclusief glaswol):	
		1. steenwol p.c. >= 5.000 t/j	4.2
		2. overige isolatiematerialen	4.1
		Minerale productenfabrieken n.e.g.	3.2
		1. Asfaltcentrales p.c. < 100 ton/uur	4.1
		2. Asfaltcentrales p.c.>= 100 ton/uur	4.2
27	**24**	**VERVAARDIGING VAN METALEN**	
271	241	Ruwijzer- en staalfabrieken:	
		1. p.c. < 1.000 t/j	5.2
		2. p.c. >= 1.000 t/j	6
272	245	IJzerenbuizen- en stalenbuizenfabrieken:	
		1. p.o. < 2.000 m²	5.1
		2. p.o. >= 2.000 m²	5.3
273	243	Draadtrekkerijen, koudbandwalserijen en profielzetterijen:	
		1. p.o. < 2.000 m²	4.2
		2. p.o. >= 2.000 m²	5.2
274	244	Non-ferro-metaalfabrieken:	
		1. p.c. < 1.000 t/j	4.2
		2. p.c. >= 1.000 t/j	5.2
		Non-ferro-metaalwalserijen, -trekkerijen en dergelijke:	
		1. p.o. < 2.000 m²	5.1
		2. p.o. >= 2.000 m²	5.3
2751, 2752	2451, 2452	IJzer- en staalgieterijen, -smelterijen:	
		1. p.c. < 4.000 t/j	4.2
		2. p.c. >= 4.000 t/j	5.1
2753, 2754	2453, 2454	Non-ferro-metaalgieterijen, -smelterijen:	
		1. p.c. < 4.000 t/j	4.2
		2. p.c >=4.000 t/j	5.1
28	**25, 31**	**VERVAARDIGING EN REPARATIE VAN PRODUCTEN VAN METAAL (EXCLUSIEF MACHINES EN TRANSPORTMIDDELEN)**	
281	251, 331	Constructiewerkplaatsen:	
		1. gesloten gebouw	3.2
		2. gesloten gebouw, p.o. <200 m^2	3.1
		3. in open lucht, p.o. < 2.000 m²	4.1
		4. in open lucht, p.o. >= 2.000 m²	4.2
2821	2529, 3311	Tank- en reservoirbouwbedrijven:	
		1. p.o. < 2.000 m²	4.2
		2. p.o. >= 2.000 m²	5.1
2822, 2830	2521, 2530, 3311	Vervaardiging van verwarmingsketels, radiatoren en stoomketels	4.1
284	255, 331	Stamp-, pers-, dieptrek- en forceerbedrijven	4.1
		Smederijen, lasinrichtingen, bankwerkerijen, en dergelijke	3.2
2851	2561, 3311	Metaaloppervlaktebehandelingsbedrijven:	
		1. algemeen	3.2
		2. scoperen (opspuiten van zink).	3.2
		3. thermisch verzinken	3.2
		4. thermisch vertinnen	3.2
		5. mechanische oppervlaktebehandeling (slijpen, polijsten).	3.2
		6. anodiseren, eloxeren	3.2
		7. chemische oppervlaktebehandeling	3.2
		8. emailleren	3.2
		9. galvaniseren (vernikkelen, verchromen, verzinken, verkoperen, en dergelijke).	3.2
		10. stralen	4.2
		11. metaalharden	3.2
		12. lakspuiten en moffelen	3.2
2852	2562, 3311	Overige metaalbewerkende industrie	3.2
		Overige metaalbewerkende industrie, inpandig, p.o. <200 m^2	3.1

SBI-CODE 1993	SBI-CODE 2008	OMSCHRIJVING	CAT
287	259, 331	Grofsmederijen, anker- en kettingfabrieken:	
		1. p.o. < 2.000 m²	4.1
		2. p.o. >= 2.000 m²	5.1
		Overige metaalwarenfabrieken niet eerder genoemd	3.2
		Overige metaalwarenfabrieken niet eerder genoemd: inpandig p.o. <200 m^2	3.1
29	**27, 28, 33**	**VERVAARDIGING VAN MACHINES EN APPARATEN**	
29	27, 28, 33	Machine- en apparatenfabrieken inclusief reparatie:	
		1. p.o. < 2.000 m²	3.2
		2. p.o. >= 2.000 m²	4.1
	28, 33	3. met proefdraaien verbrandingsmotoren >= 1 MW	4.2
30	**26, 28, 33**	**VERVAARDIGING VAN KANTOORMACHINES EN COMPUTERS**	
30	26, 28, 33	Kantoormachines- en computerfabrieken inclusief reparatie	3.1
31	**26, 27, 33**	**VERVAARDIGING VAN OVERIGE ELEKTRONISCHE MACHINES, APPARATEN EN BENODIGDHEDEN**	
311	271, 331	Elektromotoren- en generatorenfabrieken inclusief reparatie	4.1
312	271, 273	Schakel- en installatiemateriaalfabrieken	4.1
313	273	Elektrische draad- en kabelfabrieken	4.1
314	272	Accumulatoren- en batterijenfabrieken	3.2
315	274	Lampenfabrieken	4.2
316	293	Elektrotechnische industrie niet eerder genoemd	2
3162	2790	Koolelektrodenfabrieken	6
32	**26, 33**	**VERVAARDIGING VAN AUDIO-, VIDEO-, TELECOM-APPARATEN EN -BENODIGDHEDEN**	
321 t/m 323	261, 263, 264, 331	Vervaardiging van audio-, video- en telecom-apparatuur, en dergelijke inclusief reparatie	3.1
3210	2612	Fabrieken voor gedrukte bedrading	3.1
33	**26, 32, 33**	**VERVAARDIGING VAN MEDISCHE EN OPTISCHE APPARATEN EN INSTRUMENTEN**	
33	26, 32, 33	Fabrieken voor medische en optische apparaten en instrumenten, e.d. incl. reparatie	2
34	**29**	**VERVAARDIGING VAN AUTO'S, AANHANGWAGENS EN OPLEGGERS**	
341	291	Autofabrieken en assemblagebedrijven	
		1. p.o. < 10.000 m²	4.1
		2. p.o. >= 10.000 m²	4.2
3420.1	29201	Carrosseriefabrieken	4.1
3420.2	29202	Aanhangwagen- en opleggerfabrieken	4.1
343	293	Auto-onderdelenfabrieken	3.2
35	**30**	**VERVAARDIGING VAN TRANSPORTMIDDELEN (EXCLUSIEF AUTO'S EN AANHANGWAGENS)**	
351	301, 3315	Scheepsbouw- en reparatiebedrijven:	
		1. houten schepen	3.1
		2. kunststof schepen	3.2
		3. metalen schepen < 25 m	4.1
		4. metalen schepen >= 25 m en/of proefdraaien motoren >= 1 MW	5.1
3511	3831	Scheepssloperijen	5.2
352	302, 317	Wagonbouw- en spoorwegwerkplaatsen:	
		1. algemeen	3.2
		2. met proefdraaien van verbrandingsmotoren >= 1 MW	4.2
353	303, 3316	Vliegtuigbouw- en -reparatiebedrijven:	
		1. zonder proefdraaien motoren	4.1
		2. met proefdraaien motoren	5.3
354	309	Rijwiel- en motorrijwielfabrieken	3.2
355	3099	Transportmiddelenindustrie niet eerder genoemd	3.2
36	**31**	**VERVAARDIGING VAN MEUBELS EN VERVAARDIGING VAN OVERIGE GOEDEREN NIET EERDER GENOEMD.**	
361	310	1. meubelfabrieken	3.2
	9524	2. meubelstoffeerderijen b.o.< 200 m^2	1

SBI-CODE 1993	SBI-CODE 2008	OMSCHRIJVING	CAT
362	321	Fabricage van munten, sieraden, en dergelijke	2
363	322	Muziekinstrumentenfabrieken	2
364	323	Sportartikelenfabrieken	3.1
365	324	Speelgoedartikelenfabrieken	3.1
366	32991	Sociale werkvoorziening	2
366	32999	Vervaardiging van overige goederen niet eerder genoemd	3.1
37	**38**	**VOORBEREIDING TOT RECYCLING**	
371	383201	Metaal- en autoschredders	5.1
372	383202	Puinbrekerijen en -malerijen:	
		1. v.c. < 100.000 t/j	4.2
		2. v.c. >= 100.000 t/j	5.2
		Rubberregeneratiebedrijven	4.2
		Afvalscheidingsinstallaties	4.2
40	**35**	**PRODUCTIE EN DISTRIBUTIE VAN ELEKTRICITEIT, AARDGAS, STOOM EN WARM WATER**	
40	35	Elektriciteitsproductiebedrijven (vermogen >= 50 MWe):	
		1. kolengestookt (inclusief meestook biomassa), thermisch vermogen > 75 MWth	5.2
		2. oliegestookt, thermisch vermogen > 75 MWth	5.1
		3. gasgestookt (inclusief bijstook biomassa), thermisch vermogen > 75 MWth, in	5.1
		4. kerncentrales met koeltorens	6
		5. warmtekrachtinstallaties (gas), thermisch vermogen > 75 MWth	5.1
		Bio-energieinstallaties, elektrisch vermogen < 50 MWe:	
		1. covergisting, verbranding en vergassing van mest, slib, GFT en reststromen voedingsindustrie	3.2
		2. vergisting, verbranding en vergassing van overige biomassa	3.2
		Elektriciteitsdistributiebedrijven, met transformatorvermogen:	
		1. < 10 MVA	2
		2. 10 - 100 MVA	3.1
		3. 100 - 200 MVA	3.2
		4. 200 - 1000 MVA	4.2
		5. >= 1000 MVA	5.2
		Gasdistributiebedrijven:	
		1. gascompressorstations, vermogen < 100 MW	4.2
		2. gascompressorstations, vermogen >= 100 MW	5.1
		3. gas: reduceer-, compressor-, meet- en reglinstallatie categorie A	1
		4. gasdrukregel- en meetruimten (kasten en gebouwen), categorie B en C	2
		5. gasontvang- en -verdeelstations, categorie D	3.1
		Warmtevoorzieningsinstallaties, gasgestookt:	
		1. stadsverwarming	3.2
		2. blokverwarming	2
		Windmolens:	
		1. wiekdiameter 20 m	3.2
		2. wiekdiameter 30 m	4.1
		3. wiekdiameter 50 m	4.2
41	**36**	**WINNING EN DITRIBUTIE VAN WATER**	
41	36	Waterwinning-/ bereidingsbedrijven:	
		1. met chloorgas	5.3
		2. bereiding met chloorbleekloog en dergelijke en / of straling	3.1
		Waterdistributiebedrijven met pompvermogen:	
		1. < 1 MW	2
		2. 1 - 15 MW	3.2
		3. >= 15 MW	4.2
45	**41, 42, 43**	**BOUWNIJVERHEID**	
	41, 42, 43	Bouwbedrijven algemeen: b.o. > 2000 m^2	3.2
		Bouwbedrijven algemeen: b.o. <= 2000 m^2	3.1
		Aannemersbedrijven met werkplaats: b.o. > 1000 m^2	3.1
		Aannemersbedrijven met werkplaats: b.o. < 1000 m^2	2
50	**45, 47**	**HANDEL IN EN REPARATIE VAN AUTO'S EN MOTORFIETSEN, BENZINESERVICESTATIONS**	
501, 502, 504	451, 452, 453	Handel in auto's en motorfietsen, reparatie- en servicebedrijven	2

SBI-CODE 1993	SBI-CODE 2008	OMSCHRIJVING	CAT
502	451	(Groot)handel in vrachtauto's (inclusief import en reparatie)	3.2
5020.4	45204	Autoplaatwerkerijen	3.2
		Autobeklederijen	1
		Autospuitinrichtingen	3.1
5020.5	45205	Autowasserijen	2
503, 504	453	Handel in auto- en motorfietsonderdelen en -accessoires	2
505	473	Benzineservicestations:	
		1. met LPG > 1000 m^3/jr	4.1
		2. met LPG< 1000 m^3/jr	3.1
		3. zonder LPG	2
51	**46**	**GROOTHANDEL EN HANDELSBEMIDDELING**	
511	461	Handelsbemiddeling (kantoren)	1
5121	4621	Groothandel in akkerbouwproducten en veevoeders	3.1
		Groothandel in akkerbouwproducten en veevoeders met een verwerkingscapaciteit >= 500 ton per uur.	4.2
5122	4622	Groothandel in bloemen en planten	2
5123	4623	Groothandel in levende dieren	3.2
5124	4624	Groothandel in huiden, vellen en leder	3.1
5125, 5131	46217, 4631	Groothandel in ruwe tabak, groenten, fruit en consumptie-aardappelen	3.1
5132, 5133	4632, 4633	Groothandel in vlees, vleeswaren, zuivelproducten, eieren en spijsoliën	3.1
5134	4634	Groothandel in dranken	2
5135	4635	Groothandel in tabaksproducten	2
5136	4636	Groothandel in suiker, chocolade en suikerwerk	2
5137	4637	Groothandel in koffie, thee, cacao en specerijen	2
5138, 5139	4638, 4639	Groothandel in overige voedings- en genotmiddelen	2
514	464, 46733	Groothandel in overige consumentenartikelen	2
5148.7	46499	Groothandel in vuurwerk en munitie:	
		1. consumentenvuurwerk, verpakt, opslag < 10 ton	2
		2. consumentenvuurwerk, verpakt, opslag 10 tot 50 ton	3.1
		3. professioneel vuurwerk, netto expliciet massa per bewaarplaats < 750 kg (en > 25 kg theatervuurwerk)	5.1
		4. professioneel vuurwerk, netto expliciet massa per bewaarplaats 750 kg tot 6 ton.	5.3
		5. munitie	2
5151.1	46711	Groothandel in vaste brandstoffen:	
		1. klein, lokaal verzorgingsgebied	3.1
		2. kolenterminal, opslagoppervlakte >= 2.000 m²	5.1
5151.2	46712	Groothandel in vloeibare en gasvormige brandstoffen: 1. vloeistoffen o.c. < 100.000 m³	4.1
		2. vloeistoffen o.c. >= 100.000 m³	5.1
		3. tot vloeistof verdichte gassen	4.2
5151.3	46713	Groothandel in minerale olieproducten (exclusief brandstoffen)	3.2
5152.1	46721	Groothandel in metaalertsen:	
		1. opslagoppervlakte < 2.000 m²	4.2
		2. opslagoppervlakte >= 2.000 m²	5.2
5152.2 /.3	46722, 46723	Groothandel in metalen en -halffabrikaten	3.2
5154	4673	Groothandel in hout en bouwmaterialen	
		1. Algemeen: bebouwde oppervlakte > 2000 m^2	3.1
		2. Algemeen: bebouwde oppervlakte <= 2000 m^2	2
5153.4	46735	Zand en grind:	
		1. algemeen: bebouwde oppervlakte > 200 m^2	3.2
		2. algemeen: bebouwde oppervlakte < = 200 m^2	2
	4674	Groothandel in ijzer- en metaalwaren en verwarmingsapparatuur	
		1. algemeen: bebouwde oppervlakte > 2000 m^2	3.1
		2. algemeen: bebouwde oppervlakte <= 2000 m^2	2
5155.1	46751	Groothandel in chemische producten	3.2
5156	4676	Groothandel in overige intermediaire goederen	2
5157	4677	Autosloperijen: bebouwde oppervlakte > 1000 m^2	3.2
		Autosloperijen: bebouwde oppervlakte < = 1000 m^2	3.1
5157.2 /.3		Overige groothandel in afval en schroot : bebouwde oppervlakte <= 1000 m^2	3.1
		Overige groothandel in afval en schroot: bebouwde oppervlakte > 1000 m^2	3.2
5162	466	Groothandel in machines en apparaten:	
		1. machines voor de bouwnijverheid	3.2
		2. overige	3.1
517	466, 469	Overige groothandel (bedrijfsmeubels, emballage, vakbenodigdheden e.d.)	2
60	**49**	**VERVOER OVER LAND**	
6021.1	493	Bus-, tram- en metrostations en -remises	3.2
6022		Taxibedrijven en taxistandplaatsen	2

SBI-CODE 1993	SBI-CODE 2008	OMSCHRIJVING	CAT
6023		Touringcarbedrijven	3.2
6024	494	Goederenwegvervoersbedrijven (zonder schoonmaken tanks): b.o. > 1000 m^2	3.2
6024		Goederenwegvervoersbedrijven (zonder schoonmaken tanks): b.o. <= 1000 m^2	3.1
603	495	Pomp- en compressorstations van pijpleidingen	2
61, 62	**50, 51**	**VERVOER OVER WATER / DOOR DE LUCHT**	
61, 62	50, 51	Vervoersbedrijven (uitsluitend kantoren)	1
63	**52**	**DIENSTVERLENING TEN BEHOEVE VAN HET VERVOER**	
6311.1	52241	Laad-, los- en overslagbedrijven ten behoeve van zeeschepen:	
		1. containers	5.1
		2. stukgoederen	4.2
		3. ertsen, mineralen, e.d., opslagopp. >= 2.000 m²	5.3
		4. granen of meelsoorten, v.c. >= 500 t/u	5.1
		5. steenkool, opslagopp. >= 2.000 m²	5.2
		6. olie, LPG, e.d.	5.3
		7. tankercleaning	4.2
6311.2	52242	Laad-, los- en overslagbedrijven ten behoeve van de binnenvaart:	
		1. containers	4.2
		2. stukgoederen	3.2
		3. ertsen, mineralen, en dergelijke, opslagoppervlakte < 2.000 m²	4.2
		4. ertsen, mineralen, en dergelijke, opslagoppervlakte >= 2.000 m²	5.2
		5. granen of meelsoorten v.c. < 500 t/u	4.2
		6. granen of meelsoorten v.c. >= 500 t/u	5.1
		7. steenkool, opslagoppervlakte < 2.000 m²	4.2
		8. steenkool, opslagoppervlakte >= 2.000 m²	5.1
		9. olie, LPG, en dergelijke	5.2
		10. tankercleaning	4.2
6312	52102, 52109	Distributiecentra, pak- en koelhuizen	3.1
	52109	Opslaggebouwen (verhuur opslagruimte)	2
6321	5221	1. Autoparkeerterreinen, parkeergarages	2
6321		2. Stalling van vrachtwagens (met koelinstallaties)	3.2
6322, 6323	5222	Overige dienstverlening ten behoeve van het vervoer (kantoren)	1
6323	5223	Luchthavens	6
6323		Helicopterlandplaatsen	5.1
623	791	Reisorganisaties	1
634	5229	Expediteurs, cargadoors (kantoren)	1
64	**53**	**POST EN TELECOMMUNICATIE**	
641	531, 532	Post- en koeriersdiensten	2
642	61	Telecommunicatiebedrijven	1
642		Zendinstallaties:	
642		1. LG en MG, zendervermogen < 100 kw (bij groter vermogen: onderzoek!)	3.2
642		2. FM en TV	1
71	**77**	**VERHUUR VAN TRANSPORTMIDDELEN, MACHINES, ANDERE ROERENDE GOEDEREN**	
711	7711	Personenautoverhuurbedrijven	2
712	7712, 7739	Verhuurbedrijven voor transportmiddelen (exclusief personenauto's)	3.1
713	773	Verhuurbedrijven voor machines en werktuigen	3.1
714	772	Verhuurbedrijven voor roerende goederen n.e.g.	2
72	**62**	**COMPUTERSERVICE- EN INFORMATIETECHNOLOGIE**	
72	62	Computerservice- en informatietechnologie-bureaus, en dergelijke	1
72	58, 63	Datacentra	2
74	**63, 69 t/m 71, 73, 74, 77, 78, 80 t/m 82**	**OVERIGE ZAKELIJKE DIENSTVERLENING**	
74	63, 69 t/m 71, 73, 74, 77, 78, 80 t/m 82	Overige zakelijke diensverlening: kantoren	1
747	812	Reinigingsbedrijven voor gebouwen	3.1
7481.3	74203	Foto- en filmontwikkelcentrales	2
7484.3	82991	Veilingen voor landbouw- en visserijproducten	4.1
7484.4	82992	Veilingen voor huisraad, kunst, en dergelijke	1

SBI-CODE 1993	SBI-CODE 2008	OMSCHRIJVING	CAT
90	**37, 38, 39**	**MILIEUDIENSTVERLENING**	
9001	3700	RWZI's en gierverwerkingsinrichting, met afdekking voorbezinktanks:	
		1. < 100.000 i.e.	4.1
		2. 100.000 - 300.000 i.e.	4.2
		3. >= 300.000 i.e.	5.1
		Rioolgemalen	2
9002.1	381	Vuilophaal-, straatreinigingsbedrijven, en dergelijke	3.1
		Gemeentewerven (afval-inzameldepots)	3.1
		Vuiloverslagstations	4.2
9002.2	382	Afvalverwerkingsbedrijven:	
		1. mestverwerkingskorrelfabrieken	5.1
		2. kabelbranderijen	3.2
		3. verwerking radio-actief afval	6
		4. pathogeen afvalverbranding (voor ziekenhuizen)	3.1
		5. oplosmiddelterugwinning	3.2
		6. afvalverbrandingsinrichtingen thermisch vermogen > 75 MW	4.2
		7. verwerking fotochemisch en galvano-afval	2
		Vuilstortplaatsen	4.2
		Composteerbedrijven:	
		1. niet belucht v.c. < 5.000 t/j	4.2
		2. niet belucht v.c. 5.000 tot 20.000 t/j	5.2
		3. belucht v.c. < 20.000 t/j	3.2
		4. belucht v.c. > 20.000 t/j	4.1
		5. GFT in gesloten gebouw	4.1
93	96	**OVERIGE DIENSTVERLENING**	
9301.1	96011	Wasserijen en strijkinrichtingen	3.1
		Tapijtreinigingsbedrijven	3.1
		Chemische wasserijen en ververijen	2
9301.2	96013	Wasverzendinrichtingen	2
9301.3	96013	Wasseretten, wassalons	1
9302	9602	Kappersbedrijven en schoonheidsinstituten	1
9304	9613, 9604	Fitnesscentra, badhuizen en saunabaden	2
9305	9609	Dierenasiels en -pensions	3.2
	9609	Persoonlijke dienstverlening niet eerder genoemd, exclusief bordelen, prostituees en sexclubs	1

Afkortingen:

cat. categorie
o.c. opslagcapaciteit
v.c. verwerkingscapaciteit
p.c. productiecapaciteit
p.o. productieoppervlak
e.d. en dergelijke
n.e.g. niet elders genoemd
t ton
kl klasse
u uur
d dag
w week
jr jaar
= is gelijk aan
< kleiner dan
> groter dan

BIJLAGE 2

Bijlage 2 Specifieke toetsingscriteria ondergeschikte tweede tak of ondergeschikte functie

Activiteit	Specifieke criteria bij toepassing van de afwijking in artikel 3 onder 3.5.1, artikel 4 onder 4.5.1, artikel 5 onder 5.5.1en artikel 31 onder 31.5.1
Verkoop en ambachtelijke bewerking en verwerking van eigen en streekeigen producten	Het gaat hier om producten als jam, sap, zuivel, wijn, ijs, brood e.d. gemaakt van de agrarische producten geteeld in de nabije omgeving. Het mag niet gaan om grootschalige productie. Detailhandel is in beperkte mate mogelijk. De producten moeten een relatie hebben met het landelijk gebied. De bedrijfsvloeroppervlakte voor de bewerking en verwerking mag per bedrijfskavel of bestemmingsvlak ten hoogste 500 m² bedragen, waarbinnen de verkoopvloeroppervlakte ten behoeve van de detailhandel ten hoogste 100 m² mag bedragen. De activiteiten dienen binnen de gebouwen plaats te vinden.
Zorgfunctie	Het moet gaan om de vestiging van een kleinschalige maatschappelijke zorgfunctie, bijvoorbeeld ten behoeve van resocialisatie, therapie, gehandicapten, en dergelijke. Bij een zorgfunctie moet sprake zijn van een directe relatie tussen het bedrijf en de sociale en/of sociaal-medische opvang van personen, in dié zin dat de bewoners behulpzaam zijn bij de bedrijfsactiviteiten. Ten behoeve van deze activiteiten mag, indien om bouwtechnische redenen noodzakelijk, geringe uitbreiding van de gebouwen plaatsvinden, voorzover passend binnen de bouwregels.
Agrarische kinderdagopvang/gastouderschap	Het moet gaan om de vestiging van een kleinschalige kinderopvang en/of een gastouderschap, die een relatie heeft met het bedrijf, zodanig dat de kinderen het houden van dieren en/of het telen van gewassen beleven.
Agrarische dienstverlenende bedrijvigheid en gebruiksgerichte paardenhouderijen	Er moet een relatie zijn met het bijbehorende bedrijf. Er mag maximaal 20% van de bedrijfskavel of het bestemmingsvlak worden gebruikt ten behoeve van de ondergeschikte tak.
(Boom)kwekerijactiviteiten, inclusief containerteelt, visteelt, wormenteelt en naar de aard en invloed op de omgeving daarmee gelijk te stellen vormen van intensieve teelten	Er moet een relatie zijn met het bijbehorende bedrijf. Er mag ten hoogste 2.500 m² per bedrijfskavel of bestemmingsvlak ten behoeve van de ondergeschikte tak worden gebruikt.
Niet-agrarische bedrijvigheid als bedoeld in Bijlage 1 onder de categorieën 1 en 2 en naar de aard en invloed op de omgeving daarmee gelijk te stellen bedrijvigheid, niet zijnde geluidszoneringsplichtige inrichtingen, risicovolle inrichten en/of voorwerkbedrijven	De bedrijvigheid mag, met uitzondering van de opslagruimtes, geen grotere bedrijfsvloeroppervlakte hebben dan 500 m² per bedrijfskavel of bestemmingsvlak. Er mag geen opslag van goederen buiten de gebouwen plaatshebben. De activiteiten dienen binnen de gebouwen plaats te vinden.
Opslag en stalling van niet-agrarische producten, zoals caravans, boten en naar de aard en invloed op de omgeving daarmee gelijk te stellen opslag	Het moet bij de opslag van niet-agrarische producten gaan om een opslag die een relatie heeft met het buitengebied. De opslag moet plaatsvinden binnen de gebouwen op de bedrijfskavel. De opslag is niet toegestaan buiten de gebouwen.
Appartementen voor recreatieve bewoning en	De ruimten voor logies worden in de gebouwen

boerderijlogement	ondergebracht. Permanente bewoning van de ruimten is niet toegestaan. De oppervlakte van het permanente woongedeelte van de bedrijfswoning, inclusief aan- en uitbouwen, mag niet minder bedragen dan 100 m². De oppervlakte van een logiesruimte mag ten hoogste 50 m² bedragen. De gezamenlijke oppervlakte van de logiesruimten per bedrijfskavel of bestemmingsvlak mag ten hoogste 200 m² bedragen. Het gezamenlijk aantal slaapplaatsen van alle ruimten mag ten hoogste 12 bedragen. In de ruimten mogen geen keukenblokken worden aangebracht. De activiteit moet uitgeoefend worden door in ieder geval één van de bewoners van de bedrijfswoning. Ten behoeve van deze activiteiten mag, indien om bouwtechnische redenen noodzakelijk, geringe uitbreiding van de gebouwen plaatsvinden, voorzover passend binnen de bouwregels.
Logies met ontbijt	De logiesverstrekking vindt plaats binnen de bedrijfswoning dan wel het voormalige boerderijpand. Er zullen maximaal zes kamers ten behoeve van de logiesverstrekking ingericht worden. Er zullen geen keukenblokken in de kamers worden gemaakt.
Theeschenkerij	De schenkerij moet binnen de bebouwing gevestigd worden. Ten behoeve van de theeschenkerij mag een klein buitenterras worden aangelegd. De bedrijfsvloeroppervlakte ten behoeve van de theeschenkerij mag per bedrijfskavel of bestemmingsvlak ten hoogste 50 m², exclusief het terras, bedragen.
Galerie en naar de aard daarmee gelijk te stellen voorzieningen	De ruimten voor een galerie of een naar de aard daarmee gelijk te stellen voorziening, exclusief bijvoorbeeld een beeldentuin, moeten binnen de gebouwen worden gerealiseerd. De galerie of de naar de aard daarmee gelijk te stellen voorziening moet gerund worden door in ieder geval één van de bewoners van de bedrijfswoning. De gezamenlijke oppervlakte van de ruimten, exclusief de buitenruimten, mag ten hoogste 200 m² bedragen.
Boerengolf	Ten behoeve van het boerengolf dienen alle voorzieningen, met uitzondering van de golfbaan zelf, op de bedrijfskavel of binnen het bestemmingsvlak ondergebracht te worden. Op de bedrijfskavel of het bestemmingsvlak moet voldoende parkeergelegenheid aanwezig zijn. Het boerengolf moet nadrukkelijk aan de natuurlijke waarden worden getoetst, wat mogelijk ertoe kan leiden dat het boerengolf gedurende bepaalde perioden van het jaar in bepaalde gebieden niet mag worden uitgeoefend vanwege aanwezige natuurlijke waarden. Het algemeen belang van de natuurwaarden wordt een zwaarder gewicht toegekend dan het individuele belang van de agrariër die boerengolf als tweede tak aan het bedrijf toevoegt.

BIJLAGE 3

Bijlage 3 Lijst met kleinschalige beroeps- en bedrijfsmatige activiteiten

LIJST VAN TOEGESTANE BEROEPEN EN BEDRIJVEN BIJ WONINGEN
Uitoefening van (para-)medische beroepen, waaronder:
individuele praktijk voor huisarts, psychiater, psycholoog, fysiotherapie of bewegingsleer, voedingsleer, mondhygiëne, tandheelkunde, logopedie, enz.
individuele praktijk dierenarts

Kledingmakerij
(maat)kledingmakerij en kledingverstelbedrijf
woningstoffeerderij

Kantoorfunctie ten behoeve van bedrijvigheid die elders wordt uitgeoefend, zoals:
schoonmaakbedrijf, schoorsteenveegbedrijf, glazenwasserij, maar ook ten behoeve van bijvoorbeeld een groothandelsbedrijf

Reparatiebedrijfjes, waaronder:
schoen-/lederwarenreparatiebedrijf
uurwerkreparatiebedrijf
goud- en zilverwerkreparatiebedrijf
reparatie van kleine (elektrische) gebruiksgoederen
reparatie van muziekinstrumenten
In ieder geval zijn autoreparatiebedrijven uitgezonderd

Advies- en ontwerpbureaus, waaronder individuele praktijk voor:
reclame ontwerp
grafisch ontwerp
architect

(Zakelijke) dienstverlening, waaronder individuele praktijk voor:
notaris
advocaat
accountant
assurantie-/verzekeringsbemiddeling
exploitatie en handel in onroerende zaken

Overige dienstverlening
kappersbedrijf
schoonheidssalon
kinderdagopvang
gastouderschap

Onderwijs
autorijschool
onderwijs niet in te delen naar specificatie, mits zonder werkplaats of laboratorium

dan wel met voorgenoemde bedrijvigheid naar de aard en de invloed op de omgeving gelijk te stellen bedrijvigheid.

===